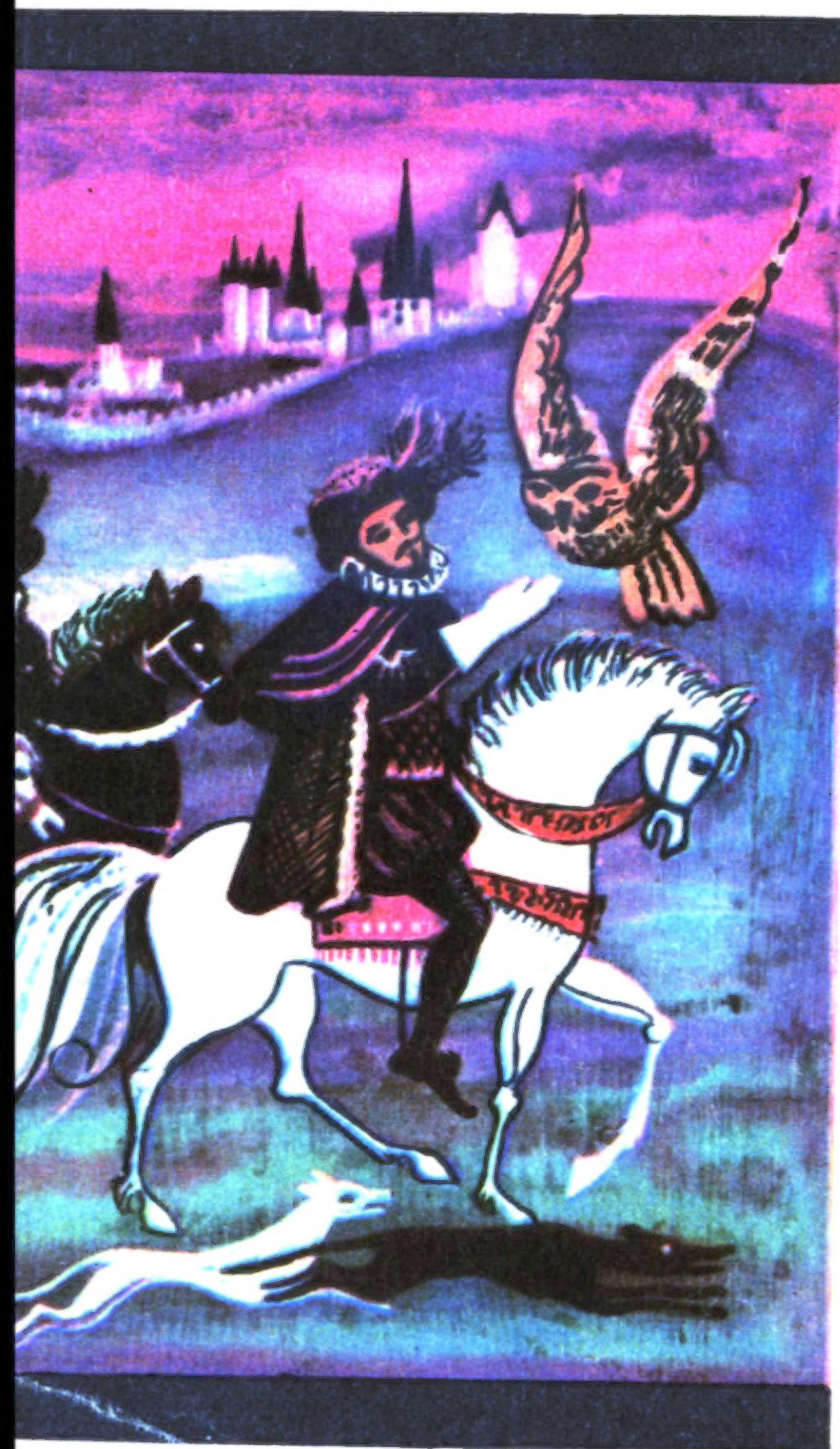
Lei 14,50

AL. DUMAS • REGINA MARGOT

ALEXANDRE DUMAS

REGINA MARGOT

EDITURA TINERETULUI

ALEXANDRE DUMAS

REGINA MARGOT

Ediţia a II-a

În româneşte de
MIRCEA ALEXANDRESCU
şi COSTACHE POPA

EDITURA TINERETULUI

Coperta de ALBIN STĂNESCU

ALEXANDRE DUMAS
LA REINE MARGOT
NELSON EDITEURS
PARIS
1937

CUVÎNT ÎNAINTE

Biografii mai vechi sau mai recenţi ai scriitorului francez Alexandre Dumas îl descriu ca pe un personaj de o vitalitate şi de o energie puţin obişnuite. Un uriaş bonom, dotat cu o forţă imaginativă uluitoare, care a învins greutăţile unei activităţi literare prodigioase, cu o pasiune şi o putere de muncă inepuizabile. „Intreprindere industrială de creaţie" au numit unii această activitate cu adevărat rar întîlnită în istoria literaturii, în timp ce alţii, mai laconici, dar şi mai nedrepţi, au înscris-o sub firma: „Alexandre Dumas & Co". Nu sînt puţine meritele colaboratorilor săi — printre care cei mai cunoscuţi, Maquet şi Lacroix — în elaborarea celor peste 150 de lucrări scrise într-un răstimp de patruzeci de ani. Nu e mai puţin adevărat totuşi că ele se disting, mai cu seamă, prin elanul şi optimismul caracteristic lui Dumas, printr-o culoare şi mişcare exprimată adeseori cu vervă şi vigoare. Improvizaţia aliată cu facilitatea au făcut însă ca o mare parte a operei lui Dumas să fie dată uitării. Au fost uitate mai ales acele scrieri care nu au reuşit să îndeplinească în chip artistic — cum spune unul dintre biografii scriitorului [1] — „funcţia de încurajare şi îndemn a oamenilor" să-i exprime „credinţa sa în progres şi nu în fatalitate".

Este îndeplinită şi exprimată această funcţie şi această credinţă a scriitorului cu deosebire în popularele sale romane istorice. De la început trebuie să facem însă unele precizări. Dumas a început a scrie romane istorice sub influenţa lui Walter Scott, care i-a dezvăluit posibilităţile epice ale istoriei. Epoca în care trăia Dumas — anii Restauraţiei şi ai restabilirii

[1] cf. Henri Clouard — Alexandre Dumas, Paris, 1955.

imperiului — făcea simțită nevoia reînvierii unui trecut de lupte și de curaj, care să fie opus unui prezent lipsit de strălucire și întunecat de un regim de opresiune și teroare. Scriitorul nu era un gînditor, el nu medita la legile istoriei; ceea ce îl preocupa era să învie din sursele care dezvăluiau detalii — adeseori mărunte — ale unor evenimente importante, viața de fiecare zi a istoriei. Izvoarele sale au fost nu întotdeauna de prima mînă, dar puterea imaginației le-a fructificat și nu întotdeauna în dauna adevărului posibil. Istorici, memorialiști, cronicari precum Froissart, Chastelain, Commines, de Saulx-Tavannes, d'Estoile, Montluc, Tallemant des Réaux, Saint-Simon și alții i-au furnizat eroi și acțiuni, episoade și aventuri, i-au stimulat imaginația niciodată obosită. Nu trebuie să ne așteptăm la multă rigurozitate științifică din partea lui Dumas, el a refăcut istoria Franței cu mai multă dezinvoltură decît adevăr. De altfel, un strălucit contemporan al său, Prosper Mérimée, spunea că dacă „ar avea talentul de a scrie o istorie a Franței, nu ar scrie povestiri".

Dumas are gustul detaliului exact și pitoresc, oamenii din romanele sale poartă costumele epocii descrise cu rigurozitate, obiceiurile vremii sînt realist evocate și adesea vom întîlni figuri din popor, viu și cu culoare zugrăvite. Personajele sale istorice au trăsături de caracter observate cu finețe, chiar dacă nu și cu o deosebită pătrundere psihologică, fizionomia lor este în același timp și istorică și romanescă, și exactă și imaginată. Personajele lui Dumas nu se înscriu, ce e drept, în galeria caracterelor nemuritoare ale literaturii universale, dar au viață. Documentele folosite dau întregului, prin detalii reale, un aer de adevăr posibil.

Observațiile acestea sînt valabile pentru cele mai cunoscute din romanele istorice ale lui Dumas: „Cei trei mușchetari", „Regina Margot", „Doamna de Monsoreau" etc. Dumas reușește să demistifice complotutile și mașinațiile unor întunecate lupte pentru putere, spulberă ideea grandorii și dreptului divin al regilor, și-i arată așa cum erau: criminali, perfizi, ambițioși și numai arareori oameni ca toți supușii lor. Coborîți astfel de pe piedestalul regalității, eroii săi ne dezvăluie moravurile epocii și ne arată că întotdeauna mersul istoriei a fost determinat de oameni și nu de o fatalitate imanentă. De aceea, așa cum

observa un critic francez, „chiar dacă în linii mari, faptele sînt adesea deformate, se vădește — strîns legată de suflul de viață care face măreția lui Dumas — o irezistibilă încredere în oameni, o dragoste pasionată pentru trecut, pentru țarina natală, pentru gustul însuși al istoriei"[1].

Nu trebuie să ne așteptăm, așadar, să găsim nici în „Regina Margot" o foarte exactă interpretare a faptelor care au precedat și au urmat nopții sfîntului Bartolomeu. Alexandre Dumas este în această privință inferior contemporanului său Prosper Mérimée, care în „Cronica domniei lui Carol al IX-lea", vorbind despre cauzele aceluiași eveniment, le consideră ca rezidînd în lupta dintre „partidele" epocii. Dar are aceeași lipsă de înțelegere în interpretarea evenimentelor istorice, cînd pune masacrul hughenoților, ca și Mérimée, pe seama luptelor dinastice dintre feudali.

Sub denumirea de războaie religioase s-au desfășurat în Franța secolului al XVI-lea războaie civile care exprimau în fapt, cu o deosebită ascuțime, conflictele politice și social-economice ale epocii. Mișcarea hughenoților — a protestanților calviniști din Franța — se distingea printr-o mare complexitate și prin adînci contradicții interne. Forța pe care se bizuia această mișcare era burghezia, atunci în dezvoltare, și ale cărei interese și revendicări se împăcau de minune cu învățătura calvinistă. O indicație deosebit de prețioasă asupra acestui proces istoric o găsim în Engels, care spunea că „dogma (calvinistă) corespunde revendicărilor celor mai curajoase pături ale burgheziei de pe atunci" și care preciza mai departe: „Calvinismul a creat republica în Olanda și puternice partide republicane în Anglia și mai ales în Scoția"[2].

Se înțelege, așadar, că lupta se dădea nu între grupările feudale ale vremii, ci între burghezia hughenotă și feudali. Dar așa cum observă și criticul sovietic L. Ghedimin în prefața sa la „Cronica domniei lui Carol al IX-lea", „burghezia franceză, în virtutea deosebitelor căi de dezvoltare economică a țării, nu era unită și solidară. Existau profunde disensiuni între hughenoții făcînd parte din burghezia provinciilor din sud. Burghezia hughenotă, în lupta sa împotriva puterii feudale reacționare

[1] Pierre Daix — Sept siècles de roman, Paris, 1955.
[2] K. Marx și Fr. Engels — Opere alese, vol. XVI, partea a II-a, pag. 297. Ed. rusă.

catolice, colabora cu grupări separate ale nobilimii franceze, interesate la dezvoltarea capitalistă a țării și, de asemenea, cu notabilități feudale din provincii, neînclinate să contribuie la întărirea tendinței absolutiste. Această opoziție feudală s-a alăturat mișcării hughenote, dorind s-o folosească în sensul scopurilor urmărite de ea, în luptele interne dintre diferitele grupări feudale." [1]

Alexandre Dumas nu a putut, firește, să analizeze în chip deosebit de judicios complexitatea evenimentelor politice și economice care au dus la măcelul din noaptea sfîntului Bartolomeu. El n-a ajuns la concluzia veridică istoricește că evenimentul acesta sîngeros își are originea în lupta dintre cele trei mari partide ale Franței de atunci: partidul protestanților, condus de fapt de amiralul de Coligny, partidul regaliștilor avînd în frunte pe regele Carol al IX-lea, de fapt cel mai slab partid, și partidul regaliștilor extremiști, în frunte cu ducele de Guise și Caterina de Medicis. Lupta dintre aceste partide rămîne astfel în roman pe al doilea plan și în „Regina Margot" se desfășoară de fapt o aprigă luptă a diverselor grupuri feudale pentru domnie. Este firesc de aceea ca Dumas să nu arate mai multă simpatie față de conducătorii unora sau altora dintre grupările adverse, exceptînd paginile în care descrie și condamnă asasinatele comise asupra unor oameni nevinovați. Este firesc să ne arate pe prințul de Condé sau pe ducele de Guise, pe regele Carol al IX-lea sau pe Henric de Navara cam în același spirit. Este drept, el nu-și ascunde ura față de intriganta și ucigașa regină-mamă Caterina de Medicis, precum nu-și precupețește simpatia față de regina Margareta de Valois, regina Margot. De asemenea, el nu ezită să facă dintr-un gentilom catolic și dintr-unul protestant, adică din Annibal de Coconnas și Lerac de La Mole, inițial dușmani, doi foarte buni prieteni pînă la urmă. Este vizibil însă în roman — și aceasta oglindește în chip real acele contradicții interne și acea complexitate a situației pe care o aminteam — că și unora dintre conducătorii hughenoților cît și conducătorilor catolici puțin le păsa de soarta poporului francez și că ei nu apărau interese naționale, ci interese egoiste, cu toată primejdia dezlănțuirii de noi conflicte care amenințau pacea și unitatea țării.

---

[1] L. Ghedimin — Prefață la „Cronica domniei lui Carol al IX-lea", Moscova, 1954, pag. 8.

Dumas nu învie prea exact istoricește trecutul, acel secol al XVI-lea frămîntat de războaie civile, dar reușește să realizeze în „Regina Margot" o frescă plină de viață a acestei epoci, să aducă în scenă împrejurări care arată că desfășurarea istoriei nu este determinată nici de mersul astrelor, nici de vreo providență care ar guverna destinul țărilor și popoarelor, ci de oameni. Și nu arareori, așa cum am amintit, din studierea documentelor și izvoarelor pe care le-a avut la îndemînă, scriitorul izbutește să descrie în linii mari cadrul istoric general. Atmosfera epocii, unele din concepțiile asupra dragostei și a cinstei, asupra onoarei și vitejiei își găsesc o ilustrare plină de pitoresc în paginile romanului. Atmosfera de la curte este notată în chip sugestiv. Luvrul cu coridoarele și galeriile sale, cu iatacurile și cu trapele sale secrete, cu intrările și ascunzișurile sale devin familiare cititorului. Parisul și locuitorii săi, străzile și hanurile, casele și parcurile lor reînvie cu larma și culoarea epocii. Faptele se înlănțuie într-o desfășurare dramatică, povestirea are vioiciune, dialogurile dovedesc o vervă mereu înnoită.

Eroii — cei cu bune intenții — sînt de obicei animați de o voință tenace și suplă, călăuzită de un spirit lucid, prompt în a lua hotărîri și a le duce la bun sfîrșit, curajul îi însuflețește, simțul cinstei și al omeniei nu le lipsește și-l dovedesc în împrejurări de multe ori potrivnice. Nu întotdeauna se arată a fi astfel capetele încoronate. Carol al IX-lea e supus acceselor de violență, de isterie, e viclean și perfid în urmărirea scopurilor sale. Caterina de Medicis, gata la orice crimă, nu cunoaște nici un fel de scrupule, e disimulată cu perfidie și amabilă în chip primejdios.

Eroii cărții se vădesc a fi însuflețiți de optimism — și Annibal de Coconnas e un exemplu în acest sens — bineînțeles, acei pe care-i animă bunele intenții, în genere, chiar cînd împrejurările par mai puțin dispuse să le dea motive. E un optimism caracteristic lui Dumas, un optimism care vine din încrederea că în destinul oamenilor și al popoarelor nu există o fatalitate, ci un progres. Chiar și în „Regina Margot" se vede că planurile Caterinei de Medicis nu sînt zădărnicite de soartă, ci de oameni care intervin și le spulberă. Fără îndoială că ideile lui Dumas asupra cauzelor care fac ca istoria să meargă înainte

nu pot fi şi ale noastre, dar aceasta nu ne poate împiedica să ne dăm seama că felul în care el a exaltat spiritul şi curajul uman a exprimat de fapt o adîncă încredere în puterea oamenilor de a-şi schimba soarta, de a schimba în fapt istoria, ei, şi nu inexistentele legi ale fatalităţii oarbe. Este ceea ce explică succesul pe care îl au şi azi cele mai cunoscute romane ale sale, ceea ce explică popularitatea lor.

Şi astfel Alexandre Dumas reuşeşte să treacă dincolo de hotarul epocii sale şi să-şi afirme cu acea puţin obişnuită forţă vitală a sa — prezenţa în timpul şi în mijlocul nostru.

RADU LUPAN

LATINEASCA DUCELUI DE GUISE

Luni, în a optsprezecea zi a lunii august 1572, Luvrul era în mare sărbătoare.

Ferestrele vechei reşedinţe regale, îndeobşte atît de întunecate, erau scăldate în lumină ; pieţele şi străzile din jur, de obicei atît de pustii de cum bătea ceasul nouă la Saint-Germain-l'Auxerrois, erau acum înţesate de norod, deşi se făcuse miezul nopţii.

Prin beznă, toată această mulţime ameninţătoare, zorită, gălăgioasă, părea o mare mohorîtă, frămîntată, şi fiecare val al ei părea un talaz care mugeşte ; această mare, ce inunda cheiul pe care se revărsa prin străzile Fossés-Saint-Germain şi l'Astruce, izbea cu fluxul ei poalele zidurilor Luvrului, iar cu refluxul, pe ale palatului Bourbon, din faţă. Dar cu toată sărbătoarea de la curte, şi poate tocmai din pricina ei, norodul acesta avea o înfăţişare ameninţătoare, căci nu bănuia că sărbătoarea la care lua parte numai cu privirea era doar prevestirea alteia, ce avea să aibă loc abia peste opt zile şi la care urma să fie poftit să se desfete din toată inima.

Curtea sărbătorea nunta Margaretei de Valois, fiica regelui Henric al II-lea şi sora regelui Carol al IX-lea, cu Henric de Bourbon, regele Navarei. Într-adevăr, chiar în acea dimineaţă, pe un podium înălţat în faţa catedralei Notre-Dame, cardinalul de Bourbon unise pe cei doi soţi cu ceremonialul folosit de obicei la nunţile fiicelor regilor Franţei.

Această căsătorie uimise pe toată lumea şi dăduse mult de gîndit celor ce vedeau mai departe ; era greu de înţeles cum de se putuseră apropia două tabere atît de învrăjbite, cum erau pe atunci cea protestantă şi cea catolică. Lumea se întreba cum ar putea tînărul prinţ de Condé să ierte du-

celui de Anjou, fratele regelui, uciderea tatălui său de către Montesquiou, la Jarnac. Se mai întreba cum i-ar putea ierta tînărul duce de Guise amiralului de Coligny moartea părintelui său ucis de Poltrot de Méré la Orléans.

Şi peste toate acestea, Jeanne de Navara, brava soţie a nevolnicului Antoine de Bourbon, ce-şi adusese fiul, Henric, la logodna regească care se pregătise — murise abia de două luni şi umblau zvonuri ciudate cu privire la această neaşteptată moarte. Unii şopteau, iar alţii spuneau în gura mare că ea aflase o taină grozavă, iar Caterina de Medicis, temîndu-se ca nu cumva s-o dea în vileag, a ucis-o dăruindu-i nişte mănuşi otrăvite, făcute de un oarecare René din Florenţa, mare meşter în treburi din astea. Zvonul se răspîndise şi căpăta cu atît mai mult temei cu cît, după moartea acestei mari regine, fiul ei ceruse să fie chemaţi doi medici — între care şi vestitul Ambroise Paré, cărora li s-a îngăduit să deschidă şi să cerceteze trupul, nu însă şi creierul. Dar cum Jeanne de Navara fusese ucisă cu un parfum otrăvit, numai creierul, singura parte a trupului căreia nu le era îngăduit să-i facă autopsia, putea să dezvăluie crima. Şi spunem crimă pentru că nimeni nu se îndoia că de o crimă era vorba.

Dar asta nu era totul: pentru această căsătorie, care nu numai că statornicea pacea în regatul său, dar îi mai şi îmbia pe hughenoţii de frunte ai Franţei să vină la Paris, regele Carol arătase o stăruinţă vecină cu încăpăţînarea. Cum cei doi logodnici erau unul catolic, iar celălalt reformat, trebuia să se ceară încuviinţarea înaltului pontif de la Sfîntul Scaun, Grigore al XIII-lea. Încuviinţarea aceasta întîrzia, ceea ce o neliniştise foarte mult pe răposata regină a Navarei; într-una din zile, ea îi împărtăşise lui Carol al IX-lea temerile ei că încuviinţarea n-ar mai veni de loc, la care regele îi răspunsese:

— Fii pe pace, mătuşă dragă. Te cinstesc mai mult decît pe papă şi dragostea pentru sora mea e mai presus decît teama de el. Nu sînt hughenot, dar nici prost nu sînt şi dacă cinstitul papă face prea pe prostul, am s-o iau eu însumi pe Margot de mînă şi am să i-o dau de soţie fiului vostru chiar în biserica protestantă.

Vorbele acestea se răspîndiseră din Luvru în tot oraşul şi în timp ce pe hughenoţi îi bucura foarte mult, pe catolici îi pusese pe gînduri şi se întrebau în şoaptă dacă regele

îi vindea cu adevărat, sau poate juca vreo farsă care într-o bună zi va avea un deznodămînt neaşteptat.

Purtarea lui Carol al IX-lea părea inexplicabilă mai ales faţă de amiralul de Coligny, care de vreo cinci-şase ani se războia cu regele pe viaţă şi pe moarte, după ce pusese preţ pe capul lui o sută cincizeci de mii de scuzi aur, regele nu mai vorbea acum de el decît ca de un părinte, şi spunea sus şi tare că pe viitor conducerea războiului nu i-o va mai încredinţa decît lui; şi asta o spunea aşa de des, încît chiar Caterina de Medicis, care pînă atunci îl înrîurise pe tînărul principe în toate acţiunile, capriciile, pînă şi în toate dorinţele lui, părea că începe să se îngrijoreze de-a binelea, şi nu fără pricină, căci într-o clipă de elan, vorbindu-i amiralului despre războiul din Flandra, Carol al IX-lea îi spusese:

— Mai e ceva, dragul meu părinte, la care trebuie să fim cu ochii în patru: reginei-mamă, care, după cum ştiţi, ţine să-şi vîre nasul în toate, nu i-a ajuns nimic la urechi despre planurile noastre. Să păstrăm deci taina lor, ca să nu afle nimic, pentru că, aşa pusă pe harţă cum o cunosc, ne-ar strica toate socotelile.

Dar oricît de înţelept şi de încercat era Coligny, n-a fost în stare să păstreze taina unei atît de mari încrederi ce i se arătase, şi cu toate că atunci cînd venise la Paris avea multe bănuieli, iar la plecarea de la Châtillon o ţărancă i se aruncase la picioare, strigîndu-i: „Vai, domnule, bunul nostru stăpîn, nu vă duceţi la Paris, căci dacă vă duceţi, muriţi şi dumneavoastră, şi toţi cei care vă însoţesc", toate bănuielile i se risipiseră, una cîte una, din cuget, atît lui cît şi lui Téligny, ginerele său; acestuia regele îi arătase mare prietenie, spunîndu-i frate, întocmai cum amiralului îi spusese părinte, şi tutuindu-l, aşa cum obişnuia să facă cu prietenii lui cei mai buni.

Hughenoţilor, în afară doar de cei cîţiva prăpăstioşi sau neîncrezători, le venise aşadar inima la loc: toată lumea ştia că regina Navarei murise în urma unei aprinderi de plămîni, iar nesfîrşitele săli ale Luvrului erau înţesate acum de toţi aceşti bravi protestanţi care vedeau în căsătoria tinerei lor căpetenii, Henric, prevestirea unor vremuri mai bune, la care nici nu visaseră. Amiralul Coligny, la Rochefoucault, fiul principelui Condé, Téligny, în sfîrşit toate căpeteniile acestei tabere jubilau văzînd că atotputernici la Luvru şi primiţi cu osanale la Paris erau tocmai acei pe care, cu trei

luni în urmă, regele Carol şi regina Caterina voiseră să-i cocoaţe în spînzurători mai înalte decît ale ucigaşilor de rînd. Mai lipsea doar mareşalul de Montmorency, pe care zadarnic l-ai fi căutat printre toţi fraţii săi, căci nici o făgăduială nu-l putuse ispiti, nici o prefăcătorie nu-l putuse înşela şi se ţinea deoparte, în castelul său din l'Isle-Adam, spunînd că stă retras pentru că mai suferă încă din pricina morţii tatălui său, conetabilul Anne de Montmorency, ucis de Robert Stuart cu un glonţ de pistol în bătălia de la Saint-Denis. Dar cum această întîmplare se petrecuse cu mai bine de trei ani în urmă şi cum în acele vremi simţirea peste măsură nu prea era virtute la modă, despre acest doliu prelungit credea fiecare cam ce voia. De altfel, tot ce se întîmpla nu făcea decît să-l contrazică pe mareşalul de Montmorency: regele, regina, ducele de Anjou şi ducele de Alençon îşi îndeplineau de minune îndatoririle faţă de oaspeţi la regeasca sărbătoare. Ducele de Anjou primea chiar felicitări din partea hughenoţilor, pe deplin meritate de altfel, pentru cele două bătălii de la Jarnac şi Montcontour, pe care le cîştigase cînd nu avea încă 18 ani, arătîndu-se astfel mai precoce decît Cezar şi Alexandru, cu care era asemuit, deşi, bineînţeles, învingătorii de la Issos şi Pharsale erau puşi mai prejos decît el: ducele de Alençon îşi plimba peste toate acestea privirea lui galeşă şi făţarnică; regina Caterina radia de bucurie şi, întrecîndu-se în drăgălăşenii, nu ştia cum să-l mai fericească pe principele Henric de Condé pentru căsătoria lui cu Maria de Clèves, care avusese loc de curînd; în sfîrşit, chiar domnii de Guise le zîmbeau duşmanilor înverşunaţi ai casei lor, iar ducele de Mayenne şedea la taifas cu domnul de Tavannes şi cu amiralul, vorbind despre războiul care acum, mai mult ca oricînd, trebuia să fie pornit împotriva lui Filip al II-lea.

Printre aceste grupuri se plimba în sus şi în jos, cu capul uşor înclinat şi atent la tot ce se vorbea, un tînăr de 19 ani, cu privirea ageră, cu părul negru şi tăiat foarte scurt, cu sprîncene stufoase, cu nasul încovoiat ca un cioc de uliu, cu un zîmbet batjocoritor şi căruia abia îi mijiseră barba şi mustaţa. Tînărul acesta, ce nu se făcuse cunoscut pînă la bătălia de la Arnay-le-Duc, în care, plin de bărbăţie, nu-şi cruţase viaţa şi primea acum felicitări peste felicitări, era ucenicul îndrăgit al lui Coligny şi eroul zilei: cu trei luni în urmă, adică pe vremea cînd maică-sa trăia încă, i se spunea principele de Béarn; acum i se spunea regele Navarei, în aşteptarea acelei zile cînd avea să i se spună Henric al IV-lea.

Din cînd în cînd, un nor întunecat îi trecea repede peste frunte; îşi amintea atunci de bună seamă că nu trecuseră decît două luni de cînd maică-sa murise, şi, dintre toţi, el se îndoia cel mai puţin că fusese otrăvită. Dar norul acesta era trecător şi se topea ca o umbră unduitoare, căci cei care îi vorbeau, îl felicitau şi stăteau acum lîngă el erau chiar cei care o uciseseră pe inimoasa Jeanne d'Albret.

La cîţiva paşi de regele Navarei, aproape tot atît de îngrijorat şi dus pe gînduri pe cît de bine dispus şi de comunicativ se arăta acesta, se afla tînărul duce de Guise, care stătea de vorbă cu Téligny. Mai norocos decît bearnezul, faima sa, la vîrsta de 22 de ani, o egalase aproape pe cea a părintelui său, marele François de Guise. Era un senior chipeş, înalt, cu căutătura mîndră şi trufaşă şi înzestrat cu acea măreţie firească ce te făcea să spui, cînd îl vedeai trecînd, că pe lîngă el toţi ceilalţi principi păreau oameni din popor.

Şi cu toate că era atît de tînăr, catolicii îl priveau ca pe conducătorul lor, întocmai cum hughenoţii îl socoteau pe tînărul Henric de Navara, al cărui portret l-am schiţat mai sus, drept căpetenia lor. La început purtase titlul de principe de Joinville şi botezul focului îl primise la asediul Orléans-ului, sub comanda tatălui său care murise în braţele lui, spunîndu-i că îl ucisese amiralul Coligny. Atunci tînărul duce, întocmai ca Hanibal, a jurat solemn să se răzbune pe amiral şi pe familia lui pentru moartea părintelui său şi să-i urmărească fără răgaz şi fără îndurare pe cei de o credinţă cu Coligny, legîndu-se în faţa lui Dumnezeu să fie îngerul lui răzbunător pe pămînt, pînă în ziua în care ultimul eretic va fi fost nimicit.

Aşadar, mare era uimirea să-l vezi pe acest principe — de obicei atît de credincios cuvîntului dat — că le întinde mîna celor cărora le jurase duşmănie veşnică şi că se arată atît de binevoitor cu ginerele omului pe care făcuse legămînt, în faţa părintelui său ce se sfîrşea, să-l ucidă.

Dar cum am mai spus, seara aceasta era plină de surprize. De bună seamă, dacă cel care ar fi avut fericitul prilej să ia parte la această sărbătoare ar fi putut citi viitorul, lucru ce din fericire nu le e dat oamenilor, şi ar fi putut privi în cugete, ceea ce, din nefericire, numai lui Dumnezeu

îi e dat, ar fi avut parte să vadă cel mai neobişnuit spectacol pe care îl poate oferi istoria tristei comedii umane.

Dar acest spectator, care nu se afla pe culoarele Luvrului, privea stăruitor din stradă cu ochi aprinşi şi murmura cu glas ameninţător; acest spectator era norodul. Cu instinctul lui, pe care ura i-l ascuţise fără seamăn, urmărea de departe umbrele duşmanilor săi de moarte şi îşi tălmăcea cele văzute atît cît o putea face curiosul ce iscodeşte ferestrele unei săli de bal zăvorîte. Muzica îl îmbată şi-l struneşte pe dănţuitor, în vreme ce curiosul nu vede decît mişcarea şi îşi rîde de paiaţa aceasta ce se frămîntă fără rost, căci el, curiosul, nu aude muzica.

Muzica ce-i îmbăta pe hughenoţi era glasul trufiei lor. Scînteierile ce scăpărau în ochii parizienilor în puterea acestei nopţi erau fulgerele mîniei lor în care se putea citi viitorul.

Înăuntru, însă, domnea mai departe veselia, ba chiar un murmur, mai suav şi mai încîntător ca niciodată, se strecura în acea clipă prin tot Luvrul: tînăra logodnică, după ce îşi schimbase veşmintele de gală — mantia cu trenă şi vălul cel lung — se înapoiase în sala de bal, însoţită de frumoasa ducesă de Nevers, prietena ei cea mai bună, şi era condusă de fratele ei, Carol al IX-lea, care o prezenta oaspeţilor de seamă.

Logodnica era Margareta de Valois, fiica lui Henric al II-lea, perla coroanei franceze, căreia regele Carol al IX-lea îi spunea întotdeauna cu duioşie „sora mea Margot".

Desigur, nicicînd vreo primire — oricît de măgulitoare — nu fusese mai pe deplin meritată decît cea care i se făcea acum noii regine a Navarei. Margareta abia împlinise douăzeci de ani, dar chiar la această vîrstă o cîntau poeţii, unii asemuind-o cu Aurora, iar alţii cu Venus din Cythera. Într-adevăr, frumuseţea ei nu avea pereche la această curte în care Caterina de Medicis strînsese pe cele mai frumoase femei ce le aflase, şi de care voia să se slujească drept momeală. Avea părul negru, faţa de o albeaţă strălucitoare, ochii pătimaşi, umbriţi de gene lungi, buze rumene şi delicate, gîtul graţios, mijlocul plinuţ şi mlădios, piciorul ca de copil, ascuns în pantof de mătase. Franţa, căreia îi aparţinea, era mîndră să vadă că pe pămîntul ei îmbobocea aşa minunăţie de floare, iar străinii, care treceau prin ţară, se întorceau orbiţi de frumuseţea ei, dacă apucaseră s-o vadă, uluiţi de cîte ştia, dacă avuseseră prilejul să stea de vorbă cu ea. Margareta nu era numai cea mai frumoasă, dar şi cea mai instruită femeie din vremea ei şi se pomeneau vorbele unui învăţat italian, care îi fusese prezentat şi care, după ce discutase cu ea un ceas în italiană, spaniolă, latină şi greacă, spusese la plecare, plin de însufleţire: „Să vezi curtea şi să n-o vezi pe Margareta de Valois, e ca şi cum n-ai fi văzut nici Franţa şi nici curtea".

Şi nu lipseau nici stăruinţele plictisitoare pe lîngă regele Carol al IX-lea şi pe lîngă regina Navarei, căci se ştie cît de pisălogi erau hughenoţii. Tot felul de aluzii la trecut, tot felul de pretenţii de viitor erau strecurate cu dibăcie regelui, în mijlocul acestor convorbiri; dar la toate aceste aluzii el răspundea cu buzele lui livide şi cu zîmbetul lui viclean:

— Dîndu-i-o lui Henric de Navara pe sora mea Margot, îmi dăruiesc inima tuturor protestanţilor din regat.

Cuvintele acestea pe unii îi linişteau, iar pe alţii îi făceau să zîmbească, căci aveau, într-adevăr, două sensuri: unul părintesc, cu care Carol al IX-lea nu avea să-şi încarce cugetul, celălalt jignitor atît pentru mireasă, cît şi pentru soţ şi chiar pentru el însuşi, căci amintea de unele bîrfeli şuşotite prin care gurile rele de la curte aflaseră mijlocul să prihănească vălul de mireasă al Margaretei de Valois. În acest timp, domnul de Guise se întreţinea, după cum am mai spus, cu Téligny; dar nu era pînă într-atît de adîncit în această conversaţie, încît să nu-şi întoarcă din cînd în cînd capul şi să arunce o privire către grupul doamnelor în mijlocul cărora strălucea regina Navarei. Ori de cîte ori privirea principesei o întîlnea pe cea a tînărului duce, un nor părea să întunece fruntea ei fermecătoare — în jurul căreia stelele de diamant alcătuiau un nimb scăpărător — şi dincolo de neliniştea şi frămîntarea ei se întrezărea umbra unui gînd.

Principesa Claude, sora mai vîrstnică a Margaretei, ce se măritase încă de cîţiva ani cu ducele de Lorena, observase această tulburare şi de aceea se îndrepta spre ea s-o întrebe care era pricina, cînd lumea, care se dădea în lături dinaintea reginei-mame ce se apropia la braţul tînărului principe de Condé, o împinse înapoi, departe de sora ei. Se produse atunci o agitaţie generală, de care ducele de Guise se folosi ca să se apropie de doamna de Nevers, cumnata lui, şi deci şi de Margareta. Doamna de Lorena, care nu o scăpa din ochi pe tînăra regină, văzu atunci că în locul norului ce-i

adumbrise fruntea, îi apăruse acum în obraji o roşeaţă aprinsă.

Între timp, ducele continua să se apropie şi cînd ajunse la doi paşi de Margareta, aceasta, care mai mult îi simţea prezenţa decît îl vedea, se întoarse către el străduindu-se din răsputeri să pară calmă şi nepăsătoare. Ducele o salută cu respect şi, plecîndu-se în faţa ei, şopti :

— *Ipse attuli.*

Adică :

„L-am adus“, sau „adus în persoană“.

Margareta îi răspunse printr-o reverenţă tînărului duce şi, ridicîndu-se, îi zise :

— *Noctu pro more.*

Adică :

„La noapte, ca de obicei“.

Aceste dulci cuvinte, ce se pierdeau în uriaşul guler gofrat şi scrobit al principesei ca în gura unei pîlnii, n-au fost auzite decît de cel căruia îi erau adresate ; dar aşa scurt cum fusese dialogul, el cuprindea fără îndoială tot ceea ce aveau să-şi spună cei doi tineri, căci după acest schimb de formule — una de două, cealaltă de trei cuvinte — se despărţiră, Margareta cu un aer mai visător, ducele mai luminat la faţă ca înainte. Această neînsemnată întîmplare se petrecuse fără ca omul cel mai interesat de acest dialog să-i fi dat vreo atenţie cît de mică, căci regele Navarei n-avea ochi decît pentru o singură persoană, care era însoţită de o suită aproape la fel de numeroasă ca aceea a Margaretei de Valois ; persoana aceasta era frumoasa doamnă de Sauve.

Charlotte de Beaune-Semblancay, nepoata nefericitului Semblancay şi soţia lui Simon de Fizes, baron de Sauve, era una din doamnele cele mai apropiate ale Caterinei de Medicis şi una dintre cele mai de temut din suita acestei regine, care le dădea duşmanilor ei băutura vrăjită a dragostei, atunci cînd nu cuteza să le dea otravă florentină ; mică, blondă, cînd fremătînd de vioiciune, cînd tînjind visătoare, gata în orice clipă fie pentru dragoste, fie pentru intrigă — cele două treburi de căpetenie cu care de cincizeci de ani se îndeletnicea curtea celor trei regi ce-şi urmaseră la tron — femeie în toată puterea cuvîntului şi cu farmecul deplin al spiţei femeieşti, începînd cu ochii ei albaştri, visători, sau scăpărînd de patimi, şi terminînd cu picioruşele neastîmpărate şi cambrate în condurii de catifea, doamna de Sauve pusese stăpînire de-a binelea pe regele Navarei, încă de cîteva

luni, pe atunci la primii lui paşi şi în dragoste şi în politică ; şi asta pînă într-atît, încît Margareta de Navara, minunată şi regească frumuseţe, nu mai trezise în adîncul inimii soţului ei nici măcar admiraţie. Dar, lucru ciudat şi care uimea pe toată lumea chiar cînd era vorba de acest suflet plin de ascunzişuri şi taine, Caterina de Medicis, urmărindu-şi mai departe planurile ei de a-şi căsători fiica cu regele Navarei, nu contenea să sprijine, aproape făţiş, legătura acestuia cu doamna de Sauve. Cu tot ajutorul acesta puternic şi în ciuda obiceiurilor uşuratice ale vremii, frumoasa Charlotte se împotrivise pînă atunci. Şi toată împotrivirea ei nemaipomenită, de necrezut şi nemaiauzită stîrnise în sufletul bearnezului — mai mult decît frumuseţea şi duhul celei ce o arăta — o patimă care, neputîndu-se împlini, se închise în sine, măcinîndu-i sufletul, sfiiciunea, trufia, chiar şi acea nepăsare, pe jumătate izvorîtă din concepţiile lui, pe jumătate din lene, ce-i alcătuia caracterul.

Doamna de Sauve îşi făcuse apariţia doar de cîteva clipe în sala de bal, căci fie că-i era necaz, fie că o durea, la început hotărîse să nu asiste la triumful rivalei sale şi pretextînd că nu se simte bine, îl trimisese singur la Luvru pe soţul ei, care de cinci ani era ministru.

Văzîndu-l însă pe baronul de Sauve singur, Caterina de Medicis ţinu să ştie ce anume o făcuse pe mult iubita ei Charlotte să nu vină şi aflînd că era vorba doar de o uşoară indispoziţie, îi scrise cîteva cuvinte prin care o chema, iar tînăra doamnă se grăbi să-i dea ascultare.

Deşi îl întristase la început lipsa ei, Henric răsuflă totuşi mai uşurat cînd îl văzu pe domnul de Sauve că intră singur ; dar în clipa cînd, nemaiaşteptîndu-se s-o vadă, se pregătea cu un oftat să se apropie de gingaşa făptură pe care era nevoit, dacă nu s-o iubească, cel puţin s-o privească ca pe o soţie, o zări la capătul galeriei pe doamna de Sauve, care-şi făcea apariţia. Rămase atunci locului, cu ochii aţintiţi asupra acelei Circe ce-l înlănţuia ca în nişte mreje şi în loc să-şi continue mersul către soţia lui, se îndreptă către doamna de Sauve cu un aer şovăielnic, ce trăda mai degrabă uimirea decît teama.

La rîndul lor, curtenii, cunoscînd firea aprinsă a regelui Navarei şi văzîndu-l că se apropie de frumoasa Charlotte, nu îndrăzniră să le stea în cale ; se dădură în lături cu toată delicateţea şi în aşa fel încît chiar în clipa în care Margareta de Valois şi domnul de Guise schimbau cele cîteva cuvinte

latineşti de care am pomenit, Henric, ajuns lîngă doamna de Sauve, pornea cu ea în franţuzeşte, ca toată lumea să înţeleagă, deşi vorba îi era presărată cu un accent gascon, o conversaţie cu mult mai puţin misterioasă.

— Ah, draga mea — îi spuse el — iată-te venind chiar în clipa în care am aflat că ai fi bolnavă şi pierdusem speranţa să te mai pot vedea.

— Maiestatea voastră — îi răspunse doamna de Sauve — ar vrea să mă facă să cred că a suferit mult pierzîndu-şi această speranţă ?

— La dracu ! Cred şi eu ! exclamă bearnezul — oare nu ştii că-mi eşti lumina zilei şi steaua nopţii ? Mă aflam, crede-mă, în bezna cea mai neagră, cînd deodată ai apărut, răspîndind lumină pretutindeni.

— Atunci, monseniore, v-am jucat o festă.

— Ce vrei să spui, draga mea ? o întrebă Henric.

— Vreau să spun că atunci cînd eşti stăpînul celei mai frumoase femei din Franţa, singurul lucru pe care trebuie să-l doreşti este să piară lumina ca să facă loc întunericului, căci doar în întuneric ne aşteaptă fericirea.

— Această fericire, răutăcioaso, ştii prea bine că e în mîinile unei singure fiinţe, care îşi rîde şi îşi bate joc de sărmanul Henric.

— Vai ! făcu baroana — dimpotrivă, aş fi crezut că tocmai ea este jucăria şi batjocura regelui Navarei.

Henric se înspăimîntă de această pornire duşmănoasă. Totuşi îşi zise că de bună seamă doamnei de Sauve îi era ciudă, şi că ciuda ascunde, fără îndoială, dragostea.

— Crede-mă, scumpă Charlotte — îi spuse el — mă mustri pe nedrept, şi nu pot pricepe cum o gură atît de frumoasă poate fi şi atît de crudă. Crezi cumva că eu vreau să mă căsătoresc ? Eh ! nu, fir-ar să fie ! Nu eu !

— Poate eu atunci — îi răspunse baroana tăios, dacă tăios poate să pară vreodată glasul femeii ce ne iubeşte şi ne mustră că n-o iubim.

— Ochii tăi frumoşi, baroană, n-au văzut mai departe ? Nu, nu... Nu Henric de Navara este cel care se uneşte cu Margareta de Valois.

— Atunci cine ?

— Ei, la dracu ! Religia reformată se uneşte cu papa. Asta-i tot !

— Ba nicidecum, monseniore, şi nu mă las eu înşelată de jocul dumneavoastră de cuvinte : maiestatea voastră o iubeşte pe principesa Margareta şi, Doamne fereşte, nu vă fac un reproş ! E destul de frumoasă ca să poată fi iubită.

Henric rămase o clipă pe gînduri şi pe cînd cugeta, un zîmbet blînd îi apăru în colţul gurii.

— Baroană — spuse el — îmi pare că eşti pusă pe ceartă şi totuşi n-ai de ce ; dar ce-ai făcut dumneata ca să mă împiedici să mă căsătoresc cu Margareta ? Nimic ; dimpotrivă, totdeauna mi-ai spulberat speranţa.

— Şi bine-am făcut, monseniore ! îi răspunse doamna de Sauve.

— Cum adică ?

— Chiar aşa, pentru că astăzi te căsătoreşti cu alta.

— Vai, dar mă căsătoresc cu ea fiindcă nu mă iubeşti !

— Sire, dacă v-aş fi iubit, n-aş mai fi avut de trăit acum decît un ceas !

— Un ceas ! Ce vrei să spui, şi de ce moarte ai fi murit ?

— De gelozie... căci peste un ceas regina Navarei va porunci doamnelor ei de onoare s-o lase singură, iar maiestatea voastră, curtenilor.

— Asta te preocupă într-adevăr, draga mea ?

— N-am spus asta. Spun numai că, dacă v-aş fi iubit, gîndul ăsta m-ar fi chinuit cumplit.

— Ei bine ! izbucni Henric în culmea fericirii la auzul acestei mărturisiri, de altfel prima de acest fel. Şi dacă regele Navarei nu le porunceşte curtenilor să-l lase singur astă-seară ?

— Sire — îi răspunse doamna de Sauve privindu-l pe rege cu un aer de uimire ce de astă dată nu era prefăcut — îmi spuneţi lucruri cu neputinţă de înfăptuit şi mai cu seamă de crezut.

— Ce trebuie să fac ca să le crezi ?

— Ar trebui să-mi faceţi o dovadă şi asta nu puteţi.

— Ba da, baroană, ba da ! Pe sfîntul Henric ! Dimpotrivă, am să-ţi fac dovada — îi strigă regele sorbind-o din ochi pătimaş pe tînăra doamnă.

— Vai, maiestate !... murmură frumoasa Charlotte, plecîndu-şi ochii. Nu înţeleg... Nu, nu ! Nu puteţi renunţa la fericirea ce vă aşteaptă.

— Iubita mea — adăugă regele — sînt patru Henric în sala aceasta : Henric al Franţei, Henric de Condé, Henric de Guise, dar numai unul e Henric de Navara !

— Şi ?

— Şi... dacă acest Henric de Navara va fi alături de dumneata toată noaptea asta...

— Toată noaptea ?

— Da ! Ai fi sigură atunci că nu-i lîngă alta ?

— Ah, sire, vreţi să faceţi într-adevăr asta... — exclamă la rîndu-i doamna de Sauve.

— Pe cinstea mea de gentilom, am s-o fac !

Doamna de Sauve ridică ochii ei mari şi umezi, plini de făgăduinţa desfătării şi îi zîmbi regelui, al cărui suflet se umplu de o bucurie ameţitoare.

— Ei — adăugă Henric — acum ce mai ai de zis ?

— Ah ! dacă-i aşa — răspunse Charlotte — dacă-i aşa, am să spun că sînt într-adevăr iubită de maiestatea voastră.

— Fir-ar să fie, poţi s-o şi spui, pentru că ăsta-i adevărul, baroană !

— Dar cum să facem ? murmură doamna de Sauve.

— Oh ! Pentru numele lui Dumnezeu, baroană, n-ai pe lîngă dumneata vreo cameristă, vreo doamnă de companie, vreo fată de care să fii sigură ?

— Ba da, o am pe Dariole, care îmi este atît de credincioasă, că s-ar lăsa tăiată în bucăţi pentru mine, o adevărată comoară.

— Ei, drăcia dracului ! Baroană, spune-i fetei aceleia că atunci cînd voi ajunge rege al Franţei, aşa cum îmi prevestesc cititorii în stele, n-o să-i pară rău.

Charlotte zîmbi, căci încă de pe atunci era cunoscută faima de gascon a bearnezului, în ce priveşte cuvîntul dat.

— Ei bine — spuse ea — ce poate face Dariole pentru maiestatea voastră ?

— Nimica toată pentru ea, dar pentru mine totul.

— Aşadar ?

— Încăperile voastre sînt deasupra apartamentelor mele ?

— Da.

— Să mă aştepte după uşă. Am să bat încet de trei ori să-mi deschidă şi ai să ai dovada făgăduită.

Timp de cîteva clipe, doamna de Sauve rămase tăcută ; apoi, ca şi cum s-ar fi uitat în jur, ca nu cumva să fie auzită, îşi aţinti o clipă privirile asupra grupului în care se afla regina-mamă ; dar oricît de repede se scurse această clipă, Caterinei şi doamnei sale de încredere le fu de ajuns să schimbe o privire.

— Vai — exclamă doamna de Sauve cu un glas de sirenă, care ar fi topit şi ceara din urechile lui Ulise — şi dacă o fac pe maiestatea voastră să rămînă de minciună ?

— Încearcă, draga mea, încearcă...

— Ah, Dumnezeule, ce greu îmi e să mă stăpînesc !

— Lasă-te biruită : niciodată femeile nu-s mai puternice decît după ce au fost înfrînte.

— Sire, ţin să păstrez făgăduiala pe care i-aţi făcut-o Dariolei pentru ziua cînd veţi fi regele Franţei.

Henric scoase o exclamaţie de bucurie.

În aceeaşi clipă regina Navarei îi răspundea ducelui de Guise :

— *Noctu pro more :* la noapte, ca de obicei.

Henric plecă de lîngă doamna de Sauve la fel de fericit ca şi ducele de Guise de lîngă Margareta de Valois.

La un ceas de la această dublă scenă, pe care tocmai am povestit-o, regele Carol şi regina-mamă se retrăgeau în încăperile lor ; aproape în acelaşi timp, sălile începură să se golească de oaspeţi, iar coloanele de marmură ale galeriilor să-şi arate soclurile. Amiralul şi prinţul de Condé fură urmaţi de patru sute de gentilomi hughenoţi prin mijlocul mulţimii ce murmura la trecerea lor. Apoi Henric de Guise cu nobilii lui loreni şi cu catolicii ieşiră la rîndul lor, în strigătele de bucurie şi uralele mulţimii.

Cît despre Margareta de Valois, Henric de Navara şi doamna de Sauve, se ştie că ei locuiau chiar în palatul Luvru.

IATACUL REGINEI NAVAREI

Ducele de Guise o însoţi pe cumnata sa, ducesa de Nevers, pînă la palatul său de pe strada Chaume, în faţa străzii Brac şi, după ce o lăsă în grija suitei ei, trecu în apartamentul său ca să se schimbe, să-şi ia o mantie de noapte şi să se înarmeze cu unul din pumnalele acelea scurte şi ascuţite,

cărora li se spunea „onoarea gentilomului" şi care se purtau fără să mai fie nevoie de sabie: dar, cînd să-l ia de pe masă, zări un bileţel vîrît între lamă şi teacă.

Îl deschise şi citi următoarele:

„Nădăjduiesc că domnul de Guise nu se va întoarce noaptea în Luvru şi, dacă o va face, va avea grijă să-şi pună o cămaşă de zale şi să aibă la el o sabie bună".

— Ah! Ah! exclamă ducele, întorcîndu-se spre valetul lui. Ia te uită, jupîn Robin, ce înştiinţare ciudată! Acum fii te rog bun şi spune-mi cine a intrat aici în lipsa mea.

— O singură persoană, monseniore.

— Cine?

— Domnul Du Gast.

— Aha! Da, da, mi s-a părut mie că-i recunosc scrisul. Eşti sigur că Du Gast a fost, l-ai văzut?

— Mai mult chiar, monseniore, i-am şi vorbit.

— Bine, atunci am să-i urmez sfatul. Adu-mi jacheta şi sabia.

Obişnuit cu ducele care îşi schimba mereu costumul, îi aduse şi una şi alta. Ducele îşi îmbrăcă jacheta croită dintr-o za atît de suplă, încît ţesătura ei nu părea mai groasă decît a catifelei; îşi vîrî apoi jacheta în pantaloni, îşi puse pieptarul cenuşiu şi argintiu — culorile lui preferate — cizmele cele lungi ce-i ajungeau pînă la jumătatea coapselor, pe cap o tocă de catifea neagră, fără pene ori nestemate, se înfăşură într-o mantie de culoare închisă, îşi prinse pumnalul la cingătoare încredinţînd sabia unui paj — singurul însoţitor pe care şi-l luă — şi se îndreptă spre Luvru.

Cînd trecu pragul palatului său, straja de la Saint-Germain-l'Auxerrois tocmai vestea ceasul unu din noapte.

Dar oricît de tîrziu şi oricît de nesigure erau străzile pe vremea aceea, cutezătorului principe nu i se întîmplă nimic. Ajunse teafăr în faţa bătrînului Luvru, ce apăru uriaş dinainte-i; luminile se stinseseră toate pe rînd şi acum, la ceasul acesta, se înălţa înfricoşător de mut şi învăluit în beznă. Prin faţa palatului regal trecea un şanţ adînc, spre care dădeau mai toate ferestrele încăperilor principilor ce erau găzduiţi aci. Apartamentele Margaretei se aflau la primul cat.

Dar primul cat, la care s-ar fi putut ajunge lesne de n-ar fi fost şanţul, avea, din pricina acestei piedici, peste 30 de picioare înălţime, iar îndrăgostiţii sau tîlharii nu puteau să se apropie de el; ceea ce nu-l împiedică însă pe domnul duce de Guise să coboare fără şovăială în şanţ.

În aceeaşi clipă se auzi deschizîndu-se o fereastră de la parter. Fereastra era zăbrelită; dar se văzu apărînd o mînă, care desprinse una din gratii — ce fusese scoasă din loc mai dinainte — şi dădu drumul prin această deschizătură unei frînghii de mătase.

— Gillonne, dumneata eşti? întrebă în şoaptă ducele.

— Da, monseniore — îi răspunse şi mai în şoaptă un glas de femeie.

— Şi Margareta?

— Vă aşteaptă.

— Bine.

Ducele îi făcu apoi un semn pajului, care, desfăcîndu-şi mantia, scoase o mică scară de frînghie. Principele o legă la un capăt de funia de mătase. Gillonne trase apoi scara şi o prinse bine; după ce îşi prinse sabia la cingătoare, ducele începu să se caţăre şi ajunse sus cu bine. În urma lui, drugul de fier fu pus la loc, fereastra închisă, iar pajul, văzîndu-şi stăpînul ajuns cu bine în Luvru — pînă sub ferestrele căruia îl însoţise pînă acum de vreo douăzeci de ori — se duse să se culce, înfăşurat în mantie, pe iarba şanţului de la poalele zidurilor.

Noaptea era întunecoasă şi stropi rari de ploaie, călduţi şi grei, cădeau din norii ca de pucioasă, încărcaţi cu electricitate.

Ducele de Guise îşi urmă călăuza, care nu era alta decît însăşi fiica lui Jacques de Matignon, mareşal al Franţei; era prietena cea mai apropiată a Margaretei, care nu-i ascundea nimic şi se spune că în devotamentul ei, cu neputinţă de corupt, ea păstra taine, unele atît de îngrozitoare, încît o sileau să nu le dea în vileag nici pe celelalte.

Nici o lumină nu mai zăbovea prin odăile scunde sau pe culoare; în răstimpuri, doar vreun fulger palid arunca în încăperile întunecate o lumină albăstruie ce pierea pe dată.

Dus mai departe de călăuza sa, care îl ţinea de mînă, ducele ajunse în cele din urmă la o scară-melc, tăiată în zid şi care, printr-o intrare tainică şi nevăzută, ducea în anticamera apartamentelor Margaretei.

Anticamera, ca şi celelalte încăperi de jos erau cufundate într-o beznă de nepătruns.

Odată ajunşi aici, Gillonne se opri.

— Aţi adus ceea ce voia regina? întrebă ea în şoaptă.

— Da — îi răspunse ducele de Guise — dar n-am să i-l dau decît maiestăţii sale.

— Atunci veniţi şi nu mai pierdeţi nici o clipă — s-a auzit în întuneric un glas care îl făcu pe duce să tresară, căci recunoscu glasul Margaretei.

În acelaşi timp, o perdea de catifea violetă, împodobită cu crini de aur, se ridică, şi ducele zări în umbră chiar pe regină care, nerăbdătoare, îi ieşise în întîmpinare.

— Iată-mă, doamnă — făcu atunci ducele.

Şi zicînd acestea, trecu repede după perdeaua care se lăsă în urma lui.

Margaretei de Valois îi veni acum rîndul să fie călăuza principelui prin aceste încăperi — pe care el le cunoştea bine, de altfel — în timp ce Gillonne, rămasă lîngă uşă, îşi duse degetul la buze ca s-o linişteascǎ pe augusta ei stăpînă.

Şi ca şi cum ar fi înţeles neliniştea plină de gelozie a ducelui, Margareta îl îndrumă spre dormitorul ei ; acolo se opri.

— Şi-acum, duce — îi spuse ea — eşti mulţumit ?

— Mulţumit, doamnă ? întrebă el. Şi, mă rog, pentru ce ?

— Pentru această dovadă pe care ţi-o fac — continuă Margareta cu o umbră de ciudă în glas — pentru această dovadă limpede că sînt a unui om căruia în seara căsătoriei, a nunţii noastre chiar, îi pasă atît de puţin de mine că nici măcar n-a venit să-mi mulţumească de cinstea pe care i-am făcut-o, nu pentru că l-am ales, ci pentru că l-am primit ca soţ.

— O, doamnă — exclamă ducele cu tristeţe — nu vă îngrijoraţi, o să vină, mai ales dacă doriţi aceasta.

— Dumneata vorbeşti astfel, Henric ? izbucni Margareta. Tocmai dumneata, care ştii mai bine ca oricine că lucrurile stau cu totul altfel ! Dacă aş fi dorit acest lucru, aşa cum bănuieşti dumneata, te-aş fi chemat oare să vii la Luvru ?

— Margareta, m-ai chemat să vin la Luvru pentru că vrei să ştergi orice urmă care trăieşte nu numai în sufletul meu, ci şi în această casetă de argint pe care ţi-o înapoiez.

— Vrei să-ţi spun ceva, Henric ? urmă Margareta fixîndu-l cu privirea pe duce. Vorbeşti ca un copilandru, nu ca un principe. Să tăgăduiesc că te-am iubit ! Să vreau eu oare să moară o flacără care, poate, se va stinge, dar a cărei amintire nu se va stinge niciodată ! Să vreau eu asta atunci cînd dragostea celor de rangul meu revarsă lumina şi adesea mistuie veacul în care trăiesc ! Nu, nu, domnule duce ! Poţi păstra mai departe scrisorile Margaretei dumitale şi caseta pe care ţi-a dăruit-o. Dintre toate scrisorile din casetă, Margareta nu-ţi cere decît una, şi pe aceasta doar pentru că

este deopotrivă de primejdioasă pentru dumneata şi pentru ea.

— Ale dumitale sînt toate — îi răspunse ducele. Alege, aşadar, pe cea pe care doreşti s-o distrugi.

Margareta scotoci plină de nerăbdare caseta deschisă, apucînd rînd pe rînd, cu mîna-i înfrigurată, vreo duzină de scrisori peste care îşi aruncă doar privirea, uitîndu-se la adrese ca şi cum aceasta i-ar fi fost de ajuns ca să-i amintească cuprinsul lor, dar după ce răscoli toată caseta, îşi ridică ochii spre duce şi, albă ca varul, îi spuse :

— Domnule, aceea pe care o caut nu e aici. Nu cumva ai pierdut-o ? Căci s-o fi dat dumneata...

— Ce scrisoare cauţi, doamnă ?

— Aceea în care îţi spuneam să te căsătoreşti numaidecît.

— Pentru a justifica necredinţa dumitale ?

Margareta ridică din umeri.

— Nu, pentru a-ţi salva viaţa. E vorba de scrisoarea în care îţi spuneam că regele, aflînd despre dragostea noastră şi despre strădiunţa mea de a zădărnici căsătoria dumitale cu infanta Portugaliei, l-a chemat pe fratele său vitreg, domnul d'Angoulème, şi, arătîndu-i două spade, i-a spus : „Cu asta ai să-l ucizi astă-noapte pe Henric de Guise, de nu, te ucid eu pe tine mîine cu cealaltă". Spune-mi, unde e scrisoarea aceea ?

— Iat-o — îi răspunse ducele de Guise, scoţînd-o din sîn.

Margareta aproape că i-o smulse din mînă, o deschise plină de nerăbdare şi după ce se convinse că era chiar aceea pe care o ceruse, scoase un chiot de bucurie şi o apropie de lumînare ; flacăra cuprinse pe dată hîrtia, care se mistui într-o clipă. Apoi Margareta, ca şi cînd s-ar fi temut ca nu cumva cutezătoarea înştiinţare să fie căutată pînă şi în cenuşă, o strivi cu piciorul.

În tot acest timp cît ţinu înfrigurata căutare, ducele de Guise nu-şi luă ochii de la iubita lui.

— Margareta — începu el iarăşi — eşti mulţumită ?

— Da, pentru că acum, după ce te-ai căsătorit cu principesa de Porcian, fratele meu va ierta dragostea ce-mi porţi ; dar nu mi-ar fi trecut cu vederea dezvăluirea unei taine ca aceea pe care eu, din slăbiciune pentru dumneata, n-am avut tăria să ţi-o ascund.

— E adevărat — spuse ducele de Guise — pe atunci mă iubeai.

— Şi te mai iubesc încă, Henric, la fel, ba mai mult ca oricînd.

— Dumneata ?

— Da, eu ; pentru că azi mai mult ca oricînd am nevoie de un prieten sincer şi credincios. Ca regină, n-am parte de tron, iar ca soţie, de soţ !

Tînărul principe dădu trist din cap.

— Dar ţi-o spun, ţi-o repet, soţul meu nu numai că nu mă iubeşte, dar mă urăşte, mă dispreţuieşte ; şi apoi chiar prezenţa dumitale în camera în care ar fi trebuit să fie el, este, cred eu, o dovadă a acestei uri şi a acestui dispreţ.

— Doamnă, nu e încă prea tîrziu ; regelui Navarei i-a trebuit timp să se despartă de curtenii săi şi dacă n-a venit încă, n-o să mai zăbovească mult.

— Iar eu îţi spun — izbucni Margareta cu o ciudă tot mai mare — îţi spun că n-are să vină.

— Doamnă — îi strigă Gillonne, deschizînd uşa şi ridicînd perdeaua — doamnă, regele Navarei iese din apartamentul său.

— Ah, ştiam eu că are să vină ! exclamă ducele de Guise.

— Henric — începu Margareta să-i vorbească cu glasul întretăiat şi prinzîndu-l de mînă pe duce — îţi vei da seama acum dacă ştiu să-mi ţin cuvîntul ori nu, dacă se poate avea încredere în făgăduiala ce-am făcut-o. Henric, treci în cămăruţa aceea.

— Doamnă, îngăduie-mi să plec dacă mai e vreme, căci, îţi spun, la primul semn de dragoste ce ţi-l va arăta, voi ieşi din această încăpere şi atunci... va fi vai de el !

— Nu eşti în toate minţile ! Intră, intră, îţi spun, îmi iau eu toată răspunderea !

Şi zicînd acestea, îl împinse pe duce în cămăruţă. Era şi timpul. Nici nu se închise bine uşa în urma principelui, că regele Navarei, însoţit de doi paji cu opt lumînări de ceară galbenă înfipte în două sfeşnice, apăru zîmbind în pragul camerei.

Margareta îşi ascunse tulburarea făcînd o reverenţă adîncă.

— Nu v-aţi culcat încă, doamnă ? o întrebă bearnezul, cu aerul lui vesel şi deschis. Nu cumva mă aşteptaţi ?

— Nu, domnule — îi răspunse Margareta. Pentru că nu mai departe decît ieri mi-aţi spus că ştiţi prea bine că nu e vorba decît de o alianţă politică şi nu de o căsătorie şi deci n-o să vă purtaţi ca un soţ.

— Prea bine; doamnă, dar asta nu înseamnă că nu putem sta puţin de vorbă. Gillonne, închide uşa şi lasă-ne singuri.

Margareta, care şedea, se ridică şi întinse mîna vrînd parcă să le poruncească pajilor să rămînă.

— Să chem doamnele din suită ? întrebă regele. Sînt gata s-o fac dacă asta vreţi, cu toate că, vă mărturisesc, pentru ceea ce am să vă spun, ar fi bine să rămînem singuri.

Şi regele Navarei se îndreptă spre cămăruţă.

— Nu ! strigă Margareta, repezindu-se dinainte-i. Nu, nu e nevoie, sînt gata să vă ascult.

Bearnezul ştia acum ceea ce voia să afle : aruncă o privire grăbită şi cercetătoare spre cămăruţă, ca şi cum ar fi ţinut să pătrundă dincolo de perdeaua ce o acoperea, în cele mai întunecate tainiţe ale ei. Apoi, întorcîndu-şi privirile spre frumoasa lui mireasă, palidă de spaimă, îi spuse cu un glas foarte calm :

— Atunci, doamnă, să stăm puţin de vorbă.

— Cum doreşte maiestatea voastră — îi răspunse tînăra femeie, care păru că se prăbuşeşte în scaunul pe care soţul ei o invită să se aşeze.

Bearnezul se aşeză lîngă ea.

— Doamnă — începu el — orice-ar spune unii, căsătoria noastră este, cred eu, izbutită. Sînt al dumneavoastră şi sînteţi a mea.

— Dar... — făcu Margareta înspăimîntată.

— Trebuie, aşadar — continuă regele Navarei, fără să fi părut că observă şovăiala Margaretei — să ne purtăm unul cu altul ca nişte buni aliaţi, de vreme ce azi ne-am jurat credinţă în faţa lui Dumnezeu. Nu sînteţi de aceeaşi părere ?

— Fără îndoială, domnule.

— Doamnă, ştiu ce spirit pătrunzător aveţi, ştiu de asemenea cîte primejdii mă pîndesc aici, la curte ; sînt tînăr şi deşi n-am făcut rău nimănui vreodată, am mulţi duşmani. În care tabără trebuie oare s-o socotesc, doamnă, şi pe aceea ce-mi poartă numele şi mi-a jurat credinţă în faţa altarului ?

— O ! Domnule, nu cumva credeţi...

— Nu cred nimic, doamnă ; sper şi vreau să fiu sigur că speranţa mea e întemeiată. De bună seamă, căsătoria noastră e doar un pretext, sau o capcană.

Margareta tresări, căci poate acelaşi gînd îi trecuse şi ei prin minte.

— Aşadar, care din două ? urmă Henric de Navara. Regele mă urăşte, ducele de Anjou mă urăşte, ducele de

Alençon mă urăşte, iar Caterina de Medicis prea a urît-o pe mama ca să nu mă urască şi pe mine.

— Vai, domnule, ce mi-e dat să aud !

— Adevărul, doamnă — urmă regele — şi aş vrea ca nu cumva să se creadă că m-am lăsat înşelat în privinţa asasinării domnului de Mouy, sau a otrăvirii mamei mele. Aş vrea, zic, să nu fie aici cineva care să mă poată auzi.

— Vai, domnule — exclamă repede Margareta, cu aerul cel mai calm şi mai senin cu putinţă — ştiţi doar că nu sîntem decît noi doi aici !

— Asta mă şi face să-mi descarc sufletul, să cutez să vă spun că nu mă las înşelat nici de vorbele dulci pe care mi le adresează curtea Franţei, şi nici de cele cu care mă întîmpină casa de Lorena.

— Sire ! Sire ! strigă Margareta.

— Ei, da, ce s-a întîmplat, draga mea ? o întrebă Henric, zîmbind la rîndu-i.

— Domnule, astfel de vorbe pot fi foarte primejdioase.

— Nu, cînd sîntem între patru ochi, nu pot fi — îi răspunse regele. Şi cum vă spuneam...

Se vedea bine că Margareta era pradă unor nespuse chinuri şi că ar fi vrut să oprească fiecare cuvînt pe buzele bearnezului ; dar Henric continuă să-i vorbească cu tot calmul lui aparent :

— Vă spuneam, aşadar, că sînt ameninţat din toate părţile, de rege, de ducele de Alençon, de ducele de Anjou, ameninţat de regina-mamă, de ducele de Guise, de ducele de Mayenne, de cardinalul de Lorena, în sfîrşit, de toată lumea. Aşa ceva, doamnă, se simte, o ştiţi prea bine. Ei bine ! Împotriva tuturor acestor ameninţări, care nu vor întîrzia să se transforme în atacuri, mă pot apăra doar cu ajutorul dumneavoastră, căci sînteţi iubită de toţi cei ce mă urăsc pe mine.

— Cine, eu ? se arătă mirată Margareta.

— Da, dumneavoastră — îi răspunse calm Henric de Navara — da, regele Carol vă iubeşte, ducele de Alençon — apăsă el pe aceste cuvinte — vă iubeşte, regina Caterina vă iubeşte şi ea şi, în sfîrşit, vă iubeşte şi ducele de Guise.

— Domnule... — murmură Margareta.

— Dar bine, ce e de mirare că vă iubeşte toată lumea ? Cei pe care i-am pomenit vă sînt fraţi sau rude şi să-ţi iubeşti rudele sau fraţii înseamnă să trăieşti întru Domnul.

— Şi la urma urmei, domnule — îi vorbi Margareta sufocată — unde vreţi să ajungeţi ?

— Vreau să ajung la ceea ce v-am spus, adică să fiţi dacă nu prietenă, atunci aliata mea. În felul acesta aş putea înfrunta orice ; pe cîtă vreme dacă, dimpotrivă, îmi veţi fi vrăjmaşă, sînt pierdut.

— Vai, vrăjmaşa dumneavoastră ? ! Niciodată, domnule ! exclamă Margareta.

— Dar nici prietena mea ?...

— Poate...

— Dar aliată ?

— Sigur !

Şi Margareta se întoarse spre rege, întinzîndu-i mîna.

Henric o luă, i-o sărută galant ţinîndu-i-o, mai mult din dorinţa de a simţi cît de sinceră e Margareta decît din duioşie, şi îi spuse :

— Doamnă, vă cred şi primesc alianţa dumneavoastră. Cum spuneam, am fost căsătoriţi fără să ne fi cunoscut, fără să ne fi iubit ; am fost căsătoriţi fără să fim întrebaţi tocmai noi, cei ce urma să fim duşi în faţa altarului. Aşadar, obligaţii de soţ şi soţie nu avem. Precum vedeţi, v-am ghicit dorinţa şi în astă-seară vă confirm ceea ce v-am spus ieri. Noi însă legăm alianţă în mod liber, fără ca cineva să ne silească, ne facem tovarăşi ca două suflete cinstite care îşi datorează sprijinul unul altuia şi statornicesc astfel o alianţă. La fel aţi înţeles şi dumneavoastră, nu-i aşa ?

— Da, domnule — îi răspunse Margareta, încercînd să-şi tragă mîna.

— Ei bine — continuă bearnezul cu privirile aţintite asupra uşii cămăruţei — cum cea dintîi dovadă a unei alianţe sincere este încrederea neţărmurită, am să vă povestesc acum, doamnă, pînă în cele mai tainice amănunte, planul pe care l-am pus la cale ca să pot răpune toate aceste duşmănii.

— Domnule... — murmură Margareta întorcînd şi ea ochii, fără voie, spre cămăruţă, în vreme ce bearnezul văzînd că-i izbuteşte şiretlicul, îşi rîdea în barbă.

— Iată deci ce am de gînd să fac — continuă el fără să pară că observase tulburarea tinerei femei — am să...

— Domnule — izbucni Margareta, ridicîndu-se brusc şi apucîndu-l pe rege de braţ — lăsaţi-mă să respir puţin ; emoţia... căldura... mă înăbuş !

Margareta se făcuse galbenă ca ceara şi tremura toată, gata-gata să se prăbuşească pe covor.

Henric se duse de-a dreptul spre una din ferestrele mai depărtate, pe care o deschise. Fereastra dădea spre rîu.

Margareta se duse după el.

— Tăceţi, sire, tăceţi, ca nu cumva să vi se întîmple ceva! îi spuse ea în şoaptă.

— Vai, doamnă — exclamă bearnezul cu obişnuitul lui zîmbet — dar nu mi-aţi spus că sîntem singuri?

— Aşa-i, domnule, dar n-aţi auzit că se poate asculta totul cu ajutorul unui tub vîrît în plafon sau în perete?

— Bine, doamnă, bine — îi răspunse degrabă bearnezul cu glas scăzut. Ce-i drept, de iubit nu mă iubiţi, dar sînteţi o femeie cinstită.

— Ce vreţi să spuneţi, domnule?

— Vreau să spun că dacă aţi fi fost în stare să mă trădaţi, m-aţi fi lăsat să continui, pentru că tot mă trădam singur. Dumneavoastră m-aţi oprit însă. Acum ştiu că cineva se află ascuns aici, că sînteţi o soţie necredincioasă, dar o aliată credincioasă. Şi în clipa de faţă — adăugă bearnezul cu un zîmbet — de credinţă am mai multă nevoie în politică decît în dragoste...

— Sire... — murmură Margareta, uluită.

— Bine, bine, despre toate acestea vom vorbi mai tîrziu, cînd ne vom cunoaşte mai bine — îi răspunse Henric.

Apoi, ridicînd glasul:

— Ei bine, doamnă, acum respiraţi mai uşurată?

— Da, sire — îi răspunse în şoaptă Margareta.

— În cazul acesta — îi mai spuse bearnezul — nu vreau să vă mai stingheresc. Era de datoria mea să vă prezint omagiile mele şi să vă dau un semn de prietenie; primiţi-le, aşa cum vi le ofer, din toată inima. Aşadar, noapte bună.

Margareta îl învălui pe soţul ei într-o privire plină de recunoştinţă şi, la rîndu-i, îi întinse mîna.

— De acord — zise ea.

— O alianţă politică sinceră şi loială? o întrebă Henric.

— Sinceră şi loială — îi răspunse regina.

După aceea bearnezul se îndreptă spre uşă şi, uitîndu-se fix la Margareta, o făcu să-l urmeze ca vrăjită. Apoi, cînd perdeaua căzu între ei şi dormitor, Henric îi spuse degrabă şi pe şoptite:

— Mulţumesc, Margareta, mulţumesc. Eşti o adevărată fiică a Franţei. Plec împăcat. Dacă nu mi-e hărăzită dragostea dumitale, am în schimb prietenia. Mă bizui pe Margareta

tot aşa cum se poate ea bizui pe mine. Rămîneţi cu bine, doamnă!

Şi Henric îi sărută mîna soţiei sale, strîngînd-o uşor. Apoi se îndreptă cu pas sprinten spre apartamentele sale, şoptindu-şi sieşi, pe coridor:

„Cine naiba să fi fost la ea? Regele, ducele de Anjou, ducele de Alençon, ori ducele de Guise? Să fie oare vreun frate, iubit, ori şi unul şi altul? La drept vorbind, nu prea îmi convine întîlnirea asta cu baroana; dar de vreme ce i-am făgăduit şi cum Dariole mă aşteaptă... nu-i nimic; mă tem că nu prea e în avantajul ei că am trecut prin dormitorul soţiei mele în drum spre ea, căci, fir-ar să fie! Margot asta, cum îi spune cumnatul meu Carol al IX-lea, e o fiinţă minunată."

Şi cu un pas în care se simţea o uşoară şovăială, Henric de Navara sui scara ce ducea spre apartamentul doamnei de Sauve.

Margareta îl urmări cu privirea pînă ce îl pierdu din ochi şi apoi intră din nou în camera ei. Găsindu-l pe duce în uşa cămăruţei, simţi aproape o remuşcare.

La rîndul său, ducele avea un aer grav, şi fruntea lui încruntată trăda un zbucium lăuntric.

— Azi Margareta e neutră — i se adresă el. Peste opt zile ne va fi potrivnică.

— Vai, ai tras cu urechea? făcu ea.

— Ce-ai fi vrut să fac în cămăruţa aceea?

— Şi găseşti că m-am purtat altfel de cum trebuia să se poarte regina Navarei?

— Nu, dar altfel de cum trebuia să se poarte iubita ducelui de Guise.

— Domnule — răspunse regina — pot să nu-mi iubesc soţul, dar nimeni nu are dreptul să-mi ceară să-l trădez. Spune-mi, cu mîna pe suflet, dumneata ai trăda vreo taină a principesei de Porcian, soţia dumitale?

— Lasă, doamnă, lasă — făcu ducele dînd din cap. Pricep, îmi dau seama că nu mă mai iubeşti ca pe vremea cînd îmi destăinuiai ce urzeli punea la cale regele împotriva mea şi alor mei.

— Regele era cel puternic, iar voi cei slabi. Acum Henric este cel slab, şi voi cei puternici. Vezi bine că joc mereu acelaşi rol.

— Doar că treci dintr-o tabără în alta.

— Domnule, acesta este un drept pe care mi l-am cîştigat salvîndu-ţi viaţa.

— Bine, doamnă, şi cum atunci cînd se despart îndrăgostiţii îşi înapoiază darurile ce şi-au făcut, vă voi salva şi eu viaţa dacă se va ivi prilejul. În felul acesta vom fi chit.

Şi spunînd acestea, ducele făcu o plecăciune şi ieşi, fără ca Margareta să fi schiţat vreun gest ca să-l oprească. În anticameră o găsi pe Gillonne, care-l însoţi pînă la fereastra de la parter, iar în şanţ pe pajul său cu care se întoarse acasă.

În acest timp, Margareta se duse visătoare la fereastră.

— Ce noapte a nunţii ! murmură ea. Soţul fuge de mine, iar iubitul mă părăseşte !

În clipa aceea, un student ce trecea de partea cealaltă a şanţului, venind dinspre Tour du Bois şi îndreptîndu-se spre moara Monnaie, cînta cu mîna-n şold :

De ce, hai spune, draga mea,
Cînd părul să ţi-l muşc aş vrea,
Să-ţi muşc şi gura ta frumoasă,
Să-ţi mîngîi sînul c-o privire,
Te-arăţi atît de sperioasă
De parc-ai fi la mănăstire ?

Şi ochii tăi tu cui i-ai dat,
Şi sînul tău cel minunat,
Şi fruntea-ţi, buzele surori ?
Pe Pluton vrei a-l săruta,
Ori lîngă Caron vrei să mori
Cînd el te-o duce-n barca sa ?

Şi după ultimu-ţi popas
Din tine nu va fi rămas
Decît o gură vineţie ;
Iar cînd eu, mort, te-oi mai vedea,
N-oi spune umbrelor, să ştie
Că tu ai fost iubita mea !

Aşa că, mîndro, cît trăieşti,
Într-una să mă tot iubeşti,
Nu-mi mai feri guriţa ta,
Fiindcă-n ziua de-i muri,
Tu, ce mi-ai frînt inima mea,
Zău, crede-mă, te vei căi.

Margareta ascultă acest cîntec zîmbind melancolică ; apoi, cînd glasul studentului se stinse în depărtare, închise fereastra şi o chemă pe Gillonne să-i pregătească patul.

UN REGE POET

În cea de-a doua zi, ca şi în următoarele, serbările, dansul şi întrecerile de arme se ţinură lanţ.

O împăcare asemănătoare urma să se petreacă şi între cele două tabere. Se schimbau cuvinte curtenitoare şi se trăiau clipe de duioşie, care puteau să-l ameţească pînă şi pe cel mai înverşunat hughenot. Părintele Cotton fusese văzut la masă, chefuind cu baronul Courtaumer, iar ducele de Guise plimbîndu-se în susul Senei, cu barca, împreună cu principele de Condé, în cea mai desăvîrşită armonie.

Regele Carol părea să fi uitat de obişnuita lui melancolie şi era nedespărţit de cumnatul lui. În sfîrşit, regina-mamă era atît de bine dispusă şi atît de preocupată de broderii, bijuterii şi podoabe de tot felul, că nici nu mai apuca să doarmă.

Hughenoţii, moleşiţi întrucîtva de această nouă Capua, au început să-şi îmbrace din nou jachetele de mătase, să-şi arboreze emblemele şi să bată drumurile pe sub unele balcoane de parc-ar fi fost catolici. De pretutindeni se simţea o înclinare în favoarea religiei reformate, de parcă întreaga curte urma să devină protestantă. Pînă şi amiralul, om cu atîta experienţă, se lăsase luat de vîltoare ca şi ceilalţi şi mintea i se înfierbîntase pînă într-atît, încît într-o seară uitase timp de două ceasuri să-şi molfăie scobitoarea, îndeletinicire în voia căreia se lăsa de obicei cam după ora două după amiază, cînd îşi termina prînzul, şi pînă la opt seara, cînd se aşeza să cineze.

În seara în care amiralul îşi îngăduise, lucru de necrezut, să dea uitării tabieturile sale, regele Carol al IX-lea îl pof-

tise la o gustare între prieteni pe Henric de Navara şi pe ducele de Guise. Cînd aceasta s-a terminat, a trecut, împreună cu ei, în camera lui, unde tocmai le explica mecanismul iscusit al unei capcane pentru lupi, inventată de el; apoi, întrerupîndu-se brusc, a întrebat:

— Domnul amiral nu vine astă-seară? L-a văzut cineva azi? Ştie cineva ceva despre el?

— Eu — îi răspunse regele Navarei — şi dacă maiestatea voastră este îngrijorată de sănătatea lui, aş putea-o linişti spunîndu-i că l-am văzut azi-dimineaţă la şase şi astă-seară la şapte.

— A!!! exclamă regele, ale cărui priviri, pentru o clipă distrate, se opriră acum cu o curiozitate iscoditoare asupra cumnatului său. Te-ai trezit cam devreme, Henric, pentru un tînăr însurăţel.

— Da, sire — răspunse regele Béarnului. Voiam să aflu de la amiral, care le ştie pe toate, dacă gentilomii pe care îi aştept sînt pe drum.

— Alţi gentilomi! Aveai opt sute în ziua nunţii şi de-atunci sosesc neîncetat alţii. Nu cumva vreţi să ne cotropiţi? făcu Carol al IX-lea rîzînd.

— Sire — spuse bearnezul — se vorbeşte de o campanie în Flandra şi de aceea îi strîng în jurul meu pe toţi cei din ţara mea sau pe vecinii pe care-i socot de trebuinţă maiestăţii voastre.

Ducele, aducîndu-şi aminte de planul de care bearnezul îi vorbise Margaretei în ziua nunţii, deveni mai atent.

— Bine, bine — îi răspunse regele cu un zîmbet hain. Cu cît vin mai mulţi, va fi cu atît mai bine; să vină, Henric, să vină, dar cine sînt aceşti gentilomi? Nădăjduiesc că nişte viteji!

— Sire, nu ştiu dacă gentilomii mei vor preţui vreodată cît cei ai maiestăţii voastre, ai domnului duce de Anjou, sau ai domnilor de Guise, dar îi cunosc şi ştiu că vor face tot ce le va sta în putere.

— Sînt mulţi?

— Încă zece sau doisprezece.

— Cum îi cheamă?

— Sire, numele lor îmi scapă şi, afară de unul din ei, despre care Téligny mi-a spus că ar fi un adevărat gentilom, şi pe care îl cheamă de La Mole, nu v-aş putea spune...

— De La Mole! Nu cumva e un Lerac de La Mole? întrebă regele, care se pricepea foarte bine în tainele genealogiei. Un provensal?

— Aşa-i, sire. După cum vedeţi, îmi adun oameni pînă şi din Provenţa.

— Iar eu — răspunse ducele de Guise cu nu zîmbet batjocoritor — am mers şi mai departe decît maiestatea sa regele Navarei, pentru că am ajuns pînă în Piemont tot căutîndu-mi credincioşi devotaţi bisericii catolice.

— Catolici ori hughenoţi — îl întrerupse regele — puţin îmi pasă. Bravi să fie!

Şi ca să rostească vorbele acestea, anume că hughenot ori catolic erau totuna, regele îşi luă un aer atît de nepăsător, încît îl uimi chiar şi pe ducele de Guise.

— Maiestatea voastră le poartă de grijă flamanzilor noştri? se minună amiralul căruia, de cîteva zile, regele îi îngăduise să intre la el fără să mai fie anunţat şi tocmai prinsese ultimele cuvinte ale regelui.

— Ah, iată-l şi pe părintele meu, pe amiral! exclamă Carol al IX-lea, desfăcîndu-şi braţele. Vorbeşti de război, de nobili, de viteji, şi uite-l aici; unde te întorci, de el dai; cumnatul meu, regele Navarei, şi vărul meu, ducele de Guise, aşteaptă întăriri pentru armata dumneavoastră. Despre asta vorbeam.

— Şi întăririle sosesc — spuse amiralul.

— Aţi aflat ceva, domnule? se interesă bearnezul.

— Da, fiul meu, şi în primul rînd, de domnul de La Mole. Ieri era la Orléans, şi mîine sau poimîine va fi la Paris.

— Ei, drăcia dracului! Care va să zică domnul amiral se ocupă şi cu spiritismul, de vreme ce ştie ce se petrece la treizeci sau patruzeci de leghe depărtare! Eu unul aş fi mulţumit să pot şti atît de bine ca dumneata ce s-a întîmplat şi ce-o să se întîmple la porţile Orléans-ului.

Coligny se prefăcu că nu ia în seamă înţepătura usturătoare a ducelui de Guise care, fără doar şi poate, avea o umbră de bănuială că amiralul pusese la cale crima, şi de aceea făcuse aluzie la moartea tatălui său, François de Guise, ucis de către Poltrot de Méré în faţa Orléans-ului.

— Domnule — răspunse el rece şi demn — mă ocup cu spiritismul ori de cîte ori vreau să aflu cu precizie cum o să-mi meargă treburile, ale mele şi ale regelui. Acum o oră mi-au sosit veşti de la Orléans şi, venind cu poşta, au putut

străbate treizeci şi două de leghe într-o singură zi. Domnul de La Mole, care vine călare, nu face decît zece pe zi, şi o să fie aici abia în 24. Iată cheia vrăjitoriei !

— Bravo, tată ! Bine i-ai răspuns ! exclamă Carol al IX-lea. Dovedeşte-le acestor tineri că nu numai vîrsta, ci şi înţelepciunea ţi-au albit barba şi părul : aşadar, să-i lăsăm să vorbească de întîlnirile şi aventurile lor amoroase, iar noi să ne ocupăm de războaiele noastre. Nu eşti ostaş bun, nu eşti nici rege bun ! Domnilor, plecaţi ! Am de vorbit cu amiralul.

Cei doi tineri ieşiră, mai întîi regele Navarei, apoi ducele de Guise ; dar după ce trecură pragul, cei doi se despărţiră făcîndu-şi cîte o plecăciune plină de răceală.

Coligny îi urmări cu privirea, cuprins de o oarecare îngrijorare, căci nu-şi închipuia cum s-ar fi putut apropia cele două porniri de ură fără să izbucnească ceva. Carol al IX-lea, înţelegînd ce se petrecea în cugetul lui, se apropie de el şi, sprijinindu-şi braţul de cel al amiralului, îi spuse :

— Fii pe pace ! Rostul meu e să veghez ca fiecare să fie supus şi cuviincios. Din ziua în care mama mea nu mai e regină, eu sînt rege. Şi ea nu mai e regină de cînd Coligny îmi este părinte.

— Oh, sire — exclamă amiralul — regina Caterina...

— Ştie doar să învrăjbească ! Pacea cu ea nu e cu putinţă. Catolicii ăştia italieni parc-ar fi turbaţi. Sînt puşi doar pe distrugere. Pe cînd eu, dimpotrivă, nu numai că vreau să fie pace, dar mai vreau ca puterea mea să fie în mîinile Bisericii. Ceilalţi sînt putrezi pînă-n măduva oaselor şi mă scot din fire cu aventurile lor amoroase şi cu dezmăţul lor. Uite, să vorbim pe şleau — continuă Carol al IX-lea, deschizîndu-şi şi mai mult sufletul. N-am încredere în nici unul din cei ce mă înconjoară, în afară de noii mei prieteni ! Ambiţia familiei Tavannes îmi dă de bănuit. Lui Vieilleville nu-i e gîndul decît la vinuri bune şi ar fi în stare să-şi vîndă regele pentru o balercă de vin de Cipru. Lui Montmorency nu-i e capul decît la vînătoare şi îşi trece vremea cu cîinii şi cu şoimii lui. Contele de Retz e spaniol, iar de Guise sînt din Lorena. Doamne iartă-mă, dar parcă în toată Franţa asta nici n-ar mai fi francezi adevăraţi în afară de mine, de cumnatul meu regele Navarei şi de tine ! Dar eu sînt legat de tron şi nu pot comanda oşti. Tot ce-mi pot îngădui e să vînez în voie la Saint-Germain şi la Rambouillet. Cumnatul meu e prea tînăr şi n-are prea multă experienţă. De altfel, pare-mi-se, e leit taică-său, Antoine, căruia femeile i-au

mîncat capul. Numai tu, părintele meu, eşti şi viteaz ca Iuliu Cezar, şi înţelept ca Platon. Aşa că zău dacă ştiu ce e mai bine să fac : să te ţin aici ca sfetnic, sau să te trimit acolo ca general. Dacă îmi eşti sfetnic, cine să comande ? Şi dacă comanzi, cine să-mi fie sfetnic ?

— Sire — făcu Coligny — întîi victoria, şi, după biruinţă, sfatul.

— Asta ţi-e părerea ! Bine ! Fie. Aşa vom face. Luni ai să pleci în Flandra, iar eu la Amboise.

— Maiestatea voastră pleacă din Paris ?

— Da, sînt obosit de atîta agitaţie şi de atîtea petreceri. Eu nu sînt un om de acţiune, mie îmi place mai mult să visez. Nu sînt făcut să fiu rege : eu m-am născut să fiu poet. Ai să formezi un fel de consiliu care să guverneze cît timp ai să fii în război. Şi dacă mama n-o să facă parte din acest consiliu, totul o să meargă bine. Eu i-am şi dat de veste lui Ronsard să vină după mine şi acolo, împreună, departe de toate frămîntările, departe de lume, departe de cei răi, la umbra copacilor bătrîni, pe malul rîului, în murmurul pîraielor, vom vorbi despre cele sfinte. Ascultă, te rog, aceste versuri prin care îl poftesc să vină după mine ; le-am făcut azi-dimineaţă.

Coligny zîmbi. Carol al IX-lea îşi trecu mîna peste fruntea-i palidă şi lucioasă ca fildeşul şi, parcă în ritmul unui cîntec, începu să rostească aceste versuri :

Ronsard, prea bine ştiu, de nu mă vei vedea,
Al rigăi tale glas curînd îl vei uita.
Dar ţine bine minte, mă rog domniei-tale,
Că n-am să las vreodată a stihurile cale ;
Drept care-am vrut la tine s-ajungă acest răvaş,
Să-ţi bucure-a ta minte şi gîndu-ţi nărăvaş.
Mai lasă grija casei, şi tot gospodăritul,
Că-i dusă vremea ; lasă, Ronsard, grădinăritul ;
Urmează-ţi domnul, care la pieptul lui te ţine
Pentru a tale stihuri, şi brave şi blajine,
Şi dacă, cine ştie, nu-mi vii tu la Amboise,
Să afli că se iscă, cu sigur, un necaz.

— Bravo ! Sire, bravo ! răspunse Coligny. Eu mă pricep mai bine într-ale războiului decît în ale poeziei, dar îmi pare că versurile astea sînt la fel de frumoase ca şi cele ale lui

Ronsard, Dorat şi chiar Michel de L'Hospital, cancelar al Franței.

— Vai, părinte al meu ! exclamă Carol al IX-lea. De-ar fi adevărat ce spui, căci, vezi tu, numele de poet mi-e mai scump ca orice şi cum îi spuneam acum cîteva zile magistrului meu de poetică :

Stihuri de ştii a face — pe-oricine ar supăra —
E la un preț mai mare decît a guverna ;
Noi amîndoi, vai, sire, purtăm cîte-o coroană,
Ca rege am primit-o, tu ca poet o dai,
Căci duhul tău zvîcneşte de o cerească-ardoare,
Pe cînd eu strălucesc doar prin a mea grandoare.
Şi cînd spre zei mă-ntorc şi-ncerc să trag foloase,
Ronsard e favoritul, iar eu culeg ponoase.
Ah ! lira ta, poete, subjugă-n vers şi rime
Al lumii spirit ; mie, materia-mi rămîne.
Ea-ți scrie un nume-n aur, şi-un tron ți-e făurit,
Unde tiranul crîncen nicicînd n-a năzuit.

— Sire — îi spuse Coligny — ştiam eu de multă vreme că maiestatea voastră e un favorit al muzelor, dar nu ştiam că ele vă sînt sfetnicul cel mai de preț.

— După tine, părinte al meu, după tine, şi tocmai pentru că nu vreau să mă stric cu ele, doresc ca tu să ții frînele. Aşadar ascultă : trebuie să răspund acum unui nou madrigal pe care marele şi scumpul meu poet mi l-a trimis... deci, deocamdată nu-ți pot pune la dispoziție toate documentele necesare, ca să iei cunoştință de marea neînțelegere ce există între mine şi Filip al II-lea. Pe deasupra, mai e şi un plan strategic pe care l-au elaborat miniştrii mei. Am să le caut pe toate şi am să ți le dau mîine dimineață.

— La ce oră, sire ?

— La zece ; şi dacă, din întîmplare, tocmai voi compune vreo poezie, dacă voi sta cumva în cabinetul meu... ei bine, tu să intri totuşi şi să iei documentele pe care ai să le găseşti pe masa aceasta, închise în mapa roşie ; e o culoare care îți sare în ochi, nu te poți înşela ; eu unul vreau să-i scriu lui Ronsard.

— Rămîneți cu bine, sire.

— Mergi sănătos.

— Mîna voastră, sire.

— Ce aud ? Mîna ? Vino în brațele mele, la pieptul meu, aici e locul tău ! Hai, vino, bătrîne ostaş, vino !

Şi Carol al IX-lea, trăgîndu-l la pieptul său pe Coligny, care tocmai se înclina în fața lui, îi sărută părul nins.

Amiralul ieşi, ştergîndu-şi o lacrimă.

Carol al IX-lea îl urmări cu privirea pînă dispăru şi îi ascultă paşii cît timp îi putu auzi ; pe urmă, cînd nu mai văzu şi nu mai auzi nimic, îşi lăsă ca de obicei capul lui palid pe umăr şi intră agale în sala Armelor.

Sala aceasta era locul preferat al regelui ; aci lua lecții de scrimă cu Pompée şi de poezie cu Ronsard. Şi tot aci îşi adunase o colecție bogată de arme de atac şi apărare, dintre cele mai frumoase din cîte se găseau. Aşa că toți pereții erau împodobiți cu securi, scuturi, sulițe, halebarde, pistoale şi muschete, şi chiar în acea zi, un armurier îi adusese o minunată arhebuză, pe țeava căreia erau încrustate aceste patru versuri făcute de el însuşi :

Ca să apăr o lege,
Sînt credincioasă şi frumoasă ;
Ca să-l apăr pe rege,
Sînt crudă şi frumoasă.

Aşadar, după cum am mai spus, Carol al IX-lea intră în această sală. După ce închise uşa principală prin care venise, ridică o perdea în dosul căreia se afla intrarea unei camere. Aci, îngenuncheată pe un scăunaş de rugăciune, o femeie se ruga.

Cum totul se petrecuse în tăcere, iar paşii regelui, al căror zgomot fusese înghițit de covor, nu se auziseră mai mult decît cei ai unei fantome, femeia ce stătea îngenuncheată, neauzind nimic, nici nu întoarse capul, ci se rugă mai departe. Dus pe gînduri, Carol al IX-lea rămase o clipă în picioare, uitîndu-se la ea.

Era o femeie tînără încă, a cărei frumusețe robustă era pusă în valoare de veşmintele țărăneşti din regiunea Caux, pe care le purta. Pe cap avea o bonetă din acelea înalte, foarte la modă la curtea Franței, pe vremea domniei Isabelei de Bavaria, iar pieptarul ei roşu era brodat în întregime cu aur, asemenea pieptarelor țărăncilor de azi din Nettuno şi Sora. Încăperea pe care o locuia de aproape douăzeci de ani era vecină cu dormitorul regelui şi vădea un ciudat amestec de rafinament şi de rustic. Căsuța de țară înrîurise stilul palatului aproape în aceeaşi măsură în care acesta îl înrîurise pe al

căsuţei. Şi aşa se stabilise un echilibru între simplitatea ţărăncii şi eleganţa unei doamne din lumea mare. Într-adevăr, scăunaşul pe care stătea îngenuncheată era din lemn de stejar sculptat cu măiestrie şi acoperit cu o catifea de care atîrnau franjuri de aur ; iar biblia — căci femeia era protestantă — biblia din care îşi citea rugăciunile era un ceasolov vechi şi zdrenţuit, cum găseşti doar în casele cele mai sărmane.

Şi, totul, în această încăpere, era asemenea scăunelului de rugăciuni şi bibliei.

— Ei ! Madelon ! spuse regele.

Femeia îngenuncheată îşi înălţă capul, zîmbind la auzul acestui glas cunoscut ; apoi se ridică.

— Ah ! Tu erai, fiul meu ! făcu ea.

— Da, doică ; vino încoace !

Carol al IX-lea lăsă perdeaua să cadă şi se aşeză pe braţul unui fotoliu. Doica se apropie de el.

— Ce vrei de la mine, Charlot ? îl întrebă ea.

— Vino lîngă mine şi răspunde-mi în şoaptă.

Doica se apropie cu acea căldură care nu-şi are izvorul decît în duioşia maternă a femeii faţă de copilul pe care l-a alăptat, dar căreia, în cazul de faţă, pamfletele vremii îi atribuiau o cauză mai puţin nevinovată.

— Sînt aici, spune !

— A venit omul pe care l-am chemat ?

— Da. De o jumătate de ceas.

Carol se ridică, se apropie de fereastră, se uită să vadă dacă nu pîndea nimeni, se apropie de uşă, puse urechea ca să se asigure că nimeni nu ascultă, suflă praful de pe panoplia cu trofee, îşi mîngîie ogarul lui mare, care se ţinea după el pas cu pas şi se oprea ori de cîte ori se oprea stăpînul, ca s-o pornească apoi o dată cu el ; se apropie după aceea de dădacă, spunîndu-i :

— Bine, doică, să vină !

Femeia ieşi prin aceeaşi uşă prin care intrase regele, iar acesta se sprijini de o masă pe care se aflau tot felul de arme.

Abia se sprijinise de masă că perdeaua se ridică iarăşi şi cel aşteptat intră.

Era un om de aproape patruzeci de ani, cu ochii cenuşii şi nesinceri, cu nasul adus ca un cioc de cucuvea şi a cărui faţă era lăţită de umerii obrazului, foarte ieşiţi. Chipul acestuia încercă să exprime respect, dar de pe buzele vinete de spaimă izbuti să-şi smulgă doar un zîmbet ipocrit.

Carol duse încetişor mîna la spate şi apucă un pistol de o construcţie foarte nouă, care lua foc cînd piatra se atingea de o rotiţă de oţel — şi nu ca la celelalte, cu ajutorul fitilului, şi cu privirea lui ştearsă se uită la noul personaj pe care l-am introdus în scenă. Pe cînd îl cerceta din ochi, Carol fluiera cu mult meşteşug şi muzicalitate unul din cîntecele lui favorite, de vînătoare.

După cîteva clipe, în care timp chipul străinului se descompunea văzînd cu ochii, regele îi vorbi :

— Dumneata eşti deci François de Louviers-Maurevel ?

— Da, sire.

— Şeful artificier ?

— Da, sire.

— Am vrut să te cunosc.

Maurevel făcu o plecăciune.

— Precum ştii — urmă Carol apăsînd pe cuvinte — îmi iubesc toţi supuşii deopotrivă.

— Ştiu — bîigui Maurevel — ştiu că maiestatea voastră este părintele poporului.

— Şi că, hughenoţi sau catolici, toţi sînt copiii mei.

Maurevel amuţi ; dar tremurul ce-i zguduia trupul nu scăpă privirii pătrunzătoare a regelui, deşi cel căruia îi vorbea era pe jumătate în întuneric.

— Dumitale, care te-ai războit atît de crîncen cu hughenoţii, văd că nu-ţi prea place.

Maurevel căzu în genunchi.

— Sire — bîigui el — vă rog să credeţi...

— Cred — continuă Carol al IX-lea aţintindu-şi tot mai mult asupra lui Maurevel privirea lui care din sticloasă cum fusese la început, aproape că scăpăra acum — cred că la Montcontour ţi-a venit pofta să-l ucizi pe domnul amiral care a ieşit adineauri de la mine ; cred că lovitura ţi-a dat greş şi cînd ai văzut asta, ai trecut în armata ducelui de Anjou, fratele nostru ; în sfîrşit, cred că ai trecut din nou, după aceea, de partea principilor şi că ai intrat în compania domnului de Mouy de Saint-Phale...

— Vai ! Sire !

— Viteaz gentilomul acela din Picardia, nu-i aşa ?

— Sire, sire — strigă Maurevel — nu mă năpăstuiţi !

— Vrednic ostaş era — urmă Carol al IX-lea şi pe cînd vorbea, o grimasă de cruzime, aproape sălbatică, i se întipărea tot mai mult pe chip — vrednic ostaş cel care te-a primit

ca pe un fiu, ţi-a dat adăpost, te-a îmbrăcat, ţi-a dat de mîncare.

Maurevel oftă deznădăjduit.

— Pare-mi-se, îi spuneai „tată" — urmă regele cu cruzime — şi între dumneata şi fiul lui, tînărul de Mouy, se legase o caldă prietenie, nu-i aşa ?

Maurevel, tot în genunchi, se încovoia din ce în ce mai mult sub povara vorbelor lui Carol al IX-lea, care se ţinea drept, nepăsător, ca o statuie la care doar buzele aveau viaţă.

— Ia stai puţin — începu regele din nou — n-aveai oare de primit zece mii de scuzi de la domnul de Guise dacă l-ai fi ucis pe amiral ?

Copleşit de spaimă, ucigaşul se izbea cu fruntea de pardoseală.

— Iar pe bunul tău părinte, domnul de Mouy, îmi amintesc că l-ai însoţit într-o zi, cînd a pornit-o în recunoaştere spre Chevreux. La un moment dat a scăpat biciul din mînă şi a descălecat ca să-l ridice. Erai numai tu cu el ; atunci ai smuls un pistol din cobur şi, pe cînd se apleca, l-ai izbit în şale ; pe urmă, cînd ai văzut că e mort, pentru că l-ai ucis dintr-o singură lovitură, ai luat-o la fugă pe malul dăruit de el. Asta-i povestea, nu-i aşa ?

Maurevel rămase încremenit în faţa acestei învinuiri care era adevărată pînă în cele mai mici amănunte, iar Carol al IX-lea începu din nou să fluiere, la fel de meşteşugit şi de muzical, acelaşi cîntec de vînătoare.

— Şi ştii tu oare, meştere ucigaş — reluă el după o clipă — ştii tu că tare aş avea chef să te trimit la spînzurătoare ?

— Vai, maiestate ! se tîngui Maurevel.

— Nu mai departe decît ieri tînărul de Mouy mi-a cerut aceasta ; şi zău dacă am ştiut ce să-i răspund, pentru că ce-mi cerea era îndreptăţit.

Maurevel îşi împreună mîinile.

— Şi era cu atît mai îndreptăţit cu cît, aşa cum îţi spuneam, eu sînt părintele poporului meu şi precum ţi-am mai pomenit, acum cînd m-am împăcat cu hughenoţii, ei sînt în aceeaşi măsură copiii mei ca şi catolicii.

— Sire — grăi Maurevel deznădăjduit — viaţa mea e în mîinile voastre, faceţi ce vreţi cu ea.

— Asta aşa e şi de aceea nu dau un ban pe ea.

— Dar, sire — întrebă ucigaşul — nu există oare nici un mijloc să-mi răscumpăr crima ?

— Nu. Nu există. Dar dacă aş fi în locul tău, ceea ce nu e cazul, slavă Domnului... !

— Şi dacă aţi fi în locul meu, sire ? îngăimă Maurevel, cu ochii ţintă la buzele lui Carol.

— Cred că m-aş descurca — îi răspunse regele.

Maurevel se ridică într-un genunchi şi într-o mînă, aţintindu-şi asupra lui Carol al IX-lea privirile, ca să se asigure că nu-şi bate joc de el.

— Bineînţeles că mi-e foarte drag tînărul de Mouy — urmă regele — dar la fel de drag îmi e şi vărul meu, ducele de Guise ; şi dacă el mi-ar cere viaţa unui om, iar celălalt moartea lui, te rog să mă crezi că aş fi în mare încurcătură. Cu toate astea, ca un bun politician şi un adevărat credincios, ar trebui să-i dau ascultare vărului meu de Guise, pentru că oricît de viteaz ostaş ar fi de Mouy, el e mult prea neînsemnat faţă de un principe de Lorena.

Pe cînd regele rostea aceste cuvinte, Maurevel se ridică încet-încet, ca un om care îşi revine la viaţă.

— Aşa că pentru tine, în situaţia în care te afli, lucrul de căpetenie e să-i cîştigi bunăvoinţa vărului meu ; ah, da, uite ce-mi spunea el ieri !

Maurevel făcu un pas înainte.

— „Sire, închipuiţi-vă că în fiecare dimineaţă, pe la zece, duşmanul meu de moarte trece pe strada Saint-Germain-l'Auxerrois, venind dinspre Luvru. Îl văd mereu de la o fereastră cu zăbrele, de la parter. E fereastra încăperii în care locuieşte fostul meu preceptor, canonicul Pierre Piles. Şi cum vă spun, îmi văd duşmanul trecînd în fiecare zi şi de fiecare dată mă rog diavolului să-l înghită pămîntul". Eh, ia spune, jupîn Maurevel — continuă Carol — dacă ai fi diavolul, sau dacă i-ai ţine locul măcar o clipă, nu crezi că i-ar face plăcere vărului meu de Guise ?

Maurevel îşi regăsi zîmbetul lui drăcesc şi buzele-i vinete încă de spaimă rostiră aceste cuvinte :

— Sire, n-am cum să fac să-l înghită pămîntul !

— Dar cu viteazul de Mouy îmi pare că ai ştiut. Şi să nu-mi spui că asta e din pricină că ai avut pistol... Da', ia ascultă, îl mai ai ?

— Sire, dacă-mi daţi voie — spuse tîlharul aproape stăpîn pe el — trag mai bine cu archebuza decît cu pistolul.

— Ce spui — făcu Carol al IX-lea — cu pistolul sau cu archebuza, e totuna şi sînt sigur că vărul meu n-o să facă greutăţi în privinţa asta.

— Numai că — răspunse Maurevel — mi-ar trebui o armă de mare precizie, căci s-ar putea să fie nevoie să trag de la depărtare.

— Am aici în cameră zece archebuze cu care pot să nimeresc un scud de aur la cincizeci de paşi. Vrei să faci o încercare ?

— Oh, sire, cu cea mai mare plăcere ! strigă Maurevel, îndreptîndu-se spre archebuza proptită într-un colţ, pe care Carol al IX-lea o primise chiar în acea zi.

— Nu, nu cu aia — spuse regele — nu cu aceea ! O ţin pentru mine. Peste cîteva zile am să plec la o mare vînătoare şi sper să-mi fie de folos. Dar poţi să alegi pe oricare alta.

Maurevel desprinse o archebuză de pe o panoplie.

— Şi acum, sire, cine e duşmanul ? întrebă ucigaşul.

— De unde vrei să ştiu eu ? făcu Carol al IX-lea, zdrobindu-l pe nemernic cu privirea lui dispreţuitoare.

— Am să-l întreb atunci pe domnul de Guise — îngăimă Maurevel.

Regele ridică din umeri.

— Nu-l întreba nimic — spuse el. Domnul de Guise n-o să-ţi răspundă. Crezi că-ţi răspunde cineva la o astfel de întrebare ? Cine vrea să nu nimerească cu gîtul în laţ trebuie să ghicească.

— Dar, vorba e, după ce să-l recunosc ?

— Ţi-am mai spus că în fiecare dimineaţă, la ora zece, trece prin faţa ferestrei canonicului.

— Mulţi trec prin faţa acestei ferestre. Maiestatea voastră să-mi dea măcar un semnalment oarecare.

— A ! Foarte simplu ! Mîine, de pildă, o să aibă la subsuoară o mapă de marochin roşu.

— De ajuns, sire !

— Mai ai calul pe care ţi l-a dat domnul de Mouy şi care alerga atît de bine ?

— Am un pursînge care aleargă ca vîntul.

— A ! Nu mi-e grijă de tine. Numai că ar fi bine să ştii că mănăstirea are şi o ieşire dosnică.

— Mulţumesc, sire, şi rugaţi-vă Domnului pentru mine !

— Eh ! Mii de draci ! Mai bine te-ai ruga tu diavolului, că numai el te mai poate feri de ştreang.

— Rămîneţi cu bine, sire.

— Cu bine. Ah, ia stai puţin, domnule Maurevel, să ştii un lucru, că dacă aud vorbindu-se de tine pînă mîine înainte de ora zece, sau dacă nu aud nimic după, există un beci la Luvru !

Şi zicînd acestea, Carol al IX-lea începu iarăşi să fluiere, mai frumos ca oricînd, cîntecul lui preferat.

SEARA DE 24 AUGUST 1572

Cititorul nostru n-a uitat poate că în capitolul precedent a fost vorba de un gentilom, un anume La Mole, pe care Henric de Navara îl aştepta cu destulă nerăbdare. Şi aşa cum prevăzuse amiralul, tînărul gentilom intră în Paris pe poarta Saint-Marcel la 24 august 1572, spre seară. Uitîndu-se cu dispreţ la puzderia de hanuri ce se înşirau pe stînga şi pe dreapta drumului, cu pitoreştile lor firme, pătrunse cu calul lui înspumat pînă în inima oraşului. După ce străbătu piaţa Maubert, trecu Petit-Pont şi podul Notre-Dame, merse de-a lungul cheiului. Se opri în capul străzii Bresec, care azi se cheamă Arbre-Sec, şi căreia, spre uşurinţa cititorului, îi vom păstra actualul ei nume.

Fără îndoială că numele acesta îi plăcu, pentru că o şi porni înainte, şi cum în stînga lui zări o placă de tablă de toată frumuseţea, care se bălăbănea scîrţîind de vergeaua de care atîrna, sunîndu-şi în acelaşi timp clopoţeii, se opri din nou ca să citească aceste cuvinte : „À la Belle-Étoile“ [1], scrise sub o pictură care înfăţişa o privelişte dintre cele mai îmbietoare pentru călătorul flămînd : o pasăre la frigare pe fondul unui cer negru, în timp ce un om îmbrăcat într-o

[1] „Sub cerul liber“.

mantie roşie întindea braţele spre acest astru fără seamăn, aducîndu-i, o dată cu prinosul lui de recunoştinţă, şi punga sa.

„Iată — îşi zise gentilomul — iată un han care făgăduieşte mult, şi un hangiu care, pe legea mea, trebuie să fie tare isteţ. Ştiam eu de mult că strada asta, Arbre-Sec, se află prin cartierul Luvrului ; şi dacă ce-i pictat pe firmă, înăuntru e viu şi natural, o să mă simt ca în rai".

Pe cînd oaspetele îşi spunea acestea în sinea lui, un alt călăreţ, care venea dinspre celălalt capăt al străzii, adică din strada Saint-Honoré, se opri şi el, plin de încîntare, în faţa firmei „À la Belle-Étoile". Unul din cei doi, pe care îl cunoaştem cel puţin după nume, avea un cal alb, spaniol, şi purta o tunică neagră, împodobită cu mărgele negre. Pe deasupra avea o mantie de catifea violet închis : cizmele îi erau din piele neagră şi umbla înarmat cu o sabie, al cărei mîner de fier era fin cizelat, şi un pumnal de acelaşi fel. Şi dacă trecem acum de la veşminte la înfăţişare, vom spune că era un bărbat cam de 24-25 de ani, cu pielea arsă de soare, cu ochi albaştri, o mustaţă subţire şi dinţi strălucitori ce păreau că-i luminează tot chipul atunci cînd pe gura-i de o frumuseţe fără seamăn şi de o rară nobleţe încolţea un zîmbet duios şi nostalgic. Cît despre celălalt călător, acesta era cu totul opus celui dintîi. De sub pălăria sa cu borurile întoarse ieşea un păr des şi creţ, mai mult roşcat decît blond ; şi de sub podoaba aceasta de păr scăpărau ca nişte săgeţi, de-ai fi zis că sînt mai degrabă negri, nişte ochi cenuşii.

În rest, faţa îi era trandafirie, buzele subţiri, cu o mustaţă bătînd în roşcat şi nişte dinţi minunaţi. Într-un cuvînt, cu pielea-i albă, cu talia lui înaltă şi spătos cum era, omul părea un chipeş cavaler, în înţelesul obişnuit al acestui cuvînt. De un ceas de cînd îşi tot plimba privirile pe la ferestre, chipurile căutînd o firmă, femeile îşi întindeau gîtul după el, iar bărbaţii, care ar fi avut poate chef să rîdă cu poftă văzîndu-i mantia ce nu-l ajungea, pantalonii strîmţi şi cizmele demodate, îşi curmau rîsul pornit cu un „Să te ocrotească Dumnezeu !", spus cu toată drăgălăşenia, de îndată ce-i vedeau chipul care, într-o clipită, îşi schimba de zeci de ori expresia, dar n-o arăta niciodată pe cea de provincial stingherit.

Intră mai întîi în vorbă cu celălalt gentilom care, după cum am spus, cerceta cu privirea hanul „À la Belle-Étoile".

— Ei, drăcia dracului ! exclamă el cu acel accent îngrozitor, de muntean, după care îl recunoşti dintr-o sută pe piemontez, de la primul cuvînt — nu cumva sîntem pe aproape de Luvru ? Oricum, eu cred că avem acelaşi gust. Mare cinste pentru mine !

— Domnule — răspunse celălalt, cu un accent provensal, cu nimic mai prejos de cel piemontez — şi eu cred că hanul ăsta e pe aproape de Luvru. Numai că nu-s aşa de sigur că voi fi de părerea dumneavoastră. Stau în cumpănă.

— Încă nu v-aţi hotărît, domnule ? Totuşi, casa asta este îmbietoare. Şi apoi, poate că m-am lăsat atras de persoana dumneavoastră. Spuneţi drept, nu-i frumoasă pictura asta ?

— O, fără îndoială ! Dar tocmai asta mă face să mă îndoiesc că aşa-i şi-n realitate. Mi s-a spus mie că Parisu-i plin de şarlatani şi că te trag pe sfoară cu orice, nu numai cu o firmă.

— La dracu, domnule ! Nu mă sinchisesc eu de şmecheriile lor, dar dacă hangiul ăsta nu-mi dă o pasăre tot ca asta de friptă, îl pun pe el la frigare şi nu-l las pînă nu se rumeneşte cum trebuie. Să intrăm, domnule — spuse piemontezul.

— Eh, m-aţi convins ! îi răspunse provensalul rîzînd. După dumneavoastră, domnule !

— Vai, domnule, pe legea mea, asta n-o pot primi, căci nu-s decît umilul dumneavoastră servitor, contele Annibal de Coconnas.

— Iar eu, domnule, nu sînt decît contele Joseph-Hyacinthe-Boniface de Lerac de La Mole, care vă stă cu totul la dispoziţie.

— Atunci, domnule, să ne luăm de braţ şi să intrăm.

După această invitaţie împăciuitoare, cei doi tineri descălecară aruncînd dîrlogii cailor unui rîndaş, se luară de braţ şi, potrivindu-şi spadele, o porniră spre uşa hanului unde, în prag, stătea hangiul. Dar contrar obiceiului pe care-l au aceşti oameni, cinstitul jupîn nu păru că-i ia în seamă, cufundat cum era în discuţie cu un vlăjgan uscăţiv şi gălbejit, înfăşurat într-o mantie de culoarea iascăi, de parc-ar fi fost o bufniţă înfoiată. Cei doi gentilomi ajunseseră atît de aproape de hangiu, şi de omul cu mantia de culoarea iascăi, încît Coconnas, intrigat de lipsa de atenţie cu care erau trataţi el şi tovarăşul lui, îl trase de mînecă pe hangiu. Acesta tresări ca trezit din somn şi curmă discuţia cu vlăjganul cel uscăţiv, spunîndu-i : „Cu bine. Întoarce-te degrabă, şi nu uita să-mi spui la ce oră".

— Ei, burtă-verde — făcu Coconnas — nu vezi că te aşteptăm ?

— Vai, iertaţi-mă, domnilor — răspunse hangiul — nici nu vă văzusem !

— Ei, drăcia dracului ! Trebuia să ne vezi ! Şi acum, că ne-ai văzut, în loc să spui doar „domnule", ai să ne spui, te rog, „domnule conte".

La Mole se ţinea mai la o parte, lăsîndu-l să vorbească pe Coconnas, care părea că ţine să se ocupe el de hangiu. Totuşi, după cum stătea de încruntat, îţi puteai da bine seama că, la nevoie, i-ar fi sărit pe dată în ajutor.

— Da, domnule conte, spuneţi-mi ce doriţi ? îl întrebă hangiul pe tonul cel mai molcom din lume.

— Bine... aşa mai merge, ce zici ? făcu Coconnas întorcîndu-se către La Mole, care încuviinţă dînd din cap. Domnul conte şi cu mine, care am fost atraşi de firma ta, am vrea să mîncăm şi să ne odihnim aici.

— Domnilor — le spuse hangiul — nu ştiu cum să fac, dar n-am decît o odaie şi mă tem că s-ar putea să nu vă placă.

— Drept să spun, cu atît mai bine — zise La Mole — o să mergem în altă parte.

— Ah, nu, nu ! protestă Coconnas. Eu rămîn. Calul meu e istovit. Pentru că nu doriţi odaia, am s-o iau eu.

— Ei, atunci se schimbă lucrurile — spuse hangiul, cu aceeaşi nepăsare obraznică. Singur nu vă pot găzdui.

— Ei, drăcia dracului ! se răsti Coconnas. Pe legea mea ! N-am văzut animal mai caraghios ! Adineauri, doi eram prea mulţi, şi acum unul e prea puţin ! Şi zi aşa, mişelule, nu vrei să ne primeşti ?

— Domnilor, zău aşa, pentru că îmi vorbiţi astfel, am să v-o spun şi eu pe şleau.

— Hai, spune, dar mai repede !

— Ei bine, m-aş lipsi de cinstea de a vă găzdui.

— Şi de ce ? întrebă Coconnas, învineţindu-se de mînie.

— Pentru că n-aveţi valet şi în felul ăsta îmi rămîn două camere de servitori goale. Şi dacă vă dau dumneavoastră odaia stăpînilor, nu prea văd cum le-aş închiria pe-ale slugilor.

— Domnule de La Mole — spuse Coconnas întorcîndu-se — n-aveţi impresia că o să-l facem harcea-parcea pe flăcăul ăsta ?

— Nimic mai uşor — îi răspunse La Mole, pregătindu-se şi el ca şi tovarăşul lui să-l snopească în bătaie cu cravaşa pe hangiu.

Dar cu toată demonstraţia celor doi, care nici pe departe nu te putea face să te simţi prea bine — căci gentilomii noştri păreau foarte porniţi — hangiul nu se pierdu cu firea, ci, trăgîndu-se un pas înapoi, ca să fie mai la el acasă, le spuse în zeflemea :

— Se vede că domnii vin din provincie. Aici, la Paris, s-au dus vremurile cînd îl făceau bucăţi pe hangiu dacă nu voia să-ţi închirieze o odaie. Acum sînt făcuţi bucăţi seniorii cei mari şi nu burghezii, şi dacă mai răcniţi, îmi strig vecinii şi o să fiţi dumneavoastră snopiţi în bătaie, ceea ce nu prea le şade frumos unor gentilomi.

— Ăsta îşi bate joc de noi ! strigă Coconnas, ieşindu-şi din fire. Ei, drăcia dracului !

— Grégoire, archebuza ! îi spuse calm hangiul slugii sale, ca şi cînd i-ar fi poruncit „un scaun la domnu' !"

— *Trippe del papa !* strigă Coconnas, trăgîndu-şi spada. Dar înfierbîntaţi-vă odată, domnule de La Mole !

— Nu, dacă nu te superi, nu, pentru că în timp ce noi ne înfierbîntăm, se răceşte mîncarea.

— Cum adică ? Credeţi că... ? strigă Coconnas.

— Cred că domnul „À la Belle-Étoile" are dreptate : doar că nu ştie să se poarte cu călătorii, mai ales cînd i se întîmplă să fie gentilomi. În loc să ne fi spus cu grosolănie : domnilor, nu vreau să vă primesc, mai bine ne-ar fi spus politicos : poftiţi, domnilor, şi să-şi treacă pe nota de plată camera stăpînilor atît, camera servitorilor atît, pentru că dacă, pînă una alta, nu avem servitori, oricum o să angajăm unii.

Şi zicînd acestea, La Mole îl dădu încetişor la o parte pe hangiu, care tocmai întindea mîna după archebuză, îi făcu loc lui Coconnas şi intră după el în han.

— Ce-are a face — zise Coconnas — îmi vine tare greu să-mi vîr sabia în teacă pînă nu mă conving că înţeapă la fel de bine ca şi frigările ăstuia.

— Răbdare, scumpe prietene — spuse La Mole — răbdare ! Toate hanurile sînt înţesate de gentilomi veniţi la Paris pentru nunta regească şi pentru războiul cu Flandra, care bate la uşă. Nu cred că găsim loc în altă parte, şi pe urmă aşa sînt primiţi la Paris străinii.

— Drăcia dracului ! Cîtă răbdare aveţi ! bombăni Coconnas răsucindu-şi furios mustaţa-i roşie şi fulgerîndu-l pe hangiu

cu privirea. Dar să-şi vîre minţile în cap, pungaşul, că dacă mîncarea e proastă, patul e tare, vinul nu-i de trei ani în sticlă şi servitorul lui nu-i sfîrlează...

— Eh, eh, domnule gentilom! făcu hangiul, trăgîndu-şi cuţitul pe o piatră. Potoliţi-vă, potoliţi-vă, aici sînteţi ca-n sînul lui Avram.

Apoi, cu glas scăzut şi dînd din cap, adăugă:

— Ăsta trebuie să fie hughenot; trădătorii ăştia şi-au luat nasul la purtare de cînd cu căsătoria bearnezului lor cu principesa Margot!

Şi apoi, cu un zîmbet care le-ar fi vîrît oaspeţilor frica în oase dacă l-ar fi văzut, adăugă:

— Eh! Eh! Asta ar fi bună! Să mă fi trezit cu nişte hughenoţi aici... şi să...

— Ei! Da' nu ne aduci odată demîncare? întrebă ţîfnos Coconnas, curmîndu-i hangiului şirul gîndurilor.

— Cum doriţi, domnule — îi răspunse acesta, muiat de gîndul care-l fulgeră acum prin minte.

— Ei bine, dorim, şi încă repede — zise Coconnas.

Pe urmă, întorcîndu-se spre La Mole:

— Eh, domnule conte, pînă ne pregăteşte odaia, spune-ţi-mi, găsiţi că Parisul e un oraş vesel?

— Nu, zău că nu! îi răspunse La Mole. Pînă acum am impresia că n-am întîlnit decît mutre înspăimîntate şi potrivnice. Poate că şi cei din Paris se tem de furtună. Nu vedeţi ce întunecat e cerul şi cît de apăsător e aerul!

— Căutaţi Luvrul, conte, nu-i aşa?

— Ca şi dumneavoastră, domnule de Coconnas.

— Ei bine, dacă voiţi, îl vom căuta împreună.

— Ei — făcu La Mole — nu-i oare cam tîrziu să mai ieşim?

— Tîrziu-netîrziu, trebuie să ies. Ordinele mele sînt precise: să ajung cît mai repede la Paris şi să-l caut imediat pe ducele de Guise.

La auzul acestui nume, hangiul se dădu mai aproape, ciulind urechea.

— Îmi pare că tîlharul ăsta ascultă — spuse Coconnas, care, ca orice piemontez, nu uita uşor şi nu putea să-i ierte hangiului felul nu prea politicos de a-şi primi călătorii.

— Da, domnilor, ascult — le răspunse acesta ducînd mîna la bonetă — ascult, dar ca să vă pot fi de folos. Am auzit pomenindu-se de numele marelui duce de Guise şi am dat fuga. Cu ce vă pot servi, domnilor?

— Ha-ha, ăsta pare să fie un cuvînt magic pentru că din obraznic te-ai făcut deodată supus. La naiba, jupîne, jupîne... Cum îţi spune?

— Jupîn La Hurière — îi răspunse hangiul cu o plecăciune.

— Ei bine, jupîne La Hurière, crezi tu că braţul meu nu-i tot atît de zdravăn ca al domnului duce de Guise, care văd că are darul să te facă să fii atît de cuviincios?

— Da' de unde, domnule conte, numai că e mai scurt — îi zise La Hurière. Şi apoi — adăugă el — marele Henric e Dumnezeul nostru, al parizienilor.

— Care Henric? întrebă La Mole.

— După cîte ştiu, nu-i decît unul! făcu hangiul.

— Iartă-mă, amice, dar mai există unul despre care te poftesc să nu scoţi o vorbă rea: e Henric de Navara, ca să nu mai pomenesc de Henric de Condé, care îşi are meritele lui.

— De ăştia n-am auzit — răspunse hangiul.

— În schimb eu îi cunosc — îi zise La Mole. Şi cum sînt trimis la regele Henric de Navara, te poftesc să nu spui ceva rău despre el în faţa mea.

Fără să-i răspundă domnului de La Mole, hangiul se mulţumi să-şi atingă uşor boneta cu vîrful degetelor şi, continuînd să-i facă ochi dulci lui Coconnas, adăugă:

— Aşadar, domnul îl va întîlni pe marele duce de Guise? Domnul este deci un fericit gentilom; şi de bună seamă vine pentru...

— Pentru ce? întrebă Coconnas.

— Pentru serbare — răspunse hangiul cu un zîmbet ciudat.

— Sau mai bine zis pentru serbări, căci Parisul, după cum am auzit, geme de atîtea serbări. Nu se mai vorbeşte decît de baluri, banchete şi bîlciuri. Nu-i aşa că e vesel la Paris?

— Da, domnule, dar pînă acum nu cine ştie ce — spuse hangiul.

— Eh, trag nădejde că o să fie vesel.

— Nunta maiestăţii sale regelui Navarei atrage totuşi multă lume aici — ţinu să precizeze La Mole.

— Da, mulţi hughenoţi — i-o trînti scurt hangiul. Apoi, dîndu-şi seama: Mă iertaţi, vă rog — făcu el — poate că domnii sînt şi ei...

— Cine, eu? izbucni Coconnas. Haida-de! Sînt la fel de catolic ca şi sfîntul nostru părinte, papa.

Hangiul se întoarse apoi către La Mole, parcă întrebător. Dar fie că La Mole nu-i pricepu căutătura, fie că nu găsi cu cale să-i răspundă altfel decît printr-o întrebare, îi zise:

— Dacă pe maiestatea sa regele Navarei nu-l cunoşti, jupîne La Hurière, îl cunoşti poate pe domnul amiral? Am auzit că domnul amiral are trecere la curte; şi pentru că i-am fost recomandat, aş dori, dacă asta nu-ţi strepezeşte dinţii, să-mi spui unde locuieşte.

— Locuia în strada Béthisy, aici imediat la dreapta — răspunse hangiul cu o bucurie pe care nu şi-o putu stăpîni.

— Cum adică, locuia? întrebă La Mole. S-a mutat cumva?

— Da, poate în lumea ailaltă.

— Cum adică? strigară deodată cei doi domni. Amiralul pe lumea cealaltă?

— Cum vine asta, domnule de Coconnas? le vorbi iarăşi hangiul, cu un zîmbet răutăcios. Sînteţi de-ai lui de Guise şi nu ştiaţi asta?

— Care asta?

— Că alaltăieri, pe cînd trecea prin piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, prin faţa locuinţei canonicului Pierre Piles, l-a lovit un foc de archebuză.

— Şi a fost ucis? strigă La Mole.

— Nu. S-a ales cu braţul sfărîmat şi cu două degete lipsă. Nădăjduim însă că plumbii erau otrăviţi.

— Cum, ticălosule, nădăjduim? izbucni La Mole.

— Adică, se crede — făcu hangiul. Să nu ne supărăm pentru o vorbă. M-a luat gura pe dinainte.

Şi, întorcîndu-se pe călcîie, jupîn La Hurière îşi ţuguie buzele, făcîndu-i în acelaşi timp cu ochiul lui Coconnas.

— Aşa-i, aşa-i — încuviinţă acesta radios.

— Aşa-i — murmură La Mole, copleşit de durere.

— E aşa cum am avut cinstea să vă spun, domnilor — adăugă hangiul.

— Atunci — zise La Mole — mă duc de îndată la Luvru. Oare am să-l găsesc pe regele Henric?

— S-ar putea, de vreme ce locuieşte acolo.

— Merg şi eu la Luvru — zise Coconnas. Oare am să-l găsesc acolo pe ducele de Guise?

— Se poate. Tocmai l-am văzut trecînd însoţit de vreo două sute de gentilomi.

— Atunci, să mergem, domnule de Coconnas — spuse La Mole.

— După dumneavoastră, domnule — îi răspunse Coconnas.

— Şi cu masa cum rămîne, domnilor? îi întrebă jupîn La Hurière.

— Eh — făcu La Mole — poate că am să iau masa la regele Navarei.

— Şi eu cu ducele de Guise — adăugă Coconnas.

— Iar eu — spuse hangiul, după ce-i petrecu cu privirea pe cei doi gentilomi care o apucaseră spre Luvru — eu am să-mi lustruiesc coiful, am să pun fitil nou la archebuză şi am să-mi ascut halebarda. Cine ştie ce se mai poate întîmpla!

DESPRE LUVRU ÎN SPECIAL ŞI DESPRE VIRTUŢI ÎN GENERAL

Îndrumaţi de primul om ieşit în cale, cei doi gentilomi o apucară pe strada Averon, apoi pe strada Saint-Germain-l'Auxerrois şi se pomeniră curînd în faţa Luvrului, ale cărui turnuri începeau să se topească în primele umbre ale serii.

— Ce-i cu dumneavoastră? îl întrebă Coconnas pe La Mole care, în faţa priveliştii palatului, se oprise şi se uita cu multă cucernicie la podurile suspendate, la ferestrele acelea înguste şi la turnuleţele ţuguiate ce i se iviseră dinaintea ochilor.

— Zău dacă ştiu... — făcu La Mole — îmi bate inima. Nu-s eu chiar aşa de sfios... dar nu ştiu de ce palatul ăsta îmi pare întunecat şi... aş zice... înfricoşător.

— Eu — făcu Coconnas — nu ştiu ce-i cu mine, dar mă simt mai vesel ca niciodată. Poate că ţinuta mea cam lasă de dorit — urmă el, plimbîndu-şi privirea peste veşmintele cu care călătorise. Da' nu-i nimic! Tot a cavaler arăt! Şi pe urmă, ordinu-i ordin şi trebuie să mă grăbesc. Aşa că voi fi binevenit pentru că l-am executat la timp.

Şi cei doi tineri îşi urmară drumul, fiecare fiind frămîntat de gîndurile pe care le mărturisise mai înainte.

La Luvru, garda fusese întărită : toate posturile erau dublate. Aşa că cei doi călători se pomeniră de la început în încurcătură. Dar Coconnas, care băgase de seamă că la Paris numele ducelui de Guise deschidea orice uşă, se apropie de o santinelă şi, invocînd acest nume atotputernic, întrebă dacă n-ar putea să intre în palat.

Numele acesta păru să aibă asupra soldatului efectul obişnuit. Îi ceru totuşi lui Coconnas parola.

Coconnas n-o ştia şi se văzu nevoit s-o mărturisească.

— Atunci, valea, domnule gentilom ! spuse soldatul.

În clipa aceea, însă, un om care stătea de vorbă cu comandantul gărzii, şi care-l auzise pe Coconnas că cere să fie lăsat în Luvru, îşi curmă discuţia şi, apropiindu-se de el, îi zise :

— Ce foiţi tumneavoastră cu tomnul ti Gouise ?

— Eu vreau vorbeşte lui — răspunse Coconnas, zîmbind.

— Imbozibil ! Dugele ezde la rege.

— Dar am o scrisoare către dînsul.

— Ah ! Afeţi eine scrisoare ?

— Da, şi vin de foarte departe.

— Ah ! Feniţi de forte departe ?

— Din Piemont.

— Pine, pine ! Altceva. Şi cum cheama... ?

— Contele Annibal de Coconnas.

— Pun, pun ! Taţi scrisore, tomn Annipal, taţi...

„Uite, zău, un gentilom adevărat ! îşi zise La Mole. Cum să dau şi eu de unul care să mă ducă la regele Navarei ?"

— Taţi odat scrisoare — urmă gentilomul german întinzînd mîna către Coconnas, care se codea.

— Ei, drăcie ! strigă italianul din el. Nu ştiu dacă pot... Nu am cinstea să vă cunosc, domnule.

— Pesme, numeşte ! Zint de la ducele de Gouise.

— Pesme — îngînă Coconnas — nu cunosc numele ăsta...

— E domnul de Besme, domnule gentilom — zise santinela. Pronunţă greşit, asta e ! Daţi-i scrisoarea, hai, pe răspunderea mea !

— Ah, domnul de Besme ! exclamă Coconnas. Sigur că vă cunosc... cum să nu ! Cu cea mai mare plăcere. Poftiţi scrisoarea ! Iertaţi-mă că m-am codit. Dar, ca să fii credincios, trebuie să te îndoieşti.

— Pine, pine — spuse de Besme — nu nevoie sguse.

— Domnule — îndrăzni La Mole, apropiindu-se şi el — pentru că sînteţi atît de binevoitor, n-aţi vrea, zău aşa, să luaţi şi scrisoarea mea ?

— Cum cheamă ?

— Contele Lerac de La Mole.

— Condele Lerag de La Mole ?

— Da.

— Nu gunosc.

— Nu-i de mirare că n-am avut cinstea să mă cunoască domnia-voastră : sînt străin şi, ca şi contele de Coconnas, am venit astă-seară de departe.

— Şi te unte feniţi ?

— Din Provenţa.

— Cu eine scrisoare ?

— Da, cu o scrisoare.

— Pentru tomn de Gouise ?

— Nu, pentru maiestatea sa regele Navarei.

— Eu nu zint la rege de Navar, tomnule — răspunse Besme, cu o neaşteptată răceală. Şi nu pot iei scrisoare.

Şi Besme, întorcîndu-i spatele lui La Mole, intră în palat, făcîndu-i semn lui Coconnas să-l urmeze.

La Mole rămase singur.

Dar în aceeaşi clipă, prin poarta alăturată celei prin care intraseră Besme şi Coconnas, ieşi un grup de vreo sută de călăreţi.

— Aha ! făcu santinela către camaradul lui. Ăsta-i de Mouy cu hughenoţii lui ; nu-şi mai încap în piele. Pesemne că regele le-a făgăduit capul celui care a tras în amiral şi cum tot el l-a ucis şi pe tatăl lui de Mouy, fiul culcă doi iepuri dintr-o lovitură.

— Iartă-mă — se adresă La Mole soldatului. Ai spus cumva că ofiţerul acesta este domnul de Mouy ?

— Da, domnule.

— Şi că cei ce-l însoţesc sînt...

— Nişte păgîni... Sigur că am spus.

— Mulţumesc — zise La Mole, părînd că nici nu ia în seamă vorba dispreţuitoare a santinelei. Atîta voiam să ştiu.

Şi îndreptîndu-se degrabă spre cel din fruntea călăreţilor :

— Domnule — i se adresă el — am aflat că sînteţi domnul de Mouy.

— Da, domnule — îi răspunse ofiţerul politicos.

— Numele dumneavoastră, atît de cunoscut printre cei de o credinţă cu noi, m-a făcut să îndrăznesc să mă apropii de domnia-voastră, ca să vă rog ceva.

— Ce anume, domnule ?... Dar mai întîi, cu cine am onoarea ?

— Cu contele Lerac de La Mole.

Cei doi tineri se salutară.

— Vă ascult, domnule — spuse de Mouy.

— Domnule, vin de la Aix şi am o scrisoare din partea domnului d'Auriac, guvernatorul Provenţei. Scrisoarea e pentru regele Navarei şi conţine ştiri preţioase, care nu suferă întîrziere... Cum i-aş putea înmîna această scrisoare ? Cum aş putea să intru în Luvru ?

— Nimic nu-i mai uşor, domnule ! răspunse de Mouy. Mă tem că regele e încă prea ocupat acum ca să vă poată primi. Dar n-are nici o importanţă. Dacă vreţi să mă urmaţi, am să vă conduc în apartamentele lui. Restul vă priveşte.

— Vă mulţumesc de mii de ori.

— Veniţi, domnule — îi spuse de Mouy.

Apoi descălecă, aruncă dîrlogii valetului său, se îndreptă spre ferestruia de la intrare, dădu parola, îl introduse pe La Mole în palat şi, deschizînd uşa apartamentelor regelui, zise :

— Intraţi, domnule, şi mai departe întrebaţi.

Îl salută apoi pe La Mole şi plecă. Rămas singur, acesta privi în jurul său.

Anticamera era goală, iar una din uşi deschisă.

Făcu cîţiva paşi şi dădu într-un coridor.

Bătu la o uşă şi întrebă, dar nu-i răspunse nimeni.

În această aripă a Luvrului domnea o tăcere de mormînt.

„Cine-mi tot vorbea — îşi zise în sinea lui — de eticheta atît de severă de la Luvru ? Pe aici se umblă ca prin piaţă !"

Mai chemă o dată, dar cu acelaşi rezultat.

„Hai, dă-i drumul înainte ! îşi zise. Pînă la urmă tot am să dau de cineva !"

Şi o porni prin culoarul care devenea tot mai întunecos.

Deodată, uşa din faţa celei prin care intrase el se deschise şi apărură doi paji cu sfeşnice în mînă, luminînd calea unei femei de statură impunătoare, cu o înfăţişare maiestuoasă şi mai ales de o rară frumuseţe.

La Mole se trezi deodată în plină lumină şi rămase locului.

Femeia se opri şi ea.

— Ce căutaţi, domnule ? îl întrebă ea pe tînăr cu un glas care acestuia îi sună în urechi ca o muzică încîntătoare.

— Oh, doamnă — răspunse La Mole plecînd ochii — iertaţi-mă, vă rog ! M-am despărţit de domnul de Mouy, care a avut bunăvoinţa să mă conducă pînă aici şi îl căutam pe regele Navarei.

— Maiestatea sa nu este aici, domnule ; cred că e la cumnatul său. Dar n-aţi putea să-i spuneţi reginei...

— Da, fără îndoială, doamnă — răspunse La Mole — dacă cineva ar binevoi să mă conducă la ea.

— Dar sînteţi în faţa ei, domnule.

— Ce aud ? exclamă La Mole.

— Sînt regina Navarei — îi spuse Margareta.

Uimit şi speriat, La Mole tresări. Regina zîmbi.

— Spuneţi-mi repede ce aveţi de spus, domnule, căci sînt aşteptată la regina-mamă.

— Oh, doamnă, dacă sînteţi atît de grăbită, îngăduiţi-mi atunci să mă retrag, pentru că mi-ar fi cu neputinţă să vorbesc în clipa aceasta. Nu sînt în stare să-mi adun gîndurile ; apariţia dumneavoastră mi-a luat ochii. Nici nu mai gîndesc, sînt în extaz.

Regina se apropie, plină de graţie şi frumuseţe, de tînărul care, fără să-şi dea seama, se purtase ca un curtezan rafinat.

— Veniţi-vă în fire, domnule ! Am să aştept şi am să fiu aşteptată.

— Oh, iertaţi-mă, doamnă, dacă n-am salutat-o pe maiestatea-voastră cu tot respectul ce i se cuvine din partea unuia dintre cei mai supuşi servitori ai săi, dar...

— ...dar — urmă Margareta — m-aţi luat drept una dintre doamnele din suita mea.

— Nu, doamnă, ci drept umbra frumoasei Diana de Poitiers. Mi s-a spus că e iarăşi la Luvru.

— Ei bine, domnule, n-am nici o grijă pentru dumneavoastră. O să vă croiţi drum la curte. Spuneaţi că aveţi o scrisoare pentru rege ? Nici nu era nevoie, dar n-are importanţă. Daţi-mi-o ! Am să i-o înmînez eu... Dar mai repede, vă rog.

La Mole îşi desfăcu într-o clipă eghiletele de la tunică şi scoase de la piept o scrisoare într-un plic de mătase.

Margareta luă scrisoarea şi cercetă scrisul.

— Nu cumva sînteţi domnul de La Mole ? întrebă ea.

— Ba da, doamnă. Dumnezeule ! Am cinstea ca numele să-mi fie cunoscut de maiestatea voastră !

— L-am auzit pe soţul meu, regele, şi pe fratele meu, ducele de Alençon, pomenindu-l. Ştiu că sînteţi aşteptat.

Margareta vîrî la sînul ei, sub pieptarul plin de broderii şi diamante, scrisoarea pe care tînărul o scosese de sub tunică, şi care mai păstra căldura trupului său. La Mole sorbea din ochi fiecare mişcare a Margaretei.

— Şi acum, domnule — îi spuse ea — coborîţi în galeria de jos şi aşteptaţi pînă va veni cineva din partea regelui Navarei sau a ducelui de Alençon. Un paj de-al meu vă va conduce.

Şi zicînd acestea, Margareta îşi urmă drumul.

La Mole se lipi de perete. Dar locul era atît de strîmt şi rochia de mătase a reginei Navarei atît de largă, încît atinse în treacăt haina tînărului, lăsînd în urmă o dîră stăruitoare de parfum.

La Mole fu pătruns de un fior şi, clătinîndu-se pe picioare, se sprijini de zid.

Margareta dispăru ca o nălucă.

— Veniţi, domnule ? îl întrebă pajul, care urma să-l conducă la galeria de jos.

— Da, da — făcu La Mole ameţit, căci văzînd că pajul îi arăta tocmai direcţia în care o apucase Margareta, nădăjduia că, dacă se va grăbi, o s-o mai poată zări.

Şi, într-adevăr, cînd ajunse în capul scării, o văzu la etajul de jos ; şi fie din întîmplare, fie că zgomotul paşilor lui ajunsese pînă la ea, Margareta ridică ochii şi astfel a mai putut-o vedea o dată.

— Dumnezeule ! exclamă el mergînd în urma pajului. Nu-i o muritoare, e o zeiţă !

— Veniţi, domnule ? întrebă pajul.

— Iată-mă ! făcu La Mole. Vin ! Iartă-mă, te rog !

Pajul o luă înaintea lui, coborî un etaj, deschise o uşă, apoi alta şi, oprindu-se în prag, îi zise :

— Aici trebuie să aşteptaţi.

La Mole intră în galerie. Uşa se închise în urma lui. Galeria era goală ; doar un gentilom se plimba în sus şi în jos, părînd că aşteaptă pe cineva.

Seara începea să cearnă umbre uriaşe din înălţimea bolţilor şi cu toate că cei doi oameni erau numai la douăzeci de paşi unul de altul nu-şi puteau desluşi chipul.

— Doamne, Dumnezeule ! murmură el cînd ajunse la numai cîţiva paşi de celălalt. Domnul conte de Coconnas !

Auzind zgomotul de paşi, piemontezul se şi întorsese şi acum se uita la el la fel de uimit.

— Ei, drăcie — strigă el — domnul conte de La Mole ! Dracu' să mă ia dacă nu-i el ! Vai, dar ce m-a apucat ! Înjur în casa regelui ; numai că regele înjură mai al naibii ca mine, ba chiar şi în biserică. Şi-n Luvru ne întîlnim ?...

— Cum se vede. Domnul de Besme v-a introdus ?

— Da. Simpatic neamţul ăsta, domnul de Besme... Şi domnia voastră ? Pe dumneavoastră cine v-a introdus ?

— Domnul de Mouy... Vă spuneam eu că nici hughenoţii nu-s prea rău văzuţi la curte. L-aţi întîlnit pe domnul de Guise ?

— Nu, încă nu... Dar dumneavoastră aţi obţinut audienţa la regele Navarei ?

— Nu, dar nu cred să mai întîrzie. Am fost adus aici şi mi s-a spus să aştept.

— Trebuie să fie vorba de vreun banchet şi să vedeţi că o să mai şi stăm unul lîngă altul la masă. Curios, nu ? De vreo două ceasuri soarta ne pune unul lîngă altul... Dar ce-i cu domnia voastră ? Păreţi dus pe gînduri...

— Eu ? făcu La Mole tresărind, căci într-adevăr îl mai stăpînea încă apariţia ce i se arătase. Eu ? Nu, dar locul acesta îmi trezeşte o seamă de gînduri.

— Filozofice, nu-i aşa ? Ca şi mie. Chiar în clipa în care intraţi, mi-au venit în minte toate sfaturile pe care mi le-a dat preceptorul meu. Domnule conte, cunoaşteţi pe Plutarc ?

— Asta-i bună ! exclamă La Mole zîmbind. Este unul din autorii mei preferaţi.

— Ei bine — urmă Coconnas cu seriozitate — acest om ilustru nu cred că exagerează atunci cînd asemuieşte darurile naturii cu nişte flori minunate dar trecătoare, în timp ce virtutea o consideră o plantă binefăcătoare, cu un parfum nepieritor şi care vindecă fără greş rănile.

— Cunoaşteţi elina, domnule de Coconnas ? îl întrebă La Mole, privindu-l ţintă.

— Nu, dar preceptorul meu o cunoaşte şi m-a povăţuit ca atunci cînd voi ajunge la curte să fac teorii despre virtute. Asta, îmi spunea el, face impresie bună. Aşa că în chestia asta sînt tobă de carte. Vă asigur. Apropo, vă e foame ?

— Nu.

— Mi se pare totuşi că vă cam lăsa gura apă după pasărea la frigare de la „À la Belle-Étoile" ; eu unul mor de foame.

— Ei bine, domnule de Coconnas, iată un prilej minunat să aplicaţi teoriile dumneavoastră despre virtute şi să vă dovediţi admiraţia pentru Plutarc, căci acest mare scriitor spune undeva : „E bine să-ţi deprinzi sufletul cu durerea şi pîntecele cu foamea" (preopon esti tén, en psuchén odunê, ton de gastéra semo askein).

— Ia uite ! Care va să zică, cunoaşteţi elina ? exclamă Coconnas încremenit.

— Sigur că da — răspunse La Mole — m-a învăţat preceptorul meu.

— Ei, drăcie, domnule conte ! Atunci v-a zîmbit norocul. Veţi face versuri împreună cu regele Carol al IX-lea şi veţi vorbi greceşte cu regina Margareta.

— Fără să mai socotim — adăugă La Mole rîzînd — că voi putea să vorbesc şi în gasconă cu regele Navarei.

În clipa aceea uşa galeriei care dădea la rege se deschise ; se auziră paşi şi o umbră se desprinse din întuneric. Umbra prinse trup, iar trupul acesta era al domnului de Besme.

Se uită la amîndoi, cînd la unul, cînd la celălalt, privindu-i pe sub sprîncene ca să-şi recunoască omul, şi îi făcu semn lui Coconnas să-l urmeze.

Coconnas îi făcu un semn cu mîna lui La Mole, salutîndu-l.

De Besme îl conduse pe Coconnas la celălalt capăt al galeriei şi deschise o uşă de unde începea o scară. Odată ajunşi aci, de Besme se opri şi, privind jur împrejur, apoi în sus şi în jos, zise :

— Tomnule de Gogonnas, unte tormiţi ?

— La hanul „À la Belle-Étoile", din strada l'Arbre-Sec.

— Pun, pun, eşti la toi başi... Merge iude la han vostru şi în acest nopte...

Se uită iarăşi în jur.

— Ei bine ? În noaptea aceasta ? întrebă Coconnas.

— Ei pine, în acest nopte, întoarce aci gu o gruce alpă la biebt. Parol este Gouise. Sst ! Gura închis !

— Dar la ce oră trebuie să vin ?

— Chind ausiţi clapat.

— Ce clapat ? întrebă Coconnas.

— Ta, clapat ! pum, pum...

— Ah, clopotul ?

— Ta, asta spus eu !

— Bine, voi fi ! spuse Coconnas.

Şi, salutîndu-l pe de Besme, se depărtă întrebîndu-se : „Ce dracu' o fi vrînd să spună ? Şi de ce să sune clopotul ? Dar n-are nici o importanţă, eu rămîn la părerea mea : domnul de Besme este un tedesco de treabă. Ce-ar fi să-l aştept pe contele de La Mole ?... Ah, ba nu ! S-ar putea să ia masa cu regele Navarei".

Şi Coconnas se îndreptă spre strada l'Arbre-Sec, unde firma „À la Belle-Étoile" îl atrăgea ca un magnet.

Între timp, o uşă a galeriei care dădea spre încăperile regelui Navarei se deschise şi un paj se apropie de domnul de La Mole.

— Dumneavoastră sînteţi contele de La Mole ? îl întrebă el.

— Da, eu sînt.

— Unde locuiţi ?

— În strada l'Arbre-Sec, la hanul „À la Belle-Étoile".

— Bine ! E la doi paşi de Luvru. Ascultaţi-mă... Maiestatea sa vă trimite vorbă că nu vă poate primi acum ; s-ar putea să vă cheme la noapte. Oricum, dacă pînă mîine dimineaţă nu v-a dat de veste, veniţi la Luvru.

— Dar dacă santinela nu mă lasă să intru ?

— Ah, da, aşa-i... Parola este Navara. Rostiţi acest cuvînt şi toate uşile vi se vor deschide.

— Mulţumesc !

— Aşteptaţi, domnule ; am ordin să vă conduc înapoi pînă la poartă, ca nu cumva să vă rătăciţi prin Luvru.

„Dar Coconnas ? se întrebă La Mole, cînd ajunse dincolo de poartă. Aha, să ştii că a rămas la masă cu ducele de Guise."

Dar cînd păşi pragul jupînului La Hurière, primul peste care dădu cu ochii gentilomul nostru fu Coconnas, care stătea la masă, cu o omletă cu şuncă, cît toate zilele, dinainte.

— Eh ! strigă Coconnas, rîzînd în hohote. Pare-mi-se că aţi mîncat cu regele Navarei, aşa cum am mîncat şi eu cu ducele de Guise !

— Zău că ai dreptate !

— Dar foame... vi s-a făcut ?

— Aş zice că da.

— Cu toate teoriile lui Plutarc ?

— Domnule conte — spuse La Mole rîzînd — tot Plutarc mai zice undeva : „Cel ce are trebuie să împartă cu cel

ce nu are". N-aţi vrea oare, pentru numele lui Plutarc! să împărţiţi omleta cu mine, şi pe urmă să vorbim despre virtute mîncînd?

— Da' de unde — răspunse Coconnas — despre virtute e bine să vorbeşti cînd eşti în Luvru, unde ţi-e teamă să nu fi auzit şi unde rămîi cu burta goală. Luaţi loc şi să mîncăm!

— Fie! Văd că soarta ne leagă! Rămîneţi aici peste noapte?

— Habar n-am.

— Nici eu.

— Dar ştiu eu unde o să-mi petrec noaptea.

— Unde?

— Acolo unde o să v-o petreceţi şi dumneavoastră. Negreşit asta!

Şi pufniră în rîs amîndoi, cinstind cum puteau mai bine omleta lui jupîn La Hurière.

DATORIA PLĂTITĂ

Şi dacă cititorul vrea să afle de ce domnul de La Mole n-a fost primit de regele Navarei, de ce domnul de Coconnas nu l-a putut vedea pe domnul de Guise şi, în sfîrşit, de ce, şi unul şi altul, în loc să ia masa la Luvru, o masă cu fazan, potîrnichi şi căprioară, mîncau acum la hanul „À la Belle-Étoile" o omletă cu slănină, să aibă bunăvoinţa să se întoarcă, împreună cu noi, în bătrînul palat regal, şi să meargă pe urmele reginei Margareta de Navara, pe care La Mole a pierdut-o din ochi atunci cînd a intrat în galeria cea mare.

Pe cînd Margareta cobora pe scara galeriei, ducele Henric de Guise, pe care nu-l mai văzuse din noaptea nunţii, se afla în cabinetul regelui. La capătul acestei scări era o ieşire, iar cabinetul în care se afla domnul de Guise avea

o uşă. Şi atît uşa cît şi ieşirea dădeau într-un culoar, care ducea în apartamentele reginei-mame, Caterina de Medicis.

Caterina de Medicis şedea singură la o masă, cu coatele sprijinite pe o carte de rugăciuni deschisă şi cu capul rezemat în mîna ei încă nespus de frumoasă, datorită cosmeticelor florentinului René, adus la palat de regină ca meşter de parfumuri şi otrăvuri.

Văduva lui Henric al II-lea se purta tot în doliul pe care nu-l mai părăsise de cînd îşi pierduse soţul. Avea acum cam 52—53 de ani şi cum era plină la trup, păstra încă urmele frumuseţii şi prospeţimii de odinioară. Atît încăperea cît şi veşmintele ei erau acelea ale unei văduve. Totul de culoare închisă: stofe, tapete, mobile. Doar pe baldachinul tronului ei, în care în clipa aceasta dormea căţeluşa favorită, primită în dar de la ginerele ei, Henric de Navara, şi căreia i se dăduse numele mitologic de Phebe, fusese pictat un curcubeu în toată legea, înconjurat de acea deviză grecească pe care i-o închinase Francisc I: „Phos pherei é de kai aithzen", ce poate fi tradusă astfel: „Vestitor de lumină şi senin".

Deodată, chiar în clipa în care regina-mamă părea mai cufundată în acele gînduri ce făceau să-i înflorească pe buzele vopsite cu carmin un zîmbet leneş şi şovăielnic, un om deschise uşa şi, dînd perdeaua la o parte, îşi arătă chipul palid zicînd:

— Merge prost.

Caterina ridică capul şi îl recunoscu pe ducele de Guise.

— Cum adică, merge prost? făcu ea. Ce vrei să spui, Henric?

— Vreau să spun că pe rege l-au îmbrobodit ca niciodată blestemaţii lui de hughenoţi şi că dacă o să aşteptăm să ne dea el voie să trecem la înfăptuirea marilor noastre planuri, o să aşteptăm mult şi bine...

— Dar ce s-a întîmplat? îl întrebă Caterina cu aceeaşi expresie calmă de totdeauna şi căreia, totuşi, se pricepea de minune să-i dea, după împrejurare, nuanţele cele mai felurite.

— S-a întîmplat că adineauri am întrebat-o pe maiestatea sa, poate pentru a douăzecea oară, dacă o să mai îndurăm mult obrazniciile pe care ceilalţi şi le îngăduie de cînd cu rănirea amiralului lor.

— Şi fiul meu ce ţi-a răspuns? îl întrebă Caterina.

— Mi-a răspuns: „Domnule duce, aţi putea fi bănuit de popor pentru asasinatul pus la cale împotriva părintelui meu de-al doilea, domnul amiral; apăraţi-vă cum puteţi. Eu, unul, am să ştiu să mă apăr singur dacă voi fi insultat..." Şi zicînd aceasta, mi-a întors spatele ca să se ducă să dea demîncare la cîini.

— Şi n-ai încercat să-l reţii?

— Ba da. Dar mi-a răspuns cu acel glas pe care i-l cunoaşteţi şi dumneavoastră, şi mi-a aruncat privirea aceea pe care numai el o are: „Domnule duce, cîinilor mei le e foame, şi nu-s oameni ca să-i las să aştepte..." Aşa că am venit să vă spun...

— Şi bine ai procedat — spuse regina-mamă.

— Dar ce-i de făcut?

— O ultimă încercare.

— Şi cine s-o facă?

— Eu. Regele e singur?

— Nu. E cu domnul de Tavannes.

— Aşteaptă-mă aici. Sau, mai bine, urmează-mă la distanţă.

Caterina se ridică pe dată şi se duse în camera unde, ghemuiţi pe covoare turceşti şi perne de catifea, şedeau ogarii favoriţi ai regelui. Cocoţaţi pe nişte stinghii în vîrful unor prăjini, stăteau vreo doi-trei şoimi de rasă şi o coţofană cu care Carol al IX-lea se distra vînînd păsărelele în grădina Luvrului şi a Tuileriilor.

Pe cînd se îndrepta spre apartamentele regelui, regina-mamă îşi luă un aer îngrijorat şi se potrivi în aşa fel, încît să arate cît mai palidă. Pe obraz i se prelingea o ultimă, ba mai curînd o primă lacrimă. Se apropie fără zgomot de Carol al IX-lea care le dădea cîinilor bucăţi dintr-o prăjitură tăiată în porţii egale.

— Fiule! zise încet Caterina, cu un tremur în glas, prefăcîndu-se atît de bine, încît regele tresări.

— Ce s-a întîmplat, doamnă? făcu regele întorcîndu-se brusc.

— Fiule — începu Caterina — vreau să te rog să mă laşi să mă retrag într-unul din castelele tale, oricare din ele. Nu cer decît atît: să fie departe de Paris.

— Şi de ce, doamnă? o întrebă Carol al IX-lea, fixînd-o cu privirea lui sticloasă, atît de pătrunzătoare uneori.

— Pentru că nu trece o zi să nu fiu jignită de ceilalţi, pentru că am aflat chiar azi că ai fost ameninţat de protestanţi aici, în Luvru, la tine, şi pentru că nu vreau să mai fiu de faţă la astfel de spectacole.

— Dar bine, mamă — spuse Carol al IX-lea, cu o expresie plină de convingere — au vrut să li-l ucidă pe amiral. Un ucigaş nemernic le-a ucis bieţilor oameni pe viteazul lor de Mouy. Dar, mamă, pentru numele lui Dumnezeu, totuşi trebuie să existe dreptate în regat!

— Oh, fii pe pace, fiule — spuse Caterina — de dreptate n-or să ducă ei lipsă, pentru că dacă n-ai să le-o faci tu, or să şi-o facă ei singuri, în felul lor; azi pe domnul de Guise, mîine pe mine, mai tîrziu pe tine...

— Oh, doamnă — făcu Carol al IX-lea, în glasul căruia apăreau acum primele semne ale îndoielii — eşti sigură?

— Eh, copile! reluă Caterina, dînd frîu liber gîndurilor ei pătimaşe. Parcă tu nu ştii că nu mai e vorba de moartea domnului François de Guise sau a domnului amiral, de protestanţi ori catolici, ci pur şi simplu de înlocuirea fiului lui Henric al II-lea cu cel al lui Antoine de Bourbon?

— Eh, eh, mamă, iar ai început să exagerezi! făcu regele.

— Atunci, tu ce crezi?

— Aşteptare, mamă, aşteptare! Toată înţelepciunea omenească e cuprinsă în acest singur cuvînt. Cel mai mare, cel mai puternic şi cel mai iscusit e cel ce ştie să aştepte.

— Atunci n-ai decît să aştepţi; eu una nu mai aştept!

Zicînd acestea, Caterina făcu o plecăciune şi se îndreptă spre uşă, ca să se ducă în apartamentele ei. Carol al IX-lea o opri:

— Eh, şi ce-i de făcut, mamă? o întrebă el. Căci în primul rînd sînt un om drept şi vreau ca toată lumea să fie mulţumită de mine.

Caterina se apropie iarăşi.

— Apropiaţi-vă, domnule conte — îi spuse ea lui Tavannes, care mîngîia coţofana regelui — apropiaţi-vă şi spuneţi-i regelui care e părerea dumneavoastră.

— Maiestatea voastră îmi îngăduie? întrebă contele.

— Spune, Tavannes, spune!

— Ce face oare maiestatea voastră la vînătoare cînd vede mistreţul năpustindu-se asupră-i?

— Ei, drăcia dracului, domnule, mă înfig bine cu picioarele în pămînt şi aştept — spuse Carol al IX-lea — iar pe urmă îi spintec beregata cu lancea!

— Şi asta numai ca să nu-ţi poată face vreun rău — adăugă Caterina.

— Şi ca să mă distrez — spuse regele cu un oftat care îi trăda curajul vecin cu sălbăticia. Dar niciodată nu m-aş distra ucigîndu-mi supuşii, căci, la urma urmei, şi hughenoţii îmi sînt supuşi ca şi catolicii.

— Atunci, sire — îi zise Caterina — supuşii tăi hughenoţii or să facă întocmai ca mistreţul căruia nu i-ai înfipt lancea în gît. Or să-ţi sfîrtece tronul.

— Eh! Sînteţi sigură, doamnă? făcu regele cu un aer care arăta că nu pune mare preţ pe profeţiile mamei sale.

— Dar nu l-ai văzut azi pe de Mouy cu ai lui?

— Cum să nu, abia m-am despărţit de el, dar nu mi-a cerut nimic care să nu se cuvină. Mi-a cerut moartea ucigaşului tatălui său şi a asasinului domnului amiral! Noi nu l-am pedepsit oare pe domnul de Montgommery pentru moartea tatălui meu şi a soţului tău, cu toate că această moarte n-a fost decît un accident?

— Bine, sire — făcu Caterina înţepată — să nu mai vorbim! Maiestatea voastră e în paza Domnului, care i-a dat tărie, minte şi încredere; eu însă, o biată femeie de pe care Dumnezeu şi-a luat mîna din pricina păcatelor pe care le-a săvîrşit, eu mă tem şi mă dau bătută.

Spunînd acestea, Caterina salută din nou şi ieşi din încăpere, făcîndu-i semn ducelui de Guise, care tocmai intrase, să rămînă şi să mai facă o ultimă încercare.

Carol al IX-lea o urmări cu privirea pe maică-sa, dar de astă dată n-o mai opri: începu apoi să-şi mîngîie iarăşi cîinii, fluierînd un cîntec vînătoresc.

Deodată se întrerupse.

— Mama mea e făcută să fie regină: nu şovăie niciodată; hai să ucidem cu sînge rece vreo cîteva duzini de hughenoţi, pentru că au venit să ne ceară dreptate! Dar, la urma urmei, nu e dreptul lor?

— Hm, cîteva duzini! murmură ducele de Guise.

— Ah, aici erai, domnule! zise regele, prefăcîndu-se că atunci îl vede pentru prima oară. Da, cîteva duzini; o frumoasă ciopîrţeală! Ah! Dacă cineva mi-ar spune: „Sire, vă veţi descotorosi dintr-o dată de toţi duşmanii şi mîine nu va mai fi unul care să vă învinuiască de moartea celorlalţi", ei, atunci aş mai zice!

— Ei bine, sire!

— Tavannes — îl întrerupse regele — ai s-o oboseşti pe Margot, pune-o la locul ei, pe stinghie. Nu-i un motiv pentru că o cheamă la fel ca pe sora mea, regina Navarei, s-o mîngîie toată lumea.

Tavannes puse coţofana pe stinghia ei şi începu să se joace cu urechea unui ogar.

— Dar, sire — reluă ducele de Guise — dacă i s-ar spune maiestăţii voastre: „Sire, mîine maiestatea voastră va fi scăpată de toţi duşmanii ei!"

— Şi ce sfînt ar face minunea asta?

— Sire, azi sîntem în 24 august şi cel care ar face minunea e sfîntul Bartolomeu.

— Un sfînt între sfinţi, care s-a lăsat jupuit de viu!

— Şi mai bine! Cu cît a suferit mai mult, cu atît îşi urăşte mai tare călăii.

— Şi tu, vărul meu — zise regele — tu ai să fii acela care cu frumoasa ta săbiuţă cu mîner de aur ai să ucizi pînă mîine zece mii de hughenoţi! Ha-ha-ha! Zău, domnule de Guise, mă faci să rîd!

Şi regele izbucni în rîs, dar un rîs care suna atît de fals, încît, repetat de ecoul încăperii, răsună lugubru.

— Sire, un cuvînt, doar un cuvînt — urmă ducele, cutremurîndu-se fără voie la auzul acestui rîs ce nu avea nimic omenesc. Un semn şi totul e gata! Am garda elveţiană, am o mie o sută de gentilomi, cavaleria uşoară şi pe burghezi; pe de altă parte, maiestatea voastră îşi are garda, prietenii şi nobilimea catolică. Sîntem douăzeci contra unul.

— Ei bine, vere! Dacă te simţi atît de puternic, la ce dracu' vii să-mi mai împuiezi capul? Dă-i drumul şi singur!...

Şi regele se întoarse din nou la cîinii lui.

Atunci perdeaua se dădu într-o parte şi apăru Caterina.

— E în ordine — îi spuse ea ducelui. Stăruie şi se va da bătut.

Perdeaua căzu la loc, fără ca regele Carol al IX-lea s-o fi văzut sau, cel puţin, să fi părut că o vede.

— Dar — adăugă ducele de Guise — trebuie să ştiu dacă, făcînd cum cred eu că-i mai bine, îi voi fi pe plac maiestăţii voastre.

— Într-adevăr, Henric, mă încolţeşti! Numai că eu, să mă ia toţi dracii, am să-ţi ţin piept. Nu sînt eu regele?
— Nu, sire, nu încă; dar, dacă vreţi, mîine veţi fi!
— Aşa! urmă Carol al IX-lea. Deci să moară şi regele Navarei, şi principele de Condé... în Luvrul meu!... Ah!
Adăugă după aceea, cu un glas abia auzit:
— Afară, n-am nimic împotrivă.
— Sire — exclamă ducele — astă-seară ies cu toţii din palat ca să chefuiască cu ducele de Alençon, fratele vostru.
— Tavannes — zise regele cu o nerăbdare bine jucată. Nu vezi că-mi sîcîi cîinele! Vin-aici, Acteon, vin-aici!
Şi Carol al IX-lea ieşi fără să mai asculte ce i se spune, apoi intră la el, lăsîndu-i pe Tavannes şi pe de Guise la fel de nedumeriţi ca şi mai înainte.
Între timp, se petrecea cu totul altceva în încăperile Caterinei. După ce îl sfătuise pe ducele de Guise să nu se dea bătut, ea se întorsese în apartamentele ei unde o aşteptau doamnele din suită care, de obicei, erau de faţă cînd se culca.
Pe cît de posomorîtă fusese la plecare, pe atît de zîmbitoare era acum. Rînd pe rînd îşi expedie cu aerul cel mai binevoitor doamnele şi curtenii; lîngă ea nu mai rămase decît Margareta, care, aşezată pe un cufăr lîngă fereastra deschisă, privea cerul, cufundată în gînduri.
Rămînînd singură cu fiica ei, regina-mamă încercă în două sau trei rînduri să-i vorbească, dar de fiecare dată un gînd negru îi înăbuşea vorba în gît. Într-un timp, perdeaua se ridică şi apăru Henric de Navara.
Căţeluşa, care dormea pe tron, sări şi dădu fuga la el.
— Aici erai, fiul meu! făcu Caterina tresărind. Iei masa în Luvru?
— Nu, doamnă — răspunse Henric. În seara asta o să hoinărim prin oraş, cu domnii de Alençon şi de Condé. Era cît pe ce să cred că am să-i găsesc aici, făcîndu-vă complimente.
Caterina zîmbi.
— Duceţi-vă, duceţi-vă... Bărbaţii sînt foarte fericiţi cînd pot să hoinărească puţin... Nu-i aşa, fata mea?
— Da, da — răspunse Margareta — libertatea e un lucru atît de frumos, de minunat!
— Adică vreţi să spuneţi că eu o pun în lanţuri pe a voastră? o întrebă Henric, făcîndu-i o plecăciune soţiei lui.

— Nu, domnule, nu pe mine mă plîng, ci situaţia femeii în general.
— Te duci cumva să-l vezi pe domnul amiral, fiule? îl întrebă Caterina.
— Da, poate.
— Du-te. În felul ăsta ai să dai un frumos exemplu, iar mîine ai să-mi aduci veşti despre el.
— Doamnă, pentru că îmi îngăduiţi, mă duc.
— Eu — făcu Caterina — nu îngădui nimic... Dar cine-i acolo? Să plece, să plece! Nu mai primesc pe nimeni!
Henric făcu un pas spre uşă ca să îndeplinească porunca dată de Caterina; dar, în aceeaşi clipă perdeaua se ridică şi capul blond al doamnei de Sauve îşi făcu apariţia.
— Doamnă — zise ea — a venit meşterul René, pe care l-a chemat maiestatea voastră.
Caterina aruncă o privire iute ca fulgerul spre Henric de Navara.
Tînărul principe roşi uşor, dar pe dată se îngălbeni îngrozitor. Se pomenise de fapt numele ucigaşului mamei lui. Îşi dădu seama că pe faţă i se putea citi tulburarea lăuntrică şi se duse să se sprijine de pervazul ferestrei.
Căţeluşa scoase un schelălăit.
În aceeaşi clipă, intrară două persoane, dintre care una fusese anunţată, iar cealaltă nu avea nevoie să fie.
Prima persoană era René, meşterul de parfumuri, care se apropie de Caterina cu toată politeţea slugarnică a servitorilor florentini; aducea o cutie pe care o deschise şi ale cărei despărţituri erau pline cu pudră de tot felul şi flacoane.
Cea de-a doua era doamna de Lorena, sora mai mare a Margaretei. Intrase printr-o uşiţă mascată ce dădea în cabinetul regelui. Era albă ca varul la faţă şi tremura toată. Nădăjduind că nu va fi băgată de seamă de Caterina, care împreună cu doamna de Sauve cerceta conţinutul cutiei adusă de René, doamna de Lorena merse să se aşeze aproape de Margareta, lîngă care regele Navarei stătea în picioare, ţinîndu-şi mîna pe frunte de parc-ar fi încercat să-şi vină în fire după o ameţeală.
Caterina se întoarse chiar atunci.
— Fata mea — îi spuse ea Margaretei — te poţi retrage. Iar tu, fiul meu — urmă ea — poţi să te duci în oraş să te distrezi.
Doamna de Lorena o apucă de mînă pe Margareta.

— Soră dragă, domnul duce de Guise, care vrea să te salveze, pentru că şi tu l-ai salvat pe el, îţi trimite vorbă să nu ieşi de aici, să nu mergi în apartamentele tale — îi şopti ea pe nerăsuflate.

— Ei, ce tot spui tu acolo, Claude? o întrebă Caterina, întorcîndu-se.

— Nimic, mamă.

— I-ai şoptit ceva Margaretei!

— N-am făcut decît să-i urez noapte bună şi să-i spun vrute şi nevrute din partea ducesei de Nevers.

— Dar unde e frumoasa ducesă?

— E cu ducele de Guise, cumnatul ei.

Caterina se uită la cele două femei cu ochi bănuitori, încruntîndu-şi sprîncenele.

— Claude, vino încoace! făcu regina-mamă. Ce i-ai spus, limbuto? bombăni ea, strîngînd-o de încheietura mîinii pînă o făcu să ţipe.

— Doamnă — îi spuse soţiei sale Henric, căruia, deşi nu auzise ce se vorbise, nu-i scăpase nimic din această pantomimă a reginei, a Margaretei şi a surorii ei Claude. Doamnă, îmi faceţi cinstea să-mi întindeţi mîna ca să v-o sărut?

Margareta îi întinse mîna tremurînd.

— Ce v-a spus? o întrebă Henric în şoaptă, pe cînd se apleca să-i sărute mîna.

— Să nu plec de aici. Dar nu plecaţi nici dumneavoastră, pentru numele lui Dumnezeu!

A fost doar cît o scăpărare a fulgerului, dar în lumina de o clipită, Henric îşi dădu seama de un întreg complot.

— Şi nu-i totul — adăugă Margareta — iată o scrisoare pe care a adus-o un gentilom din Provenţa.

— Domnul de la Mole?

— Da.

— Vă mulţumesc — zise Henric, luînd scrisoarea şi vîrînd-o în tunică.

Şi trecînd prin faţa soţiei sale, năucită cu totul, se duse şi puse mîna pe umărul florentinului.

— Eh, meştere René — făcu el — cum îţi merge negustoria?

— Destul de bine, monseniore, destul de bine — îi răspunse aducătorul de otrăvuri cu zîmbetul lui înşelător.

— Nu mă îndoiesc — făcu Henric — de vreme ce eşti furnizorul tuturor capetelor încoronate din Franţa şi din străinătate.

— Afară de cel al regelui Navarei — răspunse cu obrăznicie florentinul.

— Ei, drăcia dracului! Ştii că ai dreptate, meştere René! Şi trebuie să-ţi spun că pe patul de moarte, mama mea, sărmana, care tot de la dumneata cumpăra şi ea, mi te-a recomandat, meştere René. Treci mîine sau poimîine pe la mine, prin apartamentele mele, şi adu-mi cele mai bune parfumuri pe care le ai.

— Nu prea-l văd bine — spuse Caterina zîmbind — căci se spune...

— Că am mirosul fin — urmă Henric rîzînd. Cine v-a spus asta, mamă? Margot?

— Nu, fiul meu — răspunse Caterina — doamna de Sauve.

Doamna ducesă de Lorena, care încerca din răsputeri să se stăpînească, izbucni în hohote de plîns. Henric nici măcar nu întoarse capul.

— Soră dragă — strigă Margareta, repezindu-se spre ea — ce-i cu tine?

— Nimic — spuse Caterina, postîndu-se între cele două tinere. Nimic, are o febră nervoasă pe care Mazille i-a prescris să şi-o trateze cu aromate.

O strînse apoi de mînă cu şi mai multă putere pe fiica ei cea mare şi, întorcîndu-se către cea mică, îi zise:

— Ei, Margot, n-ai auzit că te-am poftit să te duci la tine în apartament? Nu-i de ajuns? Îţi poruncesc atunci!

— Iertaţi-mă, doamnă — răspunse Margareta, palidă şi tremurînd — îi doresc maiestăţii voastre noapte bună.

— Nădăjduiesc că dorinţa ta va fi împlinită. Noapte bună, noapte bună!

Margareta plecă clătinîndu-se pe picioare şi încercînd în zadar să întîlnească privirea soţului ei, care nici măcar nu se întoarse spre ea.

Se lăsă o clipă de tăcere, în răstimpul căreia Caterina rămase cu ochii aţintiţi asupra ducesei de Lorena. Aceasta, la rîndu-i, se uita la maică-sa, cu mîinile împreunate şi fără să scoată un cuvînt.

Henric era cu spatele, dar urmărea scena într-o oglindă, făcîndu-se că-şi aranjează mustaţa cu o pomadă pe care i-o dăduse René.

— Henric — îl întrebă Caterina — mai ieşi în oraş?

— Ah, da, aşa-i! făcu regele Navarei. Ah, pe legea mea, uitasem că mă aşteaptă ducele de Alençon şi principele de

Condé! Cred că de vină sînt parfumurile astea minunate care mă îmbată şi mă fac să uit de toate. La revedere, doamnă!

— La revedere! Ai să-mi spui mîine cum îi merge amiralului, nu-i aşa?

— Voi avea grijă. Ei, Phebe, ce e?

— Phebe! strigă enervată regina-mamă.

— Chemaţi-o, doamnă — zise bearnezul — căci nu vrea să mă lase să plec.

Regina-mamă se ridică, luă căţeluşa de zgardă şi o ţinu, în timp ce Henric se îndepărtă atît de senin şi de zîmbitor, de parcă nici n-ar fi simţit în adîncul inimii că îl paşte o primejdie de moarte.

În urma lui, căţeluşa lăsată în voie de Caterina de Medicis se repezi să-l ajungă; dar uşa era închisă şi nu putu decît să-şi vîre botul ei lung pe sub perdea şi să scoată un urlet jalnic şi prelung.

— Acum, Charlotte — îi spuse Caterina doamnei de Sauve — du-te şi caută-i pe domnul de Guise şi pe Tavannes, care sînt în capela mea, adu-i aici ca să-i ţină de urît ducesei de Lorena, care nu prea e iarăşi în apele ei.

NOAPTEA DE 24 AUGUST 1572

După ce La Mole şi Coconnas îşi terminară sărăcăcioasa lor cină — căci la „À la Belle-Étoile" păsările doar pe firmă erau fripte — Coconnas îşi răsuci scaunul pe unul din cele patru picioare, se întinse şi, sprijinindu-se cu cotul de masă, sorbi un ultim pahar de vin şi întrebă:

— Vă duceţi la culcare chiar acum, domnule de La Mole?

— Zău, tare aş avea chef, domnule, pentru că s-ar putea ca peste noapte să vină să mă trezească!

— Şi eu — făcu Coconnas — dar cred că în situaţia asta, în loc să ne culcăm şi să-i lăsăm pe cei care vor trimite după noi să ne aştepte, am face mai bine să cerem nişte cărţi de joc. Aşa o să ne găsească gata.

— Aş primi cu plăcere, domnule; dar n-am destui bani ca să pot juca, am cu totul, în cufărul meu, vreo sută de scuzi de aur. Asta-i toată bogăţia mea. Depinde de mine dacă fac avere din ei.

— O sută de scuzi de aur! exclamă Coconnas. Şi vă mai plîngeţi! Drăcia dracului! Dar, domnule, eu nu am decît şase!

— Haida-de! făcu La Mole. V-am văzut scoţînd din buzunar o pungă care părea plină, ba chiar îndesată bine.

— Ah! zise Coconnas. Asta e ca să mă achit de o veche datorie pe care o am faţă de un prieten de-al tatălui meu şi pe care îl bănuiesc, ca şi pe dumneavoastră, că e puţin hughenot. Într-adevăr, am aici o sută de piese — urmă Coconnas plesnindu-se cu palma peste buzunar — dar sînt ale lui jupîn Mercadon. Averea mea personală, după cum v-am mai spus, e doar de şase scuzi.

— Şi-atunci, cum să jucăm?

— Tocmai de aceea vreau să joc. De altfel, mi-a venit o idee.

— Ce idee?

— Amîndoi am venit la Paris cu acelaşi scop, nu-i aşa?

— Da.

— Şi amîndoi avem cîte un protector puternic!

— Da.

— Şi nu-i aşa că vă bizuiţi pe el, cum mă bizui şi eu pe al meu?

— Da.

— Ei bine! M-am gîndit să jucăm mai întîi pe bani, pe urmă să jucăm pe primele favoruri ce le vom dobîndi fie de la curte, fie de la iubită.

— Foarte ingenios — făcu La Mole zîmbind. Numai că eu nu sînt un jucător atît de pasionat încît să-mi risc toată viaţa pe o carte sau un zar, căci de primul favor de care ne vom bucura va atîrna, poate, toată viaţa noastră.

— Atunci să lăsăm la o parte primul favor al curţii şi să jucăm pe-al iubitei.

— Nu văd decît un neajuns — spuse La Mole.

— Care?

— Că n-am iubită.

— Nici eu. Dar cred că n-o să treacă prea multă vreme şi o să am. Slavă Domnului! Nu sîntem noi făcuţi să nu avem parte de femei!

— Chiar aşa cum spuneţi, domnule de Coconnas, cred că n-o să duceţi lipsă de femei; dar cum eu mă încred mai puţin în steaua dragostei mele, mă tem că v-aş trişa cu miza mea. Aşa că, hai să jucăm pînă la suma de zece scuzi şi dacă, din nenorocire, o să-i pierdeţi şi o să vreţi totuşi să mai jucaţi, ei bine, sînteţi un gentilom şi cuvîntul dumneavoastră e pentru mine aur.

— S-a făcut! strigă Coconnas. Aşa vorbă mai zic şi eu! Aveţi dreptate, domnule, cuvîntul unui gentilom este aur, mai cu seamă cînd acest gentilom are trecere la curte. Aşa că vă rog să mă credeţi că nu risc prea mult dacă joc primul favor de care mă voi bucura.

— Da, fără îndoială, dumneavoastră îl puteţi pierde, numai că eu nu-l pot cîştiga; căci, fiind de partea regelui Navarei, nu pot primi nimic de la domnul duce de Guise.

— Ah, păgînul! murmură hangiul, lustruindu-şi de zor coiful său vechi — te-am mirosit eu bine.

Şi se întrerupse, ca să se închine.

— Ah, da, sigur! făcu Coconnas amestecînd cărţile pe care tocmai i le adusese băiatul. Aşadar, sînteţi... ?

— Ce?

— Din ceilalţi.

— Eu?

— Da, dumneavoastră.

— Ei bine, să zicem că aş fi! spuse La Mole cu un zîmbet. Aveţi ceva împotriva noastră?

— Oh, nu! Slavă Domnului, nimic! Mi-e totuna. Urăsc din suflet religia hughenotă, dar nu şi pe hughenoţi. Şi la urma urmei, aşa e moda.

— Da — răspunse La Mole, rîzînd — dovadă împuşcarea domnului amiral: jucăm şi pe o împuşcare?

— Cum vreţi — zise Coconnas — pe orice, numai să jucăm.

— Atunci, hai — spuse La Mole, făcînd cărţile.

— Da, jucaţi, jucaţi cu încredere, căci de-ar fi să pierd o sută de scuzi de aur ca ai dumneavoastră, mîine tot o să am de unde să-i plătesc.

— Aşadar, norocul va veni peste noapte?

— Nu, am să mă duc eu după el.

— Unde? Spuneţi-mi şi mie! Merg cu dumneavoastră.

— La Luvru.

— Vă întoarceţi la Luvru în noaptea asta?

— Da, în noaptea asta am o audienţă personală la marele duce de Guise.

Din clipa în care Coconnas spuse că se duce să-şi caute norocul la Luvru, La Hurière pusese coiful deoparte, întrerupînd lustruitul, şi venise în spatele lui La Mole, în aşa fel încît numai Coconnas să-l poată vedea. Din acest loc, îi făcu un semn pe care piemontezul, cufundat cum era în joc şi conversaţie, nu-l vedea.

— Ei bine! Asta-i extraordinar! făcu La Mole. Aveţi dreptate cînd spuneţi că ne-am născut în aceeaşi zodie. Şi eu am întîlnire la Luvru în astă noapte; dar nu cu domnul duce de Guise, ci cu regele Navarei.

— Aveţi şi o parolă?

— Da.

— Un semn de recunoaştere?

— Nu.

— Ei bine, eu am unul. Parola mea este...

Auzind aceste cuvinte, La Hurière făcu un gest atît de expresiv, chiar în clipa în care limbutul gentilom îşi ridica privirile, încît Coconnas rămase încremenit mai mult din pricina acestui gest decît al cărţii care-l făcuse să piardă trei scuzi. Văzînd uimirea ce se zugrăvea pe faţa partenerului său, La Mole se întoarse; dar nu văzu decît pe hangiu, care stătea cu braţele încrucişate şi avînt pe cap coiful pe care, cu o clipă mai înainte, îl lustruise.

— Ce s-a întîmplat? îl întrebă La Mole pe Coconnas.

Coconnas se uită cînd la hangiu, cînd la tovarăşul lui, fără să răspundă, căci nu pricepea nimic din gesturile repetate pe care le făcea jupîn La Hurière. Hangiul îşi dădu seama că trebuie să-i vină în ajutor:

— Să vedeţi — se grăbi el să spună — îmi place foarte mult să joc cărţi şi cum tocmai mă apropiasem să văd cu ce carte aţi cîştigat, domnul m-o fi văzut cu coiful pe cap. Pesemne că l-o fi mirat foarte mult să vadă un biet burghez pe picior de război.

— Ce-i drept, arăţi grozav! exclamă La Mole, izbucnind în rîs.

— Ei, domnule! îi întoarse vorba La Hurière, cu o bunăvoinţă prefăcută şi ridicînd din umeri umil. Noi nu sîntem viteji şi nici prea chipeşi. Numai gentilomilor bravi le stă

bine să-şi lustruiască coifurile aurite şi spadele lor fine. Noi, ăştilalţi, e de ajuns dacă facem cum se cuvine de gardă...

— Ah! făcu La Mole, amestecînd cărţile la rîndul lui. Dumneata faci de gardă?

— Ei, Doamne, sigur că da, domnule conte: sînt sergent într-o companie a miliţiei burgheze!

Şi spunînd acestea, în timp ce La Mole împărţea cărţile, La Hurière se retrase ducînd degetul la buze şi făcîndu-i astfel semn să tacă lui Coconnas, care era mai uluit ca oricînd.

Acest semn îl făcu, fără îndoială, să piardă la fel de repede ca şi prima oară.

— Ei bine — zise La Mole — asta face tocmai cei şase scuzi pe care îi ai! Vrei revanşa pe averea dumitale viitoare?

— Cu plăcere — răspunse Coconnas — cu plăcere!

— Dar înainte să continuăm jocul, aş vrea să ştiu, nu mi-aţi spus că aveţi întîlnire cu domnul de Guise?

Coconnas întoarse capul spre bucătărie şi văzu ochii holbaţi ai lui La Hurière, care îi făcu semn din nou.

— Da — îi răspunse el — dar nu e încă ora. Dar să vorbim puţin şi despre dumneavoastră, domnule La Mole.

— Mai bine să vorbim despre joc, dragă domnule de Coconnas, căci, dacă nu mă înşel, sînt pe cale să vă mai iau şase scuzi.

— Ei, drăcia dracului! Aveţi dreptate... Mi se spunea mie mereu că hughenoţii au noroc la joc. Tare îmi vine să mă fac şi eu hughenot, lua-m-ar dracu'!

Ochii lui La Hurière scînteiară ca doi cărbuni; dar Coconnas, cufundat cu totul în joc, nu băgă de seamă.

— Da, da, conte — spuse La Mole — şi cu toate că e cam ciudat felul cum vi s-a năzărit s-o faceţi, veţi fi bine primit printre noi.

Coconnas se scărpină după ureche.

— Dacă aş şti că aici e cheia norocului, vă spun drept că... la urma urmei, nu prea mă omor eu cu liturghia şi cum nici regele nu se prăpădeşte...

— Şi apoi... e o religie atît de frumoasă — spuse La Mole — atît de simplă, atît de pură!

— Şi pe urmă... e la modă — zise Coconnas — şi apoi... poartă noroc la joc, pentru că, dracu' să mă ia! Văd că aşii sînt doar pentru dumneavoastră. Şi cu toate astea, de cînd ne-am aşternut la joc, v-am urmărit cu atenţie şi am văzut că jucaţi cinstit, nu trişaţi... Pesemne că religia...

— Îmi mai datoraţi şase scuzi — spuse calm La Mole.

— A, cum mă mai duceţi în ispită! făcu Coconnas. Dacă în noaptea asta domnul de Guise o să mă supere...

— Ei bine?...

— Ei bine, mîine am să vă cer să mă prezentaţi regelui Navarei, şi vă rog să mă credeţi că dacă mă fac hughenot, am să fiu mai hughenot decît Luter, Calvin, şi decît toţi reformaţii din lume!

— Sst! făcu La Mole. Vă puneţi rău cu hangiul nostru!

— Da, aşa-i! făcu Coconnas aruncînd o privire spre bucătărie. Da' de unde! Nu ne ascultă! S-a luat cu treburile.

— Dar ce face? întrebă La Mole, care, din locul în care se afla, nu-l putea zări.

— Vorbeşte cu... Ei, drăcia dracului! Chiar el e!

— Cine?

— Pasărea aia de noapte cu care stătea de vorbă cînd am venit noi. Omul cu tunică galbenă şi mantie de culoarea iascăi. Drăcia dracului! Cu cît foc vorbeşte! Ei, jupîn La Hurière, ia spune, nu cumva faci politică?

De astă dată, însă, răspunsul jupînului La Hurière fu atît de energic şi de poruncitor, încît, cu toată patima pe care o avea pentru cartonaşele pictate, Coconnas se ridică de pe scaun şi se apropie de el.

— Dar ce s-a întîmplat? întrebă La Mole.

— Vreţi vin, domnule? întrebă La Hurière, apucîndu-l repede de mînă pe Coconnas. Îndată, îndată! Grégoire, vin la domnii!

Şi îi şopti apoi la ureche:

— Tăcere, tăcere! Dacă ţineţi la viaţă, făceţi-l pe tovarăşul dumneavoastră să plece!

La Hurière era atît de palid, iar omul galben atît de înfiorător la vedere, încît Coconnas simţi că îl trece un fior şi, întorcîndu-se spre La Mole, zise:

— Scumpe domnule de La Mole, vă rog să mă iertaţi. Am pierdut cincizeci de scuzi cît ai zice peşte. În seara asta n-am noroc şi mi-e frică să nu intru rău la apă.

— Foarte bine, domnule, foarte bine! îi răspunse La Mole. Cum doriţi. De altfel, nu-mi displace să mă întind niţel. Jupîn La Hurière!...

— Domnule conte?

— Dacă mă caută cineva din partea regelui Navarei, trezeşte-mă! Mă culc îmbrăcat, aşa că am să fiu gata cît ai clipi.

— Ca şi mine — zise Coconnas. Şi pentru ca alteţa sa să nu aştepte nici măcar o clipă, am să-mi pregătesc şi semnul. Jupîne La Hurière, dă-mi o foarfecă şi hîrtie albă.

— Grégoire ! strigă La Hurière — hîrtie albă pentru scrisori şi foarfecă pentru plic.

„Aha, aha ! îşi spuse piemontezul. Aici se întîmplă ceva neobişnuit !"

— Noapte bună, domnule de Coconnas ! zise La Mole. Şi dumneata, hangiule, fii bun, te rog, şi arată-mi unde-i camera mea. Noroc, prietene !

Şi La Mole se făcu nevăzut pe scara în formă de melc, urmat de La Hurière. Omul misterios îl apucă la rîndu-i pe Coconnas de braţ şi, trăgîndu-l spre el, îi vorbi cu aprindere :

— Domnule, de o sută de ori aţi fost gata-gata să trădaţi un secret de care atîrnă soarta regatului. Dar a voit bunul Dumnezeu să vi se închidă gura la timp. Încă un cuvînt, şi v-aş fi doborît cu un foc de archebuză ! Acum, cînd din fericire sîntem singuri, ascultaţi-mă !

— Dar cine eşti dumneata, de-mi vorbeşti pe tonul ăsta poruncitor ? îl întrebă Coconnas.

— Aţi auzit cumva de domnul de Maurevel ?

— Ucigaşul amiralului ?

— Şi al căpitanului de Mouy.

— Da, fără îndoială.

— Ei bine, eu sînt domnul de Maurevel !

— Oh ! Oh ! făcu Coconnas.

— Ei bine, şi acum ascultaţi-mă !

— Ei, drăcie ! Doar vă ascult !

— Sst ! făcu domnul de Maurevel, ducînd un deget la buze.

Coconnas ciuli urechile.

În aceeaşi clipă se auzi zgomotul uşii pe care hangiul o închidea, apoi uşa de pe coridor, zăvoarele şi după aceea nişte paşi zoriţi ce se apropiau de cei doi bărbaţi care stăteau de vorbă.

Hangiul îi întinse un scaun lui Coconnas, altul lui Maurevel şi îşi luă unul pentru sine. După aceea, spuse :

— Am încuiat peste tot, domnule de Maurevel. Puteţi vorbi.

La Saint-Germain-l'Auxerrois bătea ora unsprezece. Maurevel număra una după alta bătăile de ciocan care răsunau în noapte tremurător şi sinistru şi cînd ultima se stinse în depărtări începu :

— Domnule — spuse el, întorcîndu-se spre Coconnas, care era intrigat de măsurile de prevedere pe care le luaseră cei doi oameni — domnule, sînteţi bun catolic ?

— Da — răspunse Coconnas.

— Domnule — urmă Maurevel — sînteţi credincios regelui ?

— Cu trup şi suflet. Ba chiar mă şi jigniţi punîndu-mi o astfel de întrebare.

— N-o să ne certăm noi pentru asta. Dar acum trebuie să ne urmaţi.

— Unde ?

— Nu vă priveşte. Lăsaţi-mă să vă conduc. De asta atîrnă soarta, poate chiar viaţa dumneavoastră.

— Domnule, trebuie să vă spun că la miezul nopţii am treabă la Luvru.

— Chiar acolo şi mergem.

— Domnul de Guise mă aşteaptă.

— Şi pe noi.

— Dar eu am o parolă specială — continuă Coconnas, destul de nemulţumit că trebuie să împartă cinstea audienţei cu Maurevel şi cu jupînul La Hurière.

— Şi noi.

— Dar eu am şi un semn de recunoaştere !

Maurevel zîmbi şi scoase de sub tunică o mînă de cruci de stofă albă, îi dădu una lui La Hurière, una lui Coconnas şi una şi-o opri pentru el. La Hurière şi-o prinse pe a lui de coif, iar Maurevel la pălărie.

— Eh ! făcu Coconnas uluit. Întîlnirea, parola, semnul de recunoaştere sînt, deci, pentru toată lumea ?

— Da, domnule, adică pentru toţi bunii catolici.

— Atunci e vreo serbare la Luvru, vreun banchet regesc ? exclamă Coconnas. Şi vor să-i ţină deoparte pe cîinii ăştia de hughenoţi ? Bun ! Bine ! Minunat ! Destul şi-au făcut de cap !

— Da, e serbare la Luvru — îi spuse Maurevel — banchet regal, şi hughenoţii vor fi şi ei poftiţi... Ba mai mult, vor fi eroii serbării. Vor plăti banchetul şi, dacă vreţi să fiţi de-ai noştri, să începem prin a-l pofti pe eroul lor de frunte, Ghedeonul lor, cum îi spun ei.

— Domnul amiral ? exclamă Coconnas.

— Da, pe copoiul ăla bătrîn, care mi-a scăpat ca un dobitoc ce sînt, cu toate că am tras în el chiar cu archebuza regelui.

— D-aia, domnule gentilom, îmi lustruiam coiful, îmi ascuţeam sabia şi-mi trăgeam cuţitele pe piatră — spuse cu un glas ascuţit jupîn La Hurière, care se echipase de luptă.

La aceste cuvinte Coconnas se înfioră şi se făcu alb ca varul, pentru că începea să priceapă.

— Cum, într-adevăr ?! exclamă el. Sărbătoarea aceasta... adică... au să-i...

— V-a trebuit cam mult ca să ghiciţi, domnule — îi spuse Maurevel — şi se vede limpede că nu vi s-a făcut lehamite, ca nouă de obrăzniciile ereticilor ăstora.

— Şi vă luaţi misiunea — spuse el — să vă duceţi la amiral şi să... ?

Maurevel zîmbi şi, trăgîndu-l pe Coconnas la fereastră, îi zise :

— Priviţi ; vedeţi acolo, în piaţa cea mică, la capătul străzii, în dosul bisericii, ceata aceea ce se orînduieşte tăcută în umbră ?

— Da.

— Oamenii din ceata asta au, ca şi jupîn La Hurière, ca şi dumneavoastră şi ca şi mine, o cruce la pălărie.

— Ei bine ?

— Ei bine, oamenii aceştia alcătuiesc o companie de elveţieni din micile cantoane, aflaţi sub comanda lui Tocquenot. Ştiţi doar că cei din micile cantoane sînt de partea regelui.

— Oh ! Oh ! făcu Coconnas.

— Acum priviţi ceata aceea de călăreţi ce trece pe chei, îl cunoaşteţi pe comandantul lor ?

— Cum să-l cunosc ? răspunse Coconnas nervos. Abia în seara asta am sosit la Paris.

— Ei bine ! Cu el aveţi întîlnire la miezul nopţii, la Luvru. O să vă aştepte acolo.

— Ducele de Guise ?

— Chiar el. Cei ce-l însoţesc sînt Marcel, fostul staroste al negustorimii, şi J. Choron, actualul staroste. Aceştia doi se duc să ridice companiile de burghezi. Ah, uitaţi-l şi pe căpitanul gărzii, cel care vine pe stradă acum. Uitaţi-vă bine ce face !

— Bate la fiecare uşă. Dar ce e pe uşile la care bate ?

— O cruce albă, tinere ; o cruce ca asta pe care o avem la pălărie. Altădată Dumnezeu avea grija să-i deosebească pe credincioşi. Dar azi ne-am civilizat şi îl scutim de grija asta.

— Dar văd că la fiecare casă la care bate, uşa se deschide şi ies burghezi înarmaţi.

— O să bată şi la a noastră, şi la altele, şi o să ieşim şi noi.

— Eh — făcu Coconnas — toată omenirea asta a fost adunată să ucidă un bătrîn hughenot ! La dracu' ! E ruşine ! Asta-i treabă de ucigaşi, nu de soldaţi !

— Tinere — spuse Maurevel — dacă bătrînii nu-ţi plac, n-ai decît să-ţi alegi tineri. Sînt pentru toate gusturile. Dacă dispreţuieşti pumnalul, te poţi folosi de spadă, pentru că hughenoţii nu-s oameni să se lase tăiaţi fără să se apere şi, după cum ştii, un hughenot, fie el bătrîn ori tînăr, are şapte vieţi.

— Atunci, asta înseamnă că îi vor ucide pe toţi ! strigă Coconnas.

— Pe toţi.

— Din porunca regelui ?

— Din porunca regelui şi a domnului de Guise.

— Şi cînd ?

— Cînd veţi auzi clopotul de la Saint-Germain-l'Auxerrois.

— Oh, de aceea simpaticul acela de neamţ, care e în slujba domnului de Guise... cum îl cheamă ?

— Domnul de Besme ?

— Exact. De aceea îmi spunea domnul de Besme că la prima bătaie de clopot să vin în fuga mare.

— Aşadar, l-aţi văzut pe domnul de Besme ?

— L-am văzut şi am şi vorbit cu el.

— Unde ?

— La Luvru. El mi-a înlesnit intrarea, mi-a dat parola şi mi-a...

— Priviţi !

— Ei, drăcie ! El e !

— Vreţi să-i vorbiţi ?

— Zău că nu mi-ar displăcea !

Maurevel deschise încetişor fereastra. Într-adevăr, Besme trecea cu vreo douăzeci de oameni.

— Guise şi Lorena ! rosti Maurevel.

Besme se întoarse şi, înţelegînd că lui i se adresase, se apropie.

— Aha ! Tumneavoastră este, tomnu de Maurefel ?

— Da, eu. Ce căutaţi pe-aici ?

— Cautam han „La Belle-Étoile" ca înştiinţam unul tomn Gogonnas.

— Sînt aici, domnule de Besme ! spuse tînărul nostru.

— Ah, pun, oh, pine !... Esteţi cata ?

— Da. Ce am de făcut ?

— Fa spune la tumneavoastra tomn de Maurefel. Trebuie fiţi pun gatolic.

— L-aţi auzit ? întrebă Maurevel.

— Da — răspunse Coconnas. Dar domnia voastră, domnule de Besme, unde vă duceţi ?

— Eu ?... întrebă de Besme rîzînd.

— Da, dumneavoastră.

— Eu mercem spune cuvinţel la amiral.

— Spuneţi-i şi două, dacă e nevoie — zise Maurevel — şi dacă de data asta mai scapă de primul, după al doilea n-o să se mai ridice.

— Fiţi linijdit, tomn de Maurefel, fiţi linijdit şi înfăţaţi pine tiner acesta ce se fac.

— Da, da, n-aveţi nici o grijă. Cei din neamul Coconnas sînt nişte copoi straşnici, buni cîini de vînătoare.

— Atio.

— Cu bine, cu bine !

— Şi tumneavoastră ?

— Începeţi goana, că sosim şi noi ca să tăiem calea vînatului.

De Besme se depărtă şi Maurevel închise fereastra.

— Îi auzi, tinere ? spuse Maurevel. Dacă ai cumva vreun duşman, chiar dacă nu e hughenot, pune-l pe listă şi-l curăţăm o dată cu ceilalţi.

Coconnas, mai uluit ca niciodată de tot ceea ce auzea şi vedea, se uita cînd la hangiu, care îşi dădea aere de viteaz, cînd la Maurevel, care scoase calm o hîrtie din buzunar.

— Iată lista mea — zise el — trei sute. Dacă în noaptea asta fiecare catolic adevărat ar face măcar a zecea parte din ce am să fac eu, mîine n-o să mai existe picior de eretic în regat.

— Sst ! făcu La Hurière.

— Ce e ? întrebară deodată Coconnas şi Maurevel.

De la Saint-Germain-l'Auxerrois se auzi prima bătaie de clopot.

— Semnalul ! strigă Maurevel. Să se fi schimbat ora ? Era vorba de miezul nopţii. Cu atît mai bine ! Cînd e vorba de slava lui Dumnezeu şi a regelui, sînt mai bune ceasurile care merg înainte decît cele care rămîn în urmă.

Într-adevăr, se auzi bătaia lugubră a clopotului bisericii. După cîteva clipe, primul foc sparse tăcerea nopţii şi aproape în acelaşi timp mai multe torţe trecură ca un fulger pe strada l'Arbre-Sec.

Coconnas îşi trecu mîna pe fruntea-i îmbrobonită de sudoare.

— A început ! strigă Maurevel. Să mergem !

— O clipă ! O clipă ! spuse hangiul. Înainte s-o pornim la luptă, să ne asigurăm spatele, cum se spune în război. N-am poftă să-mi ucidă nevasta şi copiii în lipsa mea. Avem aici un hughenot.

— Domnul de La Mole ? strigă Coconnas, tresărind.

— Da ! Păgînul ăsta s-a vîrît în gura lupului.

— Cum ? făcu Coconnas. Ai de gînd să-ţi ataci oaspeţii ?

— Mai mult pentru el mi-am ascuţit spada.

— Oh ! Oh ! făcu piemontezul încruntîndu-se.

— Pînă acum n-am ucis decît iepuri de casă, raţe şi pui de găină — îi răspunse vrednicul hangiu — aşa că nu prea ştiu cum se omoară un om. Da' nu-i nimic. Am să încerc pe ăsta. Şi dacă n-o să fiu prea dibaci, barem n-o să fie nimeni care să rîdă de mine.

— Eh, drăcie ! Scîrboasă poveste ! se împotrivi Coconnas. Domnul de La Mole e tovarăşul meu, am mîncat împreună şi am jucat cărţi.

— Da, dar domnul de La Mole e un eretic — spuse Maurevel. Domnul de La Mole e osîndit. Şi dacă nu-l ucidem noi, or s-o facă alţii.

— Ca să nu mai punem la socoteală — adăugă hangiul — că v-a cîştigat şi cincizeci de scuzi.

— E adevărat — zise Coconnas — dar i-a cîştigat cinstit, de asta sînt sigur.

— Cinstit ori ba, tot trebuie să-i plătiţi ; pe cîtă vreme dacă îl ucid, sînteţi achitat.

— Hai, hai, să ne grăbim, domnilor — strigă Maurevel — un foc de archebuză, o lovitură de spadă, una de ciocan, alta cu grătarul sobei, cu ce-ţi vine la îndemînă, numai să terminăm cu el mai repede, ca să ajungem la timp, cum i-am făgăduit domnului de Guise !

Coconnas oftă.

— Vin îndată ! strigă La Hurière. Aşteptaţi-mă !

— Drăcia dracului ! exclamă Coconnas — o să-l chinuiască pe nenorocitul ăla şi o să-l şi jefuiască ! Mă duc eu sus să-i dau lovitura de graţie, de-o fi nevoie, şi să-l împiedic să-i ia banii.

Şi împins de gîndul acesta binevenit, Coconnas o apucă pe scară, după jupîn La Hurière, pe care îl ajunse din urmă ;

căci pe măsură ce urca, La Hurière încetinea pasul, pentru că începea să se gîndească mai bine.

În clipa în care ajunse la uşă, cu Coconnas în urma lui, în stradă răsunară mai multe focuri de armă. Aproape în aceeaşi clipă îl auziră pe La Mole sărind din pat şi duşumeaua scîrţîind sub paşii lui.

— Drace ! bombăni La Hurière cam îngrijorat. Cred că s-a trezit !

— Aşa mi se pare şi mie — răspunse Coconnas.

— Şi o să se apere, nu-i aşa ?

— E în stare. Ia spune, jupîn La Hurière, n-ar fi caraghios să te omoare ?

— Hm ! hm ! făcu hangiul.

Ştiindu-se însă înarmat cu o archebuză bună, îi mai veni inima la loc şi cu o lovitură de picior dădu uşa de perete.

Atunci îl văzură pe La Mole, cu capul descoperit, dar îmbrăcat, cu spada în dinţi şi pistoalele în mînă, pîndind de după pat.

— Oh ! Oh ! făcu Coconnas, umflîndu-şi nările ca o fiară care adulmecă sînge. Interesant, jupîne La Hurière, interesant, nu-i aşa ? Ei, hai, înainte !

— Ah, se pare că vor să mă ucidă ! strigă La Mole, cu ochi scăpărători. Tu, ticălosule ?

Jupînul La Hurière nu răspunse la această ocară, ţintind cu archebuza spre tînărul nostru. La Mole însă prinsese mişcarea şi cînd arma luă foc, se lăsă în genunchi, iar glonţul îi trecu pe deasupra capului.

— Ajutor ! strigă La Mole. Ajutor, domnule de Coconnas !

— Ajutor, domnule de Maurevel, ajutor ! strigă La Hurière.

— Pe legea mea, domnule de La Mole ! zise Coconnas. Tot ce pot face e să nu fiu împotriva dumneavoastră. Se pare că regele a dat poruncă să fie ucişi toţi hughenoţii în noaptea asta. Salvaţi-vă cum puteţi !

— Ah, trădătorilor ! Ucigaşilor ! Aşa stau lucrurile ! Ei bine, aşteptaţi puţin !

Şi La Mole, ţintind la rîndul său, apăsă pe cocoşul unuia din pistoale. La Hurière, care nu-l scăpa din ochi, avu timp să sară în lături ; dar Coconnas, care nu se aştepta la acest răspuns, rămase pe loc şi plumbul îi şterse umărul.

— Ei, drăcia dracului ! urlă el, scrîşnind din dinţi. Hai să ne măsurăm noi, dacă aşa vrei !

Şi trăgîndu-şi spada, se repezi către La Mole.

Dac-ar fi fost singur, fără îndoială că La Mole l-ar fi aşteptat, dar în spatele lui Coconnas era jupîn La Hurière, care-şi încărca iarăşi archebuza, ca să nu-l mai socotim şi pe Maurevel, care, la strigătele hangiului, urca scara sărind cîte patru trepte deodată. Aşa că La Mole dădu buzna într-o cămăruţă şi zăvorî uşa în urma lui.

— Ah ! exclamă Coconnas furios, izbind în uşă cu mînerul spadei. Aşteaptă, aşteaptă ! Pentru fiecare scud pe care mi l-ai luat astă-seară, am să-ţi fac o gaură în trup cu spada. Aşa va să zică, eu vreau să te împiedic să suferi şi să nu-i las să te jefuiască, şi tu mă răsplăteşti cu un glonţ în umăr ! Îţi arăt eu ţie, mişelule !

Între timp, jupîn La Hurière se apropie şi, izbind cu patul archebuzei în uşă, o făcu să zboare în ţăndări.

Coconnas dădu buzna în cămăruţă, dar se izbi cu nasul de perete : înăuntru nu era nimeni, iar fereastra era deschisă.

— O fi sărit pe fereastră — spuse hangiul — şi cum sîntem la etajul patru, s-o fi curăţat.

— Sau poate că a trecut pe acoperişul vecin — spuse Coconnas încălecînd pervazul ferestrei şi pregătindu-se s-o pornească în urmărirea lui, pe marginea aceea lunecoasă şi aplecată.

Dar Maurevel şi La Hurière se repeziră şi-l traseră înapoi în cameră, strigînd amîndoi deodată :

— Aţi înnebunit ? Vă riscaţi viaţa !

— Aş ! făcu Coconnas. Eu sînt de la munte şi-s deprins să alerg şi pe gheţari. Şi-apoi, cînd m-a jignit cineva, merg cu el pînă la Dumnezeu sau pînă la dracu' ! Lăsaţi-mă în pace !

— Ehe ! făcu Maurevel. Dacă n-a murit, e departe acum. Haideţi cu noi şi, dacă ăsta v-a scăpat, o să aveţi alţi o mie în locul lui.

— Aveţi dreptate — făcu Coconnas. Moarte hughenoţilor ! Trebuie să mă răzbun, şi cît mai curînd !

Toţi trei coborîră valvîrtej.

— La amiral ! strigă Maurevel.

— La amiral ! repetă La Hurière.

— La amiral, dacă vreţi voi ! zise la rîndu-i Coconnas.

Şi toţi trei o porniră în goană, ieşind de la han, pe care îl lăsară în paza lui Grégoire şi a rîndaşilor, şi se îndreptară spre locuinţa amiralului din strada Béthisy; o vîlvătaie puternică şi bubuiturile de archebuză îi chemau într-acolo.

— Eh, cine-i acolo ? strigă Coconnas. Un om fără tunică şi fără eşarfă ?

— Unul care încearcă să scape — zise Maurevel.

— Pe el ! Pe el ! Cu archebuzele ! strigă Coconnas.

— Pe legea mea, nici prin cap nu-mi trece ! făcu Maurevel. Îmi ţin plumbii pentru vînat mai de soi.

— Pe el, La Hurière !

— Acuşi, acuşi ! spuse hangiul, ţintind.

— Da, acuşi, acuşi, numai că pînă atunci o să scape !

Şi Coconnas se repezi în urmărirea nefericitului, pe care îl ajunse pe dată, căci omul era rănit. Dar în clipa în care, nevoind să-l lovească pe la spate, îi striga : „Întoarce-te, întoarce-te odată !", răsună un foc de archebuză, un plumb îi şuieră pe la ureche şi fugarul se rostogoli ca un iepure, lovit din goană de glonţul unui vînător.

Un strigăt de triumf se auzi din spatele lui Coconnas. Piemontezul se întoarse şi-l văzu pe La Hurière fluturîndu-şi arma.

— Ah ! strigă el. Am făcut safteaua !

— Da, dar n-a lipsit mult să mă găureşti pe mine.

— În lături, domnule, în lături ! strigă La Hurière.

Coconnas făcu un salt înapoi. Rănitul se ridicase într-un genunchi şi, clocotind de răzbunare, era gata să-l înjunghie cu pumnalul pe Coconnas, drept în clipa în care hangiul îi dăduse de veste.

— Ah, viperă ! strigă Coconnas.

Şi, năpustindu-se asupra rănitului, îi înfipse de trei ori spada în piept pînă la mîner.

— Şi acum — strigă Coconnas, lăsîndu-l pe hughenot în spasmele morţii — la amiral, la amiral !

— Ah, ah, domnule — zise Maurevel — aţi prins gust !

— Da, pe legea mea că da ! făcu Coconnas. Nu ştiu dacă mă îmbată mirosul de pulbere ori îmi ia minţile vederea sîngelui, dar, pe toţi dracii, am prins gust de măcel ! E, cum s-ar zice, o vînătoare de oameni. Pînă acum n-am vînat decît urşi şi lupi, dar zău că vînătoarea de oameni îmi place mai mult !

Şi toţi trei o porniră din nou, în goană.

După cum am mai spus, locuinţa amiralului se afla pe strada Béthisy. Era o clădire mare, care se ridica în fundul unei curţi, şi avea două aripi îndreptate spre stradă. La intrare era un zid în care se deschidea o poartă mare şi alte două portiţe cu grilaj.

Cînd cei trei guizişti ai noştri ajunseră în capătul străzii Béthisy, care e în prelungirea străzii Fossés-Saint-Germain-l'Auxerrois, văzură clădirea împresurată de garda elveţiană, de soldaţi şi burghezi înarmaţi ; toţi ţineau în mîna dreaptă săbii, suliţe sau archebuze, iar unii din ei aveau în mîna stîngă torţe care răspîndeau o lumină lugubră şi tremurătoare. Şi după cum se mişca mîna, lumina se împrăştia pe caldarîm, se căţăra pe ziduri ori învăluia în văpaie marea aceasta de oameni, făcînd să le scapere armele. Jur împrejurul palatului şi pe străzile Tirechappe, Étienne şi Bertin-Poirée masacrul era în toi. Se auzeau urlete prelungi, muschetele scăpărau şi, din cînd în cînd, cîte un nenorocit pe jumătate gol, palid şi plin de sînge, trecea sărind ca o căprioară urmărită prin cercul de lumină funebră în care părea că se frămîntă o lume de demoni.

Coconnas, Maurevel şi La Hurière, recunoscuţi de departe după crucile lor albe şi întîmpinaţi cu strigăte de bucurie, se pomeniră într-o clipă în mijlocul acestei mulţimi ce se îmbulzea gîfîind ca o haită. Dacă Maurevel n-ar fi fost recunoscut, de bună seamă că nimeni nu le-ar fi făcut loc să treacă. Coconnas şi La Hurière se strecurară pe urma lui, şi aşa izbutiră să pătrundă toţi trei în curte.

În mijlocul curţii aceleia, ale cărei porţi fuseseră sfărîmate, un bărbat stătea drept, sprijinindu-se în spadă, privind ţintă spre un balcon aflat la vreo cincisprezece picioare deasupra capului în faţa ferestrei principale a casei. Ucigaşii adunaţi în jurul lui păstrau o distanţă respectuoasă. Omul bătea din picior plin de nerăbdare şi din cînd în cînd se întorcea să întrebe ceva pe cei mai de aproape de el.

— Încă nimic. Nimeni... Poate că i-a dat cineva de veste. Poate că a fugit. Dumneata ce zici, Du Gast ?

— Nu se poate, monseniore.

— Şi de ce nu ? Nu mi-ai spus chiar dumneata că o clipă înainte să ajungem noi, un om cu capul descoperit, cu spada în mînă şi gonind de parc-ar fi fost urmărit, a bătut la poartă şi i s-a deschis ?

— Da, monseniore ; dar domnul de Besme a sosit aproape în acelaşi timp. Porţile au fost sfărîmate şi casa împresurată. Omul a intrat, fără îndoială, dar cu siguranţă că n-a putut să iasă.

— Ei ! făcu Coconnas, adresîndu-se lui La Hurière. Mi se pare mie, sau e domnul de Guise ?

— Chiar el, domnule. Da, e marele Henric de Guise, în carne şi oase şi fără îndoială că îl aşteaptă pe amiral ca să-i plătească moartea tatălui său. Fiecare la vremea lui şi, slavă Domnului, acum e rîndul nostru !

— Hei, Besme ! Hei ! strigă ducele cu glasul lui răsunător. N-ai terminat încă ?

Şi izbind nerăbdător caldarîmul cu vîrful spadei, făcu să sară scîntei.

În aceeaşi clipă, în clădire se auziră strigăte, apoi împuşcături, pe urmă un tropot puternic de paşi şi zăngănit de arme, după care din nou se aşternu tăcerea.

Ducele făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să se năpustească înăuntru.

— Monseniore, monseniore — îi spuse Du Gast apropiindu-se şi oprindu-l. Rangul dumneavoastră vă cere să rămîneţi pe loc şi să aşteptaţi.

— Ai dreptate, Du Gast ; mulţumesc, am să aştept. Dar zău că mor de grijă şi nerăbdare ! Vai, dacă-mi scapă !...

Deodată, zgomotul de paşi se apropie... geamurile de la primul etaj scăpărară de parc-ar fi izbucnit un incendiu.

Fereastra la care ducele se uitase atît de stăruitor se deschise, sau mai degrabă zbură în ţăndări, şi un bărbat, palid la faţă şi plin de sînge pe gîtul lui alb, se ivi în balcon.

— Besme — strigă ducele — în sfîrşit, tu eşti ! Ei bine ? Ei bine ?

— Poftiţi, fedeţi ! răspunse cu răceală neamţul care se aplecă şi aproape în acelaşi timp se înălţă greoi, de parc-ar fi ridicat o povară nemaipomenită.

— Dar ceilalţi — întrebă nerăbdător ducele — ceilalţi unde sînt ?

— Geilalzi topoară pe geilalzi.

— Şi tu, tu, ce-ai făcut tu ?

— Ei, feţi fetea, înaboi puţin !

Ducele se trase un pas îndărăt.

Se putu desluşi atunci lucrul acela pe care Besme îl trăgea după el cu atîta greutate.

Era cadavrul unui bătrîn.

Îl ridică peste balcon, îl legănă o clipă în aer şi-l aruncă la picioarele stăpînului său.

Zgomotul înfundat al căderii, valurile de sînge care ţîşniră din trup şi împroşcară pînă departe caldarîmul îl făcură pînă şi pe duce să se cutremure de groază. Dar simţămîntul acesta nu dură mult şi curiozitatea îi făcu pe toţi să se apropie ; şi astfel, lumina unei torţe se apropie tremurătoare de victimă.

În această lumină se putu desluşi o barbă albă, un chip venerabil şi două mîini înţepenite de moarte.

— Amiralul ! strigară deodată douăzeci de glasuri, care amuţiră în acelaşi timp.

— Da, amiralul. El e — zise ducele, apropiindu-se de cadavru ca să-l privească în tăcere, cu bucurie.

— Amiralul ! Amiralul ! adăugară cu jumătate de gură toţi martorii acestei scene înfiorătoare, strîngîndu-se unii în alţii şi apropiindu-se cu sfiiciune de maiestuosul bătrîn răpus.

— Ah ! Iată-te, Gaspard ! spuse ducele de Guise biruitor. Mi-ai ucis tatăl, eu îl răzbun !

Şi cuteză să pună talpa pe pieptul eroului protestant.

Dar, aproape în acelaşi timp, ochii muribundului se deschiseră anevoie, mîna-i însîngerată şi strivită se chirci şi amiralul, încremenit cum era, îi spuse nelegiuitului cu un glas ca din mormînt :

— Henric de Guise, într-o bună zi ai să simţi şi tu pe piept talpa unui ucigaş. Nu eu ţi-am ucis tatăl. Fii blestemat !

Ducele păli şi, tremurînd fără să vrea, simţi un fior de gheaţă prin trup ; îşi trecu mîna peste frunte de parc-ar fi vrut să alunge o vedenie înfricoşătoare ; apoi, cînd o lăsă să cadă şi cuteză să se uite din nou la amiral, ochii acestuia se închiseseră, mîna îi încremenise din nou şi un şuvoi de sînge negru îi ţîşnise pe gură pătîndu-i barba albă, după ce apucase să rostească cumplitele cuvinte.

Ducele ridică spada, cu o hotărîre deznădăjduită.

— Ei pine, tomnule — i se adresă Besme — eşti mulzumit ?

— Da, da — îi răspunse Henric — căci tu ai răzbunat...

— Pe dugele Francisc, nu-i aşa ?

— Nu, credinţa — îi spuse Henric cu un glas înăbuşit. Şi acum — urmă el întorcîndu-se către gărzile elveţiene, soldaţii şi burghezii care se îmbulzeau în curte şi în stradă — acum, la treabă, prieteni, la treabă !

— Ei, bună ziua, domnule de Besme — spuse Coconnas cu un fel de admiraţie, apropiindu-se de neamţul care îşi ştergea calm spada pe balcon.

— Dumneata l-ai trimis pe lumea cealaltă ? exclamă La Hurière, plin de admiraţie. Cum ai făcut-o, cinstite gentilom ?

— Ah ! Pine, zimblu, pine, zimblu de dot ! El auzit zgomot, el deschis uşa şi noi fîrît spada în gorp la el. Dar asta nu tot, eu crede Téligny rezista, eu aude cum striga.

Într-adevăr, în clipa aceea se auziră cîteva strigăte de deznădejde care păreau să fie scoase de un glas de femeie ; pîlpîiri roşcate luminară pentru o clipă una din cele două aripi ale galeriei. Se zăriră doi oameni care alergau urmăriţi de un şir lung de ucigaşi. Un foc de archebuză îl doborî pe unul din ei ; celălalt găsi o fereastră deschisă şi, fără să mai măsoare înălţimea, sau să-i mai pese de duşmanii ce-l aşteptau jos, sări în curte.

— Ucideţi-l ! Ucideţi-l ! strigară urmăritorii lui, văzînd că victima le scapă.

Omul se ridică apucîndu-şi spada care, în cădere, îi scăpase din mînă. Apoi o porni în goană, cu capul în piept, prin mulţime, răsturnă vreo doi-trei care-i stăteau în drum, pe un al patrulea îl străpunse cu spada şi, în timp ce o puzderie de pistoale se descărcau asupra lui, iar soldaţii înjurau furioşi că le scăpase, el trecu ca un fulger pe dinaintea lui Coconnas, care îl aştepta în poartă cu un pumnal în mînă.

— Atins ! strigă piemontezul, străpungîndu-i braţul cu lama subţire şi ascuţită.

— Laşule ! îi răspunse fugarul, biciuind obrazul duşmanului cu lama spadei pentru că nu avea cum să-l atace din faţă.

— Oh, mii de draci ! strigă Coconnas. Ăsta-i domnul de La Mole !

— Domnul de La Mole ! repetară La Hurière şi Maurevel.

— El i-a dat de veste amiralului ! strigară cîţiva soldaţi.

— Ucide ! Ucide !... urlau toţi din toate părţile.

Coconnas, La Hurière şi zece soldaţi se năpustiră după La Mole care, plin de sînge şi încordat la culme, adunîndu-şi ultimele puteri, o pornise la voia întîmplării pe străzi, condus numai de instinct. Din spate, paşii şi strigătele duşmanilor îl imboldeau şi parcă îi dădeau aripi. Cînd şi cînd un plumb îi şuiera pe la ureche. Şi atunci, La Mole, care începuse să încetinească, o pornea iarăşi cu avînt. Nu mai respira, nu mai răsufla, ci horcăia înăbuşit, cu un geamăt răguşit. Sudoarea şi sîngele îi picurau din păr şi se amestecau şiroindu-i pe obraz.

Curînd simţi că tunica îl strînge prea tare şi că nu poate să respire. O aruncă. Apoi spada deveni prea grea şi o azvîrli cît colo. Uneori i se părea că paşii se depărtau şi că era cît pe ce să scape din ghearele călăilor săi ; dar la strigătele acestora, alţi ucigaşi, ce se iveau în drumul lui şi mai aproape, îşi părăseau îndeletnicirea lor sîngeroasă şi porneau în urmărirea lui. Deodată, zări în stînga fluviul ce curgea domol. Simţi, asemenea cerbului încolţit, o dorinţă nespusă să se arunce în el şi numai raţiunea îl putu opri. În dreapta se afla Luvrul, sumbru, încremenit, dar vuind de zgomote surde şi înfricoşătoare. Pe puntea suspendată era un du-te-vino de căşti şi platoşe care răsfrîngeau rece razele lunii. La Mole se gîndi la regele Navarei cum se gîndise şi la Coligny ; erau singurii lui protectori. Îşi adună toate puterile, îşi ridică privirea spre cer, făgăduind în sinea lui să se lepede de credinţa protestantă de va scăpa cu viaţă, şi făcînd un ocol, care îl mai depărtă cu vreo treizeci de paşi de haita de urmăritori, se năpusti de-a dreptul spre Luvru. Se amestecă printre soldaţii de pe punte, primind o nouă lovitură de pumnal care-i alunecă pe lîngă coaste, şi cu toate strigătele „ucide, ucide", ce răsunau din urmă şi din jurul lui, cu toată împotrivirea santinelelor, zvîcni ca o săgeată în curte, făcu un salt pînă în vestibul, urcă scara pînă la etajul al doilea, unde zări o uşă pe care o recunoscu şi de care se sprijini bătînd în ea cu mîinile şi cu picioarele.

— Cine-i ? se auzi un glas de femeie.

— O, Doamne, Dumnezeule ! murmură La Mole. Vin... îi aud... iată-i... îi văd... eu sînt !... eu !...

— Care eu ? întrebă glasul.

La Mole îşi aminti parola.

— Navara ! Navara ! strigă el.

Uşa se deschise pe dată. La Mole, fără să se mai uite cine e, fără să-i mai mulţumească Gillonnei, se năpusti într-un vestibul, străbătu un coridor, vreo două-trei încăperi, ajun-

gînd în cele din urmă într-o cameră luminată de o lampă ce atîrna din tavan.

Sub nişte draperii de catifea cu crini de aur pe ele, întinsă pe un pat de stejar sculptat, şi sprijinindu-se într-un cot, se afla o femeie, pe jumătate dezbrăcată, care, de spaimă, holba ochii la el.

La Mole se repezi la ea.

— Doamnă ! strigă el. Îmi ucid fraţii, îi măcelăresc ! Vor să mă ucidă, să mă măcelărească şi pe mine ! Vai, regina... salvaţi-mă !

Şi se aruncă la picioarele ei, lăsînd o dîră groasă de sînge pe covor.

Văzînd bărbatul acela alb ca varul, sfîrşit, îngenuncheat dinaintea ei, regina Navarei se ridică înspăimîntată, ascunzîndu-şi faţa în mîini, şi strigă după ajutor.

— Doamnă — spuse La Mole, făcînd o sforţare să se ridice — pentru numele lui Dumnezeu, nu strigaţi, căci dacă vă aude cineva, sînt pierdut ! Ucigaşii mă urmăresc ! Urcau scările după mine ; îi aud... Iată-i ! Iată-i !...

— Ajutor ! strigă iarăşi regina Navarei, înspăimîntată. Ajutor !

— Ah, dumneavoastră m-aţi ucis ! făcu La Mole deznădăjduit. Să mor ucis de un glas atît de frumos, ucis de o mînă atît de frumoasă ! N-aş fi crezut asta niciodată !

În aceeaşi clipă uşa se dădu de perete şi o haită de oameni care gîfîiau furioşi, plini de sînge şi de pulbere pe faţă, cu archebuzele, halebardele şi spadele întinse, se năpustiră în cameră.

În fruntea lor era Coconnas, cu părul lui roşu zbîrlit, cu ochii de un albastru-deschis dilataţi, cu obrazul învineţit de lovitura de spadă a lui La Mole care îi lăsase o urmă sîngerîndă. Aşa desfigurat cum era, piemontezul părea înfricoşător.

— Drăcia dracului ! exclamă el. Uite-l ! A, de astă dată nu ne mai scapă !

La Mole căută în juru-i o armă, dar nu găsi nici una. Îşi aruncă privirile spre regină şi văzu că pe chipul ei se întipărise o nesfîrşită milă. Înţelegînd atunci că numai ea îl mai putea salva, se repezi şi o cuprinse cu braţele.

Coconnas făcu trei paşi şi cu vîrful spadei sale lungi străpunse dintr-o dată umărul duşmanului său şi cîteva picături de sînge cald şi purpuriu se împrăştiară ca nişte broboane de rouă pe aşternutul alb şi parfumat al Margaretei.

Margareta văzu sîngele curgînd şiroaie, şi simţi trupul acesta, ce se agăţase de ea, scuturîndu-se în spasme. Se repezi în alcov trăgîndu-l după ea. Era şi timpul. La Mole, la capătul puterilor, nu mai era în stare nici să fugă, nici să se apere. Îşi lăsă fruntea palidă pe umărul tinerei femei şi degetele lui crispate se agăţară sfîşiind cămaşa fină şi brodată care acoperea ca un văl trupul Margaretei.

— Ah, Doamnă ! şopti el cu glasul stins. Salvaţi-mă !

Atît mai putu spune. Privirea lui, peste care trecu un nor ce părea să fie umbra morţii, se întunecă ; capul îngreuiat îi căzu pe spate, braţele se lăsară moi, se îndoi de şale şi alunecă pe duşumea scăldat în propriul lui sînge, şi trăgînd-o pe regină după el. În clipa aceea Coconnas, aţîţat de strigăte, îmbătat de mirosul de sînge, ajuns la capătul răbdării după atîta goană, întinse braţul spre alcovul regal. Încă o clipă şi spada lui ar fi străpuns inima lui La Mole, şi poate, în acelaşi timp, şi pe aceea a Margaretei. La vederea lamei şi poate mai mult în faţa acestei îndrăzneli sălbatice, fiica de rege se ridică dreaptă şi scoase un asemenea strigăt de spaimă, indignare şi mînie, încît piemontezul rămase încremenit, cuprins de un sentiment necunoscut lui pînă atunci.

E drept că dacă această scenă ar mai fi continuat, şi cu aceiaşi actori, acest simţămînt s-ar fi topit asemenea zăpezii în zori, în bătaia soarelui de aprilie.

Deodată însă, o uşă mascată se deschise şi un tînăr cam de şaisprezece-şaptesprezece ani, îmbrăcat în negru, palid şi cu părul zbîrlit, se repezi în cameră.

— Aşteaptă, surioară, aşteaptă ! strigă el. Am venit !

— Francisc ! Francisc ! Ajutor ! strigă Margareta.

— Ducele de Alençon ! şopti La Hurière lăsînd jos archebuza.

— Drăcia dracului ! Un principe al Franţei ! mormăi Coconnas, dîndu-se un pas înapoi.

Ducele de Alençon aruncă o privire în jur. O văzu pe Margareta cu părul despletit, mai frumoasă ca oricînd, cum sta aşa, sprijinită de perete şi înconjurată de bărbaţi, cărora le ardea mînia în ochi, li se prelingea sudoarea pe frunte şi aveau spume la gură.

— Nemernicilor ! strigă el.

— Scapă-mă, frăţioare ! strigă Margareta sfîrşită. Vor să mă ucidă !

Pe chipul palid al ducelui păru că trece un fulger. Deşi neînarmat, bizuindu-se de bună seamă pe numele ce-l purta, înaintă cu pumnii strînşi spre Coconnas şi spre însoţitorii lui, care se dădură înapoi înspăimîntaţi de fulgerele care-i ţîşneau din ochi.

— Vreţi să ucideţi un principe al Franţei ?

Văzîndu-i că se dau mereu înapoi, adăugă :

— Ei, căpitan de gardă, la mine ! Să mi-i spînzure pe toţi tîlharii ăştia !

Mai înfricoşat de vederea acestui tînăr neînarmat decît în faţa unei companii de pedestraşi sau cavalerişti, Coconnas se pomeni de-a dreptul la uşă. La Hurière cobora treptele ca o căprioară. Soldaţii se ciocneau unul de altul şi se îmbrînceau în vestibul ca să fugă mai degrabă, pentru că uşa era prea strîmtă faţă de marea lor dorinţă de a ajunge cît mai repede afară.

În acest timp, Margareta aruncă instinctiv cuvertura ei de damasc peste tînărul care leşinase şi apoi se depărtă.

Cînd ultimul ucigaş dispăru, ducele de Alençon se întoarse.

— Surioară — strigă el, văzînd-o pe Margareta pătată toată de sînge — nu cumva eşti rănită ?

Şi se repezi spre ea cu o îngrijorare care i-ar fi făcut cinste, dacă despre dragostea aceasta nu s-ar fi spus că era mai mare decît se cuvenea din partea unui frate.

— Nu — răspunse ea — nu cred, sau dacă sînt, doar puţin.

— Dar sîngele acesta — urmă ducele, cercetîndu-i tot trupul cu mîini tremurătoare — sîngele acesta de unde e ?

— Nu ştiu — spuse tînăra femeie. Unul din ticăloşii aceia a pus mîna pe mine ; poate că era rănit.

— A pus mîna pe sora mea ! strigă ducele. Oh ! Dacă nu mi l-ai arătat, dacă nu mi-ai spus cine e, că l-aş fi găsit şi în gaură de şarpe !

— Sst ! făcu Margareta.

— Şi de ce ? întrebă Francisc.

— Pentru că, dacă te-ar vedea cineva la ora asta în camera mea...

— Cum, un frate n-are dreptul să-şi vadă sora ?

Regina îi aruncă ducelui de Alençon o privire atît de fixă şi de ameninţătoare, încît tînărul se dădu înapoi.

— Da, da, Margareta — făcu el — ai dreptate. Mă întorc la mine. Dar nu poţi rămîne singură pe o noapte atît de îngrozitoare cum e asta. S-o chem pe Gillonne ?

— Nu, nu, pe nimeni, du-te, Francisc ! Ieşi tot pe unde ai intrat.

Tînărul principe se supuse ; dar abia se făcuse nevăzut că Margareta, auzind un geamăt lîngă patul ei, se repezi spre uşa secretă, puse zăvorul, apoi se repezi la cealaltă uşă pe care o încuie chiar în clipa în care a ceată întreagă de arcaşi şi soldaţi, ce urmăreau alţi hughenoţi adăpostiţi în Luvru, treceau ca o furtună la capătul coridorului.

După ce se uită cu băgare de seamă în jur, ca să fie sigură că nu e nimeni, se duse iarăşi în alcov, ridică cuvertura de damasc care îl ascunsese pe La Mole privirilor ducelui de Alençon, tîrî anevoie trupul inert al acestuia în cameră şi văzînd că nefericitul respira încă, îi luă capul în poală şi începu să-l stropească cu apă pe faţă ca să-l aducă în simţiri.

Abia atunci, după ce apa spălă stratul de praf, sînge şi pulbere de pe faţa rănitului, Margareta îl recunoscu pe chipeşul gentilom care, plin de viaţă şi de nădejde, venise cu trei-patru ceasuri mai înainte să-i ceară ocrotire pe lîngă regele Navarei, şi se despărţiseră, el uluit de frumuseţea ei, ea pradă visurilor.

Margareta scoase un ţipăt de spaimă, căci ceea ce simţea acum pentru rănit era mai mult decît milă — era interes. Într-adevăr, rănitul nu era un străin oarecare, ci aproape un cunoscut. Sub mîngîierea ei, chipul frumos al lui La Mole se dezvălui cu totul — palid însă şi supt de suferinţă ; cu un fior de spaimă şi aproape tot atît de palidă ca şi el, Margareta îi puse palma pe inimă ; bătea încă. Întinse apoi mîna după o sticluţă cu săruri ce se afla pe o masă lîngă ea şi i-o duse la nas.

La Mole deschise ochii.

— O, Dumnezeule ! îngînă el. Unde sînt ?

— Liniştiţi-vă ! Sînteţi salvat ! Sînteţi salvat ! îi răspunse Margareta.

La Mole îşi întoarse cu greu privirea spre regină, o clipă, o sorbi din ochi, şi bîigui :

— O, ce frumoasă sînteţi !

Şi, ca orbit, închise pe dată pleoapele, suspinînd.

Margareta scoase un ţipăt uşor. Tînărul se făcuse şi mai palid, dacă aşa ceva mai era cu putinţă. O clipă i se păru că acesta fusese ultimul lui suspin.

— O, Doamne Dumnezeule ! se rugă ea. Îndură-te de el !

În aceeaşi clipă cineva bătu cu putere în uşa de la coridor.

Margareta se ridică în genunchi, ţinîndu-l pe La Mole de subsuori.

— Cine-i acolo ? strigă ea.

— Eu sînt, doamnă, eu ! se auzi un glas de femeie. Eu, ducesa de Nevers.

— Henriette ! exclamă Margareta. Vai, să nu vă fie frică, domnule ! E o prietenă de-a mea. Auziţi ?

La Mole făcu o sforţare şi se ridică într-un genunchi.

— Încercaţi să vă ţineţi pînă deschid uşa — îi spuse regina.

La Mole se sprijini cu o mînă de duşumea şi izbuti să se ţină.

Margareta făcu un pas spre uşă ; dar deodată se opri tremurînd de spaimă.

— Ah, nu eşti singură ? strigă ea auzind zăngănit de arme.

— Nu, sînt însoţită de doisprezece soldaţi din gardă, pe care mi i-a lăsat cumnatul meu, domnul de Guise.

— Domnul de Guise ! şopti La Mole. O ! Ucigaşul ! Ucigaşul !

— Tăcere — făcu Margareta — tăcere, nici o vorbă !

Şi aruncă o privire în jur, să vadă unde l-ar putea ascunde pe rănit.

— O spadă, un pumnal ! şopti La Mole.

— Ca să vă apăraţi ? De prisos ; n-auziţi ? Ei sînt doisprezece, şi dumneavoastră singur.

— Nu, nu ca să mă apăr, dar ca să nu cad viu în mîinile lor.

— Nu, nu ! spuse Margareta. Am să vă scap ! Da, cămăruţa asta ! Veniţi ! Veniţi !

La Mole făcu încă o sforţare şi, sprijinit de Margareta, se tîrî pînă în cămăruţă. Margareta închise uşa în urma lui şi puse cheia în săculeţul ei. Apoi şopti prin panoul uşii :

— Nici un strigăt, nici un geamăt, nici un suspin şi sînteţi salvat !

După aceea, aruncîndu-şi pe umeri un halat, se duse să-i deschidă prietenei sale, care i se aruncă în braţe.

— Ah — exclamă aceasta — nu vi s-a întîmplat nimic, doamnă, nu-i aşa ?

— Nu, nimic — îi răspunse Margareta, strîngîndu-şi halatul ca să nu se vadă petele de sînge de pe el.

— Cu atît mai bine, dar, în orice caz, cum ducele de Guise mi-a dat doisprezece soldaţi ca să mă însoţească pînă la el acasă şi cum nu am nevoie de un asemenea cortegiu, şase din ei îi las maiestăţii voastre. Şase soldaţi de-ai ducelui de Guise

fac în noaptea asta mai mult decît un regiment de gardă al regelui.

Margareta nu cuteză s-o refuze ; îi postă pe cei şase soldaţi pe coridor, o sărută pe ducesă care, însoţită de ceilalţi şase, plecă spre loçuinţa ducelui de Guise, unde stătea în lipsa soţului ei.

UCIGAŞII

Coconnas nu fugise, se retrăsese doar. La Hurière nu fugise nici el, ci o luase la sănătoasa. Unul dăduse înapoi ca un tigru, celălalt ca un lup.

Aşa că La Hurière se şi găsea în piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, cînd Coconnas abia ieşea din Luvru.

La Hurière, trezindu-se singur cu archebuza în mijlocul trecătorilor ce alergau de colo-colo, a plumbilor ce şuierau şi a cadavrelor ce cădeau de la ferestre, unele întregi, altele ciopîrţite, începu să-i fie frică şi căută cu băgare de seamă să ajungă la hanul său ; dar cînd să dea colţul străzii l'Arbre-Sec, venind din strada Averon, se pomeni cu o trupă de soldaţi elveţieni şi cavalerişti : era trupa de sub comanda lui Maurevel.

— Ehe ! îi strigă acela care îşi luase singur numele de „Ucigaş în solda regelui". Gata, ai şi terminat ? Te întorci acasă, jupîne, şi cu gentilomul piemontez ce dracu' ai făcut ? Sper că nu i s-a întîmplat nimic ! Ar fi păcat, făcea treabă bună !

— Nu, cred că nimic — răspunse La Hurière — şi sper că o să dea de noi.

— Dumneata de unde vii ?

— De la Luvru, unde, să vă spun drept, am fost primiţi destul de prost.

— Şi de cine, mă rog ?

— De domnul duce de Alençon. El nu ţine cu noi ?

— Domnul duce de Alençon nu ţine decît cu propriile lui interese. Propune-i să-i trateze pe cei doi fraţi ai lui mai mari drept hughenoţi şi ai să vezi că o face. Totul e să nu se dea nimic pe faţă. Dar nu vrei să mergi cu oamenii ăştia de nădejde ai mei, jupîn La Hurière ?

— Unde se duc ?

— Of, Doamne, în strada Montorgueil ! Stă acolo un pastor hughenot, pe care-l cunosc. Are nevastă şi şase copii. Ereticii ăştia sînt ai naibii de puioşi. O să fie de pomină !

— Dar dumneavoastră unde mergeţi ?

— Ah, eu ? Am o chestiune personală.

— Dar nu fără mine ! se auzi un glas care-l făcu pe Maurevel să tresară. Dumneavoastră ştiţi unde-i vadul bun şi vreau să fiu şi eu acolo.

— A ! Ăsta-i piemontezul ! exclamă Maurével.

— Domnul de Coconnas ! adăugă La Hurière. Şi eu care credeam că sînteţi în urma mea !

— Pe dracu' ! Fugi prea repede ca să se poată ţine cineva după dumneata ; şi pe urmă, am zăbovit puţin să-l arunc în apă pe un ticălos de copil care striga : „Jos papistaşii, trăiască amiralul !" Din păcate, cred că nemernicul ştia să înoate. Pe păgînii ăştia ticăloşi, dacă vrei să-i îneci, trebuie să-i azvîrli în apă ca pe pisoi, pînă nu fac ochi.

— Ei, şi ziceţi că veniţi de la Luvru ? Aşadar, acolo s-a ascuns hughenotul dumneavoastră ? întrebă Maurevel.

— Ah, Dumnezeule, da !

— Am tras cu pistolul în el chiar în clipa cînd îşi ridica spada acolo, în curtea amiralului. Nu ştiu cum s-a făcut că nu l-am nimerit.

— Eu, însă — făcu Coconnas — eu l-am nimerit. I-am înfipt spada în spate şi lama era udă de sînge la un laţ de palmă de vîrf. De altfel, l-am văzut căzînd în braţele Margaretei. Frumoasă femeie ! Drăcia dracului ! Cu toate astea, zău că mi-ar plăcea să mă pot asigura că a murit de-a binelea ! Vlăjganul ăsta părea grozav de răzbunător şi-ar putea să-mi poarte pică toată viaţa. Apropo, nu ziceaţi că mergeţi undeva ?

— Ţineţi neapărat să veniţi cu mine ?

— Drăcia dracului ! Ţin să nu stau degeaba. N-am ucis pînă acum decît vreo trei-patru şi cînd stau degeaba începe să mă doară umărul. S-o pornim ! S-o pornim !

— Căpitane ! îl strigă Maurevel pe comandant. Dă-mi trei oameni şi cu ceilalţi du-te, fă-i de petrecanie pastorului !

Trei soldaţi se desprinseră din grup şi i se alăturară lui Maurevel. Cele două grupuri merseră, totuşi, împreună pînă în dreptul străzii Tirechappe. Aici, călăreţii şi pedestraşii elveţieni o luară pe strada Tonnellerie, în timp ce Maurevel, Coconnas, La Hurière şi cei trei soldaţi o apucară pe strada Ferronnerie, apoi pe strada Trousse-Vache şi dădură în strada Sainte-Avoye.

— Dar unde dracu' ne duceţi ? întrebă Coconnas, căruia începuse să i se urască de atîta drum.

— Vă duc într-o expediţie frumoasă şi utilă în acelaşi timp. Nici nu v-aş putea oferi ceva mai bun după amiral, Téligny şi după principii hughenoţi, aşa că aveţi răbdare. În strada Chaume vom găsi ceea ce căutăm şi într-o clipită sîntem acolo.

— Spuneţi-mi — întrebă Coconnas — nu cumva strada Chaume e pe lîngă Temple ?

— Ba da, de ce ?

— Ah ! Pentru că acolo stă un vechi creditor al familiei noastre, unu' Lambert Mercandon. Tatăl meu mi-a cerut să-i plătesc o datorie. E vorba de o sumă de bani pe care o am la mine, în buzunar.

— Ei bine — făcu Maurevel — e un prilej cum nu se poate mai bun ca să i-o plăteşti.

— Cum adică ?

— Azi e ziua socotelilor. Mercandon ăsta e hughenot ?

— Aha — făcu Coconnas — înţeleg acum... cred că el !

— Ssst ! Am ajuns !

— Ce e clădirea aceea mare cu emblemă la stradă ?

— Palatul de Guise.

— Într-adevăr — făcu Coconnas — nu se putea să nu vin şi pe aici, pentru că am sosit la Paris sub patronajul marelui Henric. Ei, drăcia dracului ! Dar liniştit cartier mai e ăsta ! Abia de auzi ici şi colo cîte un foc de archebuză. Îţi vine să crezi că te afli pe undeva în provincie. Să mă ia dracu' dacă nu dorm cu toţii !

Ce-i drept, pînă şi palatul lui de Guise părea atît de liniştit, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Toate ferestrele erau închise, doar o singură lumină strălucea în spatele ferestrei principale a pavilionului, lucru care îi atrăsese atenţia lui Coconnas de cum o apucase pe strada aceasta. Ceva mai în-

colo de palatul lui de Guise, adică la colţul străzii Petit Chantier, Maurevel se opri.

— Aici locuieşte omul pe care-l căutăm — spuse el.

— Cel pe care îl căutaţi — făcu La Hurière — adică...

— Pentru că sînteţi cu mine, să-l căutăm împreună.

— Cum, casa aceasta pare cufundată într-un somn atît de adînc ?...

— Exact ! Dumneata, La Hurière, cu mutra asta a dumitale de om cumsecade, pe care ţi-a greşit-o Dumnezeu, ai să baţi la poartă. Archebuza dă-i-o domnului de Coconnas, pentru că de vreun ceas îl văd cum îi lasă gura apă după ea. Dacă ţi se răspunde, cere să vorbeşti cu seniorul de Mouy.

— Aha — făcu Coconnas — pricep, pare-mi-se că şi dumneavoastră aveţi un creditor în cartierul Temple !

— Exact — îi răspunse Maurevel. Vă veţi preface că sînteţi hughenot şi veţi urca la de Mouy, ca să-i daţi de veste despre tot ce se petrece. Cum ştiu că e viteaz, va coborî...

— Şi după ce-o să coboare ? întrebă La Hurière.

— După ce-o să coboare, am să-l poftesc să încrucişeze sabia cu mine.

— Pe legea mea, curajos gentilom ! exclamă Coconnas. La fel am să fac şi eu cu Lambert Mercandon. Şi dacă-i prea bătrîn, o să-mi încerc puterile cu unul din feciorii sau nepoţii lui.

Fără să scoată o vorbă, La Hurière se duse să bată la uşă ; bătăile lui, care răsunau în bezna nopţii, făcură să se deschidă uşile palatului de Guise şi prin crăpăturile uşilor se arătară cîteva capete. În palat domnea liniştea, aşa ca într-o cetăţuie — căci era ticsit de soldaţi.

Capetele acestea se făcură nevăzute, ca la un semn, ghicind parcă despre ce era vorba.

— Aşadar, aici locuieşte de Mouy al dumneavoastră ? făcu Coconnas, arătînd spre clădirea în poarta căreia bătea hangiul mai departe.

— Aş ! Aici stă amanta lui.

— Ei, drăcia dracului ! Ce galant sînteţi cu el, să-i daţi prilejul să tragă spada sub ochii frumoasei lui ! Atunci noi o să fim martorii duelului. Mi-ar fi plăcut totuşi să mă bat chiar eu. Mă furnică prin umăr.

— Dar faţa ? îl întrebă Maurevel, care adăugă : Şi ea e cam mototolită.

Coconnas icni.

— Drăcia dracului ! făcu el. Sper că şi-a dat suflarea, altfel m-aş întoarce la Luvru să-i dau lovitura de graţie.

La Hurière bătea într-una. Curînd, o fereastră de la primul etaj se deschise şi pe balcon se ivi un om în izmene, cu scufie de noapte pe cap şi neînarmat.

— Cine-i acolo ? strigă el.

Maurevel le făcu un semn elveţienilor care se dădură după un colţ al zidului, în timp ce Coconnas se lipi şi el de zid.

— A, dumneavoastră sînteţi, domnule de Mouy ? întrebă hangiul cu glasul lui mieros.

— Da, eu. Ce este ?

— El este ! murmură Maurevel, fremătînd de bucurie.

— Vai, domnule — urmă La Hurière — pe ce lume trăiţi ? Nu ştiţi că îl măcelăresc pe domnul amiral şi pe toţi fraţii noştri întru credinţă ? Săriţi-le în ajutor, repede, veniţi !

— Oh ! strigă de Mouy. Bănuiam eu că s-a urzit ceva pentru noaptea asta. N-ar fi trebuit să-i las singuri pe bravii mei tovarăşi. Vin îndată, prietene, vin îndată, aşteaptă-mă !

Şi fără să închidă fereastra, prin care răzbiră ţipetele speriate şi rugăminţile duioase ale unei femei, de Mouy îşi căută tunica, mantia şi armele.

— Coboară, coboară ! murmură Maurevel, pălind de bucurie. Atenţie, voi, cei de colo ! le şopti el la ureche elveţienilor.

Apucînd apoi archebuza din mîinile lui Coconnas şi suflînd asupra feştilei ca să se încredinţeze că e aprinsă, i se adresă hangiului, care se dăduse înapoi, spre grosul trupei.

— Ţine, La Hurière, ia-ţi archebuza !

— Ei, drăcia dracului ! strigă Coconnas. Uite, şi luna iese dintr-un nor, ca să fie martoră la această minunată întîlnire. Ce n-aş da să fie aici şi Lambert Mercandon, ca să-l secondeze pe domnul de Mouy !

— Staţi puţin, staţi puţin ! le spuse Maurevel. Domnul de Mouy face cît zece şi abia de-o să putem toţi şase să-l dăm gata ! Hai, apropiaţi-vă — urmă Maurevel, făcîndu-le semn elveţienilor să se strecoare lîngă poartă — ca să-l loviţi cînd iese.

— Oho ! făcu Coconnas, văzînd aceste pregătiri. S-ar spune că lucrurile n-au să fie chiar aşa cum mă aşteptam.

În aceeaşi clipă se auzi zgomotul drugului de fier de la uşă, pe care de Mouy îl trăgea. Elveţienii ieşiseră din ascunzătoare, ca să-şi ia locul lîngă poartă. Maurevel şi La Huri-

ère se apropiau în vîrful picioarelor, în timp ce Coconnas, care mai păstra o urmă de nobleţe, rămase locului, cînd, deodată, tînăra femeie, la care nu se mai gîndea nimeni, apăru şi ea în balcon şi scoase un ţipăt înfiorător văzîndu-i pe elveţieni, pe Maurevel şi pe La Hurière.

De Mouy, care tocmai crăpase uşa, se opri.

— Înapoi! Înapoi! strigă tînăra. Văd cum sclipesc spadele şi feştila aprinsă a unei archebuze! E o capcană!

— Aha! scrîşni tînărul printre dinţi. Ia să vedem despre ce e vorba.

Şi spunînd acestea, închise uşa la loc, puse iarăşi drugul, împinse zăvorul şi se urcă înapoi.

De îndată ce Maurevel văzu că de Mouy nu are de gînd să iasă din casă, îşi schimbă ordinea de bătaie. Elveţienii ocupară poziţie pe celălalt trotuar al străzii şi La Hurière, cu archebuza în poziţie de tragere, aştepta ca duşmanul să-şi facă din nou apariţia la fereastră. Aşteptarea nu-i fu prea lungă. De Mouy îşi făcu apariţia în urma a două pistoale de o lungime atît de respectabilă, încît La Hurière, care îl luase la ochi, se gîndi pe loc că plumbii hughenotului aveau de făcut tot atîta drum pînă la stradă, ca şi ai lui pînă la balcon. „De bună seamă — îşi zise — l-aş putea ucide pe acest gentilom, dar şi el pe mine, în acelaşi timp."

Dar cum, la urma urmei, jupîn La Hurière, hangiu de felul lui, ajunsese soldat prin forţa împrejurărilor, gîndul acesta îl făcu să bată în retragere şi să-şi caute un adăpost după colţul străzii Braque. Locul era destul de departe pentru ca, mai ales pe întuneric, să-l poată lua la ochi, cu oarecare sorţi de izbîndă, pe de Mouy.

De Mouy îşi roti privirea în jur şi începu să înainteze fandînd, ca şi cum şi-ar fi luat poziţia pentru duel. Văzînd însă că nu se întîmplă nimic, zise:

— Hei, domnule care mi-ai dat sfaturi, pare-mi-se că ţi-ai uitat archebuza la poarta mea. Hai, iată-mă! Vrei ceva de la mine?

— Ehe — făcu Coconnas — viteaz, nu glumă!

— Ei bine — urmă de Mouy — prieten ori duşman, oricine ai fi, nu vezi că te aştept?

La Hurière nu scoase o vorbă. Nici Maurevel nu răspunse, iar cei trei elveţieni tăcură chitic.

Coconnas mai aşteptă o clipă, apoi văzînd că nimeni nu întreţinea discuţia începută de La Hurière şi continuată

de de Mouy, ieşi din locul în care se afla şi, înaintînd pînă în mijlocul străzii, îşi scoase pălăria.

— Domnule — zise el — n-am venit aici să săvîrşim o crimă, cum v-aţi putea poate închipui, ci pentru un duel... Sînt cu un duşman de-al dumneavoastră care ar vrea să lichideze în chip cavaleresc o veche neînţelegere. Ei, drăcia dracului! Dar ieşi odată, domnule Maurevel, şi n-o mai lua la sănătoasa! Domnul primeşte lupta.

— Maurevel! exclamă de Mouy. Maurevel, ucigaşul tatălui meu! Maurevel, ucigaşul în slujba regelui! Ah, blestematule! Primesc lupta!

Şi ţintindu-l pe Maurevel, care tocmai voia să bată la poarta lui de Guise după întăriri, îi găuri pălăria cu un glonţ.

La auzul împuşcăturii şi al strigătelor lui Maurevel, soldaţii care o însoţiseră pe ducesa de Nevers ieşiră împreună cu vreo trei sau patru gentilomi, urmaţi de pajii lor, şi se îndreptară spre casa amantei tînărului de Mouy.

Încă un foc de pistol, tras din mijlocul cetei, îl ucise pe soldatul care se afla chiar lîngă Maurevel; după aceea, de Mouy, nemaiavînd arme — sau avînd cel mult arme ce nu-i puteau fi de nici un folos, căci pistoalele erau descărcate, iar duşmanii prea departe ca să-i ajungă cu spada — se trase la adăpost, sub balcon.

Între timp, ici-colo, ferestrele vecine începeau să se deschidă şi după cum cei dinapoia lor erau mai paşnici sau mai războinici, se închideau la loc sau se ticseau de muschete şi archebuze.

— Aici, aici, viteazul meu Mercandon! strigă de Mouy, făcîndu-i semn unui bărbat mai vîrstnic care, de la o fereastră ce se deschise peste drum de palatul de Guise, căuta să desluşească ceva în această învălmăşeală.

— M-aţi chemat, domnule de Mouy? strigă bătrînul. Au ceva cu dumneavoastră?

— Cu mine, cu dumneata şi cu toţi protestanţii! Uite şi dovada!

Într-adevăr, în clipa aceea de Mouy zări archebuza lui La Hurière îndreptată spre el. Împuşcătura porni, dar tînărul avu timp să se lase în jos şi glonţul făcu ţăndări un geam de deasupra capului său.

— Mercandon! strigă Coconnas, pe care încăierarea îl făcuse să freamăte de plăcere, uitînd că are de căutat un creditor. Chemarea lui de Mouy îi aminti însă. Mercandon!

Strada Chaume! Asta trebuie să fie! Aci stă! Straşnic! Acum fiecare cu omul lui.

Şi pe cînd oamenii ducelui de Guise sfărîmau porţile casei în care se afla de Mouy, pe cînd Maurevel, cu o torţă în mînă, încerca să dea foc casei şi pe cînd porţile odată sfărîmate o luptă cumplită se încinse împotriva unui singur om, care la fiecare lovitură de spadă dobora cîte un duşman, Coconnas căuta să spargă cu un bolovan uşa lui Mercandon. Acesta, fără să-i pese că luptă de unul singur, trăgea cu archebuza de la fereastră, cum se pricepea mai bine.

Atunci întreg cartierul acesta pustiu şi cufundat în beznă fu luminat ca ziua şi începu să roiască de parc-ar fi fost un furnicar; şase sau opt gentilomi hughenoţi, ajutaţi de prieteni şi slugi, dezlănţuiseră un atac furibund din palatul de Montmorency şi, sprijiniţi de tirul de la ferestre, începuseră să-i respingă pe oamenii lui Maurevel şi ai lui Guise pe care, pînă la urmă, îi înghesuiră în zidul palatului din care ieşiseră.

Coconnas, care nu izbutise încă să sfărîme uşa lui Mercandon, deşi încerca cu năduf, fu luat de valul celor ce se retrăgeau. Proptindu-se cu spatele de zid şi apucînd spada, el începu nu numai să se apere, dar şi să atace, scoţînd strigăte atît de cumplite, încît domina toată învălmăşeala. Izbi în dreapta şi în stînga, prieteni şi duşmani, pînă ce în jurul lui se făcu un gol mare. Pe măsură ce spada străpungea un piept, iar sîngele călduţ îi împroşca mîinile şi faţa, el, cu pupilele dilatate, cu nările umflate, cu dinţii încleştaţi, cîştiga teren, apropiindu-se din nou de clădirea asediată.

De Mouy, după o bătălie cumplită pe scară şi în vestibul, izbutise să iasă ca un adevărat erou din casa cuprinsă de flăcări. Cît ţinu încăierarea, el nu contenise să strige: „La mine, Maurevel! Maurevel! Unde eşti?", batjocorindu-l cum îi venea la gură. În cele din urmă ieşi în stradă, cu o mînă sprijinindu-şi amanta pe jumătate goală şi aproape leşinată, şi ţinînd un pumnal între dinţi. Spada lui, care scînteia pe cînd o rotea deasupra capului, desena cercuri albe sau roşii, după cum luna îi poleia lama în argint sau vreo torţă făcea să lucească sîngele de pe ea.

Maurevel fugise. La Hurière, împins de de Mouy, ajunsese pînă lîngă Coconnas care, nerecunoscîndu-l, îl împingea cu vîrful spadei, în timp ce hangiul cerşea îndurare şi dintr-o

parte şi din alta. În clipa aceea Mercandon îl zări şi după eşarfa albă îl recunoscu că e unul dintre ucigaşi.

Împuşcătura porni. La Hurière scoase un ţipăt, ridică mîinile, scăpă archebuza şi, după ce încercă să ajungă la zid ca să se sprijine, căzu cu faţa la pămînt.

De Mouy se folosi de această împrejurare, se năpusti pe strada Paradis şi se făcu nevăzut.

Împotrivirea hughenoţilor fusese atît de înverşunată, încît oamenii lui de Guise, împinşi înapoi, intraseră şi ferecaseră uşile palatului, de teamă să nu fie împresuraţi şi prinşi înăuntru.

Coconnas, beat de sînge şi de tot acest freamăt, ajunsese, ca toţi cei din sud, la acest grad de excitare unde curajul se preface în nebunie, şi nu auzise, nu văzuse nimic. Băgă de seamă doar că urechile îi vuiau mai puţin, că mîinile şi faţa începuseră să i se usuce şi, aplecînd vîrful spadei, nu mai văzu în preajmă-i decît un singur om care zăcea cu faţa înecată într-un pîrîiaş de sînge, iar de jur împrejur case cuprinse de flăcări.

Dar răgazul îi fu scurt, căci în clipa în care voi să se apropie de omul ce zăcea la pămînt, părîndu-se că e La Hurière, uşa casei, pe care zadarnic încercase să o sfărîme cu o lovitură de bolovan, se deschise, iar bătrînul Mercandon, însoţit de fiul său şi de cei doi nepoţi, se năpusti asupra piemontezului, ce încerca tocmai să-şi vină în fire.

— Uite-l! Uite-l! strigară într-un singur glas cei doi.

Coconnas se afla în mijlocul străzii şi, de teamă să nu fie înconjurat de cei patru care-l atacau toţi odată, făcu un salt înapoi, sprinten ca una din acele căprioare pe care le urmărise de atîtea ori pe munte. Se trezi cu spatele de zidul palatului de Guise. Acum, pentru că nu mai putea fi luat prin surprindere, se puse din nou în gardă şi buna dispoziţie îi reveni.

— Ehe, moş Mercandon! făcu el. Nu mă mai recunoşti?

— Ah, ticălosule! strigă bătrînul hughenot. Dimpotrivă, te recunosc foarte bine; mă duşmăneşti pe mine, prietenul, tovarăşul tatălui tău?

— Şi creditorul lui, nu-i aşa?

— Da, creditorul lui, de vreme ce o spui chiar tu.

— Ei bine — răspunse Coconnas — de-aceea am şi venit. Să lichidăm socotelile.

— Pe el, legaţi-l! le strigă bătrînul băieţilor care, la auzul glasului lui, se năpustiră spre zid.

— Stați puțin! le strigă Coconnas. Ca să arestați oameni, vă trebuie mandat de arestare și ați uitat să-l cereți.

Și zicînd aceste cuvinte, Coconnas încrucișă spada cu unul dintre tineri, ce se afla cel mai aproape de el, și la prima degajare îi reteză mîna cu spada.

Nenorocitul dădu îndărăt, urlînd.

— Unul la mînă! făcu Coconnas.

În aceeași clipă, fereastra sub care se adăpostise Coconnas se deschise scîrțîind, Coconnas făcu un salt de teamă să nu fie atacat și în partea aceea; dar în locul unui dușman zări o femeie; și în locul unei arme ucigașe, căreia era gata să i se împotrivească, zări un buchet ce-i căzu la picioare.

— Ia te uită! O femeie!

O salută cu spada și se duse să ridice buchetul.

— Ia seama, bravule catolic, ia seama! îi strigă ea.

Coconnas se ridică, dar nu destul de repede, încît pumnalul celuilalt nepot îi sfîșie mantia, zgîriindu-i umărul. Doamna scoase un strigăt ascuțit. Cu un singur gest, Coconnas îi mulțumi liniștind-o, apoi se năpusti asupra nepotului, care se feri în lături. La al doilea atac însă, piciorul îi alunecă în sînge. Coconnas se repezi la el cu o iuțeală de pisică sălbatică și îi străpunse pieptul cu spada.

— Bine, bine, viteaz cavaler! îi strigă doamna. Bine, îți trimit ajutoare!

— Nu vă deranjați! făcu Coconnas. Mai bine uitați-vă la noi, dacă vă interesează, și veți vedea cum contele Annibal de Coconnas le vine de hac hughenoților.

În aceeași clipă, feciorul bătrînului Mercandon își descărcă aproape în plin pistolul și Coconnas se lăsă într-un genunchi.

Doamna de la fereastră scoase un țipăt, dar Coconnas se ridică din nou. Îngenunchease doar ca să se ferească de plumbul care găurise peretele la două picioare depărtare de frumoasa care îl privea.

De la fereastra locuinței lui Mercandon se auzi pe dată un strigăt de furie și o bătrînă, care îl recunoscuse pe Coconnas drept catolic, după crucea și eșarfa lui albă, azvîrli în el cu un ghiveci de flori, care îl nimeri în genunchi.

— Așa da — făcu Coconnas — una îmi aruncă flori, alta ghivece! Dacă mai merge tot așa, se vor dărîma și casele!

Mulțumesc, măicuță, mulțumesc! strigă tînărul.

— Pleacă, femeie, pleacă — zise bătrînul Mercandon — dar ai grijă de noi!

— Așteptați, domnule de Coconnas, așteptați — spuse tînăra doamnă — am să aduc oameni la fereastră să deschidă focul!

— Asta-i bună! exclamă Coconnas. Aici e un iad de femei: unele sînt cu mine, altele împotriva mea! Ei, drăcia dracului! Ia să isprăvim odată!

Lucrurile se schimbaseră, într-adevăr, și era limpede că deznodămîntul nu mai era departe. Coconnas, rănit, ce-i drept, dar cu toată vigoarea celor douăzeci și patru de ani ai lui, deprins să mînuiască armele și mai curînd întărîtat decît slăbit de cele trei sau patru zgîrieturi pe care le primise, avea înaintea lui doar pe Mercandon și pe feciorul lui. Mercandon, un bătrîn de șaizeci-șaptezeci de ani, feciorul lui, un băiețandru de șaisprezece-optsprezece ani, palid, blond și firav. Tînărul își azvîrlise pistolul descărcat și deci de prisos și vîntura o sabie, jumătate cît cea a piemontezului; tatăl, înarmat doar cu un pumnal și cu o archebuză descărcată, striga după ajutor. La fereastră o bătrînă — mama acestui băiețandru — ținea în mînă o bucată de marmură și se pregătea s-o arunce. În sfîrșit, ațîțat dintr-o parte de amenințări, din cealaltă de încurajări, mîndru de cele două victorii ale lui, amețit de mirosul prafului de pușcă și de sînge, cu chipul strălucitor în lumina flăcărilor unei case ce ardea, aprins la gîndul că luptă sub privirile unei femei a cărei frumusețe i se păruse la fel de mare ca și rangul, despre care n-avea nici o îndoială, Coconnas, ca ultimul dintre Horați, simți că forțele i se dublează și, văzîndu-l pe tînăr că șovăie, se năpusti la el. Încrucișă spada-i cumplită și sîngeroasă cu săbiuța dușmanului lui. Din două lovituri i-o aruncă cît colo. Mercandon încercă atunci să-l împingă înapoi pe Coconnas, pentru ca proiectilele azvîrlite de la fereastră să-l nimerească mai sigur. Coconnas, dimpotrivă, ca să zădărnicească cele două atacuri — ale bătrînului Mercandon, care încerca să-l străpungă cu pumnalul, și al mamei tînărului, ce ar fi vrut să-i zdrobească capul cu piatra pe care se pregătea s-o arunce — își luă în brațe dușmanul, folosindu-l drept scut, și îl strînse cu forța lui Hercule, să-l sugrume, nu alta.

— Ajutor! Ajutor! strigă tînărul. Îmi sfarmă pieptul! Ajutor!

Glasul i se stinse într-un horcăit înfundat.

Mercandon, renunțînd la amenințări, începu să se roage:

— Iertare! Iertare, domnule de Coconnas! se tîngui el. Iertare, e singurul meu copil!

— Copilul meu! Copilul meu! strigă mama. Sprijinul bătrîneţelor noastre! Nu-l ucideţi, domnule, nu-l ucideţi!

— Eh, nu mai spune! făcu Coconnas, izbucnind în rîs. Să nu-l ucid?! Dar el ce-a vrut să facă cu sabia şi cu pistolul?

— Domnule — continuă Mercandon, împreunîndu-şi mîinile — am la mine chitanţa semnată de tatăl dumneavoastră, v-o dau înapoi. Am şi zece mii de scuzi de aur, vi-i dau; am bijuteriile familiei noastre, vi le dau şi pe astea, numai nu-l ucideţi, nu-l ucideţi!

— Iar eu, dragostea mea — spuse cu jumătate de gură doamna din palatul de Guise. Şi v-o făgăduiesc!

Coconnas se gîndi o clipă, apoi întrebă brusc:

— Eşti hughenot?

— Da — îngînă băieţandrul.

— Atunci trebuie să mori! răspunse Coconnas, încruntîndu-se şi apropiind de pieptul duşmanului pumnalul ascuţit şi tăios, cu care trebuia să-l izbăvească dintre cei vii.

— Să moară? urlă bătrînul. Sărmanul meu copil! Să moară?

Şi un strigăt de mamă răsună tot atît de jalnic şi de adînc, încît, pentru o clipă, zdruncină hotărîrea sălbatică a piemontezului.

— O, doamnă ducesă! strigă tatăl, întorcîndu-se către femeia din palatul de Guise. Puneţi o vorbă bună şi vă vom pomeni în toate rugile noastre de dimineaţă şi de seară!

— Să treacă atunci la catolicism — răspunse doamna din palatul de Guise.

— Sînt protestant — făcu băiatul.

— Atunci mori! zise Coconnas ridicînd pumnalul. Mori dacă nu vrei viaţa pe care o gură atît de frumoasă ţi-o dăruieşte!

Mercandon şi soţia lui văzură tăişul înfiorător scînteind ca un fulger deasupra fiului lor.

— Fiul meu! Olivier al meu! urlă mama. Leapădă-te... leapădă-te!

— Leapădă-te, scumpul meu copil! îi strigă Mercandon, rostogolindu-se la picioarele lui Coconnas. Nu ne lăsa singuri pe pămînt!

— Lepădaţi-vă toţi! strigă Coconnas. Trei suflete şi o viaţă pentru un Crez!

— Fie — făcu tînărul.

— Sîntem gata! strigară Mercandon şi nevasta lui.

— În genunchi, atunci! le zise Coconnas. Fiul tău să rostească cuvînt cu cuvînt rugăciunea pe care am s-o spun eu.

Tatăl se supuse cel dintîi.

— Sînt gata — zise băiatul.

Şi îngenunche şi el.

Coconnas începu atunci să-i rostească în latineşte, cuvînt cu cuvînt, Crezul, dar fie din întîmplare, fie din calcul, tînărul Olivier îngenunchiase aproape de locul unde-i zburase sabia. De îndată ce simţi că îi e la îndemînă, dar consimţind să repete după Coconnas, întinse mîna s-o apuce. Coconnas prinse mişcarea, deşi se făcu că n-o vede. În clipa însă în care tînărul atingea cu vîrful degetelor sale încordate mînerul săbiei, Coconnas se repezi la el şi îl dădu peste cap.

— Trădătorule! făcu el.

Şi îi înfipse pumnalul în gît.

Tînărul scoase un ţipăt, se ridică scuturat de spasme, într-un genunchi şi se prăbuşi fără suflare.

— Ah! Călăule! urlă Mercandon. Ne omori ca să ne jefuieşti cei o sută de galbeni pe care ni-i datorezi!

— Pe legea mea că nu! răspunse Coconnas. Uite dovada...

Şi zicînd acestea, aruncă la picioarele bătrînului punga pe care tatăl său i-o dăduse la plecare ca să achite datoria.

— Şi uite dovada — urmă Coconnas — poftim banii!

— Şi ţie moarte!! îi strigă mama de la fereastră.

— Ia seama, domnule de Coconnas, ia seama! îi spuse doamna din palatul de Guise.

Dar Coconnas nu apucă să întoarcă capul, ca să urmeze sfatul ce i se dădea sau să se ferească de cea care îl ameninţa, că un bloc greu sfîşie aerul şuierînd. Căzu cu latul pe pălăria piemontezului, îi frînse spada în mînă şi îl lipi de caldarîm, uluit, năucit, ameţit, fără să mai poată auzi nici strigătul de bucurie, nici pe cel de desperare ce ţîşnise, unul din dreapta, altul din stînga.

Mercandon se năpusti cu pumnalul în mînă spre Coconnas, care zăcea leşinat. Dar în aceeaşi clipă, uşa palatului de Guise se deschise, iar bătrînul, văzînd scăpăratul halebardelor şi spadelor, o luă la fugă, în timp ce femeia căreia îi spusese doamna ducesă, frumoasă, de o frumuseţe înfricoşătoare în lumina flăcărilor, sclipind de nestemate şi diamante, se aplecă pe jumătate peste fereastră, strigîndu-le noilor veniţi şi arătîndu-le spre Coconnas:

— Acolo! Acolo! În faţa mea, un gentilom cu o tunică roşie. Acela, da, da, acela...

După cum am spus, Margareta închisese din nou uşa şi se întorcea în camera ei. Dar pe cînd intra, tremurînd toată, o zări pe Gillonne, care, cu faţa spre uşa cămăruţei, se uita cu spaimă la urmele de sînge de pe pat, mobile şi covor.

— Vai, doamnă! exclamă ea, zărind-o pe regină. Vai, doamnă, a murit?

— Tăcere, Gillonne! făcu Margareta pe un ton care dovedea cîtă importanţă avea sfatul acesta.

Gillonne tăcu.

Margareta scoase atunci din punguliţă o cheie aurită, descuie uşa cămăruţei şi i-l arătă pe tînăr.

La Mole izbutise să se ridice şi să se apropie de fereastră. Dăduse peste un pumnal, unul din acelea cum obişnuiau să poarte femeile pe atunci, şi, auzind uşa, pusese mîna pe el.

— Nu vă temeţi, domnule! îi spuse Margareta. Căci jur pe sufletul meu că sînteţi în siguranţă!

La Mole se lăsă în genunchi.

— Oh, doamnă — izbucni el — sînteţi pentru mine mai mult decît o regină, o zeiţă!

— Nu vă mai frămîntaţi atîta, domnule — strigă Margareta — sîngeraţi încă! Vai, Gillonne, ia uite cît e de palid! Ia să văd unde sînteţi rănit?...

— Doamnă — răspunse La Mole, încercînd să-i arate unde îl durea cel mai rău — cred că prima lovitură de pumnal am primit-o în umăr, a doua, în piept. Celelalte răni nici nu merită să le mai iau în seamă.

— O să vedem — făcu Margareta. Gillonne, adu-mi caseta cu balsamuri!

Gillonne se supuse şi se înapoie, ţinînd într-o mînă caseta, iar în cealaltă un ibric de argint aurit şi nişte albituri din pînză fină de Olanda.

— Gillonne — îi zise regina — ajută-mi să-l ridic, căci şi-a pierdut toată puterea cînd s-a ridicat.

— Dar, doamnă — încercă să spună La Mole — sînt încurcat, nu pot primi să...

— Domnule — făcu Margareta — doar n-o să ne împiedicaţi să vă îngrijim; ar fi o crimă să vă lăsăm să muriţi, cînd vă putem salva!

— Oh! izbucni La Mole. Mai bine să mor decît să vă văd pe dumneavoastră, regina, mînjindu-vă mîinile cu sîngele unui netrebnic ca mine... Oh, niciodată! Niciodată!

Şi se trase înapoi, plin de respect.

— Dar, domnule — spuse zîmbind Gillonne — aţi şi pătat cu sîngele dumneavoastră tot patul şi toată camera maiestăţii sale!

Margareta îşi acoperi cu mantia halatul ei de batist stropit peste tot cu pete mici, roşiatice. Gestul acesta, plin de pudoare feminină, îi aminti lui La Mole că o ţinuse în braţe, şi o strînsese la piept pe această regină atît de frumoasă, atît de iubită, şi gîndul acesta îi îmbujoră obrajii palizi.

— Doamnă — bîigui el — nu m-aţi putea lăsa în grija unui medic?

— A unui medic catolic, nu-i aşa? întrebă regina, cu o expresie pe care La Mole o înţelese, făcîndu-l să tresară. Nu ştiaţi — continuă regina cu un glas şi cu un zîmbet de o nespusă dulceaţă — nu ştiaţi că noi, principesele Franţei, am fost învăţate să ştim la ce sînt bune ierburile şi să facem balsamuri din ele? Căci datoria noastră de femei şi de regine a fost dintotdeauna să alinăm suferinţele? Aşa că sîntem la fel de bune ca şi cei mai mari medici din lume. Cel puţin aşa spun cei ce ne laudă. N-aţi auzit de faima mea? Hai, Gillonne, la lucru!

La Mole ar fi vrut să se mai împotrivească; le spuse din nou că mai bine moare decît să lase pe regină să facă un asemenea lucru, pe care l-ar putea începe din milă şi să-l sfîrşească cu dezgust. Dar împotrivirea lui nu avu altă urmare decît să-i sleiască şi ultimele puteri. Se clătină, închise ochii, capul îi căzu pe spate şi leşină a doua oară.

Margareta apucă atunci pumnalul care căzuse din mîna gentilomului, tăie repede şiretul tunicii, în timp ce Gillonne descosea, sau mai curînd spinteca la rîndu-i cu un cuţit mînecile tunicii lui La Mole. Gillonne muie o rufă în apa curată, opri sîngele ce curgea din umărul şi din pieptul tînărului, în timp ce Margareta, cu un ac de aur rotunjit la vîrf, încerca rănile cu toată gingăşia şi îndemînarea de care ar fi fost în stare în asemenea împrejurare numai un om ca meşterul Ambroise Paré.

Rana de la umăr era adîncă, cea de la piept alunecase pe lîngă coaste, trecînd numai prin carne. Nici una nu pătrunsese înăuntrul acestei fortăreţe naturale care fereşte inima şi plămînii.

— Plagă dureroasă, dar nu mortală. *Acerrimum humeri vulnus, non autem lethale* — murmură frumoasa și savanta doctoriță. Dă-mi balsam și pregătește pansamente, Gillonne.

Între timp Gillonne, căreia regina îi dăduse aceste porunci, ștersese și unsese cu miresme pieptul tînărului și brațele parcă modelate după un desen antic, umerii lui cu grație lăsați înapoi, precum și gîtul umbrit de buclele bogate, ce păreau mai degrabă ale unei statui de marmură de Paros decît ale unui rănit pe moarte.

— Bietul băiat ! șopti Gillonne, mai atentă la pacient decît la ceea ce avea de făcut.

— Nu-i așa că e frumos ? făcu Margareta, într-o pornire de sinceritate cu adevărat regească.

— Da, dar cred că mai bine l-am ridica și l-am întinde pe patul de care zace rezemat, decît să-l lăsăm așa, pe jos.

— Da — zise Margareta. Ai dreptate.

Și cele două femei se aplecară și, unindu-și forțele, îl ridicară pe La Mole, întinzîndu-l pe o sofa mare, cu spătarul sculptat, ce se afla lîngă fereastră. După aceea deschiseră fereastra ca să-i vină aer.

Mișcat din loc, La Mole se trezi și scoase un oftat. Deschizînd ochii, se simți nespus de bine, lucru obișnuit pentru un rănit atunci cînd, trezindu-se la viață, e mîngîiat de o boare răcoroasă în loc să fie mistuit de flăcări, în timp ce nările îi sînt gîdilate de parfumul balsamului, în loc să fie înțepate de mirosul călduț și grețos al sîngelui.

Îngăimă cîteva cuvinte fără șir și Margareta îi răspunse cu un zîmbet, punîndu-i degetul pe buze.

În clipa aceea se auziră cîteva bătăi în ușă.

— Bate cineva la ușa secretă — făcu Margareta.

— Cine să fie, doamnă ? întrebă Gillonne, speriată.

— Mă duc să văd — zise Margareta. Tu rămîi lîngă el și nu-l părăsi nici o clipă.

Margareta se întoarse în cameră și, închizînd ușa în urma ei, merse s-o deschidă pe cea care dădea la rege și la regina-mamă.

— Doamna de Sauve ! exclamă ea, dîndu-se brusc îndărăt, cu o expresie care dacă nu trăda spaima, trăda cel puțin ura, pînă într-atît e de adevărat că o femeie nu iartă niciodată altei femei că i-a luat un bărbat, chiar atunci cînd nu-l iubește. Doamna de Sauve !

— Da, maiestate ! răspunse aceasta împreunîndu-și mîinile.

— Dumneavoastră aici, doamnă ? ! urmă Margareta, din ce în ce mai mirată, dar pe un ton mai poruncitor.

Charlotte căzu în genunchi.

— Doamnă — făcu ea — iertați-mă ! Recunosc cît sînt de vinovată în fața maiestății voastre, dar dacă ați ști ! Vina nu este numai a mea, și un ordin special al reginei-mame...

— Ridicați-vă — spuse Margareta — și pentru că nu-mi închipui că ați venit ca să-mi cereți iertare, spuneți-mi despre ce e vorba !

— Doamnă — răspunse Charlotte, rămînînd mai departe în genunchi, cu o privire aproape rătăcită — am venit să vă întreb dacă nu e aici !

— Aici ? ! Cine să fie aici ? Despre cine vorbiți, doamnă ? Căci, zău, nu pricep nimic !

— Despre rege !

— Despre rege ? ! Îl urmăriți pînă și la mine ? Totuși, știți destul de bine că nu vine pe-aici !

— Ah, doamnă ! urmă baroana de Sauve, fără să răspundă la toate aceste atacuri și fără măcar să pară că le ia în seamă. Ah, de-ar fi dat Domnul să fie aici !

— Și de ce să fie ?

— Eh, Doamne Dumnezeule, pentru că hughenoții sînt exterminați, doamnă, și regele Navarei e căpetenia lor !

— Vai ! strigă Margareta, apucînd-o pe doamna de Sauve de mînă și silind-o să se ridice. Vai, uitasem ! De altfel, nu mi-aș fi închipuit că un rege ar fi expus la aceleași primejdii ca și cei de rînd.

— Mai mult decît ei, doamnă, de o mie de ori mai mult ! strigă Charlotte.

— La drept vorbind, doamna de Lorena mi-a dat de veste și eu i-am spus să nu plece. Nu cumva a ieșit ?

— Nu, e în Luvru. Dar e greu de găsit. Și dacă nici aici nu e...

— Aici nu e.

— Vai ! strigă doamna de Sauve, într-o izbucnire de durere. S-a sfîrșit cu el, pentru că regina-mamă i-a jurat moartea !

— Moartea ? ! Vai ! exclamă Margareta. Mă îngroziți ! E cu putință ? !

— Doamnă — făcu doamna de Sauve, cu acea energie pe care o dă numai pasiunea — vă repet că nu se știe unde se află acum regele Navarei.

— Dar regina-mamă unde e ?

— Regina-mamă m-a trimis după domnul de Guise și domnul de Tavannes, care erau în paraclisul ei, și pe urmă mi-a spus să plec. Atunci, maiestate, vă rog să mă iertați, m-am dus la mine în cameră și, ca de obicei, l-am așteptat.

— Pe soțul meu, nu-i așa ? întrebă Margareta.

— N-a venit, doamnă. Atunci l-am căutat peste tot ; am întrebat pe toată lumea. Un singur soldat mi-a răspuns că i se pare că l-a zărit, însoțit de soldații lui, cu săbiile trase din teacă, și aceasta cu puțin înainte să fi început măcelul. Și măcelul a început de un ceas !

— Vă mulțumesc, doamnă — răspunse Margareta — și chiar dacă simțămîntul ce v-a împins să veniți aici ar putea fi o jignire pentru mine, eu tot vă mulțumesc.

— Oh, atunci iertați-mă, doamnă — făcu ea — și mă voi întoarce la mine mai întărită pentru că m-ați iertat, căci nu îndrăznesc să calc pe urmele dumneavoastră nici chiar de la depărtare.

Margareta îi întinse mîna.

— Eu mă duc s-o caut pe regina Caterina — zise ea. Dumneavoastră duceți-vă în cameră. Regele Navarei se află sub ocrotirea mea. Îi sînt aliată și-mi voi ține făgăduiala.

— Dar dacă nu puteți intra la regina-mamă ?

— Atunci mă voi duce la fratele meu, Carol. Trebuie să-i vorbesc.

— Duceți-vă, duceți-vă, doamnă — adăugă Charlotte, făcîndu-i loc să treacă — și Dumnezeu să călăuzească pașii maiestății voastre.

Margareta o porni pe culoar. Dar odată ajunsă la capăt, ea se întoarse să vadă dacă doamna de Sauve venea și ea.

Regina Navarei o văzu urcînd scara spre apartamentul ei, apoi merse mai departe, spre camera reginei.

Totul luase o altă înfățișare ; în locul mulțimii aceleia de curteni agitați, care de obicei se înșiruiau pe două rînduri înaintea reginei, înclinîndu-se cu respect, Margareta nu întîlni aici decît gărzile cu halebarde înroșite și cu veșmintele mînjite de sînge, gentilomi cu mantiile sfîșiate și fața neagră de praful de pușcă, sau ștafetele care intrau și ieșeau : tot acest du-te-vino dădea impresia unui furnicar înspăimîntător și uriaș, ce se revărsa prin coridoarele palatului.

Margareta își continuă totuși drumul și ajunse pînă la anticamera reginei-mame. Dar anticamera aceasta era păzită de două rînduri de soldați care nu lăsau să pătrundă decît pe cei ce cunoșteau parola.

Margareta încercă zadarnic să pătrundă prin această barieră vie. Văzu de mai multe ori ușa deschizîndu-se și închizîndu-se și de fiecare dată, prin crăpătură, o zări pe Caterina, pe care febrilitatea clipei o întinerea. Era atît de activă, de parcă n-ar fi avut decît douăzeci de ani. Scria și primea scrisori, le desfăcea, dădea ordine, adresa unora cîte un cuvînt, altora cîte un zîmbet, și cei cărora le zîmbea cu mai multă prietenie erau tocmai cei mai plini de praf și sînge.

Peste vacarmul din Luvru, care vuia de tot felul de zvonuri înspăimîntătoare, se auzeau tot mai dese pocniturile de archebuze din stradă.

— N-am să pot ajunge la ea — își spuse Margareta, după ce îi rugă în trei rînduri, zadarnic, pe halebardieri. Mai bine m-aș duce să-l caut pe fratele meu, decît să-mi pierd vremea pe aici.

În clipa aceea trecu domnul de Guise ; tocmai îi vestise reginei moartea amiralului, și acum se întorcea la locul măcelului.

— Vai, Henric ! exclamă Margareta — unde e regele Navarei ?

Ducele o privi cu un zîmbet uimit. Se înclină și, fără să-i răspundă, ieși însoțit de soldații lui.

Margareta alergă după un căpitan ce tocmai ieșea din Luvru și care le dăduse ordin soldaților lui să-și încarce archebuzele.

— Regele Navarei — întrebă ea — domnule, unde e regele Navarei ?

— Nu știu, doamnă — răspunse acesta — eu nu fac parte din garda maiestății sale.

— Ah, dragul meu René ! exclamă Margareta, recunoscîndu-l pe meșterul de parfumuri al reginei. Dumneata erai... vii de la mama... știi poate ce s-a întîmplat cu soțul meu ?

— Maiestatea sa regele Navarei nu este prietenul meu, doamnă... N-ar fi trebuit să uitați aceasta. Se spune chiar — adăugă el cu o grimasă care aducea mai degrabă a rînjet decît a zîmbet — se spune chiar că îndrăznește să mă învinuiască că i-am otrăvit mama, în complicitate cu maiestatea sa regina Caterina.

— Nu ! Nu ! exclamă Margareta. Să nu crezi așa ceva, bunul meu René !

— Oh, puțin îmi pasă, doamnă ! răspunse meșterul. Nici regele Navarei și nici ai lui nu mai sînt de temut în clipa de față.

Şi zicînd acestea, îi întoarse spatele Margaretei.

— Oh ! Domnule de Tavannes ! Domnule de Tavannes ! strigă ea. Un cuvînt, doar un cuvînt, vă rog !

Tavannes, care tocmai trecea, se opri.

— Unde este Henric de Navara ? îl întrebă Margareta.

— Pe legea mea — răspunse el cu glas tare — cred că cutreieră oraşul cu domnii de Alençon şi Condé. Apoi coborî glasul ca numai Margareta să-l audă : Frumoasă doamnă — îi spuse el — dacă vreţi să-l vedeţi pe cel în locul căruia mi-aş da viaţa ca să fiu, băteţi la uşa sălii de arme a regelui.

— Oh, îţi mulţumesc, Tavannes ! făcu Margareta, care din tot ceea ce îi spusese acesta nu reţinuse decît ceea ce o interesa. Îţi mulţumesc. Mă duc. Şi se îndreptă într-acolo degrabă, murmurînd : Vai, după făgăduiala pe care i-am făcut-o, şi după felul cum s-a purtat cu mine cînd nerecunoscătorul acela de Henric s-a ascuns în cămăruţă, nu-l pot lăsa să piară.

Bătu la uşa apartamentelor regelui, dar înăuntru se aflau două companii de soldaţi.

— Nu se poate intra la rege — spuse ofiţerul, tăindu-i calea.

— Nici eu ? întrebă Margareta.

— Ordinul e general.

— Eu, regina Navarei, eu, sora lui !

— Consemnul meu nu îngăduie nici o excepţie, doamnă ; vă rog să mă iertaţi.

Şi ofiţerul închise uşa la loc.

— Vai, e pierdut ! exclamă Margareta, văzînd aceste feţe înspăimîntătoare care, cînd nu clocoteau de ură, păreau în schimb neînduplecate. Da, da, înţeleg totul... s-au slujit de mine ca de o momeală... eu sînt capcana în care i-au prins şi i-au ucis pe hughenoţi... Ah ! Am să intru, chiar de-ar fi să mor !

Şi Margareta începu să alerge ca ieşită din minţi prin coridoare şi galerii, cînd, trecînd prin faţa unei uşiţe, auzi dintr-o dată un cîntec lin şi atît de monoton, că părea aproape lugubru. Era un psalm calvin pe care îl cînta un glas tremurat, în încăperea de alături.

— Doica regelui, fratele meu, buna Madelon... ea e acolo ! exclamă Margareta, lovindu-se peste frunte, străfulgerată de un gînd. Ea e aici... Dumnezeule al creştinilor, ajută-mă !

Şi plină de nădejde, Margareta bătu încetişor la uşiţă.

Într-adevăr, după ce Margareta îi dăduse de veste şi stătuse apoi de vorbă cu René şi după ce plecase de la regina-mamă, cu toată împotrivirea căţeluşei Phebe, care, ca un geniu bun, voise să-l oprească, Henric de Navara întîlnise cîţiva gentilomi catolici. Aceştia, sub cuvînt că vor să-i acorde toate onorurile, îl conduseră înapoi în apartamentul lui. Aici îl aşteptau vreo douăzeci de hughenoţi veniţi la tînărul principe. Dar odată ajunşi la el, nu mai voiau să plece, atît de puternică era presimţirea acestei nopţi fatale. Era o presimţire ce plutea de cîteva ceasuri deasupra Luvrului. Şi zăboviseră aici fără ca cineva să încerce să le tulbure şederea. Într-un tîrziu, cînd se auzi prima bătaie de clopot la Saint-Germain-l'Auxerrois, care răsună în toate inimile ca un dangăt al morţii, Tavannes intră şi într-o tăcere mormîntală îl anunţă pe Henric că regele Carol al IX-lea vrea să-i vorbească.

Nu era chip să se împotrivească ; de altfel, nimănui nu i-ar fi trecut prin cap aşa ceva. Plafoanele, galeriile şi coridoarele Luvrului se auzeau scîrţîind sub pasul soldaţilor adunaţi, în număr de aproape două mii, prin curţile şi apartamentele palatului. După ce şi-a luat rămas bun de la prietenii pe care n-avea să-i mai vadă, Henric îl urmă pe Tavannes, care îl conduse într-o mică galerie de lîngă apartamentele regelui. Aici îl lăsă singur, fără arme şi cu sufletul plin de nelinişte.

Regele Navarei trăi astfel, clipă de clipă, două ceasuri ucigătoare. Asculta cu o spaimă tot mai mare toaca şi ecoul focurilor de archebuză, privea printr-o ferestruie, şi în lumina văpăilor şi a torţelor, îi vedea pe fugari şi pe ucigaşi ; dar nu înţelegea nimic din strigătele acestea de moarte şi din ţipetele deznădăjduite ce-i ajungeau la urechi. În sfîrşit, din toate acestea nu putea să bănuiască îngrozitoarea dramă ce se petrecea, deşi pe Carol al IX-lea, pe regina-mamă şi pe ducele de Guise îi cunoştea atît de bine.

Henric era înzestrat nu cu curaj fizic, ci cu forţă morală ; deşi îi era teamă de primejdie, el o înfrunta zîmbind, dar aceasta era primejdia de pe cîmpul de luptă, sub cerul liber şi la lumina zilei, primejdie înfruntată de faţă cu toţi şi însoţită de cîntecul strident al trompetelor, de glasul surd şi tremurat al tobelor... Dar aici era fără arme, singur, închis, părăsit în această penumbră, prin care n-ar fi putut zări nici măcar duşmanul ce s-ar fi strecurat pînă la el, precum nici

tăişul ce-ar fi vrut să-l ucidă. Aceste două ceasuri au fost pentru Henric cele mai crude poate din toată viaţa lui. Cînd era vacarmul mai mare şi Henric începea să înţeleagă că de bună seamă era vorba de un măcel organizat, un căpitan veni după el, şi-l conduse printr-un coridor la apartamentele regelui. Uşa se deschise, şi apoi se închise la loc, în urma lor, ca prin farmec. Căpitanul îl introduse apoi pe Henric la Carol al IX-lea, în sala de arme.

Cînd intrară, regele şedea într-un fotoliu mare, cu mîinile sprijinite pe cele două braţe ale acestuia, şi cu capul căzut în piept. Auzind zgomotul făcut de cei doi, Carol ridică capul şi Henric îi văzu fruntea năpădită de broboane mari de sudoare.

— Bună seara, Henriot — îi zise morocănos tînărul rege. La Chastre, lasă-ne singuri!

Căpitanul se supuse.

Se aşternu o clipă de tăcere apăsătoare.

În acest răstimp, Henric privi în jur cu nelinişte şi văzu că era singur cu regele.

Carol al IX-lea se ridică brusc.

— Drăcia dracului! exclamă el, dîndu-şi părul lui blond de pe frunte cu o mişcare repede şi ştergîndu-se de sudoare. Nu-i aşa că-ţi pare bine că eşti aici, cu mine, Henriot?

— Bineînţeles, sire — răspunse regele Navarei — am fost întotdeauna fericit să mă aflu lîngă maiestatea voastră.

— Mai fericit decît să fii dincolo? reluă Carol al IX-lea, urmărindu-şi mai degrabă gîndul ce-l preocupase decît răspunzîndu-i lui Henric pentru complimentul pe care i-l făcuse.

— Sire, nu pricep nimic — răspunse Henric.

— Priveşte şi ai să pricepi.

Cu o mişcare iute, Carol al IX-lea se îndreptă sau mai degrabă se repezi la fereastră. Şi, trăgîndu-l pe cumnatul lui, care era din ce în ce mai înspăimîntat, îi arătă umbrele înfricoşătoare ale ucigaşilor, care pe puntea unui vas îşi măcelăreau sau înecau, una după alta, victimele.

— Dar pentru Dumnezeu — strigă Henric alb ca varul — ce se petrece oare în noaptea asta?

— În noaptea asta, domnule — îi răspunse Carol al IX-lea — voi fi descotorosit de toţi hughenoţii. Vezi acolo, deasupra palatului Bourbon, fumul şi flăcările acelea? Sînt fumul şi flăcările care mistuie casa amiralului. Vezi trupul acela pe care nişte buni catolici îl tîrăsc pe o saltea ruptă? E trupul ginerelui amiralului, cadavrul lui Téligny, prietenul tău.

— Vai, dar ce înseamnă asta? exclamă regele Navarei, căutînd zadarnic la cingătoare mînerul pumnalului şi tremurînd de ruşine şi de mînie, căci simţea că în acelaşi timp e şi batjocorit şi ameninţat.

— Asta înseamnă — strigă mînios Carol al IX-lea fără vreo altă introducere şi galben la faţă ca ceara — asta înseamnă că nu mai vreau picior de hughenot pe lîngă mine. Ai înţeles, Henric? Sînt sau nu eu regele? Sînt sau nu eu stăpînul?

— Dar maiestatea voastră...

— Maiestatea mea ucide şi măcelăreşte la ora asta tot ce nu este catolic, aşa că asta îi e voia. Eşti catolic? strigă Carol a cărui mînie creştea necontenit, ca un flux înspăimîntător.

— Sire — răspunse Henric — amintiţi-vă cuvintele voastre: „Ce mă interesează religia celui care mă slujeşte bine!"

— Ha-ha-ha! făcu Carol, izbucnind într-un rîs sinistru. Să-mi amintesc cuvintele mele, spui tu, Henric! *Verba volant*, cum obişnuieşte să spună sora mea, Margot. Dar toţi ăştia... priveşte! adăugă el, arătînd cu degetul înspre oraş. Toţi ăştia nu m-au slujit întotdeauna cu credinţă? Nu erau ei viteji în luptă, sfetnici înţelepţi şi întotdeauna devotaţi? Toţi mi-au fost supuşi de folos, dar sînt hughenoţi şi eu nu mai vreau decît catolici.

Henric rămase mut.

— Aşa că, înţelege odată, Henriot! strigă Carol al IX-lea.

— Am înţeles, sire.

— Ei bine...

— Ei bine, sire, nu văd de ce-ar face regele Navarei ce n-au făcut atîţia gentilomi sau oameni de rînd. Căci, la urma urmei, dacă toţi nefericiţii aceştia mor, este pentru că şi lor li s-a propus ceea ce îmi propune mie maiestatea voastră şi pentru că nu au primit, după cum nici eu nu primesc.

Carol îl apucă pe tînărul principe de braţ şi, ţintuindu-l cu o privire în care moleşeala se schimba puţin cîte puţin într-o bucurie sălbatică, spuse:

— Ah! Îţi închipui tu că m-am ostenit măcar să le ofer liturghia ălora care sînt ucişi acolo?

— Sire — făcu Henric, trăgîndu-şi braţul — maiestatea voastră nu va muri oare în credinţa străbună ?
— Ei drăcie, sigur că da ! Dar tu ?
— Ei bine, sire, şi eu — răspunse Henric.
Carol scoase un urlet furios şi apucă tremurînd archebuza de pe masă. Henric, lipit de tapiţerie, cu fruntea brobonită de sudoarea spaimei, dar calm în aparenţă, datorită stăpînirii lui de sine, nu scăpă nici una din mişcările dezlănţuitului monarh, rămînînd împietrit, cu acea privire stupefiată a păsării hipnotizate de şarpe.
Carol îşi încărcă archebuza şi, orbit de furie, izbi cu piciorul în pămînt.
— Primeşti liturghia ? îi strigă el lui Henric, luîndu-i ochii cu strălucirea armei ucigaşe.
Henric rămase mut.
Carol al IX-lea trînti cea mai cumplită înjurătură ce a ieşit vreodată din gura unui om, de se cutremurară bolţile Luvrului şi, din galben cum era, se făcu alb ca varul.
— Moarte, liturghie sau Bastilia ! răcni el, ţintind archebuza spre regele Navarei.
— Vai, sire — strigă Henric — vreţi să vă ucideţi fratele ? !
Henric, înzestrat cu acea iscusinţă neasemuită, una din cele mai mari însuşiri ale minţii sale, ocolise răspunsul pe care i-l cerea Carol al IX-lea ; pentru că, de bună seamă, dacă răspunsul ar fi fost negativ, Henric ar fi fost mort.
Şi aşa, după cum furiei ajunsă la culme îi urmează, pe dată, reacţia, Carol al IX-lea nu i-a mai repetat prinţului de Navara întrebarea şi, după o clipă de şovăială, în răstimpul căreia scoase un geamăt surd, se îndreptă spre fereastra deschisă şi ţinti într-un om ce alerga pe trotuarul celălalt.
— Trebuie totuşi să ucid pe cineva ! strigă Carol al IX-lea, palid ca un cadavru şi cu ochii injectaţi de sînge.
Şi, descărcîndu-şi archebuza, doborî pe omul care alerga.
Henric scoase un geamăt.
Atunci, cuprins de o înspăimîntătoare febră, Carol al IX-lea începu să încarce şi să tragă într-una, scoţînd strigăte de bucurie ori de cîte ori nimerea.
„S-a isprăvit cu mine — îşi zise regele Navarei — cînd n-o să mai aibă în cine să tragă, o să mă ucidă pe mine !"

— Ei bine ! se auzi deodată un glas în spatele celor doi principi. Aţi terminat ?
Era Caterina de Medicis, care tocmai intrase pe nesimţite, o dată cu ultimul pocnet al archebuzei.
— Da' de unde, mii de trăsnete ! urlă Carol al IX-lea, aruncîndu-şi archebuza cît colo. Nu, nu vrea, încăpăţînatul...
Caterina nu scoase un cuvînt. Îşi roti încet privirea spre locul unde se afla Henric. Acesta stătea încremenit ca şi chipurile de pe tapiţeria de care se sprijinea. Îşi îndreptă apoi privirea iarăşi spre Carol, de parc-ar fi vrut să spună : „Atunci de ce mai trăieşte ?..."
— Trăieşte... trăieşte... — murmură Carol al IX-lea, care tălmăcea prea bine înţelesul acestei priviri şi care răspundea, după cum se vede, fără greş. Trăieşte, pentru că... mi-e rudă...
Caterina zîmbi.
Henric prinse acest zîmbet şi pricepu că lupta trebuie s-o dea mai ales cu Caterina.
— Doamnă — îi spuse el — de la dumneavoastră se trag toate, văd bine, şi nu de la cumnatul meu Carol ; a dumneavoastră a fost ideea de a mă atrage într-o cursă ; dumneavoastră aţi făcut din Margareta o momeală care să ne piardă pe toţi ; dumneavoastră m-aţi despărţit de soţia mea, ca să nu trebuie să mă vadă răpus sub ochii ei.
— Da, dar asta nu se va întîmpla niciodată ! strigă un glas, gîfîind şi înflăcărat, pe care Henric îl recunoscu numaidecît ; Carol al IX-lea tresări de uimire auzindu-l, iar Caterina de furie.
— Margareta ! făcu Henric.
— Margot ! făcu Carol al IX-lea.
— Fiica mea ! îngînă Caterina.
— Domnule — i se adresă Margareta lui Henric — ultimele dumneavoastră cuvinte erau o acuzare împotriva mea ; şi aţi fost, deopotrivă, drept şi nedrept ; aţi fost drept pentru că într-adevăr eu am fost unealta de care s-au slujit ca să vă piardă pe toţi ; şi n-aţi fost drept, pentru că n-am ştiut că mergeţi la pieire ; eu însămi, domnule, aşa cum mă vedeţi, am scăpat printr-o întîmplare ; poate pentru că mama mea a uitat de mine ; dar de cum am auzit că sînteţi în primejdie, mi-am adus aminte de datoria mea. Şi datoria unei soţii este aceea de a împărtăşi soarta soţului ei. Dacă veţi fi exilat, domnule, vă voi urma în

exil; dacă veţi fi întemniţat, cer să fiu şi eu închisă; dacă veţi fi ucis, am să mor şi eu.

Şi întinse lui Henric mîna pe care acesta o prinse, dacă nu cu dragoste, cel puţin cu recunoştinţă.

— Ah, Margot, sărmană Margot! făcu Carol al IX-lea. Mai bine i-ai spune să treacă la catolicism.

— Sire — răspunse Margareta, cu acea demnitate aleasă atît de firească ei — sire, pentru dumneavoastră vă rog, nu-i cereţi unui principe al casei voastre să fie laş!

Caterina se uită cu tîlc la Carol al IX-lea.

— Frate! strigă Margareta, care înţelegea la fel de bine ca şi Carol al IX-lea ce tîlcuri aveau aceste căutături înspăimîntătoare ale Caterinei. Frate, gîndeşte-te, tu mi l-ai dat de soţ!

Prins între privirea poruncitoare a Caterinei şi privirea rugătoare a Margaretei ca între două idei ce se ciocnesc, Carol al IX-lea rămase o clipă în cumpănă. În cele din urmă, spuse:

— La drept vorbind, doamnă — făcu el, plecîndu-se la urechea Caterinei — Margot are dreptate: Henriot îmi este cumnat.

— Da — răspunse Caterina, apropiindu-se şi ea de urechea fiului ei — da... dar dacă n-ar fi?

MĂCEŞUL DIN CIMITIRUL INOCENŢILOR

Ajunsă în apartamentul ei, Margareta se strădui în zadar să ghicească ce anume îi şoptise Caterina de Medicis lui Carol al IX-lea şi care putuse să pună capăt cumplitei judecăţi de care ţinea viaţa sau moartea unui om.

Dimineaţa, un timp îl îngriji pe La Mole, pe urmă încercă să dezlege taina pe care mintea ei n-o putea pătrunde.

Regele Navarei rămăsese prizonier în Luvru. Hughenoţii erau vînaţi mai mult ca oricînd. După o noapte de groază, urmase o zi de măceluri şi mai dezgustătoare. Clopotele nu mai sunau alarma, ci chemau la slujbă, iar glasul vesel al clopotelor, ce răsuna în mijlocul văpăilor şi măcelului, era poate mai trist acum, în bătaia soarelui, decît fusese în întuneric dangătul din noaptea trecută. Dar mai era ceva. Se întîmplase un lucru ciudat: un măceş care înflorise primăvara şi care, ca de obicei, îşi scuturase podoaba înmiresmată în iunie, înflorise din nou peste noapte. Catolicii, care vedeau în aceasta o minune şi propovăduind-o îl luau pe Dumnezeu drept complice al lor, porneau în procesiune, cu cruci şi prapuri în frunte, spre cimitirul Inocenţilor, unde înflorise măceşul. Această pretinsă consfinţire a măcelului avu darul să îndoiască setea ucigaşilor. Şi pe cînd oraşul continua să fie pretutindeni — pe orice stradă, la fiecare colţ, în fiecare piaţă — martorul unor scene deznădăjduite, Luvrul se şi transformase într-o groapă comună a tuturor protestanţilor ce se aflau în el în clipa cînd s-a dat semnalul. Doar regele Navarei, principele de Condé şi La Mole supravieţuiau.

Liniştită în privinţa lui La Mole, ale cărui răni, aşa cum bănuise chiar în ajun, erau grele dar nu mortale, Margareta nu mai era chinuită decît de un singur gînd: să salveze viaţa soţului ei, aflată încă în primejdie. De bună seamă, primul simţămînt care pusese stăpînire pe inima ei fusese de milă sinceră faţă de omul căruia — aşa cum spusese însuşi bearnezul — îi jurase, dacă nu să-l iubească, să-i fie cel puţin aliată. Dar după acest simţămînt, altul mai puţin neprihănit îşi făcuse loc în inima ei. Margareta era ambiţioasă şi căsătorindu-se cu Henric de Bourbon credea că va ajunge aproape sigur regină. Navara era hărţuită pe de o parte de regii Franţei, pe de alta de cei ai Spaniei, care izbutiseră să cucerească, fîşie cu fîşie, jumătate din teritoriul ei. Dacă Henric de Bourbon îndreptăţea speranţele ce se puseseră în curajul său în puţinele împrejurări cînd trăsese sabia din teacă, Navara putea deveni un adevărat regat, avînd ca supuşi pe hughenoţii Franţei. Datorită spiritului ei ascuţit şi atît de luminat, Margareta prevăzuse şi calculase toate acestea. Dacă îl pierdea pe Henric, nu pierdea doar un soţ, ci şi un tron.

Stătea dusă pe gînduri, cînd, deodată, auzi bătăi în uşa de la coridorul secret. Tresări, pentru că numai trei persoane foloseau uşa aceea: regele, regina-mamă şi ducele

de Alençon. Crăpă uşa cămăruţei, le făcu semn lui Gillonne şi La Mole să tacă şi se duse să deschidă.

Era ducele de Alençon.

Tînărul nostru se făcuse nevăzut încă din ajun.

O clipă, Margareta se gîndi să-i ceară să intervină pe lîngă rege în favoarea regelui Navarei; dar un alt gînd, un gînd înfiorător, o opri. Căsătoria se făcuse împotriva voinţei acestuia. Francisc nu-l putea suferi pe Henric şi dacă se arătase neutru faţă de bearnez, fusese pentru că, după părerea lui, Henric şi Margareta rămăseseră străini unul faţă de altul. Aşadar, orice semn de interes din partea ei pentru Henric, în loc să înlăture, n-ar fi făcut altceva decît să-i apropie şi mai mult de piept cele trei pumnale care îl ameninţau.

Aşa încît, văzîndu-l pe tînărul prinţ, Margareta fu cuprinsă de un tremur mai mult chiar decît dacă în locul acestuia ar fi apărut regele sau regina-mamă. De altfel, după înfăţişarea lui, nu s-ar fi putut spune că în oraş şi în Luvru se petrecea ceva neobişnuit. Prinţul era, ca de obicei, elegant. Hainele şi rufăria lui răspîndeau acel parfum pe care Carol al IX-lea nu putea să-l sufere, dar pe care şi ducele de Anjou şi el îl foloseau din abundenţă.

Numai un ochi încercat ca al Margaretei ar fi putut băga de seamă că deşi era mai palid ca de obicei — iar degetele mîinilor sale, atît de frumoase şi atît de îngrijite, ca de femeie, îi tremurau uşor — prinţul păstra totuşi în adîncul inimii lui o bucurie tainică.

Intră ca de obicei. Se apropie de sora lui s-o sărute. Dar în loc să-i întindă obrajii, aşa cum ar fi făcut-o dac-ar fi fost regele Carol al IX-lea sau ducele de Anjou, Margareta se aplecă şi îi întinse fruntea.

Ducele de Alençon scoase un suspin şi îşi lipi buzele palide de fruntea Margaretei.

Apoi, aşezîndu-se, începu să-i povestească surorii sale întîmplările sîngeroase de peste noapte: sfîrşitul lent şi înfiorător al amiralului, moartea fulgerătoare a lui Téligny care, străpuns de un plumb, îşi dăduse duhul pe loc. Din cînd în cînd, se oprea, stăruia şi se complăcea să descrie amănuntele sîngeroase ale nopţii, dovedind acea patimă pentru sînge atît de caracteristică lui şi celor doi fraţi ai lui. Margareta îl lăsă să vorbească.

În sfîrşit, după ce isprăvi ce avea de spus, tăcu.

— Nu-i aşa, frate dragă, că n-ai venit doar ca să mi istoriseşti toate astea? îl întrebă Margareta.

Ducele de Alençon zîmbi.

— Mai ai să-mi spui ceva?

— Nu — răspunse ducele — aştept.

— Şi ce aştepţi?

— Nu mi-ai spus tu, scumpa mea Margareta — reîncepu ducele, apropiindu-se de fotoliul surorii sale — nu mi-ai spus tu că te-ai căsătorit cu regele Navarei împotriva voinţei tale?

— Da, fără îndoială. Nu-l cunoşteam pe principele de Béarn atunci cînd mi-a fost propus ca soţ.

— Şi nu mi-ai spus tu că de cînd l-ai cunoscut n-ai simţit nici un pic de dragoste pentru el?

— Aşa e.

— Şi nu găseai tu că această căsătorie e nenorocirea ta?

— Dragul meu Francisc — zise Margareta — cînd o căsătorie nu-ţi aduce fericirea cea mare, aduce aproape întotdeauna durerea cea mare.

— Ei bine, scumpa mea Margareta, cum îţi spuneam, aştept.

— Dar ce aştepţi? Spune-mi!

— Să te văd veselă.

— Şi de ce să fiu veselă?

— De prilejul acesta neaşteptat de a fi iarăşi liberă.

— Liberă! urmă Margareta, care voia să-l facă pe prinţ să-şi dezvăluie toate gîndurile.

— Liberă, bineînţeles. Vei fi despărţită de regele Navarei.

— Despărţită? făcu Margareta, ţintuindu-l pe tînăr cu privirea.

Ducele de Alençon încercă să-i înfrunte privirea, dar curînd trebui să se uite în altă parte, stînjenit.

— Despărţită! repetă Margareta. Eh, frate dragă, tare aş vrea să ştiu şi eu cum vine asta şi cum se poate face!

— Ei bine — murmură ducele — Henric e hughenot.

— Fără îndoială, dar nici nu şi-a ascuns religia. Asta se ştia cînd ne-au căsătorit.

— Da, surioară — făcu ducele, lăsînd să-i scape o licărire de bucurie — dar ce-a făcut Henric de cînd v-aţi căsătorit?

— Tu, Francisc, știi mai bine ca oricine, pentru că aproape tot timpul a fost în tovărășia ta, ba la vînătoare, ba la jocuri.

— Ziua, da — făcu ducele — ziua, dar noaptea?

Margareta tăcu și de astă dată lăsă ea ochii în jos.

— Noaptea? urmă ducele de Alençon. Noaptea?

— Ei bine? întrebă Margareta, dîndu-și seama că trebuia să răspundă ceva.

— Ei bine, și le-a petrecut la doamna de Sauve.

— De unde știi? izbucni Margareta.

— Știu, pentru că aveam interes să știu — răspunse tînărul prinț, pălind și smucindu-și dantela de la mîneci.

Margareta începea să înțeleagă ce anume îi șoptise Caterina lui Carol al IX-lea, dar se făcu că nu știe nimic.

— De ce-mi spui asta, frate? îl întrebă ea cu prefăcută melancolie. Ca să-mi amintești că nimeni dintre cei de aici nu mă iubește și nu ține la mine? Nici chiar cei pe care natura mi i-a dat să mă ocrotească și nici cel pe care Biserica mi l-a dat ca soț?

— Ești nedreaptă — se grăbi să-i spună ducele de Alençon, apropiindu-și mai mult fotoliul de cel al surorii lui. Eu te iubesc și te ocrotesc.

— Frate dragă — făcu Margareta, privindu-l țintă. Ai să-mi spui ceva din partea reginei-mamă?

— Eu? Te înșeli, surioară, îți jur! Ce te face să crezi așa ceva?

— Cred asta, pentru că sfărîmi prietenia ce te leagă de soțul meu; și pentru că trădezi cauza regelui Navarei!

— Cauza regelui Navarei?! făcu ducele de Alençon uluit.

— Da, fără îndoială. Ascultă, Francisc, să vorbim deschis. De zeci de ori ați ajuns la concluzia că nici unul din voi doi nu se poate înălța sau rămîne în picioare fără sprijinul celuilalt. Această alianță...

— ...a devenit cu neputință, surioară — o întrerupse ducele.

— Și de ce?

— Pentru că regele are anumite planuri în privința soțului tău. Ah, iartă-mă, spun soțul tău, greșesc; voiam să spun Henric de Navara! Mama noastră a ghicit totul. M-am alăturat hughenoților, pentru că i-am crezut în grația regelui. Dar iată că hughenoții sînt măcelăriți și în

opt zile n-o să mai rămînă picior de ei în tot regatul. I-am întins mîna regelui Navarei pentru că era... soțul tău. Dar iată că nu mai e. Eh, ce-ai de spus tu, care ești nu numai cea mai frumoasă femeie din Franța, dar și mintea cea mai luminată din regat?

— Spun doar atît — răspunse Margareta — îl cunosc eu pe fratele nostru Carol. L-am văzut ieri într-unul din accesele lui de furie, care-i scurtează viața cu cîte zece ani; și mai spun că, din nenorocire, crizele astea au început să se repete destul de des, ceea ce înseamnă că, după toate probabilitățile, fratele nostru Carol nu mai are mult de trăit. În sfîrșit, mai am de spus că regele Poloniei a murit și se pune serios problema ca în locul lui să fie ales un principe al Franței; și mai vreau să spun, în sfîrșit, că în astfel de împrejurări nu-i tocmai nimerit să-ți părăsești aliații care, în clipe grele, îți pot veni în ajutor, aducînd sprijinul unui popor și al unui regat.

— Dar tu — strigă ducele — nu mă trădezi oare și mai mult atunci cînd, în locul fratelui tău, preferi un străin?

— Ce vrei să spui, Francisc? Cum te trădez și cu ce?

— L-ai rugat ieri pe rege să-i cruțe viața regelui Navarei?

— Ei bine? întrebă Margareta cu o candoare prefăcută.

Ducele se ridică brusc, dădu ocol încăperii cu un aer rătăcit, apoi se întoarse și îi luă mîna Margaretei.

Mîna ei era țeapănă și rece ca gheața.

— Rămîi cu bine, surioară — zise el — n-ai vrut să mă înțelegi, tu ai să porți vina tuturor nenorocirilor ce s-ar putea abate asupra ta.

Margareta păli, dar rămase locului. Îl lăsă să plece fără să facă vreun gest de a-l reține. Dar nu plecă bine pe coridor, că se și întoarse din drum.

— Ascultă, Margareta — zise el — am uitat să-ți spun ceva: mîine, la ceasul ăsta, regele Navarei va fi mort.

Margareta scoase un țipăt; căci gîndul că ea era unealta unei crime îi pricinui o spaimă pe care nu și-o putu stăpîni.

— Și tu n-ai să împiedici moartea aceasta? îi spuse ea. N-ai să-i scapi viața celui mai bun și mai credincios aliat al tău?

— Începînd de ieri, aliatul meu nu mai e regele Navarei.

— Dar cine atunci ?

— Domnul duce de Guise. Exterminîndu-i pe hughenoţi, el devine rege al catolicilor.

— Şi tocmai fiul lui Henric al II-lea îl recunoaşte drept rege pe un duce de Lorena !...

— Azi ai o zi proastă, Margareta, văd că nu pricepi nimic.

— Trebuie să mărturisesc că încerc zadarnic să-ţi citesc gîndurile.

— Surioară, eşti dintr-o casă la fel de bună ca şi doamna principesă de Porcian, iar de Guise nu e mai nemuritor decît regele Navarei. Ei bine, Margareta ! Să luăm acum trei ipoteze, toate trei posibile : prima, că fratele mai mic al regelui ar fi ales rege al Poloniei ; a doua, că m-ai iubi la fel de mult cum te iubesc şi eu ; ei bine, eu sînt rege al Franţei, iar tu... iar tu... regină a catolicilor.

Margareta îşi ascunse capul în mîini, uluită de puterea de pătrundere a acestui adolescent pe care nimeni de la curte nu-l socotea o minte prea luminată.

— Dar — îl întrebă ea după o clipă de tăcere — nu cumva eşti gelos pe domnul duce de Guise, aşa cum eşti pe regele Navarei ?

— Ce-a fost, a fost — răspunse ducele de Alençon cu un glas surd. Şi dacă am avut pentru ce să fiu gelos pe ducele de Guise, ei bine, am fost.

— Un singur lucru ar putea împiedica planul acesta frumos să izbutească.

— Care ?

— Nu-l mai iubesc pe ducele de Guise.

— Atunci pe cine iubeşti ?

— Pe nimeni.

Ducele de Alençon se uită la Margareta cu uimirea celui care, la rîndul lui, nu pricepe nici el nimic şi ieşi, scoţînd un suspin şi prinzîndu-şi capul, gata să-i plesnească de durere, cu mîna lui îngheţată.

Margareta rămase singură, pe gînduri. Începea să vadă clar şi precis cum stăteau lucrurile ; regele îşi dăduse încuviinţa pentru noaptea sfîntului Bartolomeu, iar regina Caterina şi ducele de Guise o înfăptuiseră. Ducele de Guise

şi ducele de Alençon urmau să se alieze pentru a trage foloase cît mai mari. Moartea regelui Navarei trebuia să fie urmarea firească a acestei mari nenorociri. Odată regele Navarei mort, ei ar fi pus mîna pe regatul lui. Cît despre Margareta, ea ar fi rămas văduvă, fără tron, fără putere şi fără vreo altă perspectivă decît mănăstirea, unde n-ar fi avut parte nici de trista suferinţă de a-şi plînge un soţ care nu-i fusese niciodată soţ.

Astfel stăteau lucrurile cînd regina Caterina trimise s-o întrebe dacă nu voia să ia şi ea parte, alături de toată curtea, la pelerinajul de la măceşul din cimitirul Inocenţilor.

În prima clipă Margareta se gîndi să refuze să se alăture acestui cortegiu. Dar gîndul că, mergînd, ar putea afla ceva despre soarta regelui Navarei, o făcu să primească. Trimise vorbă că dacă voiau să-i pregătească şi ei un cal, le va întovărăşi cu plăcere pe maiestăţile lor.

După cinci minute, un paj veni să anunţe că tot cortegiul nu aşteaptă decît ca ea să coboare. Margareta îi făcu semn cu mîna Gillonnei să aibă grijă de rănit şi coborî.

Regele, regina-mamă, Tavannes şi fruntaşii catolicilor tocmai încălecaseră. Margareta aruncă repede o privire asupra celor douăzeci de persoane din grup ; regele Navarei nu era printre ei.

În schimb, era doamna de Sauve ; îşi aruncară cîte o privire şi Margareta înţelese că iubita soţului ei avea să-i spună ceva.

Porniră la drum, apucînd-o pe strada Saint-Honoré, prin strada de l'Astruce. Zărindu-i pe rege, pe regina Caterina şi pe fruntaşii catolicilor, norodul se îngrămădise în urma alaiului, ca un val care creşte şi strigă :

— Trăiască regele ! Trăiască liturghia ! Moarte hughenoţilor !

Mulţimea striga agitînd săbii înroşite şi archebuze fumegînde, ce dovedeau că fiecare în felul lui luase parte la înspăimîntătoarele întîmplări de peste noapte.

Ajungînd în dreptul străzii Prouvelles, se întîlniră cu o ceată care tîra după ea un trup decapitat. Era trupul amiralului. Oamenii aceştia îl duceau la Montfaucon ca să-l spînzure de picioare.

Intrară în cimitirul Inocenţilor pe poarta ce dădea în strada Chaps, astăzi strada Déchargeurs. Clerul, înştiinţat de venirea regelui şi a reginei-mame, le aştepta pe maiestăţile lor gata să rostească cuvinte de bun venit.

În timp ce Caterina asculta cuvintele ce îi erau adresate, doamna de Sauve folosi prilejul spre a se apropia de regina Navarei, cerîndu-i îngăduinţa de a-i săruta mîna. Margareta i-o întinse şi doamna de Sauve îşi apropie buzele de mîna ei ca să i-o sărute şi să-i strecoare, totodată, în mînecă, un bileţel răsucit.

Oricît de iute şi nebăgată în seamă a fost retragerea doamnei de Sauve, Caterinei nu-i scăpă din vedere şi în clipa în care doamna sa de onoare săruta mîna reginei, se întoarse spre ea.

Cele două femei prinseră privirea aceea care pătrundea pînă la ele ca un fulger, dar rămaseră amîndouă nepăsătoare. Apoi, doamna de Sauve se îndepărtă şi îşi reluă locul lîngă Caterina.

După ce răspunse cuvintelor ce-i fuseseră adresate, Caterina îi făcu un semn cu degetul, zîmbind, să se apropie.

Margareta se supuse.

— Eh, fata mea! făcu regina-mamă în dialectul ei italian. Văd că eşti în bune relaţii cu doamna de Sauve!

Margareta zîmbi şi cu aerul cel mai jalnic răspunse:

— Da, mamă, şarpele a venit să-mi muşte mîna.

— Oh! făcu Caterina, zîmbind. Nu cumva eşti geloasă?

— Vă înşelaţi, doamnă — răspunse Margareta. Gelozia mea nu e mai mare decît dragostea lui pentru mine. Şi apoi, mă pricep să deosebesc prietenii de duşmani. Iubesc pe cine mă iubeşte şi urăsc pe cine mă urăşte. Altfel, doamnă, cum m-aş putea numi fiica dumneavoastră?

Caterina zîmbi, făcînd-o să înţeleagă că dacă avusese vreo bănuială, aceasta era spulberată acum.

De altfel, în acea clipă alţi pelerini atrăseseră atenţia augustei adunări. Ducele de Guise venea însoţit de un grup de gentilomi înfierbîntaţi încă de măcelul abia terminat. Ei însoţeau o litieră bogat împodobită, care se opri în faţa regelui.

— Ducesa de Nevers! exclamă Carol al IX-lea. Ia te uită! Această frumoasă şi vrednică catolică a venit să primească lauda noastră. Ce-am auzit, verişoară, că i-ai pus pe goană pe hughenoţi şi că pe unul l-ai ucis de la fereastră cu o piatră!

Ducesa de Nevers se făcu roşie ca focul.

— Sire — murmură ea îngenunchind în faţa regelui — dimpotrivă, am avut fericirea să adăpostesc un catolic rănit.

— Bine, bine, verişoară! Există două feluri de a mă sluji: nimicindu-i pe duşmanii mei sau ajutîndu-mi prietenii. Fiecare face cum poate şi sînt sigur că dacă ai fi putut, ai fi făcut şi mai mult.

În tot acest timp, norodul, care vedea ce bună înţelegere domneşte între casa de Lorena şi Carol al IX-lea, striga cît îl ţinea gura:

— Trăiască regele! Trăiască ducele de Guise! Trăiască liturghia!

— Te întorci cu noi, la Luvru, Henriette? o întrebă regina-mamă pe frumoasa doamnă.

Margareta îi făcu un semn cu cotul prietenei ei, care pricepu şi răspunse pe dată:

— Nu, doamnă, doar dacă maiestatea voastră îmi porunceşte, căci altfel am o treabă în oraş cu maiestatea sa regina Navarei.

— Şi ce aveţi de făcut? o întrebă Caterina.

— Vrem să vedem nişte cărţi greceşti foarte rare şi foarte ciudate, găsite la un bătrîn pastor protestant şi care au fost duse în turnul Saint-Jacques-la Boucherie — îi răspunse Margareta.

— Mai bine v-aţi duce să vedeţi cum sînt aruncaţi în Sena, de pe podul Meuniers, ultimii hughenoţi — spuse Carol al IX-lea. Acolo e locul bunilor francezi.

— Vom merge şi acolo, dacă aşa e voia maiestăţii voastre — răspunse ducesa de Nevers.

Caterina se uită cu neîncredere la cele două femei.

Margareta, mereu la pîndă, îi prinse privirea şi, după ce se uită grăbită în jur, se întoarse cu un aer neliniştit.

Prefăcută sau nu, această nelinişte nu-i scăpă de fel Caterinei.

— Ce cauţi?

— Caut... Nu mai văd... — făcu ea.

— Ce cauţi? Pe cine nu mai vezi?

— Pe doamna de Sauve... — răspunse Margareta. Nu cumva s-a întors la Luvru?

— Ţi-am spus eu că eşti geloasă! îi şopti la ureche Caterina fiicei sale. O, bestia! Hai, hai, Henriette! urmă ea, ridicînd din umeri. Ia-o pe regina Navarei şi duceţi-vă.

Margareta se făcu că se mai uită o dată în jur, apoi, aplecîndu-se la urechea prietenei ei, îi spuse:

— Ia-mă mai repede de-aici! Am să-ţi spun lucruri foarte importante.
Ducesa făcu o plecăciune în faţa lui Carol al IX-lea şi a Caterinei, apoi, înclinîndu-se dinaintea reginei Navarei, îi zise:
— Maiestatea voastră binevoieşte să se urce în litiera mea?
— Cu plăcere. Numai că o să trebuie să mă duci înapoi, la Luvru.
— Litiera mea ca şi oamenii mei şi eu — răspunse ducesa — sîntem la ordinele maiestăţii voastre.
Regina Margareta urcă în litieră şi, la un semn al ei, urcă şi ducesa de Nevers, care luă respectuos loc în faţă.
Caterina şi gentilomii ei se întoarseră la Luvru, pe acelaşi drum pe care veniseră. Numai că, tot drumul, regina-mamă fu văzută vorbindu-i fără încetare regelui la ureche şi arătîndu-i-o de mai multe ori pe doamna de Suave.
Şi de fiecare dată regele rîdea, cu rîsul acela al lui — un rîs mai sinistru decît o ameninţare.
Cît despre Margareta, de îndată ce simţi că litiera s-a pus în mişcare şi că nu mai avea să se teamă de privirile iscoditoare ale Caterinei, scoase repede din mînecă bileţelul doamnei de Sauve şi citi:
„Am primit poruncă să-i trimit astă-seară regelui Navarei două chei: una de la camera în care este închis, cealaltă de la camera mea. După ce va intra la mine, trebuie să-l ţin pînă la şase dimineaţa.
Maiestatea voastră să chibzuiască, maiestatea voastră să hotărască, maiestatea voastră să nu ţină seamă pentru nimic în lume de viaţa mea".
— Nu mai încape îndoială — murmură Margareta — şi biata asta de femeie e tot o unealtă de care vor să se slujească ca să ne piardă pe toţi. Dar vom vedea noi dacă e chiar aşa de uşor s-o trimiţi la călugărie pe regina Margot, cum îmi spunea fratele meu Carol.
— De la cine e scrisoarea asta? o întrebă ducesa de Nevers arătînd spre bileţelul pe care Margareta îl mai citise o dată cu mare atenţie.
— Ah, ducesă! Am atîtea să-ţi spun! îi zise Margareta, rupînd bileţelul în mii de bucăţele.

— Şi mai întîi, încotro? întrebă Margareta. Cred că nu la podul Meuniers?... Mi-e de ajuns cîte măceluri din astea am văzut de ieri pînă azi, biata mea Henriette!
— Mi-am îngăduit s-o conduc pe maiestatea voastră...
— Mai întîi şi întîi, maiestatea mea te roagă să uiţi că e maiestate... Aşadar, mă conduceai la...
— La palatul de Guise, dacă nu cumva vreţi în altă parte.
— Nu, nu, Henriette! Să mergem la tine; ducele de Guise nu-i acolo, şi nici soţul tău, nu-i aşa?
— Oh, nu! exclamă ducesa cu o bucurie care făcu să-i strălucească ochii ei frumoşi, de culoarea smaraldului. Nu, nici cumnatul meu, nici soţul meu şi nici altcineva! Sînt liberă, liberă ca vîntul, ca pasărea, ca norul... Liberă, regina mea, înţelegeţi? Vă daţi seama cîtă fericire e în acest cuvînt: liberă?... Mă duc, mă întorc, merg unde vreau, poruncesc! Ah, sărmană regină! Tu nu eşti liberă! Şi, pe deasupra, mai şi oftezi...
— Te duci, te întorci, mergi unde vrei, porunceşti! Oare asta-i tot? Asta-i toată libertatea ta? Eh, draga mea, pentru atîta lucru eşti prea fericită!
— Maiestatea voastră mi-a făgăduit că ne vom descărca sufletele.
— Iar maiestatea mea! Uite ce e, Henriette, să ştii că ne certăm. Ai uitat cum ne-a fost vorba?
— Nu, în faţa lumii, plecata voastră slugă, iar între patru ochi, zburdalnica ta confidentă. Nu-i aşa, doamnă? Nu-i aşa, Margareta?
— Da, da! făcu regina zîmbind.
— Între noi nu există nici duşmănie de familie, nici perfidii de dragoste. Totul e bine, cinstit, deschis. În sfîrşit, alianţă ofensivă şi defensivă, cu scopul unic de a descoperi şi de a prinde din zbor, dacă o întîlnim, acea apariţie trecătoare căreia îi spunem fericire.
— Ducesă, aşa e! Şi ca să întărim din nou legămîntul, să ne sărutăm.

Şi cele două capete fermecătoare, unul palid şi învăluit în tristeţe, celălalt îmbujorat, blond şi zîmbitor, se apropiară cu graţie şi îşi împreunară buzele ca şi gîndurile.
— Ceva nou, deci ? întrebă ducesa, aţintind asupra Margaretei o privire lacomă şi iscoditoare.
— Dar oare de două zile încoace nu-s toate noi ?
— Oh, vorbesc de dragoste, nu de politică ! Cînd vom ajunge la vîrsta doamnei Caterina, mama ta, atunci o să facem şi politică. Noi avem însă abia douăzeci de ani, frumoasa mea regină, aşa că să vorbim despre altele. Ia spune, nu cumva te-ai măritat în lege ?
— Cu cine ? întrebă Margareta rîzînd.
— Ah, mi-a venit inima la loc, zău aşa !
— Ei bine, Henriette, ţie ţi-a venit inima la loc, dar pe mine mă înspăimîntă treaba asta. Ducesă, e nevoie să fiu măritată !
— Cînd ?
— Mîine.
— Ah, într-adevăr, sărmana mea prietenă ! E neapărată nevoie ?
— Absolut !
— Ei, drăcia dracului ! cum ar zice o cunoştinţă de-a mea. Tristă poveste !
— Cunoşti tu pe cineva care obişnuieşte să spună „drăcia dracului" ? o întrebă Margareta rîzînd.
— Da.
— Cine e ?
— Mă întrebi pe mine, cînd de fapt tu ar trebui să vorbeşti. Termină şi încep şi eu.
— În două cuvinte, iată cum stau lucrurile : regele Navarei e îndrăgostit şi nici nu-i pasă de mine. Eu nu sînt îndrăgostită, dar nici mie nu-mi pasă de el. Totuşi, ar trebui să ne schimbăm amîndoi părerile, sau măcar pentru o zi să avem aerul că ni le-am schimbat.
— Ei bine, schimbă-ţi-le tu ! Şi poţi fi sigură că şi le va schimba şi el !
— Tocmai asta nu se poate ! Pentru că niciodată n-am fost mai puţin dispusă ca acum să mi le schimb.
— Nădăjduiesc că numai în privinţa soţului tău ?
— Henriette, ceva mă împiedică.
— Ce anume ?
— Religia. Tu faci vreo deosebire între hughenoţi şi catolici ?

— În politică ?
— Da.
— Fără îndoială.
— Dar în dragoste ?
— Scumpa mea prietenă, noi, femeile, sîntem atît de păgîne, că atunci cînd e vorba de secte, le îngăduim pe toate, iar cînd e vorba de Dumnezeu, credem în mai mulţi.
— Întruchipat în unul singur, nu-i aşa ?
— Da — făcu ducesa, cu o sclipire păgînă în priviri. Da, în cel ce se numeşte Eros-Cupidon-Amor ; da, cel ce poartă tolbă, e legat la ochi şi are aripi... Drăcia dracului ! Trăiască cucernicia !
— Dar tu ai un fel foarte personal de a te închina : azvîrli cu pietre în capul hughenoţilor.
— Să facem cum e mai bine şi lasă lumea să vorbească... Ah, Margareta, cele mai nobile gînduri şi cele mai frumoase fapte cum se mai schimbă cînd intră în gura gloatei !
— Gloată ?... Dar parcă tocmai fratele meu, Carol al IX-lea, te lăuda !
— Margareta, fratele tău Carol e un vînător mare, care suflă toată ziulica din corn şi d-aia e atît de slab... De la el nu primesc nici măcar complimente. Şi de altfel i-am şi spus-o... N-ai auzit ce i-am răspuns ?
— Nu. Vorbeai atît de încet !
— Cu atît mai bine. Atunci am şi mai multe să-ţi spun. Ei, hai, Margareta, termină-ţi spovedania.
— Ştii că... ştii că...
— Ce să ştiu ?
— Ştii că — făcu regina zîmbind — dacă piatra de care vorbea fratele meu Carol ar fi fost o piatră istorică, m-aş fi abţinut.
— Bun ! exclamă Henriette — ai pus ochii pe un hughenot. Ei bine, fii pe pace ! Ca să fii cu conştiinţa împăcată, îţi făgăduiesc să-mi aleg şi eu unul cum se iveşte un prilej.
— Ah, se pare că de data asta ţi-ai ales un catolic ?
— Ei, drăcia dracului ! făcu ducesa.
— Bine, bine, pricep !
— Şi cum arată hughenotul nostru ?
— Nu l-am ales. Între tînărul ăsta şi mine nu-i nimic, şi s-ar putea să nici nu fie vreodată.
— Dar, în sfîrşit, cum arată ? Asta nu-i un motiv să nu-mi spui. Ştii doar cît sînt de curioasă !

— Un biet tînăr, frumos ca Nissus al lui Benvenuto Cellini, şi care a căutat adăpost în apartamentul meu.
— Oh, oh !... Şi tu care nici măcar nu-l poftiseşi !
— Bietul băiat ! Nu mai rîde aşa, Henriette, pentru că chiar în clipa asta mai e încă între viaţă şi moarte.
— E bolnav cumva ?
— E rănit grav.
— Bine, dar e foarte primejdios să ascunzi un hughenot rănit !... Mai ales în vremurile astea ; şi ce ai de gînd să faci cu hughenotul tău rănit, cu care nu ai nimic şi nici nu ai să ai vreodată ?
— L-am ascuns în cămăruţă ; l-am ascuns şi vreau să-l scap.
— E frumos, e tînăr şi e rănit. Îl ascunzi în cămăruţa ta, şi vrei să-l scapi ; ei bine, mare netrebnic ar trebui să fie hughenotul ăsta dacă nu ţi-ar rămîne recunoscător pînă la moarte !
— Mă tem că îmi şi este... chiar mai mult decît aş dori-o.
— Şi te interesează... sărmanul tînăr ?
— Doar... din omenie.
— Ah, omenia ! Sărmană regină ! Virtutea asta ne-a pierdut întotdeauna pe noi, femeile.
— Da, şi îţi dai seama că dintr-o clipă în alta regele, ducele de Alençon, mama, ba chiar şi soţul meu... ar putea să intre la mine...
— Şi ai vrea să ţi-l ascund pe micul tău hughenot, cît va fi bolnav, cu condiţia să ţi-l înapoiez cînd se va face bine, nu-i aşa ?
— Îţi arde de glumă — făcu Margareta. Nu, îţi jur că nu mă gîndesc atît de departe. Te-aş ruga doar să încerci să-l ascunzi undeva pe bietul băiat ; să încerci să-i ocroteşti viaţa pe care eu i-am salvat-o ; ţi-aş fi atunci recunoscătoare din tot sufletul ! În palatul de Guise eşti ca la tine acasă. N-ai nici cumnat, nici soţ care să te iscodească şi să te ţină din scurt şi mai ales, în spatele camerei tale, draga mea, unde din fericire n-are voie să calce nimeni, există un cabinet mare, cum am şi eu. Ei bine, dă-mi acest cabinet pentru hughenotul meu ; cînd se va face bine, vei deschide colivia şi pasărea îşi va lua zborul.
— O singură piedică există, scumpa mea regină ! Colivia e ocupată !
— Cum ? Ai salvat şi tu pe cineva ?
— Tocmai asta i-am răspuns fratelui tău !

— Ah, înţeleg ; de aceea vorbeai atît de încet că nu te-am putut auzi !
— Ascultă, Margareta, e o poveste minunată, nu mai puţin frumoasă şi nici mai puţin poetică decît a ta. După ce ţi-am lăsat cei şase soldaţi din garda mea, m-am dus, cu ceilalţi şase, la palatul de Guise şi tocmai priveam cum e jefuită şi arsă o casă despărţită de palatul fratelui meu doar de strada Quatre-Fils, cînd, deodată, aud nişte femei ţipînd şi bărbaţi care înjură. Ies pe balcon şi văd mai întîi o sabie ale cărei scînteieri păreau să lumineze numai ele întregul tablou. Mă uit plină de admiraţie la tăişul acela mînios ; ştii doar cît de mult îmi plac mie lucrurile frumoase !... Pe urmă, cum era şi firesc, încerc să desluşesc braţul care o mînuia şi trupul căruia îi aparţinea acest braţ. Printre lovituri şi ţipete, zăresc în sfîrşit omul şi ce văd... un erou, un Ajax Telamon ; aud un glas, un glas ca un tunet. Mă aprind, inima începe să-mi zvîcnească, tresar la fiecare lovitură ce-l ameninţa. La fiecare lovitură de sabie pe care o dădea ; vezi tu, regina mea, a fost un sfert de ceas atît de plin de emoţie, cum n-am mai cunoscut de cînd sînt, şi nici nu credeam că poate exista. Şi eu şedeam aşa acolo, gîfîind, cu sufletul la gură, mută, cînd deodată, eroul meu se face nevăzut.
— Cum asta ?
— Dispare sub un bolovan pe care l-a aruncat în el o babă ; atunci, ca şi Cirus, mi-am regăsit glasul şi am strigat : „Săriţi, ajutor !“ Soldaţii noştri au venit, l-au ridicat şi, în sfîrşit, l-au dus în camera mea, pe care tu mi-o ceri pentru protejatul tău.
— Vai, dragă Henriette, înţeleg povestea ta cu atît mai mult cu cît seamănă cu a mea !
— Cu singura deosebire, regina mea, că eu nu trebuie să-l alung pe domnul Annibal de Coconnas, ca să rămîn credincioasă regelui şi Bisericii.
— Annibal de Coconnas îl cheamă ? întrebă Margareta, pufnind de rîs.
— Grozav nume, nu-i aşa ? făcu Henriette. Ei bine, şi-l merită ! Pe legea mea, e un viteaz ! Şi cît sînge a făcut el să curgă ! Pune-ţi masca, regina mea, pentru că am ajuns la palat.
— Dar de ce să-mi pun masca ?
— Pentru că vreau să ţi-l arăt pe viteazul meu.
— E frumos ?

— Cînd se bătea, mi s-a părut nemaipomenit. Ce-i drept, era noapte, şi la lumina flăcărilor... Dar azi-dimineaţă, la lumina zilei, mi s-a părut mai puţin grozav. Cu toate astea, cred c-o să-ţi placă.

— Prin urmare, protejatul meu n-are ce căuta în palatul de Guise ; îmi pare rău, pentru că e ultimul loc unde hughenoţii ar fi căutaţi.

— Nicidecum, chiar în seara asta am să-l aduc, am să-l culc pe unul în colţul din dreapta şi pe celălalt în colţul din stînga.

— Dar dacă îşi dau seama că unul e protestant şi celălalt catolic, au să se mănînce de vii !

— Oh, nu-i nici o primejdie ! Domnul de Coconnas a primit o asemenea lovitură în faţă, că nici nu prea mai vede ; iar hughenotul tău are o rană în piept că nici nu se poate mişca... Şi apoi, să ai grijă să-i spui să nu deschidă gura despre religie, şi totul va fi de minune.

— Bine, fie şi-aşa !

— Să intrăm ; ne-am înţeles, deci.

— Mulţumesc — făcu Margareta, strîngîndu-i mîna prietenei ei.

— Aici, doamnă, sînteţi din nou maiestate — îi spuse ducesa de Nevers. Îngăduiţi-mi deci să vă fac onorurile casei, aşa cum se cuvine faţă de regina Navarei.

Şi ducesa coborî din litieră, se lăsă într-un genunchi ca să-i ajute Margaretei să coboare. După aceea, arătîndu-i cu mîna intrarea palatului, păzită de două santinele cu archebuză în mînă, o porni la cîţiva paşi în urma reginei, care trecu maiestuos înaintea ducesei. Aceasta îşi păstră atitudinea supusă atîta timp cît putea fi văzută. Odată ajunsă în cameră, ducesa încuie uşa ; apoi, chemîndu-şi camerista — o siciliană sprintenă ca focul — îi spuse în italieneşte :

— Mica, cum îi merge domnului conte ?

— Din ce în ce mai bine — răspunse aceasta.

— Şi ce face ?

— În clipa de faţă, doamnă, cred că mănîncă ceva.

— Bine ! făcu Margareta. Dacă are iar poftă de mîncare, e semn bun.

— Ah, da, uitasem că eşti eleva lui Ambroise Paré. Mica, poţi să pleci !

— De ce-i spui să plece ?

— Ca să ne păzească.

Mica plecă.

— Acum — zise ducesa — vrei să ne ducem noi la el, sau să-l aducem aici ?

— Nici una, nici alta. Aş vrea să-l văd fără să fiu văzută.

— Ce importanţă are, de vreme ce ai mască ?

— M-ar putea recunoaşte după păr, după mîini, după bijuterii.

— Vai, ce prevăzătoare s-a făcut frumoasa mea regină de cînd s-a măritat !

Margareta zîmbi.

— Ei bine, atunci nu există decît o cale — urmă ducesa.

— Care ?

— Să ne uităm la el prin gaura cheii.

— Fie ! Hai, du-mă acolo !

Ducesa o luă de mînă pe Margareta şi o conduse spre o uşă acoperită de o perdea. Se lăsă într-un genunchi şi se uită prin gaura cheii, de unde cheia lipsea.

— E chiar la masă şi stă cu faţa spre noi — zise ea. Vino !

Regina Margareta îi luă locul şi, la rîndu-i, puse ochiul la gaura cheii. Aşa cum îi spusese ducesa, Coconnas se înfrupta dintr-o masă bogată, fără ca rănile să-l împiedice cu ceva.

— Ah, Dumnezeule ! exclamă Margareta, trăgîndu-se înapoi.

— Ei, ce e, ce s-a întîmplat ? întrebă ducesa mirată.

— Cu neputinţă ! Nu ! Ba da ! Oh, pot să jur : e chiar el !

— Care el ?

— Sst ! făcu Margareta, ridicîndu-se şi apucînd-o pe ducesă de mînă. Ăsta a vrut să-l ucidă pe hughenotul meu. Şi l-a urmărit pînă în odaie la mine, împungîndu-l cu spada, chiar şi atunci cînd era în braţele mele ! Oh, Henriette, bine că nu m-a văzut !

— Ei bine, atunci l-ai văzut la treabă ? Ce zici ? Nu era frumos ?

— Ştiu şi eu ! răspunse Margareta. Nu-l vedeam decît pe cel urmărit.

— Şi cum îl cheamă pe cel urmărit ?

— N-ai să-i pomeneşti numele de faţă cu el ?

— Nu, îţi făgăduiesc.

— Lerac de la Mole.

— Şi, spune-mi, cum îl găseşti acum ?

— Pe domnul de La Mole ?

— Nu. Pe domnul de Coconnas.

— Drept să-ţi spun... — făcu Margareta.

Şi regina se opri.

— Hai, hai — stărui ducesa — văd că nu-i poţi ierta rana pe care i-a făcut-o hughenotului tău.

— Dar mi se pare — zise Margareta rîzînd — că nici hughenotul nu i-a rămas dator şi că tăietura pe care i-a făcut-o sub ochi...

— Ei, atunci sînt chit şi îi putem împăca. Trimite-mi-l şi pe rănitul tău.

— Nu încă, mai tîrziu.

— Cînd ?

— Cînd o să-l duci pe-al tău în altă cameră.

— În care cameră ?

Margareta îi aruncă prietenei ei o privire şi aceasta i-o întoarse, după o clipă de tăcere, şi izbucni în rîs.

— Bine, fie ! făcu ea. Prin urmare, mai aliate ca niciodată ?

— Şi prietenie sinceră pe viaţă ! adăugă regina.

— Iar parola, semnul de recunoaştere în caz de nevoie ?

— Cele trei nume ale triplului tău zeu : Eros-Cupidon-Amor.

Şi cele două femei se despărţiră, după ce se mai îmbrăţişară o dată şi îşi strînseră mîna pentru a douăzecea oară.

EXISTĂ CHEI CE DESCHID UŞI PENTRU CARE NU SÎNT FĂCUTE

Întorcîndu-se la Luvru, regina Navarei o găsi pe Gillonne foarte tulburată. În lipsa ei, doamna de Sauve o căutase şi adusese o cheie dată de regina-mamă. Era cheia camerei în care fusese închis Henric. Nu mai încăpea nici o îndoială că regina-mamă urmărea ca bearnezul să-şi petreacă noaptea aceea la doamna de Sauve.

Margareta luă cheia şi începu s-o răsucească în mînă. O iscodi să afle tot ce spusese doamna de Sauve, cîntări apoi cu grijă orice vorbă şi păru să înţeleagă planul pe care-l urzea Caterina.

Luă o pană şi cerneală şi scrise pe o hîrtie :

„Nu vă duceţi în noaptea asta la doamna de Sauve. Veniţi la regina Navarei. Margareta".

Făcu apoi hîrtia sul, o vîrî în scobitura cheii şi îi porunci Gillonnei ca îndată ce se va înnopta, să strecoare cheia sub uşa prizonierului.

Scăpată de o grijă, Margareta se gîndi iarăşi la sărmanul rănit. Încuie toate uşile, intră în cămăruţă şi, spre marea ei uimire, îl găsi pe La Mole îmbrăcat în hainele lui zdrenţuite şi pătate de sînge de sus pînă jos.

Văzînd-o, La Mole încercă să se ridice ; dar, clătinîndu-se pe picioare, nu se putu ţine şi căzu înapoi pe canapeaua care îi slujise de pat.

— Dar ce s-a întîmplat, domnule ? îl întrebă Margareta. Şi de ce nu ascultaţi ce vă spune medicul ? V-am sfătuit să vă odihniţi şi în loc să-mi daţi ascultare, faceţi tocmai pe dos.

— Oh, doamnă ! răspunse Gillonne. Nu sînt eu de vină ! L-am rugat, l-am implorat pe domnul conte să nu facă nebunia asta, dar mi-a declarat că nu mai are ce căuta în Luvru.

— Vreţi să părăsiţi Luvrul ? făcu Margareta, privindu-l uimită pe tînăr, care lăsă ochii în jos. Dar e cu neputinţă ! Nici nu puteţi merge ; sînteţi palid şi slăbit ; uitaţi cum vă tremură genunchii ! Azi-dimineaţă rana de la umăr sîngera încă.

— Doamnă — răspunse tînărul — după cum am fost recunoscător aseară maiestăţii voastre că m-a adăpostit, o rog să binevoiască să-mi dea voie să plec chiar azi.

— Nici nu ştiu cum să calific o hotărîre atît de nebunească — îi răspunse mirată Margareta — e mai mult decît lipsă de recunoştinţă !

— Oh, doamnă ! exclamă La Mole, împreunîndu-şi mîinile. Credeţi-mă că, departe de a fi nerecunoscător, port în inima mea un simţămînt de recunoştinţă care o să dăinuiască cît voi trăi.

— Atunci n-o să dăinuiască prea mult — zise Margareta, mişcată de această izbucnire, care nu lăşa nici o îndoială asupra sincerităţii spuselor lui — pentru că ori vi se deschid din nou rănile şi atunci veţi muri din pricina pierderii de sînge, ori veţi fi recunoscut ca hughenot şi nu veţi apuca să faceţi o sută de paşi, că veţi fi ucis.

— Trebuie totuşi să plec din Luvru — murmură La Mole.

— Ei, trebuie ! repetă Margareta, măsurîndu-l cu privirea ei senină şi adîncă.

Apoi, pălind uşor, adăugă :

— Ah, da, înţeleg, iertaţi-mă, domnule! Dincolo de porţile Luvrului există desigur cineva căruia lipsa dumneavoastră îi pricinuieşte o crudă nelinişte. E drept, domnule de La Mole, e firesc, şi înţeleg. De ce nu mi-aţi spus pe loc sau mai degrabă, cum de nu m-am gîndit eu singură la asta! Este o datorie atunci cînd adăposteşti pe cineva, să ai grijă de simţămintele lui, tot aşa cum ai grijă de răni, şi să-i ocroteşti sufletul, aşa cum i-ai ocroti şi trupul.

— Vai, doamnă — răspunse La Mole — vă înşelaţi amarnic! Sînt aproape singur pe lume şi singur de tot în Paris, unde nu cunosc pe nimeni. Ucigaşul meu e primul om cu care am schimbat o vorbă în oraşul acesta şi maiestatea voastră e prima femeie care mi-a adresat cuvîntul.

— Atunci — făcu Margareta, mirată — de ce vreţi să plecaţi?

— Pentru că, noaptea trecută — îi răspunse La Mole — maiestatea voastră n-a închis ochii şi pentru că în noaptea asta...

Margareta roşi.

— Gillonne — spuse ea — s-a înnoptat; cred că e timpul să duci cheia.

Gillonne zîmbi şi plecă.

— Dar — urmă Margareta — dacă sînteţi singur în Paris, fără prieteni, cum o să vă descurcaţi?

— Doamnă, voi avea mulţi prieteni, căci pe cînd eram urmărit m-am gîndit la mama mea, care a fost catolică. Am văzut-o parcă trecînd pe dinainte-mi, în drum spre Luvru, cu o cruce în mînă, şi atunci am jurat să îmbrăţişez religia ei dacă Dumnezeu îmi va scăpa viaţa. Şi Dumnezeu nu numai că mi-a salvat viaţa, doamnă, dar mi-a trimis şi un înger, ca să-l iubesc.

— Dar nici nu vă puteţi mişca; o să leşinaţi după primii paşi!

— Doamnă, am încercat să umblu prin această cămăruţă, mă mişc anevoie şi mă doare; dar să mă văd eu ajuns în piaţa Luvrului, că pe urmă, fie ce-o fi!

Margareta îşi sprijini capul într-o mînă şi rămase pe gînduri.

— Şi de regele Navarei nu-mi mai pomeniţi nimic? îl iscodi ea. Acum, cînd aveţi de gînd să treceţi la altă credinţă, nu mai vreţi să-l slujiţi?

— Doamnă — făcu La Mole, pălind — aţi ghicit pricina plecării mele... Ştiu că regele Navarei se află acum în cea mai mare primejdie, şi că toată trecerea de care vă bucuraţi dumneavoastră, ca principesă a Franţei, abia de-i va putea scăpa viaţa.

— Cum, domnule, ce vreţi să spuneţi şi despre ce primejdie este vorba?

— Doamnă — răspunse La Mole, şovăind — din cămăruţa asta se aude tot.

— Asta aşa-i — murmură Margareta ca pentru sine. Mi-a mai spus-o şi domnul de Guise.

Apoi adăugă, cu glas tare:

— Ei bine, ce-aţi auzit?

— Mai întîi convorbirea pe care maiestatea voastră a avut-o azi-dimineaţă cu fratele ei.

— Cu Francisc! exclamă Margareta roşind.

— Da, doamnă, cu ducele de Alençon; şi apoi, după plecarea dumneavoastră, le-am auzit vorbind pe domnişoara Gillonne şi pe doamna de Sauve.

— Şi aceste două convorbiri v-au...?

— Da, doamnă. Sînteţi căsătorită doar de opt zile şi vă iubiţi soţul. Va veni şi el aici, aşa cum au venit domnul duce de Alençon şi doamna de Sauve. O să vi se destăinuiască şi el. Ei bine, eu nu trebuie să aud; aş fi indiscret... şi nu pot... nu trebuie... şi mai ales nu vreau să fiu!

Glasul cu care La Mole pronunţase ultimele cuvinte, vocea lui tremurătoare şi aerul lui stingherit îi străfulgeră Margaretei un gînd neaşteptat.

— Ah — făcu ea — de aici, din cămăruţa asta, aţi auzit tot ce s-a vorbit alături?

— Da, doamnă.

Cuvintele acestea se auziră doar ca un suspin.

— Şi vreţi să plecaţi chiar în noaptea asta, în seara asta, ca să nu mai auziţi şi altceva?

— Doamnă, chiar în clipa asta, dacă maiestatea voastră îmi îngăduie!

— Bietul băiat! exclamă Margareta, cu un ciudat accent de duioşie.

Uimit de un răspuns atît de cald, cînd el se aştepta să i se răspundă cu asprime, La Mole îşi ridică sfios capul; privirea lui o întîlni pe a Margaretei şi rămase pironită, ca de o forţă magnetică, de privirea senină şi adîncă a reginei.

— Aşadar, domnule de La Mole, nu vă simţiţi în stare să păstraţi o taină? întrebă cu blîndeţe Margareta care, aplecată peste spătarul scaunului ei şi pe jumătate ascunsă de umbra unei draperii grele, gusta plăcerea de a-i citi în suflet,

fără prea mare greutate, în vreme ce ea rămînea un mister pentru celălalt.

— Doamnă — făcu La Mole — am o fire păcătoasă. Mă tem de mine însumi şi fericirea altuia îmi face rău.

— A cui fericire ? întrebă Margareta, zîmbind. Ah, da, a regelui Navarei ! Bietul Henric !

— Aşadar, e fericit, doamnă ! exclamă pe dată La Mole.

— Fericit ?...

— De vreme ce e compătimit de maiestatea voastră.

Margareta frămînta în mînă săculeţul ei de mătase, deşirîndu-i găietanele de aur.

— Aşadar, nu vreţi să-l vedeţi pe regele Navarei — urmă ea. V-aţi hotărît, nu vreţi să vă mai răzgîndiţi ?

— N-aş vrea s-o stingheresc pe maiestatea sa în clipa aceasta.

— Dar pe fratele meu, ducele de Alençon ?

— Oh, doamnă — izbucni La Mole — pe domnul duce de Alençon nu, nu ; mai puţin încă decît pe regele Navarei !

— De ce ?... întrebă Margareta atît de mişcată, încît îi tremura glasul.

— De ce ? Pentru că deşi sînt un prost hughenot ca să mai fiu un slujitor credincios al maiestăţii sale regelui Navarei, nu sînt încă destul de bun catolic ca să mă socotesc printre prietenii domnului de Alençon şi ai domnului de Guise.

De astă dată Margareta lăsă ochii în jos şi simţi pînă în adîncul sufletului ei ecoul cuvintelor lui La Mole. Cu greu ar fi putut spune dacă vorbele acestuia erau o mîngîiere sau o suferinţă pentru ea. În clipa aceasta Gillonne îşi făcu apariţia. Margareta îi aruncă o privire întrebătoare. Răspunsul Gillonnei, cuprins de asemenea într-o privire, era afirmativ. Izbutise să-i strecoare cheia regelui Navarei.

Margareta îşi întoarse privirea spre La Mole, care stătea nehotărît dinaintea ei, cu capul lăsat în piept şi palid ca orice om suferind deopotrivă şi sufleteşte şi trupeşte.

— Domnul de La Mole e mîndru — urmă ea — şi nu îndrăznesc să-i propun ceva, de frică să nu mă refuze.

La Mole se ridică, înaintă un pas spre Margareta, şi voi să facă o plecăciune în semn că e la ordinele ei, dar o durere sfîşietoare, ascuţită, arzătoare făcu să-l podidească lacrimile şi, simţind că e pe punctul să cadă, se apucă cu mîinile de o perdea.

— Vedeţi — strigă Margareta repezindu-se spre el şi prinzîndu-l în braţe — vedeţi, domnule, că mai aveţi nevoie de mine ?

Buzele lui La Mole tremurară uşor.

— Oh, da — murmură el — am nevoie de dumneavoastră cum am nevoie de aer, de lumina zilei !

În clipa aceea se auziră trei bătăi în uşa Margaretei.

— Aţi auzit, doamnă ? făcu Gillonne speriată.

— A şi venit ! şopti Margareta.

— Să deschid ?

— Aşteaptă. Poate că e regele Navarei.

— Oh, doamnă ! exclamă La Mole care, auzind aceste cuvinte pe care regina le rostise în şoaptă, doar pentru Gillonne, simţi că prinde iarăşi puteri. În genunchi vă implor, doamnă, scoteţi-mă de-aici, mort sau viu ! Fie-vă milă de mine ! Oh, nu-mi răspundeţi ? Ei bine, atunci am să vorbesc eu şi după ce voi vorbi, nădăjduiesc că mă veţi alunga.

— Taci, nefericitule ! făcu Margareta, căreia reproşurile tînărului îi făceau o plăcere fără seamăn. Taci odată !

— Doamnă — urmă La Mole care, bineînţeles, nu găsise în glasul Margaretei asprimea la care se aştepta. Doamnă, vă repet, se aude totul în cămăruţa asta. Vă rog, nu-mi hărăziţi o moarte pe care nici cei mai cruzi călăi n-ar cuteza s-o născocească !

— Tăcere ! Tăcere ! făcu Margareta.

— Oh, doamnă, sînteţi nemiloasă ; nu vreţi să ascultaţi nimic, nu vreţi să auziţi nimic, dar înţelegeţi odată că vă iubesc...

— V-am spus să tăceţi ! îl întrerupse Margareta, punînd mîna ei călduţă şi parfumată pe gura tînărului, care i-o apucă cu amîndouă mîinile şi şi-o apăsă pe buze.

— Dar... — murmură La Mole.

— Dar taci odată, copilule ! Ce fel de răzvrătit e acesta care nu vrea să asculte de porunca reginei ?

Margareta ieşi apoi în grabă şi încuie uşa. După aceea, se sprijini de perete, apăsîndu-şi mîna pe pieptul care îi zvîcnea.

— Deschide, Gillonne ! spuse ea.

Gillonne ieşi din cameră şi o clipă mai tîrziu, chipul fin, spiritual şi puţin neliniştit al regelui Navarei se ivi de după perdea.

— M-aţi chemat, doamnă ? o întrebă el.

— Da, domnule. Maiestatea voastră a primit scrisoarea mea?

— Şi, mărturisesc, nu fără oarecare uimire — îi răspunse Henric, privind în jurul său cu o neîncredere care se risipi pe dată.

— Şi nici fără oarecare nelinişte, nu-i aşa, domnule ? adăugă Margareta.

— Trebuie să recunosc, doamnă. Totuşi, aşa înconjurat cum sînt de duşmani înverşunaţi şi de prieteni mai primejdioşi poate decît duşmanii, mi-am adus aminte că într-o seară am văzut strălucind în privirea voastră un simţămînt de generozitate ; era în seara căsătoriei noastre. Şi într-una din zile am văzut sclipind în ei steaua curajului, asta s-a întîmplat ieri, în ziua cînd trebuia să fiu ucis.

— Ei bine, domnule ? făcu Margareta zîmbind, în timp ce Henric părea că vrea să citească pînă în adîncul sufletului ei.

— Ei bine, doamnă, gîndindu-mă la toate acestea, mi-am spus pe dată, citind bileţelul pe care mi l-aţi trimis : „Fără prieteni, prizonier şi dezarmat, regelui Navarei nu-i rămîne decît o singură cale pentru a muri cu glorie, pentru ca istoria să nu-l uite niciodată : să moară trădat de soţia lui", şi iată-mă.

— Sire — îi zise Margareta — nu veţi mai vorbi astfel cînd veţi afla că tot ce se petrece acum este opera cuiva care vă iubeşte... şi pe care îl iubiţi şi dumneavoastră.

Auzind aceste vorbe, Henric făcu un pas înapoi şi ochii lui cenuşii şi pătrunzători se uitară întrebători, pe sub sprîncenele-i negre, la regină.

— Oh, fiţi pe pace, sire ! făcu regina zîmbind. Nu vreau să spun că eu aş fi aceea !

— Totuşi, doamnă — spuse Henric — dumneavoastră mi-aţi trimis această cheie ! Scrisul acesta este al dumneavoastră !

— Mărturisesc, scrisul e al meu şi bileţelul vine de la mine, asta n-am să neg... Cît despre cheie, e altceva. Ajunge să vă spun că a trecut prin mîna a patru femei pînă să ajungă la dumneavoastră.

— Patru femei ! exclamă Henric mirat.

— Da, patru femei — repetă Margareta — regina-mamă, doamna de Sauve, Gillonne şi eu.

Henric rămase pe gînduri, încercînd să deslușească taina.

— Acum să vorbim serios, domnule — urmă Margareta. Şi mai ales sincer. E adevărat ceea ce se zvoneşte, că maiestatea voastră e gata să se lepede de protestantism ?

— E un zvon fals, doamnă. N-am acceptat încă.

— Dar sînteţi hotărît, nu ?

— Adică, mă gîndesc. Ce vreţi, cînd ai douăzeci de ani şi eşti aproape rege, să mă ia dracul, sînt pe lume lucruri care fac cît o liturghie !

— Şi printre altele, chiar şi viaţa, nu-i aşa ?

Henric nu-şi putu stăpîni un zîmbet uşor.

— Nu mi-aţi spus tot ce aveţi pe suflet, sire ! făcu Margareta.

— Păstrez unele rezerve faţă de aliaţii mei, doamnă ; căci după cum ştiţi, noi nu sîntem decît aliaţi, dacă mi-aţi fi fost vreodată şi aliată... şi...

— Soţie, nu-i aşa, sire ?

— Ei da... soţie.

— Atunci !

— Atunci poate că lucrurile ar fi stat altfel ; poate că aş fi ţinut să rămîn regele hughenoţilor, cum spun ei... Acum trebuie să mă mulţumesc cu viaţa.

Margareta se uită la Henric cu un aer atît de ciudat, încît chiar cineva cu mintea mai puţin isteaţă decît a regelui Navarei ar fi devenit bănuitor.

— Cel puţin sînteţi sigur că veţi ajunge la acest rezultat ? îl întrebă ea.

— Întrucîtva, da — răspunse Henric. Ştiţi, doamnă, că pe lumea asta nu pot fi sigur de nimic.

— Ce-i drept — urmă Margareta — maiestatea voastră e atîta de cumpătată şi de dezinteresată încît, după ce a renunţat la coroană şi la religie, va renunţa, probabil, cel puţin aşa nădăjduim, la căsătoria cu una din principesele Franţei.

Cuvintele acestea aveau în ele o semnificaţie atît de adîncă, încît Henric se înfioră fără să vrea. Stăpînindu-şi însă tulburarea cu iuţeala fulgerului, zise :

— Vă rog să vă amintiţi, doamnă, că în clipa aceasta nu sînt liber să fac ce vreau. Voi face, deci, ceea ce îmi va porunci regele Franţei. Cît despre mine, dac-aş fi întrebat cîtuşi de puţin în această chestiune în care e vorba chiar de tronul, de onoarea şi de viaţa mea, decît să-mi clădesc viitorul pe drepturile pe care mi le dă căsătoria noastră silită, mai degrabă m-aş înmormînta într-un castel să mă ţin de vînătoare sau m-aş pocăi la mănăstire.

Această resemnare calmă, această renunţare la cele lumeşti o înspăimîntară pe Margareta. Se gîndi că desfacerea căsătoriei fusese poate o înţelegere între Carol al IX-lea, Caterina

şi regele Navarei. Şi, în definitiv, de ce n-ar putea fi şi ea înşelată, de ce n-ar putea fi o victimă ? Pentru că era sora unuia şi fiica celeilalte ? Experienţa o învăţase că acestea erau lucruri pe care nu se putea bizui. Ambiţia muşcase din inima tinerei femei, sau mai degrabă a tinerei regine, mult prea adînc faţă de slăbiciunile de rînd, ca să se mai lase pradă unei crize de orgoliu. La orice femeie, chiar de rînd, atunci cînd iubeşte, dragostea nu se împiedică în astfel de nimicuri, căci dragostea adevărată înseamnă şi ambiţie.

— Maiestatea voastră — spuse Margareta cu un fel de dispreţ batjocoritor — nu are, pe cît mi se pare, o prea mare încredere în steaua care străluceşte deasupra frunţii fiecărui rege ?

— Oh — făcu Henric — oricît aş căuta-o pe-a mea, acum, tot n-o pot vedea, aşa pierdută cum e în furtuna ce vuieşte deasupră-mi !

— Şi dacă suflarea unei femei ar alunga această furtună şi ar face ca steaua aceasta să strălucească mai mult ca oricînd?

— Ar fi greu — răspunse Henric.

— Nu credeţi că există o astfel de femeie, domnule ?

— Ba da, numai că nu cred în puterea ei.

— Vreţi să spuneţi în dorinţa ei de a o face ?

— Am spus şi repet : puterea ei. O femeie nu e cu adevărat puternică decît atunci cînd dragostea şi interesul se contopesc în egală măsură ; şi dacă precumpăneşte doar unul din acestea, e vulnerabilă ca Ahile. Şi dacă nu mă înşel, eu nu mă pot bizui pe dragostea unei astfel de femei.

Margareta tăcu.

— Ascultaţi-mă — urmă Henric, auzind ultima bătaie de clopot la Saint-Germain-l'Auxerrois — vă gîndiţi poate să vă cîştigaţi din nou libertatea de care ai voştri s-au slujit ca să-mi nimicească partizanii. Eu însă m-am gîndit cum să-mi scap viaţa. Era mai grav... Pierdeam Navara, ştiu bine ; dar Navara nu înseamnă cine ştie ce, pe lîngă faptul că acum puteţi vorbi cu glas tare la dumneavoastră în cameră, lucru cu neputinţă atunci cînd era cineva care să vă audă din cămăruţa aceasta.

Deşi furată cu totul de gînduri, Margareta nu-şi putu stăpîni un zîmbet. Regele Navarei se ridicase, gata să se înapoieze în apartamentul său, căci bătuse ceasul unsprezece şi tot Luvrul dormea, sau cel puţin părea că doarme.

Henric făcu trei paşi spre uşă ; apoi, oprindu-se brusc, ca şi cum abia atunci îşi amintea ce anume îl adusese la regină, zise :

— Ah, pentru că a venit vorba, doamnă, nu aveţi nimic anume să-mi spuneţi ? Sau poate aţi vrut doar să-mi îngăduiţi să vă mulţumesc pentru răgazul pe care, curajoasa dumneavoastră prezenţă în sala de arme a regelui m-a făcut să-l cîştig ieri ? Într-adevăr, doamnă, nu am ce spune. Era şi timpul. Aţi apărut acolo ca o zeitate antică, chiar la timpul potrivit ca să-mi salvaţi viaţa.

— Nefericitule ! strigă Margareta cu un glas surd, apucîndu-şi soţul de braţ. Cum nu vedeţi că nimic nu e salvat încă, nici libertatea, nici coroana şi nici viaţa voastră ! Sînteţi orb ! Nebun ! Sărman nebun ! N-aţi văzut oare în scrisoarea mea altceva decît o întîlnire ? Aţi crezut că Margareta, jignită de răceala voastră, nu dorea decît să-i daţi satisfacţie ?

— Dar, doamnă — făcu Henric mirat — mărturisesc...

Margareta ridică din umeri cu o expresie cu neputinţă de redat.

În aceeaşi clipă, un zgomot ciudat, ca un zgîriat ascuţit şi nerăbdător, se auzi la uşa cea mică şi tainică.

Margareta îl trase pe rege lîngă uşă.

— Ascultaţi ! îi zise ea.

— Regina-mamă iese din apartamentele ei —şopti un glas gîtuit de spaimă, pe care Henric îl recunoscu pe dată. Era doamna de Sauve.

— Şi unde se duce ? întrebă Margareta.

— Vine la maiestatea voastră.

Şi pe dată foşnetul unei rochii de mătase ce se depărta le arătă că doamna de Sauve pleca în grabă.

— Vai, vai ! exclamă Henric.

— Eram sigură ! îi răspunse Margareta.

— Şi eu — adăugă Henric — şi ca dovadă, priviţi !

Cu un gest grăbit îşi desfăcu tunica de catifea neagră şi îi arătă Margaretei zaua fină de oţel şi un pumnal lung milanez, ce-i străluci numaidecît în mînă, ca o viperă în bătaia soarelui.

— Aşadar, e vorba de fier şi scut ! exclamă Margareta. Lăsaţi, sire, lăsaţi, ascundeţi pumnalul ; e drept că e regina-mamă, dar e singură !

— Totuşi...

— Ea e, o aud, tăcere !

Şi plecîndu-se la urechea lui Henric, îi spuse în şoaptă cîteva cuvinte pe care tînărul rege le ascultă cu un amestec de atenţie şi uimire.

Henric se ascunse pe dată după perdelele patului. Margareta se repezi la rîndu-i, sprintenă ca o panteră, către cămăruţa în care La Mole aştepta cu înfrigurare, o deschise, îl căută, şi luîndu-i mîna şi strîngîndu-i-o prin întuneric :

— Tăcere ! îi spuse ea, apropiindu-se atît de mult, încît La Mole îi simţi suflarea caldă şi parfumată învăluindu-i faţa ca un abur umed. Tăcere !

Întorcîndu-se apoi în cameră şi închizînd uşa, îşi desfăcu părul, îşi tăie cu pumnalul şireturile rochiei şi se aruncă în pat.

Era şi timpul. Cheia se răsucea în broască.

Caterina avea chei potrivite pentru toate uşile Luvrului.

— Cine-i acolo ? strigă Margareta, în timp ce Caterina lăsa de gardă la uşă pe cei patru gentilomi care o însoţiseră.

Şi, ca şi cum s-ar fi înspăimîntat de această intrare neaşteptată în camera ei, Margareta sări jos din pat, apărînd de sub perdele în halatul ei alb. Recunoscînd-o pe Caterina, veni să-i sărute mîna, cu o mişcare atît de bine prefăcută, încît chiar mama ei se lăsă înşelată.

CEA DE-A DOUA NOAPTE A NUNŢII

Regina-mamă îşi roti cu o uimitoare iuţeală privirea prin cameră ; pantofii de catifea de la picioarele patului, veşmintele Margaretei azvîrlite pe scaune, ochii ce şi-i freca să-şi alunge somnul, totul o convinse pe Caterina că îşi trezise fiica din somn. Zîmbi atunci ca o femeie căreia îi izbutiseră planurile şi, trăgîndu-şi un fotoliu, zise :

— Margareta, hai să ne aşezăm puţin şi să stăm de vorbă.

— Doamnă, vă ascult.

— E timpul — făcu Caterina, închizînd ochii cu acea încetineală caracteristică oamenilor ce gîndesc la ceva sau îşi ascund gîndul — e timpul, fiica mea, să înţelegi cît de mult ţinem, fratele tău şi cu mine, să te facem fericită.

Introducerea aceasta ar fi înspăimîntat pe oricine o cunoştea pe Caterina. „Ce-o fi vrînd să-mi spună ?" se întrebă Margareta.

— De bună seamă — urmă florentina — atunci cînd te-am căsătorit, am împlinit unul din acele acte politice pe care interese superioare le impun celor ce conduc. Nu trebuie să-ţi mărturisesc, sărmana mea copilă, că nici prin cap nu mi-a trecut că regele se va încăpăţîna atît de tare să-i fie silă de tine, o fată aşa de gingaşă, tînără şi răpitoare.

Margareta se ridică şi, strîngîndu-şi pulpana halatului, îi făcu o plecăciune respectuoasă mamei sale.

— Am aflat abia astă-seară — urmă Caterina — căci altfel aş fi venit eu mai demult la tine, îţi spuneam că abia astă-seară am aflat că soţul tău nu se poartă cu tine nici pe departe aşa cum s-ar cuveni faţă de o femeie frumoasă şi, pe deasupra, principesă.

Margareta suspină, iar Caterina, încurajată de această încuviinţare mută, continuă :

— Aşadar, faptul că regele Navarei întreţine legături în văzul tuturor cu una din doamnele mele de companie care are neruşinarea să-l adore, şi că dispreţuieşte dragostea soţiei pe care am binevoit să i-o dăm, este într-adevăr o nenorocire împotriva căreia noi, nişte bieţi atotputernici, nu putem face nimic. În schimb, ultimul gentilom din regatul nostru l-ar pedepsi, aruncîndu-i el însuşi mănuşa sau punîndu-l pe fiul său s-o facă.

Margareta plecă fruntea.

— De multă vreme, fiica mea, văd, după ochii tăi roşii şi după ieşirile tale amare împotriva doamnei de Sauve, că rana din inima ta, orice-ai face, nu poate să sîngereze numai pe dinăuntru.

Margareta tresări ; draperiile se mişcară uşor, din fericire însă Caterina nu băgă de seamă.

— Rana aceasta — adăugă ea cu şi mai multă duioşie — nu poate fi vindecată decît de o mamă. Cei care au hotărît căsătoria ta, crezînd că te vor face fericită şi care, în dragostea lor pentru tine, observă că noapte de noapte Henric de Navara nimereşte în alt apartament ; cei care nu pot îngădui ca un fleac de rege ca el să jignească în fiece clipă o femeie de frumuseţea, neamul şi rangul tău, dispreţuind-o şi neavînd grija să-i dea urmaşi ; şi, în sfîrşit, cei care văd că la prima adiere prielnică omul acesta smintit şi neruşinat se va întoarce împotriva familiei noastre şi te va alunga din

casă ; ei bine, toţi aceştia n-au oare dreptul ca, despărţindu-te de el, să-ţi asigure un viitor mult mai demn de tine şi de situaţia ta ?

— Şi totuşi, doamnă — răspunse Margareta — cu toate aceste vorbe izvorîte din dragostea de mamă, care mă umplu de bucurie şi mîndrie, îndrăznesc să-i aduc aminte maiestăţii voastre că regele Navarei este soţul meu.

Caterina făcu un gest mînios şi, apropiindu-se de Margareta, îi spuse :

— El, soţul tău ? Ajunge doar binecuvîntarea Bisericii ca să se cheme că eşti soţ şi soţie ? Şi oare consfinţirea căsniciei stă doar în vorbele preotului ? El, soţul tău ? ! Eh, draga mea, dac-ai fi doamna de Sauve, aş mai înţelege să-mi spui una ca asta. Dar împotriva tuturor aşteptărilor noastre, din ziua în care i-ai făcut cinstea să te numeşti soţia lui, alta e femeia căreia el i-a dat ceea ce ţi s-ar fi cuvenit ţie. Hai, vino cu mine, chiar acum — adăugă Caterina ridicînd glasul. Uite, cheia asta se potriveşte la apartamentul doamnei de Sauve. Vino şi ai să te convingi !

— Vai, mai încet, mai încet, doamnă, vă rog ! făcu Margareta. Nu numai că vă înşelaţi, dar...

— Dar ce ?

— Dar o să-mi treziţi soţul din somn.

Şi zicînd acestea, Margareta, cu o graţie plină de voluptate, se ridică şi, lăsînd să-i fluture pulpana halatului, din ale cărui mîneci scurte îi ieşeau braţele sculpturale şi mîinile cu adevărat de regină, apucă de lîngă pat o lumînare de ceară trandafirie şi, ridicînd perdeaua, îi arătă cu degetul, zîmbind, mamei ei, profilul semeţ, părul negru şi gura întredeschisă a regelui Navarei care, în patul răvăşit, părea cufundat într-un somn adînc şi dulce.

Palidă, cu privirea pierdută şi trupul lăsat pe spate de parcă i s-ar fi deschis dinainte o prăpastie, Caterina scoase, nu un ţipăt, ci un urlet înfundat.

— Vedeţi, doamnă — făcu Margareta — vedeţi că aţi fost informată greşit ?

Caterina aruncă o privire spre Margareta, apoi spre Henric. Mintea ei ageră făcu iute o legătură între fruntea aceasta palidă şi brobonită de sudoare, între ochii aceştia uşor adumbriţi de cearcăne şi zîmbetul Margaretei. Îşi muşcă buzele-i subţiri cu o furie mocnită.

Margareta îi îngădui mamei ei să privească o clipă tabloul acesta care o înspăimînta de parc-ar fi văzut un balaur. Lăsă apoi perdeaua să cadă şi se apropie în vîrful picioarelor de Caterina, şi, aşezîndu-se din nou pe scaun, îi zise :

— Deci, doamnă, cum spuneaţi...

Caterina încercă timp de cîteva secunde să-şi dea seama dacă tînăra ei fiică este într-adevăr sinceră ; apoi, ca şi cînd privirea-i vagă s-ar fi destrămat în faţa calmului Margaretei, îi spuse :

— Nimic.

Şi ieşi din cameră cu paşi mărunţi.

De îndată ce zgomotul paşilor săi se topi în adîncul coridorului, perdeaua patului se desfăcu iarăşi şi Henric, cu sclipiri în ochi, gîfîind şi cu mîinile tremurînde, îngenunche în faţa Margaretei, aşa îmbrăcat cum era, doar cu pantalonii şi cu cămaşa de zale. Margareta, văzîndu-l astfel înveşmîntat şi strîngîndu-i mîna cu însufleţire, nu se putu stăpîni să nu izbucnească în rîs.

— Vai, doamnă, vai ! Margareta — strigă el — cum v-aş putea mulţumi vreodată ?

Şi-i acoperi mîna cu sărutări care urcau pe nesimţite pe braţul tinerei femei.

— Sire — făcu ea, ferindu-se încetişor — uitaţi oare că în clipa aceasta, o biată femeie, căreia îi datoraţi viaţa, suferă şi oftează după dumneavoastră ? Doamna de Sauve — adăugă ea în şoaptă — şi-a călcat pe inimă atunci cînd v-a trimis aici. Şi acum, după ce şi-a călcat pe inimă, îşi mai pune poate şi viaţa în primejdie, căci dumneavoastră ştiţi ca nimeni altul cît e de cumplită mama mea la mînie.

Henric se cutremură şi, ridicîndu-se, dădu să plece.

— Ah, dar... — făcu Margareta, cu o fermecătoare cochetărie — dacă mă gîndesc mai bine, n-am de ce să mă tem, cheia vi s-a dat fără vreo altă explicaţie, aşa că s-ar putea spune că în noaptea aceasta mi-aţi dat mie întîietate.

— Şi chiar vă dau, Margareta ; numai dacă aţi vrea să uitaţi...

— Vorbiţi mai încet, sire, mai încet — făcu regina, repetînd vorbele pe care le spusese mamei sale cu zece minute mai înainte. Se aude în cămăruţă şi cum încă nu sînt liberă de tot, sire, v-aş ruga să vorbiţi mai încet.

— Oh, oh — exclamă Henric, cu un zîmbet acru — asta aşa e, uitasem că, pesemne, nu eu sînt cel chemat să spun ultima replică din acest interesant joc! Cămăruţa aceasta...

— Să intrăm, sire — spuse Margareta — pentru că aş vrea să am cinstea de a-i prezenta maiestăţii voastre un viteaz gentilom rănit în timpul masacrului, care se încumetase să vină la Luvru spre a-i da de veste maiestăţii voastre ce primejdie o ameninţă.

Regina se apropie de uşă. Henric o urmă.

Uşa se deschise şi Henric rămase încremenit. În cămăruţa aceasta plină de surprize se afla un bărbat.

Dar La Mole rămase şi mai încremenit pomenindu-se pe neaşteptate în faţa regelui Navarei. Henric îi aruncă o privire ironică Margaretei, care o înfruntă de minune.

— Sire — spuse ea — am ajuns să mă tem că l-ar putea ucide chiar aici, la mine, pe acest gentilom care îi este atît de credincios maiestăţii voastre, sub scutul căruia îl pun acum.

— Sire — vorbi atunci tînărul. Sînt contele Lerac de La Mole, aşteptat de maiestatea voastră, căreia îi fusesem recomandat de către sărmanul domn de Téligny, răpus chiar lîngă mine.

— Ah, ah! făcu Henric. Într-adevăr, domnule, regina mi-a înmînat scrisoarea lui; dar nu aveaţi cumva şi o scrisoare din partea domnului guvernator al Languedoc-ului?

— Ba da, sire! Cu recomandarea de a o înmîna maiestăţii voastre de cum voi fi sosit.

— Şi de ce nu mi-aţi dat-o?

— Sire, am venit la Luvru ieri seară, dar maiestatea voastră era atît de ocupat, încît nu m-a putut primi.

— Aşa e — făcu regele — dar cred că aţi fi putut să mi-o trimiteţi.

— Domnul d'Auriac mi-a poruncit să v-o înmînez personal, căci mi s-a spus că e o veste atît de însemnată, încît nu cuteza s-o încredinţeze unui curier de rînd.

— Da, da — făcu regele, după ce luă şi citi scrisoarea — îmi dădea de veste să părăsesc de îndată palatul şi să mă refugiez în Béarn. Domnul d'Auriac, deşi catolic, este unul din bunii mei prieteni. Şi pesemne că, în calitatea lui de guvernator, aflase ce se punea la cale. Ei, drăcia dracului! De ce nu mi-ai adus, domnule, acum trei zile scrisoarea asta, în loc să mi-o aduci azi?

— Pentru că, aşa cum am avut cinstea să-i spun maiestăţii voastre, oricît m-am străduit, pînă ieri n-am putut ajunge.

— Păcat, păcat — murmură regele — la ora asta puteam fi în siguranţă ori în La Rochelle, ori aşteptînd la loc deschis, cu vreo două-trei mii de călăreţi în jurul meu!

— Sire, ce-a fost a fost — spuse Margareta cu jumătate de glas. În loc să vă pierdeţi timpul regretînd trecutul, mai bine să vă gîndiţi cum să trageţi cît mai multe foloase în viitor.

— Aşadar — făcu Henric, uitîndu-se la ea întrebător — dacă aţi fi în locul meu, aţi mai nutri vreo speranţă, doamnă?

— Da, sigur că da! Aş socoti că aceasta este o partidă care se joacă în trei etape şi că eu n-am pierdut-o decît pe prima.

— Ah, doamnă! îngînă Henric. Dacă aş putea fi sigur că sînteţi chiar numai pe jumătate alături de mine...

— Dac-aş fi vrut să trec de partea duşmanilor dumneavoastră — îi răspunse Margareta — cred că n-ar fi trebuit să aştept pînă acum.

— Aşa-i — făcu Henric — sînt un nerecunoscător. Şi cum spuneaţi şi dumneavoastră, totul mai poate fi îndreptat chiar azi.

— Vai, sire — făcu La Mole — îi doresc maiestăţii voaste toată fericirea! Numai că azi domnul amiral nu mai e printre noi!

Henric arboră acel zîmbet de ţăran hîtru căruia cei de la curte nu i-au priceput tîlcul decît în ziua în care a ajuns rege al Franţei.

— Dar, doamnă — adăugă el, uitîndu-se iscoditor la La Mole — gentilomul acesta nu poate să rămînă aci la nesfîrşit, fără să vă stingherească şi fără să se expună la neplăceri. Ce aveţi de gînd cu el?

— Sire — îi răspunse Margareta — nu l-am putea ajuta să iasă din Luvru? Pentru că sînt şi eu de aceeaşi părere.

— E greu.

— Sire, domnul de La Mole n-ar putea face parte din suita maiestăţii voastre?

— Vai, doamnă, îmi vorbiţi de parc-aş fi încă regele hughenoţilor şi aş mai avea supuşi! Ştiţi doar că pe jumătate am trecut la catolicism şi că supuşi nu mai am.

Altcineva în locul Margaretei s-ar fi grăbit să-i răspundă: „Şi el a trecut la catolicism". Dar regina voia să-l lase pe

Henric s-o întrebe ce-ar fi vrut de la el. La Mole, văzînd că protectoarea lui stă deoparte şi cum nu ştia încă unde să pună piciorul pe terenul acesta nesigur al unei curţi atît de primejdioase cum era curtea Franţei, nu mai scoase nici el nici un cuvînt.

— Dar — reluă Henric, citind din nou scrisoarea adusă de La Mole — ce-mi spune domnul guvernator al Provenţei ? Că mama dumneavoastră era catolică şi că de aici toată prietenia pe care v-o poartă ?

— Iar mie, domnule conte — adăugă Margareta — îmi vorbeaţi parcă de un jurămînt pe care l-aţi fi făcut, să treceţi la altă religie ? Nu mai ţin bine minte despre ce anume era vorba. Nu vreţi să-mi daţi o mînă de ajutor, domnule de La Mole ? Era parcă vorba de ceva la care ţinea şi regele ?

— Vai ! Da, numai că maiestatea voastră a primit cu atîta răceală explicaţiile pe care i le-am dat — reluă La Mole — că nici n-am mai îndrăznit...

— Toate acestea nu mă priveau pe mine, domnule. Explicaţi-i regelui, explicaţi-i !

— Şi despre ce jurămînt e vorba ? îl întrebă regele.

— Sire — făcu La Mole — pe cînd eram urmărit de ucigaşi, fără să am vreo armă, gata să mă sfîrşesc din pricina celor două răni, mi s-a părut că văd umbra mamei, cu o cruce în mînă, arătîndu-mi calea spre Luvru. Atunci am jurat că dacă scap teafăr, voi trece la religia mamei mele, căreia Dumnezeu i-a îngăduit să iasă din mormînt ca să-mi slujească de călăuză în timpul acelei nopţi înspăimîntătoare. Dumnezeu mi-a călăuzit paşii pînă aici, sire. Acum sînt sub ocrotirea unei principese a Franţei şi a regelui Navarei. O minune mi-a salvat viaţa ; nu-mi rămîne decît să-mi ţin jurămîntul, sire. Sînt gata să trec la catolicism.

Henric se încruntă. Sceptic cum era, înţelegea prea bine că din interes un om poate renega, dar n-avea nici o încredere în renegarea din convingere.

„Regele nu vrea să-l ocrotească pe protejatul meu“ — îşi zise Margareta.

În tot acest timp La Mole aştepta timid şi stingher, stînd între două voinţe potrivnice. Îşi dădea bine seama, fără să caute explicaţii, în ce situaţie ridicolă se afla. Şi tot Margareta, cu gingăşia ei feminină, îl scoase din încurcătură.

— Sire — zise ea — să nu uităm că sărmanul rănit are nevoie de odihnă. Şi eu pic de somn. Vai, ia uite !

Într-adevăr, La Mole se făcuse alb ca varul. Pricina erau ultimele cuvinte ale Margaretei, pe care le înţelesese greşit şi îl făcuseră să pălească.

— Ei bine, doamnă — spuse Henric — nimic mai simplu : să-l lăsăm pe domnul de La Mole să se odihnească.

Tînărul îi aruncă Margaretei o privire rugătoare şi, deşi se afla în faţa a două capete încoronate, se lăsă să cadă pe scaun, zdrobit de durere şi de oboseală.

Margareta pricepu toată dragostea din această privire şi toată deznădejdea din slăbiciunea lui.

— Sire — spuse ea — cred că s-ar cuveni ca maiestatea voastră să-i facă acestui tînăr gentilom, care şi-a pus viaţa în joc pentru regele lui, de vreme ce venind într-un suflet pînă aici să vă vestească moartea amiralului şi a lui Téligny, a fost rănit, se cuvine deci ca maiestatea voastră să-i facă o onoare pentru care îi va rămîne recunoscător toată viaţa.

— Ce fel de onoare, doamnă ? o întrebă Henric. Spuneţi, şi sînt gata !

— Domnul de La Mole se va culca în noaptea asta la picioarele maiestăţii voastre, care va dormi pe această canapea. Eu, cu îngăduinţa augustului meu soţ — adăugă Margareta zîmbind — o voi chema pe Gillonne şi mă voi culca ; căci, vă jur, sire, dintre noi trei nu eu sînt cea mai puţin ostenită.

Henric avea mult duh, poate chiar prea mult ; mai tîrziu, atît prietenii cît şi duşmanii lui l-au învinuit pentru aceasta, dar de astă dată înţelese că cea care îl alunga din patul conjugal îşi dobîndise acest drept datorită nepăsării pe care el i-o arătase ; de altfel, Margareta se şi răzbunase pe această nepăsare, salvîndu-i viaţa. Aşadar, răspunsul lui nu era o chestiune de orgoliu.

— Doamnă — zise el — dacă domnul de La Mole ar fi în stare să meargă pînă în camera mea, i-aş oferi chiar patul meu.

— Da — îi răspunse Margareta — numai că la ora aceasta apartamentul dumneavoastră nu e un loc sigur nici pentru unul, nici pentru celălalt. Ar fi bine ca maiestatea voastră să rămînă aici pînă mîine.

Şi fără să mai aştepte vreun răspuns, o chemă pe Gillonne, îi porunci să-i facă patul şi să pună un aşternut şi pentru La Mole la picioarele regelui. La Mole părea atît de fericit şi de mulţumit de această cinste, că ai fi putut jura că nu-şi mai simte rănile. Margareta, la rîndu-i, făcu o plecăciune

ceremonioasă în faţa regelui şi, întorcîndu-se în camera ei bine zăvorîtă, se întinse pe pat.

„Acum — se gîndi ea — trebuie să-i găsesc mîine domnului de La Mole un protector la Luvru şi cine face astă-seară pe surdul, mîine se va căi".

O chemă apoi pe Gillonne, care aştepta să-i dea ultimele porunci.

Femeia se apropie.

— Gillonne — îi spuse ea în şoaptă — trebuie să găsim un pretext să-l aducem mîine dimineaţă pe fratele meu, ducele de Alençon aici, la mine, înainte de opt.

La Luvru băteau tocmai ceasurile două.

La Mole mai făcu puţină politică cu regele, care adormi pe nesimţite. Curînd începu să sforăie zgomotos, de parc-ar fi dormit pe patul lui de piele din Béarn.

La Mole ar fi dormit poate şi el întocmai ca şi regele, dar Margareta nu dormea, ci se zvîrcolea în pat şi foşnetul acesta îi tulbura tînărului nostru gîndurile şi somnul.

„E foarte tînăr — murmură Margareta, care nu putea să adoarmă. Şi e tare timid; s-ar putea să fie chiar caraghios... dar asta rămîne de văzut; are însă ochi frumoşi, e bine făcut şi fermecător; dar dacă n-o să dea dovadă de curaj!... Fugea... acum se reneagă... păcat, visul începuse frumos; hai... să lăsăm lucrurile în voia lor, iar noi să ne încredinţăm acelei treimi divine a nebunei de Henriette."

Şi aşa, spre ziuă, Margareta adormi în cele din urmă, murmurînd: „Eros-Cupidon-Amor".

CE VREA FEMEIA VREA ŞI DUMNEZEU

Margareta nu se înşelase. Toată ura adunată în sufletul Caterinei de pe urma acestei comedii — din care ea nu vedea decît intriga fără să aibă puterea să schimbe cît de cît deznodămîntul — trebuia să se reverse asupra cuiva.

Aşa că în loc să se întoarcă la ea, regina-mamă urcă de-a dreptul la doamna ei de companie.

Doamna de Sauve se aştepta la două vizite: nădăjduia să vină Henric şi se temea să nu vină regina-mamă. Şi cum stătea lungită pe pat, aproape dezbrăcată, în timp ce Dariole veghea în anticameră, auzi o cheie răsucindu-se în broască, apoi paşi uşori, care ar fi răsunat puternic dacă n-ar fi fost înăbuşiţi de covorul gros. Îşi dădu seama că nu era mersul suplu şi grăbit al lui Henric; se temea că Dariole o să fie împiedicată să-i dea de veste. Sprijinindu-se într-un cot, rămase în aşteptare, toată numai ochi şi urechi.

Perdeaua se dădu deoparte şi tînăra femeie o văzu cu groază intrînd pe Caterina de Medicis.

Caterina părea calmă, dar doamna de Sauve, care de doi ani de zile învăţase s-o cunoască bine, pricepu pe dată că sub calmul acesta mocneau gînduri întunecate, poate chiar de crîncenă răzbunare. Cînd o zări, doamna de Sauve dădu să sară din pat; Caterina însă îi făcu un semn din deget să stea pe loc şi sărmana Charlotte rămase pironită în pat, adunîndu-şi tot curajul de care se simţea în stare ca să înfrunte furtuna ce, încet, pe tăcute, se pregătea să se dezlănţuie.

— I-ai dat cheia regelui Navarei? o întrebă Caterina pe tonul cel mai firesc cu putinţă.

Atîta doar că vorbele acestea erau rostite de nişte buze din ce în ce mai palide.

— Da, doamnă... — răspunse Charlotte, care încerca şi ea, dar zadarnic, să-şi stăpînească glasul.

— Şi l-ai văzut?

— Pe cine? întrebă doamna de Sauve.

— Pe regele Navarei.

— Nu, doamnă; dar îl aştept şi, cînd am auzit cheia în broască, am crezut că e el.

La răspunsul acesta, care dovedea sau cît de sinceră, sau cît de prefăcută era doamna de Sauve, Caterina nu-şi putu stăpîni un tremur uşor. Mîna ei plină şi scurtă se crispă.

— Dar ştiai foarte bine — făcu ea cu un zîmbet răutăcios — ştiai foarte bine, Carlotta, că în noaptea asta regele Navarei n-o să vină!

— Cine, doamnă, eu?! Eu să ştiu aşa ceva! exclamă Charlotte, prefăcîndu-se de minune că se miră.

— Da, ştiai!

— Mort să fie, şi tot venea — urmă ea, cutremurîndu-se la gîndul acesta.

Sigură că ar fi plătit scump dacă mica ei trădare ar fi fost descoperită, Charlotte își găsise curaj să mintă pînă la capăt.

— Și zici că nu i-ai scris tu regelui Navarei, Carlotta mia ? o întrebă Caterina cu același zîmbet calm și crud.

— Nu, doamnă — răspunse Charlotte, cu un aer de neînchipuită candoare. După cîte îmi amintesc, maiestatea voastră nu mi-a spus să-i scriu.

O clipă se așternu tăcerea și în acest răstimp Caterina o privi pe doamna de Sauve ca un șarpe care încearcă să hipnotizeze o pasăre.

— Te crezi frumoasă — făcu Caterina — te crezi și iscusită, nu-i așa ?

— Nu, doamnă — răspunse Charlotte — știu doar atît : că maiestatea voastră a fost cîteodată foarte binevoitoare cu mine cînd venea vorba despre frumusețea sau iscusința mea.

— Ei bine — spuse Caterina din ce în ce mai pornită — te înșeli dacă îți închipui așa ceva. Și dacă ți-am spus eu una ca asta, te-am mințit. Pe lîngă fiica mea Margot, tu nu ești decît o proastă și o pocită !

— Oh, doamnă, aveți dreptate ! îi zise Charlotte. Și nici n-aș încerca să tăgăduiesc, mai ales în fața voastră.

— Și de aceea — continuă Caterina — regele Navarei ține mai mult la fiica mea decît la tine. După cîte știu, nu asta voiai tu și nu așa ne înțeleseserăm noi.

— Vai, doamnă ! se văietă Charlotte, izbucnind în plîns, fără ca de astă dată să mai fi fost nevoie să se prefacă. Dacă e așa, atunci sînt foarte nenorocită !

— Așa e — spuse Caterina, împlîntîndu-și privirile, ca două pumnale, în inima doamnei de Sauve.

— Dar ce vă face să credeți una ca asta ? o întrebă Charlotte.

— Du-te pînă la regina Navarei, *pazza*, și ai să-ți găsești iubitul acolo.

— Ah ! făcu doamna de Sauve.

Caterina ridică din umeri.

— Nu cumva ești geloasă ?

— Cine, eu ? se arătă mirată doamna de Sauve, încercînd să-și adune puterile care o părăseau.

— Da, tu ! Sînt curioasă să văd cum arată gelozia unei franțuzoaice.

— Dar — făcu doamna de Sauve — cum ar vrea maiestatea voastră să fiu geloasă altfel decît din ambiție ? Nu-l iubesc pe regele Navarei decît atît cît s-o pot sluji pe maiestatea voastră !

Caterina se uită la ea o clipă, cu privirea pierdută.

— La drept vorbind, s-ar putea să fie adevărat ceea ce îmi spui — îngînă ea.

— Maiestatea voastră îmi citește în inimă.

— Și inima aceasta îmi este cu totul credincioasă ?

— Doamnă, porunciți și veți vedea !

— Ei bine, pentru că ești gata să te sacrifici pentru mine, Carlotta, tot pentru mine trebuie să fii foarte îndrăgostită de regele Navarei, și mai ales foarte geloasă, geloasă ca o italiancă.

— Dar, doamnă — o întrebă Charlotte — cum sînt italiencele la gelozie ?

— Am să-ți spun — îi zise Caterina.

După ce dădu din cap de cîteva ori, ieși încet, în tăcere, așa cum venise.

Uluită de privirea sticloasă din ochii aceia dilatați, ca de pisică, sau de panteră — ceea ce nu-i făcea mai puțin profunzi — Charlotte o lăsă să plece fără să scoată un singur cuvînt, cu răsuflarea tăiată. Respiră doar în clipa în care auzi ușa închizîndu-se în urma reginei-mame, iar Dariole veni să-i spună că cumplita arătare dispăruse.

— Dariole — făcu ea atunci — trage-ți un fotoliu lîngă patul meu și dormi aici. Te rog ! Mi-e frică să rămîn singură !

Dariole se supuse ; dar cu toată tovărășia cameristei ei, cu toată lumina lămpii pe care poruncise s-o lase aprinsă, ca să se simtă mai în siguranță, doamna de Sauve nu adormi decît cînd se crăpă de ziuă, căci toată noaptea îi răsunase în urechi glasul metalic al Caterinei.

Între timp, Margareta, deși adormise abia cînd începuse să se lumineze de ziuă, se trezi la cea dintîi goarnă, la primul lătrat de cîine. Se ridică pe dată și se apucă să-și tragă pe ea o rochie, în culori țipătoare. Își chemă apoi cameristele și porunci să fie poftiți gentilomii din serviciul obișnuit al regelui Navarei ; deschizînd apoi ușa înapoia căreia stătea Henric și de La Mole, îl salută cu o privire caldă pe acesta din urmă și, adresîndu-se soțului, îi spuse :

— Sire, nu ajunge doar că am făcut-o pe doamna mama mea să creadă ceea ce nu este, mai trebuie ca dumnea-

voastră să-i convingeţi pe toţi curtenii că ne înţelegem de minune. Dar fiţi pe pace — adăugă ea rîzînd — şi luaţi bine seama la vorbele mele, care în aceste clipe. devin aproape solemne: astăzi va fi ultima oară cînd o voi mai supune pe maiestatea voastră la o încercare atît de crudă.

Regele Navarei zîmbi şi dădu poruncă să intre gentilomii. În clipa în care îi prezentau onorurile, se prefăcu că abia atunci îşi dă seama că mantia îi rămăsese pe patul reginei; îşi ceru iertare că îi primeşte astfel, îşi luă mantia din mîinile Margaretei, care se făcuse roşie ca focul, şi şi-o prinse pe umăr. Întorcîndu-se apoi spre cei de faţă, le ceru să-i spună ce mai era prin oraş şi pe la curte.

Margareta observă tocmai cu coada ochiului mirarea ce se furişa pe chipurile gentilomilor, văzînd cît de intimi erau regele şi regina Navarei, cînd deodată un aprod, urmat de trei sau patru gentilomi, intră anunţîndu-l pe ducele de Alençon.

Ca să-l determine să vină, Gillonne nu făcuse altceva decît să-i spună că regele îşi petrecuse noaptea la soţia lui.

Francisc intră atît de repede încît, croindu-şi drum printre gentilomi, era cît pe ce să-i trîntească la pămînt. Prima privire i-o aruncă lui Henric; Margareta se mulţumi doar cu a doua.

Henric îi răspunse cu un salut curtenitor. Margareta îşi luă un aer de seninătate deplină.

Ducele îşi roti apoi privirea-i vagă, dar iscoditoare prin încăpere; dădu cu ochii de patul ale cărui perdele spînzurau în dezordine, de perna cea mare pe care se vedea urma capetelor şi de pălăria regelui, aruncată pe un scaun.

Păli, dar pe loc îşi veni în fire.

— Frate Henric — i se adresă el — aţi vrea să faceţi în dimineaţa asta o partidă de minge cu regele?

— Mi-a făcut regele cinstea să mă aleagă — întrebă Henric — sau e numai o atenţie din partea dumneavoastră, cumnate?

— O, nu, regele n-a spus nimic — răspunse ducele puţin încurcat — dar nu sînteţi de obicei în suita lui?

Henric zîmbi, căci de la ultima partidă pe care o făcuse cu regele se petrecuseră atît de multe lucruri şi atît de grave, încît n-ar fi fost de mirare ca între timp Carol al IX-lea să-şi fi schimbat partenerii obişnuiţi.

— Vin, frate! zîmbi Henric.

— Veniţi — urmă ducele.

— Vă duceţi? îl întrebă Margareta.

— Da, soră dragă.

— Sînteţi grăbit?

— Foarte grăbit.

— Dacă v-aş ruga totuşi să mai zăboviţi cîteva clipe?

O astfel de cerere din partea Margaretei era atît de neobişnuită, încît fratele ei se făcu feţe-feţe.

„Ce-o fi vrînd să-i spună?" se întrebă Henric, la fel de mirat ca şi ducele de Alençon.

Ghicind parcă gîndul soţului ei, Margareta se întoarse spre el:

— Domnule — îi zise ea cu un zîmbet fermecător — vă puteţi duce acum, dacă vreţi, la maiestatea sa, pentru că secretul pe care i-l voi împărtăşi fratelui meu îl cunoaşteţi. Maiestatea voastră m-a refuzat ieri cînd i-am vorbit de acest secret. De aceea n-aş vrea — urmă Margareta — s-o mai plictisesc încă o dată pe maiestatea voastră cu aceeaşi dorinţă care i s-a părut atît de neplăcută.

— Dar despre ce este vorba? întrebă Francisc, uitîndu-se mirat cînd la unul, cînd la altul.

— Ah, ah! exclamă Henric, roşind de ciudă. Doamnă, ştiu ce vreţi să spuneţi. Vă spun drept, îmi pare rău că nu sînt mai liber. Dar dacă nu-i pot acorda domnului de La Mole o ospitalitate care să-i ofere siguranţa, asta nu înseamnă că nu-l voi recomanda pe omul căruia îi purtaţi de grijă fratelui meu de Alençon. Poate că — adăugă el ca să-şi întărească cuvintele pe care le-am subliniat mai sus — poate că fratele meu va găsi mijlocul prin care să-l reţineţi pe domnul de La Mole... aici... lîngă dumneavoastră... şi asta ar fi cum nu se poate mai bine... nu-i aşa, doamnă?

„Asta-i bună — făcu Margareta în sinea ei — împreună vor înfăptui ceea ce fiecare în parte n-ar fi făcut."

Şi deschizînd uşa cămăruţei, îl chemă pe tînărul rănit, dar mai întîi îi spuse lui Henric:

— Dumneavoastră trebuie să-i explicaţi fratelui meu de ce îi purtăm de grijă domnului de La Mole.

Prins la strîmtoare, Henric îi spuse domnului de Alençon care, din spirit de contradicţie, era pe jumătate protestant, întocmai cum Henric, din prevedere, era pe jumătate catolic — îi spuse cum venise La Mole la Paris şi cum fusese rănit pe cînd îi aducea o scrisoare de la domnul d'Auriac.

Cînd ducele se întoarse, La Mole, care ieşise între timp din cămăruţă, stătea în picioare în faţa lui. Văzîndu-l atît de frumos şi de palid, şi prin aceasta de două ori fermecător, Francisc simţi în adîncul sufletului său încolţind o nouă spaimă. Margareta îi stîrnea deopotrivă gelozia şi orgoliul.

— Frate dragă — îi spuse ea — crede-mă că acest tînăr gentilom îi va fi de folos celui care va şti să-l folosească. Dacă-l accepţi, va găsi în tine un stăpîn puternic, iar tu în el un slujitor credincios. În vremuri ca acestea, e bine, dragul meu frate, să nu fi singur, mai ales — adăugă ea coborînd glasul ca numai ducele de Alençon s-o audă — mai ales cînd ai gînduri mari şi ai nenorocul să fii doar al treilea principe al Franţei.

Îşi duse degetul la buze să-i arate lui Francisc că, deşi îi făcuse acest început de destăinuire, nu-şi spusese încă tot gîndul.

— Şi apoi — adăugă ea — poate că vei socoti, spre deosebire de Henric, că nu se cuvine ca acest tînăr să locuiască atît de aproape de apartamentul meu.

— Soră dragă — spuse repede Francisc — dacă domnul de La Mole n-are nimic împotrivă, poate să stea o jumătate de oră la mine, unde cred că n-are de ce să se teamă. Să mă îndrăgească, şi am să-l îndrăgesc şi eu pe el.

Francisc minţea, căci în fundul sufletului începuse să-l urască pe La Mole.

„Bine, bine... aşadar, nu m-am înşelat! murmură Margareta, care îl văzu pe regele Navarei încruntîndu-se. Ah, ca să vă pot conduce pe amîndoi, trebuie să vă strunesc pe fiecare prin celălalt!"

Apoi, completîndu-şi gîndul, adăugă:

„Aşa, aşa, Margareta, dă-i înainte, ar spune Henriette".

Într-adevăr, după o jumătate de ceas, La Mole, bine dădăcit de Margareta, îi săruta poalele rochiei şi urca — destul de sprinten pentru un rănit, scara ce ducea la domnul de Alençon.

Trecură două-trei zile, în răstimpul cărora buna înţelegere păru că prinde rădăcini între Henric şi soţia lui. Henric, căruia îi fusese îngăduit să nu-şi lepede în public credinţa, dar care se lepădase în faţa duhovnicului palatului, asculta în fiecare dimineaţă liturghia la Luvru. Seara, se îndrepta în văzul tuturor spre apartamentele soţiei lui, intra pe uşa principală, schimba cîteva cuvinte cu ea şi ieşea prin uşiţa secretă, ca să urce la doamna de Sauve.

Aceasta nu uitase să-i spună despre vizita Caterinei şi să-i atragă atenţia asupra primejdiei neîndoielnice care îl ameninţa. Pus în gardă din amîndouă părţile, Henric se arăta de două ori mai prevăzător cu regina-mamă, cu atît mai mult cu cît Caterina începuse, pe nesimţite, să fie mai senină. Ba chiar, într-o bună dimineaţă, Henric avu prilejul să vadă un zîmbet binevoitor înflorind pe buzele-i palide. În acea zi făcu tot ce-i stătu în putinţă ca să nu mănînce decît nişte ouă gătite de el, şi să nu bea decît apă scoasă sub ochii lui din Sena.

Măcelul continua, deşi din ce în ce mai puţin; fuseseră ucişi atîţia hugheonţi că mai rămăseseră doar o mînă de oameni. Cei mai mulţi muriseră, alţii — destui la număr — o apucaseră încotro vedeau cu ochii, iar o parte stăteau ascunşi.

Din cînd în cînd se auzea larmă mare în cîte un cartier; dăduseră peste cîte unul din aceştia. Execuţia se făcea atunci cu public, sau fără, după cum nenorocitul fusese încolţit în vreo fundătură fără scăpare sau putea să fugă. Şi atunci, în mahalaua unde se petrecea această întîmplare era mare bucurie; căci în loc să se potolească o dată cu stîrpirea duşmanilor lor, catolicii deveneau tot mai cruzi; şi cu cît numărul hughenoţilor scădea, cu atît păreau mai înverşunaţi împotriva nenorociţilor care mai rămăseseră.

Pe Carol al IX-lea vînătoarea aceasta de hughenoţi îl distra de minune; şi cînd nu mai putu să ia parte la ea, se desfăta cu zarva pe care o făceau ceilalţi vînători de oameni.

Într-o zi, pe cînd se întorcea de la jocul de popice, una din marile lui distracţii, alături de jocul cu mingea şi de vînătoare, se duse la maică-sa, radiind de bucurie, însoţit de curtenii lui obişnuiţi.

— Mamă — făcu el, îmbrăţişînd-o pe Caterina care, văzîndu-l atît de vesel, încercă să ghicească motivul. Mii de draci! Ştii una bună? Ilustrul hoit al domnului amiral, pe care-l credeam dispărut, a fost găsit.

— Ce spui! exclamă Caterina.

— Pe legea mea, aşa e! Nu-i aşa, mamă, că şi tu ai crezut ca şi mine că s-au ospătat cîinii cu el? Numai că nu s-a întîmplat aşa. Poporul meu, scumpul, bunul meu popor, a

găsit ceva mai potrivit : l-a spînzurat pe amiral de cîrligul de la Montfaucon :

De sus în jos pe Gaspard l-au zvîrlit
Şi-apoi de jos în sus mi l-au suit.

— Ei bine ? făcu Caterina.

— Ei bine, mamă dragă — urmă Carol al IX-lea — de cînd am auzit că a murit scumpetea asta de om, tare îmi era dor să-l mai văd o dată ! Ce vreme frumoasă ! Parcă toate au înflorit azi ; văzduhul e plin de viaţă şi de miresme ; mă simt mai bine ca oricînd ; mamă, n-ai vrea să mergem călare pînă la Montfaucon ?

— Cu plăcere, fiul meu — îi zise Caterina — dar am o întîlnire de la care nu vreau să lipsesc ; şi pe urmă, cînd e vorba să faci o vizită unui om atît de însemnat cum e domnul amiral, trebuie să chemi toată curtea. Va fi un prilej să faci unele constatări puţin obişnuite. Am vedea atunci cine vine şi cine nu vine.

— Aşa-i, mamă, ai dreptate ! Să lăsăm pe mîine ; e mai bine ! Atunci tu invită-ţi oamenii tăi şi am să-i invit şi eu pe ai mei. Sau poate că ajunge dacă spunem că mergem, şi atunci toată lumea o să-şi facă timp. Cu bine, mamă, mă duc să sun din corn.

— Te consumi prea mult, Carol ! Ambroise Paré îţi spune mereu şi are dreptate. E prea greu pentru tine.

— Da' de unde ! făcu Carol. Dacă din asta ar fi să mi se tragă moartea, aş fi sigur că n-aş mai muri niciodată ! I-aş îngropa pe toţi de aici şi chiar pe Henriot care, după cum pretinde Nostradamus, o să ne moştenească pe toţi într-o bună zi.

Caterina se încruntă.

— Fiule — îi spuse ea — să te fereşti întotdeauna de lucrurile ce par cu neputinţă. Şi pînă atunci, cruţă-te !

— Doar două-trei semnale, ca să-mi mai înviorez cîinii, care se plictisesc de moarte. Bietele animale ! Ar fi trebuit să le asmut pe urmele hughenoţilor ! Să fi văzut atunci ce mult le-ar fi plăcut !

Şi Carol al IX-lea ieşi din camera mamei sale, intră în sala de arme, desprinse un corn şi suflă în el cu atîta putere, că l-ar fi pizmuit chiar şi Roland. Era de neînchipuit cum putea sufla cu atîta putere în corn un om atît de vlăguit, de bolnăvicios şi cu buze aşa de palide.

Într-adevăr, Caterina, cum îi spusese şi fiului ei, aştepta pe cineva. Îndată după plecarea lui, una din doamnele ei de onoare se apropie şi-i vorbi în şoaptă. Regina zîmbi, se ridică, salută curtea şi o urmă pe cea care îi adusese vestea.

René, florentinul, cel pe care regele Navarei îl întîmpinase cu atîta diplomaţie chiar în seara sfîntului Bartolomeu, intrase tocmai în capelă.

— Ah, dumneata erai, René ! îi spuse Caterina. Te aşteptam cu nerăbdare !

René făcu o plecăciune.

— Ai primit ieri biletelul pe care ţi l-am trimis ?

— Am avut această cinste.

— Ai mai verificat, aşa cum îţi cerusem, horoscopul lui Rugieri, ce se potriveşte atît de bine cu profeţia lui Nostradamus, după care toţi trei fiii mei vor domni ?... De cîteva zile, lucrurile s-au schimbat mult, René, şi m-am gîndit că s-ar putea ca soarta să fie mai puţin crudă.

— Doamnă — răspunse René, clătinînd din cap — maiestatea voastră ştie prea bine că lucrurile nu schimbă ursita ; ci, dimpotrivă, ursita înrîureşte lucrurile.

— Şi ai mai repetat jertfa, nu-i aşa ?

— Da, doamnă — răspunse René — căci prima mea datorie este să vă ascult.

— Şi rezultatul ?

— Acelaşi, doamnă.

— Cum ! Mielul cel negru tot de trei ori a ţipat !

— Tot, doamnă.

— Semn că vor fi trei morţi năprasnice în familia mea ! murmură Caterina.

— Vai, da ! făcu René.

— Şi apoi ?

— Apoi, doamnă, cînd am cercetat măruntaiele, am dat iarăşi peste acea ciudată deplasare a ficatului, pe care am observat-o şi la ceilalţi doi. Ficatul era întors.

— Schimbare de dinastie. Tot asta, tot asta, tot asta ! mormăi Caterina. Ar trebui totuşi să facem ceva, René ! urmă ea.

René clătină din cap.

— I-am mai spus maiestăţii voastre că ursita cîrmuieşte.

— Tu aşa crezi ? întrebă Caterina.

— Da, doamnă.

— Îţi aminteşti de horoscopul Jeannei d'Albert !

— Da, doamnă.

— Mai spune-l o dată, că l-am uitat.

— *Vives honorata* — începu René — *morieris reformidata, regina amplificabere.*

— Ceea ce înseamnă, pare-mi-se : Vei trăi cu cinste, şi cînd te gîndeşti că nici nu avea cu ce trăi, biata femeie ! Vei muri temută, şi noi care ne-am bătut joc de ea ! Vei fi mai mare decît ai fost ca regină ; şi iată că a murit şi gloria ei zace într-un mormînt pe care am uitat să-i punem numele.

— Doamnă, maiestatea voastră traduce greşit acel *vives honorata.* Regina Navarei a trăit într-adevăr cu cinste, pentru că atît timp cît a fost în viaţă, copiii ei au iubit-o, aliaţii ei au respectat-o, iar dragostea şi respectul acesta au fost cu atît mai sincere, cu cît ea era săracă.

— Bine — făcu Caterina — treacă de la mine acel vei trăi cu cinste ; dar să vedem cum tălmăceşti tu *morieris reformidata ?*

— Cum să-l tălmăcesc ? ! Nimic mai uşor : Vei muri temută.

— Ei bine, a murit ea temută ?

— Atît de temută, doamnă, că n-ar fi moartă acum dacă maiestăţii voastre nu i-ar fi fost teamă de ea. În sfîrşit, ca regină, vei fi preamărită, sau vei fi mai mare de cum ai fost ca regină ; şi asta e adevărat, doamnă, căci în schimbul coroanei pieritoare, ea poartă acum, poate, ca regină şi martiră, coroana cerească. Şi apoi, cine ştie oare ce soartă i-a hărăzit viitorul spiţei sale pe pămînt !

Caterina era neînchipuit de superstiţioasă. Sîngele rece al lui René o înspăimîntă mai mult decît această încăpăţînare a sorţii ; şi cum pentru ea o împrejurare neplăcută însemna un nou prilej de a ieşi cu îndrăzneală din încurcătură, îi spuse lui René pe neaşteptate, şi urmărindu-şi de-a dreptul un gînd stăruitor şi nemărturisit :

— Au sosit parfumuri din Italia ?

— Da, doamnă.

— Să-mi trimiţi o casetă plină.

— Ce fel să fie ?

— Ultimele, din cele care... Caterina se opri.

— Din cele care-i plăceau îndeosebi reginei Navarei ? întrebă René.

— Exact.

— Nu-i nevoie să le mai prepar, nu-i aşa, doamnă ? Căci maiestatea voastră este acum la fel de pricepută ca şi mine.

— Găseşti ? întrebă Caterina. Sigur e însă că îşi ajung scopul.

— Maiestatea voastră nu mai are să-mi spună nimic ? întrebă meşterul de parfumuri.

— Nu, nu — făcu Caterina, pe gînduri. Cred că nu. Totuşi, dacă se mai iveşte ceva cu jertfele, spune-mi şi mie. Şi fiindcă veni vorba, să mai lăsăm mieii, şi să încercăm şi cu găini.

— O, vai, doamnă, mă tem foarte mult că schimbarea jertfei nu va schimba cu nimic prevestirile !

— Fă cum îţi spun !

René salută şi ieşi.

Caterina rămase o clipă pe gînduri. Apoi se ridică şi ea şi intră în dormitor, unde o aşteptau doamnele. Le anunţă că a doua zi se mergea la Montfaucon.

Vestea acestui prilej de distracţie circulă în seara aceea prin tot palatul şi prin întregul oraş. Doamnele îşi pregătiră toaletele cele mai elegante, iar gentilomii armele şi caii lor de gală. Negustorii îşi închiseră dughenele şi atelierele, iar prostimea şi pierde-vară mai uciseră, pe ici, pe colo, cîţiva hughenoţi, ţinuţi pentru caz de nevoie, ca să-i dea hoitului domnului amiral un cortegiu cum i se cuvenea.

Toată seara şi o bună parte din noapte domni o zarvă de neînchipuit.

La Mole petrecuse cea mai tristă zi din cîte se pot închipui şi ziua aceea urmase altor trei sau patru nu mai puţin triste.

Ca să-i facă pe plac Margaretei, domnul de Alençon îl luase cu el, dar de atunci nu-l mai văzuse. Se simţi dintr-o dată ca un copil părăsit, lipsit de grija blîndă, delicată şi fermecătoare a celor două femei, dintre care una îi frămînta necontenit gîndul. Prin chirurgul Ambroise Paré primise veşti de la ea, dar veştile acestea, auzite din gura unui om de cincizeci de ani, care nu ştia, sau se prefăcea că nu ştie cît preţuiau pentru La Mole cele mai mici amănunte despre Margareta, erau incomplete şi nu-l mulţumeau. E drept, Gillonne venise odată cu de la ea putere, bineînţeles, să vadă ce e cu rănitul. Vizita aceea fusese ca o rază de soare într-o temniţă, şi La Mole rămăsese ca năucit, aşteptînd să mai vadă pe cineva care, deşi trecuseră două zile de la cealaltă vizită, tot nu venise.

Aşadar, cînd vestea acestei minunate petreceri de a doua zi a întregii curţi ajunse la urechile lui La Mole, care era pe cale de însănătoşire, el îi ceru domnului de Alençon îngăduinţa să-l însoţească.

Ducele nici măcar nu se întrebă dacă La Mole era în stare să îndure această oboseală, şi îi răspunse doar :

— Minunat ! Să i se dea un cal de-al meu !

La Mole nici nu-şi dorea mai mult. Maestrul Ambroise Paré veni ca de obicei să-l panseze. Tînărul îi spuse că trebuia neapărat să plece călare şi îl rugă să-i potrivească bandajul cu o grijă îndoită. De altfel, cele două răni, atît cea de la piept, cît şi cea de la umăr, se închiseseră şi nu-l mai supăra decît umărul. Amîndouă erau stacojii, aşa cum trebuia să fie o rană pe cale de vindecare. Maestrul Ambroise Paré le acoperi cu o tafta gumată, la mare preţ pe vremea aceea în asemenea împrejurări, şi îi făgădui că dacă nu se va agita prea mult pe drum, totul va fi în ordine.

La Mole era în culmea fericirii şi, în afara slăbiciunii pricinuită de pierderea sîngelui şi de o uşoară ameţeală, din aceeaşi pricină, se simţea cum nu se poate mai bine. De altfel şi Margareta avea să facă parte din cortegiul acesta ; o va vedea din nou pe regină şi cînd se gîndea cît de fericit fusese cînd o văzuse pe Gillonne, nu se îndoia de fel că întîlnirea cu domniţa lui avea să-i facă cu atît mai bine. Aşa că La Mole folosi o parte din banii pe care îi primise la plecarea de acasă ca să-şi cumpere cel mai frumos pieptar de saten alb şi cea mai bogată broderie pentru mantie, de care îi putu face rost croitorul la modă. Tot el îi mai aduse şi cizmele de piele parfumată, cum se purta pe vremea aceea. Primi totul dimineaţa, dar cu o jumătate de ceas mai tîrziu decît le ceruse, ceea ce nu-l supără prea tare. Se îmbrăcă degrabă, şi se privi într-o oglindă. Hainele, pălăria şi parfumul îi plăceau destul de mult ca să se simtă bine. În cele din urmă începu să umble prin cameră ca să se asigure că în afara unor dureri mai ascuţite, buna dispoziţie îi putea face să uite suferinţele trupeşti.

Mantia de culoarea cireşei, croită după gustul lui, ceva mai lungă decît era moda, îi venea nespus de bine.

În vreme ce în Luvru se petreceau toate acestea, o altă scenă asemănătoare se petrecea în palatul de Guise. Un gentilom înalt, cu părul roşu, îşi cerceta în faţa unei oglinzi dunga roşie ce-i brăzda neplăcut obrazul ; îşi pieptăna şi îşi parfuma mustaţa şi tot parfumînd-o, întindea peste neplăcuta cicatrice — care, în ciuda tuturor sulimanurilor la modă, se încăpăţîna să iasă la iveală — întindea, cum spuneam, un strat întreit de alb şi roşu ; dar cum erau neîndestulătoare, îi venii o idee ; un soare dogoritor, soare de august, îşi revărsa razele în curte ; gentilomul coborî, îşi scoase pălăria de pe cap şi, cu nasul în vînt, cu ochii închişi, se plimbă timp de zece minute, lăsîndu-se de bună voie în bătaia acestor văpăi mistuitoare, ce cădeau din cer în torente.

După zece minute, prins zdravăn de soare, gentilomul nostru avea faţa mai îmbujorată decît dunga aceea roşie care acum nu se mai potrivea cu restul, părînd galbenă. Dar gentilomul nu părea de loc nemulţumit de curcubeul de pe faţa lui, peste care întinse, cît putu mai bine, un strat de roşeală, ca să semene cu restul. După aceea, îmbrăcă un minunat costum, pe care croitorul i-l adusese în cameră înainte să-l fi chemat.

Gătit astfel, parfumat cu mosc şi înarmat pînă în dinţi, mai coborî o dată în curte şi începu să mîngîie un cal mare şi negru, care ar fi fost de o frumuseţe fără seamăn dacă n-ar fi avut şi el o mică tăietură ca a stăpînului lui, făcută de sabia unui cavaler mercenar, într-unul din ultimele războaie civile la care luase parte.

Cu toate acestea, încîntat de cal, ca şi de sine, gentilomul pe care cititorii noştri l-au recunoscut, desigur, cu uşurinţă, urcă în şa cu un sfert de ceas înaintea tuturor şi făcu să răsune curtea palatului de Guise de nechezatul bidiviului său, la care răspundea, pe măsură ce izbutea să-l strunească, cu cîte o sudalmă spusă pe toate tonurile. O clipă mai tîrziu, calul, strunit de-a binelea, recunoştea, prin mlădierea şi ascultarea sa, puterea adevăratului său stăpîn ; dar izbînda nu fusese cîştigată fără zarvă şi zarva aceasta — poate tocmai pe ea se bizuise gentilomul nostru — zarva aceasta atrăsese la fereastră o doamnă pe care îmblînzitorul nostru de cai o salută cu plecăciuni adînci, iar ea îi răspunse cum nu se poate mai drăgălaş.

După cinci minute, doamna de Nevers îşi chemă intendentul :

— Domnule — îl întrebă ea — i s-a servit masa aşa cum se cuvine domnului conte Annibal de Coconnas ?

— Da, doamnă — îi răspunse intendentul. Chiar în dimineaţa aceasta a mîncat cu mai multă poftă ca niciodată.

— Bine, domnule — spuse ducesa.

Apoi, întorcîndu-se spre primul său gentilom, adăugă :

— Domnule d'Arguzon, să pornim spre Luvru şi vă rog să nu-l scăpaţi din ochi pe domnul conte Annibal de Coconnas, căci e rănit şi deci slăbit încă, şi pentru nimic în lume n-aş

vrea să i se întîmple ceva. Asta le-ar face plăcere hughenoţilor, care îi poartă pică încă din binecuvîntata noapte a sfîntului Bartolomeu.

Şi doamna de Nevers, încălecînd la rîndul ei, porni strălucitoare spre Luvru — locul de întîlnire al tuturor.

Era cam două după-amiază cînd un lanţ de călăreţi plini de aur, giuvaeruri şi în veşminte minunate, se ivi pe strada Saint-Denis, îndreptîndu-se către colţul cimitirului Inocenţilor, desfăşurîndu-se în bătaia soarelui, printre cele două rînduri de case mohorîte, ca un şarpe uriaş cu inele strălucitoare.

HOITUL UNUI DUŞMAN MIROASE ÎNTOTDEAUNA FRUMOS

Oricît de bogat înveşmîntat ar fi un grup de oameni, el n-ar putea aduce nici pe departe cu cei ce porniseră acum spre cimitirul Inocenţilor.

Veşmintele de mătase, bogate şi strălucitoare — minunată modă lăsată urmaşilor săi de către Francisc I — nu se transformaseră încă în costumele acelea strîmte şi închise la culoare, care se purtau sub Henric al III-lea, şi aşa, costumul lui Carol al IX-lea, mai puţin bogat, dar mai elegant poate decît cele de pînă atunci, strălucea prin armonia lui fără cusur. Azi nu mai putem întîlni un asemenea cortegiu, căci măreţia parăzilor noastre ne face să ne mulţumim cu simetria şi uniformitatea. Paji, scutieri, gentilomi, cîini şi cai pe flancuri şi în urmă făceau ca acest cortegiu regesc să pară o adevărată oştire. În urma acestuia venea norodul care, la drept vorbind, era pretutindeni. Norodul îl urma, îl însoţea şi mergea în frunte; şi-l auzeai cum strigă ba „trăiască“, ba „huo, la oase“, căci în mijlocul cortegiului se vedeau, ici şi colo, vreo cîţiva calvinişti renegaţi, şi norodul le purta pică.

Chiar în acea dimineaţă Carol al IX-lea vorbise ca despre ceva foarte obişnuit — de faţă cu Caterina, ducele de Guise şi Henric de Navara — despre plimbarea pe care aveau s-o facă pînă la Montfaucon, să vadă spînzurătoarea, sau mai degrabă trupul sfîrtecat al amiralului.

În prima clipă Henric voise să renunţe la această plimbare. Atîta aştepta Caterina. De îndată ce Henric încercă să-şi arate dezgustul pentru acest lucru, ea şi avu un schimb de priviri însoţit de un zîmbet, cu ducele de Guise. Henric prinse aceste ocheade, le înţelese şi pe loc, luîndu-şi seama, zise :

— La urma urmei, de ce n-aş merge ? Sînt catolic şi datorez acest lucru noii mele credinţe.

Adresîndu-se apoi lui Carol al IX-lea, adăugă :

— Maiestatea voastră se poate bizui pe mine ; voi fi întotdeauna fericit s-o însoţesc oriunde se va duce. Şi îşi roti privirea, ca să vadă cîte sprîncene se încruntau.

Şi aşa, din tot cortegiul acela, omul privit poate cu cea mai mare curiozitate era acest fiu fără mamă, acest rege fără regat, acest hughenot trecut la catolicism. Chipul lui prelung şi cu trăsături colţuroase, înfăţişarea lui puţin grosolană, felul lui familiar de a se purta cu inferiorii, familiaritate pe care o împingea pînă la o treaptă aproape nelalocul ei pentru un rege şi pe care o deprinsese încă din tinereţe din pricina obiceiurilor lui de om de la munte, şi de care nu avea să se dezbare pînă în ceasul morţii, toate acestea îi dădeau un aer deosebit în ochii celor ce-l priveau şi dintre care unii strigau :

— La liturghie, la sfînta liturghie :

La care Henric răspundea :

— Am fost ieri, mă duc şi astăzi, şi am să mă duc şi mîine ! Ei, drăcia dracului ! Cred că-i de ajuns !

Margareta venea călare şi era atît de frumoasă, de proaspătă şi de elegantă, încît laudele roiau în jurul ei, iar unele, trebuie să mărturisim, se răsfrîngeau şi asupra însoţitoarei sale, doamna ducesă de Nevers, care tocmai i se alăturase şi al cărei cal alb scutura nărăvaş din cap, de parc-ar fi fost mîndru de povara ce o purta.

— Ei bine, ducesă — o întrebă regina Navarei — ce mai e nou ?

— Nu ştiu nimic, doamnă — răspunse cu glas tare Henriette.

Apoi o întrebă în şoaptă :

— Şi hughenotul ce mai face ?

— I-am găsit o ascunzătoare aproape sigură — răspunse Margareta. Dar, spune-mi, tu ce-ai făcut cu nemaipomenitul tău măcelar de oameni !

— A ţinut să vină la serbare ; e călare pe un cal de luptă al domnului de Nevers, unul mare cît un elefant. E un călăreţ fără pereche. I-am îngăduit să ia parte la ceremonie, pentru că m-am gîndit că hughenotul tău va fi destul de prevăzător să rămînă acasă, ca să nu ne temem de vreo încăierare.

— Vai, pe legea mea — răspunse Margareta zîmbind — nu e aici, dar chiar să fi fost, tot nu cred că ar fi ieşit vreo încăierare ! Ce-i drept, e băiat frumos hughenotul meu, dar atîta tot ; e un porumbel, nu un şoim ; gungureşte, dar nu muşcă. La urma urmei — făcu ea pe un ton cu neputinţă de redat, şi ridicînd uşor din umeri, — la urma urmei, poate că noi l-am luat drept hughenot şi el, săracul, o fi brahman şi credinţa lui îl opreşte să verse sînge.

— Dar unde este ducele de Alençon ? întrebă Henriette. Nu-l văd de loc !

— Trebuia să ne ajungă din urmă azi-dimineaţă ; îl dureau ochii şi nu prea avea chef să vină ; dar cum se ştie că înclină spre hughenoţi, doar ca să nu fie de aceeaşi părere cu fraţii lui, Carol şi Henric, i s-a atras atenţia că regele ar putea să privească cu ochi răi absenţa lui, aşa că s-a hotărît să meargă. Ah, dar ia uită-te într-acolo, unde se uită toată lumea şi strigă ! Să ştii că el a trecut prin poarta Montmartre.

— Da, da, el e ! Îl recunosc ! făcu Henriette. Într-adevăr, arată bine azi ; de un timp încoace parcă se îngrijeşte mai mult. Să ştii că e îndrăgostit. Ce bine e să fii prinţ de sînge ! Treci cu calul peste oameni şi oamenii se dau în lături !

— Ai dreptate — spuse Margareta rîzînd — o să ne strivească ! Doamne fereşte, dar dă-i deoparte pe gentilomii dumitale, ducesă ! Uite pe unul care nu se dă în lături, o să-l ucidă !

—Eh, uite, ăsta-i viteazul meu ! strigă ducesa.

Într-adevăr, Coconnas ieşise din rînd ca să se apropie de doamna de Nevers ; dar în clipa în care calul său traversa şoseaua mărginaşă ce lega strada de mahalaua Saint-Denis, un călăreţ din suita ducelui de Alençon, încercînd zadarnic să-şi ţină în frîu calul avîntat, îl izbi în plin pe Coconnas. Scuturat zdravăn, Coconnas se clătină pe calul său cît toate zilele de mai-mai să-i cadă pălăria de pe cap, pe care o prinse cu mîna, şi se întoarse înfuriat.

— Doamne ! făcu Margareta, plecîndu-se la urechea prietenei sale. Domnul de La Mole !

— Tînărul acela frumos şi palid ! exclamă ducesa, neputîndu-şi stăpîni uimirea.

— Da, da, chiar el e acela care era cît pe ce să-l răstoarne pe piemontez !

— Vai — exclamă ducesa — o să se întîmple ceva înspăimîntător ! Uite, se privesc, se recunosc !

Într-adevăr, Coconnas, întorcîndu-se, îl recunoscu pe La Mole ; şi, de uimire, scăpă dîrlogii calului, căci era sigur că-l ucisese pe fostul său tovarăş, sau măcar îl scosese din luptă pentru o bucată de vreme. La Mole îl recunoscu şi el pe Coconnas şi simţi că i se urcă sîngele la cap. Cîteva clipe, care fură de ajuns ca să dea pe faţă toate simţămintele ce mocneau în sufletul celor doi, ei se sfredeliră cu nişte priviri care le făcură pe cele două femei să tremure. Apoi La Mole se uită în jur şi dîndu-şi seama fără îndoială că nu era locul potrivit pentru răfuieli, dădu pinteni calului şi veni lîngă ducele de Alençon. Coconnas rămase o clipă pironit locului, răsucindu-şi mustaţa, gata-gata să şi-o vîre în ochi ; văzînd că La Mole se depărtează fără să-i spună o vorbă, îşi văzu şi el de drum.

— Vai, vai ! făcu Margareta cu durere, dar plină de dispreţ. Nu m-am înşelat, deci... Dar de astă dată e prea mult !

Şi îşi muşcă buzele pînă la sînge.

— E foarte frumos ! răspunse ducesa, compătimind-o.

Chiar în clipa aceea ducele de Alençon îşi luă din nou locul înapoia regelui şi a reginei-mame, astfel că curtenii săi, alăturîndu-i-se, erau nevoiţi să treacă prin faţa Margaretei şi a ducesei de Nevers. Trecînd la rîndu-i pe dinaintea celor două principese. La Mole îşi scoase pălăria, o salută pe regină, aplecîndu-se pînă la grumazul calului şi rămase descoperit, aşteptînd ca maiestatea sa să-l cinstească cu o privire.

Margareta întoarse însă cu mîndrie capul.

La Mole citi, fără îndoială, dispreţul întipărit pe chipul ei şi, din palid cum era, se făcu galben ca ceara. Mai mult chiar, ca să nu cadă de pe cal, trebui să se prindă cu mîinile de coama lui.

— Vai, vai — făcu Henriette, întorcîndu-se spre regină — ia priveşte cît eşti de crudă ! O să i se facă rău !...

— Ei da ! făcu regina, cu un zîmbet nimicitor. Atîta ar mai lipsi ! Ai sărurile la tine ?

Doamna de Nevers se înşelase însă.

Bălăbănindu-se în şa, La Mole îşi recăpătă încet-încet puterile şi întărindu-se în scări, merse să-şi ia locul în suita ducelui de Alençon.

În timpul acesta, cortegiul îşi urmă drumul şi în depărtare se profila silueta sinistră a spînzurătorii ridicate şi inaugurate de Enguerrand de Marigny. Niciodată nu avusese parte spînzurătoarea de o pradă mai bună.

Aprozii şi gărzile înaintară alcătuind un cerc larg în jurul incintei. La apropierea lor, corbii cocoţaţi pe spînzurătoare îşi luară zborul, croncănind deznădăjduiţi.

În spatele spînzurătorii de la Montfaucon se adăposteau de obicei cîinii, ademeniţi adesea de pradă, şi tîlharii filozofi, ce veneau acolo să cugete asupra tristei nestatornicii a sorţii.

În ziua aceea nu se aflau la Montfaucon — cel puţin aşa se părea — nici cîini şi nici tîlhari. Aprozii şi gărzile îi alungaseră pe cîini o dată cu corbii, iar tîlharii se pierduseră în mulţime, ca să dea vreo lovitură dintre acelea care alcătuiesc fericita nestatornicie a meşteşugului lor.

Cortegiul înainta : în frunte sosiră regele şi Caterina, veneau apoi ducele de Anjou, ducele de Alençon, regele Navarei, domnul de Guise cu gentilomii lor ; în sfîrşit, urmau doamna Margareta cu ducesa de Nevers şi toate femeile ce alcătuiseră aşa-numitul escadron mobil al reginei ; mai veneau apoi pajii, scutierii, valeţii şi norodul ; în totul, zece mii de oameni.

O masă fără formă, un hoit înnegrit, mînjit de sînge, năclăit de noroi, albit de noi straturi de praf, spînzura de stîlpul principal. Hoitului îi lipsea capul. De aceea îl atîrnaseră de picioare. Şi apoi mulţimea îi pusese în loc un şomoiog de paie pe care prinseseră o mască şi, în gura măştii, un şugubăţ care-i cunoştea obiceiurile domnului amiral îi vîrîse o scobitoare.

Era un tablou pe cît de sinistru, pe atît de ciudat să-i fi văzut pe toţi aceşti seniori eleganţi şi pe toate aceste frumoase doamne defilînd, ca o procesiune pictată de Goya, printre scheletele acestea negre şi printre spînzurătorile cu

braţe lungi. Şi cu cît veselia vizitatorilor era mai zgomotoasă, cu atît contrasta ea mai puternic cu tăcerea posomorîtă şi nepăsarea rece a acestor leşuri, de care se făcea haz, dar se tremura în acelaşi timp de groază.

Dintre cei de faţă, mulţi îndurau cu greu acest spectacol, iar în ceata strînsă a hughenoţilor îl puteai desluşi, după paloare, pe Henric care, oricît de bine izbutea să se stăpînească şi cu oricîtă prefăcătorie îl înzestrase cerul, nu mai putea să reziste. Pretextînd că acele leşuri răspîndeau miazme puturoase, el se apropie de Carol al IX-lea care, alături de Caterina, se oprise în faţa hoitului amiralului, şi îi spuse :

— Sire, maiestatea voastră nu găseşte că acest hoit nenorocit miroase prea rău ca să mai putem rămîne aici ?

— Găseşti, Henriot ? făcu Carol al IX-lea, în ai cărui ochi sclipea o bucurie sălbatică.

— Da, sire.

— Ei bine ! Nu-s de aceeaşi părere... hoitul duşmanului miroase întotdeauna frumos...

— Pe cinstea mea, sire — adăugă Tavannes — de vreme ce maiestatea voastră ştia că trebuie să facem o mică vizită domnului amiral, ar fi trebuit să-l invite şi pe Pierre Ronsard, maestrul vostru în ale poeziei ; cît ai clipi, i-ar fi făcut un epitaf bătrînului Gaspard.

— Nu mai e nevoie de el — îi răspunse Carol al IX-lea — o să-i facem chiar noi... Eh, ia ascultaţi, domnilor — adăugă el după o clipă de gîndire :

Ici zace... dar nu, am greşit,
Cuvîntul e nepotrivit.
Ici amiralul este spînzurat.
Din lipsă de cap — de glezne-aninat.

— Bravo, bravo ! strigară gentilomii catolici într-un glas, în timp ce hughenoţii, strînşi laolaltă, se încruntau în tăcere.

Cît despre Henric, care stătea de vorbă cu Margareta şi cu doamna de Nevers, se făcu că nu aude.

— Hai, hai, domnule ! făcu Caterina, pe care, deşi îmbibată de parfumuri, duhoarea aceea începuse s-o supere. Să plecăm ; chiar şi de cel mai bun prieten tot te desparţi. Să-i spunem rămas bun domnului amiral şi să ne întoarcem la Paris.

Făcu un gest ironic cu capul, în semn de batjocură, ca şi cum s-ar fi despărţit de un prieten, şi trecînd din nou în fruntea cortegiului, făcu calea-ntoarsă, în vreme ce procesiunea se scurgea prin faţa cadavrului.

În zare, soarele mergea spre asfinţit.

Mulţimea o porni pe augustele urme, ca să poată gusta pînă la capăt măreţia cortegiului şi să nu scape nimic din spectacol ; tîlharii se luară şi ei după mulţime, aşa că la vreo zece minute după plecarea regelui nu mai rămăsese nimeni în preajma cadavrului ciopîrţit al amiralului, pe care începeau să-l mîngîie cele dintîi adieri ale serii.

Dar cînd spunem nimeni, ne înşelăm. Un gentilom călare pe un cal negru, şi care atîta timp cît avusese cinstea să se afle în faţa regeştei adunări nu putuse privi după pofta inimii lui trunchiul acela fără formă şi înnegrit, rămase mai la urmă. Se desfăta acum privind cu luare-aminte toate lanţurile, cîrligele, stîlpii de piatră, cu un cuvînt — spînzurătoarea — care pentru el, poposit doar de cîteva zile la Paris şi necunoscînd perfecţiunile pe care capitala le aduce oricărui lucru, părea să fie culmea a tot ceea ce omul poate născoci mai urît.

De prisos să-i mai spunem cititorului că omul acesta era prietenul nostru Coconnas. Un ochi de femeie versat îl căutase zadarnic în cortegiul călăreţilor şi scrutase şirurile fără să-l poată descoperi.

Domnul de Coconnas, după cum am spus, rămăsese în admiraţie în faţa operei lui Enguerrand de Marigny.

Dar pe domnul de Coconnas nu-l căuta numai femeia aceea. Unui alt gentilom, pe care-l deosebeai după pieptarul de satin alb şi după penele graţioase de la pălărie, după ce privise înainte şi în lături, îi trecu prin minte să se uite şi în urmă. Şi aşa s-a făcut că a zărit statura înaltă a lui Coconnas şi silueta uriaşă a calului conturîndu-se puternic pe cerul înroşit de ultimele raze ale soarelui ce apunea.

Pe dată gentilomul cu pieptarul de satin alb părăsi drumul pe care-l apucase cortegiul, o porni pe o cărăruie şi, făcînd un ocol, se întoarse la spînzurătoare.

Aproape în acelaşi timp, doamna, care nu era alta decît ducesa de Nevers, după cum gentilomul acela spătos, călare pe calul negru era însuşi Coconnas, se apropie de Margareta şi îi spuse :

— Ne-am înşelat amîndouă, Margareta. Piemontezul a rămas în urmă şi domnul de La Mole s-a luat după el.

— Drăcia dracului — făcu Margareta rîzînd — să ştii că se întîmplă ceva ! Drept să-ţi spun, nu mi-ar părea rău să-mi pot schimba părerea despre el.

Margareta se întoarse şi-l văzu într-adevăr pe La Mole pornind înapoi, aşa cum am spus.

Cele două principese părăsiră şi ele cortegiul ; prilejul era dintre cele mai potrivite ; au făcut calea întoarsă chiar în locul unde începea o potecă mărginită de tufişuri înalte, care ducea înapoi, pînă la vreo treizeci de paşi de spînzurătoare. Doamna de Nevers îi şopti ceva la ureche căpitanului ei. Margareta îi făcu un semn Gillonnei şi toţi patru o apucară pe acest drum, furişîndu-se înapoia tufişului celui mai apropiat de locul unde avea să se petreacă scena la care păreau că vor să fie spectatori. După cum am spus, de aci şi pînă la locul unde Coconnas, încîntat şi fremătînd de plăcere, gesticula în faţa domnului amiral, erau cel mult treizeci de paşi.

Margareta descălecă ; doamna de Nevers şi Gillonne făcură la fel ; la rîndul lui, descălecă şi căpitanul şi apucă toţi cei patru cai de căpăstru. Iarba proaspătă şi deasă le oferea celor trei femei un loc de odihnă, aşa cum îşi doresc adesea, în zadar, prinţesele.

O spărtură în tufiş le îngăduia să nu piardă nici cel mai mic amănunt.

La Mole făcu şi el un înconjur şi, venind cu calul la pas, se opri în spatele piemontezului. Întinzînd braţul, îl bătu pe umăr.

Coconnas se întoarse.

— Aha ! făcu el. Aşadar nu era un vis ! Mai trăieşti !

— Da, domnule — îi răspunse La Mole — da, mai trăiesc. Nu din vina dumitale, dar trăiesc.

— Ei, drăcia dracului ! urmă Coconnas. Te recunosc foarte bine, deşi eşti atît de palid. Ultima oară cînd ne-am întîlnit erai parcă mai rumen la faţă.

— Şi eu — răspunse La Mole — te recunosc cu toată cicatricea aia galbenă care-ţi brăzdează faţa. Cînd ţi-am făcut-o erai mai palid ca acum.

Coconnas îşi muşcă buzele dar, hotărît, după cîte se pare, să continue discuţia pe acelaşi ton ironic, urmă :

— Nu-i aşa, domnule de La Mole, că e ciudat, mai ales pentru un hughenot, să se poată uita la domnul amiral, aşa spînzurat cum e de cîrligul ăsta de fier; şi cînd te gîndeşti că mai sînt unii care sar peste cal, învinuindu-ne că am ucis pînă şi pe puii de hughenoţi de la sînul mamei!

— Conte — făcu La Mole înclinîndu-se — nu mai sînt hughenot. Am fericirea să fiu catolic.

— Asta-i bună! exclamă Coconnas, izbucnind în rîs. Te-ai convertit, domnule! O, cîtă iscusinţă!

— Domnule — continuă La Mole, la fel de grav şi de politicos — am jurat că dacă scap de acest măcel, mă convertesc.

— Conte — reluă piemontezul — e un jurămînt plin de prevedere şi vă felicit; altele n-aţi mai făcut?

— Ba da, domnule, am mai făcut unul — îi răspunse La Mole, mîngîindu-şi calul cum nu se poate mai calm.

— Care? întrebă Coconnas.

— Să te agăţ acolo sus, vezi, de cuiul ăla mic, de sub domnul de Coligny, care parcă te aşteaptă.

— Cum — făcu Coconnas — aşa viu şi nevătămat?

— Nu, domnule, după ce te voi fi străpuns cu sabia.

Coconnas se făcu stacojiu; ochii lui verzi aruncau văpăi.

— Va să zică — făcu el batjocoritor — de cuiul ăla zici?

— Da — întări La Mole — de cuiul ăla!...

— Nu sînteţi destul de înalt pentru asta, domnişorule — îi întoarse vorba Coconnas.

— Atunci am să mă sui pe calul dumitale, bravul meu măcelar de oameni! îi răspunse La Mole. Îţi închipui oare, scumpe domn Annibal de Coconnas, că poţi ucide oamenii fără să-ţi primeşti pedeapsa, sub pretextul legal şi onorabil că eşti o sută contra unu! Aş, vine ziua cînd fiecare îşi găseşte naşul! Şi cred că ziua asta a şi venit. Tare aş avea chef să-ţi găuresc bostanul cu un foc de pistol; dar, vai! din păcate, cred că n-aş ochi bine, pentru că îmi mai tremură mîna de pe urma rănilor pe care mi le-ai făcut ca un trădător.

— Bostanul meu! urlă Coconnas, sărind de pe cal. Descalecă, domnule conte, hai, hai! Trage sabia! Şi zicînd acestea, apucă sabia.

— Hughenotul tău n-a spus cumva „bostan"? îi şopti ducesa de Nevers Margaretei. Tu îl găseşti urît?

— E fermecător! îi răspunse Margareta rîzînd. Şi trebuie să-ţi spun că domnul de La Mole e orbit de furie; dar taci, să privim!

Pe cît descălecase de repede Coconnas, pe atît de încet descălecă La Mole; îşi desfăcu mantia de culoarea cireşei, o puse jos îşi trase sabia şi rămase în gardă.

— Au! făcu el întinzînd braţul.

— Of! murmură Coconnas, la rîndu-i, căci, după cum vă amintiţi, amîndoi fuseseră răniţi la umăr şi la orice mişcare mai bruscă îi durea.

Un hohot de rîs, greu stăpînit, izbucni din tufiş. Principesele nu se putură stăpîni văzîndu-i pe cei doi eroi cum îşi freacă omoplatul, strîmbîndu-se de durere. Hohotele ajunseră la urechile celor doi gentilomi, care nu ştiau că au şi martori. Se întoarseră şi îşi zăriră îngerii lor păzitori.

La Mole se puse iarăşi în gardă, ţeapăn, ca un automat, pe cînd Coconnas încrucişă sabia cu un „drăcia dracului!" spus printre dinţi.

— Ei, asta e! Ăştia sînt în stare să se spintece dacă nu sărim! Destul cu gluma! Hei, domnilor, hei! strigă Margareta.

— Lasă-i! Lasă-i! făcu Henriette care, văzîndu-l pe Coconnas dezlănţuit, nădăjduia în adîncul inimii ei că-l va da gata pe La Mole, la fel cum făcuse cu cei doi nepoţi şi cu fiul lui Mercandon.

— Vai, zău că sînt frumoşi! zise Margareta. Parc-ar scoate flăcări pe nări!

La drept vorbind, încăierarea pornită cu glume şi cuvinte de batjocură se transformase, din clipa în care cei doi eroi încrucişaseră săbiile, într-o luptă pe tăcute. Nici unul nu se bizuia prea mult pe puterile sale şi, la fiece mişcare mai bruscă, erau nevoiţi să-şi stăpînească cîte un junghi de pe urma vechilor răni. Cu privirea ţintă şi înflăcărată, cu gura crispată, cu dinţii încleştaţi, La Mole înainta cu paşi mici, dar hotărîţi şi apăsaţi, asupra duşmanului său care, în faţa măiestriei lui, dădea înapoi, ce-i drept pas cu pas, dar dădea înapoi. Şi astfel ajunseră amîndoi la marginea şanţului, dincolo de care se aflau spectatorii. Aci, ca şi cum retragerea lui nu avusese alt scop decît să se apropie de doamna sa, Coconnas se opri şi în clipa în care La Mole degajă prea mult, îi dădu cu iuţeala fulgerului o lovitură îndemînatică,

şi în aceeaşi clipă pe pieptarul de satin alb al lui La Mole se ivi o pată roşie de sînge, care se întindea.

— Curaj ! strigă ducesa de Nevers.

— Ah, sărmanul La Mole ! făcu Margareta, cu un strigăt de durere.

Auzind acest strigăt, La Mole îi aruncă reginei una din acele priviri care pătrund mai adînc în inimă decît vîrful unei săbii şi, prefăcîndu-se că îi dă ocol lui Coconnas, fandă în plin.

De astă dată cele două femei scoaseră cîte un strigăt, care se contopi într-unul. Spada lui La Mole îl străpunsese pe Coconnas pînă în spate, arătîndu-şi vîrful plin de sînge.

Nu se prăbuşi însă nici unul din ei ; rămaseră amîndoi în picioare, privindu-se cu gurile căscate, fiecare simţind că, la cea mai mică mişcare, şi-ar pierde echilibrul. În sfîrşit, piemontezul, rănit mai grav decît adversarul lui, şi simţind că puterile i se scurg o dată cu sîngele, se lăsă să cadă peste La Mole, cuprinzîndu-l cu un braţ, pe cînd celălalt încerca să tragă pumnalul. Pe de altă parte, La Mole îşi adună toate puterile, ridică mîna şi-l izbi pe Coconnas cu mînerul săbiei în creştet. Ameţit, acesta se prăbuşi, dar în cădere îl trase şi pe potrivnicul lui, aşa că amîndoi se rostogoliră în şanţ. În clipa în care Margareta şi ducesa de Nevers văzură că, aşa pe moarte cum erau, încercau totuşi să-şi dea lovitura de graţie, se năpustiră spre ei, împreună cu căpitanul gărzii. Dar, pînă să ajungă, mîinile celor doi se desprinseră, ochii li se împăienjeniră şi, lăsînd să le scape sabia, cei doi luptători, cu un ultim spasm, înţepeniră.

Un val de sînge spumega în jurul lor.

— Oh, viteazule La Mole ! exclamă Margareta, care nu-şi putea stăpîni admiraţia. O, iartă-mă, de o mie de ori iartă-mă că te-am bănuit !

Şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Vai, vai — murmură ducesa — bravul meu Annibal... Spuneţi-mi, doamnă, aţi mai văzut de cînd sînteţi doi lei paralei ca aceştia ?

Şi izbucni în hohote de plîns.

— Sfinte Sisoie ! Sălbatică încăierare ! făcu căpitanul, încercînd să oprească sîngele ce curgea valuri... Hei ! Tu de colo ! Vino mai repede !

Într-adevăr, un bărbat care şedea cocoţat pe un fel de furgon vopsit în roşu se ivi în umbra serii, cîntînd cîntecul

acela vechi pe care i-l amintise fără îndoială minunea de la cimitirul Inocenţilor :

Măceş drăgălaş ce-nfloreşti
   Şi-nverzeşti
Pe lîngă malul umbros,
Lăurusca te-a încins,
   Cu braţu-i lung te-a împins
Să te-mbrace pînă jos.

O cîntăreaţă privighetoare,
   Neştiutoare,
Iubita cătîndu-şi iar
Dragostea să-şi ostoiască,
   Vine să se cuibărească,
Ca-n toţi anii, în frunzar.

Tu măceş, să trăieşti,
În veci să-nverzeşti
Şi nici suflare de vînt,
Nici secure, nici furtună,
Şi nici vremea cea străbună
Nu te pună la...

— Hei ! strigă din nou căpitanul. Vino încoace cînd te chem ! Vino odată ! Nu vezi că gentilomii ăştia au nevoie de ajutor ?

Omul din căruţă, a cărui înfăţişare respingătoare şi al cărui chip aspru contrasta cu gingaşul cîntec cîmpenesc pe care l-am pomenit mai sus, îşi opri calul, se dădu jos şi, aplecîndu-se asupra celor două trupuri, zise :

— Tii, straşnice răni ! Da' eu fac şi mai faine !

— Dar cine eşti dumneata ? îl întrebă Margareta, simţind fără voie o spaimă pe care nu şi-o putu stăpîni.

— Doamnă — răspunse omul cu o plecăciune pînă în pămînt. Eu sînt jupîn Caboche, călăul din Paris, şi veneam să mai atîrn în spînzurătoarea aceasta cîţiva tovarăşi pentru domnul amiral.

— Ei bine, eu sînt regina Navarei — răspunse Margareta — dă jos morţii, aşterne păturile cailor noştri în căruţă şi vino încet în urma noastră, cu aceşti gentilomi, pînă la Luvru.

Căruța în care fuseseră așezați Coconnas și La Mole o apucă spre Paris, urmînd prin întuneric grupul ce-i slujea de călăuză. La Luvru se opri. Vizitiul primi o răsplată grasă. Răniții fură duși apoi la domnul duce de Alençon și se trimise după maestrul Ambroise Paré.

Cînd acesta sosi, nici unul din cei doi răniți nu-și venise încă în fire.

La Mole era rănit mai ușor, căci sabia îl nimerise la subsuoara dreaptă, dar fără să-i atingă vreun centru vital; Coconnas avea însă plămînul străpuns și șuierul care-i ieșea din rană făcea să tremure flacăra lumînării.

Maestrul Ambroise Paré nu-și luă răspunderea că-l poate face bine.

Doamna de Nevers era deznădăjduită; încrezătoare în puterea, în dibăcia și curajul piemontezului, ea o împiedicase pe Margareta să oprească lupta. Ar fi putut să-l ducă pe Coconnas la palatul de Guise, ca să-l îngrijească pentru a doua oară; dar dintr-o clipă în alta soțul ei trebuia să sosească de la Roma și s-ar fi putut să i se pară ciudată prezența unui străin în domiciliul conjugal.

Ca să ascundă pricina rănilor, Margareta poruncise ca cei doi tineri să fie duși la fratele ei, unde și locuia de altfel unul din ei, spunînd că cei doi gentilomi căzuseră de pe cal pe cînd se plimbau; dar căpitanul, plin de admirație, destăinuise adevărul. Nu trecu mult și toată curtea știa că gloria și celebritatea își mai aveau doi pretendenți de soi. Îngrijiți de același chirurg ce-i veghea în egală măsură, cei doi răniți trecură prin toate fazele convalescenței, fiecare după cît de gravă era rana fiecăruia. La Mole, rănit mai ușor, își veni primul în fire. Coconnas fu cuprins de o febră cumplită și întoarcerea lui la viață o vesti un delir înfiorător.

Deși adăpostit în aceeași cameră cu Coconnas, La Mole, cînd își reveni în fire, nu-și văzu tovarășul, sau poate că nu arătase că l-ar fi văzut. Coconnas, dimpotrivă, deschizînd ochii, îi aținti asupra lui La Mole cu o căutătură care ar fi putut dovedi că sîngele pe care-l pierduse nu făcuse să scadă pornirile acestei firi pătimașe.

Coconnas crezu că visează, că și în vis dădea iar peste dușmanul lui, pe care în două rînduri își închipuise că l-a ucis; numai că visul se prelungea peste măsură. După ce-l văzu pe La Mole culcat ca și dînsul, bandajat ca și dînsul de către chirurg, îl privi cum se ridică din patul acela în care el era țintuit de friguri, slăbiciune și dureri, îl văzu cum se da jos, apoi cum merge sprijinit de doctor, pe urmă în baston și, în sfîrșit, singur.

Coconnas, care mai aiura încă, privea cum se înzdrăvenește tovarășul lui cînd cu o privire stinsă, cînd furioasă, dar totdeauna amenințătoare.

În mintea înfierbîntată a piemontezului era un amestec înspăimîntător de fantastic și real. Pentru el, La Mole era mort, mort de-a binelea, și nu o dată — de două ori, și cu toate acestea recunoștea umbra acestui La Mole lungită într-un pat ca al lui; după aceea, așa cum am arătat, a văzut că umbra se ridică, pe urmă că merge și, lucru înfiorător, că vine spre patul lui. Umbra aceasta, de care ar fi vrut să fugă, chiar în fundul iadului, veni drept spre el și se opri la căpătîi, uitîndu-se la el. Pe figura ei se citea chiar blîndețe și milă, dar Coconnas crezu că nu-i decît o batjocură diavolească.

Și astfel, sufletul lui, mai bolnav poate decît trupul, căzu pradă unei patimi oarbe a răzbunării. Nu-l mai frămînta decît un singur gînd: să facă rost de o armă, orice fel de armă, și să izbească cu ea în trupul sau în umbra aceasta a lui La Mole, care îl chinuia cu atîta cruzime. Hainele îi fuseseră așezate pe un scaun, dar fură luate de acolo, căci așa mînjite de sînge cum erau, găsiseră cu cale că era mai bine să fie luate din preajma rănitului. Lăsaseră însă pe scaun un pumnal, la care nu se gîndea nimeni că ar putea prea curînd să-l îmbie să se folosească de el.

Coconnas văzu pumnalul; trei nopți în șir, pe cînd La Mole dormea, încercă să întindă mîna după el, dar tot de atîtea ori puterile îl părăsiseră și leșină.

În sfîrșit, în cea de-a patra noapte ajunse la armă, o apucă cu vîrful degetelor lui crispate și, scoțînd un geamăt de durere, o ascunse sub căpătîi.

A doua zi văzu ceva de neînchipuit pentru el.

Umbra lui La Mole, care părea că în fiecare zi capătă puteri noi, în vreme ce el, urmărit fără încetare de vedenia aceasta înspăimîntătoare, și le cheltuia pe ale sale într-o nesfîrșită urzire a unui complot ce trebuia să-l scape de

acest potrivnic, umbra aceasta, din ce în ce mai vioaie, dădu ocol odăii cu un aer îngîndurat. Apoi își potrivi mantia, își încinse sabia, își puse o pălărie cu boruri largi, deschise ușa și plecă.

Coconnas răsuflă ușurat; se vedea scăpat de fantomă. Timp de două-trei ceasuri, sîngele îi circulă prin vine mai liniștit și mai răcorit, așa cum nu mai fusese de la duel; dacă La Mole ar fi lipsit o zi întreagă, Coconnas și-ar fi venit cu totul în fire; dac-ar fi lipsit opt zile, poate că s-ar fi vindecat; din nefericire, La Mole se întoarse după două ceasuri.

Întoarcerea lui înseamnă pentru piemontez o adevărată lovitură de pumnal și, cu toate că acesta nu venise singur, Coconnas nu-l vedea decît pe el.

Omul care îl însoțea merită totuși atenția.

Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, scund, îndesat și voinic. Avea părul negru și îi cobra pînă la sprîncene, iar barba-i neagră și ea, îi acoperea toată falca, în pofida modei de pe atunci.

Dar noului venit nu prea părea să-i pese de modă.

Purta un pieptar de piele stropit peste tot cu pete cafenii; un pantalon de culoare cafeniu-roșcată, o flanelă roșie, niște ghete mari de piele, care îi treceau de glezne, și o bonetă de aceeași culoare cu pantalonii. Mijlocul îi era strîns de o cingătoare lată de care atîrna un cuțit vîrît în teacă.

Personajul acesta ciudat, a cărui prezență în Luvru părea nefirească, își aruncă pe un scaun mantia cafenie în care era înfășurat și se apropie cu gesturi brutale de patul lui Coconnas care îl fixa, parcă prins în mrejele unei fascinații, pe La Mole, ce stătea deoparte. Omul se uită la bolnav și, dînd din cap, zise:

— Ați pierdut cam mult timp, nobile domn!

— N-am putut ieși mai curînd — îi răspunse La Mole.

— Ei, Doamne Dumnezeule! Trebuia să trimiteți după mine!

— Pe cine?

— A, așa-i! Uitasem unde sîntem. Le-am spus eu doamnelor, dar n-au vrut să m-asculte. Dac-ar fi folosit leacurile mele, în loc să se ia după vita aia încălțată căruia îi zice Ambroise Paré, de mult ați fi pornit-o împreună după aventuri, sau v-ați mai fi putut înțepa o dată cu sabia, după

cum v-ar fi poftit inima. În sfîrșit, o să vedem ce-i de făcut. Pricepe ce i se spune?

— Nu prea!

— Scoateți limba, domnule.

Coconnas scoase limba spre La Mole, strîmbîndu-se atît de îngrozitor, încît vraciul mai dădu o dată din cap.

— Țțț! Țțț! făcu el. Contracția mușchiului. Nu mai e timp de pierdut. Chiar în seara asta vă trimit o băutură gata pregătită, care să i se dea de trei ori, din ceas în ceas, la miezul nopții, la unu și la două.

— Bine.

— Dar cine i-o va da?

— Eu.

— Chiar dumneavoastră?

— Da.

— Îmi dați cuvîntul?

— Pe cuvîntul meu de gentilom?

— Și dacă vreun alt doctor ar vrea să șterpelească puțin din ea ca să vadă din ce e alcătuită...

— Aș vărsa-o pînă la ultima picătură.

— Tot pe cinstea dumneavoastră de gentilom?

— Îți zic că da.

— Prin cine să vă trimit băutura?

— Prin cine vrei.

— Dar trimisul meu...

— Ei bine?

— Cum va ajunge pînă la dumneavoastră?

— Am aranjat eu totul. Să spună că vine din partea domnului René, meșterul de parfumuri.

— Florentinul acela care locuiește la podul Saint-Michel?

— Exact. Poate intra în Luvru la orice oră din zi sau din noapte.

Omul zîmbi.

— La drept vorbind, măcar atîta lucru poate să-l facă regina-mamă. E în ordine deci. Trimisul meu va veni din partea lui René, meșterul de parfumuri. Pot să împrumut și eu o dată numele lui; el mi-a împrumutat de atîtea ori meseria mea fără să aibă patente.

— Ei bine — făcu La Mole — atunci mă bizui pe dumneata?

— Bineînțeles.

— Iar plata...

— Oh, o să ne socotim noi chiar cu acest gentilom, cînd va fi pe picioare.

— Fii fără grijă. Cred că o să te poată răsplăti din plin.

— Şi eu cred. Numai că — adăugă el cu un zîmbet ciudat — oamenii care au de-a face cu mine nu prea au obiceiul să fie recunoscători. Şi nu m-ar mira ca odată vindecat să uite şi să nu-i treacă prin cap că mai exist şi eu.

— Bine, bine! făcu La Mole, zîmbind la rîndu-i. Atunci am să am eu grijă să-i împrospătez memoria.

— Atunci, fie! În două ceasuri aveţi băutura.

— La revedere.

— Cum aţi spus?

— La revedere.

Omul zîmbi.

— Eu — zise vraciul — am obiceiul să spun întotdeauna adio... Aşadar, adio, domnule de La Mole. Peste două ceasuri aveţi băutura. Aţi înţeles, trebuie s-o ia la miezul nopţii... trei doze... din ceas în ceas!

Apoi ieşi, iar La Mole rămase singur cu Coconnas.

Coconnas auzise toată convorbirea fără să priceapă însă ceva din ea. Un zvon de cuvinte, un zumzet nedesluşit de vorbe îi ajunsese la urechi. Din toată discuţia nu reţinuse decît atît: „Miezul nopţii".

Continuă deci să-l urmărească cu priviri scăpărătoare pe La Mole, care rămase şi el mai departe în cameră, visînd şi plimbîndu-se de colo-colo.

Medicul acela necunoscut se ţinu de cuvînt şi, la ceasul hotărît, trimise leacul pe care La Mole îl puse pe o sobiţă de argint. Luîndu-şi astfel de grijă, se culcă.

Văzîndu-l pe La Mole că se culcă, Coconnas se linişti şi el puţin; încercă la rîndu-i să închidă ochii, dar delirul lui se transformă într-o toropeală scuturată de friguri. Aceeaşi fantomă care-l urmărea în timpul zilei se ţinea de el şi peste noapte; pe sub pleoapele uscate continua să vadă un La Mole ameninţător, apoi auzi un glas ce-i spunea la ureche: „Miezul nopţii! Miezul nopţii! Miezul nopţii!"

Deodată clopotul orologiului vibră în noapte, bătînd de douăsprezece ori. Coconnas îşi deschise ochii umflaţi. Suflarea fierbinte din piept îi usca buzele, o sete nestinsă îi mistuia gîtlejul încins; lampa cea mică de noapte ardea ca de obicei şi-n lumina ei mohorîtă mii de fantome ţopăiau dinaintea privirii lui nesigure. Văzu atunci — înspăimîntător lucru! — La Mole se dădea jos din pat... După aceea el

dădu ocol de două ori încăperii, ca ogarul care îşi hipnotizează prada, şi se apropie de el, arătîndu-i pumnul. Coconnas întinse mîna după pumnal, îl apucă de prăsele şi se pregăti să-şi spintece duşmanul.

La Mole continua să se apropie.

Coconnas murmură:

— Ah, tu eşti! Tot tu! Mereu tu! Vino! A, mă ameninţi, îmi arăţi pumnul, zîmbeşti! Hai, vino, vino! Aha, te apropii încet, pas cu pas! Vino să te fac bucăţele!

Zis şi făcut! În clipa în care La Mole se apleca spre el, Coconnas trase de sub aşternut o lamă scînteietoare, dar sforţarea de a se ridica îi istovi puterea; braţul întins spre La Mole se opri la jumătatea drumului, pumnalul îi scăpă din mîna slăbită şi muribundul căzu înapoi pe perne.

— Hai, hai! făcu La Mole, ridicîndu-i uşurel capul şi apropiindu-i o ceaşcă de buze. Bea asta, sărmane prieten, căci arzi ca focul!

La Mole îi întinsese o ceaşcă lui Coconnas, pe care acesta o luase drept pumnalul acela ameninţător de care creierul lui pustiit se îngrozise.

Dar la atingerea catifelată a licoarei binefăcătoare, care-i uda buzele şi-i răcorea pieptul, Coconnas îşi redobîndi luciditatea, sau mai bine zis instinctul, simţi cum se revarsă în el o linişte pe care n-o mai cunoscuse pînă atunci; îşi întoarse ochii plini de înţelegere spre La Mole, care îl ţinea în braţe zîmbindu-i şi din ochii aceştia, altădată încruntaţi de o mînie neagră, o lacrimă abia întrezărită se rostogoli pe obrazul fierbinte care o sorbi cu lăcomie.

— Drăcia dracului! şopti Coconnas lăsîndu-se moale pe perne. Dacă mai scap, domnule de La Mole, ai să-mi fii prieten.

— Şi ai să scapi, prietene — îi răspunse La Mole — dacă bei trei ceşti ca aceea pe care ţi-am dat-o şi nu mai visezi urît.

După un ceas, La Mole, devenit infirmier şi urmărind întocmai prescripţiile medicului acela necunoscut, se sculă iarăşi, mai umplu o ceaşcă cu licoare şi i-o dădu lui Coconnas. De astă dată piemontezul, în loc să-l aştepte cu pumnalul în mînă, îl primi cu braţele deschise şi înghiţi băutura cu multă plăcere. Apoi pentru prima oară adormi liniştit.

A treia ceaşcă avu un efect la fel de miraculos.

Bolnavul începu să răsufle normal, deşi mai gîfîia uneori. Mădularele înţepenite se destinseră, năduşeala îi apăru în bro-

boane pe pielea încinsă de fierbinţeală, şi cînd a doua zi maestrul Ambroise Paré veni să-l vadă pe rănit, zîmbi mulţumit, zicînd :

— Din această clipă, răspund de viaţa domnului de Coconnas, şi tratamentul acesta este unul din cele mai izbutite din cîte am aplicat vreodată.

Această întîmplare, pe jumătate dramatică, pe jumătate comică, căreia de fapt nu-i lipsea o umbră de poezie înduioşătoare, cînd te gîndeşti la apucăturile sălbatice ale lui Coconnas, avu drept urmare că prietenia celor doi gentilomi, legată la hanul „À la Belle Étoile" şi întreruptă atît de furtunos de întîmplările din noaptea sfîntului Bartolomeu, se legă din nou cu şi mai multă tărie, întrecînd şi pe cea dintre Oreste şi Pilade cu cinci împunsături de sabie şi un foc de pistol îndurate de cele două trupuri.

Oricum, vechi sau noi, adînci sau uşoare, rănile mergeau spre vindecare. La Mole, credincios îndeletnicirii sale de infirmier, nu mai părăsi camera pînă ce Coconnas nu se vindecă de-a binelea. Îl ridica în pat cît timp puterile nu-l ajutau, îl sprijini să meargă cînd începu să se ţină pe picioare, în sfîrşit, avu pentru el toată grija izvorîtă din firea lui blîndă şi iubitoare, şi toate aceste îngrijiri la care se adăuga robusteţea piemontezului, îl făcură pe Coconnas să se înzdrăvenească mai curînd decît se putea aştepta.

Pe cei doi tineri îi frămînta însă acelaşi gînd : în visurile lor înfierbîntate fiecare o văzuse apropiindu-se de el pe femeia care îi umplea inima. Dar de cînd se făcuseră bine, cu siguranţă că nici Margareta şi nici doamna de Nevers nu călcaseră pragul acestei camere. Şi pe bună dreptate : una era soţia regelui Navarei, cealaltă cumnata ducelui de Guise şi cum ar fi putut ele să arate, de faţă cu toată lumea, interesul ce-l purtau unor simpli gentilomi ? Nu. Desigur, răspunsul acesta trebuia să şi-l dea singuri. Dar lipsa celor două doamne, care poate că-i şi uitaseră cu totul, nu era mai puţin dureroasă.

E drept că gentilomul care fusese de faţă cînd s-au bătut trecuse din cînd în cînd, cu de la sine putere, să vadă cum le merge celor doi răniţi. E drept că Gillonne, la rîndu-i, făcuse la fel ; dar La Mole nu cutezase s-o întrebe despre Margareta şi nici Coconnas nu cutezase să-l întrebe pe gentilom despre doamna de Nevers.

Un răstimp, fiecare dintre cei doi tineri păstrară taina în suflet. Într-o bună zi însă, într-o clipă de avînt, gîndul care îi muncea le ajunse pe buze şi amîndoi îşi arătară cît sînt de prieteni prin această ultimă dovadă, fără de care prietenia nu există : încrederea neţărmurită.

Erau îndrăgostiţi lulea, amîndoi, unul de principesă, celălalt de regină.

În depărtarea aproape de neînvins ce-i despărţea de ţelul dorinţei lor, exista ceva care îi înspăimînta pe cei doi sărmani îndrăgostiţi. Şi, totuşi, nădejdea este un simţămînt atît de adînc înrădăcinat în sufletul omului că, deşi nădejdea lor era o adevărată nebunie, continuau să nădăjduiască.

Altminteri, pe măsură ce se înzdrăveneau, amîndoi îşi îngrijeau de zor obrazul. Orice bărbat, cît de nepăsător ar fi el în ce priveşte farmecul înfăţişării lui, are în anume clipe un schimb de păreri mut şi vreun semn de înţelegere cu oglinda, de a cărei conversaţie se desparte aproape întotdeauna foarte mulţumit. Or, tinerii noştri nu erau nicidecum dintre aceia cărora oglinzile ar fi avut să le spună lucruri prea neplăcute. La Mole, palid şi elegant, avea acea frumuseţe pe care o dă distincţia ; Coconnas, vînjos, bine legat şi cu obrajii sănătoşi, avea frumuseţea pe care o dă forţa. Şi ceva mai mult chiar : de pe urma bolii nu avusese decît de cîştigat. Slăbise şi arăta mai palid ; în sfîrşit, vestita lui cicatrice, care îi făcea atîta sînge rău, pentru că adunase în ea toate culorile curcubeului, dispăruse acum, ca şi acest fenomen ceresc, ce vesteşte de cînd lumea sfîrşitul ploii, anunţînd un lung şir de zile luminoase şi nopţi senine.

Altfel, cei doi răniţi erau îngrijiţi mai departe cu cea mai mare gingăşie. În ziua în care fusese în stare să se ridice din pat, fiecare găsise cîte un halat de casă pe fotoliul de lîngă pat ; în ziua în care fusese în stare să se îmbrace, cîte un costum. Şi, pe deasupra, în buzunarul pieptarului, cîte o pungă bine garnisită, pe care, bineînţeles, o păstrară doar cu gîndul de a o înapoia, la vremea şi locul cuvenit, necunoscutului protector ce-i veghease. Necunoscutul protector nu putea fi principele la care erau găzduiţi cei doi tineri,

căci acesta nu numai că nu venise vreodată să-i vadă, dar nici măcar nu se interesase de ei.

În sufletul lui, fiecare păstra o nădejde nedeslușită că protectorul necunoscut era femeia pe care o iubea.

Și așa, cei doi răniți așteptau cu o răbdare fără seamăn clipa cînd vor putea ieși din casă. La Mole mai în putere, și mai înzdrăvenit, ar fi putut pleca de mult; dar un fel de înțelegere mută îl lega de soarta prietenului său. Stabiliseră că în ziua în care vor putea ieși, să facă trei vizite.

Prima, acelui doctor necunoscut, a cărui licoare catifelată adusese atîta alinare pieptului înfierbîntat al lui Coconnas.

A doua, la locuința răposatului jupîn La Hurière, unde își lăsaseră bagajele și caii.

A treia, la René, florentinul, care, adăugînd la meșteșugul în parfumerie pe cel de vrăjitor, vindea nu numai cosmetice și otrăvuri, ci mai pregătea și licori și citea în zodii.

În sfîrșit, după două luni în care stătuseră închiși ca să se înzdrăvenească, sosi și ziua aceasta atît de așteptată.

Am spus închiși, și acesta e cuvîntul nimerit, căci în mai multe rînduri, mînați de nerăbdare, voiseră să grăbească ziua aceasta; dar o strajă lăsată în fața ușii le împiedicase de fiecare dată ieșirea, spunîndu-le că nu vor putea ieși fără o dezlegare de la meșterul Ambroise Paré.

Și într-o bună zi, neîntrecutul medic, văzînd că cei doi bolnavi erau, dacă nu cu totul vindecați, cel puțin nu prea departe de asta, le dădu acel *exeat* și cam la ceasul două după prînz — într-una din frumoasele zile de toamnă pe care le oferă cîteodată Parisul locuitorilor săi uluiți de ceea ce vedeau, căci ei se și împăcaseră cu gîndul iernii — cei doi prieteni ieșiră la braț pe poarta Luvrului.

La Mole, care era fericit că își găsise pe un fotoliu mantia lui de culoarea cireșei, ce și-o împăturise cu grijă înainte să înceapă lupta, își luase asupră-și să-i călăuzească pașii lui Coconnas, iar acesta se lăsase în voia lui, fără să se împotrivească, și fără măcar să schițeze un gest. Știa că prietenul lui îl ducea la medicul acela necunoscut, a cărui licoare, neștiută de nimeni, îl tămăduise într-o singură noapte, pe cînd doctoriile meșterului Ambroise Paré îl ucideau încet-încet. Cei două sute de galbeni din pungă îi împărțise în două. O sută erau răsplata necunoscutului Esculap, care îl vindecase; Coconnas nu se temea de moarte, dar aceasta nu

însemna că nu-i plăcea să trăiască; așa că, după cum se vede, se pregătea să-l răsplătească din plin pe salvatorul său.

La Mole o apucă pe strada l'Astruce, apoi pe calea Saint-Honoré, pe strada Prouvelles și se pomeni curînd în piața Halelor. Nu departe de fîntîna veche, în locul căruia azi i se spune Carreau des Halles, se înălța o construcție octogonală de zid, prelungită cu o turlă de lemn și cu un acoperiș ascuțit, în vîrful căruia scîrțîia o morișcă de vînt. Această turlă avea opt deschizături cu cîte o roată de lemn în mijloc — asemenea acelei piese heraldice numită fasce, care taie cîmpul blazonului. Roata aceasta de lemn era tăiată la mijloc, pentru ca în deschizătura ei să poată fi vîrît capul și mîinile osînditului sau osîndiților, expuși într-una în mai multe sau chiar în toate cele opt deschizături.

Ciudata clădire, fără seamăn în jur, se chema turnul infamiei. O casă diformă, gheboasă, scîrnavă, chioară și șchioapă, cu acoperișul năpădit de pete de mușchi ca pielea unui lepros, crescuse ca o ciupercă la picioarele acestui turn.

Aici locuia călăul.

În tindă fusese pus la vedere un om care scotea limba la trecători. Era un hoț care operase pe la spînzurătoarea de la Montfaucon și care fusese prins, din întîmplare, în plină activitate.

Lui Coconnas îi trecu prin minte că prietenul său îl adusese anume ca să vadă acest spectacol ciudat; se amestecă în mulțimea celor care priveau și care răspundeau la schimonoselile osînditului strigînd și huiduindu-l.

De felul lui, Coconnas era un om crud și acest spectacol îl înveseli grozav; numai că dac-ar fi fost pe gustul lui, i-ar fi plăcut mai degrabă să se azvîrle cu pietre în osîndit decît să fie numai înjurat și huiduit, pentru că omul era destul de nerușinat și scotea limba nobililor seniori ce-i făceau cinstea să-l viziteze.

Și așa, cînd turla mobilă se roti pe soclul ei, ca să se mai înveselească și alții la vederea acestui nenorocit, iar mulțimea se urni și ea după turlă, Coconnas dădu și el să-i urmeze, dar La Mole îl ținu, șoptindu-i:

— Nu de asta am venit aici.

— Da' pentru ce, mă rog? întrebă Coconnas.

— Ai să vezi — îi răspunse La Mole.

Cei doi prieteni începuseră să se tutuiască încă din ziua ce urmă nopții în care Coconnas voise să-l spintece pe La Mole.

Şi La Mole îl duse pe Coconnas de-a dreptul la ferestruia acelei case ce stătea lipită de turn. Un om se sprijinea cu coatele de pervazul ei.

— Aha, dumneavoastră sînteţi, domnii mei ! făcu omul ridicîndu-şi boneta sîngerie ce-i cobora pînă la sprîncene. Bine-aţi venit !

— Asta cine mai e ? întrebă Coconnas, încercînd să-şi amintească, pentru că i se părea că mai întîlnise mutra asta pe cînd îl scuturau frigurile.

— Salvatorul tău, dragul meu prieten —, îi răspunse La Mole — omul care ţi-a adus la Luvru licoarea aceea răcoritoare ce ţi-a făcut aşa de bine.

— Oh, oh ! făcu Coconnas. În cazul acesta, prietene... Şi îi întinse mîna. Omul, însă, în loc să dea urmare acestui semn de prietenie, răspunzînd cum se cuvine, se trase înapoi şi astfel puse între el şi cei doi prieteni distanţa pe care o ocupase trupul lui aplecat.

— Domnule — îi zise el lui Coconnas — vă mulţumesc de cinstea pe care binevoiţi să mi-o faceţi. Dar socot că dac-aţi şti cine sînt, v-aţi lua seama.

— Pe legea mea ! făcu Coconnas. Chiar diavolul de-ai fi, ţi-aş fi îndatorat, căci fără dumneata aş fi mort acum.

— Nu-s chiar diavolul — îi răspunse omul cu boneta roşie — dar adesea mulţi ar vrea mai degrabă să dea ochii cu el decît cu mine.

— Dar cine sînteţi ? îl întrebă Coconnas.

— Domnule — îi răspunse omul — sînt jupîn Caboche, călăul din Paris.

— A !... făcu Coconnas, trăgîndu-şi mîna înapoi.

— Vedeţi ! îi zise jupîn Caboche.

— Ba nu, am să-ţi dau mîna chiar dacă m-ar lua dracul ! Întinde-o...

— Nu glumiţi ?

— Întinde-o cum se cuvine.

— Poftim !

— Şi mai mult... încă... aşa !

Şi Coconnas scoase din buzunar pumnul de galbeni pe care îi pregătise pentru necunoscutul doctor şi îi puse în palma călăului.

— M-aş fi bucurat mai mult să-mi fi dat doar mîna — spuse jupîn Caboche clătinînd din cap — căci de aur nu duc lipsă. Dar de mîini care s-o strîngă pe-a mea nu prea am eu

parte. Nu-i nimic ! Să vă binecuvînteze Domnul, nobilul meu senior !

— Aşa, va să zică, prietene ! făcu Coconnas, uitîndu-se la călău plin de curiozitate. Dumneata eşti prin urmare acela care îi face pe oameni să spună tot, care îi tragi pe roată, îi sfîrteci, le tai capetele şi le frîngi oasele ! Eh, îmi pare nespus de bine că te-am cunoscut !

— Domnule — spuse jupîn Caboche — nu fac totul singur, căci aşa cum voi, seniorii, aveţi slugi care să facă ceea ce vouă nu vă place, tot aşa am şi eu ajutoarele mele care se ocupă de partea neplăcută a meseriei şi-i trimite pe lumea cealaltă pe cei de rînd. Cînd se întîmplă să am de-a face cu gentilomi ca dumneavoastră şi prietenul dumneavoastră, eh, atunci se schimbă lucrurile. E o cinste pentru mine să iau asupră-mi toate amănuntele execuţiei, de la tortură pînă la decapitare.

Coconnas simţi că-l trece un fior şi că-i îngheaţă sîngele în vine, de parcă pana vrăjmaşă i-ar fi apăsat picioarele şi lama de oţel i-ar fi gîdilat gîtlejul. Fără să înţeleagă de ce, La Mole simţea acelaşi lucru.

Dar Coconnas îşi birui tulburarea aceasta de care îi era ruşine şi, vrînd să-şi ia rămas bun cu o glumă de la jupîn Caboche, spuse :

— Ei bine, jupîne, să nu-ţi uiţi vorba cînd îmi va veni rîndul să urc treptele spînzurătorii lui Enguerrand de Marigny sau ale eşafodului domnului de Nemours. Altul decît dumneata să nu pună mîna pe mine.

— Vă făgăduiesc.

— De astă dată — zise Coconnas — iată, ai mîna mea drept chezăşie că îţi primesc făgăduiala.

Şi îi dădu mîna călăului, pe care acesta o atinse cu timiditate, deşi se vedea bine că tare ar fi vrut să i-o strîngă. La simpla atingere a mîinii, Coconnas păli uşor, dar zîmbetul îi rămase pe buze. În acest timp, La Mole, care nu se simţea în apele lui şi vedea cum mulţimea se ţine după turla care se învîrtea şi astfel se apropia de ei, îi făcea semn lui Coconnas, trăgîndu-l de haină. Coconnas, care la drept vorbind ţinea la fel de mult ca şi La Mole să pună capăt acestei scene, în care, din pricina felului lui de a fi, se lăsase prins mai mult decît ar fi vrut, făcu un semn din cap şi se depărtă.

— Pe legea mea ! izbucni La Mole cînd ajunse, împreună cu prietenul lui, la crucea du Trahoir — trebuie să recunoşti că ne simţim mai la largul nostru aici decît în piaţa Halelor.

— Recunosc — răspunse Coconnas — dar nu-mi pare rău că l-am cunoscut pe jupîn Caboche. E bine să ai prieteni pretutindeni.

— Chiar şi la firma „À la Belle-Étoile" — spuse La Mole, rîzînd.

— Eh, cît despre bietul jupîn la Hurière — făcu Coconnas — ăla a dat de mult ortul-popii. Am văzut doar focul archebuzei, am auzit plumbii care răsunau de parc-ar fi izbit în clopotul cel mare de la Notre-Dame. Şi cînd am plecat, zăcea într-un pîrîiaş, iar sîngele îi curgea pe nas şi pe gură. Şi chiar dac-ar fi să-l socotim prieten, e doar un prieten pe lumea cealaltă.

Şi cum vorbeau aşa, cei doi prieteni pătrunseră pe strada Arbre-Sec şi o apucară spre firma „À la Belle-Étoile", care scînteia mai departe, la locul ei, oferind călătorului imaginea aceluiaşi prînz din basme cu ispititoarea lui inscripţie.

Coconnas şi La Mole se aşteptau să găsească casa pradă desperării, văduva îndoliată şi plozii cu bandă neagră la braţ. Spre marea lui uimire, însă, casa fremăta de activitate, doamna La Hurière era mai strălucitoare ca niciodată, iar copiii cum nu se putea mai veseli.

— Vai, necredincioasa — făcu La Mole — să ştii că şi-a găsit alt soţ!

Apoi, adresîndu-se noii Artemise, zise:

— Doamnă, sîntem doi gentilomi, cunoscuţi ai sărmanului domn La Hurière. Am lăsat aci doi cai şi două geamantane pe care am vrea să le luăm.

— Domnilor — răspunse stăpîna casei, după ce încercă să-şi amintească — cum n-am cinstea să vă cunosc, am să mă duc, dacă îmi îngăduiţi, să-l chem pe soţul meu... Grégoire, du-te şi cheamă-l pe stăpînul tău!

Grégoire trecu prin prima bucătărie, care era un adevărat iad, intră în cea de-a doua, laboratorul unde se preparau mîncărurile pe care jupînul La Hurière, cînd mai era în viaţă, le socotea demne de a fi gătite chiar de mîna lui.

— Să mă ia dracu' — bîigui Coconnas — dacă nu mă doare în suflet cînd văd cîtă veselie e în casa asta, cînd ar trebui să fie cufundată în tristeţe! Bietul La Hurière!

— A vrut el să mă ucidă — spuse La Mole — dar îl iert din tot sufletul.

Nici nu apucase bine La Mole să pronunţe aceste cuvinte, că îşi făcu apariţia un om care ţinea în mînă o tigaie cu ceapă prăjită, în care învîrtea cu o lingură de lemn. La Mole şi Coconnas scoaseră un strigăt de uimire.

Auzind acest strigăt, omul ridică fruntea şi răspunzînd tot cu un strigăt, scăpă tigaia, rămînînd în mînă doar cu lingura de lemn.

— *In nomine Patris* — făcu omul agitînd lingura ca un mătăuz — *et Filii, et Spiritus sancti...*

— Jupîn La Hurière! exclamară cei doi tineri.

— Domnii de Coconnas şi de La Mole! spuse La Hurière.

— Cum, n-ai murit? întrebă Coconnas.

— Cum, mai sînteţi în viaţă? făcu gazda.

— Bine, dar te-am văzut prăbuşindu-te — spuse Coconnas — am auzit cu urechile mele cum plumbul îţi frîngea ceva, nu ştiu ce. Doar te-am lăsat zăcînd în pîrîiaş, şi sîngele îţi dăduse pe nas, pe gură şi chiar pe ochi!

— Drept e ca şi Sfînta Scriptură, domnule de Coconnas, numai că zgomotul pe care l-aţi auzit l-a făcut plumbul cînd m-a izbit în coiful de care s-a şi turtit din fericire. Numai că n-am scăpat teafăr de împuşcătura asta şi dovada e precum vedeţi, că nu mi-a rămas un singur fir de păr pe cap — adăugă La Hurière, scoţîndu-şi boneta şi arătîndu-şi creştetul jupuit ca un genunchi.

La vederea acestei imagini groteşti, cei doi tineri izbucniră în rîs.

— Aha, rîdeţi! făcu La Hurière, mai sigur de sine. Prin urmare, n-aţi venit cu gînduri ascunse!

— Şi ţie, jupîn La Hurière, ţi-a trecut pofta de războială?

— Da, pe legea mea, domnilor! Şi acum...

— Ei bine? Şi-acum...

— Acum am jurat să nu mai văd alt foc decît cel din bucătărie.

— Bravo! izbucni Coconnas — asta zic şi eu prudenţă. Şi acum — adăugă piemontezul — am lăsat în grajd doi cai şi în odăi două cufere.

— Vai, drăcia dracului! făcu hangiul, scărpinîndu-se după ureche.

— Ei bine?

— Doi cai aţi spus?

— Da, în grajd.

— Şi două cufere?

— Da, în odaie.

— Vedeţi... ştiţi... M-aţi crezut mort, nu-i aşa ?
— Desigur.
— Recunoaşteţi că dacă dumneavoastră v-aţi putut înşela, m-am putut înşela şi eu.
— Şi pentru că ne-ai crezut morţi, ţi-ai luat libertatea...
— Păi, vedeţi... de vreme ce-aţi murit fără testament... — urmă jupîn La Hurière.
— Ei şi ?
— Am crezut, am greşit, văd bine acum.
— Da' ce naiba ai crezut ?
— Am crezut că vă pot moşteni.
— Aha, aha ! făcură cei doi tineri.
— Şi cu toate astea nici nu vă închipuiţi ce mare plăcere îmi face să vă văd în viaţă, domnilor !
— Aşa că ne-ai vîndut caii — zise Coconnas.
— Vai, da ! exclamă La Hurière.
— Şi geamantanele noastre ? continuă La Mole.
— Nu, geamantanele nu... — strigă La Hurière — numai ce era în ele.
— Vezi bine, La Mole — reluă Coconnas — mi se pare că ăsta e un pungaş şi jumătate...
— Ce-ar fi să-l facem bucăţi...
Ameninţarea aceasta păru să-şi facă din plin efectul asupra lui La Hurière, care se încumetă să spună :
— Dar, domnilor, putem cădea la o învoială, nu-i aşa ?
— Ascultă — făcu La Mole — din toate astea eu am ieşit cel mai tras pe sfoară.
— Sigur, domnule conte, pentru că într-o clipă de nebunie am avut îndrăzneala să vă ameninţ.
— Da, cu un plumb care mi-a trecut la două degete pe deasupra capului.
— Credeţi ?
— Sînt sigur.
— Dacă sînteţi sigur, domnule de La Mole — zise La Hurière ridicînd cratiţa cu un aer nevinovat — vă sînt o slugă preaplecată ca să vă pot contrazice.
— Ei bine — făcu La Mole — eu unul n-am nici o pretenţie.
— Cum, domnul meu ?!
— Afară doar...
— Vai, vai ! izbucni La Hurière.
— Afară doar de un prînz pentru mine şi prietenii mei, ori de cîte ori voi călca prin această mahala.

— S-a făcut ! exclamă La Hurière încîntat. Cum porunciţi, domnule !
— Aşadar, ne-am înţeles ?
— Din tot sufletul... şi dumneavoastră, domnule Coconnas — adăugă hangiul — încheiaţi şi dumneavoastră tîrgul acesta ?
— Da, dar ca şi prietenul meu, mai pun o mică condiţie.
— Care ?
— Să-i dai domnului de La Mole cei cincizeci de scuzi pe care i-i datorezi şi pe care ţi i-am încredinţat.
— Mie, domnule ? Cînd asta ?
— Cu un sfert de ceas înainte să-mi fi vîndut calul şi lucrurile.
La Hurière făcu un semn că a priceput.
— Aha, înţeleg ! spuse el.
Se îndreptă spre un dulap din care scoase şi numără, unul cîte unul, cincizeci de scuzi pe care i-i aduse domnului de La Mole.
— Bine, domnule — făcu gentilomul — bine. Dă-ne, te rog, o omletă. Cei cincizeci de scuzi sînt pentru domnul Grégoire.
— Oh ! exclamă La Hurière. Zău aşa, domnii mei, aveţi suflete nobile şi vă puteţi bizui pe mine, chiar dacă e vorba de viaţă sau de moarte.
— În cazul acesta — îi zise Coconnas — fă-ne omleta pe care ţi-am cerut-o şi nu te scumpi nici la unt, nici la slănină.
Apoi, întorcîndu-se spre pendulă :
— Pe legea mea, ai dreptate, La Mole — spuse el. Avem încă trei ceasuri de aşteptare, aşa că e mai bine să ni le petrecem aici şi nu în altă parte. Cu atît mai mult cu cît, dacă nu mă înşel, sîntem la jumătatea drumului de podul Saint-Michel.
Şi cei doi tineri se aşezară la masă în odăiţa din fund, ocupînd aceleaşi locuri ca şi în faimoasa seară de 24 august 1572, cînd Coconnas îi propusese lui La Mole să pună prinsoare pe prima iubită pe care o vor cuceri.
Să mărturisim, spre a cinsti moralitatea celor doi, că nici unuia nici celuilalt nu i-a trecut prin gînd să-i facă tovarăşului lui o asemenea propunere.

LOCUINȚA LUI RENÉ, MEȘTERUL DE PARFUMURI AL REGINEI-MAME

În epoca în care se desfășoară întîmplările pe care le istorisim cititorilor noștri, ca să treci dintr-o parte a orașului în cealaltă, nu erau decît cinci poduri, unele de piatră, altele de lemn; și toate cinci duceau în Cité. E vorba de Pont des Meuniers, Pont-au-Change, Pont Notre-Dame, Petit-Pont și Pont Saint-Michel.

În celelalte locuri, unde era nevoie să se asigure trecerea, se înființaseră poduri plutitoare, care, de bine de rău, le înlocuiau pe celelalte.

Aceste cinci poduri erau împovărate de case, așa cum mai e, încă și astăzi, Ponte Vecchio la Florența.

Dintre toate cinci — fiecare avîndu-și povestea lui — ne vom ocupa deocamdată îndeosebi de podul Saint-Michel.

Podul Saint-Michel fusese zidit din piatră în 1373; cu toate că părea trainic, revărsarea Senei din 31 ianuarie 1408 îl dărîmase în parte; în 1416 fusese refăcut din lemn; dar în noaptea de 16 decembrie 1547 apele îl luaseră iarăși; către 1550, adică cu douăzeci de ani înainte de epoca în care am ajuns, fusese din nou construit din lemn și cu toate că avea nevoie de unele întărituri, era socotit destul de trainic.

Printre casele care străjuiau marginea podului, față în față cu ostrovul, pe care fuseseră arși Templierii și unde se sprijină astăzi ridicăturile de pămînt ale lui Pont-Neuf, se vedea o casă cu tăblii de lemn, peste care se lăsa un acoperiș mare, ca pleoapa unui ochi uriaș. La singura fereastră de la primul etaj, ce se deschidea deasupra unei alte ferestre și a unei uși de la parter, ermetic închise, se zărea o lumină roșiatică, ce atrăgea privirile trecătorilor spre fațada ei scundă, dar iată, zugrăvită în albastru și cu stucaturi aurite. Pe un fel de friză ce despărțea parterul de etaj se vedeau o sumedenie de diavoli în fel de fel de poziții, unele mai caraghioase decît altele; iar între friză și fereastra de

la etaj, se întindea o dungă lată, vopsită în albastru ca și fațada, cu această inscripție:

René din Florența, meșter de parfumuri al maiestății sale regina-mamă

După cum am spus, ușa acelei dughene era bine zăvorîtă; dar înfricoșătoarea faimă ce-și făcuse locatarul ei o ferea de atacurile nocturne mai bine decît zăvoarele, așa că cei ce treceau podul în acest loc făceau un ocol care îi ducea către celălalt rînd de case, de parcă le-ar fi fost frică ca mirosul parfumurilor să nu răzbească prin pereți pînă la ei. Mai mult chiar: vecinii din dreapta și din stînga, temîndu-se fără îndoială să nu le umble vorbe rele din pricina acestei vecinătăți, de cînd meșterul René se mutase pe Pont Saint-Michel, își luaseră tălpășița unul cîte unul, din locuințele lor, așa că cele două case alăturate rămăseseră pustii și închise. Totuși, deși goale și părăsite, trecătorii întîrziați zăriseră prin obloanele trase raze de lumină și ar fi pus mîna în foc că se auziseră și zgomote ce păreau tînguielile cuiva. Faptul dovedea că cele două case nu erau cu totul părăsite; numai că nu se știa dacă acele făpturi erau de pe pămînt sau din lumea cealaltă.

Ca urmare, și vecinii acestor două case pustii se întrebau, din cînd în cînd, dacă n-ar fi mai bine să urmeze pilda vecinilor lor.

De bună seamă că mulțumită acestei înfricoșătoare faime, meșterul René își îngăduia să stea cu lumina aprinsă după ora stingerii. De altfel, nici paznicul, nici străjerul de noapte n-ar fi îndrăznit să tulbure un om pe care maiestatea sa îl iubea îndoit; o dată pentru că îi era compatriot și în al doilea rînd meșter de parfumuri.

Și cum bănuiesc că cititorul, îmbîcsit cu filozofismul secolului al XVIII-lea, nu mai crede nici în magie, nici în magicieni, îl invităm să intre cu noi în această locuință care, în acele vremuri de credință plină de superstiții, răspîndea în jurul ei o groază atît de mare.

Dugheana de la parter e întunecoasă și pustie de la opt seara — oră la care se închide — spre a se redeschide, de multe ori, a doua zi tîrziu; aici se vînd zi de zi parfumuri, alifii și dresuri de tot felul, pe care le scoate priceputul spițer. Doi ucenici îl ajută la vînzare, dar nu rămîn să doarmă în casă: ei se duc să se culce în strada Calandre.

Seara, ucenicii ies cu o clipă înainte de închiderea prăvăliei. Dimineaţa se plimbă în sus şi în jos prin faţa uşii, pînă ce prăvălia se deschide.

Dugheana de la parter, aşa cum am spus, este întunecoasă şi pustie.

În interiorul ei, destul de larg şi de adînc, sînt două uşi, fiecare dînd spre cîte o scară. Una trece chiar prin zid, într-o parte. Cealaltă e pe dinafară şi poate fi văzută de pe cheiul căruia azi i se spune Quai des Augustins şi de pe malul care azi poartă numele de Quai des Orfèvres.

Amîndouă duc la încăperea de la primul etaj.

Această încăpere e la fel de mare ca cea de la parter, numai că o perdea întinsă paralel cu podul o împarte în două. În fundul primei despărţituri se deschide o uşă care dă pe o scară exterioară. În cea de-a doua despărţitură se află uşa ce dă spre scara secretă ; numai că această a doua uşă e invizibilă, fiind ascunsă de un dulap înalt, sculptat, fixat de ea prin nişte cîrlige de fier care, cînd uşa se deschide, e împins. Numai Caterina şi cu René cunoşteau taina acestei uşi. Pe aici urca şi cobora regina ; lipind urechea sau ochiul de peretele dulapului, ea asculta şi vedea tot ce se petrecea în odaie.

Alte două uşi, care se văd, se deschid de o parte şi de alta. Una din ele dă spre o cămăruţă luminată de o lucarnă şi care n-are drept mobilă decît un cuptor mare, retorte, alambicuri şi creuzete ; e laboratorul alchimistului. Cealaltă dă spre o chilie, mai ciudată decît restul locuinţei, căci nu e luminată de loc, n-are nici covoare, nici mobilier, ci doar un fel de altar din piatră.

Podeaua e făcută din lespezi aplecate din mijloc spre margini, iar zidul e mărginit de un soi de jgheab care se termină într-o pîlnie prin gaura căreia se văd curgînd apele întunecate ale Senei. De nişte cuie înfipte în pereţi atîrnă instrumente de forme stranii, toate ascuţite sau tăioase ; vîrful le e subţire ca al unui ac, tăişul ascuţit ca briciul ; unele strălucesc ca faţa oglinzii ; altele, dimpotrivă, sînt de un cenuşiu şters sau de un albastru întunecat.

Într-un colţ se zbat două găini negre legate una de piciorul celeilalte ; aici e sanctuarul prezicătorului.

Să ne întoarcem în încăperea din mijloc, cea care are două despărţituri.

Aici intră clienţii de rînd ; ibişii egipteni, mumiile cu panglici aurite, crocodilul care cască spre tavan, tidvele cu orbitele goale şi cu dinţii şubrezi, bucoavnele prăfuite, roase de şoareci, se învălmăşesc în ochii oaspetelui, tulburîndu-l şi împiedicîndu-i mintea să gîndească drept. În dosul perdelei sînt sticluţe, cutii de forme deosebite, amfore cu înfăţişare sinistră ; toate acestea sînt luminate de două candele de argint asemănătoare, care par să fi fost răpite altarului de la Santa-Maria-Novella sau bisericii Dei-Servi din Florenţa şi în care arde un ulei înmiresmat, aruncîndu-şi lumina gălbuie din susul boltei întunecate, unde sînt agăţate cu cîte trei lănţişoare de fier înnegrite.

René, singur, cu braţele încrucişate, se plimba cu paşi mari prin cea de-a doua despărţitură a camerei din mijloc, clătinînd din cap. Rămase adîncit în gînduri triste o vreme, apoi se opri în faţa unei nisiparniţe.

— Ah, ah ! făcu el. Am uitat s-o întorc şi, uite, poate că-i mult de cînd s-a scurs tot nisipul.

Şi privind la luna care se desprindea ostenită dintr-un nor mare şi negru ce părea să apese vîrful clopotniţei bisericii Notre-Dame, adăugă :

— E nouă. Dacă vine, va veni ca de obicei într-o oră sau o oră şi jumătate ; deci o să fie timp pentru toate.

În clipa aceea pe pod se auzi un zgomot uşor.

René îşi lipi urechea la gura unui burlan lung, al cărui capăt răspundea în stradă printr-o altă gură terminată în cap de balaur.

— Nu — făcu René — nu-i nici ea, nici ele. Sînt paşii unor bărbaţi. Se opresc în faţa uşii mele ; vin aici !

În acelaşi timp se auziră trei lovituri scurte.

René coborî iute ; cu toate acestea, se mulţumi să-şi lipească urechea de uşă şi nu se pripi să deschidă.

Cele trei lovituri scurte se auziră din nou.

— Cine-i acolo ? întrebă meşterul René.

— Trebuie neapărat să ne spunem numele ? întrebă un glas.

— Neapărat — răspunse René.

— Dacă-i aşa, mă numesc contele Annibal de Coconnas — se auzi acelaşi glas.

— Iar eu, contele Lerac de La Mole — adăugă un altul, care se auzea acum pentru prima oară.

— Aşteptaţi, aşteptaţi, domnilor, îndată sînt al dumneavoastră !

În acelaşi timp, René, trăgînd zăvoarele, ridicînd drugii, le deschise celor doi tineri uşa pe care se mulţumi apoi s-o

încuie doar cu cheia; le arătă drumul spre scara exterioară şi îi pofti în cea de-a doua despărţitură.

În clipa în care păşi înăuntru, La Mole îşi făcu pe sub mantie semnul crucii; era palid şi mîna-i tremura, fără să-şi poată stăpîni această slăbiciune.

Coconnas privi, pe rînd, fiecare lucru şi tot scrutînd, dădu la un moment dat de uşa chiliei, pe care vru s-o deschidă.

— Dacă nu vă supăraţi, domnul meu — spuse René cu glasul lui adînc, apucîndu-l pe Coconnas de mînă — oaspeţii care îmi fac cinstea să intre aici nu-s poftiţi decît în această parte a odăii.

— Ah, atunci se schimbă lucrurile! reluă Coconnas. De altfel, şi simt nevoia să mă aşez. Şi se lăsă să cadă pe un scaun.

Se scurse o clipă de tăcere adîncă; meşterul René aştepta ca unul sau altul din cei doi tineri să-l lămurească. În răstimp, se auzea respiraţia greoaie a lui Coconas, încă nu de tot vindecat.

— Meştere René — se hotărî el în sfîrşit — eşti un om priceput, spune-mi atunci, te rog, dacă voi rămîne schilod de pe urma rănii, adică dacă totdeauna voi avea această respiraţie tăiată, care mă împiedică să călăresc, să scot sabia şi să mănînc omletă cu slănină?

René îşi apropie urechea de pieptul lui Coconnas şi-i ascultă atent plămînii.

— Nu, domnule conte — îi spuse el — vă veţi vindeca.

— Adevărat?

— Vă asigur.

— Îmi faci o mare bucurie.

O nouă tăcere se aşternu.

— Nu doriţi să mai aflaţi şi altceva, domnule conte?

— Ba da — zise Coconnas — aş dori să ştiu dacă-s cu adevărat îndrăgostit.

— Sînteţi — îl încredinţă René.

— De unde ştii?

— Pentru că mă întrebaţi.

— Ei, drăcia dracului! Cred că ai dreptate. Dar de cine sînt îndrăgostit?

— De femeia care la fiecare vorbă pomeneşte vorba pe care aţi spus-o şi dumneavoastră.

— Într-adevăr — făcu Coconnas înmărmurit — jupîne René, eşti un om priceput. E rîndul tău acum, de La Mole!

La Mole se îmbujoră la faţă şi se fistîci.

— Ei, ce dracu — zise Coconnas — vorbeşte odată!

— Vorbiţi! adăugă florentinul.

— Eu, domnule René — se bîlbîi La Mole, al cărui glas îşi revenea încetul cu încetul — nu vreau să vă întreb dacă sînt îndrăgostit, fiindcă ştiu că sînt şi nu mă ascund; dar spuneţi-mi dacă sînt iubit, fiindcă adevărul este că tot ce-mi dădea la început speranţa se întoarce acum împotriva mea.

— Poate n-aţi făcut tot ce era de făcut pentru asta.

— Dar ce se poate face mai mult, domnule, decît să dovedeşti prin respect şi devotament, femeii gîndurilor tale, că e cu adevărat şi profund iubită?

— Ştiţi — spuse René — că astfel de dovezi trec de multe ori nebăgate de seamă?

— Atunci orice nădejde e pierdută?

— Nu trebuie să chemăm ştiinţa în ajutor. Există în firea omenească antipatii pe care le poţi învinge şi simpatii pe care le poţi forţa. Fierul nu-i magnet, dar magnetizîndu-l, la rîndul său atrage fierul.

— Fără îndoială, fără îndoială — murmură La Mole — dar toate aceste maşinaţii nu-mi fac o plăcere.

— Ah, dacă nu vă fac plăcere, atunci n-ar fi trebuit să veniţi la mine.

— Ei, haide, haide — interveni Coconnas — nu mai fi copil! Domnule René, poţi să mi-l arăţi pe diavol?

— Nu, domnule conte.

— Păcat. Voiam să-i spun vreo două vorbe, poate că aşa i-aş fi insuflat curaj lui La Mole.

— Atunci bine, fie! spuse La Mole. Să vorbim deschis. Mi s-a pomenit despre nişte păpuşi de ceară care seamănă de minune cu fiinţa iubită. Oare acesta e un mijloc?

— Fără greş.

— Şi printr-o astfel de experienţă nu e primejduită întru nimic viaţa sau sănătatea celei dragi?

— De loc.

— Atunci, să încercăm.

— Vrei să încep eu? se oferi Coconnas.

— Nu — zise La Mole — pentru că am intrat în joc, am să merg pînă la capăt.

— Ţineţi mult, arzător, neapărat, să ştiţi ce vă aşteaptă, domnule de La Mole? întrebă florentinul.

— Oh! strigă La Mole. Mor să ştiu, meştere René!

În clipa aceasta, la uşa din stradă se auzi o bătaie uşoară, atît de uşoară că numai meşterul René o auzi şi asta doar pentru că o aştepta.

Fără să dea de bănuit, își apropie urechea de burlan și în timp ce îi punea întrebări întîmplătoare lui La Mole, prinse frînturi de glasuri, care avură darul să-l lămurească.

— Spuneți-vă acum pe scurt dorința — îi ceru el — și chemați în gînd ființa pe care o iubiți.

La Mole îngenunche de parc-ar fi vorbit unei zeități, iar René trecu în prima despărțitură, de unde se strecură fără zgomot pe scara exterioară ; o clipă mai tîrziu, pași ușori lunecau pe podeaua dughenei.

Ridicîndu-se, La Mole văzu în fața sa pe meșterul René ; florentinul ținea în mînă o păpușă mică de ceară, destul de prost lucrată, care purta o coroană și o mantie.

— Vreți să fiți totdeauna iubit de către augusta dumneavoastră stăpînă ? întrebă meșterul de parfumuri.

— Da, chiar de m-ar costa viața, chiar de mi-aș pierde sufletul — răspunse La Mole.

— Bine — murmură florentinul, luînd dintr-o cristelniță cîteva picături de apă pe vîrful degetelor, cu care stropi capul păpușii, rostind totodată cîteva vorbe în latinește.

La Mole fu străbătut de un fior, înțelegînd că se împlinea un sacrilegiu.

— Ce faceți ? întrebă el.

— Botez această păpușă cu numele Margareta.

— Dar de ce ?

— Ca să fac legătura.

La Mole deschise gura spre a-l împiedica să continue, dar o privire batjocoritoare din partea lui Coconnas îl opri. René, care prinsese mișcarea, se întrerupse.

— Doar dacă sînteți pe deplin de acord — zise el.

— Fă-o ! îi dădu dezlegare La Mole.

René desenă pe o fîșie de hîrtie roșie cîteva semne cabalistice, o înfipse într-o andrea de oțel și cu andreaua împunse inima păpușii.

Ciudat lucru ! Pe buza rănii se ivi o picătură de sînge, după care el dădu foc hîrtiei.

Căldura andrelei topi ceara din jur și uscă picătura de sînge.

— Așa — spuse René — prin forța acestei legături dragostea dumneavoastră va străpunge și va arde inima femeii pe care o iubiți.

Coconnas, tare de înger cum era, își rîdea în barbă, de unul singur ; dar La Mole, îndrăgostit și superstițios, simțea cum îl trec sudori de gheață la rădăcina părului.

— Și acum — i se adresă René — lipiți-vă gura de buzele păpușii rostind : „Margareta, te iubesc ; vino, Margareta !“

La Mole făcu întocmai.

În această clipă se auzi deschizîndu-se ușa celei de-a doua încăperi, în care era împărțită camera, și pași ușori se apropiară. Coconnas, curios și neîncrezător, își trase pumnalul și temîndu-se ca nu cumva René să-i facă aceeași observație ca atunci cînd vrusese să deschidă ușa, sfîșie cu pumnalul perdeaua cea groasă și, apropiindu-și ochiul de crestătura făcută, scoase un strigăt de uimire, căruia îi răspunseră două strigăte de femeie.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă La Mole, gata să lase să-i cadă păpușa de ceară, pe care René i-o luă din mînă.

— Nimic — îi răspunse Coconnas — nimic, decît că ducesa de Nevers și doamna Margareta sînt aici.

— Ei bine, necredincioșilor — le vorbi René cu un zîmbet aspru — vă mai îndoiți de puterea legăturii ?

La Mole rămase împietrit, zărindu-și regina. Coconnas avu o tresărire de încîntare recunoscînd-o pe doamna de Nevers. Unul își închipui că vrăjitoriile meșterului René chemaseră umbra Margaretei ; celălalt, văzînd ușa încă întredeschisă prin care pătrunseseră încîntătoarele fantome, găsi îndată dezlegarea minunii petrecute într-o lume vulgară și materială.

În timp ce La Mole își făcea cruci și suspina de-ar fi putut face stîncile să se despice, Coconnas avusese tot timpul să-și pună întrebări filozofice și să gonească diavolul cu ajutorul acelui drăcușor care se cheamă îndoială. Văzînd prin deschizătura perdelei zăpăceala doamnei de Nevers și zîmbetul puțin batjocoritor al Margaretei, Coconnas chibzui că e clipa hotărîtoare și înțelegînd că poți spune, în numele unui prieten, ceea ce în numele tău însuți nu îndrăznești să spui, în loc să se îndrepte spre doamna de Nevers, merse drept spre Margareta și cu un genunchi în pămînt, așa cum a arătat marele Artaxerxes în spectacolele de bîlci, strigă cu un glas căruia șuierăturile din piept îi dădeau o anume forță :

— Doamnă, chiar în această clipă, la cererea prietenului meu contele de La Mole, meșterul René chema umbra dumneavoastră ; dar, spre marea mea mirare, umbra dumneavoastră s-a ivit însoțită de o făptură care mi-e tare dragă și pe care-mi dați voie s-o prezint prietenului meu. Umbră a maiestății sale regina de Navara, binevoiți să spuneți

trupului însoţitoarei dumneavoastră să treacă de cealaltă parte a perdelei ?

Margareta izbucni în rîs şi-i făcu semn Henriettei, care trecu dincolo.

— La Mole, prietene — spuse Coconnas — fii bun de gură ca Demostene, ca Cicero, ca domnul cancelar de l'Hospital ; şi gîndeşte-te că e în joc viaţa mea, dacă nu convingeţi trupul doamnei ducese de Nevers că-i sînt cea mai credincioasă, mai ascultătoare şi mai umilă slugă.

— Dar... — se bîlbîi La Mole.

— Fă ce-ţi spun ; şi dumneata, meştere René, ia seama să nu ne tulbure cineva !

René îl ascultă.

— Pe Dumnezeul meu, domnule — spuse Margareta — dumneavoastră sînteţi un om de duh ! Vă ascult ; să vedem, poftim, ce aveţi să-mi spuneţi !

— Vreau să vă spun, doamnă, că umbra prietenului meu, fiindcă umbră este, şi aduc drept mărturie faptul că nu mai scoate o vorbuliţă, umbra lui, zic, mă roagă să mă folosesc de darul de a vorbi pe înţeles, pe care-l au trupurile, pentru a vă spune : „Frumoasă umbră, gentilomul descătuşat în ăst chip de trupu-i şi-a pierdut şi trupul şi răsuflarea din pricina asprimii ochilor dumneavoastră. Dac-aţi fi dumneavoastră înşivă, aş cere mai bine meşterului René să mă arunce într-o groapă cu pucioasă, decît să rostesc astfel de vorbe faţă de fiica regelui Henric al II-lea, faţă de sora regelui Carol al IX-lea şi de soţia regelui Navarei. Dar umbrelor le lipseşte mîndria pămîntească şi nu se supără cînd te îndrăgosteşti de ele. Deci, rugaţi-vă, doamnă, de trupul dumneavoastră să iubească puţin sufletul acestui biet La Mole, suflet amărît cum n-a mai fost vreodată ; suflet suferind mai întîi de prietenia care de trei ori a făcut să-i fie înfiptă de cîteva degete sabia în pîntec ; suflet ars de focul ochilor dumneavoastră, foc de mii de ori mai mistuitor decît toate flăcările iadului. Fie-vă milă dar de acest biet suflet, iubiţi-l puţin pe cel ce a fost frumosul La Mole şi, dacă nu mai aveţi grai, faceţi un semn, zîmbiţi. Duhul prietenului meu e un suflet foarte deştept şi o să priceapă totul. Încercaţi, pentru numele lui Dumnezeu, sau îmi înfig sabia în trupul lui René, ca datorită puterii pe care el o are asupra umbrelor să o silească pe a dumneavoastră, pe care a adus-o la o vreme atît de potrivită, să facă lucruri atît de puţin nimerite pentru o umbră atît de cinstită cum păreţi a fi".

La această cuvîntare a lui Coconnas, care se proţăpise în faţa reginei ca un Eneas coborît în infern, Margareta nu-şi putea stăpîni hohotul de rîs şi, păstrînd totuşi tăcerea potrivită unei umbre auguste într-o asemenea împrejurare, îi întinse mîna lui Coconnas.

El i-o luă cu gingăşie într-a sa, chemîndu-l pe La Mole :

— Umbră a prietenului meu — strigă el — vino repede încoace !

La Mole, înmărmurit şi tremurînd, se supuse.

— Aşa — făcu Coconnas, luîndu-l de ceafă — acum apropie-ţi umbra frumosului tău chip oacheş de această mînă vaporoasă şi albă.

Şi Coconnas, însoţindu-şi gestul de vorbe, duse mîna gingaşă către gura lui La Mole, ţinîndu-le o clipă lipite una de alta, fără ca mîna să încerce să se desprindă din dulcea strînsoare.

Margareta zîmbea mai departe, dar doamna de Nevers, cutremurată de ivirea neaşteptată a celor doi gentilomi, nu zîmbea. Se simţea prost, cu atît mai mult cu cît un început de gelozie o făcea să creadă că lui Coconnas nu-i era îngăduit să-şi uite de propriile sale treburi pentru ale altora.

La Mole îi văzu încruntarea sprîncenelor, îi surprinse fulgerul ameninţător din ochi şi cu toată tulburarea ameţitoare spre care voluptatea îl împingea să se lase pradă, înţelese primejdia prin care trece prietenul lui şi ghici că trebuia să încerce să-l scape. Se ridică deci şi lăsînd mîna Margaretei să se odihnească într-a lui Coconnas, se duse s-o strîngă pe cea a ducesei de Nevers şi, plecîndu-şi un genunchi, îi vorbi astfel :

— O, cea mai frumoasă, cea mai iubită dintre femei ! Vorbesc de femeile vii şi nu de umbre — şi-i aruncă o privire zîmbitoare Margaretei — îngăduiţi unui suflet lipsit de învelişuri pămîntene să dreagă scăpările unui trup absorbit de o prietenie materială. Domnul de Coconnas nu-i decît un bărbat, un bărbat înzestrat cu forţă şi îndrăzneală, adică o fiinţă poate frumoasă la vedere, dar pieritoare ca orice fiinţă. Cu toate că l-aţi văzut dînd lovituri dintre cele mai puternice din cîte au fost vreodată date în Franţa, acest maestru al vorbei cîtă vreme se află lîngă o umbră nu se încumetă să vorbească unei femei vii. De aceea s-a

adresat umbrei reginei, însărcinîndu-mă pe mine să vorbesc frumosului dumneavoastră trup, să vă spun că vă depune la picioare inima şi sufletul ; că roagă ochii dumneavoastră dumnezeieşti să-l privească cu milă, degetele trandafirii şi arzătoare să-i facă un semn ; glasul cald şi armonios să-i spună cuvinte care nu se uită ; şi de nu, m-a mai rugat ceva, adică, de nu va putea să vă înduplece, să-i împlîntaţi pentru a doua oară spada mea, care are un tăiş adevărat, căci săbiile n-au umbre decît la soare şi să-i împlîntaţi, vă spun, pentru a doua oară sabia mea în trupul lui, fiindcă n-ar putea trăi dacă nu-i îngăduiţi să trăiască doar pentru dumneavoastră.

Pe cîtă vioiciune şi pompă desfăşurase Coconnas în cuvîntarea lui, pe atîta simţire şi forţă îmbietoare şi sfiiciune gingaşă pusese şi La Mole în ruga lui.

Ochii Henriettei se întoarseră de la el, pe care-l ascultase tot timpul cît vorbise, aţintindu-se asupra lui Coconnas, să vadă dacă expresia de pe chipul gentilomului se potrivea cu predica de îndrăgostit a prietenului său. Păru să fie mulţumită, căci, îmbujorată, gîfîind, învinsă, îl iscodi pe Coconnas cu un zîmbet care-i descoperi două şiraguri de perle înfipte în mărgean:

— Să fie oare adevărat ?

— Pe Dumnezeul meu — strigă Coconnas, vrăjit de această privire şi arzînd de acelaşi foc — e adevărat !... Oh, da, doamnă, e adevărat, adevărat, v-o spun, pe viaţa dumneavoastră, v-o spun pe moartea mea, e adevărat !

— Atunci, vino ! spuse Henriette întinzîndu-i mîna, cu o dăruire pe care o adeverea şi luciul ochilor.

Coconnas îşi aruncă în aer toca de catifea şi dintr-un salt fu lîngă tînăra femeie, în timp ce La Mole, chemat la rîndul său de un gest al Margaretei, schimbă locul cu cel al prietenului său, ca într-o figură de cadril.

În aceeaşi clipă, pe uşa din fund se ivi René.

— Tăcere !... strigă el cu un glas care le amorţea pasiunea. Tăcere !

În zidul gros se auzi scîrţîitul cheii în broască şi scrîşnetul uşii care se învîrtea în balamale.

— Dar, pare-mi-se — vorbi Margareta cu trufie — că nimeni n-are dreptul să intre aici cînd sîntem noi !

— Nici chiar regina-mamă ? îi murmură René la ureche.

Margareta se repezi pe scara exterioară, trăgîndu-l pe La Mole după ea ; Henriette şi Coconnas, pe jumătate îmbrăţişaţi, o zbughiră pe urmele lor, toţi patru zburînd cum zboară, la cel mai mic zgomot nedorit, păsările gingaşe care s-au giugiulit pe o ramură înflorită.

GĂINILE NEGRE

Era şi timpul să dispară cele două perechi. Caterina tocmai vîra cheia în broasca celei de-a doua uşi în clipa în care Coconnas şi doamna de Nevers ieşeau prin uşa din fund, aşa încît Caterina, intrînd, mai auzi totuşi scîrţîitul scării sub paşii fugarilor.

Îşi plimbă în jur ochii ei cercetători şi oprindu-şi în cele din urmă privirea bănuitoare asupra lui René, care stătea în picioare, aplecat în faţa ei, îl întrebă :

— Cine era aici ?

— Nişte îndrăgostiţi care au luat de bune vorbele mele cînd le-am dat asigurări că se iubesc.

— Să lăsăm asta — zise Caterina, ridicînd din umeri. Mai e cineva pe-aici ?

— Nimeni decît maiestatea voastră şi cu mine.

— Ai făcut ce ţi-am spus ?

— Vă referiţi la găinile negre ?

— Da.

— Sînt gata, doamnă.

— Ah, de-ai fi fost evreu ! murmură Caterina.

— Eu evreu, doamnă, de ce ?

— Ai fi putut să citeşti acele cărţi preţioase pe care le-au scris evreii în privinţa sacrificiilor. Am pus să mi se traducă una din ele şi am văzut că evreii nu căutau ca romanii prevestirile în inimă sau în ficat, ci în felul cum e aşezat creierul şi în literele ce au fost desenate acolo de mîna atotputernică a destinului.

— Da, doamnă! Am auzit şi eu pe unul din prietenii mei, un rabin bătrîn, vorbind despre aceasta.

— Există litere în aşa fel desenate — spuse Caterina — încît deschid o adevărată cale pentru profeţii; numai că învăţaţii caldeeni recomandă...

— Recomandă... ce anume? întrebă René, văzînd că regina şovăie.

— Recomandă ca experienţa să se facă pe creiere omeneşti, pentru că sînt mai dezvoltate şi mai uşor de supus voinţei celui ce întreabă.

— Vai, doamnă — făcu René — dar maiestatea voastră ştie prea bine că e cu neputinţă!

— S-au greu, cel puţin — recunoscu Caterina — dar dac-am fi ştiut aceasta de sfîntul Bartolomeu... He-he, René, ce recoltă bogată! Dar o să am grijă să mă gîndesc... la primul osîndit. Şi pînă atunci, să rămînem la ceea ce putem face... Odaia pentru jertfe e pregătită?

— Da, doamnă.

— Să trecem acolo.

René aprinse o lumînare făcută dintr-un amestec ciudat, cu un miros cînd suav şi pătrunzător, cînd înecăcios şi fumegînd, amintind că e făcut din mai multe materii, după aceea, făcînd lumină în calea Caterinei, păşi el mai întîi în chilie.

Caterina alese ea însăşi dintre uneltele de sacrificiu un cuţit de oţel albăstrui, în timp ce René se duse să aducă una din cele două găini care, într-un colţ al odăii, îşi roteau ochii lor de aur neliniştiţi.

— Cum să facem?

— O să întrebăm ficatul uneia şi creierul celeilalte. Dacă cele două încercări vor da acelaşi rezultat, va trebui să credem, mai ales dacă rezultatele se potrivesc cu cele căpătate mai înainte.

— Cu ce începem?

— Cu încercarea ficatului.

— Bine — făcu René.

Şi prinse găina de cele două inele aşezate de fiecare parte a micului altar, în aşa fel încît pasărea întoarsă pe spate nu putea decît să se zbată fără să se urnească din loc.

Caterina îi spintecă pieptul cu cuţitul dintr-o dată.

Pasărea scoase trei ţipete şi muri după ce se zbătu îndelung.

— Tot trei strigăte — murmură Caterina — prevestirea a trei morţi!

Apoi îi deschise măruntaiele.

— Şi ficatul la stînga — urmă ea — tot la stînga, moarte întreită urmată de o prăbuşire! René, ştii, e înspăimîntător!

— Doamnă, trebuie să vedem dacă prevestirile celui de-al doilea sacrificiu vor fi la fel cu ale celui dintîi.

René desprinse stîrvul găinii şi-l zvîrli într-un colţ; se duse apoi spre cealaltă pasăre, care, văzînd ce soartă avusese surata ei, încercă să scape gonind prin încăpere. În sfîrşit, văzîndu-se încolţită, zbură peste capul lui René şi în zborul ei stinse lumînarea pentru descîntece din mîna Caterinei.

— Vezi, René? făcu regina. Aşa o să se stingă şi stirpea noastră. O să sufle moartea peste ea şi o să piară de pe faţa pămîntului. Totuşi, sînt trei fii, trei fii! şopti ea abătută.

René îi luă lumînarea stinsă din mînă şi se duse în odaia de alături s-o aprindă.

Cînd se întoarse, văzu că găina îşi vîrîse capul în jgheab.

— De astă dată — spuse Caterina — n-o să mai ţipe, pentru că o să-i retez capul dintr-o dată.

Şi, într-adevăr, cînd găina fu legată, Caterina îi reteză capul dintr-o dată, aşa cum spusese. Dar în ultimul ei spasm, ciocul pasării se deschise de trei ori şi se închise pentru totdeauna.

— Vezi! făcu Caterina înspăimîntată. Dacă nu-s trei strigăte, sînt trei suspine. Trei, tot trei! Vor muri toţi trei! Înainte să se ducă, toate aceste suflete numără şi cheamă pînă la trei. Să vedem acum semnele capului.

Şi Caterina tăie creasta pălită a păsării, deschise cu băgare de seamă craniul şi spintecîndu-l în aşa fel încît să lase descoperiţi creierii, încercă să dea de conturul unei litere oarecare în sinuozităţile sîngerînde pe care le desenează despărţitura dintre lobii creierului.

— La fel! strigă ea plesnind din palme. La fel! Şi de astă dată prevestirea e limpede, mai limpede ca niciodată! Vino şi priveşte!

René se apropie.

— Ce literă e asta? întrebă Caterina arătîndu-i un semn.

— Un II — răspunse René.
— De cîte ori se repetă ?
René numără :
— De patru ori — răspunse el.
— Eh, eh ! Sau nu ? Asta e, adică, Henric al IV-lea ! Oh ! bombăni ea azvîrlind cuțitul. Urmașii mei sînt blestemați !
Femeia palidă ca un cadavru, luminată de flacăra lugubră a luminării, zgîrcindu-și mîinile însîngerate, avea o față înspăimîntătoare.
— O să domnească — spuse ea cu un suspin de disperare — o să domnească !
— O să domnească ! repetă René, învăluit într-o adîncă visare.
Cu toate acestea, umbra întunecată de pe fața Caterinei se șterse curînd la scăpărarea unui gînd care păru să se nască în adîncul minții ei.
— René — spuse ea, întinzînd mîna spre florentin, fără să-și ridice capul lăsat pe piept — René, nu există oare o poveste cumplită a unui medic din Peruza, care dintr-o singură lovitură, cu ajutorul unei alifii, și-a otrăvit fiica și pe iubitul ei ?
— Da, doamnă.
— Cine era acest iubit ?... urmă Caterina, mereu gînditoare.
— Era regele Ladislau, doamnă.
— Ah, da, adevărat ! murmură ea. Știi vreun amănunt al acestei povești ?
— O am într-o carte veche — răspunse René.
— Ei bine, să trecem în odaia de alături. Și să mi-o împrumuți.
Ieșiră amîndoi din chilie și René închise ușa în urma lui.
— Maiestatea voastră îmi poruncește să pregătesc vreo nouă jertfă ? întrebă florentinul.
— Nu, René, nu ! Deocamdată sînt destul de lămurită. Să așteptăm pînă ce vom putea avea capul vreunui osîndit și în ziua execuției te vei înțelege cu călăul. René se aplecă în semn de încuviințare, apoi se apropie cu lumînarea în mînă de rafturile unde erau așezate cărțile, se urcă pe un scaun, luă una din ele și o înmînă reginei.
Caterina o deschise.

— Ce-i asta ? zise ea. „Despre felul de a crește și hrăni șoimi, ereți și ulii, ca să fie curajoși, cutezători și gata oricînd de zbor."
— Ah, iertare, doamnă, am greșit ! Acesta e un tratat de vînătoare scris de un învățat, anume Lucquois, pentru vestitul Castruccio Castracani. Era alături de cealaltă și e legată la fel. Am luat-o din greșeală. De altfel, și asta e o carte de preț ; sînt doar trei exemplare pe lume : unul al bibliotecii din Veneția, altul care a fost cumpărat de străbunul vostru, Laurențiu, și care a fost dăruit de către Petru de Medicis regelui Carol al VIII-lea cînd a trecut prin Florența, și al treilea pe care îl vedeți.
— Îl respect — spuse Caterina — din pricina rarității sale ; dar fiindcă n-am nevoie de el, ți-l înapoiez.
Întinse mîna dreaptă spre René, ca să primească cealaltă carte, în timp ce cu stînga îi înapoie tomul primit mai înainte.
De astă dată René nu se înșelase, era chiar cartea pe care ea o dorea. Florentinul coborî, o frunzări o clipă și i-o întinse deschisă.
Caterina se așeză la o masă. René puse alături lumînarea pentru făcut descîntece și la lumina acelei flăcări albăstrui regina citi cîteva rînduri cu glas scăzut.
— Bine — făcu ea într-un răstimp, închizînd cartea. Iată tot ceea ce voiam să știu.
Se ridică, lăsînd tomul pe masă și luînd cu sine, în adîncul cugetului ei, gîndul ce-i încolțise și trebuia să crească.
René așteptă respectuos, cu lumînarea în mînă, ca regina, care părea gata de plecare, să-i dea noi porunci, ori să-i pună vreo altă întrebare.
Caterina făcu cîțiva pași cu capul înclinat, cu degetul la gură și fără să scoată o vorbă.
Apoi, oprindu-se deodată în fața lui René și ridicînd spre el ochii ei rotunzi și nemișcați, ca ai unei păsări răpitoare, îi zise :
— Hai, mărturisește-mi acum că i-ai pregătit o licoare !
— Cui ? întrebă René, tresărind.
— Doamnei de Sauve.
— Eu, doamnei de Sauve ?! făcu René. Niciodată !
— Niciodată ?
— Pe legea mea, jur !

— Şi totuşi la mijloc e o vrăjitorie, căci o iubeşte ca un nebun, deşi n-are faimă de bărbat credincios.

— Cine, doamnă ?

— Ei, blestematul de Henric, care va urma la tron celor trei fii ai noştri, şi i se va spune într-o bună zi Henric al IV-lea, şi care e fiul Jeannei d'Albert.

Şi după aceste ultime cuvinte, Caterina scoase un suspin care-l făcu pe René să tremure, căci îi amintea de faimoasele mănuşi pe care, din ordinul Caterinei, le pregătise pentru regina Navarei.

— Tot se mai duce pe acolo ? întrebă René.

— Tot se mai duce — îi răspunse Caterina.

— Credeam că regele Navarei s-a întors definitiv la soţia lui.

— Comedie, René, comedie ! Nu ştiu ce urmăresc, dar se unesc cu toţii ca să mă înşele. Chiar fiica mea Margareta e împotriva mea ; poate că şi ea aşteaptă moartea fraţilor ei, poate că nădăjduieşte să ajungă regina Franţei.

— Da, poate — zise René, smuls din visurile lui şi devenind ecoul cumplitelor îndoieli ale Caterinei.

— În sfîrşit, o să vedem noi — adăugă Caterina.

Şi se îndreptă spre uşa din fund, socotind fără îndoială că era de prisos să mai coboare prin scara secretă, convinsă că nu mai era nimeni pe acolo.

René o luă înainte şi după cîteva clipe amîndoi se aflau în dugheana meşterului de parfumuri.

— Mi-ai făgăduit dresuri noi pentru mîini şi pentru buze, René — îi zise ea. A venit iarna şi ştii bine că pielea suferă la frig.

— Le-am şi pregătit, doamnă, şi mîine vi le-aduc.

— Mîine seară n-ai să mă găseşti decît după nouă sau chiar zece. Peste zi am să-mi fac rugăciunile.

— Bine, doamnă, voi fi la Luvru la orele nouă.

— Doamna de Sauve are mîini frumoase şi gură frumoasă — făcu Caterina pe un ton nepăsător. Ce alifie foloseşte ?

— Pentru mîini ?

— Da, să spunem pentru mîini.

— Alifie de floarea-soarelui.

— Şi pentru buze ?

— Pentru buze o să folosească noul amestec pe care l-am născocit şi din care gîndeam să aduc mîine maiestăţii voastre, şi ei, într-o cutie.

Caterina rămase pe gînduri o clipă.

— La drept vorbind, fiinţa asta e frumoasă — zise ea, răspunzîndu-şi unui gînd ascuns — şi nu-i nimic de mirare că bearnezul o iubeşte pătimaş.

— Mai cu seamă că vă este credincioasă — spuse René — sau cel puţin aşa cred.

Caterina zîmbi şi ridică din umeri.

— Cînd o femeie iubeşte — zise Caterina — e ea vreodată credincioasă altcuiva decît iubitului ei ?! I-ai pregătit vreo licoare, René ?

— Vă jur că nu, doamnă.

— Bine ! Să nu mai vorbim. Arată-mi alifia cea nouă de care mi-ai vorbit şi care trebuie să-i facă buzele şi mai proaspete, şi mai trandafirii.

René se apropie de un raft şi îi arătă Caterinei şase cutiuţe de argint de aceeaşi formă, adică rotunde, aşezate una lîngă alta.

— Iată singura licoare pe care mi-a cerut-o — spuse René. E adevărat, aşa cum spune maiestatea voastră, că am pregătit-o anume pentru ea, căci are buzele atît de catifelate şi de gingaşe, încît şi soarele şi vîntul le crapă.

Caterina deschise una din cutiuţe, în care se afla o alifie de un roşu fermecător.

René plecă cu lumînarea să caute într-un sertar special ceea ce îi ceruse regina. Totuşi nu se întoarse prea repede, ci doar cînd i se păru că o vede pe Caterina că ascunde cu repeziciune una din cutiuţe sub mantia ei. Era prea obişnuit cu aceste furtişaguri ale reginei-mame, ca să mai aibă stîngăcia să-i arate că a văzut-o. El luă deci alifia cerută, o puse într-o pungă înflorată şi i-o întinse :

— Iat-o, doamnă !

— Mulţumesc, René ! reluă Caterina.

Apoi, după o clipă de tăcere :

— Nu-i duce alifia asta doamnei de Sauve decît peste opt sau zece zile. Vreau să fiu prima care o încearcă.

Şi dădu să plece.

— Maiestatea voastră vrea s-o însoţesc ? întrebă René.

— Doar pînă la capul podului — răspunse Caterina. Acolo mă aşteaptă gentilomii mei cu litiera.

Ieşiră amîndoi şi merseră pînă la colţul străzii Barillerie, unde patru gentilomi călări şi o litieră fără blazon o aşteptau pe Caterina.

Cum se întoarse, prima grijă a lui René fu să-şi numere cutiuţele cu alifie.

Una lipsea.

LOCUINŢA DOAMNEI DE SAUVE

Bănuielile Caterinei se adevereau. Henric îşi reluase vechile lui obiceiuri şi seară de seară se ducea la doamna de Sauve. La început făcea drumul acesta în cea mai mare taină; apoi, pierzîndu-şi neîncrederea, se arătă încetul cu încetul mai puţin prevăzător, aşa încît Caterinei nu-i trebui prea mult ca să-şi dea seama că Margareta era numai cu numele regina Navarei, adevărata regină fiind doamna de Sauve.

La începutul acestei povestiri am pomenit cîte ceva despre locuinţa doamnei de Sauve; dar uşa pe care Dariole i-o deschise regelui Navarei s-a închis ermetic în urma lui, aşa că locuinţa aceasta, leagănul iubirilor tainice ale bearnezului, ne rămîne de fapt cu totul necunoscută.

Locuinţa aceasta — una de felul acelora pe care prinţii le dăruiesc tovarăşilor lor de petreceri, în palatele lor, ca să-i poată avea oricînd aproape — era mai mică şi mai puţin plăcută decît oricare alta din oraş. Se afla, după cum am mai spus, la al doilea cat, aproape deasupra apartamentelor lui Henric, iar uşa dădea într-un coridor al cărui capăt era luminat de o fereastră în ogivă, împărţită în ochiuri cu ramă de plumb care, şi în cele mai frumoase zile ale anului, nu lăsau să pătrundă decît o geană de lumină. Iarna, încă de pe la trei după-masă, trebuia să aprinzi aici o lampă şi cum, atît vara cît şi iarna, avea aceeaşi cantitate de

ulei în ea, pe la zece se stingea, oferind astfel îndrăgostiţilor, o dată cu venirea iernii, o siguranţă şi mai mare.

O mică anticameră tapisată cu damasc de mătase, cu flori mari, galbene, pe ea, o cameră de primire îmbrăcată în catifea albastră, un dormitor al cărui pat cu coloane răsucite şi perdele de mătase vişinie era aşezat într-un alcov împodobit cu o oglindă înrămată în argint şi cu două tablouri pictate reprezentînd pe Venus şi Adonis — aceasta era locuinţa, astăzi am spune cuibul, încîntătoarei doamne din suita reginei Caterina de Medicis.

Dac-ai fi căutat bine, ai mai fi găsit într-un colţ întunecat, în faţa unei măsuţe de toaletă de pe care nu lipsea nici una din ustensile, o uşiţă ce dădea într-un fel de cameră de rugăciune, unde, aşezat pe un podium cu două trepte, se afla un scăunel de rugăciune. În această încăpere, parcă pentru a îndrepta păcatul celor două tablouri mitologice de care am pomenit mai sus, erau atîrnate trei sau patru icoane de cea mai înflăcărată cuvioşie. Printre ele, atîrnate de cuie aurite, se aflau arme dintre acelea pe care le purtau doar femeile, căci în acele vremuri de tainice uneltiri, femeile umblau înarmate ca şi bărbaţii şi uneori mînuiau arma cu tot atîta îndemînare ca şi ei.

În seara aceea — a doua zi după întîmplările petrecute la meşterul René, şi pe care le-am povestit — doamna de Sauve, aşezată pe o canapea în dormitor, îi vorbea lui Henric despre temerile şi despre dragostea ei şi ca să-i dovedească cît se temea şi cît îl iubea, îi aminti ce mare credinţă îi arătase în noaptea aceea de pomină de după sfîntul Bartolomeu, pe care, dacă cititorul n-a uitat, Henric o petrecuse în apartamentele soţiei lui.

La rîndu-i, Henric îi spunea cît îi e de recunoscător.

Doamna de Sauve, îmbrăcată într-o simplă rochie de casă, era încîntătoare în seara aceasta, iar Henric părea cum nu se poate mai recunoscător.

Şi în această atmosferă, cum Henric era cu adevărat îndrăgostit, se lăsă pradă visurilor, iar doamna de Sauve, care în cele din urmă se lăsase şi ea în voia acestei iubiri pe care i-o poruncise Caterina, se uită stăruitor la Henric, să-i citească în privire dacă vorbele nu minţeau.

— Haide, Henric — îl îndemnă doamna de Sauve — fii cinstit şi spune: în noaptea pe care ai petrecut-o în cămăruţa maiestăţii sale regina Navarei, cu domnul de La Mole

la picioarele tale, nu ţi-a părut rău că acest gentilom se găsea între tine şi dormitorul reginei ?

— Ba da, e adevărat, draga mea — îi răspunse Henric — căci ca să pot ajunge aci, în camera unde mă simt atît de bine şi unde sînt atît de fericit, trebuia să trec prin încăperea aceea.

Doamna de Sauve zîmbi.

— Şi de atunci n-ai mai intrat acolo ?

— Decît atunci cînd ţi-am spus.

— Şi nici n-ai să te mai duci vreodată fără să-mi spui ?

— Niciodată.

— Juri ?

— Bineînţeles că da, dacă aş mai fi hughenot, numai că...

— Numai că ce ?

— Numai că religia catolică, ale cărei dogme le învăţ acum, ne spune că nu trebuie să jurăm niciodată.

— Gasconule ! făcu doamna de Sauve, clătinînd din cap.

— Dar tu, Charlotte — reluă Henric — dacă te-aş întreba, tu mi-ai răspunde ?

— Bineînţeles. Eu n-am ce ascunde.

— Haide, Charlotte, explică-mi o dată pentru totdeauna cum se face că, după ce te-ai împotrivit cu atîta îndărătnicie înainte de căsătoria mea, te-ai arătat apoi mai puţin crudă cu mine, care nu sînt decît un bearnez stîngaci, un provincial caraghios şi, în sfîrşit, un prinţ prea sărac ca să pot păstra strălucirea nestematelor coroanei mele ?

— Henric — spuse Charlotte — îmi ceri cheia enigmei, pe care o caută de trei mii de ani încoace toţi filozofii lumii ! Henric, să nu întrebi niciodată o femeie de ce te iubeşte ; mulţumeşte-te s-o întrebi : „Mă iubeşti ?"

— Mă iubeşti, Charlotte ? o întrebă Henric.

— Te iubesc — răspunse doamna de Sauve cu un zîmbet fermecător, strecurîndu-şi mîna ei frumoasă în cea a iubitului ei.

Henric îi ţinu mîna.

— Dar — îşi urmă el gîndul — dar dacă aş găsi eu cheia pe care o caută zadarnic filozofii de trei mii de ani, sau cel puţin dac-aş găsi-o doar în ceea ce te priveşte pe tine, Charlotte ?

Doamna de Sauve roşi.

— Mă iubeşti — continuă Henric — aşa că n-am ce să te mai întreb şi mă pot socoti cel mai fericit om din lume. Dar fericirii îi lipseşte întotdeauna ceva. În sînul paradisului Adam n-a fost cu totul fericit şi a muşcat din mărul acela blestemat, care ne face pe toţi să ne trecem viaţa în căutarea necunoscutului. Spune-mi, draga mea, dacă vrei să mă ajuţi să găsesc ceea ce încerc să aflu : nu cumva, la început, regina Caterina te-a îndemnat să mă iubeşti ?

— Henric — făcu doamna de Sauve — vorbeşte mai încet cînd pomeneşti de regina-mamă.

— A — izbucni Henric, cu o nepăsare şi o încredere care o înşelară chiar şi pe doamna de Sauve — altădată trebuia să mă feresc de ea, de această mamă minunată, căci pe atunci nu ne aveam bine ; acum însă, cînd sînt soţul fiicei ei...

— Soţul doamnei Margareta ! zise Charlotte, roşind de gelozie.

— E rîndul tău să vorbeşti mai încet — îi spuse Henric. Acum cînd am devenit soţul fiicei ei, sîntem cei mai buni prieteni din lume. Ce vroiau ? Să trec la catolicism, pare-se. Ei bine ! Harul divin a coborît asupra mea ; şi prin mijlocirea sfîntului Bartolomeu, am trecut. Ne avem acum ca fraţii, ca nişte buni creştini.

— Şi regina Margareta ?

— Regina Margareta — spuse Henric — ei da ! Ea e legătura care ne uneşte.

— Dar mi-ai spus, Henric, că regina Navarei, ca răsplată pentru credinţa mea faţă de ea, a fost generoasă cu mine. Dacă nu m-ai minţit şi dacă această generozitate, pentru care îi păstrez atîta recunoştinţă, e adevărată, atunci nu e nimic mai mult decît o legătură convenţională, ce poate fi ruptă cu uşurinţă. Pe un astfel de sprijin nu te poţi deci bizui, căci pe nimeni nu l-ai putut convinge de această pretinsă înţelegere.

— Mă bizui totuşi, şi de trei luni de zile ăsta îmi este sprijinul moral.

— Atunci, Henric — strigă doamna de Sauve — m-ai minţit şi doamna Margareta e într-adevăr soţia ta !

Henric zîmbi.

— Ascultă, Henric ! făcu doamna de Sauve. Zîmbetele astea mă scot din sărite şi, cît ai fi tu de rege, îmi vine cîteodată să-ţi scot ochii.

— Iată dar — făcu Henric — că această legătură a început să fie ceva serios, de vreme ce, aşa rege cum sînt, ai vrea să-mi scoţi ochii, crezînd că între mine şi ea ar fi ceva.

— Henric ! Henric ! spuse doamna de Sauve. Cred că nici bunul Dumnezeu nu mai știe ce ai în cap.

— Cred, draga mea — îi răspunse Henric — că la început Caterina te-a îndemnat să mă iubești, că apoi te-a îndemnat propria ta inimă, și că atunci cînd aceste două glasuri îți vorbesc, tu nu-l mai auzi decît pe al inimii. Acum te iubesc și eu, din tot sufletul, și de aceea cînd voi avea vreo taină, nu ți-o voi încredința, bineînțeles de frică să nu te compromit... căci prietenia reginei e schimbătoare, e prietenia unei soacre.

Dar nu tot astfel privea lucrurile și Charlotte ; ei i se părea că ori de cîte ori voia să scotocească în adîncurile acestei inimi fără ecou, vălul dintre ea și iubitul ei se îngroșa, devenea tare ca un zid și îi despărțea.

La auzul acestor vorbe, ea simți cum ochii i se umplu de lacrimi și cum tocmai bătea ceasul zece, spuse :

— Sire, e ora de culcare ; obligațiile mele îmi impun să fiu dis-de-dimineață lîngă regina-mamă.

— Deci, draga mea, astă-seară mă gonești ? o întrebă Henric.

— Sînt tristă, Henric, și ai să mă găsești morocănoasă, n-ai să mă mai iubești. Vezi deci că e mai bine să pleci.

— Fie ! răspunse Henric. Dacă vrei așa, atunci plec, Charlotte, numai că, pe toți dracii ! Ai să-mi îngădui să mai rămîn pînă te culci.

— Dar n-ai să întîrzii la regina Margareta, sire ?

— Charlotte — făcu Henric cu seriozitate — ne înțeleseserăm parcă să nu mai pomenim de regina Navarei, și pare-mi-se că astă-seară numai de ea am vorbit.

Doamna de Sauve oftă, așezîndu-se în fața măsuței de toaletă. Henric luă un scaun și, trăgîndu-l lîngă fotoliul iubitei sale, se lăsă pe el cu un genunchi, sprijinindu-se cu coatele de spătar.

— Hai, micuța mea Charlotte, vreau să văd cum te faci frumoasă și, orice-ai spune tu, frumoasă doar pentru mine. Dumnezeule ! Ce de lucruri, ce de flacoane de parfum, cîte punguțe cu pudră, și cîte sticluțe, cîte borcănașe !

— Par multe — suspină Charlotte — și sînt totuși prea puține, dacă n-am găsit încă mijlocul să-ți stăpînesc singură inima !

— Hai, te rog — făcu Henric — să nu ne întoarcem iar la politică ! La ce-i bună pensulița asta atît de subțire și de gingașă ? Nu cumva Jupiterul meu olimpian își face sprîncenele cu ea ?

— Da, sire — zîmbi doamna de Sauve — ai ghicit dintr-o dată.

— Și pieptănașul ăsta frumos de fildeș ?

— Cu el îmi fac cărarea.

— Dar această încîntătoare cutiuță de argint cu capacul gravat ?

— Oh, mi-a trimis-o René, sire, e vestita alifie pe care ni-o făgăduise de atîta vreme ca să-mi îndulcească buzele pe care maiestatea ta a binevoit să le găsească cîteodată destul de dulci.

Vrînd parcă să întărească ceea ce spusese fermecătoarea femeie, a cărei frunte se lumina pe măsură ce discuția se întorcea pe făgașul cochetăriei, Henric își lipi buzele de buzele baroanei pe care aceasta și le privea cu grijă în oglindă.

Charlotte luă în mînă cutiuța cu pricina, fără îndoială pentru a-i arăta lui Henric cum se folosește alifia vișinie, cînd, deodată, se auzi un ciocănit scurt în ușa anticamerei, la care cei doi îndrăgostiți tresăriră.

— Bate cineva, doamnă — anunță Dariole, vîrîndu-și capul prin crăpătura perdelei.

— Vezi cine bate și întoarce-te ! îi porunci doamna de Sauve.

Henric și Charlotte se priviră cu neliniște. Henric se pregătea să se ascundă în camera de rugăciuni, unde se mai ascunsese și în alte rînduri, cînd Dariole se întoarse.

— Doamnă — spuse ea — e René, meșterul de parfumuri.

La auzul acestui nume, Henric se încruntă și, fără să vrea, își mușcă buzele.

— Să nu-l primesc ? întrebă Charlotte.

— Nu ! răspunse Henric. Meșterul René nu face nimic fără vreun motiv anume ; dac-a venit, înseamnă că are motive să vină.

— Atunci vrei să te ascunzi ?

— Ar fi de prisos — spuse Henric — căci meșterul René știe tot, știe deci și că mă aflu aici.

— Dar nu cumva maiestatea ta are de ce să se supere de prezența lui ?

— Eu ? ! făcu Henric silindu-se să pară nepăsător, ceea ce, cu toată stăpînirea lui de sine, nu-i izbuti pe deplin. Eu ? ! De loc ! Ce-i drept, prea bine nu ne avem ; dar din seara sfîntului Bartolomeu ne-am împăcat.

— Să intre ! porunci doamna de Sauve Dariolei.

O clipă mai tîrziu apăru René, care, dintr-o privire, cuprinse toată încăperea.

Doamna de Sauve rămase în faţa măsuţei de toaletă.

Henric îşi reluă locul pe canapea.

Charlotte era în lumină şi Henric în întuneric.

— Doamnă — începu René, pe un ton familiar, dar cuviincios — am venit să vă cer iertare.

— Pentru ce anume, René ? întrebă doamna de Sauve cu acea bunăvoinţă pe care o au întotdeauna femeile frumoase faţă de furnizorii care le ajută să fie şi mai frumoase.

— Pentru că vă făgăduisem de atîta vreme alifiile acelea pentru frumoasele dumneavoastră buze şi pentru că...

— Şi pentru că ţi-ai ţinut făgăduiala abia azi, nu-i aşa ? îl întrerupse Charlotte.

— Azi ? făcu René.

— Da, abia azi, şi mai precis, astă-seară, cînd am primit cutia pe care mi-ai trimis-o.

— Da, adevărat — zise René, aruncînd o căutătură ciudată spre cutiuţa cu dresuri, care se afla pe măsuţa doamnei de Sauve şi care era aidoma cu cele pe care le avea el în prăvălie.

— Eram sigur ! şopti el. Aţi folosit din ea ?

— Nu încă, voiam tocmai să încerc, cînd ai intrat dumneata.

Pe chipul lui René se întipări o expresie visătoare, care nu-i scăpă lui Henric, aşa cum nu-i scăpau decît foarte puţine lucruri.

— Ei, René, ce-i cu dumneata ? îl întrebă regele.

— Cu mine nimic, sire — îi răspunse meşterul — aştept cu umilinţă un cuvînt al maiestăţii voastre înainte de a-mi lua rămas bun de la doamna baroană.

— Hai, hai ! zîmbi Henric. Trebuie neapărat să-ţi vorbesc, ca să ştii că-mi face plăcere să te văd ?

René se uită în jur, dădu ocol încăperii de parc-ar fi vrut să cerceteze cu privirea şi cu auzul uşile şi perdelele, apoi oprindu-se din nou, în aşa fel încît să-i cuprindă cu o singură privire pe doamna de Sauve şi pe Henric, spuse :

— Nu ştiu.

Henric, îndemnat de acel minunat instinct care, asemenea unui al şaselea simţ, l-a ferit de primejdii în tot timpul primei jumătăţi a vieţii sale, simţi că se petrece ceva ciudat, că în sufletul meşterului se dă o luptă şi, întorcîndu-se spre el, avînd totuşi grijă să rămînă în umbră în timp ce obrazul florentinului era pe deplin luminat, îl întrebă :

— Dar atunci, ce cauţi la ora asta aici, René ?

— N-aş vrea s-o tulbur cumva pe maiestatea voastră — răspunse el făcînd un pas înapoi.

— De loc ! Aş vrea doar să ştiu ceva.

— Ce anume, sire ?

— Te aşteptai să mă găseşti aici ?

— Eram sigur.

— Atunci... mă căutai ?

— Cel puţin sînt fericit că vă întîlnesc.

— Ai ceva să-mi spui ? stărui Henric.

— S-ar putea, sire ? răspunse René.

Charlotte se înroşi de teamă ca nu cumva această destăinuire, ce părea că meşterul de parfumuri ar vrea să i-o facă, să nu fie în legătură cu purtarea ei din trecut faţă de Henric ; şi, ca şi cum singura ei grijă a clipei de faţă ar fi fost doar pentru toaletă, se prefăcu că n-a auzit nimic şi întrerupse convorbirea :

— Ah, René, să ştii că eşti într-adevăr un om încîntător ! exclamă ea, deschizînd cutiuţa cu dresuri. Alifia are o culoare minunată şi cum tot eşti aici, am să încerc, în cinstea dumitale, noul preparat.

Luă cu o mînă cutia, în timp ce cu cealaltă atinse cu vîrful degetului pasta trandafirie, pe care se pregăti s-o întindă pe buze.

René tresări.

Baroana îşi apropie zîmbind degetul de gură.

René păli.

Henric, care rămase mai departe în umbră, privind cu încordare, nu pierdea din ochi nici mişcarea unuia, nici tresărirea celuilalt.

Mîna Charlottei era gata să atingă buzele, dar René îi prinse braţul chiar în clipa în care Henric se ridica pentru a face acelaşi lucru.

Henric se aşeză la loc, pe canapea, fără zgomot.

— O clipă, doamnă — spuse René, cu un zîmbet silit — adresul acesta nu trebuie folosit decît cu recomandări speciale.

— Şi cine-mi va da aceste recomandări ?

— Eu.

— Dar cînd ?

— După ce-i voi fi spus maiestăţii sale regelui Navarei ceea ce am de spus.

Charlotte făcu ochii mari, neînţelegînd nimic din această convorbire neobişnuită şi, rămînînd cu cutia într-o mînă, se uita la vîrful înroşit al degetului.

Henric se ridică şi, mînat de un gînd care, ca tot ce gîndea tînărul rege, avea două feţe, una ce părea uşuratică şi cealaltă adîncă, luă mîna Charlottei şi duse degetul înroşit spre buzele lui.

— O clipă — făcu repede René — o clipă ! Binevoiţi, doamnă, să vă spălaţi frumoasele mîini cu acest săpun de Napoli, pe care am uitat să vi-l trimit o dată cu alifia, şi pe care am onoarea să vi-l înmînez eu însumi.

Scoţînd dintr-o învelitoare argintată o bucată de săpun verzui, meşterul de parfumuri îl lăsă să alunece în ligheanul de porţelan, turnă apă şi îngenunchind, întinse vasul doamnei de Sauve.

— Într-adevăr, meştere René, mă uimeşti — făcu Henric. Frumoasele dumitale purtări întrec pe cele ale oricărui curtean.

— Ce parfum încîntător ! strigă Charlotte, frecîndu-şi mîinile frumoase cu spuma sidefie care se scurgea din săpunul parfumat.

René îşi îndeplini îndatoririle de cavaler pînă la capăt ; dădu doamnei de Sauve un ştergar de pînză subţire de Frigia ca să-şi şteargă mîinile.

— Şi acum — zise florentinul întorcîndu-se spre Henric — la dispoziţia dumneavoastră, monseniore.

Charlotte îi întinse mîna lui Henric, care i-o sărută, şi în timp ce ea se răsuci în fotoliu ca să-l asculte mai bine pe René, regele Navarei se întoarse la locul său, şi mai convins ca înainte că în sufletul meşterului se petrecea ceva cu totul neobişnuit.

— Ei bine ? întrebă Charlotte.

Florentinul îşi adună toată hotărîrea şi se întoarse spre Henric.

— Sire — începu René — aş dori să vă vorbesc despre ceea ce mă frămîntă de multă vreme.

— Parfumurile ? glumi Henric.

— Dacă vreţi... parfumurile, sire — încuviinţă René, cu un gest ciudat.

— Vorbeşte, te ascult. E un subiect care m-a interesat întotdeauna.

René îl privi, încercînd să pătrundă dincolo de vorbele care îi ascundeau gîndurile, dar văzînd că e în zadar, continuă :

— Sire, un prieten de-al meu din Florenţa a venit la Paris. Se ocupă cu astrologia.

— Da, da — îl întrerupse Henric — ştiu că asta e una din îndeletnicirile preferate ale florentinilor.

— Împreună cu cei mai înţelepţi savanţi din lume, el a alcătuit horoscopul celor mai de frunte nobili ai Europei.

— Da, da, da ! făcu Henric.

— Şi cum casa de Bourbon e fruntea, descinzînd precum se ştie din contele de Clermont, cel de-al cincilea fiu al regelui Ludovic cel Sfînt, maiestatea voastră îşi dă seama că horoscopul său n-a fost uitat.

Henric asculta din ce în ce mai atent.

— Şi îţi aminteşti cumva de acest horoscop ? zîmbi regele Navarei, străduindu-se să pară cît mai nepăsător.

— Oh — clătină din cap René — nu e unul dintre acelea pe care le poţi uita !

— Adevărat ! făcu Henric, însoţindu-şi spusele de un gest batjocoritor.

— Da, sire ! După semnele acestui horoscop, maiestatea voastră urcă treptele cele mai strălucite.

Ochii tînărului prinţ aruncară fără voie un fulger, care se stinse pe dată într-un nor de nepăsare.

— Toate aceste oracole italieneşti sînt scăldate într-un sos de linguşiri — făcu Henric — şi linguşirea e de fapt minciună. N-a fost cumva şi vreun horoscop care să prezică, să zicem, că eu voi comanda oşti ? Şi zicînd acestea, izbucni în rîs.

Un altul decît René, mai puţin preocupat de sine, ar fi observat cît de silit îi era rîsul lui Henric.

— Sire — vorbi René cu răceală — horoscopul dumneavoastră arată lucruri ce au o mult mai mare însemnătate.

— Proroceşte, spune-mi că voi fi cîştigătorul vreunei bătălii ; în fruntea căreia dintre armate ?

— Mult mai mult şi decît asta, sire.

— Oho ! exclamă Henric. Mă voi număra atunci printre cuceritorii lumii !

— Sire, veţi fi rege !

— Ei, drăcie ! făcu el, ca să-şi liniştească bătăile repezi ale inimii. Oare nu sînt rege ?

— Sire, prietenul meu ştie ce spune. Nu veţi fi numai rege, ci veţi şi domni.

— Atunci — făcu Henric cu glas tărăgănat şi pe acelaşi ton batjocoritor — prietenul dumitale poate că are nevoie de zece galbeni, nu-i aşa, René ? Căci în vremea noastră, prorocirile nu se fac gratuit. Cum însă nu sînt bogat, eu n-am să-i dau acum decît cinci, iar ceilalţi cinci o să şi-i primească după împlinirea prorocirilor.

— Sire — îi aminti doamna de Sauve — uitaţi că i-aţi făgăduit ceva şi Dariolei. Să nu vă încărcaţi prea mult !

— Doamnă — răspunse Henric — dacă va veni vreodată o astfel de clipă, sper că am să fiu tratat ca un rege şi deci fiecare va fi mulţumit dacă îmi voi împlini măcar pe jumătate făgăduielile.

— Sire, mai am ceva de spus — continuă René.

— Cum, nu-i totul ? îl întrerupse Henric. Fie, dacă ajung împărat, dau de două ori pe-atît.

— Sire, prietenul meu a venit din Florenţa cu horoscopul de care v-am vorbit. Aici, la Paris, l-a făcut încă o dată şi semnele fiind aceleaşi, mi-a încredinţat o taină.

— O taină în ceea ce priveşte pe maiestatea sa ? întrebă cu însufleţire doamna de Sauve.

— Cred că da — răspunse florentinul.

„Îşi caută cuvintele — se gîndi Henric, fără să încerce să-l ajute. Se pare că-i vine greu să-mi mărturisească."

— Atunci — zise din nou baroana de Sauve — despre ce e vorba ?

— E vorba — îşi cîntări spusele una cîte una florentinul — e vorba de zvonurile şi bănuielile cum că în ultimul timp ar fi otrăviri la curte.

Regelui Navarei îi palpitară uşor nările, dar acesta fu singurul semn că interesul său faţă de întorsătura pe care o lua convorbirea crescuse.

— Şi florentinul, prietenul dumitale, ştie ceva despre aceste otrăviri ?

— Da, sire.

— Şi cum se face că vrei să-mi încredinţezi o taină ce nu-ţi aparţine, mai ales cînd e o taină atît de importantă ? îl întrebă Henric, pe un ton cît putu el mai firesc.

— Prietenul meu ţinea să-i ceară un sfat maiestăţii voastre.

— Mie ?

— Nu văd ce-i de mirare, sire ! Amintiţi-vă de bătrînul soldat din Actium, care avînd un proces, s-a dus să-i ceară sfat lui August.

— August era avocat, René ; eu nu sînt.

— Sire, cînd prietenul meu mi-a încredinţat taina, maiestatea voastră era încă de partea calvinilor, a căror căpetenie eraţi socotit, domnul de Condé fiind după dumneavoastră.

— Şi ce-i cu asta ? întrebă Henric.

— Prietenul meu nădăjduieşte că veţi folosi înrîurirea dumneavoastră atotputernică asupra domnului prinţ de Condé pentru a-l convinge să nu-i poarte duşmănie.

— Dacă vrei să pricep, lămureşte-mă pe de-a-ntregul, René — rosti Henric, fără să-i apară vreo cută pe chip şi fără să-i tremure glasul.

— Sire, maiestatea voastră va înţelege dintr-un cuvînt. Prietenul meu ştie cum s-a petrecut încercarea de otrăvire a prinţului de Condé.

— S-a încercat otrăvirea prinţului de Condé ? întrebă Henric, prefăcîndu-se de minune că se miră. Adevărat ? Şi cînd asta ?

René îl privi ţintă şi îi răspunse scurt :

— Acum opt zile, maiestate.

— Vreun duşman ?

— Da — îi răspunse René — un duşman pe care maiestatea voastră îl cunoaşte şi care vă cunoaşte.

— Parcă-mi aduc aminte că am auzit vorbindu-se ceva. Dar nu cunosc nici un amănunt dintre acelea pe care se pare că ar dori să mi le destăinuiască, după cîte spui, prietenul dumitale.

— Ei bine, i s-a dăruit prinţului de Condé un fruct aromat ; din fericire, cînd i-a fost adus se afla lîngă el medicul

său. Luînd fructul din mîinile solului, medicul a vrut să-i simtă aroma şi să-i încerce puterea. După două zile, o umflătură cangrenoasă a obrazului, o hemoragie şi o plagă vie care i-a mîncat trupul, au fost răsplata devotamentului şi urmarea imprudenţei sale.

— Din nefericire — răspunse Henric — pentru că acum sînt pe jumătate catolic, mi-am pierdut cu totul înrîurirea asupra domnului de Condé. Rugămintea prietenului dumitale e deci fără sorţi de izbîndă.

— Nu numai pe lîngă prinţul de Condé i-ar putea fi prietenului meu folositoare influenţa maiestăţii voastre, ci şi pe lîngă prinţul de Porcian, fratele celui ce a fost otrăvit.

— Ei, asta-i ! Ştii, René — interveni Charlotte — ştii bine că istoriile dumitale au darul să sperie ! Cred că aceste rugăminţi şi-au greşit adresa. E tîrziu şi ceea ce spui e înfricoşător. Cred că-ţi preţuiesc mai mult parfumurile.

Şi Charlotte întinse din nou mîna spre cutiuţa cu dresuri.

— Doamnă — o opri René — înainte de a încerca preparatul, aşa cum mi se pare că aveţi de gînd, ascultaţi să vă spun ce sînt în stare cei răi.

— Hotărît, René — exclamă baroana — astă-seară ai adus printre noi o adiere funestă.

Henric se încruntă, dar înţelegînd că René voia să atingă un ţel pe care el încă nu-l pricepea, se hotărî să îndure pînă la sfîrşit convorbirea care-i trezea amintiri atît de dureroase.

— Şi — aduse iar vorba — după cum spui, cunoşti amănuntele otrăvirii prinţului de Porcian ?

— Da — îi răspunse florentinul. Se ştie că în fiecare noapte lîngă patul său ardea o candelă. Untdelemnul a fost otrăvit şi cel de care pomenim s-a sufocat respirîndu-l.

Reci de sudoare, degetele lui Henric se zgîrciră.

— Încep să cred — murmură el — că prietenul dumitale ştie nu numai amănuntele acestei otrăviri, dar şi cine a făptuit-o.

— Da, şi de aceea el ar fi dorit să afle dacă puteţi pune un cuvînt pentru iertarea ucigaşului fratelui său pe lîngă celălalt prinţ de Porcian, care a rămas în viaţă.

— Din nefericire, fiind încă pe jumătate hughenot, n-am nici o trecere pe lîngă prinţul de Porcian. Deci prietenul dumitale a greşit adresîndu-mi-se mie.

— Dar ce fel de gînduri credeţi că nutresc prinţul de Condé şi domnul de Porcian ?

— Cum pot eu oare să ştiu ce gîndesc ei, René ? Bunul Dumnezeu, din cîte cunoşti, nu mi-a dat darul să citesc în cugetul oamenilor.

— Maiestatea voastră poate să se întrebe pe sine — rosti liniştit florentinul. Nu e oare în viaţa maiestăţii voastre vreo întîmplare atît de întunecată, încît iertarea ei să poată servi drept pildă de iertare şi drept piatră de încercare a generozităţii ?

Cuvintele acestea fură rostite de florentin cu un glas ce-o făcu să tremure chiar şi pe Charlotte. Era o aluzie atît de directă, atît de apropiată, încît tînăra femeie se întoarse pentru a-şi ascunde roşeaţa şi ocoli privirile lui Henric.

Stăpînindu-se cu ultima putere, Henric îşi descreţi fruntea, care, în timp ce vorbise florentinul, se încruntase ameninţătoare şi, înlăturîndu-şi adînca suferinţă filială ce-i încleştase inima, spuse pe un ton gînditor :

— În viaţa mea... o întîmplare întunecată... nu, René, nu-mi amintesc decît de nebuniile şi nepăsarea tinereţii mele, împletite cu nevoile mai mult sau mai puţin aspre cu care natura şi mila Domnului ne-au pus pe toţi la încercare.

René se sili o dată mai mult să-i facă pe cei doi să-l asculte, căci Charlotte se pregătea din nou — de fapt doar pentru a-şi ascunde stînjeneala — să-şi reînceapă dichisul, şi din nou întindea mîna spre cutiuţa cu dresuri.

— Totuşi, sire, dacă aţi fi fratele prinţului de Porcian sau fiul prinţului de Condé, şi dacă fratele dumneavoastră ar fi fost otrăvit, sau dacă tatăl dumneavoastră ar fi fost asasinat ?...

Charlotte scoase un ţipăt uşor şi-şi apropie dresul de buze ; René surprinse gestul, dar de data aceasta nu o opri nici cu vorba, nici cu vreo mişcare, ci strigă doar :

— În numele cerului, răspundeţi, sire ! Sire, dacă aţi fi în locul lor, ce-aţi face ?

Henric se reculese, îşi şterse cu mîna tremurîndă stropii de sudoare rece ce-i broboneau fruntea şi răspunse în mijlocul tăcerii ce parcă oprise răsuflarea lui René şi a Charlottei :

— Dac-aş fi în locul lor şi aş fi sigur că voi fi rege, adică unsul Domnului pe pămînt, aş face ca Cel de Sus : aş ierta.

— Doamnă — strigă René, smulgînd cutiuţa din mîinile doamnei de Sauve — doamnă, daţi-mi înapoi cutia ! Văd că ucenicul meu s-a înşelat, aducîndu-vi-o. Mîine vă voi trimite alta.

A doua zi, în pădurea de la Saint-Germain, urma să înceapă vînătoarea călare.

Henric poruncise să i se pregătească la opt dimineața, gata înșăuat și cu frîul pe el, un căluț bearnez, pe care avea de gînd să-l dăruiască doamnei de Sauve, dar pe care voia mai întîi să-l încalece el. La opt fără un sfert calul era gata. Cînd bătu opt, Henric coborî.

Mîndru și focos, deși mic de stat, calul își înfoia coama, tropăind prin curte. Se lăsase frig și un polei subțire acoperea pămîntul.

Henric porni să străbată curtea, ca să ajungă la grajdurile unde-l așteptau calul și rîndașul. Dar cînd trecu pe dinaintea unui soldat elvețian care făcea de gardă la poartă, omul îi dădu onorul spunînd :

— Domnul să-l aibă în pază pe maiestatea sa regele Navarei.

Auzind această urare și mai ales glasul ce o rostise, bearnezul tresări.

Se întoarse și se dădu un pas înapoi.

— De Mouy ! murmură el.

— Da, sire, de Mouy.

— Dar ce faci aici ?

— Vă căutam.

— Și ce vrei de la mine ?

— Să vă vorbesc, maiestate.

— Nenorocitule — făcu regele apropiindu-se de el — nu știi că poți plăti cu capul ?

— Ba da.

— Atunci ?

— Atunci, iată-mă !

Henric păli ușor, căci își dădu seama că primejdia care-l pîndea pe înflăcăratul tînăr îl amenința și pe el.

Se uită neliniștit în jur și se dădu încă un pas înapoi, la fel de repede ca și prima oară.

Îl zărise la una din ferestre pe ducele de Alençon.

Pe loc își schimbă purtarea și luă muscheta din mîinile lui de Mouy, care, cum am spus, făcea pe santinela, și părînd că o cercetează, îi zise :

— De Mouy, cred că nu degeaba ai venit să te vîri în gura lupului.

— Nu, sire. De opt zile vă caut. Abia ieri am aflat că maiestatea voastră urmează să încerce calul azi-dimineață, și atunci m-am postat de gardă la poarta Luvrului.

— Da uniforma de unde o ai ?

— Căpitanul companiei e protestant și mi-e prieten.

— Iată-ți muscheta și reia-ți postul. Sîntem pîndiți. Am să încerc să-ți vorbesc cînd mă întorc, dar dacă nu o fac, să nu mă oprești. Cu bine.

De Mouy începu din nou să patruleze prin fața intrării, iar Henric se îndreptă spre cal.

— Ce-i cu animalul ăsta frumos ? i se adresă ducele de Alençon de la fereastră.

— Un cal pe care vreau să-l încerc în dimineața asta — răspunse Henric.

— Așadar, nu-i un cal pentru un bărbat ?

— Cred și eu, e pentru o femeie frumoasă.

— Henric, începi să fii indiscret, pentru că la vînătoare o s-o recunoaștem pe doamna aceea, și dacă nu știu al cui cavaler ești, o să aflu în schimb cine te are de scutier.

— Pe Dumnezeul meu că n-ai să afli — îi răspunse Henric, cu voioșie prefăcută — căci frumoasa doamnă despre care e vorba n-o să poată ieși, pentru că în dimineața asta nu se simte bine.

Și zicînd acestea, se urcă în șa.

— Ei, poftim — rîse ducele — biata doamnă de Sauve !

— Francisc, Francisc, tu ești indiscret !

— Și de ce se simte rău frumoasa noastră Charlotte ? reluă ducele de Alençon.

— Nu prea știu bine — îi răspunse Henric, purtîndu-și calul roată în galop — după cîte îmi spune Dariole, are un fel de amețeală, simte o slăbiciune în tot trupul și-o doare cumplit capul.

— Și asta o să te împiedice să vii cu noi ? îl întrebă ducele.

— Pe mine, de ce ? Știi că sînt nebun după vînătoarea călare și n-aș scăpa vreuna pentru nimic în lume.

— Pe asta însă ai s-o scapi — îi spuse ducele după ce se întoarse și schimbă cîteva cuvinte cu o persoană pe care Henric nu o putea vedea, căci stătea în fundul camerei. Maiestatea sa mi-a trimis vorbă că vînătoarea nu mai are loc.

— Vai! exclamă Henric, cum nu se putea mai dezamăgit. Şi de ce?

— Se pare că au sosit scrisori foarte importante din partea domnului de Nevers. Regele, regina-mamă şi fratele meu, ducele de Anjou, ţin consiliu acum.

„Aha-aha — făcu Henric ca pentru sine. Au venit veşti din Polonia". Şi apoi, cu glas tare:

— Atunci nu mai are nici un rost să-mi pun viaţa în primejdie pe poleiul ăsta. La revedere, frăţioare.

Şi oprindu-şi calul în faţa lui de Mouy, zise:

— Prietene, cheamă-ţi un camarad să te înlocuiască în post. Dă o mînă de ajutor rîndaşului să desfacă chinga calului; ia şaua în spinare şi du-o la şelar. Trebuie să-i facă o broderie pe care n-a apucat s-o termine pînă azi. Şi pe urmă să te întorci să-mi spui ce-ai făcut.

De Mouy se grăbi să-i dea ascultare, căci ducele de Alençon plecase de la fereastră şi era limpede că intrase oarecum la bănuieli.

Într-adevăr, nici nu dădu bine colţul gheretei, că ducele de Alençon şi apăru. Numai că acum în locul lui de Mouy făcea de gardă un elveţian adevărat.

Ducele cercetă cu băgare de seamă noua santinelă, apoi, întorcîndu-se către Henric, îi spuse:

— Nu-i aşa, dragul meu, că nu cu omul ăsta vorbeai adineauri?

— Nu, era unul din oamenii mei, pe care l-am vîrît în corpul elveţienilor; i-am dat un ordin şi acum îl execută.

— Aşa! făcu ducele, ca şi cînd s-ar fi mulţumit cu acest răspuns. Şi Margareta ce mai face?

— Mă duc s-o întreb, frăţioare.

— N-ai mai văzut-o de ieri?

— Ba da, m-am dus la ea aseară pe la unsprezece, dar Gillonne mi-a spus că e obosită şi doarme.

— N-ai s-o găseşti. A ieşit.

— Da — făcu Henric — se poate. Trebuia să se ducă la mănăstirea Buna-Vestire.

Altceva nu mai aveau ce să-şi spună, căci Henric părea hotărît să nu facă nimic mai mult decît să răspundă. Cei doi cumnaţi se despărţiră aşadar, ducele de Alençon pornind să afle noutăţi, cum zicea el, iar regele Navarei întorcîndu-se în apartamentele lui.

Dar abia sosise de vreo cinci minute, cînd auzi o bătaie în uşă.

— Cine-i acolo? întrebă el.

— Sire, am adus răspunsul şelarului — se auzi un glas pe care-l recunoscu. Era de Mouy.

Henric, vădit emoţionat, îi deschise tînărului şi apoi încuie uşa în urma lui.

— Tu, de Mouy! se miră el. Nădăjduiam că ai să te răzgîndeşti!

— Sire — răspunse de Mouy — de trei luni mă tot gîndesc. Mi-e de ajuns. A venit timpul să trecem la fapte.

Henric tresări îngrijorat.

— Nu vă fie teamă, sire, sîntem singuri şi mă grăbesc, căci fiecare clipă e preţioasă. Cu un singur cuvînt, maiestatea voastră nu poate înapoia tot ceea ce întîmplările din acest an au răpit religiei. Să vorbim limpede, scurt şi deschis.

— Te ascult, viteazule de Mouy — răspunse Henric, dîndu-şi seama că nu putea ocoli în nici un fel explicaţia.

— E adevărat că maiestatea voastră a renegat religia protestantă?

— Adevărat.

— Bine. Dar cum, doar de formă, sau din inimă?

— Sîntem totdeauna recunoscători Domnului cînd ne scapă viaţa — îi răspunse Henric întorcîndu-i vorba, aşa cum obişnuia el în asemenea situaţii. Şi e limpede că pe mine Dumnezeu m-a salvat dintr-o mare primejdie.

— Sire — răspunse de Mouy — să recunoaştem un lucru.

— Anume?

— Că nu v-aţi renegat din convingere, ci din interes. V-aţi lepădat, ca regele să vă lase viaţa şi nu pentru că v-ar fi păstrat-o Dumnezeu.

— Oricare ar fi pricina trecerii mele la catolicism — răspunse Henric — asta nu înseamnă că sînt mai puţin catolic, de Mouy.

— Da, dar aveţi de gînd să rămîneţi pentru totdeauna? Nu vreţi să vă redobîndiţi cu primul prilej libertatea faptelor şi a conştiinţei dumneavoastră? Ei bine, iată prilejul: La Rochelle s-a răsculat, Roussillon-ul şi Béarn-ul aşteaptă doar un cuvînt ca să se răscoale şi ele. Toată suflarea din Guenne cheamă la luptă. Spuneţi-mi doar atît, că silit aţi devenit catolic, şi viitorul vă este asigurat.

— Un nobil de rangul meu, dragul meu de Mouy, nu poate fi silit. Ceea ce am făcut, am făcut de bună voie.

— Dar, sire — făcu tînărul cu inima grea din pricina acestei împotriviri la care nu se aştepta — nu vă gîndiţi că astfel ne părăsiţi... ne trădaţi ?

Henric rămase neclintit.

— Da — reluă de Mouy — da, ne trădaţi, sire, căci mulţi dintre ai noştri am venit aci, punîndu-ne viaţa în primejdie ca să vă salvăm onoarea şi libertatea. Am pregătit totul pentru a vă da tronul, sire, mă auziţi ? Nu numai libertatea, ci şi puterea. În două luni veţi putea alege tronul pe care-l doriţi : al Franţei sau al Navarei.

— De Mouy — răspunse Henric, lăsîndu-şi pleoapele, căci fără să vrea, ochii îi străluciseră la auzul acestor vorbe — de Mouy, sînt liber, sînt catolic, sînt soţul Margaretei, sînt fratele regelui Carol, sînt ginerele bunei mele mame, Caterina. Legîndu-mă într-astfel, n-am pus în cumpănă numai cîştigul, ci şi îndatoririle.

— Dar, sire — spuse iar de Mouy — ce trebuie să credem ? Căsătoria maiestăţii voastre, mi s-a spus, e doar de formă, că în cugetul vostru nu vă simţiţi cu nimic legat, şi că ura Caterinei...

— Minciuni, toate sînt doar minciuni — îl întrerupse brusc bearnezul. Ai fost înşelat cu neruşinare, prietene. Scumpa mea Margareta îmi este soţie, iar Caterina, mamă. În sfîrşit, regele Carol al IX-lea e atotputernic şi stăpîn pe viaţa şi inima mea.

De Mouy se cutremură, un zîmbet aproape dispreţuitor îi flutură pe buze.

— Aşadar, sire — şi mîinile îi căzură fără vlagă de-a lungul trupului, în timp ce privirea-i încerca să iscodească acel suflet plin de ascunzişuri — iată deci răspunsul pe care îl voi duce fraţilor mei. Le voi spune că regele Navarei întinde mîna şi-şi dăruieşte inima celor ce ne-au gîtuit, le voi spune că e trepăduşul reginei-mame şi prietenul lui Maurevel...

— Dragul meu de Mouy — îi zise Henric — regele va sfîrşi curînd consiliul pe care-l ţine, şi trebuie să mă duc să aflu ce anume a putut face ca un lucru atît de important cum e o partidă de vînătoare, să fie amînat. La revedere. Fă ca mine, prietene. Lasă-te de politică, întoarce-te la rege şi treci la catolicism. Zicînd acestea, Henric îl duse, sau mai bine zis îl împinse în anticameră pe tînărul a cărui uimire începea să facă loc furiei.

Abia se închise uşa şi de Mouy, dornic să se răzbune măcar pe ceva, dacă nu pe cineva, îşi sfîşie pălăria şi-o trînti

la pămînt, călcînd-o în picioare întocmai cum un taur calcă sub copite mantia matadorului.

— Afurisit ! izbucni el. Prinţ netrebnic ! Mai bine aş fi eu ucis aici, pe loc, pentru ca sîngele meu să-l mînjească pentru totdeauna !

— Sst ! Domnule de Mouy — se strecură o voce prin crăpătura unei uşi întredeschise — sst, s-ar putea să te mai audă şi altcineva.

De Mouy se întoarse pe loc şi-l zări în faţa sa, învăluit în mantie, pe ducele de Alençon, care tocmai îşi scoase capul palid pe coridor, să se încredinţeze că erau într-adevăr singuri.

— Domnul duce de Alençon ! strigă de Mouy. Sînt pierdut !

— Dimpotrivă — murmură prinţul — şi poate că ai găsit chiar ce căutai. Dovadă, că nu te voi lăsa să fii ucis aici, aşa cum doreai. Crede-mă, sîngele dumitale îşi poate găsi o întrebuinţare mai bună decît să înroşească pragul regelui Navarei.

Şi zicînd acestea, ducele deschise larg uşa pe care o ţinuse crăpată.

— Aceasta e camera a doi dintre gentilomii mei — îi spuse ducele. Nimeni nu ne va tulbura aici. Putem vorbi deci în tihnă. Vino, domnule.

— Vin, monseniore ! spuse conspiratorul înmărmurit.

Şi intră în cameră. Ducele de Alençon închise uşa în urma lui la fel de grăbit ca şi regele Navarei.

De Mouy intrase mînios, scos din sărite, blestemînd, dar încetul cu încetul căutătura rece şi nemişcată a tînărului duce Francisc avu asupra căpitanului hughenot înrîurirea unei oglinzi fermecate care risipeşte beţia.

— Monseniore — i se adresă el — dac-am înţeles bine, alteţa voastră doreşte să-mi vorbească.

— Da, domnule de Mouy — răspunse Francisc. Cu toată travestirea, te-am recunoscut chiar şi atunci cînd i-ai prezentat onorul fratelui meu Henric. Te-am recunoscut pe loc. Ei bine, de Mouy, nu pare să fii mulţumit de regele Navarei !

— Monseniore !

— Hai, hai, nu te codi ! Nici nu-ţi dai seama poate că-ţi sînt prieten.

— Dumneavoastră, domnule ?!

— Da, eu. Vorbeşte deci.

— Nu ştiu ce i-aş putea spune alteţei voastre. Ceea ce voiam să-i spun regelui Navarei sînt lucruri cu care alteţa voastră nu are nimic a face. De altfel — adăugă el încercînd să pară nepăsător — sînt nişte fleacuri.

— Fleacuri ? făcu ducele.

— Da, monseniore.

— Fleacuri care te-au făcut să-ţi rişti viaţa intrînd în Luvru, unde ştiai că s-a pus preţ pe capul dumitale ? Căci aici toată lumea ştie că alături de regele Navarei şi de prinţul de Condé, dumneata treci drept una dintre căpeteniile hughenoţilor.

— Dacă aşa credeţi dumneavoastră, monseniore, atunci purtaţi-vă cu mine aşa cum trebuie s-o facă fratele regelui Carol şi fiul Caterinei.

— De ce vrei să mă port aşa, cînd ţi-am mărturisit că-ţi sînt prieten ? Spune-mi adevărul !

— Monseniore — zise de Mouy — vă jur !

— Nu-jura, domnule, religia reformată interzice jurămîntul, şi cu atît mai mult pe cel fals.

De Mouy se încruntă.

— Îţi spun că ştiu totul — reluă ducele.

De Mouy rămase tăcut.

— Te îndoieşti ? zise prinţul cu o stăruinţă îmbietoare. Atunci, dragul meu de Mouy, trebuie să te conving. Hai să vedem dacă mă înşel. I-ai propus sau nu cumnatului meu, Henric, adineauri, acolo (şi ducele întinse mîna spre camera bearnezului) sprijinul dumitale şi pe cel al prietenilor dumitale, pentru a-l readuce pe tronul Navarei ?

De Mouy se uită la duce îngrozit.

— Ceea ce el a refuzat plin de spaimă.

De Mouy rămase înmărmurit.

— I-ai amintit, nu-i aşa, de vechea voastră prietenie şi de religia pe care o împărtăşeaţi amîndoi ? L-ai ademenit cu speranţe strălucitoare, atît de strălucitoare că i-ai luat ochii, cu speranţa că va ajunge pe tronul Franţei ? Ei ? Zi, mi-a scăpat oare ceva ? Sînt sau nu propunerile pe care i le-ai făcut bearnezului ?

— Monseniore — strigă de Mouy — e atît de exact, încît mă întreb chiar în această clipă dacă n-ar fi mai nimerit să-i spun alteţei voastre că a minţit, să stîrnesc aici o luptă fără de cruţare pentru ca, pierind amîndoi, secretul acesta cumplit să fie îngropat.

— Mai încet, viteazule de Mouy, mai încet ! îl sfătui ducele fără să clintească şi fără să schiţeze vreun gest la auzul acestei ameninţări înspăimîntătoare. Secretul va fi păstrat mai bine dacă vom trăi amîndoi, decît dacă va pieri vreunul din noi. Ascultă-mă şi nu mai frămînta aşa mînerul săbiei. Îţi spun pentru a treia oară că ai în faţa ta un prieten. Răspunde-mi

deci ca unui prieten : regele Navarei n-a primit aşadar propunerea pe care i-ai făcut-o ?

— Nu, monseniore, şi v-o mărturisesc, deoarece această mărturisire mă compromite numai pe mine.

— Oare n-ai strigat, ieşind din camera sa şi călcîndu-ţi în picioare pălăria, că e un prinţ laş şi netrebnic, care nu merită să vă fie mai departe conducător ?

— Ba da, e adevărat, monseniore, am spus-o.

— Aşadar e adevărat ! În sfîrşit, mărturiseşti ?

— Da.

— Şi tot nu ţi-ai schimbat încă părerea ?

— De fel, monseniore.

— Ei bine, domnule de Mouy, eu, al treilea fiu al lui Henric al II-lea, principe al Franţei, oare nu-s destul de nobil ca să fiu conducătorul soldaţilor dumneavoastră ? Ce părere ai ? Gîndeşte-te, crezi că nu sînt destul de cinstit ca să poţi avea încredere în cuvîntul meu ?

— Dumneavoastră, monseniore, dumneavoastră, conducătorul... hughenoţilor ? !

— De ce nu ? E epoca convertirilor, asta o ştii prea bine. Henric s-a făcut catolic, pot şi eu să mă fac foarte bine protestant.

— Da, fără îndoială, monseniore. Aştept să-mi explicaţi.

— Nimic mai simplu, am să-ţi explic în două cuvinte dedesubturile politice ale fiecăruia. Fratele meu Carol îi omoară pe hughenoţi ca să domnească în voie. Fratele meu, ducele de Anjou, lasă să fie omorîţi hughenoţii, fiindcă va fi urmaşul fratelui meu Carol, care, după cum ştii, e mai mult bolnav. Cu mine, însă, lucrurile stau cu totul altfel, eu nu voi domni niciodată, în Franţa cel puţin, fiindcă am doi fraţi mai vîrstnici. Pe mine ura mamei şi a fraţilor mei mă îndepărtează de tron mai mult decît legea firii. Eu nu mă pot aştepta nici la dragoste din partea rudelor, nici la glorie, nici la vreun tron ; şi totuşi am în piept o inimă la fel de nobilă ca şi fraţii mei mai mari. Ei bine, de Mouy, vreau să-mi cîştig eu sabia regatului în această Franţă pe care ei au înecat-o în sînge. De Mouy, iată deci ce vreau şi ascultă-mă. Vreau să fiu regele Navarei nu prin naştere, ci prin alegere. Şi ia bine seama, nu-mi poţi găsi nici o pricină, căci uzurpator nu sînt, de vreme ce fratele meu îţi refuză propunerile şi, lăsîndu-se pradă moleşelii, de-

clară sus şi tare că regatul Navarei nu-i decît un basm. Cu Henric de Béarn nu ciştigi nimic. Cu mine găseşti o spadă şi un nume. Francisc de Alençon, principe al Franţei, e o pavăză pentru toţi tovarăşii sau complicii, oricum vei vrea să-i numeşti. Ei, domnule de Mouy, ce spui de această propunere ?

— Spun că mă uluieşte.

— De Mouy, de Mouy, vom avea multe piedici de învins. Aşa că nu te arăta atît de pretenţios, şi de bănuitor cu fiul şi fratele unui rege, cînd îţi întinde mîna.

— Monseniore, ne-am înţelege lesne, dacă ar fi vorba numai de mine. Avem însă un consiliu şi oricît de strălucită ar fi propunerea dumneavoastră, ba poate chiar tocmai de aceea, conducătorii noştri nu o vor primi fără nici o condiţie.

— Asta e cu totul altceva, şi răspunsul dumitale e al unui om cu sufletul cinstit şi plin de prudenţă. După purtarea mea, te-ai putut convinge, de Mouy, că sînt cinstit. Poartă-te deci cu mine cum te-ai purta cu un om pe care îl preţuieşti şi nu cu un prinţ pe care-l măguleşti. Crezi că am sorţi, de Mouy ?

— Pe cinstea mea, monseniore, şi fiindcă alteţa voastră îmi cere părerea, toţi sorţii au fost de partea voastră din clipa în care regele Navarei a refuzat propunerea pe care venisem să i-o fac. Dar, v-o spun încă o dată, monseniore, trebuie să mă văd cu căpeteniile noastre şi să mă sfătuiesc cu ele.

— Atunci faceţi cum credeţi, domnule — răspunse de Alençon. Vreau să ştiu doar cînd voi avea răspunsul ?

De Mouy îl privi în tăcere. Apoi, părînd că ia o hotărîre :

— Monseniore — spuse el — daţi-mi mîna : ţin ca mîna aceasta, care e a unuia dintre principii Franţei, să o strîngă pe a mea, ca să fiu sigur că nu voi fi trădat.

Ducele, nu numai că îi întinse mîna lui de Mouy, dar i-o şi strînse cu putere.

— Acum, monseniore, sînt liniştit — făcu tînărul hughenot. Dacă am fi trădaţi, voi spune că nu aveţi nici un amestec. Căci dacă aţi avea cel mai mic amestec, aţi fi dezonorat.

— De ce-mi vorbeşti despre toate astea, de Mouy, în loc să-mi spui cînd îmi aduci răspunsul mai-marilor tăi ?

— Pentru că, monseniore, dacă mă întrebaţi cînd vă aduc răspunsul, e ca şi cum m-aţi întreba unde se află mai-marii

mei, şi dacă v-aş spune „astă-seară", aţi şti foarte bine că ei sînt la Paris şi că stau ascunşi.

Zicînd acestea, de Mouy schiţă un gest de neîncredere, scrutîndu-l pînă-n albul ochilor pe tînărul prinţ cu privirea falsă şi tulbure.

— Vezi — făcu ducele — tot te mai îndoieşti, domnule de Mouy. Dar nu pot avea pretenţia de la început să ai încredere deplină în mine. Cu timpul o să mă cunoaşteţi mai bine. Interesele comune, care ne vor uni, ne vor dezlega totodată de bănuieli. Ai spus deci că deseară, domnule de Mouy, da ?

— Da, monseniore, căci timpul ne mînă din urmă. Deseară. Dar în ce loc ?

— Aici, la Luvru, în camera asta, dacă n-ai nimic împotrivă.

— Locuieşte cineva aici ? se interesă de Mouy, întorcîndu-se spre cele două paturi aflate unul în faţa celuilalt.

— Da, doi dintre gentilomii mei.

— Monseniore, mi se pare că ar fi un act necugetat din partea mea să mă întorc la Luvru.

— Şi de ce nu ?

— Pentru că, aşa cum m-aţi recunoscut dumneavoastră, mai sînt şi alţi ochi care îşi pot da seama şi ei cine sînt. Mă voi întoarce totuşi la Luvru, dacă îmi veţi da ceea ce vă cer.

— Ce anume ?

— Un bilet de liberă trecere.

— De Mouy — îi răspunse ducele — dacă se va găsi asupra dumitale un astfel de bilet semnat de mine, eu aş fi pierdut şi nici dumneata n-ai scăpa. Nu pot să-ţi fiu de vreun ajutor decît dacă în faţa lumii rămînem străini unul faţă de altul. Dacă mama şi fraţii mei ar afla că avem, cît de cît, relaţii unul cu altul, aceasta m-ar costa viaţa. Din clipa în care mă voi fi compromis cu ceilalţi, la fel cum m-am compromis cu dumneata acum, va fi în interesul meu să te apăr. Atîta timp cît pot acţiona liber, cît sînt puternic, pentru că nu mă cunoaşte nimeni, şi cît timp nu sînt descoperit, vă apăr pe toţi ; asta să n-o uiţi. Adună-ţi deci iarăşi curajul şi încearcă, bizuindu-te pe cuvîntul meu, ceea ce voiai să faci fără cuvîntul fratelui meu. Vino astă-seară la Luvru.

— Dar cum să intru ? Nu mă încumet să intru îmbrăcat astfel. Hainele astea erau bune la intrare şi prin curţi. Dar

în propriile mele haine ar fi şi mai primejdios, pentru că aici toată lumea mă cunoaşte şi nu-mi pot ajuta cu nimic.

— Lasă-mă să mă gîndesc, aşteaptă... Cred că... da, am găsit.

Într-adevăr, ducele îşi roti privirea şi ochii i se opriră asupra hainelor de gală ale lui La Mole, care zăceau pe pat. O minunată mantie vişinie, brodată în fir de aur, despre care am mai pomenit, o tocă împodobită cu o pană albă, brodată cu un şirag de margarete din aur şi argint, şi un pieptar de satin de un cenuşiu deschis, cu fir de aur în el.

— Vezi mantia asta, pana albă şi pieptarul? zise ducele. Sînt ale domnului de La Mole, unul din gentilomii mei, un domnişor care ţine pasul cu moda. Hainele acestea au făcut multă vîlvă la curte şi oricine îl recunoaşte de la distanţă, cînd e îmbrăcat cu ele, pe domnul de La Mole. Am să-ţi dau adresa croitorului. Dacă îi plăteşti îndoit, pînă deseară ai un costum aidoma. N-ai să-i uiţi numele lui La Mole, nu-i aşa?

Ducele de Alençon nu termină bine sfaturile pe care i le dădea, că pe coridor se auziră paşi ce se apropiau şi curînd după aceea, o cheie răsucindu-se în broască.

— Cine-i acolo? strigă ducele repezindu-se la uşă şi punînd zăvorul.

— Zău că mi se pare curios! răspunse cel de afară. Dumneata cine eşti? Auzi vorbă! Să intru la mine în casă şi să mă întrebe cine sînt!

— A, dumneata eşti, domnule de La Mole?

— Ba bine că nu! Dar dumneata cine eşti?

Pe cînd La Mole se arăta mirat că i se ocupase camera şi se întreba cine ar putea fi noul locatar, ducele de Alençon se întoarse brusc cu o mînă pe clanţă şi alta pe zăvor.

— Îl cunoşti pe domnul de La Mole? îl întrebă el pe de Mouy.

— Nu, monseniore.

— Dar el te cunoaşte?

— Nu cred.

— Atunci e bine. Fă-te că te uiţi pe fereastră.

De Mouy făcu ce i se ceruse, fără să crîcnească, căci La Mole îşi pierduse cumpătul şi începuse să bată cu pumnii în uşă.

Ducele de Alençon aruncă o ultimă privire spre de Mouy şi. văzînd că stă cu spatele, deschise.

— Domnul duce! strigă La Mole, dîndu-se înapoi uimit. Oh, iertaţi-mă, iertaţi-mă, monseniore!

— Nu-i nimic, domnule. Am avut nevoie de camera dumitale ca să primesc pe cineva.

— Vă rog, vă rog, monseniore! Îngăduiţi-mi să-mi iau doar mantia şi pălăria de pe pat, căci astă-seară am fost atacat de hoţi pe cheiul Grève şi le-am pierdut pe amîndouă.

— Ce-i drept, domnule — zîmbi prinţul întinzîndu-i lucrurile — eşti cam prost îmbrăcat. Se pare că ai avut de-a face cu pungaşi cam afurisiţi.

Şi zicînd acestea, îi dădu lui La Mole mantia şi toca.

Tînărul salută şi ieşi să se schimbe în anticameră, fără să se mai întrebe ce caută ducele în camera lui. Căci se obişnuia la Luvru ca principii să folosească încăperile suitei pentru tot felul de oaspeţi. De Mouy se apropie de duce şi împreună aşteptară ca La Mole să fie gata şi să plece. Dar după ce acesta se schimbă, îi scoase tot el din încurcătură, căci apropiindu-se de uşă, zise:

— Iertaţi-mă, monseniore, nu cumva alteţa voastră l-a întîlnit pe contele de Coconnas?

— Nu, domnule conte. Cu toate că azi-dimineaţă era de serviciu.

„Să ştii că mi l-au ucis", — îşi spuse La Mole, depărtîndu-se.

Ducele ascultă paşii al căror zgomot se stingea, apoi deschise uşa şi-l trase pe de Mouy după el.

— Uită-te la el cum merge — îi spuse el — şi caută să-i deprinzi mersul lui atît de deosebit.

— Am să încerc pe cît îmi stă în putinţă — răspunse de Mouy. Din nefericire, eu nu-s domnişor, ci soldat.

— Oricum, te aştept înainte de miezul nopţii pe acest coridor. Dacă odaia gentilomilor mai e liberă, te voi primi acolo; dacă nu, o să găsim un alt loc.

— Da, monseniore.

— Deci, pe deseară, înainte de miezul nopţii.

— Pe deseară, înainte de miezul nopţii.

— Ah, bine că mi-am adus aminte, de Mouy, cînd mergi, ai grijă să-ţi legeni foarte tare braţul drept. Asta e ticul domnului de La Mole.

La Mole ieşi în goană din Luvru şi se apucă să răstoarne Parisul în căutarea bietului Coconnas.

Prima lui grijă fu să se îndrepte spre strada l'Arbre-Sec şi să intre la jupîn La Hurière. Îşi aducea aminte că-i citase adesea piemontezului un proverb latinesc care voia să spună că Amor, Bahus şi Ceres sînt zei de care oamenii nu se pot lipsi şi nădăjduia că Coconnas, pentru a împlini zicala romană, se va fi oprit la hanul „À la Belle-Étoile" după o noapte care, bănuia el, va fi fost la fel de agitată ca şi a lui.

Dar aici La Mole nu găsi nimic mai mult decît un hangiu care ţinea să-şi îndeplinească făgăduiala şi un prînz servit cu atîta bunăvoinţă, încît gentilomul nostru — cu toată neliniştea lui — îl înfulecă cu mare poftă.

După ce-şi potoli foamea, deşi cugetul îi era mai departe frămîntat, La Mole o porni din nou în susul Senei, ca un bărbat care îşi caută nevasta înecată. Ajungînd pe cheiul Grève, recunoscu locul unde, aşa cum îi povestise domnului de Alençon, fusese încolţit peste noapte, cu vreo trei-patru ceasuri mai înainte — lucru de loc neobişnuit într-un Paris cu o sută de ani mai bătrîn decît cel în care Boileau se trezea din somn în pocnetul unui glonţ ce-i străpungea oblonul. O frîntură din pana de la pălărie îi rămăsese pe cîmpul de luptă.

Omul se naşte cu simţul proprietăţii. La Mole avea zece pene, una mai frumoasă ca cealaltă, totuşi se aplecă să o ridice, sau mai bine zis ridică frîntura rămasă şi se uită la ea cu nostalgie, cînd deodată se auziră paşi greoi apropiindu-se, iar nişte glasuri aspre îi poruncîră să se dea la o parte. La Mole ridică ochii şi zări o litieră însoţită de doi paji şi un scutier.

I se păru că o recunoaşte şi se dădu iute în lături.

Tînărul gentilom nu se înşelase.

— Domnul de La Mole! se auzi o voce suavă, în timp ce o mînă albă şi catifelată dădea la o parte perdelele.

— Da, doamnă, chiar eu — se înclină La Mole.

— Domnul de La Mole cu o pană în mînă? urmă doamna din litieră. Sînteţi cumva îndrăgostit şi căutaţi urmele pierdute?

— Da, doamnă — răspunse La Mole — sînt îndrăgostit şi încă foarte tare; dar deocamdată îmi caut propriile mele urme, deşi nu după ele am pornit. Dacă maiestatea voastră îmi îngăduie, am s-o întreb cum se simte?

— Minunat, domnule; cred că mai bine ca oricînd. Poate pentru că mi-am petrecut noaptea departe de lume.

— A, departe de lume! făcu La Mole, privind-o ciudat.

— Ei bine, da! Şi nu văd ce-i de mirare!

— Dacă nu săvîrşesc vreo indiscreţie, v-aş putea întreba în ce mănăstire?

— Bineînţeles, domnule, nu am ce să ascund: în mănăstirea Buna-Vestire... Dar dumneata ce cauţi pe-aici cu aerul ăsta atît de fioros?

— Doamnă, şi eu mi-am petrecut noaptea tot departe de lume, în împrejurimile aceleiaşi mănăstiri, iar acum, de dimineaţă, îmi caut prietenul care a dispărut şi, tot căutîndu-l, am găsit această pană.

— E a lui? Ştii că mă faci să mă tem pentru el? Locurile acestea sînt primejdioase.

— Maiestatea voastră poate fi liniştită, pana este a mea. Eu am pierdut-o cam pe la cinci şi jumătate, scăpînd din mîinile a patru tîlhari care voiau cu orice preţ să mă ucidă. Aşa cred, cel puţin.

Margareta abia îşi stăpîni un tremur de spaimă.

— Ah! Povesteşte-mi cum s-a întîmplat — îi zise ea.

— Nimic mai simplu, doamnă. Aşadar, cum am avut cinstea să vă spun, era aproape cinci dimineaţa...

— Şi la cinci dimineaţa plecaseşi de acasă? îl întrerupse Margareta.

— Să mă ierte maiestatea voastră — făcu La Mole — mă întorceam acasă.

— Ah, domnule La Mole! Să te întorci la cinci dimineaţa! spuse Margareta cu un zîmbet pe care toţi ceilalţi îl găsiră răutăcios, în afară de La Mole, care se dovedi destul de nătîng ca să i se pară fermecător. Să te întorci atît de tîrziu! Ţi-ai meritat pedeapsa.

— Da, dar nu mă plîng, doamnă — se înclină respectuos La Mole — şi chiar dacă m-ar fi spintecat, tot aş găsi că am fost de o sută de ori mai fericit decît merit. Şi cum spuneam, mă întorceam acasă, tîrziu sau devreme, cum va voi maiestatea voastră să socotească, mă întorceam din acel minunat lăcaş unde îmi petrecusem noaptea departe de lume, cînd patru cuţitari se năpustiră asupra mea, venind

dinspre strada Mortellerie, luîndu-se după mine cu niște cuțite cît toate zilele. E îngrozitor, doamnă, nu-i așa ? Dar, în sfîrșit, așa s-a întîmplat. A trebuit s-o iau la goană, căci îmi uitasem sabia.

— Ah, înțeleg ! făcu Margareta cu o încîntătoare nevinovăție. Și acum te întorci să-ți cauți sabia ?

La Mole se uită la ea de parcă i s-ar fi strecurat o îndoială în suflet.

— Doamnă, m-aș întoarce, și încă foarte bucuros, mai ales că sabia mea are un tăiș grozav, dar nu știu unde se află casa cu pricina.

— Cum, domnule, nu știi unde se află o casă în care ți-ai petrecut noaptea ?

— Nu, doamnă, și să mă ia dracu dacă știu !

— Ciudat lucru ! Povestea dumitale pare un roman.

— Un adevărat roman, doamnă.

— Povestește-mi-l.

— E cam lung.

— Ei și ? Am timp.

— Și mai ales e de necrezut.

— Povestește-mi-l, totuși ! Eu cred orice.

— Maiestatea voastră îmi poruncește ?

— Dacă e nevoie, da.

— Mă supun. Aseară, după ce ne-am despărțit de două femei minunate, cu care ne-am întîlnit pe lîngă podul Saint-Michel, cinam la jupîn La Hurière.

— Mai întîi — întrebă Margareta cu nevinovăție — cine-i jupîn La Hurière ?

— Jupînul La Hurière, doamnă — îi răspunse La Mole, privind-o încă o dată cu îndoiala pe care am mai observat-o o dată la el — jupîn La Hurière e stăpînul hanului „À la Belle-Étoile“, de pe strada l'Arbre-Sec.

— Bine, acum pricep... Cinai, fără îndoială, la jupîn La Hurière, cu prietenul dumitale Coconnas.

— Da, doamnă, cu prietenul meu Coconnas, cînd deodată intră un om care ne dădu fiecăruia cîte un bilețel.

— Semănau între ele ? îl iscodi Margareta.

— Ca două picături de apă. Înăuntru, cîte un singur rînd : „Ești așteptat în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy“.

— Și nu era nici o iscălitură pe bilețel ? întrebă Margareta.

— Nici una. În schimb, aveau trei cuvinte, trei cuvinte fermecătoare, care făgăduiau de trei ori același lucru, sau altfel zis, o întreită fericire.

— Și care erau aceste trei cuvinte ?

— Eros-Cupidon-Amor.

— Ce-i drept, trei cuvinte fermecătoare ; și și-au ținut făgăduiala ?

— Ah, mai mult decît atît, doamnă, de o sută de ori mai mult ! strigă La Mole cu înflăcărare.

— Mai departe ! Sînt curioasă să aflu cine vă aștepta în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy.

— Două bătrîne, fiecare cu cîte o batistă în mînă. Trebuia să ne lăsăm legați la ochi. Maiestatea voastră cred că ghicește că nu ne-am împotrivit, ci ne-am supus bucuroși, predîndu-ne de bună voie. Călăuza mea m-a întors la stînga, călăuza prietenului meu l-a întors la dreapta și ne-am despărțit.

— Și mai departe ? făcu Margareta, care părea hotărîtă să-și ducă cercetările pînă la capăt.

— Nu știu — continuă La Mole — nu știu unde l-a dus pe prietenul meu. Poate că în iad. Cît despre mine, știu că m-a dus într-un loc care cred că e raiul.

— Și de unde, pesemne, ai fost izgonit din pricina prea marii curiozități ?

— Într-adevăr, doamnă. Aveți darul de a ghici. Așteptam cu nerăbdare revărsarea zorilor ca să văd unde mă aflu, cînd, pe la patru și jumătate a intrat bătrîna aceea, m-a legat din nou la ochi, mi-a cerut să-i făgăduiesc că n-am să încerc să ridic legătura, m-a dus afară, m-a însoțit o sută de pași și m-a pus din nou să jur că n-am să-mi scot legătura decît după ce voi număra pînă la cincizeci. Am numărat pînă la cincizeci și m-am trezit în Strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy.

— Mai departe... ?

— Mai departe, doamnă, eram atît de fericit, încît nu i-am băgat de seamă pe cei patru derbedei de care abia am scăpat cu viață. Dar, doamnă — urmă La Mole — dînd aici peste o frîntură de pană de la pălăria mea, inima mi-a tresărit de bucurie și am cules-o de jos, făgăduindu-mi s-o păstrez drept amintire a acestei nopți minunate. Dar, fericirea nu mi-e deplină, căci mă frămîntă un gînd : ce s-o fi întîmplat cu prietenul meu ?

— Nu s-a întors la Luvru ?

— Din păcate, nu, doamnă. L-am căutat pretutindeni unde aş fi putut să dau peste el, la hanul „À la Belle-Étoile", la jocurile cu mingea şi în atîtea şi atîtea locuri cumsecade. Dar de Annibal nici urmă, iar de Coconnas încă mai puţin.

Şi rostind aceste cuvinte însoţite de un gest plin de tristeţe, La Mole deschise braţele şi, desfăcîndu-şi mantia, lăsă să i se vadă pieptarul, prin ale cărui spintecături se vedea căptuşeala, de parc-ar fi fost o croială la modă.

— Bine, dar te-au ciuruit ! făcu Margareta.

— Ciuruit, ăsta-i cuvîntul — răspunse La Mole, care nu se simţea de loc stingherit că se lăuda cu primejdia prin care trecuse. Priviţi, doamnă, uitaţi-vă !

— Dar de ce nu ţi-ai schimbat pieptarul la Luvru, de vreme ce ai fost acolo ? îl întrebă Margareta.

— Ah — răspunse La Mole — pentru că la mine în cameră am dat peste cineva.

— Cum, cineva în camera dumitale ? făcu Margareta cu ochii scînteind de uimire. Şi cine era în camera dumitale ?

— Alteţa sa...

— Sst ! îl întrerupse ea.

Tînărul se supuse.

— *Qui ad lecticam meam stant ?* i se adresă ea apoi.

— *Duo pueri et unus eques.*

— *Optime, barbari !* spuse ea. *Dic, Moles, quem inveneris in cubiculo tuo ?*

— ***Franciscum ducem.***

— ***Agentem ?***

— ***Nescio quid.***

— ***Quocum ?***

— ***Cum ignoto***[1].

— Ciudat — zise Margareta. Deci n-ai putut da de Coconnas ? continuă ea, gîndindu-se la altceva decît la ceea ce spunea.

---

[1] — Cine e la uşa lecticei ?
— Doi paji şi un scutier.
— Bine ! Sînt barbari ! Spune-mi, La Mole, pe cine ai găsit în cameră ?
— Pe ducele Francisc.
— Ce făcea ?
— Nu ştiu.
— Cu cine era ?
— Cu un om necunoscut. (n.t.)

— Aşa că, doamnă, cum am avut cinstea să-i spun maiestăţii voastre, mor de nelinişte.

— Ei bine — oftă Margareta — nu vreau să te mai reţin mult timp din investigaţiile dumitale, dar nu ştiu de ce, cred că o să se descurce el şi singur. Totuşi, caută-l !

Şi regina îşi duse degetul la buze. Dar cum frumoasa Margareta nu-i încredinţase vreo taină, şi nici nu-i făcuse vreo mărturisire, tînărul pricepu că semnul acela fermecător nu însemna să păstreze tăcerea, ci cu totul altceva.

Cortegiul o porni din nou. La Mole, care voia să-şi continue cercetările, plecă mai departe în sus, pe chei, pînă în strada Long-Pont, ce dădea în strada Saint-Antoine.

În dreptul străzii Jouy, se opri.

Seara trecută, cele două bătrîne îl legaseră la ochi, pe el şi pe Coconnas, chiar în acest loc. Se întoarse deci la stînga şi făcu douăzeci de paşi, începu apoi să repete drumul făcut cu o seară mai înainte şi se trezi în faţa unei case sau mai bine zis a unui zid, în spatele căruia se ridica o casă. În zid era o poartă cu streaşină, bătută în piroane şi cu lucarne.

Faţada casei privea spre strada Cloche-Percée, o străduţă îngustă care începea din strada Saint-Antoine şi dădea pe strada Roi-de-Sicile.

— Drace ! exclamă La Mole. Asta e... aş jura... Cînd am ieşit, am întins mîna şi am simţit piroanele, pe urmă am coborît două trepte. Omul acela care fugea strigînd „Ajutor !" şi pe care l-au omorît în strada Roi-de-Sicile, tocmai trecea cînd eu puneam piciorul pe prima treaptă. Să vedem.

La Mole se apropie de poartă şi bătu.

Poarta se deschise şi se ivi un soi de portar cu mustăţi.

— *Was ist das ?*[1] întrebă portarul.

— Ah, ah ! făcu La Mole. Mi se pare că sîntem elveţian. Prietene — urmă el, luînd aerul cel mai îmbietor — aş vrea să-mi iau sabia pe care am lăsat-o în această casă noaptea trecută.

— *Ich verstehe nicht*[2] — răspunse portarul.

— Sabia mea... — reluă La Mole.

— *Ich verstehe nicht* — repetă portarul.

— ...pe care am lăsat-o... Sabia mea, pe care am lăsat-o...

— *Ich verstehe nicht.*

---

[1] Ce e asta ? (în limba germană în text). (n.t.)
[2] Nu înţeleg (în limba germană în text). (n.t.)

— ...în casa asta, noaptea trecută.
— *Gehe zum Teufel!* [1]
Şi îi trînti poarta în nas.
— La naiba! mormăi La Mole. Dac-aş fi avut sabia pe care i-o ceream, îl străpungeam pe caraghiosul ăsta... Dar nu o am, aşa că amîn pe altă dată.
Şi La Mole îşi reluă drumul pînă în strada Roi-de-Sicile, o apucă la dreapta, făcu vreo cincizeci de paşi, o coti din nou la dreapta şi se pomeni în strada Tizon, o străduţă mică, paralelă cu strada Cloche-Percée şi întru totul asemănătoare cu ea. Ba mai mult, abia făcu vreo treizeci de paşi şi se pomeni din nou în faţa porţii bătută în piroane, cu streaşina în lucarne, a celor două trepte şi a zidului aceluia. Ai fi zis că strada Cloche-Percée se întorsese să-l vadă trecînd.
La Mole se gîndi atunci că poate îşi luase dreapta drept stînga şi se apucă să bată în poartă, ca să ceară aici ceea ce ceruse şi la cealaltă poartă. De astă dată însă bătu zadarnic, căci nici măcar nu i se deschise.
Dădu de două, ba chiar de mai multe ori acelaşi ocol, ceea ce-l făcu să creadă, cum era şi firesc, că locuinţa avea două intrări, una prin strada Cloche-Percée, alta prin strada Tizon.
Dar raţionamentul, oricît de logic, nu-i înapoia sabia şi nu-i spunea unde se află prietenul lui. O clipă, se hotărî să-şi cumpere altă sabie, cu care să-l spintece pe mizerabilul de portar care se încăpăţîna să vorbească numai nemţeşte, dar se gîndi că e portarul Margaretei, că Margareta l-a ales anume aşa şi că o fi avînd ea motivele ei pentru aceasta. S-ar putea deci ca lipsa lui să-i fie neplăcută.
Or, La Mole, pentru nimic în lume n-ar fi făptuit vreun lucru neplăcut Margaretei.
De teamă să nu cadă în ispită, porni deci, cam pe la două după-amiază, spre Luvru.
Cum de astă dată îşi găsi camera neocupată, intră.
De altfel, era şi timpul, pentru că, aşa cum îi spusese reginei, pieptarul era numai fîşii.
Se duse deci la pat, să-şi ia frumosul lui pieptar cenuşiu-deschis. Dar, spre marea lui mirare, primul lucru de care dădu cu ochii lîngă pieptar fu sabia cu pricina, uitată în

[1] Du-te la dracu (în limba germană în text). (n.t.)

strada Cloche-Percée. La Mole o luă, o suci şi o răsuci; da, ea era.
— Ah, ah! făcu el. O fi vreo vrăjitorie.
Şi apoi, cu un suspin:
— Dacă l-aş găsi şi pe Coconnas!
La vreo două-trei ceasuri după ce La Mole se săturase tot dînd tîrcoale casei cu două intrări, poarta din strada Tizon se deschise. Era către orele cinci seara, aşa că se înnoptase de-a binelea.
O femeie, învăluită într-o mantie lungă, împodobită cu blană, ieşi prin poarta pe care i-o ţinea deschisă o altă femeie de vreo patruzeci de ani. Se strecură iute pînă în strada Roi-de-Sicile, ciocăni în strada d'Argenson la o portiţă care se deschise, ieşi prin poarta mare a aceleiaşi case care răspundea în Vieille-rue-du-Temple, se îndreptă spre una din intrările palatului de Guise, pe care o deschise cu o cheie scoasă din buzunar, şi se făcu nevăzută.
După vreo jumătate de ceas, un tînăr legat la ochi ieşea prin aceeaşi uşă a aceleiaşi căsuţe, îndrumat de o femeie care-l duse pînă în strada Geofroy-Lasnier, colţ cu strada Mortellerie. Apoi îi ceru să numere pînă la cincizeci şi după aceea să-şi scoată legătura de pe ochi.
Tînărul făcu întocmai cum i se spusese şi, numărînd pînă la cincizeci, îşi scoase batista ce-i acoperea ochii.
— Drace! făcu el privind în jur. În ştreang să ajung dacă ştiu unde mă aflu! E ceasul şase! exclamă el, auzind orologiul de la Notre-Dame. Şi ce s-o fi ales de bietul La Mole? Să mă reped la Luvru, poate că aflu noutăţi.
Zicînd acestea, Coconnas coborî în fugă strada Mortellerie şi ajunse la Luvru parcă mai repede decît ar fi venit călare. Îmbrînci şi înghionti în cale toată revărsarea de burghezi onorabili care se plimbau paşnici la acea oră în jurul dughenelor din piaţa Baudoyer, şi intră în palat.
Aci luă la întrebări pe elveţian şi santinela. Elveţianului i se părea că-l zărise pe domnul de La Mole intrînd în Luvru, dar că nu-l văzuse ieşind.
Santinela era în post doar de o oră şi jumătate şi nu văzuse nimic.
Urcă în fugă în cameră şi dădu uşa de perete, dar în cameră nu se afla decît haina lui La Mole, ba încă şi aceasta sfîşiată toată, ceea ce îi spori neliniştea.

Îl duse atunci gîndul la jupîn La Hurière și dădu fuga la cinstitul hangiu de la „À la Belle-Étoile".

La Hurière îl văzuse pe La Mole. Prînzise la dînsul.

Coconnas se potoli și cum îi era foarte foame, ceru — la rîndu-i — să i se servească cina.

Coconnas îndeplinea acum amîndouă condițiile omului care poate să cineze în tihnă: era cu sufletul împăcat și cu stomacul gol. Cină așadar atît de bine, încît masa se prelungi pînă către orele opt. Atunci, pus iar bine pe picioare de două sticle de vinișor de Anjou, care îi plăcea lui grozav, și pe care îl sorbise cu o poftă vădită, clipind din pleoape și plescăind din limbă, o porni din nou în căutarea lui La Mole, folosindu-se de astă dată de pumni și lovituri de picior împărțite mulțimii cu o forță sporită, care vine întotdeauna după o masă îmbelșugată.

Treaba asta ținu un ceas și în acest timp Coconnas cutreieră străzile din jurul cheiului Grève, pe Vama Cărbunarilor, străzile Tizon și Cloche-Percée, gîndindu-se că poate prietenul lui se întorsese acolo. În sfîrșit, înțelese că mai e un loc pe unde ar fi trebuit să treacă și anume ghereta santinelei din fața Luvrului, și se hotărî să-l aștepte aci, pînă se va întoarce.

Mai avea doar o sută de pași pînă la Luvru și tocmai ridicase de pe jos o femeie pe al cărei soț îl dăduse grămadă în goana lui prin piața Saint-Germain-l'Auxerrois, cînd zări în față, la lumina îndoielnică a unui felinar mare, așezat lîngă podul suspendat al Luvrului, mantia de catifea vișinie și pana albă a prietenului său, care, asemenea unei umbre, dispărea pe lîngă ghereta Luvrului, răspunzînd la salutul santinelei.

Vestita mantie vișinie făcuse atîta vîlvă în lume, încît nu puteai să n-o recunoști.

— Ei, Doamne Dumnezeule — răcni Coconnas — de data asta sigur că e el, și uite că se întoarce! Hei, hei, La Mole, hei, prietene! Hei, fir-ar să fie! Doar eu am glas, nu glumă! Cum dracu de nu mă aude! Din fericire, am și picioare zdravene și-am să-l ajung.

Minat de această speranță, Coconnas o porni cît îl țineau picioarele și ajunse în Luvru cît ai clipi, dar oricît se grăbise el, în clipa în care punea piciorul în curte, mantia vișinie, ce părea la fel de grăbită, se făcu nevăzută în vestibul.

— Hei, La Mole! strigă Coconnas, pornind-o iarăși la fugă — așteaptă-mă odată, sînt eu, Coconnas! Ce dracu' te-a apucat de alergi așa? Te urmărește cineva?

Într-adevăr, mantia vișinie, ce parcă avea aripi, mai mult zbură pînă la etajul al doilea decît urcă treptele.

— Ah, nu vrei să mă auzi! strigă Coconnas. Ai ceva cu mine de te-ai supărat? Ei bine, la dracu, fir-ar să fie! Nu mai pot!

Coconnas azvîrli aceste vorbe fugarului, din josul scării. Se mulțumi să-l mai urmărească doar cu privirea de-a lungul scării răsucite, pînă îl văzu că se oprește în dreptul apartamentelor Margaretei.

Deodată, din odaie ieși o femeie și-l luă de braț pe cel urmărit de Coconnas.

— Ah, ah! făcu el. Mi se pare că e regina Margareta. Îl aștepta. Atunci se schimbă lucrurile. Pricep de ce nu mi-a răspuns.

Se întinse pe balustradă, privind deschizătura scării.

După cîteva cuvinte schimbate în șoaptă, văzu cum mantia vișinie o urmează pe regină la ea în casă.

„Bun, bun — gîndi Coconnas. Va să zică asta era! Nu m-am înșelat. Sînt clipe cînd chiar și cel mai bun prieten te stingherește și bunul meu La Mole e într-o astfel de situație."

Coconnas urcă domol scările și se așeză pe o canapea de catifea din coridor, zicîndu-și:

„Fie. O să-l aștept. Da, dar — adăugă el — mă gîndesc că s-ar putea să-l aștept cam mult, dacă e la regina Navarei... și-i un frig, Dumnezeule! Și-atunci, îmi zic, pot să-l aștept la fel de bine și în camera mea. Tot se întoarce el, chiar și din iad!"

Abia sfîrșise gîndul, și se pregătea să treacă la fapte, cînd niște pași iuți și ușori răsunară deasupra capului său, întovărășiți de un cîntec binecunoscut lui Coconnas, care întinse repede gîtul spre partea de unde se auzea zgomotul de pași și cîntecul. Era La Mole, care cobora de la catul de deasupra, unde se afla camera lor și care, zărindu-l, începu să sară cîte patru trepte care-l despărțeau de el și odată ajuns la dînsul, i se aruncă în brațe.

— Oh, Dumnezeule, tu ești? grăi Coconnas. Dar pe unde dracu' ai ieșit?

— Eu, prin strada Cloche-Percée.
— Nu de acolo te întreb cum ai ieşit.
— Dar de unde ?
— De la regină.
— De la care regină ?
— Regina Navarei.
— N-am fost la ea.
— Lasă, lasă...
— Scumpul meu Annibal, aiurezi. Vin din camera mea, unde te-am aşteptat două ceasuri.
— Vii din camera ta ?
— Da.
— Nu pe tine te-am urmărit eu din piaţa Luvrului ?
— Cînd asta ?
— Adineauri.
— Nu.
— Nu tu ai dispărut pe lîngă ghereta santinelei Luvrului acum zece minute ?
— Nu.
— Nu tu ai urcat scara asta, de parcă te urmăreau toţi dracii din iad ?
— Nici gînd !
— Dumnezeule ! strigă Coconnas. N-o fi vinul de la „À la Belle-Étoile" atît de păcătos să mă zăpăcească în halul ăsta ! Îţi spun că ţi-am zărit mantia vişinie şi pana albă pe lîngă ghereta Luvrului, că le-am urmărit pe amîndouă pînă în josul scării acesteia şi că mantia, pana şi braţul tău legănat erau aşteptate toate împreună, aici, de o doamnă care mult aş crede că era regina Navarei. Le-a dus pe toate prin această uşă care, dacă nu mă înşel, e a frumoasei Margareta.
— Dumnezeule ! păli La Mole. Atît de repede înşelat ?
— Mă rog ! făcu Coconnas. Înjură cît pofteşti, dar nu-mi spune că eu mă înşel.
La Mole se codi o clipă, strîngîndu-şi capul în palme, şovăind între respect şi gelozie, dar gelozia fu mai tare, şi se repezi în uşa pe care începu s-o împingă din răsputeri, ceea ce stîrni un vacarm nu prea potrivit, dacă ţinem seama unde se aflau.
— O să fim arestaţi — îi atrase atenţia Coconnas — dar atîta pagubă, asta-i prea de tot ! Spune-mi, La Mole, există fantome în Luvru ?
— Habar n-am — răspunse tînărul, tot atît de alb la faţă ca şi pana care-i umbrea fruntea — dar am dorit întotdeauna

să zăresc una şi o să fac tot ce-i omeneşte cu putinţă ca să dau piept cu ea.
— N-am nimic împotrivă — i se alătură Coconnas — numai că bate şi tu mai încet, dacă nu vrei s-o sperii.
La Mole, oricît era el de furios, îi dădu dreptate şi continuă să bată, dar mai încet.

MANTAUA VIŞINIE

Coconnas nu se înşelase. Doamna care îl oprise pe cel ce purta mantaua vişinie fusese chiar regina Navarei ; cît despre cavaler, cititorul a şi ghicit, cred, că nu era altul decît curajosul de Mouy.
Recunoscînd-o pe regina Navarei, tînărul hughenot înţelese că a fost luat drept altul ; dar nu îndrăzni să spună nimic, de teamă că un ţipăt al Margaretei l-ar putea trăda. Lăsă, aşadar, să fie condus pînă în cameră, ca odată ajuns acolo să-i spună frumoasei lui călăuze :
— Discreţie pentru discreţie, doamnă.
Într-adevăr, Margareta strînse uşor braţul aceluia pe care, în semiîntuneric, îl luase drept La Mole şi, aplecîndu-se la urechea lui, îi spuse în latineşte :
— *Sola sum ; introito, carissime* [1].
De Mouy se lăsă în voia ei, fără să răspundă : dar de îndată ce uşa se închise în urma lui, şi se trezi în anticamera mai luminată decît scara, Margareta îşi dădu seama că omul acesta nu era La Mole.
În aceeaşi clipă, scăpă un strigăt uşor, strigătul de care se temuse grijuliul hughenot ; din fericire, însă, nu mai era nici o primejdie.
— Domnul de Mouy ! făcu ea, dîndu-se un pas înapoi.

[1] Sînt singură ; intră, dragul meu.

— Chiar eu, doamnă, şi rog pe maiestatea voastră să mă lase să-mi urmez drumul fără să pomeniţi nimănui despre prezenţa mea la Luvru.

— Oh, domnule de Mouy — repetă Margareta — aşadar, m-am înşelat ?

— Da — răspunse de Mouy — înţeleg, maiestatea voastră m-a luat pesemne drept regele Navarei ! Sîntem cam de aceeaşi statură, purtăm aceeaşi pană albă şi mulţi, fără îndoială, vrînd să mă măgulească, mi-au spus că avem aceeaşi ţinută.

Margareta îl privi ţintă.

— Ştii latineşte, domnule de Mouy ? îl întrebă ea.

— Am ştiut altădată — răspunse tînărul — dar am uitat.

Margareta zîmbi.

— Domnule de Mouy — îi zise — poţi fi sigur de discreţia mea. Totuşi, deoarece cred că ştiu numele aceluia pe care îl cauţi aci, în Luvru, îţi voi oferi serviciile mele ca să ajungi mai sigur pînă la el.

— Iertaţi-mă, doamnă — făcu de Mouy — dar cred că vă înşelaţi, şi că, dimpotrivă, nu ştiţi de loc cine e...

— Cum — strigă Margareta — nu-l cauţi pe regele Navarei ?

— Vai, doamnă — zise de Mouy — cu părere de rău trebuie să vă rog să-i ascundeţi mai ales maiestăţii sale regelui, soţul dumneavoastră, prezenţa mea în Luvru.

— Ascultă, domnule de Mouy — se arătă uimită Margareta — te-am crezut pînă acum unul din cei mai hotărîţi şefi ai partidului hughenot, unul din cei mai credincioşi sprijinitori ai regelui, soţul meu ; m-am înşelat oare ?

— Nu, doamnă, azi-dimineaţă mai eram încă întru totul aşa cum spuneţi.

— Şi ce anume te-a făcut să te schimbi de azi-dimineaţă şi pînă acum ?

— Doamnă — se înclină de Mouy — vă rog să-mi îngăduiţi să nu vă răspund şi să-mi faceţi cinstea de a primi omagiile mele.

Şi într-o atitudine plină de respect, dar hotărîtă, de Mouy făcu cîţiva paşi spre uşa pe care intrase.

Margareta îl opri.

— Totuşi, domnule — îi vorbi ea — dac-aş stărui totuşi să-mi explici ; cuvîntul meu merită încredere, nu-i aşa ?

— Doamnă — îi răspunse de Mouy — trebuie să tac şi vă închipuiţi cît de mare trebuie să fie această ultimă datorie a mea, dacă nici maiestăţii voastre nu i-am răspuns încă.

— Totuşi, domnule...

— Maiestatea voastră poate să mă piardă, doamnă, dar nu-mi poate cere să-mi trădez noii prieteni.

— Dar cei vechi, domnule, nu au şi ei unele drepturi asupra dumitale ?

— Cei care au rămas credincioşi, da ; cei care nu numai că ne-au părăsit, dar s-au părăsit şi pe ei înşişi, nu.

Gînditoare şi neliniştită, Margareta se pregătea fără îndoială să-i răspundă printr-o nouă întrebare, cînd, deodată, Gillonne năvăli în încăpere.

— Regele Navarei ! strigă ea.

— Pe unde vine ?

— Prin coridorul secret.

— Scoate-l pe domnul pe cealaltă uşă.

— Cu neputinţă, doamnă, n-auziţi ?

— Bate cineva ?

— Da, la uşa prin care aţi vrut să-l scot pe domnul.

— Şi cine bate ?

— Nu ştiu.

— Du-te de vezi şi întoarce-te să-mi spui.

— Doamnă — zise de Mouy — îmi îngăduie maiestatea voastră să-i spun că dacă regele Navarei mă vede aci, la ora asta şi în costumul ăsta, sînt un om pierdut ?

Margareta îl apucă de mînă pe de Mouy, împingîndu-l spre faimoasa cămăruţă.

— Intră aici, domnule — îi spuse ea — ai să fii la fel de bine ascuns şi la adăpost ca la dumneata acasă, căci te bizui pe cuvîntul meu.

De Mouy se năpusti în cămăruţă şi abia apucă să închidă uşa în urma lui, că Henric şi apăru.

De astă dată Margareta n-avea de ascuns nici un fel de tulburare ; era doar întunecată şi gîndurile de dragoste fugiseră departe.

Cît despre Henric, se strecură înăuntru cu acea băgare de seamă care, atunci cînd primejdia nu era prea mare, îl făcea să surprindă şi cele mai mici amănunte ; şi cu atît mai mult în aceste împrejurări în care se afla, regele Navarei era cu ochii în patru.

Aşa că băgă de seamă numaidecît că fruntea Margaretei era întunecată de un nor.
— Eraţi ocupată, doamnă ? o întrebă el.
— Eu, da, desigur, sire, visam.
— Şi pe bună dreptate ; vă stă bine să visaţi. Şi eu visam ; dar, spre deosebire de dumneavoastră, care căutaţi singurătatea, eu am coborît spre a vă împărtăşi visurile mele.
Margareta îi făcu regelui un semn de bun venit şi, după ce-i arătă un fotoliu, se aşeză şi ea pe un scaun de abanos, sculptat cu multă graţie, dar tare ca oţelul.
Între cei doi soţi se aşternu o clipă de tăcere ; apoi, Henric sparse primul tăcerea :
— Mi-am adus aminte, doamnă, că în visurile mele de viitor, deşi ca soţi n-aveam nimic comun, doream să ne unim norocul.
— E adevărat, sire.
— Şi mai credeam că în toate planurile pe care mi le-aş fi putut închipui pentru binele nostru comun, voi găsi în dumneavoastră o aliată, nu numai credincioasă, dar şi activă.
— Aşa e, sire, şi nu cer decît ca atunci cînd vei trece la fapte, să-mi dai pe dată prilejul să te ajut.
— Doamnă, sînt fericit să te aud vorbind astfel şi cred că nu te-ai îndoit o clipă că n-am să dau uitării planul la a cărui înfăptuire mă hotărîsem să trec, chiar în ziua în care, datorită amestecului dumitale curajos, am fost aproape sigur că voi trăi.
— Domnule, cred că nepăsarea dumitale e doar o mască şi am încredere nu numai în prezicerile astrologilor, dar şi în geniul dumitale.
— Dar, doamnă, ce-ai spune dacă cineva s-ar aşeza în calea planurilor noastre şi ar ameninţa să ne tîrască, pe dumneata şi pe mine, spre o viaţă de rînd ?
— Aş spune că sînt gata să lupt alături de dumneata împotriva acestuia, pe faţă sau din umbră, împotriva oricui, oricine-ar fi el.
— Doamnă — urmă Henric — nu-i aşa că poţi intra la orice oră la domnul de Alençon, fratele dumitale ? Te bucuri de încrederea lui şi ţi-e bun prieten. Aş putea să te rog să afli dacă în această clipă nu are o întrevedere secretă cu cineva ?
Margareta tresări.

— Cu cine, domnule ? îl întrebă ea.
— Cu de Mouy.
— Şi de ce asta ? întrebă din nou Margareta, stăpînindu-şi tulburarea.
— Pentru că, doamnă, putem spune adio tuturor planurilor noastre, sau cel puţin alor mele.
— Sire, vorbeşte mai încet — îl rugă Margareta, făcînd un semn cu ochii şi cu buzele şi arătînd totodată cu degetul spre cămăruţa de alături.
— Of — făcu Henric — încă unul ?! Într-adevăr, cămăruţa asta e atît de des locuită, încît face ca propria dumitale cameră să fie de nelocuit.
Margareta zîmbi.
— Sper, cel puţin, că e tot domnul de La Mole ?
— Nu, sire, e domnul de Mouy.
— El ? strigă Henric, cuprins de o mirare amestecată cu bucurie. Atunci nu e la ducele de Alençon ? Oh, adu-l aici, să-i vorbesc...
Margareta dădu fuga spre cămăruţă, o deschise şi apucîndu-l de mînă pe de Mouy, îl aduse, fără multă vorbă, în faţa regelui Navarei.
— Ah, doamnă ! spuse tînărul hughenot, cu un glas în care se simţea o mustrare mai mult tristă decît amară. Deşi mi-aţi făgăduit că nu mă veţi trăda, aţi făcut-o totuşi, şi e urît ! Ce-aţi zice să mă răzbun spunînd...
— N-ai să te răzbuni, de Mouy — îl întrerupse Henric, strîngîndu-i mîna tînărului hughenot — sau cel puţin n-ai s-o faci înainte să asculţi ce am să-ţi spun. Doamnă — continuă Henric, adresîndu-se reginei — ai grijă, te rog, să nu fim auziţi de nimeni.
Abia termină aceste cuvinte, că Gillonne, foarte speriată, intră în cameră şi îi şopti reginei la ureche ceva ce o făcu să sară de pe scaun.
Şi pe cînd ea şi Gillonne dădeau fuga spre anticameră, Henric, fără să se sinchisească de ce anume o făcuse să fugă, cercetă patul, nişa, tapiseriile şi pipăi cu degetul pereţii. Cît despre de Mouy, speriat de toate aceste pregătiri pe care le vedea, căută să se asigure că sabia lui nu înţepenise în teacă.
Ieşind din dormitor, Margareta se năpustise în anticameră şi acum era faţă în faţă cu La Mole, care, în ciuda tuturor

rugăminţilor Gillonnei, ţinea cu orice preţ să intre la Margareta.

Coconnas se aţinea în spatele lui, gata să-l împingă înainte sau să-i acopere retragerea.

— Ah, dumneata eşti, domnule de La Mole! îi strigă regina. Dar ce ai, de ce eşti atît de palid şi tremuri?

— Doamnă — zise Gillonne — domnul de La Mole a bătut în uşă atît de tare că, în ciuda poruncii dumneavoastră, am fost nevoită să-i deschid.

— Oh, oh, dar ce înseamnă toate astea? întrebă regina, cu severitate. Este adevărat ce mi se spune, domnule de La Mole?

— Doamnă, am vrut doar s-o previn pe maiestatea voastră că un necunoscut, un hoţ poate, purtînd mantia şi pălăria mea, a intrat la dînsa.

— Domnule — făcu Margareta — ai înnebunit de-a binelea. Mantia văd că o ai pe umerii dumitale şi, să mă ierte Dumnezeu, dar văd că şi pălăria o ai pe cap, deşi vorbeşti cu o regină!

— Oh, iertare, doamnă, iertare! strigă La Mole, descoperindu-se degrabă. Totuşi, mi-e martor Cel de Sus că nu respectul îmi lipseşte.

— Nu, ci încrederea, nu-i aşa? făcu regina.

— Ce vreţi să fac — strigă La Mole — cînd la maiestatea voastră intră un bărbat îmbrăcat în hainele mele şi ascunzîndu-se poate sub numele meu, cine ştie?...

— Un bărbat! făcu Margareta, strîngîndu-l încetişor de braţ pe bietul îndrăgostit. Un bărbat!... Eşti modest, domnule de La Mole. Apropie-te de crăpătura perdelei şi ai să vezi doi bărbaţi!

Şi Margareta dădu puţin la o parte perdeaua de catifea brodată cu aur, şi astfel La Mole putu să-l recunoască pe Henric, care stătea de vorbă cu omul ce purta mantia roşie; Coconnas, curios de parc-ar fi fost el în joc, se uită la rîndu-i şi-l recunoscu pe de Mouy; rămaseră amîndoi înmărmuriţi.

— Acum, că v-aţi liniştit, sau cel puţin sper că e aşa — zise Margareta — postaţi-vă la uşa apartamentului meu şi, pe viaţa dumitale, dragul meu La Mole, nu lăsa pe nimeni să intre. Dacă se apropie cineva, fie chiar numai de etajul ăsta, dă-mi de veste.

La Mole, neajutorat şi ascultător ca un copil, ieşi uitîndu-se la Coconnas, care-l privea la rîndu-i, şi amîndoi se pomeniră afară, fără să-şi fi venit de tot în fire.

— De Mouy! exclamă Coconnas.

— Henric! murmură La Mole.

— De Mouy, cu mantaua ta vişinie, cu pana ta albă şi legănîndu-şi braţul ca tine!

— Ia te uită... — reluă La Mole — de vreme ce nu este vorba de dragoste, desigur că e vorba de un complot!

— Ah! Drăcia dracului, iată-ne vîrîţi şi în politică! bombăni Coconnas. Din fericire, n-o văd şi pe doamna de Nevers amestecată în toate acestea.

Margareta se întoarse în cameră şi se aşeză lîngă cei doi bărbaţi care discutau; nu lipsise mai mult de un minut şi îşi întrebuinţase timpul cu folos.

Gillonne, de veghe la intrarea secretă, iar cei doi gentilomi păzind intrarea principală o făceau să se simtă în deplină siguranţă.

— Doamnă — se interesă Henric — credeţi că ar putea cineva să tragă cu urechea la ce vorbim şi să ne audă?

— Domnule — îi răspunse Margareta — această cameră e capitonată şi vătuită şi un rînd dublu de lambriuri fac să nu se audă nimic în afară.

— Mă bizui pe dumneata — răspunse Henric zîmbind.

Apoi, întorcîndu-se spre de Mouy:

— Dar — adăugă el cu glas scăzut, ca şi cînd, cu toate încredinţările Margaretei, temerile lui nu se spulberaseră cu totul — ce căutai aici?

— Aici? făcu de Mouy.

— Da, aici, în această cameră? repetă Henric.

— Nu căuta nimic — interveni Margareta — eu l-am adus.

— Deci ştiai?...

— Ghicisem totul.

— Vezi bine, de Mouy, că se poate ghici.

— Azi-dimineaţă, domnul de Mouy — continuă Margareta — se afla împreună cu ducele Francisc în camera celor doi gentilomi.

— Vezi bine, de Mouy — repetă Henric — vezi bine că se ştie totul.

— E adevărat — făcu de Mouy.

— Eram sigur — zise Henric — că domnul de Alençon te-a luat în primire.

— Vina e a voastră, sire. De ce-aţi refuzat cu atîta încăpăţînare propunerea mea ?

— Ai refuzat ! exclamă Margareta. Prin urmare, refuzul pe care-l presimţisem era adevărat ?

— Doamnă — zise Henric, dînd din cap — şi tu, viteazul meu de Mouy, mă faceţi pur şi simplu să rîd de exclamaţiile voastre. Cum adică ? Vine un om la mine, îmi vorbeşte de tron, de revoltă, de răzmeriţă, mie Henric, prinţul tolerat atîta timp cît sînt cu capul plecat, hughenotul iertat de la moarte cu condiţia să fac pe catolicul, şi eu să accept cînd aceste propuneri îmi sînt făcute într-o cameră necapitonată şi fără lambriuri duble ! Pe toţi sfinţii, ori sînteţi copii, ori sînteţi nebuni !

— Dar, sire, maiestatea voastră nu putea oare să-mi lase nici o speranţă, dacă nu prin cuvinte, cel puţin printr-un gest, printr-un semn ?

— Ce ţi-a spus cumnatul meu, de Mouy ? întrebă Henric.

— Oh, sire, acest secret nu-mi aparţine !

— Eh, pentru numele lui Dumnezeu ! reluă regele, arătînd o oarecare nerăbdare că are de-a face cu un om care înţelege atît de greşit cuvintele sale. Nu te întreb care sînt propunerile pe care ţi le-a făcut, te întreb numai dacă te-a ascultat, dacă te-a auzit !

— M-a ascultat, sire. M-a auzit.

— L-a ascultat, l-a auzit ! Dumneata o spui singur, de Mouy. Sărman conspirator ! Un singur cuvînt dac-aş fi spus, eram pierdut, căci habar n-aveam, nici prin cap nu-mi trecea măcar că era acolo, dacă nu el, altcineva, ducele de Anjou, Carol al IX-lea, regina-mamă ; dumneata nu cunoşti pereţii Luvrului, de Mouy ; de la ei s-a iscat zicala că pereţii au urechi ; şi cunoscînd aceşti pereţi, puteam eu să vorbesc ?! Haide, haide, de Mouy, proastă părere ai despre bunul simţ al regelui Navarei, şi mă mir că, avînd o astfel de părere, ai venit să-i oferi coroana.

— Dar, sire — reluă de Mouy — refuzînd această coroană, n-aţi fi putut să-mi faceţi măcar un semn ? Cel puţin aş fi putut să cred că nu s-a pierdut orice speranţă !

— Ei, pe dracu' ! strigă Henric. Aşa cum cineva ar fi putut să asculte, la fel de bine ne-ar fi putut şi vedea, şi

nu crezi că un semn te poate duce la pieire tot atît de uşor ca şi un cuvînt ? Uite, de Mouy — continuă regele, privind în jurul său — la această oră şi stînd atît de aproape de dumneata, încît spusele mele să nu poată fi auzite mai departe de cele trei scaune ale noastre, eu tot mă tem să nu fiu auzit atunci cînd spun : de Mouy, repetă-mi propunerile pe care mi le-ai făcut.

— Dar, sire — strigă de Mouy desperat — acum i-am dat cuvîntul domnului de Alençon.

De ciudă, Margareta bătu din palme.

— Atunci e prea tîrziu ? făcu ea.

— Dimpotrivă — murmură Henric — de ce nu vreţi să înţelegeţi ca şi aici se simte mîna Celui de Sus, care ne apără. Respectă-ţi cuvîntul, de Mouy, căci ducele Francisc e salvarea noastră, a tuturor. Crezi oare că regele Navarei ar putea răspunde de capetele voastre ? Dimpotrivă, nenorocitule ! Eu n-aş putea decît să vă aduc moartea, la toţi, şi asta la cea mai mică bănuială. Dar un principe al Franţei este altceva ; strînge dovezi, de Mouy, cere garanţii ; dar, neghiobule, te-ai angajat cu sufletul, cînd cuvîntul ţi-ar fi fost de ajuns !

— Oh, sire ! Desperarea că ne-aţi părăsit, credeţi-mă, m-a aruncat în braţele ducelui ; şi, pe deasupra, şi teama de a fi trădat, căci el ne cunoştea taina.

— Atunci, n-ai decît s-o cunoşti şi tu pe-a lui, de Mouy, asta depinde doar de tine. Ce urmăreşte el ? Să fie rege al Navarei ? Făgăduieşte-i coroana. Ce vrea ? Să părăsească curtea ? Pune-i la îndemînă mijloace de fugă, lucrează pentru el, de Mouy, ca şi cum ai lucra pentru mine, mînuieşte scutul în aşa fel, încît să ne apere de toate loviturile ce ne vor fi date. Cînd va trebui să luptăm şi să domnim, voi domni eu singur.

— Fereşte-te de duce — zise Margareta — e un spirit întunecat şi pătrunzător, care nu cunoaşte nici ură, dar nici prietenie, gata întotdeauna să se poarte cu prietenii de parcă i-ar fi duşmani şi cu duşmanii de parcă i-ar fi prieteni.

— Şi — întrebă Henric — el te aşteaptă, de Mouy ?

— Da, sire.

— Unde ?

— În camera celor doi gentilomi.

— La ce oră ?

— Pînă la miezul nopţii.

— E aproape unsprezece — constată Henric — nu e vreme de pierdut; du-te, de Mouy!

— Avem cuvîntul dumitale, domnule? făcu Margareta.

— Lasă asta, doamnă! zise Henric cu acea încredere pe care știa atît de bine să o arate unor anumiți oameni și în anumite împrejurări. Cu domnul de Mouy aceste lucruri nici nu se cad a fi discutate.

— Aveți dreptate, sire — răspunse tînărul — dar eu am nevoie de cuvîntul dumneavoastră, căci trebuie să le spun conducătorilor că l-am primit. Nu sînteți catolic, nu-i așa?

Henric ridică din umeri.

— Nu renunțați la domnia Navarei?

— Nu renunț la nici o domnie, de Mouy; numai că-mi rezerv dreptul de a o alege pe cea mai bună, adică pe aceea care să-mi convină cel mai mult și mie, și vouă.

— Și dacă, între timp, maiestatea voastră va fi arestată, îmi făgăduiți că nu veți da nimic în vileag, nici chiar în cazul cînd maiestatea voastră ar fi supusă la torturi?

— De Mouy, o jur pe Dumnezeu!

— Încă un cuvînt, sire: cînd vă voi vedea din nou?

— De mîine încolo vei avea cheia de la camera mea; vei intra, de Mouy, ori de cîte ori va fi nevoie și la orice oră vei dori. Ducele de Alençon va răspunde de șederea dumitale în Luvru. Deocamdată, urcă pe aci, pe scara aceasta mică, iar eu am să-ți arăt drumul. Între timp, regina va lăsa să intre aici mantaua vișinie, care seamănă cu a dumitale și care adineauri era în anticameră. Nu trebuie să se constate vreo deosebire între ele și să se afle că te dai drept celălalt, nu-i așa, de Mouy? Nu-i așa, doamnă?

Henric rosti aceste ultime cuvinte rîzînd și uitîndu-se la Margareta.

— Da — răspunse ea fără să se tulbure — căci, la urma urmelor, acest domn de La Mole este omul ducelui, fratele meu.

— Ei bine, încearcă să-l cîștigi de partea noastră, doamnă — o sfătui Henric, păstrîndu-și pe deplin seriozitatea. Nu precupeți nici aurul, nici făgăduielile. Îi pun toată averea mea la dispoziție.

— Atunci — zise Margareta cu un zîmbet din acelea pe care nu-l au decît femeile lui Boccacio — dacă aceasta ți-e dorința, voi face tot ce-mi va sta în putință.

— Bine, bine, doamnă; iar dumneata, de Mouy, întoarce-te la duce și cîștigă-i încrederea.

În timpul convorbirii pe care am reprodus-o, La Mole și Coconnas stăteau de gardă; La Mole, puțin trist, Coconnas, puțin neliniștit.

Lucru sigur e că La Mole avusese timp să se gîndească și Coconnas îl ajutase de minune.

— Ce crezi tu despre toate astea, prietene? îl întrebă La Mole pe Coconnas.

— Cred — îi răspunse piemontezul — că la mijloc e o intrigă de curte.

— Și, la nevoie, ai fi dispus să joci vreun rol în această intrigă?

— Dragul meu — făcu Coconnas — ia seama bine la ce am să-ți spun și nu uita cuvintele mele. În mijlocul atîtor intrigi de curte și atîtor uneltiri de palat, noi nu putem face altfel decît să trecem neobservați; căci acolo unde regele Navarei își poate lăsa doar o bucată din pana sa, iar ducele de Alençon un petic din mantie, noi ne-am putea pierde viața. Regina își face un gust cu tine, și nici ție nu-ți displace; nimic mai frumos. Dragul meu, n-ai decît să-ți pierzi capul în dragoste, dar în politică nu.

Era un sfat cuminte. Dar La Mole îl ascultase cu acea tristețe a omului care, aflat în cumpănă între rațiune și nebunie, simte că nebuniei îi va da ascultare.

— La mine nu e vorba doar că nu-mi displace regina, Annibal, eu o iubesc; și din nefericire, sau poate din fericire, o iubesc din tot sufletul. Asta-i o nebunie, ai să-mi spui. De acord, sînt nebun. Dar tu, care ești un înțelept, Coconnas, tu nu trebuie să ai de suferit de pe urma prostiilor și a nefericirii mele. Du-te deci și îți caută stăpînul și nu te compromite.

Coconnas se gîndi o clipă, apoi ridicînd capul, zise:

— Dragul meu, tot ce spui e foarte adevărat; dacă ești îndrăgostit, atunci fii îndrăgostit. Eu unul sînt un ambițios și de aceea cred că viața prețuiește mai mult decît sărutul unei femei. Cînd am să-mi pun viața în primejdie, o să am grijă să fixez mai întîi condițiile. Iar tu, micuțule, ai grijă să ți le fixezi pe ale tale.

Zicînd acestea, Coconnas îi întinse mîna lui La Mole şi, după ce mai schimbară o privire zîmbind, plecă.

Nu trecuseră nici zece minute de cînd plecase, că uşa se deschise şi Margareta scoase capul cu băgare de seamă. Îl apucă pe La Mole de mînă şi, fără o vorbă, îl atrase din coridor în fundul odăii, închizînd apoi cu grijă toate uşile, semn că avea să-i spună lucruri de mare însemnătate.

Ajungînd în cameră, Margareta se opri, se aşeză pe scaunul ei de abanos şi trăgîndu-l pe La Mole spre ea, îşi strecură mînuţele în palmele lui, spunîndu-i:

— Acum, că sîntem singuri, scumpul meu prieten, să discutăm serios.

— Să discutăm serios, doamnă? întrebă La Mole.

— Sau ca nişte îndrăgostiţi, dacă vrei! Îţi convine mai mult? Într-o dragoste pot fi şi lucruri serioase, mai ales în dragostea unei regine.

— Să vorbim atunci despre aceste lucruri serioase, dar cu condiţia ca maiestatea voastră să nu se supere cînd o să audă ce nebunii îi spun.

— Un singur lucru mă poate supăra, La Mole: dacă îmi mai spui doamnă sau maiestate. Pentru dumneata, dragul meu, sînt doar Margareta.

— Da, Margareta! Da, Margarita! Da, comoara mea! făcu tînărul sorbind-o din ochi pe regină.

— Aşa e bine — îi zise Margareta. Prin urmare, eşti gelos, frumosul meu gentilom?

— Oh, îmi pierd minţile!

— Doar atît?

— Înnebunesc, Margareta!

— Şi eşti gelos pe cine? Spune-mi!

— Pe toată lumea!

— Şi mai ales pe cine?

— Mai ales pe rege.

— Credeam că, după cîte ai văzut şi auzit, nu-ţi mai faci griji.

— Mai sînt gelos şi pe acest domn de Mouy, pe care azi-dimineaţă l-am văzut pentru prima oară şi pe care astă-seară îl găsesc în relaţii atît de strînse cu tine.

— Pe domnul de Mouy?

— Da.

— Şi ce te face să-l bănuieşti?

— Ascultă... l-am recunoscut după statură, după culoarea părului şi după un simţămînt firesc de ură. El e acela care a fost azi-dimineaţă la domnul de Alençon.

— Ei bine, şi ce legătură au toate acestea cu mine?

— Domnul de Alençon ţi-e frate! Şi se spune că-l iubeşti foarte mult; poate i-ai spus ce ai pe suflet şi el, aşa cum se obişnuieşte la curte, a vrut să-ţi facă o plăcere şi ţi l-a prezentat pe domnul de Mouy. Te întrebi poate cum de am avut norocul ca regele să se afle acolo în acelaşi timp cu el? Ei bine, asta n-o mai ştiu; dar, oricum, doamnă, te rog să fii sinceră cu mine; dacă n-ai alte sentimente faţă de mine, o dragoste ca a mea are dreptul să ceară în schimb măcar sinceritate. Uite, îţi cad la picioare. Şi dacă sentimentele pe care le ai faţă de mine nu sînt decît un capriciu trecător, atunci te dezleg de încrederea ce mi-ai arătat, de făgăduielile şi de dragostea ta, renunţ la favorurile domnului de Alençon şi la onoarea de a fi gentilom şi mă duc să mor la asediul oraşului La Rochelle, dacă nu cumva pînă atunci mă va ucis dragostea.

Margareta ascultă zîmbind aceste cuvinte pline de farmec şi sorbi din ochi expresia fermecătoare de pe faţa lui; apoi, lăsîndu-şi frumosul ei cap visător pe mîna lui arzătoare, zise:

— Mă iubeşti?

— Oh, doamnă, mai mult decît viaţa, mai mult decît mîntuirea mea, mai mult decît orice pe lume! Dar tu, tu... tu nu mă iubeşti?

— Sărman nebun! murmură ea.

— Eh, da, doamnă! strigă La Mole, care nu se ridicase încă de la picioarele ei. Ţi-am spus doar că sînt nebun!

— Deci, tot ce ai mai de preţ în viaţă e dragostea, scumpul meu La Mole?

— Numai dragostea, doamnă, doar ea!

— Ei bine, fie! Atunci toate celelalte vor fi subjugate dragostei. Mă iubeşti? Vrei să rămîi lîngă mine?

— Singura mea rugă către Dumnezeu e să nu mă îndepărtez vreodată de tine.

— Şi n-ai să mă părăseşti? Am nevoie de tine, La Mole.

— Ai nevoie de mine? Soarele are nevoie de un licurici?

— Dacă-ţi spun că te iubesc, ai să-mi fii cu adevărat credincios?

— Cum! Dar nu-ţi sînt oare acum credincios cu adevărat?

— Da; dar, să mă ierte Dumnezeu, mai ai îndoieli!

— Oh, greşesc, sînt nerecunoscător, sau mai degrabă, ţi-am spus şi tu ai repetat-o, sînt nebun. Dar ce căuta aseară domnul de Mouy la tine ? Ce căuta azi-dimineaţă la ducele de Alençon ? Ce e cu mantia asta vişinie şi pana albă ? Şi de ce încerca să mă imite ?... Ah, doamnă, nu pe tine te bănuiesc, pe fratele tău !

— Nenorocitule ! făcu Margareta. Nenorocitule care poţi crede că ducele Francisc merge cu bunăvoinţa pînă acolo încît să introducă un curtezan la sora lui ! Nebun este acela care pretinde că e gelos, dar care n-a ghicit despre ce e vorba ! Ei bine, află, La Mole, că ducele de Alençon te-ar ucide chiar mîine, cu propria lui sabie, dac-ar şti că în seara asta eşti aici, la picioarele mele şi că în loc să te gonesc, eu îţi zic : „Rămîi, La Mole, căci te iubesc, frumosul meu gentilom, mă auzi ? Te iubesc !" Ei bine, da, ţi-o repet, te-ar ucide !

— Dumnezeule mare ! strigă La Mole, dîndu-se înapoi şi privind-o pe Margareta cu spaimă. E oare cu putinţă ? !

— Totul e cu putinţă, prietene, în vremurile noastre şi la această curte. Şi acum, un singur cuvînt : nu pentru mine venea la Luvru de Mouy îmbrăcat în mantia ta, cu faţa ascunsă sub borurile pălăriei tale. Pe domnul de Alençon îl căuta. Iar eu l-am adus aici, crezînd că eşti tu. Omul acesta cunoaşte secretul nostru, La Mole, deci trebuie să fim prevenitori cu el.

— Aş prefera să-l ucid — zise La Mole. E mai simplu şi mai sigur.

— Iar eu, viteazul meu gentilom — zise regina — prefer ca el să trăiască şi ca tu să afli totul, căci viaţa lui nu numai că ne este folositoare, dar şi necesară. Ascultă şi cîntăreşte-ţi bine cuvintele înainte să-mi răspunzi : mă iubeşti destul, La Mole, ca să te bucuri dac-aş deveni o adevărată regină, adică stăpînă peste un adevărat regat ?

— Vai, doamnă, te iubesc destul ca să doresc ceea ce doreşti şi tu, chiar dacă această dorinţă ar aduce cu ea nenorocirea vieţii mele.

— Ei bine, vrei să mă ajuţi să-mi îndeplinesc această dorinţă, care te va face şi mai fericit ?

— Oh, am să te pierd, doamnă ! strigă La Mole, ascunzîndu-şi capul în mîini.

— Ba dimpotrivă : în loc să fii primul dintre servitorii mei, ai să fii primul dintre supuşii mei. Asta e totul.

— Oh, nu-mi vorbi de interese... nu-mi vorbi de ambiţii, doamnă... Nu împroşca chiar tu cu noroi sentimentul pe care ţi-l port... nu e vorba decît de devotament şi numai devotament !

— Suflet nobil ! făcu Margareta. Ei bine, da, primesc devotamentul tău şi voi şti să-l preţuiesc.

Şi îi întinse amîndouă mîinile, pe care La Mole le acoperi cu sărutări.

— Atunci ? întrebă ea.

— Atunci, da — răspunse La Mole. Da, Margareta, încep să înţeleg acel plan abia încolţit de care vorbeau pe la noi hughenoţii înaintea sfîntului Bartolomeu, planul acela pentru a cărui înfăptuire, ca atîţia alţii mai de soi decît mine, am fost trimis atunci la Paris. Vrei să fii o adevărată regină a Navarei şi să stai pe un tron adevărat. Regele Henric te împinge din urmă. De Mouy pune la cale urzeli împreună cu voi, nu-i aşa ? Dar ce amestec are ducele de Alençon în toată această poveste ? Unde se găseşte aici un tron şi pentru el ? Nu văd nici unul. Oare ducele de Alençon vă este de ajuns de... prieten ca să vă ajute în toate acestea, fără să ceară nimic în schimbul primejdiei care îl paşte ?

— Ducele, prietene dragă, urzeşte pe propria-i socoteală. Să-l lăsăm să se înece în iţele lui : viaţa lui o apără pe a noastră.

— Dar eu, care sînt al lui, îl pot trăda oare ?

— Să-l trădezi ? Şi prin ce anume ? Ce ţi-a încredinţat ? Nu este ducele cel care te-a trădat, punîndu-i la îndemînă lui de Mouy mantia şi pălăria ta, ca să poată astfel să ajungă la el ? Eşti al lui, zici ? Dar nu erai al meu înainte de-a fi al lui ? Ţi-a dat el vreo dovadă de prietenie mai mare decît cea de dragoste pe care ţi-am dat-o eu ?

La Mole se ridică palid şi ca străfulgerat.

— Oh ! murmură el. Coconnas a mirosit bine. Urzeala mă înfăşoară în iţele ei. Mă va înăbuşi.

— Aşadar ? întrebă Margareta.

— Aşadar — grăi La Mole — iată răspunsul meu : se spune, şi am auzit vorbindu-se în celălalt capăt al Franţei, unde numele tău atît de strălucit, faima frumuseţii tale atît de mari ajungeau la mine ca o chemare a unei dorinţe spre necunoscut, se spune, zic, că s-a mai întîmplat să iubeşti şi că dragostea ta le-a adus întotdeauna nenorocire celor pe care i-ai iubit, probabil fiindcă moartea, fără îndoială geloasă, ţi-a răpit iubiţii.

— La Mole !...

— Nu mă întrerupe, scumpa mea Margarita, căci se mai spune că tu păstrezi în casete de aur inimile unor astfel de credincioşi prieteni [1], spre care uneori arunci cîte o privire cuvioasă, plină de triste amintiri, învăluind într-însa bietele lor rămăşiţe. Suspini, regina mea, şi ochii ţi se înceţoşează ; e adevărat. Ei bine, fă din mine cel mai iubit şi cel mai fericit dintre favoriţi. Altora le-ai străpuns inima şi le-o păstrezi ; fă mai mult cu mine : păstrează-mi capul... Aşadar, Margareta, jură-mi în faţa icoanei bunului Dumnezeu care mi-a salvat în acest loc viaţa, jură-mi că dacă voi muri pentru tine, aşa cum o neagră presimţire îmi spune, ai să păstrezi, pentru a-ţi lipi cîteodată buzele de el, capul acesta pe care călăul îl va desprinde de trupul meu ; jură, Margareta, şi făgăduiala unei astfel de răsplate, dăruită de regina mea, va face din mine un mut, un trădător şi un laş la nevoie, adică cu totul şi cu totul devotat, aşa cum trebuie să fie amantul şi complicele tău.

— Ce nebunie lugubră, sufletul meu drag ! rosti Margareta. Ce gînduri sinistre, dulcea mea dragoste !

— Jură-mi...

— Să jur ?

— Da, pe crucea acestui cufăraş de argint. Jură-mi !

— Ei bine — zise Margareta — fără să vreau îl supăr pe bunul Dumnezeu ! Dacă presimţirile tale întunecate se vor împlini, frumosul meu gentilom, îţi jur pe această cruce că vei fi alături de mine, viu sau mort ; iar dacă nu te voi putea scăpa de primejdia în care te azvîrli pentru mine, numai şi numai pentru mine, o ştiu, îi voi da cel puţin bietului tău suflet mîngîierea pe care o ceri şi pe care o vei fi meritat din plin.

— Încă ceva, Margareta. Aş putea muri chiar acum. Iată-mă, sînt liniştit în privinţa morţii mele. S-ar putea însă tot atît de bine să şi trăiesc, s-ar putea să izbutim : regele Navarei va deveni rege, tu regină şi atunci te va duce de aici, iar acest legămînt de neunire făcut între voi se va rupe într-o zi, făcînd astfel ca şi al nostru să se rupă. Aşa că, Margareta, mult iubita mea Margareta, cum mi-ai potolit gîndul că voi muri, potoleşte-l cu o vorbă şi pe cel că voi trăi.

[1] Ea purta o cingătoare lată cu buzunare de jur împrejur, iar în fiecare buzunar avea cîte o casetă, în care se găsea inima fiecăruia din iubiţii ei morţi, căci regina se îngrijea ca pe măsură ce unul din ei murea, să-i îmbălsămeze inima. Această cingătoare era atîrnată în fiecare seară de un cuier ascuns înapoia patului ei. (Tallemant des Réaux, Istoria Margaretei de Valois). (n.a.)

— Oh, nu te teme de nimic, sînt a ta trup şi suflet ! strigă ea întinzînd mîna spre crucea micului cufăraş. Dacă plec, mă vei urma, şi dacă regele nu va voi să te ia, nu voi pleca nici eu.

— Dar cum vei îndrăzni să i te împotriveşti ?

— Nepreţuitul meu iubit — spuse Margareta — nu-l cunoşti pe Henric ; el nu se gîndeşte în clipa aceasta decît la un singur lucru : să fie rege ; acestei dorinţe îi va sacrifica tot ce are, şi cu atît mai mult ce nu are. Adio !

— Doamnă — zîmbi La Mole — mă goneşti ?

— E tîrziu.

— Fără îndoială, dar unde vrei să mă duc ? Domnul de Mouy e în camera mea cu ducele de Alençon.

— Ah, e adevărat ! îi răspunse Margareta cu un zîmbet minunat. De altfel, am încă multe să-ţi spun în legătură cu această conspiraţie.

Începînd din acea noapte, La Mole nu a mai fost un favorit oarecare. El a putut să-şi poarte sus capul, capul acesta care, însufleţit, sau atins de aripa morţii, avea să aibă un atît de dulce viitor.

Cu toate acestea, uneori fruntea-i grea se apleca spre pămînt, obrazul îi pălea şi gînduri apăsătoare săpau brazde între sprîncenele tînărului atît de vesel altădată, atît de fericit acum !

MÎNA DOMNULUI

Henric îi spusese la plecare doamnei de Sauve :

— Charlotte, bagă-te în pat. Fă-te că eşti rău bolnavă şi mîine nu primi pe nimeni, orice s-ar întîmpla.

Charlotte îl ascultă, fără să înţeleagă însă de ce o sfătuise regele să procedeze astfel. Începuse să se obişnuiască însă cu extravaganţele lui, cum am zice noi azi, sau cu fanteziile lui, cum se spunea pe atunci.

De altfel, ştia că Henric ascunde în inima lui taine pe care nu le împărtăşea nimănui şi planuri pe care se temea să le mărturisească chiar şi în vis, aşa că-i împlinea toate voile, sigură că şi cele mai ciudate gînduri ale lui nu erau lipsite de un tîlc.

În aceeaşi seară i se plînse deci Dariolei că simte o greutate care o apasă pe creştet şi că are ameţeli.

Henric o sfătuise să spună că are aceste simptome.

A doua zi, se prefăcu că vrea să se dea jos din pat, dar abia atinse podeaua, că se şi plînse că nu se poate ţine pe picioare şi se culcă la loc.

Faptul că nu se simţea bine, lucru pe care ducele de Alençon îl şi aflase de la Henric, fu prima veste care îi ajunse la urechi Caterinei, a doua zi, cînd întrebă cu un aer calm de ce doamna de Sauve nu se află ca de obicei prezentă la toaleta ei de dimineaţă.

— E bolnavă — răspunse doamna de Lorena, care se afla acolo.

— Bolnavă ! repetă Caterina, fără ca vreun muşchi al feţei să arate cît de mult o interesa răspunsul. Bolnavă de lene !

— De loc, doamnă — spuse principesa. Se plînge de o grozavă durere de cap şi de o slăbiciune care o face să nu se poată ţine pe picioare.

Caterina nu răspunse, dar, fără îndoială, ca să-şi ascundă bucuria, se întoarse spre fereastră şi zărindu-l pe Henric care trecea prin curte, după ce terminase de vorbit cu de Mouy, se ridică să-l vadă mai bine şi, împinsă de acea conştiinţă care tresare totdeauna, deşi nevăzută, chiar în fundul inimilor celor mai împietrite, zise :

— Nu ţi se pare — se adresă ea căpitanului gărzii — că fiul meu Henric e mai palid azi-dimineaţă ca de obicei ?

Nu era aşa ; Henric era foarte neliniştit, dar sănătos tun.

Încetul cu încetul, persoanele care luau parte de obicei la toaleta de dimineaţă a reginei plecară ; trei sau patru curteni mai apropiaţi rămaseră ; Caterina, neliniştită, le făcu şi lor semn să se retragă, pretextînd că vrea să rămînă singură.

După ce şi ultimul curtean ieşi, închise uşa în urma lui şi se îndreptă spre un dulap secret, ascuns înapoia unei tăblii de pe peretele camerei, împinse o uşiţă care alunecă pe un şănţuleţ al panoului şi din firidă scoase o carte, ale cărei file mototolite dovedeau cît de des era folosită.

Puse volumul pe masă, îl deschise cu ajutorul unui semn de carte, se sprijini în cot şi îşi propti capul în mînă.

— Asta-i — murmură ea în timp ce citea. Dureri de cap, slăbiciune generală, dureri de ochi, inflamaţia cerului gurii. N-a fost însă vorba decît de dureri de cap şi slăbiciune... dar n-or să întîrzie nici celelalte semne.

Citi mai departe :

— Apoi inflamaţia se întinde asupra pieptului, stomacului, învăluie inima ca un cerc de foc şi face să plesnească creierul ca un trăsnet.

Caterina reciti totul în tăcere, apoi trecu mai departe, rostind cuvintele cu glas scăzut :

— Pentru febră, şase ore, pentru inflamaţia generală douăsprezece ore, pentru cangrenă douăsprezece ore, pentru agonie şase ore, în total treizeci şi şase de ore. Acum, să presupunem că absorbţia e mai lentă decît înghiţirea şi că în loc de treizeci şi şase de ore vor trece patruzeci, chiar patruzeci şi opt ; da, patruzeci şi opt de ore trebuie să fie de ajuns. Dar el, Henric, cum se mai ţine pe picioare ? Fiindcă e bărbat, fiindcă are o fire robustă, fiindcă o fi băut după ce a sărutat-o şi s-o fi şters pe buze după ce a băut.

Caterina aştepta ora prînzului cu nerăbdare. Henric lua masa cu regele. Veni şi el şi se văietă la rîndul lui de junghiuri în creier, nu mîncă de loc şi plecă îndată după-masă, spunînd că deoarece veghease o parte din noaptea trecută, simţea mare nevoie să doarmă.

Caterina îi ascultă pînă departe paşii şovăitori şi puse să fie urmărit. I se raportă că regele Navarei luase drumul camerei doamnei de Sauve.

„Henric — îşi spuse Caterina — se va duce în seara asta să contemple opera morţii pe care o întîmplare nenorocită a lăsat-o poate neterminată."

Într-adevăr, regele Navarei intrase la doamna de Sauve, dar numai ca să-i spună să-şi continue jocul.

A doua zi el nu ieşi de loc toată dimineaţa din cameră şi nu apăru la masa regelui. Doamnei de Sauve se spunea că-i merge din ce în ce mai rău, iar zvonul despre boala lui Henric, lansat chiar de Caterina, se răspîndea asemenea unor presimţiri pe care nimeni nu ştia să le explice, dar care se simt în aer.

Caterina se felicita : îl îndepărtase încă din ajun pe Ambroise Paré, trimiţîndu-l să îngrijească pe unul din valeţii ei preferaţi, bolnav la Saint-Germain.

Era nevoie ca la doamna de Sauve şi la Henric să fie chemat un altul dintre oamenii ei ; şi acest altul să nu spună decît ce va voi ea să spună. Dacă, contra oricărei aşteptări, un alt doctor avea să fie chemat şi dacă zvonul despre otrăvire va alarma curtea, această curte unde mai circulaseră destule zvonuri asemănătoare, Caterina se bizuia pe bîrfelile despre gelozia Margaretei, pricinuită de aventurile soţului ei. Ne amintim că, pentru a face faţă oricărei eventualităţi, ea mai pomenise multe şi mărunte despre această gelozie, care izbucnise de mai multe ori şi vorbise despre ea chiar cu prilejul plimbării organizate la măceşul înflorit, cînd i se adresase fiicei ei în public : „Aşadar, eşti tare geloasă, Margareta ?“

Aştepta deci acum, cu un aer reţinut, clipa în care uşa se va deschide şi un servitor, galben la faţă şi înspăimîntat, va intra strigînd : „Maiestatea sa regele Navarei e în agonie, iar doamna de Sauve a murit !“

Bătu ora patru după-amiază. Caterina îşi termina gustarea pe pervazul unde obişnuia să fărîmiţeze biscuiţi, aruncînd firimiturile cîtorva păsări rare pe care le hrănea chiar cu mîna ei. Cu toate că obrazul îi era, ca totdeauna, neclintit, ba mai mult : posomorît, inima începea să-i bată cu putere la cel mai mic zgomot.

Deodată, uşa se deschise.

— Doamnă — anunţă comandantul gărzii — regele Navarei e...

— Bolnav ? îl întrerupse pe dată Caterina.

— Nu, doamnă, slavă Domnului ! Maiestatea sa arată minunat.

— Atunci ce tot spui ?

— Spun că regele Navarei e aici.

— Ce vrea de la mine ?

— Îi aduce maiestăţii voastre o maimuţă mică, de un soi foarte rar.

În acea clipă, Henric intră, ţinînd în mînă un coş şi mîngîind o maimuţă culcată înăuntru.

Henric zîmbea pe cînd intra şi părea absorbit cu totul de farmecul micului animal pe care îl aducea.

Dar, oricît de preocupat părea, nu uită să arunce acea privire care lui îi era de ajuns ca să se orienteze în împrejurări grele. Cît despre Caterina, era tare palidă, de o paloare ce creştea treptat, pe măsură ce vedea că obrajii tînărului care se apropia sclipeau îmbujoraţi de sănătate.

Regina-mamă era copleşită de această lovitură.

Primi maşinal darul lui Henric, se tulbură şi îl complimentă pentru înfăţişarea-i înfloritoare, adăugînd :

— Sînt cu atît mai mulţumită să te văd atît de sănătos, fiule, cu cît auzisem spunîndu-se că ai fi bolnav şi îmi amintesc bine, te-ai plîns în faţa mea că nu te afli în toate apele tale ; dar înţeleg acum, căutai doar un pretext ca să fii liber.

— Am fost, ce-i drept, foarte bolnav, doamnă — răspunse Henric — dar un leac din munţii noştri, pe care îl am de la mama, a vindecat această indispoziţie.

— Ah ! Mi-l vei destăinui şi mie, nu-i aşa, Henric ? îl rugă Caterina, surîzînd cu adevărat de data aceasta, dar cu o ironie ce nu putea fi ascunsă.

„Vreo contraotravă — îşi spuse în sinea ei — o să-i venim noi de hac şi ei ; sau, mai bine, nu. Văzînd-o pe doamna de Sauve bolnavă, s-o fi pus în gardă. Negreşit, s-ar putea crede că mîna lui Dumnezeu pluteşte deasupra capului acestui om.“

Caterina aşteptă cu nerăbdare seara, dar doamna de Sauve nu apăru. La joc, ceru ştiri despre ea ; i se răspunse că-i din ce în ce mai suferindă. Fu, de aceea, neliniştită toată seara, încît toţi se întrebau, îngrijoraţi, ce gînduri puteau zbuciuma trăsăturile de obicei atît de împietrite ale acestei femei.

Toată lumea plecă. Caterina se lăsă dezbrăcată şi culcată de femeile ei, apoi cînd întreg Luvrul adormi, se sculă, îmbrăcă un halat lung, negru, luă o lampă, alese dintre toate cheile sale pe cea de la uşa doamnei de Sauve şi urcă la doamna ei de onoare.

Prevăzuse oare Henric această vizită, avea treburi ce-l reţineau, se ascunsese undeva ? Fapt e că tînăra femeie se afla singură.

Caterina deschise uşa cu grijă, străbătu anticamera, intră în salon, puse lampa pe o mobilă, căci o alta ardea în camera bolnavei, şi ca o umbră se strecură în dormitor.

Dariole, lungită într-un fotoliu mare, dormea lîngă patul stăpînei sale.

Acest pat era pe de-a-ntregul ascuns în dosul unor perdele.

Suflarea tinerei femei era atît de slabă, încît Caterina crezu o clipă că nu mai respiră.

În sfîrşit, auzi o respiraţie uşoară şi cu o bucurie răutăcioasă ridică perdeaua să vadă ea însăşi efectul groaznicei otrăvi, tresărind dinainte la gîndul că va vedea acea paloare sau purpura mistuitoare a febrei mortale ; dar în loc de toate acestea, liniştită, cu ochii acoperiţi de pleoapele ei albe, cu

gura rumenă şi întredeschisă, cu obrazul uşor transpirat, sprijinit pe unul din braţe, îndoit graţios, în timp ce braţul celălalt, strălucitor, luminos, de culoarea fildeşului, se întindea pe damascul roşu-vineţiu, ce-i servea de învelitoare, tînăra femeie dormea zîmbitoare, căci fără îndoială vreun vis încîntător făcea să-i răsară pe buze zîmbetul şi pe obraz acea îmbujorare de mulţumire pe care nimic nu o tulbură. Caterina nu-şi putu stăpîni un strigăt de uimire, care o trezi pe Dariole pentru o clipă.

Regina-mamă se retrase iute înapoia perdelelor.

Dariole deschise ochii, apoi, doborîtă de somn, fără să caute în mintea-i ameţită de acea trezire bruscă pricina deşteptării sale, fata lăsă să-i cadă pleoapele grele şi adormi din nou.

Atunci Caterina ieşi de după perdele şi întorcîndu-şi privirea în altă parte a încăperii, zări pe o masă o garafă de vin de Spania, fructe, prăjituri şi două pahare. Henric cinase probabil la baroană, care, după cît se vedea, era la fel de sănătoasă ca şi el.

Atunci Caterina, ducîndu-se la măsuţa de toaletă a baroanei, luă de acolo cutiuţa de argint goală pe trei sferturi. Era întru totul asemănătoare cu cea pe care i-o trimisese Charlottei. Luă cu un ac de aur o fărîmă de mărimea unei perle din conţinutul cutiuţei, se întoarse la dînsa în odaie şi i-o dădu maimuţei pe care Henric i-o dăruise chiar în seara aceea. Animalul, atras de aromă, o înghiţi cu poftă şi încolăcindu-se în culcuşul său, adormi la loc.

Caterina aşteptă un sfert de oră.

— Cu numai jumătate din ce i-am dat ei să mănînce — spuse Caterina — cîinele meu Brutus a murit umflat într-un minut. Am fost trasă pe sfoară. René o fi autorul ? René, nu-i cu putinţă ! Atunci e Henric ! O, fatalitate ! E limpede : deoarece trebuie să domnească, nu poate muri. Dar poate că numai otrava e neputincioasă ; o să încerc oţelul şi-mi voi da seama.

Şi Caterina adormi, plămădind în gînd un nou plan care, fără îndoială, a doua zi se desăvîrşi, căci în ziua următoare îl chemă pe căpitanul gărzilor, îi înmînă o scrisoare, îi porunci să o ducă el însuşi la adresă şi să nu o încredinţeze decît în mîinile aceluia căruia îi era adresată.

Era adresată lui Louviers de Maurevel, căpitanul puşcaşilor regelui, din strada Cérisale, lîngă Arsenal.

Se scurseseră cîteva zile de la evenimentele pe care tocmai le-am povestit, cînd într-o dimineaţă, o litieră însoţită de mai mulţi gentilomi, care purtau culorile domnului de Guise, intră în Luvru ; reginei Navarei i se anunţă că doamna ducesă de Nevers roagă să i se facă cinstea de a fi primită.

Margareta avea la ea în vizită pe doamna de Sauve, care ieşea din apartament pentru prima oară de cînd cu pretinsa ei boală. Aflase că regina se arătase faţă de soţul ei foarte neliniştită de această boală, care timp de o săptămînă fusese obiectul discuţiilor de la curte, şi venise să-i mulţumească.

Margareta o felicită pentru însănătoşirea ei şi pentru norocul că scăpase de acea boală subită şi ciudată, a cărei gravitate nu putea să-i scape ei, o principesă a Franţei.

— Sper — o întrebă Margareta — că nu veţi lipsi de la această mare vînătoare, care a mai fost amînată o dată şi care va avea loc negreşit mîine ? Pentru anotimpul iernii, vremea este plăcută. Soarele a înmuiat pămîntul şi toţi vînătorii noştri susţin că vom avea o zi foarte prielnică.

— Da, doamnă — răspunse baroana — dar nu ştiu dacă voi fi îndeajuns de în putere.

— Ei — continuă Margareta — îţi vei da osteneala, şi apoi, cum eu sînt o războinică, i-am îngăduit regelui să dispună cum îi va fi pe plac de un căluţ de Béarn, pe care trebuia să-l încalec eu, dar care dumitale ţi se va potrivi de minune. Nu ai auzit încă nimic despre asta ?

— Ba da, doamnă, dar nu ştiam că cinstea de a-mi fi oferit acest căluţ o datorez maiestăţii voastre ; altminteri nu l-aş fi primit.

— Din mîndrie, baroană ?

— Nu, doamnă, dimpotrivă, din modestie.

— Atunci vii, nu-i aşa ?

— Maiestatea voastră mă copleşeşte cu atîta cinste ! Voi veni, dacă-mi porunciţi.

În acea clipă fu anunţată doamna ducesă de Nevers. La auzul acestui nume, Margareta lăsă să-i scape un gest care dovedea o atît de mare bucurie, încît baroana înţelese că cele două femei aveau de vorbit împreună şi se ridică pentru a se retrage.

— Pe mîine dar — spuse Margareta.
— Pe mîine, doamnă.
— Să nu uit! Ştii, baroană — urmă Margareta, făcîndu-i în acelaşi timp semn cu mîna că e liberă să plece — în societate, bineînţeles că nu te pot suferi, pentru că sînt groaznic de geloasă...
— Dar între noi? întrebă doamna de Sauve.
— Oh, între noi, nu numai că te iert, dar îţi sînt şi recunoscătoare!
— Atunci maiestatea voastră îmi va da voie...
Margareta îi întinse mîna, baroana i-o sărută cu respect, făcu o plecăciune adîncă şi ieşi.
În timp ce doamna de Sauve sărea pe scară ca o căprioară scăpată din ţarc, doamna de Nevers schimbă cu Margareta cîteva cuvinte ceremonioase, care dădură timp gentilomilor ce-o însoţiseră să se retragă.
— Gillonne — strigă Margareta, cînd uşa se închise în urma ultimului gentilom — ai grijă să nu ne tulbure nimeni!
— Da — spuse ducesa — căci avem de vorbit lucruri foarte importante. Şi zicînd acestea, se lăsă în voie într-unul din fotolii, sigură că nimeni nu va tulbura intimitatea ce se stabilise între ea şi regina Navarei şi se aşeză cît mai aproape de foc.
— Ei bine — zise Margareta zîmbind — ce mai face vestitul nostru cuceritor de inimi?
— Scumpă regină — începu ducesa — pe legea mea că e o făptură mitologică. Are un spirit cum nu se mai întîlneşte al doilea, şi nu-i seacă niciodată. Trînteşte cîte una că şi pe un sfînt din icoană l-ar face să se prăpădească de rîs. În schimb, e cel mai cumplit păgîn care s-a îmbrăcat vreodată în piele de catolic! M-a înnebunit de tot. Dar ţie cum îţi merge cu Apolo al tău?
— Vai! suspină Margareta.
— Oh, oh, acest suspin mă sperie, scumpă regină! E cumva prea respectuos, sau prea sentimental drăgălaşul de La Mole? Asta, trebuie să ţi-o mărturisesc, ar însemna că e tocmai pe dos decît prietenul lui, Coconnas.
— Ba nu, îşi are şi el ale lui — răspunse Margareta — oftatul e doar în ce mă priveşte pe mine.
— Atunci... ce trebuie să înţeleg?
— Înţelege, scumpă ducesă, doar atît: mă tem foarte mult că îl iubesc de-a binelea.
— Într-adevăr?

— Pe cuvîntul meu!
— Oh, cu atît mai bine! Ce viaţă fericită o să ducem! strigă Henriette. Visul meu era să iubesc puţin, al tău să iubeşti mult. O, scumpa şi atotştiutoarea mea regină, ce plăcut e să-ţi odihneşti mintea cu ajutorul inimii, nu-i aşa? Şi apoi, după nebunie, să zîmbeşti! Ah, Margareta, presimt că anul care vine va fi un an fericit!
— Crezi? o întrebă Margareta. Eu, dimpotrivă, nu ştiu de ce, le văd pe toate în negru. Toată această politică mă preocupă îngrozitor. Ah, să nu uit, află, te rog, dacă Annibal al tău e chiar atît de credincios fratelui meu după cum pare. Caută să ştii, e foarte important.
— El să creadă în cineva sau în ceva?! Se vede că nu-l cunoşti ca mine! Nu cred că poate fi vreodată credincios altcuiva decît propriei lui ambiţii. Şi numai ei. Eh, dar fratele tău se pricepe să-i facă făgăduieli frumoase? Atunci e bine: Coconnas îi va fi credincios lui; dar fratele tău să ia seama că oricît e el de prinţ al Franţei, dacă nu-şi ţine făgăduielile, pe legea mea, e mai bine atunci să se păzească dinainte!
— Zău?
— Aşa cum îţi spun. Ce mai încoace-ncolo, Margareta, sînt clipe cînd tigrul acesta, pe care l-am îmblînzit, îmi inspiră şi mie groază. Mai ieri îi spuneam: „Annibal, ia seama, să nu mă înşeli, căci dacă mă înşeli!...“ Şi o spuneam cu ochii mei de smarald, care i-au inspirat lui Ronsard versurile:

Ochii doamnei de Nevers,
    Cu verzi scînteieri,
De sub blondele ei pleoape,
Lasă fulgere să-i scape.
Cîte n-ar aprinde-n seri
    Douăzeci de Jupiteri,
Răscolind furtuni de ape...

— Şi?
— Şi credeam că-mi va răspunde: „Eu să te înşel! Eu, niciodată!“ etc. etc... Şi ştii ce mi-a răspuns?
— Nu.
— Ei bine, uite, ca să-ţi dai şi tu seama ce fel de om e: „Dar dacă şi tu — mi-a răspuns — ai să mă înşeli, aşa prinţesă cum eşti...“ Şi rostind cuvintele astea, mă ameninţă nu numai cu ochii, ci şi cu un deget uscat şi ascuţit, care avea

o unghie tăiată ca o lamă de suliță, pe care aproape că mi l-a vîrît în nas. În clipa aceea, sărmana mea regină, îți mărturisesc, avea o mutră atît de puțin blîndă, că m-am înfiorat și tu știi că pe mine nu mă apucă ușor tremurul.

— Să te amenințe pe tine, Henriette! A îndrăznit?

— Ei, Dumnezeule mare! Și eu îl amenințasem. Și, la urma urmei, avea dreptate. Așa că vezi, credincios-credincios, dar pînă la un punct, sau mai bine zis, pînă la un punct foarte nesigur.

— Atunci, o să mai vedem noi — se resemnă Margareta visătoare — îi voi vorbi lui La Mole. Altceva n-aveai să-mi spui?

— Ba da, ceva foarte interesant, pentru care am și venit. Dar ce vrei? Tu mi-ai destăinuit lucruri și mai interesante. Am primit noutăți.

— De la Roma?

— Da, un curier al soțului meu.

— Ei! E vorba de chestiunea cu Polonia?

— Da, merge de minune și probabil că peste puține zile ai să te descotorosești de fratele tău de Anjou.

— Deci, papa a ratificat alegerea lui?

— Da, draga mea.

— Și tu nu-mi spui nimic! îi strigă Margareta. Hai, hai, spune-mi amănunte!

— Oh, pe legea mea, nu știu nimic mai mult decît ți-am spus. De altminteri, stai, îți voi da scrisoarea domnului de Nevers. Uite, iat-o! Oh, ba nu, nu, astea sînt versuri de-ale lui Annibal, niște versuri îngrozitoare, draga mea Margareta, el nu poate face decît de-astea! Ah, uite, am găsit-o! Ba nu, nu-i nici asta; e o scrisoare a mea pe care am adus-o ca tu să te faci luntre și punte să i-o trimiți lui prin La Mole. Ah, în sfîrșit, uite-o, poftim, scrisoarea cu pricina!

Și doamna de Nevers îi întinse reginei scrisoarea.

Margareta o desfăcu repede și o citi; într-adevăr, nu spunea nimic altceva decît ceea ce aflase din gura prietenei sale.

— Cum ai primit scrisoarea?

— Printr-un curier al soțului meu, care avea porunca să treacă pe la casa de Guise înainte să ajungă la Luvru, și să-mi dea mie scrisoarea, bineînțeles înainte să-i ducă regelui pe a lui. Știam cîtă însemnătate acordă regina mea acestei vești și i-am scris domnului de Nevers, rugîndu-l să rînduiască lucrurile astfel. Vezi dar că el m-a ascultat. Nu seamănă monstrului de Coconnas. Acum, în tot Parisul numai regele, tu și cu mine cunoaștem această veste; firește, numai dacă omul care-l urmărise pe curierul nostru...

— Ce om?

— Ah, groaznică meserie! Închipuie-ți că acest curier a sosit cum nu se poate mai obosit, aproape frînt, distrus, căci a alergat șapte zile, zi și noapte, fără să se oprească o clipă.

— Dar despre ce om îmi vorbeai?

— Ai răbdare. Urmărit tot timpul de un om cu înfățișarea sălbatică, care își schimba caii o dată cu el și alerga la fel de iute ca și el; pe tot parcursul celor patru sute de leghe, curierul nostru s-a așteptat mereu la un glonț de pistol în șale. Au sosit amîndoi în același timp la bariera Saint Marcel. Au coborît amîndoi în galop strada Mouffetard. De la capul podului Notre-Dame, curierul nostru a luat-o la dreapta, în timp ce celălalt o apuca la stînga, prin piața Châtelet și se pierdea iute, pe lîngă cheiurile de lîngă Luvru, de parc-ar fi fost un glonț scăpat din pușcă.

— Mulțumesc, buna mea Henriette, îți mulțumesc! strigă Margareta. Aveai dreptate, interesante vești! Dar pentru cine o fi fost celălalt curier? Am să aflu eu. Dar acum lasă-mă! Pe deseară, în strada Tizon, nu-i așa? Iar mîine, la vînătoare, și mai ales, nu uita să iei un cal nărăvaș și încăpățînat care, apucînd-o razna, să ne ajute să rămînem singure. Am să-ți spun deseară ce trebuie să încerci să afli de la Coconnas al tău.

— Să nu uiți ce te-am rugat cu scrisoarea — spuse doamna de Nevers rîzînd.

— Nu, nu, fii pe pace, o va avea la timp!

De îndată ce doamna de Nevers ieși, Margareta trimise după Henric, care sosi neîntîrziat și căruia îi înmînă scrisoarea ducesei de Nevers.

— Oh, oh! făcu el.

Apoi Margareta îi istorisi pățania celor doi curieri.

— Într-adevăr — mărturisi Henric — l-am văzut intrînd la Luvru.

— Era poate pentru regina-mamă?

— Nu, de loc, sînt sigur, căci am ieșit ca din întîmplare pe coridor și n-am văzut pe nimeni trecînd.

— Atunci — se uită Margareta la soțul ei — trebuie să fi fost...

— Pentru fratele dumitale ducele de Alençon, nu-i aşa ?
— Da, dar cum putem şti ?
— Nu s-ar putea — întrebă Henric nepăsător — să trimiţi după unul din cei doi gentilomi şi să afli prin el...
— Ai dreptate, sire ! recunoscu Margareta, simţindu-se iar în voie, după ideea pe care i-o dăduse Henric. O să o trimit pe Gillonne să-l caute pe domnul de La Mole... Gillonne ! Gillonne !
Fata se ivi.
— Trebuie să vorbesc imediat cu domnul de la Mole — îi zise regina. Încearcă să dai de el şi pofteşte-l aici.
Gillonne se retrase. Henric se aşeză la o masă pe care se afla o carte germană cu gravuri de Albert Dürer, pe care începu să le examineze cu o atît de mare atenţie, încît, atunci cînd La Mole sosi, păru că nu-l aude şi nici nu-şi ridică măcar capul.
La rîndul său, tînărul, văzîndu-l pe rege la Margareta, rămase în pragul camerei, mut de uimire şi pălind de îngrijorare.
Regina se îndreptă spre el.
— Domnule de la Mole — întrebă ea — ai putea să-mi spui cine e azi de gardă la domnul de Alençon ?
— Coconnas, doamnă... — răspunse La Mole.
— Încearcă atunci să afli de la el dacă a introdus la stăpînul lui un om plin de praf, care părea să fi făcut un drum lung călare.
— Ah, doamnă, mă tem că nu-mi va mărturisi. De cîteva zile e tare închis.
— Ce spui ! Dar cred că dacă-i vîri între degete această scrisoare, îţi va rămîne în schimb dator cu ceva.
— Din partea ducesei !... Oh, cu scrisorica asta, fireşte, voi încerca !
— Adaugă-i — şopti Margareta — că bileţelul pe care ţi-l încredinţez îi va deschide astă-seară poarta unei case pe care o ştii.
— Şi eu, doamnă — întrebă şoptit La Mole — eu... cum voi intra ?
— Îmi vei rosti numele şi asta va fi de ajuns.
— Daţi-mi, daţi-mi biletul ! se însufleţi La Mole, fremătînd de dragoste. Am să izbutesc !
Şi plecă.

— Mîine vom afla dacă ducele de Alençon ştie ceva despre chestiunea cu Polonia — spuse calm Margareta, întorcîndu-se la soţul ei.
— Acest domn de La Mole e cu adevărat un servitor cumsecade — încuviinţă bearnezul, cu un zîmbet de care numai el era în stare — şi, pe sfînta liturghie, îl voi avea în vedere.

PLECAREA

Cînd a doua zi, soarele roşu dar fără raze, aşa cum se arată el de obicei în zilele senine de iarnă, răsări de după dealurile Parisului, în curtea Luvrului, încă de cu două ceasuri mai înainte era mare forfotă.
Un minunat cal berber, nervos şi zvelt, cu nişte picioare de cerb, pe care vinele se încrucişau ca firele unei plase, lovind din copite, cu urechile ciulite şi scoţînd aburi pe nări, îl aştepta în curte pe Carol al IX-lea ; dar calul era mai puţin nerăbdător decît stăpînul său, pe care Caterina îl oprise tocmai la ieşire ca să-i vorbească, spunea ea, despre ceva foarte important.
Erau amîndoi în galeria de sticlă : Caterina, rece, palidă şi împietrită ca totdeauna, Carol al IX-lea fremătînd, mîncîndu-şi unghiile şi biciuindu-şi cîinii lui favoriţi, îmbrăcaţi în zale, ca să nu-i poată ajunge colţii mistreţului pe care trebuia să-l răpună.
Pe pieptul lui era cusută o mică stemă, aproape la fel cu cea de pe pieptul pajilor, care nu o dată se arătaseră invidioşi de privilegiile preafericiţilor favoriţi regali.
— Ia bine seama, Carol — îi spuse Caterina — nimeni în afară de tine şi de mine nu ştie de apropiata sosire a polonezilor, şi cu toate astea, să mă ierte Dumnezeu, dar regele Navarei se poartă de parc-ar şti. Cu toată renegarea lui, în care de altfel eu nu am crezut niciodată, are legături cu hughenoţii. Ai observat de cîteva zile încoace cît de des iese ?

Are bani, el, care n-a avut niciodată ; cumpără cai, arme, şi în zilele ploioase face exerciţii de scrimă de dimineaţa pînă seara.

— Dar, pentru Dumnezeu, mamă — făcu Carol al IX-lea cu nerăbdare — dumneata crezi că are de gînd să mă omoare pe mine sau pe fratele meu de Anjou ? Dacă-i aşa, îi vor mai trebui cîteva lecţii încă, deoarece chiar ieri i-am socotit cu floreta unsprezece butoniere pe vesta care nu avea totuşi decît şase. Cît despre fratele meu de Anjou, ştii şi dumneata că el e încă şi mai îndemînatic decît mine, sau cel puţin ca şi mine, după cum susţine chiar el.

— Ascultă-mă odată, Carol — reluă Caterina — şi nu mai lua în glumă lucrurile pe care ţi le spune mama dumitale ! Vor sosi ambasadorii şi ai să vezi ! Odată sosiţi la Paris, Henric va face tot ce-i va sta în putinţă ca să le atragă atenţia asupra lui. E prefăcut, şiret, ca să nu mai vorbim şi de nevastă-sa, care, nu pot înţelege de ce, îl ajută. Ai să vezi că o să înceapă să pălăvrăgească cu ei latineşte, greceşte, ungureşte şi mai ştiu eu pe ce alte limbi ! Oh ! Îţi spun eu, Carol, să ştii că nu mă înşel niciodată ! Ascultă ce-ţi spun, în mintea lui coace ceva.

În clipa aceea se auziră bătăile ceasului şi Carol al IX-lea, numărîndu-le, nu mai fu atent la ce-i spunea maică-sa.

— Pe viaţa mea, e şapte ! strigă el. O oră dusul, o să se facă opt ; o oră pînă ajungem la locul de întîlnire şi pornim hăitaşii, n-o să putem începe vînătoarea decît la nouă. Într-adevăr, mamă, mă faci să-mi pierd timpul ! Jos, Risquetout !... Pe viaţa mea, jos odată, banditule !

Şi o plesnitură zdravănă de curea peste şalele cîinelui îi smulse un scheunat de durere bietului animal, mirat că primeşte în locul dezmierdărilor o lovitură.

— Carol — reluă Caterina — ascultă-mă dar, pentru numele lui Dumnezeu, şi nu te juca aşa cu norocul tău şi al Franţei ! Vînătoarea, vînătoarea, vînătoarea, numai asta ştii... Lasă, vei avea tot timpul să şi vînezi, după ce ai să-ţi îndeplineşti îndatoririle tale de rege

— Haide odată, mamă ! păli Carol de nerăbdare. Spune repede ce ai de spus, fiindcă încep să fierb ! Sînt zile cînd nu te înţeleg de loc.

Şi se opri locului, lovindu-se cu biciul peste cizmă.

Caterina socoti că a sosit clipa potrivită pe care nu trebuie s-o scape.

— Fiule — îi vorbi — avem dovada că domnul de Mouy s-a întors la Paris. Domnul de Maurevel, pe care tu îl cunoşti bine, l-a văzut. De Mouy nu putea veni decît pentru regele Navarei. Atît e destul, cred, ca să fie mai suspect ca niciodată !

— Haide, iată-te iar pe urmele bietului Henriot ! Vrei să mă faci să-l omor, nu-i aşa ?

— Oh, nu !

— Să-l exilez ? Dar nu înţelegi că exilat va fi mult mai de temut decît ar putea fi aici, la Luvru, sub ochii noştri, unde nu poate face nimic fără ca noi să şi aflăm ?

— De aceea nici nu vreau să-l exilezi.

— Ce vrei atunci ? Spune repede !

— Vreau să fie ţinut la loc sigur, cît timp ne vor fi oaspeţi polonezii, ţinut de pildă la Bastilia.

— Eh, pe legea mea că nu ! strigă Carol al IX-lea. Avem de vînat azi-dimineaţă mistreţul şi Henriot e dintre cei mai buni hăitaşi ai mei. Fără el, vînătoarea e ratată. Pe bunul Dumnezeu, mamă, nu te gîndeşti decît să-mi faci necazuri !

— O-o ! dragul meu, dar nu spun că neapărat azi-dimineaţă ! Trimişii Poloniei nu sosesc decît mîine sau poimîine, aşa că putem să-l arestăm după vînătoare, deseară, la noapte...

— Asta e cu totul altceva. Bine. O să mai vorbim, vom vedea, nu spun nu, după vînătoare. Adio ! Haidem ! Aici, Risquetout ! Îmi faci şi tu mutre ?

— Carol — îl opri Caterina, luîndu-l de braţ şi riscînd furia care putea izbucni din pricina acelei noi întîrzieri — cred că ar fi mai bine, cu toate că nu îl vom pune în aplicare decît deseară, sau la noapte, să semnezi chiar acum actul de arestare.

— Să semnez, să scriu un ordin, să caut sigiliul, cînd sînt aşteptat la vînătoare, eu, care nu mă las aşteptat niciodată ? La dracu, e prea de tot !

— De loc, mi-eşti prea drag ca să te fac să întîrzii ; am avut eu grijă de toate, intră acolo, la mine, poftim !

Şi Caterina, sprintenă ca la douăzeci de ani, împinse o uşă care dădea în camera ei de lucru, îi arătă regelui o călimară, un pergament, sigiliul şi o lumînare aprinsă.

Regele luă pergamentul şi-l parcurse iute.

„Ordin, etc., etc., de a fi arestat şi dus la Bastilia fratele nostru Henric de Navara".

— Bun, s-a făcut ! şi semnă dintr-un condei. Adio, mamă !

Apoi zbură din odaie, urmat de cîini, vesel că a scăpat atît de uşor de Caterina.
Carol al IX-lea era aşteptat cu nerăbdare şi, cum i se cunoştea punctualitatea cînd era vorba de vînătoare, fiecare se mira de această întîrziere.
Aşa că atunci cînd se ivi, vînătorii îl întîmpinară cu strigătele lor de bună primire, hăitaşii cu goarnele, caii prin nechezături şi cîinii lătrînd. Toată acea larmă, întreaga zarvă stîrnită avu darul să-i împurpureze obrajii săi palizi, inima îi tresăltă şi pentru o clipă, Carol se simţi tînăr şi fericit.
Regele de-abia avu timp să salute strălucita societate adunată în curte; făcu un semn din cap către ducele de Alençon, un altul cu mîna Margaretei, sora sa, trecu prin faţa lui Henric părînd că nu-l vede şi se azvîrli în şaua calului său de Barbaria, care se frămînta neliniştit sub el. După trei sau patru struniri, calul înţelese cu ce călăreţ are de-a face şi se domoli.
Îndată goarnele izbucniră din nou şi regele ieşi din Luvru, urmat de ducele de Alençon, de regele Navarei, de Margareta, de doamnele de Nevers, de Sauve, de Tavannes şi de curtenii cei mai aleşi.
De prisos a mai aminti că La Mole şi Coconnas nu lipseau nici ei.
Cît despre ducele de Anjou, el se afla de trei luni la asediul cetăţii La Rochelle.
În timpul cît fusese aşteptat regele, Henric venise să-şi salute soţia, care, răspunzînd complimentelor sale, îi strecurase la ureche:
— Curierul sosit aseară a fost introdus chiar de domnul de Coconnas la ducele de Alençon, cu trei sferturi de oră înainte ca trimisul ducelui de Nevers să intre la rege.
— Atunci ştie tot — constată Henric.
— Trebuie să ştie — răspunse Margareta — de altfel, aruncă-ţi privirea spre el şi vezi cum, cu toată obişnuita-i stăpînire de sine, ochii îi strălucesc.
— Pe întreg iadul — murmură bearnezul — el vînează azi trei prăzi: Franţa, Polonia şi Navara, fără să mai punem la socoteală mistreţul!
Îşi salută din nou soţia, se întoarse la locul lui şi chemîndu-şi unul din oamenii săi, de fel din Béarn, ai cărui strămoşi slujiseră strămoşilor lui mai bine de un veac, şi pe care îl folosea ca mesager în treburile sale de inimă, îi spuse:

— Orthon, ia cheia asta şi du-o vărului doamnei de Sauve, pe care îl cunoşti, acela care locuieşte la iubita lui, în colţul străzii Quatre-Fils; îi vei spune că verişoara sa doreşte să-i vorbească astă-seară; să intre în camera mea şi dacă nu-s acolo, să mă aştepte, iar dacă eu întîrzii, să se întindă pe patul meu şi de asemenea să mă aştepte.
— Nu trebuie să aduc vreun răspuns, sire?
— Nici unul, ci să-mi spui numai dacă l-ai găsit. Îi dai cheia doar lui în mînă, înţelegi?
— Da, sire.
— Aşteaptă dar, nu de aici ai să pleci, găgăuţă! Înainte de ieşirea din Paris, te chem eu ca şi cum ar trebui să strîngi chinga calului; astfel vei rămîne în urmă ca din întîmplare, vei alerga să-ţi îndeplineşti misiunea şi ne regăseşti la Bondy.
Valetul făcu semn că a priceput şi se îndepărtă.
Porniră din strada Saint-Honoré, trecură prin Saint-Denis, apoi fură la periferia oraşului; ajunşi în strada Saint-Laurent, calul regelui Navarei se deschingă. Orthon alergă la el şi totul se petrecu după cum se înţelesese cu stăpînul său, care ajunse alaiul regal în strada Récollets, în vreme ce credinciosul său slujitor se îndreptă către strada du Temple.
Cînd Henric îl ajunse pe rege, Carol tocmai se întreţinea cu ducele de Alençon despre lucruri grozav de interesante în legătură cu timpul, cu vîrsta mistreţului hăituit, care era un singuratic, în sfîrşit despre locul unde îşi făcuse animalul vizuina, încît nici nu-l zări sau se prefăcu a nu-l fi zărit pe Henric, care rămăsese o clipă în urmă.
Între timp, Margareta observa de departe ţinuta fiecăruia şi crezu că desluşeşte în ochii fratelui său o anumită încurcătură ori de cîte ori îşi pironea privirile asupra lui Henric. Doamna de Nevers era de o veselie nebună, căci Coconnas, straşnic de bucuros în acea zi, făcea o sută de giumbuşlucuri în juru-i, pentru a stîrni rîsul doamnelor.
Cît despre La Mole, acesta şi găsise de două ori prilejul să sărute vălul alb cu ciucuri aurii al Margaretei, fără ca gestul său, întreprins cu obişnuita îndemînare a îndrăgostiţilor, să atragă atenţia a mai mult de trei-patru persoane.
Sosiră la Bondy pe la opt şi un sfert. Prima grijă a lui Carol fu să afle dacă se ştia unde e mistreţul.
Fiara era în hăţişul ei şi hăitaşul care o silise să se vîre acolo răspundea de ea.

Se pregătise o gustare. Regele bău un pahar de vin unguresc. Carol al IX-lea pofti doamnele să se aşeze la masă şi, tare nerăbdător, trecu să viziteze coteţele de cîini şi cocinile, cerînd să nu i se deshame calul, dat fiind — spunea el — că nu călărise niciodată pe vreun altul mai vioi şi mai vînjos.

În timp ce regele da largi tîrcoale, sosi ducele de Guise. Era înarmat mai mult pentru război decît pentru vînătoare şi douăzeci ori treizeci de gentilomi, echipaţi la fel cu el, îl întovărăşeau. Întrebă grabnic unde se află regele, merse să-l întîlnească şi se întoarseră vorbind între ei.

Exact la orele nouă, regele dădu chiar el semnalul de pornire şi, fiecare încălecînd, o luară spre locul de întîlnire.

Henric găsi pe drum prilejul să se mai apropie încă o dată de soţia lui.

— Ei, ia spune-mi — o întrebă — ai cumva vreo noutate ?

— Nimic, decît că fratele meu Carol se uită la tine cam ciudat.

— Am băgat şi eu de seamă — răspunse Henric.

— Şi ţi-ai luat toate măsurile de precauţie ?

— Am trupul înzăuat, iar la şold un cuţit de vînătoare spaniol, ascuţit ca un brici, cu vîrful cum e acul ; cu el pot foarte bine străpunge...

— Atunci — spuse Margareta — Dumnezeu cu noi !

Hăitaşul din fruntea alaiului făcu un semn : ajunseseră la vizuină.

MAUREVEL

În vreme ce tot acest tineret, cel puţin în aparenţă vesel şi nepăsător, se răspîndea ca un vîrtej aurit pe drumul dinspre Bondy, Caterina, înfăşurînd preţiosul pergament pe care regele îşi aşternuse semnătura, făcu să fie introdus în camera

ei de lucru omul căruia căpitanul gărzilor îi dusese, cu cîteva zile mai înainte, o scrisoare în strada Cérisale din cartierul Arsenal.

Un bandaj mare, negru, ca o legătură mortuară, acoperea unul din ochii acestui om, lăsîndu-i descoperit doar celălalt ochi şi dînd în vileag, dintre pometii lui ieşiţi, un nas încovoiat ca un cioc de uliu, în timp ce o barbă cenuşie îi acoperea partea de jos a obrazului. Era înveşmîntat cu o mantie lungă şi groasă, sub care se ghicea un arsenal întreg. De altfel, purta într-o parte, cu toate că aşa ceva nu sta în obiceiul oamenilor chemaţi la curte, o sabie lungă de campanie, o sabie lată şi cu tăiş în amîndouă părţile. Una din mîini şi-o ţinea ascunsă, nedezlipindu-şi-o — pe sub manta — de mînerul unui pumnal lung.

— Ah, iată-te, domnule ! exclamă regina, aşezîndu-se. Ştii că ţi-am promis, după noaptea sfîntului Bartolomeu, cînd ne-ai adus serviciile pe care le cunoaştem, să nu te las fără ocupaţie. Prilejul s-a ivit, sau, mai bine zis nu, eu l-am făcut să se ivească. Mulţumeşte-mi, dar.

— Doamnă, cu umilinţă mulţumesc maiestăţii voastre — răspunse omul cu bandaj negru, nu fără o josnică şi totodată obraznică rezervă.

— Un prilej rarisim, domnule, cum nu-ţi va mai fi dat un al doilea în viaţa dumitale ; deci, foloseşte-te de el.

— Aştept, doamnă ; introducerea doar mă face să mă tem...

— Ca nu cumva prilejul să nu fie violent ? Nu-s oare de acest fel treburile pe care le caută cei lacomi să se ridice ? Ocazia pe care ţi-o ofer ar stîrni pizma unor de Tavannes şi chiar unor de Guise.

— Ah, doamnă — reluă omul — vă rog să mă credeţi că oricare ar fi, sînt la ordinele maiestăţii voastre.

— Atunci, citeşte — îi întinse Caterina pergamentul.

Omul îl parcurse şi păli.

— Cum — strigă el — un ordin de arestare a regelui Navarei !

— Desigur ! Ce-i atît de nemaipomenit în asta ?

— Un rege, doamnă ! Cu adevărat, mă îndoiesc, mă tem că nu-s un destul de vrednic gentilom pentru asta.

— Încrederea mea te face primul dintre gentilomii curţii, domnule Maurevel — spuse Caterina.

— Mulţumesc maiestăţii voastre — vorbi asasinul, atît de emoţionat, încît părea că şovăie.

— Nu vei refuza să-mi dai ascultare, deci ?
— Dacă maiestatea voastră porunceşte, nu e de datoria mea ?
— Da, poruncesc !
— Atunci mă voi supune.
— Şi cum vei proceda ?
— Nu ştiu prea bine, doamnă, aş dori să fiu povăţuit de maieştatea voastră.
— Ţi-e teamă de gălăgie ?
— Mărturisesc.
— Ia doisprezece oameni siguri, chiar mai mulţi, dacă e nevoie.
— Înţeleg ; fără îndoială că maiestatea voastră îmi dă voie să iau toate măsurile, şi-i sînt recunoscător ; dar unde-l vom aresta pe regele Navarei ?
— Unde ţi-ar fi mai pe plac să-l arestezi ?
— Dacă s-ar putea, într-un loc care, fiind important, să mă pună la adăpost.
— Da, înţeleg, vreun palat regal ; ce-ai spune de Luvru, bunăoară ?
— Oh, dacă maiestatea voastră mi-ar îngădui, ar fi pentru mine o mare favoare !
— Îl vei aresta deci la Luvru.
— Şi-n ce parte a Luvrului ?
— Chiar în camera sa.
Maurevel se înclină.
— Dar, doamnă, cînd anume ?
— Astă seară, sau mai curînd la noapte.
— Bine, doamnă. Maiestatea voastră să binevoiască a mă mai lămuri asupra unui singur lucru.
— Anume ?
— Despre onorurile datorate rangului său.
— Onoruri ! Rang !... se încruntă Caterina. Dar nu ştii, domnule, că regele Franţei nu datorează onoruri nimănui în regatul său şi că nu recunoaşte pe nimeni de un rang egal cu el ?
Maurevel făcu a doua reverenţă.
— Totuşi, voi insista asupra acestui amănunt, doamnă — spuse el — dacă-mi dă voie maiestatea voastră.
— Vorbeşte, domnule.
— Dacă regele Navarei ar contesta autenticitatea acestui ordin, ceea ce nu-i probabil, dar, în sfîrşit !
— Ba dimpotrivă, domnule, e sigur.

— Că o va contesta ?
— Fără îndoială.
— Şi prin urmare, că nu va voi să se supună ?
— Fireşte.
— Şi că va rezista ?
— Probabil.
— La dracu ! izbucni Maurevel. Atunci...
— Ce atunci ? îl înfruntă cu privirea ei fixă Caterina.
— Dacă se împotriveşte, ce trebuie să fac ?
— Ce faci cînd eşti însărcinat cu o poruncă a regelui, adică atunci cînd îl reprezinţi pe rege şi cineva ţi se împotriveşte, domnule de Maurevel ?
— Dar, doamnă — răspunse zbirul — cînd sînt cinstit cu o astfel de poruncă şi porunca priveşte pe un gentilom oarecare, îl omor.
— Ţi-am mai spus, domnule — reluă Caterina — şi cred că nu a trecut de atunci atîta vreme încît să fi uitat, că regele Franţei nu recunoaşte nici un privilegiu nimănui în regatul său ; asta înseamnă că regele Franţei e singurul rege şi faţă de el chiar cei mari nu-s altceva decît simpli gentilomi.
— Oh, oh ! spuse el. Să-l omor pe regele Navarei ?
— Dar cine-ţi spune să-l omori ? Unde-i ordinul de omorîre ? Regele vrea ca el să fie dus la Bastilia şi doar atît e scris în ordin. Să se lase arestat, şi e foarte bine, dar deoarece nu se va lăsa arestat, deoarece se va împotrivi, deoarece va încerca să te omoare...
Maurevel păli.
— O să te aperi — continuă Caterina — nu se poate cere unui viteaz ca dumneata să se lase omorît fără să se apere, şi apărîndu-te, ce vrei, se întîmplă multe ! Mă înţelegi, nu-i aşa ?
— Da, doamnă ; totuşi...
— Atunci, vrei ca după cuvintele : Ordin de arestare, să scriu cu mîna mea : Mort sau viu ?
— Mărturisesc, doamnă, că-n felul acesta mi s-ar spulbera îndoielile.
— Iată, o fac, deoarece crezi că nu poţi altfel îndeplini însărcinarea.
Şi ridicînd din umeri, desfăşură sulul cu o mînă, scriind cu cealaltă pe pergament : Mort sau viu.
— Iată — zise ea — găseşti ordinul mai bun astfel ?

— Da, doamnă — răspunse Maurevel — aş ruga doar pe maiestatea voastră să lase pe seama mea felul în care-l voi aduce la îndeplinire.

— Asta, întrucît ceea ce propusesem eu îl face anevoie de îndeplinit ?

— Maiestatea voastră spunea să iau doisprezece oameni.

— Da, ca să fie mai sigur.

— Ei bine, aş cere învoirea să nu iau decît şase.

— De ce anume ?

— Fiindcă, doamnă, dacă i s-ar întîmpla vreo nenorocire prinţului, ceea ce nu e cu neputinţă, şase oameni ar fi iertaţi mai uşor că s-au temut că le scapă un prizonier, în timp ce nimeni nu le-ar ierta celor doisprezece că n-au lăsat să fie omorîţi jumătate din camarazii lor înainte să ridice mîna asupra unui rege.

— Halal maiestate, pe legea mea, care n-are regat !...

— Doamnă — spuse Maurevel — nu regatul face un rege, ci naşterea.

— Ei bine dar — încuviinţă Caterina — fă cum crezi. Numai că te previn, din clipa aceasta nu vreau să mai ieşi din Luvru.

— Dar, doamnă, cum îmi voi aduce oamenii ?

— Cred că ai cumva un fel de sergent căruia îi poţi da această însărcinare.

— Da, am lacheul meu, un băiat nu numai credincios, dar care m-a şi ajutat cîteodată în asemenea împrejurări.

— Trimite să-l cheme şi sfătuieşte-te cu el. Cunoşti cabinetul de arme al regelui, nu-i aşa ? Ei bine, ţi se va aduce acolo prînzul. De acolo vei da ordine. Tot acolo îţi vei aduna şi gîndurile, dacă ţi s-au răvăşit. Apoi, cînd se va întoarce fiul meu de la vînătoare, vei trece la mine în capelă unde vei aştepta clipa hotărîtă.

— Dar cum voi intra în camera regelui Navarei ? Fără îndoială că regele are oarecari bănuieli şi se va încuia pe dinăuntru.

— Am eu chei duble de la toate uşile, iar zăvorul de la cea a lui Henric s-a scos. Adio, domnule de Maurevel, pe curînd. Voi dispune să fii condus în cabinetul de arme al regelui. Ah, să nu uit : aminteşte-ţi că ceea ce porunceşte un rege trebuie împlinit, orice s-ar întîmpla. Nici o scuză nu e posibilă ; căci orice înfrîngere, chiar o nereuşită, compromite onoarea regelui. Asta ar fi grav !

Şi Caterina, fără să-i lase timp lui Maurevel să răspundă, chemă pe domnul de Nancey, căpitanul gărzilor, şi îi porunci să-l conducă pe Maurevel în cabinetul de arme al regelui.

„Drace, drace ! îşi zicea Maurevel, urmîndu-şi călăuza. Mă ridic în ierarhia asasinatului : de la un simplu gentilom la un căpitan, de la un căpitan la un amiral, de la un amiral la un rege fără coroană. Cine ştie dacă nu voi ajunge într-o zi la un rege încoronat !"

VÎNĂTOAREA CĂLARE

Gonaşul care alungase mistreţul şi care-l încredinţase pe rege că animalul n-ar fi părăsit vizuina nu se înşelase. Abia pus pe urmele lui, copoiul se înfundase în hăţiş şi stîrni dintr-o pădurice de spini mistreţul, care, aşa cum băgase de seamă hăitaşul, după semnele lăsate în urmă, era un exemplar dintre cele mai mari.

Animalul ţîşni drept în faţa lui şi tăie drumul la cincizeci de paşi de rege, urmărit doar de copoiul care-l pornise. Pe dată o primă ceată de vreo douăzeci de cîini sloboziţi se luară după el.

Vînătoarea era pasiunea lui Carol. Jivina abia trecuse de el, că i se şi azvîrli pe urmă, hăulind, urmat de ducele de Alençon şi de Henric, căruia un semn al Margaretei îi arătase că nu trebuia să rămînă de loc departe de Carol.

Toţi ceilalţi vînători o porniră după rege.

Pe cînd se petrecea istoria pe care o povestim, pădurile regale erau departe de a fi, aşa cum sînt astăzi, mari parcuri străbătute de drumuri de căruţă. Pe atunci, pădurile acestea nu erau aproape de loc exploatate. Regilor încă nu le dăduse prin minte să se facă negustori şi să-şi împartă pădurile în parcele, în parchete şi ferăstraie.

Arborii, semănaţi nu de pădurari învăţaţi, ci de mîna lui Dumnezeu, care aruncase sămînţa în voia vîntului, nu erau aşezaţi în rînduri drepte, ci creşteau la întîmplare, aşa cum cresc şi azi prin cine ştie ce pădure, necălcată de picior de om, din America. Pe scurt, o pădure pe vremea aceea era un mare bîrlog unde foiau mistreţii, cerbii, lupii şi tîlharii, căci doar vreo duzină de potecuţe, ce plecau dintr-un anumit loc, străbăteau pădurea din Bondy, ca nişte raze ce sfîrşeau toate într-un drum ce-i dădea ocol, ca o şină de fier ce îmbracă roata.

Mergînd mai departe cu comparaţia, nu ar fi rău să asemuim centrul acelei roţi cu unica răspîntie din mijlocul pădurii, unde vînătorii rătăciţi se adunau ca să se încumete iar în direcţia dincotro se ivea vînatul pierdut.

După un sfert de ceas, se petrecu ceea ce se petrece de obicei în asemenea împrejurări : vînătorii se izbiră de piedici aproape de netrecut, lătrăturile cîinilor se stinseră în depărtare şi regele însuşi se întoarse îndărăt la răspîntie, suduind şi blestemînd, aşa cum îi era felul.

— Ei bine, Francisc, ei bine, Henriot ! strigă el. Afurisită treabă, staţi calmi şi liniştiţi, ca nişte călugăriţe ce se tîrîie după stareţă. He-he, asta nu se cheamă vînătoare ! Tu, de Alençon, arăţi ca scos din cutie şi eşti atît de parfumat că, dac-ai apare între jivină şi cîinii mei, i-ar pierde urma. Şi dumneata, Henriot, unde ţi-e suliţa, unde ţi-e flinta ? Să le văd !

— Sire — răspunse Henric — la ce-i bună o flintă ? Ştiu că maiestăţii voastre îi place să doboare animalul cînd e ţinut de cîini. Cît despre suliţă, eu mînuiesc stîngaci soiul ăsta de armă, care nu se foloseşte în munţii noştri, unde vînăm urşii doar cu jungherul.

— Zău aşa, Henric, cînd ai să te întorci la tine, în Pirinei, o să trebuie să-mi trimiţi o căruţă întreagă de urşi, căci frumoasă e, pesemne, vînătoarea aia cînd te iei la trîntă cu o jivină care te poate înăbuşi. Ia ascultaţi şi voi, cred că aud cîinii. Nu, m-am înşelat.

Regele luă cornul şi sună puternic. Îi răspunseră sunete asemănătoare. Deodată, se auzi cornul unui gonaş, care suna într-alt fel.

— L-au încolţit ! L-au încolţit ! strigă regele.

Şi se năpusti, în galop, cu toţi vînătorii care se apropiaseră de el.

Gonaciul nu se înşelase. Pe măsură ce regele înainta, începeau să se audă lătrăturile haitei, alcătuită din peste şaizeci de cîini, căci treptat dăduseră drumul tuturor cetelor de copoi ţinute pe la trecerile mistreţului. Regele îi zări pentru a doua oară coama şi, folosindu-se de nişte arbori înalţi, se aruncă prin pădure după el, vuind din corn cu toată puterea.

Prinţii îl urmăriră un timp. Dar regele, care avea un cal atît de voinic, se lăsa cu tot elanul în voia calului, tăia drumuri atît de abrupte, trecea prin hăţişuri atît de dese, că mai întîi femeile, apoi ducele de Guise şi gentilomii săi, apoi cei doi prinţi ajunseră să-l piardă din ochi. Doar Tavannes mai ţinu piept cît putu, apoi se dădu şi el bătut.

Toată lumea, în afară de Carol şi de cîţiva hăitaşi care, însufleţiţi de răsplata făgăduită, nu voiau să-şi părăsească regele, se întîlniră iarăşi pe lîngă răspîntie.

Cei doi prinţi se pomeniră unul lîngă altul, pe o potecă lungă. La o sută de paşi de ei, poposise ducele de Guise cu gentilomii săi. Femeile se aflau chiar în răspîntie.

— Nu cumva — i se adresă ducele de Alençon lui Henric, făcîndu-i cu ochiul spre ducele de Guise — nu cumva ăsta, cu escorta lui înzăuată, o fi, zău aşa, chiar regele ? Pe noi, nişte bieţi prinţi ce sîntem, nu ne cinsteşte nici măcar cu o privire.

— De ce s-ar purta cu noi mai bine decît se poartă chiar rudele noastre ? răspunse Henric. Ei, frăţioare, nu sîntem noi oare prizonieri la curtea Franţei, ostatici ai partidelor noastre ?

Ducele Francisc tresări la auzul acestor cuvinte şi-l privi pe Henric ca pentru a-i cere o lămurire mai amănunţită ; dar Henric vorbise mai mult decît îi sta în obicei, aşa că tăcu.

— Ce voiai să spui, Henric ? îl iscodi ducele Francisc, vădit supărat pe cumnatul său care, neterminîndu-şi ce avea de spus, îl lăsa pe el să încerce să dezlege mai departe tîlcul.

— Spuneam, frăţioare — reluă Henric — că oamenii aceştia bine înarmaţi, care par să fi primit sarcina să nu ne piardă din vedere, au aerul unor paznici care ar voi să împiedice două persoane să fugă.

— Să fugă, pentru ce ? Cum anume ? întrebă de Alençon, prefăcîndu-se de minune că e mirat şi că n-are habar de ce se petrece.

— Ai aici un minunat cal spaniol, Francisc — zise Henric, urmîndu-şi gîndurile, dar vrînd să pară că schimbă subiectul discuţiei. Sînt sigur că face şapte leghe pe oră şi douăzeci de leghe pînă la prînz. E timp frumos ; mai mare pofta, pe cuvîntul meu, să-i laşi dîrlogul liber. Uite ce drum bun de mers ! Nu-ţi spune nimic, Francisc ? Pe mine mă ard pintenii.

Francisc nu răspunse o vorbă. Roşi, apoi păli, una după alta, apoi îşi ciuli urechile ca şi cum ar fi ascultat zgomotul vînătoarei.

„Vestea sosită din Polonia îşi face efectul — îşi zise Henric — şi scumpul meu cumnat îşi are planul lui. Grozav ar mai vrea să plec singur, dar n-am s-o fac !"

Abia îşi termină gîndul, că mai mulţi oaspeţi, dintre cei convertiţi, întorşi la curte de vreo două sau trei luni, sosiră la galop şi îi salutară pe cei doi prinţi cu un zîmbet dintre cele mai încurajatoare.

Ducele de Alençon, căruia Henric îi spusese tot, n-ar fi avut să spună decît un cuvînt, să facă o singură mişcare şi era limpede că treizeci sau patruzeci de călăreţi adunaţi, care îl înconjurau în clipa aceea ca pentru a face faţă trupei domnului de Guise, le-ar fi înlesnit fuga ; dar le întoarse capul şi ducîndu-şi cornul la gură, sună adunarea.

Între timp, noii veniţi, ca şi cum ar fi crezut că pricina şovăielilor ducelui de Alençon era vecinătatea şi prezenţa oamenilor lui de Guise se strecuraseră încetul cu încetul între de Guise şi cei doi prinţi şi se desfăşuraseră cu o îndemînare strategică, care dovedea obişnuinţa vieţii militare. Intr-adevăr, spre a se ajunge la ducele de Alençon şi la regele Navarei, ar fi trebuit acum să se treacă peste trupurile lor, în timp ce înaintea celor doi cumnaţi se aşternea drum slobod ca-n palmă.

Pe neaşteptate, între copaci, la zece paşi de regele Navarei, se ivi un alt gentilom, pe care cei doi prinţi nu-l văzuseră încă. Henric tocmai căuta să ghicească cine e, cînd acesta, ridicîndu-şi pălăria, recunoscură în gentilomul cel nou pe vicontele de Turenne, unul din şefii partidului protestant, pe care îl credeau în Poitou.

Vicontele riscă chiar un semn, care voia să spună limpede :

— Veniţi ?

Dar Henric, după ce privi bine la chipul nemişcat şi la privirea ştearsă a ducelui de Alençon, îşi răsuci de două-trei ori capul, ca şi cum l-ar supăra ceva la gulerul hainei.

Era un răspuns negativ. Vicontele înţelese, dădu pinteni calului şi dispăru în codru.

În aceeaşi clipă se auzi apropiindu-se zgomotul haitei, apoi pe la capătul cărării în care se găseau, se văzu trecînd mistreţul încolţit de cîini şi în urma lor, ca un vînător din altă lume, Carol al IX-lea, fără pălărie, cu cornul la gură, sunînd de să-şi spargă plămînii ; după el, trei sau patru gonaşi.

Tavannes dispăruse.

— Regele ! strigă ducele de Alençon.

Şi se avîntă pe urmele lui.

Henric, liniştit de prezenţa bunilor lui prieteni, le făcu semn să nu se depărteze şi se îndreptă spre doamne.

— Ei ? făcu Margareta, apropiindu-se cîţiva paşi de el.

— Ei, doamnă — spuse Henric — vînăm mistreţul.

— Asta-i tot ?

— Da. Vîntul s-a întors de ieri dimineaţă ; dar îmi amintesc că am şi prezis că aşa va fi.

— Aceste schimbări de vînt nu-s bune pentru vînătoare, nu-i aşa, domnule ? întrebă Margareta.

— Da — răspunse Henric — cîteodată răstoarnă toate pregătirile făcute şi trebuie să le iei de la capăt.

În clipa aceea, lătrăturile haitei începură să se audă apropiindu-se cu iuţeală şi un soi de vîrtej de praf le dădu de veste vînătorilor să fie cu băgare de seamă. Ridicară toţi capetele şi ascultară cu atenţie.

Pe dată aproape năvăli mistreţul şi în loc să se îndrepte spre pădure, o luă pe drumul ce dădea drept în răspîntia unde se găseau doamnele, gentilomii ce le făceau curte şi vînătorii răzleţiţi de grosul celorlalţi.

În spatele lui, gata-gata să-l înhaţe, veneau treizeci sau patruzeci de cîini mai voinici ; apoi în urma cîinilor, numai la vreo douăzeci de paşi, regele Carol, fără pălărie, fără mantie, cu veşmintele zdrenţuite de spini, cu faţa şi mîinile însîngerate.

Rămăseseră cu el doar unul sau doi gonaci.

Regele nu-şi lăsa cornul decît ca să-şi întărîte cîinii, şi nu înceta să-şi întărîte cîinii decît ca să-şi reia cornul.

Lumea întreagă dispăruse din ochii lui. Dacă şi-ar fi pierdut calul, ar fi strigat ca Richard al III-lea : „Un regat pentru un cal !"

Dar calul părea la fel de focos ca şi stăpînul, picioarele abia-i atingeau pămîntul, sufla foc pe nări.

Mistreţul, cîinii, regele trecură ca nălucile.
— Hău! Hău! striga regele, trecînd, şi-şi ducea cornul la buzele însîngerate.
La cîţiva paşi de el venea ducele de Alençon cu doi gonaci; caii celorlalţi rămăseseră în urmă sau renunţaseră.
Toată lumea porni pe urmele lor, se vedea că mistreţul nu va mai rezista mult.
Într-adevăr, abia trecură vreo zece minute şi jivina părăsi drumul apucat, azvîrlindu-se orbeşte printre copaci, dar, nimerind într-un luminiş, ajunse lîngă o stîncă care îi tăia drumul şi se întoarse, ţinînd piept cîinilor.
La strigătele lui Carol, care-l urmărise, se repeziră cu toţii spre el.
Ajunseră tocmai în clipa cea mai pasionantă a vînătoarei. Jivina părea hotărîtă să se apere cu deznădejde. Cîinii, însufleţiţi de urmărirea lungă de mai bine de trei ceasuri, se năpusteau spre el cu o întărîtare pe care strigătele şi înjurăturile regelui o sporeau îndoit.
Toţi vînătorii se aşezară în cerc; regele, puţin mai înainte, avînd în spatele său pe ducele de Alençon, înarmat cu o flintă, şi pe Henric, care n-avea la el decît cuţitul de vînătoare.
Ducele de Alençon îşi desprinse de pe umăr flinta, aprinzîndu-i fitilul. Henric îşi răsucea jungherul în teacă.
Cît despre ducele de Guise, destul de dispreţuitor faţă de aceste jocuri vînătoreşti, se ţinea deoparte cu gentilomii săi.
Doamnele adunate laolaltă formau un mic grup faţă în faţă cu cel al ducelui de Guise.
Tot ce era suflare de vînător sta cu ochii pironiţi asupra fiarei, într-o aşteptare plină de teamă.
Deoparte, se ţinea un hăitaş încordîndu-se ca să nu scape cei doi uriaşi buldogi ai regelui care, acoperiţi cu pieptarele lor de zale, pîndeau urlînd şi smucindu-se, de te făceau să crezi că-şi vor rupe lanţurile, aşteptînd clipa cînd se vor repezi în mistreţ.
Mistreţul făcea minuni! Atacat deodată de patruzeci de cîini, care îl împresurau ca un talaz asurzitor, acoperindu-l cu covorul lor pestriţ şi care din toate părţile încercau să-i sfîrtece pielea aspră, cu ţepi, la fiecare izbitură de rît arunca la zece picioare înălţime cîte un cîine, care cădea înapoi cu pîntecul sfîşiat şi care, cu măruntaiele ieşite, se arunca din nou în învălmăşeală; în timp ce Carol, cu părul zbîrlit, cu ochii aprinşi, cu nările umflate, aplecat pe coama calului, şiroind de sudoare, suna din corn ca un apucat.
În mai puţin de zece minute, douăzeci de cîini fură scoşi din luptă.
— Buldogii! strigă Carol. Buldogii!...
La strigătul acesta, hăitaşul desfăcu lanţul şi cele două namile năvăliră în mijlocul măcelului, răsturnînd şi îndepărtînd totul în cale, făcîndu-şi drum cu colţii lor de fier pînă la dihania înnebunită, pe care o apucară fiecare de cîte o ureche.
Mistreţul, simţindu-se prins de cap, îşi clănţăni colţii de mînie şi durere.
— Bravo, Duredent! Bravo, Risquetout! striga Carol. Curaj, zăvozilor! O suliţă! O suliţă!
— Vrei flinta mea? strigă ducele de Alençon.
— Nu — strigă regele — nu, glonţul nu-l simţi intrînd, nu-i nici o plăcere; o suliţă o simţi cum pătrunde. O suliţă vreau! O suliţă!
I se dădu regelui o suliţă călită în foc, avînd la vîrf o ţeapă de fier.
— Frate, ia seama! strigă Margareta.
— Pe el! Pe el! strigă ducesa de Nevers. Să nu dai greş, sire! O lovitură bună nemernicului ăsta!
— Fii liniştită, ducesă! făcu Carol.
Şi ridicînd suliţa, se prăvăli asupra mistreţului, care, ţinut de cei doi cîini, nu se putu feri de lovitură. Totuşi, la vederea suliţei ce scînteia, cîrmi puţin într-o parte şi arma, în loc să-i pătrundă în piept, îi lunecă pe lîngă umăr şi se izbi de stînca de care se proptise fiara.
— Mii de draci! strigă regele. Nu l-am nimerit!... O suliţă, o suliţă!
Şi dîndu-se înapoi, asemenea călăreţilor cînd îşi iau avînt, el azvîrli la zece paşi suliţa sfărîmată.
Un gonaci se apropie de el şi-i aduse o alta.
Dar în aceeaşi clipă, ca şi cum ar fi ghicit soarta care îl pîndea şi ar fi vrut să scape, mistreţul, cu o sforţare cumplită, izbuti să-şi smulgă urechile sfîşiate din colţii buldogilor şi, cu ochii însîngeraţi, zbîrlit, hidos, cu răsuflarea zgomotoasă ca foalele potcovarilor, clănţănind din colţii lui mari, se porni fulgerător, cu capul plecat, spre calul regelui.
Carol era un vînător prea bun ca să nu fi prevăzut acest atac. Îşi smuci calul care se cabră; dar calculă greşit: calul, prea strîns de zăbală, sau poate prea speriat, se răsturnă pe

spate. Toţi cei ce priveau scoaseră un strigăt de groază; calul căzuse şi coapsa regelui era prinsă sub el.

— Mîna, sire, daţi drumul la mînă! strigă Henric.

Regele lăsă dîrlogul calului, strînse şaua cu stînga, încercînd să-şi scoată cu dreapta cuţitul de vînătoare; dar cuţitul, apăsat de greutatea trupului, nu voi să se urnească din teacă.

— Mistreţul! Mistreţul! strigă Carol. Ajutor, Francisc, ajutor!

Între timp, calul, care-şi revenise, ca şi cum ar fi înţeles primejdia prin care trecea stăpînul lui, îşi încordă muşchii şi ajunse să se ridice în trei picioare cînd, la chemarea fratelui său, Henric îl văzu pe ducele Francisc pălind înspăimîntător şi apropiindu-şi flinta de umăr; dar glonţul, în loc să nimerească mistreţul care acum era doar la doi paşi de rege, sfărîmă genunchiul calului, care se prăbuşi pentru a doua oară la pămînt. În aceeaşi clipă mistreţul sfîşie cu rîtul cizma lui Carol.

— Oh — murmură de Alençon cu buzele albite — cred că ducele de Anjou e regele Franţei şi eu regele Poloniei!

Într-adevăr, mistreţul frămînta coapsa lui Carol, cînd acesta simţi că cineva îi ridică braţul, apoi văzu lucind o lamă ascuţită şi tăioasă care se înfipse şi dispăru pînă la prăsele în grumazul dihaniei, în vreme ce o mînă înmănuşată în fier îndepărta capul fumegînd al mistreţului de sub haina regelui.

Carol, care datorită mişcării calului, izbuti să-şi scoată piciorul, se ridică greoi şi văzîndu-se şiroind de sînge, se făcu alb ca un cadavru.

— Sire — îi zise Henric care, stînd în genunchi, ţinea mistreţul străpuns în inimă — sire, nu-i nimic, am scos colţul şi maiestatea voastră nu-i rănită!

Se ridică apoi, trăgînd jungherul şi mistreţul se rostogoli bolborosind de sînge, căci prin rît îi năpădeau valuri mai mari decît cele ce-i musteau din rană.

Carol, înconjurat de mulţimea îngrozită, asaltat de strigătele de spaimă care ar fi ameţit şi pe cel mai curajos, fu cît pe ce să cadă lîngă fiara în agonie.

Îşi reveni însă, şi întorcîndu-se spre regele Navarei, îi strînse mîna cu o privire în care lucea pentru prima dată, după douăzeci şi patru de ani, o pornire de omenie, ce făcea să-i bată inima.

— Mulţumesc, Henriot! îi spuse el.

— Bietul meu frate! strigă de Alençon, apropiindu-se de Carol.

— Ah, tu eşti, Francisc! rosti regele. Ei bine, ţintaş vestit, ce s-a întîmplat cu glonţul tău?

— S-o fi turtit de pielea mistreţului — încercă ducele să îngaime.

— O, Dumnezeule! strigă Henric, cu o uimire minunat jucată. Uită-te, Francisc, glonţul tău a sfărîmat piciorul calului maiestăţii sale! Ce curios!

— Hm! exclamă regele. E adevărat asta?

— Se poate — răspunse ducele abătut — îmi tremura mîna atît de tare!

— Fapt e că pentru un ţintaş îndemînatic, ai reuşit o lovitură ciudată, Francisc — îşi încruntă Carol sprîncenele. Încă o dată, mulţumesc, Henriot. Domnilor — continuă regele — să ne întoarcem la Paris. Mi-ajunge atît!

Margareta se apropie să-l felicite pe Henric.

— Ah, pe legea mea, da, Margot — spuse Carol — merită, şi încă foarte sincer, căci fără el, regele Franţei s-ar numi acum Henric al III-lea!

— Vai, doamnă — spuse bearnezul — domnul duce de Anjou, care mi-e şi aşa duşman, o să-mi poarte şi mai multă pică de acum înainte! Dar, ce vreţi? Fiecare face ce poate; întrebaţi-l pe domnul de Alençon!

Şi, aplecîndu-se, scoase din trupul mistreţului cuţitul său de vînătoare, pe care îl înfipse de două sau de trei ori în pămînt, să-l şteargă de sînge.

FRATERNITATE

Salvîndu-l pe Carol, Henric nu numai că scăpase un om de la moarte: împiedicase o schimbare de suverani în trei regate.

Într-adevăr, dac-ar fi murit Carol al IX-lea, ducele de Anjou ar fi devenit rege al Franţei, şi, după toate probabilităţile, ducele de Alençon, al Poloniei.

Iar pentru că ducele de Anjou era amantul doamnei de Condé, coroana Navarei l-ar fi răsplătit pe soţ pentru bunăvoinţa nevestei lui. Zarva aceasta nu i-ar fi folosit de loc lui Henric. Şi-ar fi schimbat stăpînul, şi atîta tot; iar în locul lui Carol al IX-lea, care era îngăduitor cu el, ar fi venit la tronul Franţei ducele de Anjou; acesta, ascultînd cu sfinţenie de maică-sa, Caterina, îi jurase moarte şi s-ar fi ţinut de cuvînt.

Toate aceste gînduri îl năpădiră deodată pe Henric, pe cînd porcul mistreţ se năpustise asupra lui Carol al IX-lea, şi îşi dădu seama că viaţa lui este legată de a regelui; şi ce a făcut, am putut afla mai înainte. Carol al IX-lea nu putea însă înţelege cauza acestui devotament căruia îi datora viaţa.

Dar Margareta îşi dăduse seama de tot şi preţuise ciudata cutezanţă a lui Henric care, asemenea fulgerului, nu strălucea decît în timpul furtunii. Din păcate, faptul de a scăpa de domnia ducelui de Anjou nu însemna totul; trebuia ca el însuşi să devină rege, să lupte pentru Navara împreună cu ducele de Alençon şi cu prinţul de Condé. Şi mai ales, era nevoie să părăsească această curte, unde mergea pe marginea prăpastiei; şi încă s-o părăsească sub ocrotirea unui vlăstar regesc.

Pe drum, la înapoierea de la Bondy, Henric cumpănise adînc această situaţie. Odată ajuns la Luvru, planul era făurit.

Fără să-şi scoată cizmele, aşa cum se afla, plin de praf şi de sînge, se duse de-a dreptul la ducele de Alençon, pe care-l găsi foarte nervos, plimbîndu-se cu paşi mari prin cameră.

Văzîndu-l, prinţul se arătă surprins.

— Da, da — i se adresă Henric, luîndu-i amîndouă mîinile — da, iubite frate, te înţeleg! Eşti supărat pe mine pentru că am fost primul care i-am atras atenţia regelui că glonţul tău a nimerit în piciorul calului şi nu în porcul mistreţ, aşa cum ai avut de gînd. Dar, ce vrei, nu mi-am putut stăpîni mirarea şi, la urma urmei, regele tot şi-ar fi dat seama. Nu crezi?

— Fireşte, fireşte — îngînă ducele de Alençon. Cu toate că numai un gînd urît te-a putut împinge să mă defăimezi. Şi fapta ce ai săvîrşit a avut drept urmare, nici mai mult nici mai puţin, că fratele meu Carol al IX-lea a devenit bănuitor cu mine şi ai semănat discordia între noi.

— Despre asta vom vorbi îndată. Iar în ce priveşte gîndurile bune sau rele pe care le-aş avea faţă de tine, pentru asta am venit, ca să le cîntăreşti tu însuţi.

— Bine! făcu de Alençon, cu obişnuita lui stăpînire de sine. Hai, Henric, vorbeşte! Te ascult!

— După ce-o să-ţi spun ce am de spus, ai să vezi, Francisc, care îmi sînt adevăratele gînduri. Căci încrederea ce-ţi port mă face să-ţi vorbesc fără ocol şi fără ascunziş. Şi la urmă ai să mă poţi nimici cu un cuvînt.

— Despre ce-i vorba? îl întrebă Francisc tot mai neliniştit.

— Cu toate astea — continuă Henric — am şovăit mult pînă să-ţi vorbesc despre ce m-a adus aici, mai ales că azi mi-am dat seama că te-ai făcut că nu mă vezi.

— La drept vorbind, Henric, nu ştiu ce vrei să spui — zise Francisc, pălind.

— Dragul meu, ţin prea mult la tine ca să nu-ţi atrag atenţia că hughenoţii au şi făcut unele intervenţii pe lîngă mine.

— Intervenţii?! întrebă ducele de Alençon. Ce fel de intervenţii?

— Unul din ei, domnul de Mouy de Saint-Phale, fiul viteazului de Mouy, asasinat de Maurevel, ştii care...

— Da.

— Ei bine, a venit la mine, punîndu-şi viaţa în primejdie, doar că să-mi spună că sînt prizonier.

— Ce spui! Şi ce i-ai răspuns?

— Dragul meu frate, ştii prea bine cît îl iubesc pe Carol, care mi-a salvat viaţa, şi mai ştii că regina mi-a fost într-adevăr ca o mamă. Aşadar, am respins propunerile pe care mi le-a făcut.

— Ce fel de propuneri?

— Hughenoţii vor să refacă regatul Navarei şi cum tronul mi se cuvine drept moştenire, mi l-au oferit.

— Da; şi în loc să primeşti, l-ai refuzat.

— Da, categoric... chiar în scris. Dar de atunci... — continuă Henric.

— Nu cumva ţi-a părut rău, dragă frate? îl întrerupse de Alençon.

— Nu, am doar impresia că domnul de Mouy, nemulţumit de mine, şi-a îndreptat privirile în altă parte.

— Spre cine ? întrebă degrabă Francisc.
— Nu ştiu, poate că spre prinţul de Condé.
— Da, s-ar putea — aprobă ducele.
— De altfel — reluă Henric — pot să aflu fără greş pe care căpetenie şi-a pus ochii.
Francisc îngălbeni.
— Numai că hughenoţii — continuă Henric — sînt dezbinaţi şi de Mouy, oricît de viteaz şi de cinstit ar fi, nu reprezintă decît o parte din acest partid. Şi apoi cealaltă, care nu-i de loc de dispreţuit, n-a pierdut încă speranţa de a-l aduce pe tron pe Henric de Navara, care, după şovăiala de la început, se mai poate răzgîndi.
— Crezi ?
— Fireşte. Pe zi ce trece mă conving tot mai mult. Ai băgat cumva de seamă din cine era alcătuit grupul pe care l-am întîlnit la vînătoare ?
— Da, nobili convertiţi.
— Ai văzut cine era în fruntea grupului şi mi-a făcut un semn ? L-ai recunoscut ?
— Da, vicontele de Turenne.
— Ai înţeles ce voiau de la mine ?
— Da, îţi propuneau să fugi.
— Aşadar, sînt unii care vor altceva decît domnul de Mouy — îi spuse Henric cumnatului său, care era tot mai neliniştit.
— O nouă mişcare ?
— Da, şi încă foarte puternică ; ascultă ce-ţi spun, atît de puternică, încît ca să izbîndească ar trebui să se unească amîndouă : Turenne şi de Mouy. Acum se ţese urzeala ! Taberele sînt stabilite. Nu se aşteaptă decît semnalul ! Numai că eu, în această clipă supremă, care îmi cere o hotărîre grabnică, şovăi între două posibilităţi. Vreau să ţi le împărtăşesc şi ţie, ca unui prieten.
— Sau mai degrabă ca unui frate.
— Da, ca unui frate — repetă Henric.
— Spune dar, te ascult !
— Mai întîi trebuie să-ţi destăinuesc tot ce am pe suflet, dragă Francisc. Nu-i vorba de vreo dorinţă, de vreo ambiţie, ori vreun gînd de mărire : sînt un biet gentilom de ţară, cumsecade şi sărac, dornic de plăceri şi sfios ; meseria de

conspirator îmi pare plină de neplăceri nerăsplătite îndeajuns, nici chiar de perspectiva sigură a unei coroane.
— Vai, dragul meu frate — făcu Francisc — eşti prea aspru cu tine însuţi şi nu cred să fie soartă mai jalnică decît aceea a unui principe care trebuie să se mulţumească doar cu avutul părintesc, sau să-şi vadă calea onorurilor tăiată de un om de rînd.
— Totuşi, dragul meu frate — reluă Henric — ceea ce-ţi spun este atît de adevărat, încît, dacă aş fi convins că am un prieten sincer, aş renunţa în favoarea lui la puterea pe care vrea să mi-o încredinţeze partidul ce mă sprijină. Dar un astfel de prieten — spuse el oftînd — nu am.
— S-ar putea să te înşeli însă.
— Da' de unde, fir-ar să fie de treabă ! exclamă Henric. În afară de tine, dragul meu frate, nu văd pe nimeni care să-mi fie credincios. Aşadar, în loc să las să sfîrşească jalnic o încercare ce ar scoate la lumină cine ştie ce... pramatie... eu unul prefer, ca să-ţi spun drept, să-i dau de veste fratelui meu, regele, despre ceea ce se petrece. Nu am să pomenesc nici un nume, nici ţara, nici ziua, dar am să împiedic în felul acesta să se întîmple o nenorocire.
— Dumnezeule ! strigă Francisc înnebunit de groază. Adică ce vrei să spui ?... Cum, tu, singura nădejde a partidului de cînd a murit amiralul, tu, un hughenot convertit, convertit doar de formă sau, cel puţin aşa se crede, ai ridica pumnalul împotriva fraţilor tăi ? Vai, Henric, vai, ştii oare că făcînd una ca asta îi împingi pe toţi calvinii din regat spre o nouă noapte a sfîntului Bartolomeu ? Ştii oare că numai atît aşteaptă Caterina, un prilej ca să-i nimicească şi pe cei care au mai rămas ?
Şi ducele, tremurînd, cu faţa plină de pete roşii şi vinete, îi strîngea mîna lui Henric, rugîndu-l stăruitor să renunţe la această idee care îl ducea la pierzanie.
— Cum — se minună Henric, cu o privire dintre cele mai nevinovate — tu crezi, Francisc, crezi că s-ar dezlănţui atîtea nenorociri ? Cred totuşi că făgăduiala regelui e un scut pentru cei nesăbuiţi.
— Făgăduiala regelui Carol al IX-lea !... Nu i-a făgăduit şi amiralului, şi lui Téligny ? Nu ţi-a făgăduit şi ţie ? O, Henric, ascultă-mă pe mine, dacă faci asta, îi duci pe toţi la pier-

zanie; şi nu numai pe ei, ci şi pe cei care, într-un fel sau altul, au avut legătură cu ei.

Henric păru că se gîndeşte o clipă.

— Dac-aş fi fost un prinţ cu trecere la curte — făcu el — m-aş fi purtat altfel. De pildă, dac-aş fi fost în locul tău, Francisc, principe şi eventual moştenitor al coroanei...

Francisc dădu ironic din cap.

— Ce-ai face în locul meu ?

— În locul tău, dragă frăţioare — îi răspunse Henric — aş lua conducerea partidului. Conştiinţa mi-ar fi împăcată pentru că numele şi prestigiul meu ar apăra viaţa răzvrătiţilor şi dintr-o acţiune care altfel ar putea pricinui cele mai mari nenorociri Franţei, aş trage mai întîi eu foloase şi apoi, cine ştie, poate chiar şi regele.

Chipul ducelui de Alençon se lumină la auzul acestor cuvinte.

— Crezi că asta-i calea cea mai bună ce ne-ar feri de toate necazurile pe care le prevesteşti ?

— Sînt convins — zise Henric. Hughenoţii te iubesc, pari să fii un om modest şi ai un rang înalt, care le poate fi folositor, iar bunăvoinţa ce le-ai arătat-o întotdeauna îi îndeamnă să te slujească.

— Dar — făcu de Alençon — partidul e dezbinat. Oare acei care te sprijină vor fi alături de mine ?

— Mă voi strădui să ţi-i fac binevoitori, şi asta pe două căi.

— Care anume ?

— Prima este încrederea pe care conducătorii lor o au în mine ; şi apoi, frica ce ar pune stăpînire pe ei la gîndul că le cunoşti numele şi că astfel...

— Bine, dar cum o să le aflu ?

— La naiba, o să ţi le spun eu !

— Ai să fii în stare de aşa ceva ?

— Ascultă, Francisc, ţi-am mai mărturisit : nu iubesc pe nimeni la curte afară de tine ; pesemne pentru că eşti prigonit ca şi mine, şi apoi soţia mea te îndrăgeşte mai mult decît pe oricare altul...

Francisc roşi de plăcere.

— Crede-mă, frate — urmă Henric — ocupă-te de treaba asta ! Domneşte peste Navara şi eu am să mă consider fericit dacă îmi rezervi un loc la masa ta şi o pădure frumoasă, cu mult vînat...

— Să domnesc peste Navara ! făcu ducele. Dar dacă...

— Dacă ducele de Anjou devine regele Poloniei ? Nu-i aşa că ăsta ţi-a fost gîndul ?

Francisc îl privi pe Henric cu o umbră de spaimă.

— Ei bine, ascultă, Francisc ! continuă Henric. Cum văd că nu-ţi scapă nimic, hai să cercetăm şi această ipostază : dacă ducele de Anjou ajunge rege al Poloniei, iar fratele nostru Carol, Domnul să-l aibă în paza lui ! ar muri, de la Pau la Paris nu sînt decît două sute de leghe, iar de la Cracovia, patru sute ; tu vei fi aici ca să-ţi iei moştenirea, chiar în clipa în care regele Poloniei abia va primi vestea că tronul e liber. Şi atunci, dacă vei fi mulţumit de mine, Francisc, îmi vei da regatul Navarei, care nu va mai fi decît una din nestematele coroanei tale ; în această situaţie primesc ; iar în cel mai rău caz, o să rămîi acolo rege, întemeietorul unei stirpe noi, trăind laolaltă cu mine şi cu familia mea. Pe cînd aici, ce eşti ? Un biet prinţ prigonit, al treilea fiu al regelui, sclavul celorlalţi doi mai vîrstnici şi care, dintr-un capriciu, poate fi oricînd trimis la Bastilia.

— Da, da — spuse Francisc — înţeleg atît de bine, încît nu ştiu de ce renunţi tu la acest plan. Oare în pieptul ăsta nu bate nimic ?

Şi ducele de Alençon puse mîna pe inima fratelui său.

— Unele poveri sînt prea grele pentru a fi purtate de anumiţi oameni ; şi eu nu voi încerca s-o duc pe aceasta — făcu Henric zîmbind. De frica oboselii îmi piere pofta de a conduce.

— Atunci, Henric, renunţi într-adevăr ?

— I-am spus-o lui de Mouy, şi ţi-o repet şi ţie.

— Bine, dar într-o asemenea împrejurare, dragă frate — zise de Alençon — nu-i de ajuns să faci o simplă afirmaţie, trebuie s-o şi dovedeşti.

Henric respiră adînc, ca un luptător care simte că adversarul este pe punctul de a fi biruit.

— Ţi-o voi dovedi desează la ora nouă, cînd vei primi lista fruntaşilor mişcării şi întregul lor plan de bătaie. I-am şi înmînat, de altfel, lui de Mouy actul prin care renunţ.

Francisc îi luă mîna lui Henric şi i-o strînse cu căldură într-ale sale. În aceeaşi clipă, Caterina intră în camera ducelui de Alençon, ca de obicei, neanunţată.

— Împreună, ca doi fraţi iubitori — zise ea zîmbind.

— Nădăjduiesc că aşa şi este, doamnă — răspunse Henric cu multă stăpînire de sine, pe cînd ducele de Alençon pălea de groază.

După aceea se dădu cîţiva paşi înapoi ca să-i îngăduie Caterinei să-i vorbească fiului ei. Regina-mamă scoase din săculeţul ei un giuvaer de toată frumuseţea.

— Această agrafă e din Florenţa, şi ţi-o dăruiesc ca s-o prinzi de cingătoarea spadei tale.

Îi şopti însă pe dată :

— Dacă deseară auzi vreo mişcare la fratele tău Henric, să nu faci nici un gest.

Francisc îi strînse mîna maică-si şi o întrebă :

— Îmi îngăduiţi să-i arăt şi lui acest încîntător dar, pe care mi l-aţi făcut ?

— Mai mult ! Dăruieşte-i-l din partea noastră, a amîndurora, mai ales că am poruncit încă una, şi pentru el.

— Ascultă, Henric — zise Francisc — scumpa mea mamă îmi aduce în dar acest giuvaer şi îi îndoieşte valoarea, îngăduindu-mi să ţi-l dăruiesc.

Henric nu mai conteni cu laudele, admirînd frumuseţea pietrei preţioase şi mulţumi de nenumărate ori. Cînd în sfîrşit conteni, Caterina zise :

— Dragul meu fiu, nu mă simt prea bine şi mă duc să mă culc ; fratele tău Carol se simte prost de pe urma căderii de pe cal şi merge şi el la culcare. Aşa că astă-seară nu vom cina împreună. Fiecare va lua masa la el în cameră. Dragă Henric, bine că mi-am adus aminte — continuă ea — uitasem să te felicit pentru curajul şi îndemînarea ta ! Ţi-ai salvat fratele şi regele, şi-ţi vei primi răsplata.

— Am şi primit-o, doamnă — făcu Henric cu plecăciune.

— Fireşte, ai conştiinţa datoriei împlinite — reluă Caterina. Dar nu e de ajuns ! De aceea, Carol şi cu mine ne-am gîndit să-ţi răsplătim fapta.

— Tot ce veţi face dumneavoastră şi bunul meu frate pentru mine va fi binevenit.

Făcu o plecăciune şi ieşi.

„Ei, frate Francisc — îşi spuse Henric, pe cînd ieşea — acum sînt convins că nu plec singur, iar conspiraţia care n-avea decît trup, şi-a găsit acum şi cap, şi inimă. Numai că trebuie să fim cu ochii în patru. Caterina îmi face un dar, Caterina îmi făgăduieşte o răsplată : trebuie să fie ceva la mijloc ; am să mă sfătuiesc deseară cu Margareta".

Maurevel rămăsese o bună parte din zi în sala de arme a regelui ; dar cînd Caterina văzu că se apropie ceasul întoarcerii de la vînătoare, îl trimise în capela ei împreună cu zbirii care veniseră după el.

La înapoiere, aflînd Carol al IX-lea de la doica lui că peste zi un bărbat stătuse într-o cameră a apartamentului regal, se înfurie că s-a îngăduit unui străin să intre la el. Doica i-l descrise, spunîndu-i că este cel pe care-l adusese într-o noapte la palat.

Atunci regele îşi dădu seama că era vorba de Maurevel şi amintindu-şi de ordinul pe care mama sa i-l smulsese cu de-a sila în cursul dimineţii, înţelese totul.

— Oh, oh ! şopti Carol. Chiar în ziua în care mi-a salvat viaţa : momentul e prost ales !

Dădu să pornească spre apartamentele mamei sale, dar un gînd îl opri.

„Drace — îşi spuse el — dacă deschid vorba despre asta, nu mai terminăm niciodată ! Mai bine trecem fiecare la fapte, pe contul lui."

— Doică — spuse el — închide bine uşile şi spune-i reginei Elisabeta[1] că în seara asta nu mă simt bine din pricina căzăturii de azi şi am să dorm singur.

Doica plecă şi cum era prea devreme să-şi pună planurile în aplicare, Carol începu să scrie poezii. Aşa timpul trecea mai repede. Cînd sunară ceasurile nouă, lui Carol i se păru că se făcuse abia şapte. Numără bătăile clopotului şi la a noua se ridică. „La naiba, abia am vreme să ajung !" îşi zise.

Îşi luă mantia şi pălăria şi ieşi printr-o uşă secretă, construită din porunca lui în tăbliile peretelui, fără să ştie Caterina.

Carol se îndreptă pe dată spre apartamentul lui Henric. După ce se despărţise de ducele de Alençon, acesta intrase la el doar ca să-şi schimbe hainele şi plecase neîntîrziat.

„Poate că s-a dus să cineze la Margot — îşi zise regele — azi mi s-a părut că se aveau mai bine."

---

[1] Carol al IX-lea se însurase cu Elisabeta de Austria, fiica lui Maximilian. (n.a.)

Se îndreptă apoi spre apartamentul Margaretei, care se întorsese acasă împreună cu ducesa de Nevers, Coconnas şi La Mole. Şedeau tocmai la masă şi mîncau dulceţuri şi prăjituri.

Carol bătu la uşă.

Gillonne se duse să deschidă; cînd îl văzu însă pe rege, se sperie atît de tare, încît abia putu să facă o plecăciune şi în loc s-o înştiinţeze pe stăpîna ei de augusta vizită ce primea, îl lăsă pe Carol să treacă fără să-i dea de veste decît prin ţipătul pe care-l scosese.

Regele străbătu anticamera şi se îndreptă spre sufrageria de unde răzbeau hohote de rîs. „Sărmanul Henric — îşi spuse el — petrece şi nu ştie ce-l aşteaptă!“

— Eu sînt — spuse el, dînd la o parte perdeaua, cu un aer vesel. Margareta, înspăimîntată, scoase un ţipăt; cu toate că regele avea un aer zîmbitor, chipul lui o înspăimîntase de parc-ar fi fost o arătare. Cum şedea cu faţa spre perdeaua ce ascundea uşa, ea îl recunoscu pe Carol.

Cei doi bărbaţi şedeau însă cu spatele la rege.

— Maiestate! strigă ea îngrozită.

Şi se ridică. Şi cum ceilalţi trei comeseni îşi pierduseră capul, Coconnas fu singurul care îşi păstră calmul. Se ridică cu o neîndemînare atît de bine ticluită, că răsturnă masa cu cristalurile, tacîmurile şi lumînările de pe ea.

Se aşternu pe dată o beznă de nepătruns şi o tăcere mormîntală.

— Şterge-o! îi şopti Coconnas lui La Mole. Repede! Repede!

La Mole nu aşteptă să i se spună de două ori; se trase la perete şi, pipăindu-l cu mîinile, căută să iasă în dormitor, ca să se ascundă în cămăruţa pe care o cunoştea atît de bine. În uşa dormitorului se izbi însă de un bărbat, care intrase prin uşa secretă.

— Ce înseamnă toate acestea? spuse Carol prin întuneric, cu un glas care începuse să devină nerăbdător. V-am stricat cheful de faceţi atîta zarvă? Ei, Henric, dragul meu! Unde eşti? Răspunde-mi!...

— Sîntem salvaţi! murmură Margareta apucînd o mînă pe care o credea a lui La Mole. Regele îşi închipuie că şi soţul meu e cu noi la masă.

— Şi-l voi lăsa s-o creadă, doamnă, fiţi fără grijă, îi răspunse Henric, tot în şoaptă, reginei.

— Dumnezeule! exclamă Margareta, dînd repede drumul mîinii regelui de Navara.

— Tăcere! făcu Henric.

— Mii de draci! Dar ce tot aveţi de vorbiţi în şoaptă? strigă Carol. Henric, răspunde-mi, unde eşti?

— Aici, sire — se auzi vocea regelui Navarei.

— Ei, drăcie, se încurcă iţele! zise Coconnas, care stătea împreună cu ducesa de Nevers într-un colţ.

— Atunci sîntem de două ori pierduţi — răspunse Henriette.

Coconnas, curajos pînă la nesocotinţă, se gîndi că odată şi odată tot o să trebuie să aprindă lumînările şi cu cît se va întîmpla mai devreme, cu atît mai bine. O părăsi deci pe doamna de Nevers, ridică de jos un sfeşnic răsturnat, se apropie de vasul cu jeratic, suflă zdravăn într-un cărbune şi aprinse feştila.

În cameră se făcu lumină.

Carol al IX-lea se uită cercetător în jur. Henric era lîngă soţia lui; ducesa de Nevers stătea singură într-un colţ, iar Coconnas, în mijlocul camerei, cu sfeşnicul în mînă, lumina toată această scenă.

— Iartă-ne, dragă frate — zise Margareta — dar nu te aşteptam.

— Cum vedeţi, maiestate, ne-aţi speriat grozav! zise Henriette.

— Eu unul — interveni Henric, care mirosise cum stau lucrurile — m-am speriat aşa de straşnic, încît ridicîndu-mă, am răsturnat masa.

Coconnas îi aruncă regelui Navarei o privire care părea să spună: „Minunat! Uite un soţ care pricepe totul dintr-o privire!“

— Ce mai balamuc! repetă Carol al IX-lea. Poftim, toată mîncarea a ajuns pe jos, dragă Henric. Aşa că vino cu mine, să terminăm masa în altă parte. Astă-seară se lasă cu chef.

— Cum, sire? Maiestatea voastră îmi face cinstea!... zise Henric.

— Da, maiestatea mea îţi face cinstea să te scoată din Luvru. Margot, împrumută-mi-l! Mîine dimineaţă ţi-l aduc înapoi.

— Vai, dragă frate — îi răspunse Margareta — dar nici nu e nevoie de îngăduinţa mea, pentru că aici tu eşti stăpîn.

— Sire — făcu Henric — mă duc pînă la mine să-mi schimb mantia şi mă-ntorc îndată.

— Nu-i nevoie, dragă Henric. E bună şi asta...
— Dar, sire... — încercă să-l convingă bearnezul.
— Îţi spun să nu te mai abaţi pe la tine! Ce dracu', nu mă-nţelegi? Hai, vino odată!
— Da, da, du-te — îl îndemnă deodată Margareta, strîngîndu-i braţul, căci o privire ciudată a lui Carol îi dăduse să înţeleagă că se petrece ceva neobişnuit.
— Sînt gata, sire — zise Henric.
Dar Carol îşi întoarse privirea spre Coconnas, care îşi vedea mai departe de treabă, aprinzînd lumînările.
— Cine este acest gentilom? îl întrebă el pe Henric, măsurîndu-l pe piemontez din cap pînă în picioare. Nu cumva e domnul de La Mole?
„Cine i-o fi vorbit de La Mole?" se gîndi Margareta.
— Nu, sire — răspunse Henric — domnul de La Mole nu e aici. Şi îmi pare rău, căci aş fi avut prilejul să-l prezint maiestăţii voastre, o dată cu domnul de Coconnas, prietenul lui. Sînt nedespărţiţi şi amîndoi sînt în slujba domnului de Alençon.
— Aha! Marele nostru ţintaş! făcu Carol. Bun! După aceea se posomorî. Domnul ăsta de La Mole — adăugă el — nu e cumva hughenot?
— Convertit, sire — îi spuse Henric — şi răspund de el ca de mine însumi.
— Dragul meu Henric, după felul cum te-ai purtat azi, nu mă mai pot îndoi de cineva pentru care tu răspunzi. Totuşi aş fi dorit să-l văd pe acest domn de La Mole. Rămîne atunci pe altă dată.
După ce se mai uită pentru ultima oară prin cameră, cu ochii lui mari, Carol o sărută pe Margareta şi luîndu-l de braţ pe regele Navarei, plecară împreună.
La poarta Luvrului, Henric vru să schimbe două vorbe cu cineva.
— Haide, haide, ieşi mai repede, dragă Henric! îl sfătui Carol. Cînd îţi spun că aerul Luvrului nu-ţi prieşte în seara asta, poţi să mă crezi, ce dracu!
„Doamne Dumnezeule — murmură Henric — ce-o să se facă de Mouy singur în camera mea? Să sperăm că aerul acesta care mie nu-mi prieşte, n-o să-i facă lui mai mult rău!"
— Ascultă, dragă Henric — zise regele după ce trecură puntea suspendată — îţi convine ca oamenii lui Francisc să facă curte soţiei tale?

— Ce vreţi să spuneţi, sire?
— Nu cumva domnul de Coconnas îi face ochi dulci lui Margot?
— Cine a putut spune una ca asta, maiestate?
— Eh, mi s-a spus.
— E doar o glumă, sire. Domnul de Coconnas face într-adevăr ochi dulci cuiva, dar e vorba de doamna de Nevers.
— Cu neputinţă!
— Vă rog să aveţi încredere în cuvintele mele.
Carol izbucni în hohote.
— Ei bine! Să mai poftească ducele de Guise cu clevetirile lui! Dacă n-o să-i spun eu una despre cumnată-sa, să facă ochii cît cepele de mari! La drept vorbind — făcu regele răzgîndindu-se — nu mai ştiu dacă de domnul de Coconnas mi-a povestit sau de domnul de La Mole.
— Nici de unul, nici de celălalt, sire — îi explică Henric — şi mă pun chezaş pentru sentimentele soţiei mele.
— Bine, bine, dragă Henric — îi răspunse regele. Prefer să te ştiu aşa! Pe cinstea mea, eşti un băiat atît de cumsecade, că pînă la urmă n-o să mă mai pot despărţi de tine.
După aceea, regele începu să fluiere într-un anumit fel şi se iviră patru gentilomi care aşteptau la capătul străzii Beauvais. Se cufundară cu toţii în inima oraşului.
Băteau orele zece.

— Eh, ce facem cu masa? întrebă Margareta, după ce regele plecă împreună cu Henric.
— Mi-a trecut cheful, zău aşa! Spaima a fost prea mare! îi răspunse ducesa. Trăiască căsuţa din strada Cloche-Percée! Acolo nu se poate intra decît cu forţa şi vitejii noştri au dreptul s-o apere cu spada. Dar, domnule de Coconnas, ce tot cauţi pe sub mobile şi prin dulapuri?
— Îl caut pe prietenul meu La Mole — le explică piemontezul.
— Mai bine l-ai căuta în camera mea, domnule — îl sfătui Margareta. E acolo o cămăruţă...
— Bine, am înţeles — făcu Coconnas, şi intră în cameră.
— Eh, unde sînteţi? se auzi o voce din beznă.
— Ei, mii de draci! La desert!
— Şi regele Navarei?

— El n-a văzut nimic ; e un soţ ideal şi îi urez şi nevesti-mi să aibă unul ca el. Numai că mi-e teamă că o să-l aibă abia la a doua căsătorie.
— Şi regele Carol ?
— Ah, cu regele e altceva. L-a luat pe soţ cu el.
— Adevărat ?
— Da, cum îţi spun. Pe de altă parte, mi-a făcut cinstea să se uite pieziş la mine, cînd i s-a spus că sînt în slujba domnului de Alençon. Şi s-a uitat la mine şi mai chiorîş cînd a aflat că sînt prietenul tău.
— Şi crezi că i s-a spus ceva rău de mine ?
— Dimpotrivă, mă tem că i s-a spus prea mult de bine. Dar acum nu e vorba de asta ; cred că doamnele vor să meargă în pelerinaj spre strada Roi-de-Sicile şi că trebuie să le însoţim.
— Dar nu se poate... ştii prea bine asta.
— De ce ?
— Sîntem de serviciu la alteţa sa regală.
— Eh, pe dracu' ! Adevărat ! Întotdeauna uit că facem parte dintr-o ierarhie militară şi că din gentilomi am avut cinstea să devenim valeţi.
Şi cei doi prieteni se duseră la regină să-i explice, ei şi ducesei, că sînt nevoiţi măcar să fie de faţă cînd se culcă domnul duce.
— Foarte bine — aprobă doamna de Nevers — ne ducem şi noi să vedem de-ale noastre.
— Şi am putea şti unde vă duceţi ? întrebă Coconnas.
— Oh, eşti prea curios ! făcu ducesa. *Quaere et inveniens* [1].
Cei doi tineri făcură o plecăciune şi se urcară în cea mai mare grabă la domnul de Alençon. Ducele părea că-i aşteaptă.
— Ah, ah ! îi întîmpină el. Aţi întîrziat foarte mult, domnilor.
— E abia zece, monseniore — observă Coconnas.
Ducele se uită la ceas.
— Într-adevăr. Dar uite că toată lumea din Luvru s-a dus la culcare.
— Da, alteţă, noi însă aşteptăm porunca domniei voastre. Să-i chemăm aci pe gentilomii ce trebuie să asiste cînd vă culcaţi ?
— Dimpotrivă, duceţi-vă în sala mică şi trimiteţi-i la culcare pe toţi.

[1] Cercetează şi vei afla. (n.t.)

Cei doi tineri făcură întocmai şi nimeni nu se arătă mirat, pentru că toată lumea cunoştea firea ciudată a ducelui. După aceea se întoarseră pe dată la el.
— Monseniore — spuse Coconnas — vreţi să vă culcaţi, sau să lucraţi ?
— Nu, domnilor ! Sînteţi liberi pînă mîine.
— Haide, haide ! îi şopti Coconnas lui La Mole. Îmi pare că în noaptea asta toţi de-aici dorm prin vecini. Multe blestemăţii se pot întîmpla într-o noapte ! Să profităm şi noi de împrejurare.
Cei doi tineri urcară în goană scările, îşi luară mantiile şi spadele şi ieşiră din Luvru, repezindu-se pe urma celor două doamne, pe care le ajunseră în colţul străzii Coq-Saint-Honoré.
În acest timp, ducele de Alençon, treaz, cu auzul încordat, aştepta în camera lui întîmplările acelea neaşteptate ce-i fuseseră făgăduite.

DOMNUL HOTĂRĂŞTE

Aşa precum le spusese ducele celor doi tineri, peste Luvru se aşternuse o linişte adîncă.
Într-adevăr, Margareta şi doamna de Nevers plecaseră în strada Tizon, Coconnas şi La Mole porniseră în urmărirea lor. Regele şi Henric hoinăreau prin oraş.
Ducele de Alençon stătea în apartamentul său, aşteptînd neliniştit evenimentele pe care regina-mamă i le prevestise. În sfîrşit, Caterina se culcase şi doamna de Sauve, la căpătîiul ei, îi citea dintr-o carte de poveşti italiene, iar regina-mamă rîdea cu hohote.
De multă vreme nu mai fusese atît de bine dispusă.
După ce luase masa de seară, mîncînd cu poftă împreună cu doamnele ei, după ce-şi consultase doctorul şi îşi pusese la punct toate chestiunile zilei, poruncise să se facă o ru-

găciune ca să-i izbîndească ceva care — cum pretindea ea — era de mare însemnătate pentru fericirea copiilor ei. Acest obicei al Caterinei de a porunci rugăciuni şi slujbe în anumite împrejurări, al căror rost îl ştiau doar Dumnezeu şi ea, de altfel era un obicei pur florentin.

În sfîrşit, trecuse şi pe la René şi alesese din punguliţele parfumate şi din nenumăratele lui mărfuri cîteva noutăţi.

— Interesaţi-vă — spuse Caterina — dacă fiica mea, regina Navarei, e în apartamentul ei şi rugaţi-o să vină să-mi ţină de urît.

Pajul căruia îi dăduse această poruncă ieşi şi se întoarse pe dată, întovărăşit de Gillonne.

— Cum vine asta ? făcu regina-mamă. Am trimis după stăpînă, nu după slujnică !

— Doamnă — zise Gillonne — am crezut că este de datoria mea să vin chiar eu să-i comunic maiestăţii voastre că regina Navarei a ieşit cu prietena ei, ducesa de Nevers.

— La ora asta ! se încruntă Caterina. Şi unde s-a dus ?

— La o şedinţă de alchimie, la palatul de Guise, în pavilionul locuit de doamna de Nevers — răspunse Gillonne.

— Şi la ce oră se întoarce ?

— Şedinţa va ţine pînă tîrziu — explică Gillonne — şi probabil că maiestatea sa va rămîne şi mîine dimineaţă la prietena ei.

— Fericită e regina Navarei ! şopti Caterina. Are prietene şi este regină. Poartă o coroană, i se spune maiestate şi nu are supuşi. Ce fericită e...

Cei de faţă ascultară această glumă cu un zîmbet lăuntric.

— De altfel, fiindcă a plecat — murmură Caterina — căci a plecat, nu-i aşa ?

— De o jumătate de ceas, doamnă.

— Eh, cu atît mai bine ! Du-te !

Gillonne făcu o plecăciune şi ieşi.

— Citeşte mai departe, Charlotte — îi spuse regina.

Doamna de Sauve începu din nou. După zece minute, Caterina o întrerupse :

— Ah, bine că mi-am adus aminte —zise ea — daţi drumul santinelelor de pe culoare !

Acesta era semnalul aşteptat de Maurevel. Porunca reginei-mamă fu îndeplinită şi doamna de Sauve îşi reluă lectura.

Citi fără întrerupere cam un sfert de ceas, cînd, deodată, un ţipăt prelung, înfiorător, ajunse pînă în camera regală,

făcînd să li se zbîrlească părul de spaimă tuturor celor ce îl auziseră.

Apoi, pe dată, urmă un foc de pistol.

— Ce e cu dumneata, Carlotta ? întrebă Caterina. De ce nu mai citeşti ?

— Doamnă — îi zise tînăra femeie pălind — n-aţi auzit ?

— Ce s-aud ? întrebă Caterina.

— Ţipătul.

— Şi focul de pistol ! adăugă căpitanul gărzii.

— Un ţipăt, un foc de pistol ! se miră Caterina. Nu ! Nu am auzit nimic... Şi pe urmă, ce găsiţi atît de neobişnuit s-auzi în Luvru un ţipăt şi un foc de pistol ! Citeşte, citeşte mai departe, Carlotta !

— Dar, ascultaţi, doamnă ! spuse ea, în timp ce domnul de Nancey stătea în picioare, cu mîna pe spadă, neîndrăznind să iasă fără încuviinţarea reginei. Ascultaţi, se aud paşi şi blesteme !

— Îmi ordonaţi să aflu ce este, doamnă ? întrebă domnul de Nancey.

— Nicidecum, domnule, rămîi aici — îi porunci Caterina, ridicîndu-se într-o mînă, ca şi cum ar fi vrut să dea mai multă autoritate ordinului său. Cine m-ar apăra în caz de primejdie ? Sînt, pesemne, cîţiva elveţieni beţi, care se bat.

Deosebirea dintre calmul reginei şi groaza ce îi cuprinsese pe toţi cei de faţă era atît de izbitoare, încît, cu toată sfiala ei, doamna de Sauve nu se putu stăpîni să n-o privească cercetător pe Caterina.

— Dar, doamnă — strigă ea — mi se pare că e ucis un om !

— Pe cine vrei să-l omoare ?

— Pe regele Navarei, doamnă. Dintr-acolo vine zgomotul.

„Neghioaba asta — bombăni regina, ale cărei buze, cu toată stăpînirea de sine, începuseră să tremure într-un chip ciudat — neghioaba asta peste tot numai pe regele Navarei îl vede !"

— Doamne ! Doamne ! exclamă doamna de Sauve, căzînd înapoi în fotoliul ei.

— Gata, s-a terminat ! exclamă Caterina. Căpitane — urmă ea, adresîndu-se domnului de Nancey — sper că mîine dimineaţă vei pedepsi cu asprime pe vinovaţii care au provocat scandalul. Citeşte mai departe, Carlotta !

Caterina își lăsă din nou capul pe pernă, dar calmul ei aducea mai mult a leșin, căci cei de față băgară de seamă că broboane de năduşeală i se prelingeau pe obraji. Doamna de Sauve se supuse poruncii atît de categorice ; dar numai ochii erau la povestea din carte și glasul ce citea. Pe cînd gîndurile ei, care rătăceau aiurea, închipuiau o primejdie cumplită care îl amenința pe omul iubit. În sfîrșit, după cîteva clipe de zbucium, se simți atît de strivită între emoție și cerințele etichetei, încît glasul abia i se mai auzea, cartea îi căzu din mîini și leșină.

Deodată se auzi o larmă și mai puternică ; pași greoi și grăbiți zguduiră coridorul : două focuri de pistol făcură să zăngăne geamurile. Chiar și Caterina, uimită de această luptă neașteptat de lungă, se ridică țeapănă și palidă, cu ochii holbați, iar cînd căpitanul gărzii voi să se repeadă afară, îl opri zicîndu-i :

— Toată lumea rămîne aici. Mă duc eu singură să văd ce se întîmplă acolo.

Și iată ce se petrecea, sau mai bine zis, ce se petrecuse : De Mouy primise în cursul dimineții, din mîna lui Orthon, cheia de la apartamentul lui Henric. În scobitura cheii observase o hîrtiuță făcută sul. O trăsese afară cu un ac. Era parola din noaptea aceea de la Luvru. În afară de aceasta, Henric îi trimisese vorbă prin Orthon să vină să-l găsească la ora zece pe rege la Luvru.

La nouă și jumătate, de Mouy îmbrăcă o armură a cărei soliditate avusese prilejul de nenumărate ori s-o pună la încercare ; trase o tunică scurtă de mătase ; își prinse spada, apoi pistoalele la cingătoare, și le acoperi cu faimoasa mantie vișinie a lui La Mole. Am văzut cum Henric, înainte să se ducă în apartamentul său, socotise nimerit să-i facă o vizită Margaretei ; am mai văzut cum ajunsese prin scara secretă tocmai la timp în camera Margaretei, unde se izbise de La Mole și cum izbutise să-și ocupe locul în sufragerie, încît regele să-l găsească chiar acolo. Tocmai atunci, de Mouy intra printr-o ușă mică de serviciu a Luvrului, folosindu-se de parola dată de Henric și mai cu seamă de faimoasa mantie vișinie.

Tînărul urcă de-a dreptul la regele Navarei, imitînd pe cît putea, ca de obicei, mersul lui La Mole. Orthon îl aștepta în anticameră.

— Domnule de Mouy — îi explică acest om de la munte — regele a plecat, însă mi-a lăsat poruncă să vă conduc în

apartamentul său și să vă spun să-l așteptați. Dacă întîrzie prea mult, vă poftește, după cum știți, să vă trîntiți pe patul lui.

De Mouy intră fără alte lămuriri, căci Orthon repeta acum ceea ce îi mai spusese o dată de dimineață.

Ca să-și treacă timpul, luă o pană și cerneală și apropiindu-se de o foarte bună hartă a Franței care atîrna pe zid, începu să numere și să socotească etapele între Paris și Pau. Treaba asta însă durá cam un sfert de oră și odată terminată, nu știu ce să mai facă.

Străbătu camera de două-trei ori în lung și-n lat, se frecă la ochi, căscă, se trînti pe pat, se ridică și se trînti iar, în sfîrșit, profitînd de invitația făcută de Henric — și de altfel scuzat de intimitatea ce domnea între principi și gentilomii lor — își puse pistoalele și lampa pe masa de noapte, și se duse în colțul odăii să se întindă pe patul cel mare împodobit cu draperii de culoare închisă, își scoase spada din teacă, lipind-o de coapsă și fără nici o grijă, căci era păzit de un servitor în încăperea alăturată și deci nu se temea că ar putea fi luat prin surprindere, se lăsă furat de un somn adînc ; curînd, baldachinul începu să răsune de sforăiturile lui.

De Mouy trăgea la aghioase ca un adevărat soldățoi și s-ar fi putut lua la întrecere chiar cu regele Navarei. Tocmai atunci, șase bărbați cu spadele în mîini și cu pumnale la cingătoare se strecurau în tăcere prin coridorul ce ducea, printr-o ușă mică, spre apartamentul Caterinei, iar printr-una mai mare, spre cel al lui Henric. Unul din ei mergea în frunte. În afară de spada trasă din teacă și de pumnalul zdravăn, ca un cuțit de vînătoare, el mai purta agățate prin copci de argint la cingătoare credincioasele lui pistoale. Omul acesta era Maurevel. Cînd ajunse în fața ușii lui Henric, se opri.

— Ai controlat dacă au plecat santinelele de pe coridor ? îl întrebă el pe acela ce părea să fie căpetenia.

— Nu mai e nici una la post —îi răspunse locotenentul.

— Bine — aprobă Maurevel. Nu ne mai rămîne acum decît să aflăm dacă cel pe care îl căutăm e la el în apartament.

— Dar — făcu locotenentul, prinzînd mîna lui Maurevel, care apucase ciocănașul ușii, acesta este apartamentul regelui Navarei !

— Cine zice altfel ? îi răspunse Maurevel.

Zbirii se priviră uluiţi şi locotenentul se dădu un pas înapoi.

— Hei — făcu locotenentul — să arestezi pe cineva la ora asta, în Luvru, şi chiar în apartamentul regelui Navarei ?

— Şi ce-ai spune, locotenente — îi zise Maurevel — dacă cel pe care-l vei aresta ar fi chiar regele Navarei ?

— Aş spune că e un lucru grav şi că fără un ordin semnat de mîna lui Carol al IX-lea...

— Citeşte — zise Maurevel.

Şi scoţînd din tunică ordinul ce-l primise de la Caterina, i-l dădu locotenentului.

— Bine — încuviinţă acesta după ce-l citi. Nu mai am nimic de zis.

— Eşti gata ?

— Da.

— Şi voi ? adăugă Maurevel, adresîndu-se celor cinci zbiri.

Aceştia se plecară cu respect.

— Uite cum procedăm, domnilor — le zise Maurevel. Doi dintre dumneavoastră rămîneţi la această uşă, doi la aceea a camerei de culcare, iar doi veţi intra cu mine.

— Şi pe urmă ? adăugă locotenentul.

— Urmaţi întocmai porunca ce vă dau acum : prizonierul trebuie împiedicat să cheme, să strige sau să se împotrivească. Orice abatere se pedepseşte cu moartea.

— Fără îndoială, are mînă liberă — îi spuse locotenentul celui ce trebuia să-l însoţească, împreună cu Maurevel, în camera regelui.

— Întocmai — întări Maurevel.

— Vai de capul lui de rege al Navarei ! făcu unul dintre oameni. Aşa i-a fost lui scris acolo, în cer, să nu scape.

— Să nu scape aici, pe pămînt — lămuri Maurevel, luînd apoi din mîna locotenentului ordinul Caterinei, pe care îl vîrî în sîn.

Maurevel lăsă doi oameni lîngă prima uşă şi, folosindu-se de cheia dată de Caterina, intră în anticameră, împreună cu ceilalţi patru.

— Aha —făcu Maurevel, auzind sforăiturile ce ajungeau pînă la el. Se pare că vom găsi ceea ce căutăm.

Tocmai atunci, Orthon, crezînd că sosise stăpînul lui, îi ieşi în întîmpinare şi se trezi în faţa a cinci oameni înarmaţi, care intraseră cu forţa în cameră.

Văzînd acest chip sinistru, pe acest Maurevel poreclit Ucigaşul de regi, credinciosul servitor se trase înapoi şi postîndu-se în faţa celeilalte uşi, zise :

— Cine sînteţi ? Ce vreţi ?

— În numele regelui — răspunse Maurevel — unde ţi-e stăpînul ?

— Stăpînul ?

— Da, regele Navarei.

— Regele Navarei nu-i acasă — răspunse Orthon, apărînd cu mai mare dîrzenie uşa. Aşa că nu puteţi intra.

— Palavre, minciuni ! se răsti Maurevel. Haide, dă-te la o parte !

Bearnezii sînt încăpăţînaţi. Acesta mîrîi ca un cîine de prin munţii lui şi, fără să se lase intimidat, se împotrivi :

— Nu veţi intra ! Regele a plecat.

Şi rămase neclintit în faţa uşii.

Maurevel făcu un semn ; cei patru oameni îl apucară pe îndărătnic, îl smulseră de lîngă pervazul uşii de care se ţinea cu dîrzenie şi, cum era gata să deschidă gura ca să strige, Maurevel i-o astupă cu mîna. Orthon îl muşcă cu furie pe ucigaş, care îşi trase înapoi mîna, înăbuşindu-şi un strigăt, şi îl lovi pe servitor cu mînerul spadei în cap. Orthon se clătină şi căzu strigînd :

— Ajutor ! Ajutor ! Ajutor !

Glasul i se stinse. Leşinase.

Asasinii trecură peste trupul lui, apoi doi din ei rămaseră lîngă uşă, iar doi pătrunseră în camera de culcare, conduşi de Maurevel.

La lumina lămpii ce ardea pe masa de noapte, văzură patul. Perdelele erau trase.

— Oho ! făcu locotenentul. Mi se pare că nu mai sforăie.

— Umflaţi-l ! porunci Maurevel.

La auzul acestor cuvinte, un strigăt răguşit, care aducea mai degrabă a răget de leu decît a glas omenesc, izbucni pe neaşteptate de după perdelele care fuseseră date în lături cu mînie, şi un bărbat îmbrăcat cu platoşă şi cu fruntea acoperită cu un coif ce-i ajungea pînă la ochi, apăru cu cîte un pistol în mîini şi cu spada la subsuoară.

Cum îl văzu, Maurevel îl recunoscu pe de Mouy şi simţi că i se zbîrleşte părul pe cap ; păli înspăimîntător ; făcu bale la gură şi se dădu îndărăt de parc-ar fi văzut un strigoi.

Deodată arătarea înarmată se ridică şi făcu un pas înainte, egal cu cel pe care Maurevel îl făcuse îndărăt, astfel încît cel

ce era urmărit părea să fie urmăritorul şi acel ce amenința părea să fie fugarul.

— Ah, ticălosule — zise de Mouy cu glas înăbuşit — ai venit să mă ucizi cum l-ai ucis şi pe tatăl meu !

Doar cei doi zbiri care intraseră cu Maurevel în camera regelui auziră aceste cuvinte mînioase ; în aceeaşi clipă, de Mouy îndreptă pistolul spre fruntea lui Maurevel. Acesta se aruncă în genunchi în momentul în care de Mouy apăsă pe trăgaci, plumbul porni şi unul din soldații care se afla în spatele lui Maurevel, rămînînd descoperit, căzu lovit drept în inimă. În aceeaşi clipă, Maurevel trase şi el, însă plumbul se turti de platoşa lui de Mouy.

Atunci, avîntîndu-se, de Mouy aprecie distanța şi crăpă capul cu spada lui lată celui de-al doilea zbir, apoi, întorcîndu-se spre Maurevel, încrucişă spada cu acesta.

Lupta fu cumplită, dar scurtă. După a patra încrucişare de sabie, Maurevel simți oțelul rece în gîtlej ; scoase un țipăt înăbuşit şi, căzînd pe spate, lovi lampa care se stinse.

Pe dată, profitînd de întuneric, sprinten şi puternic ca un erou al lui Homer, de Mouy porni vijelios spre anticameră, răsturnă o santinelă, o îmbrînci pe cealaltă, trecu ca fulgerul printre zbirii care păzeau uşa de afară, se feri de două focuri de pistol care zgîriară zidul coridorului şi, în sfîrşit, simți că a scăpat, căci îi mai rămăsese o încărcătură într-un pistol, în afară de spada care dădea lovituri atît de cumplite.

De Mouy şovăi o clipă dacă trebuie să se adăpostească la domnul de Alençon, a cărui uşă i se păru că se deschisese, sau să încerce să iasă din Luvru.

Se hotărî pentru această cale ; o luă din nou la goană, coborî scările sărind cîte zece trepte, şi ajunse la portița de ieşire, dădu parola şi o zbughi, strigînd :

— Duceți-vă sus ! Acolo se ucide în numele regelui !

Şi, profitînd de uluiala pe care cuvintele lui şi pocnetul pistoalelor o pricinuiseră în corpul de gardă, o luă la goană făcîndu-se nevăzut pe strada du Coq, fără să fie măcar zgîriat. În acel moment, Caterina îl oprise pe căpitanul gărzii, spunîndu-i :

— Rămîi, mă duc singură să văd ce se întîmplă acolo.

— Maiestate — răspunse căpitanul — primejdia ce vă amenință îmi porunceşte să vă însoțesc.

— Rămîi aici, domnule — zise Caterina cu un glas mai poruncitor ca prima dată. Rămîi ! Regii sînt apărați de ceva mai puternic decît spada omului.

Căpitanul rămase.

Caterina luă atunci o lampă, îşi vîrî picioarele goale în papucii de catifea, ieşi din cameră şi, trecînd prin coridorul încă plin de fum, se îndreptă nepăsătoare şi rece, ca o umbră, spre apartamentul regelui Navarei.

Liniştea se aşternuse din nou.

Caterina ajunse la uşă, trecu pragul şi în anticameră dădu mai întîi de Orthon, leşinat.

„Aha — făcu ea — uite-l pe valet ; ceva mai departe, cu siguranță că trebuie să fie stăpînul !"

Pătrunse în a doua cameră. Aci izbi cu piciorul un cadavru ; îl cercetă cu lampa : era al soldatului cu capul crăpat ; murise de-a binelea. Trei paşi mai departe zăcea locotenentul atins de un glonț ; horcăia, dîndu-şi sufletul.

În sfîrşit, în fața patului, un bărbat cu chipul palid ca de mort, cu două răni la gît din care curgea sînge, încerca cu mîinile încleştate să se ridice.

Era Maurevel.

Pe Caterina o cuprinse un fior ; văzu patul gol, se uită în jur şi căută zadarnic printre cei trei bărbați scăldați în sînge cadavrul pe care îl dorea.

Maurevel o recunoscu pe Caterina ; ochii i se holbară înfiorător şi făcu o mişcare deznădăjduită spre ea.

— Ei bine — şopti Caterina — unde-i ? Ce s-a întîmplat cu el ? Nenorocitule, nu cumva ți-a scăpat ?

Maurevel încercă să scoată un cuvînt, însă nu se auzi decît un şuierat nedesluşit, ce-i ieşea din rană ; o spumă roşiatică i se învolbura pe buze şi dădu din cap în semn de neputință şi durere.

— Da' vorbeşte odată ! se răsti Caterina. Vorbeşte odată ! Spune-mi măcar un cuvînt !

Maurevel îşi arătă rana, mai scoase cîteva sunete nearticulate, făcu o nouă sforțare care se termină cu un horcăit răguşit şi căzu în nesimțire.

Caterina se uită atunci în jur ; nu era înconjurată decît de cadavre şi muribunzi ; pretutindeni numai sînge, iar în cameră o tăcere de mormînt. Îi mai spuse cîteva cuvinte lui Maurevel, dar nu izbuti să-l trezească ; nu amuțise numai, ci zăcea în nesimțire ; în tunică zări o hîrtie ; era ordinul de arestare iscălit de rege. Caterina îl luă şi-l ascunse în sîn.

În clipa aceea auzi în spatele ei scîrțîind uşor podeaua ; se întoarse şi în pragul uşii îl văzu pe ducele de Alençon, pe care larma îl atrăsese fără să vrea şi privea acum uluit.

— Dumneata, aici ? făcu ea.
— Da, doamnă. Dar, Dumnezeule, ce se petrece aici ?
— Du-te la tine în cameră, Francisc, şi ai să afli curînd.
De Alençon ştia mai multe despre ce se întîmplase decît credea Caterina. Cînd pe coridor se auziseră abia primii paşi, el începuse să tragă cu urechea. Cînd văzu că la regele Navarei intră mai mulţi bărbaţi, îşi aduse aminte de cuvintele rostite de Caterina şi ghici ce avea să se întîmple ; se bucurase nespus că o mînă mai puternică decît a lui avea să-i nimicească un prieten atît de primejdios.
Curînd după aceea, schimbul de focuri şi pasul grăbit al unui fugar îi atraseră atenţia şi, prin crăpătura uşii, văzu dispărînd o mantie vişinie, prea familiară lui ca să n-o recunoască.
„De Mouy — exclamă el — de Mouy la cumnatul meu, regele Navarei ! Cu neputinţă ! Să fie oare domnul de La Mole ?"
Fu cuprins atunci de nelinişte. Îşi aminti că tînărul îi fusese prezentat chiar de soră-sa, Margareta, şi vrînd să se convingă dacă într-adevăr el era, urcă repede în camera celor doi tineri : era goală. Faimoasa mantie vişinie era însă agăţată într-un colţ al odăii.
Îndoiala se risipise ; prin urmare nu La Mole era, ci de Mouy.
Palid, tremurînd la gîndul că hughenotul ar putea fi descoperit şi ar putea trăda secretele conspiraţiei, dădu fuga la portiţa Luvrului. Acolo află că mantia vişinie scăpase teafără, strigînd că la Luvru se ucide în numele regelui.
„S-a înşelat — murmură de Alençon — în numele reginei-mame !"
Şi întorcîndu-se pe cîmpul de bătaie, o găsi pe Caterina rătăcind ca o hienă printre morţi.
Se supuse poruncii mamei sale şi se întoarse la el, prefăcîndu-se că e calm şi supus, deşi cugetul îi era frămîntat.
Caterina, cuprinsă de deznădejde din pricina acestei noi încercări neizbutite, îl chemă pe ofiţerul gărzii şi îi porunci să ridice cadavrele, iar Maurevel, care nu era decît rănit, să fie dus la el şi regele să nu fie trezit din somn.
„Oh — murmură ea, intrînd în apartament cu capul în piept — iar a scăpat ! Dumnezeu îl apără pe ăsta. Are să domnească ! Are să domnească !"
Apoi, pe cînd deschidea uşa camerei ei, îşi trecu mîna peste frunte şi arboră un zîmbet nepăsător.

— Ce s-a petrecut, doamnă ? o întrebară toţi cei de faţă, în afară de doamna de Sauve, prea înspăimîntată ca să mai poată scoate un cuvînt.
— Nimic — răspunse Caterina. Zarvă şi atîta tot !
— Vai ! strigă deodată doamna de Sauve, arătînd cu degetul în urma Caterinei. Maiestatea voastră spune că nu s-a întîmplat nimic, dar fiecare pas al ei lasă o urmă pe covor !

NOAPTEA REGILOR

În vremea asta Carol al IX-lea hoinărea pe străzi împreună cu Henric, sprijinindu-se de braţul lui şi urmat de cei patru gentilomi şi doi purtători de făclii.
— Cînd ies din Luvru — spunea bietul rege — mă simt atît de bine, de parc-aş intra într-o pădure frumoasă ; respir, trăiesc, sînt liber.
Henric zîmbi.
— Ce bine s-ar mai simţi maiestatea voastră în munţii Bearnului ! îi zise Henric.
— Da, şi înţeleg că ţi-e dor să te întorci acolo ; îţi dau însă un sfat, dacă cumva te frige dorul prea tare, dragul meu Henriot — adăugă Carol, rîzînd — ia-ţi măsurile cuvenite, căci mama mea Caterina te iubeşte aşa de mult, că nu se poate lipsi de tine !
— Ce are de gînd maiestatea voastră pentru astă-seară ? întrebă Henric, ocolind acest subiect primejdios.
— Vreau să-ţi prezint pe cineva, dragul meu Henric. Să-mi spui ce impresie îţi face.
— La ordinele maiestăţii voastre !
— La dreapta, la dreapta ! Mergem în strada Barres.
Urmaţi de escorta lor, cei doi regi trecură de strada Savonnerie, cînd în dreptul palatului Condé zăriră doi bărbaţi înfăşuraţi în mantiile lor lungi, ce ieşeau printr-o uşă ascunsă, pe care unul din ei o închise fără zgomot.

— Oh, oh ! făcu regele către Henric, care, ca de obicei, privea tăcut — uite ceva ce merită să fie luat în seamă.
— De ce, maiestate ? întrebă regele Navarei.
— Nu pe tine te priveşte, dragă Henric. Tu eşti sigur de nevastă-ta — adăugă zîmbind Carol — dar vărul tău Condé nu e sigur de-a lui, sau dacă este, dracu' să mă ia, se înşală !
— Dar, sire, de unde ştiţi că domnii ăştia vin de la doamna de Condé ?
— O presimţire. Faptul că au împietrit în faţa porţii cînd ne-au văzut, pe urmă croiala mantiei celui mai scund dintre ei... Pe legea mea, m-aş mira !
— Ce s-a întîmplat ?
— Nimic. Mi s-a năzărit şi mie aşa. Să mergem !
Se îndreptă spre cei doi bărbaţi care, văzîndu-i că vine spre ei, făcură cîţiva paşi, căutînd să se depărteze.
— Hei, domnilor — le strigă regele — staţi !
— Cu noi vorbiţi ? întrebă un glas care îi făcu pe Carol şi pe tovarăşul lui să tresară.
— Ce zici, dragă Henric — spuse Carol — recunoşti acum acest glas ?
— Sire — răspunse Henric — dacă ducele de Anjou, fratele maiestăţii voastre, nu ar fi în oraşul La Rochelle, aş jura că el a vorbit adineauri.
— Ei bine — îi spuse Carol — nici nu e acolo. Asta-i tot.
— Şi cine e cu el ?
— Nu-l recunoşti ?
— Nu, sire.
— Şi totuşi, după statura lui, nu te poţi înşela. Aşteaptă şi ai să-l recunoşti... Hei, staţi puţin ! repetă regele. Ce Dumnezeu, n-auziţi ?
— Da' ce, sînteţi paza de noapte de ne opriţi ? întrebă cel mai înalt, scoţîndu-şi braţul din mantie.
— Să zicem că am fi — spuse regele — şi opriţi-vă cînd vi se porunceşte !
Apoi, aplecîndu-se la urechea lui Henric :
— Ai să vezi un vulcan care aruncă văpăi — îi spuse el.
— Voi sînteţi opt — îi zise cel înalt, arătîndu-şi de astă dată nu numai braţul, ci şi chipul — dar şi o sută de-aţi fi, daţi-vă la o parte !
— Aha ! Ducele de Guise ! făcu Henric.
— Aha ! Vărul nostru, ducele de Lorena ! zise regele. În sfîrşit, vă daţi pe faţă ! Straşnic !
— Regele ! exclamă ducele.

Cît despre celălalt personaj, la auzul acestor cuvinte, se înfăşură în mantie şi rămase nemişcat, după ce mai întîi se descoperise, în semn de respect.
— Sire — spuse ducele de Guise — veneam de la cumnata mea, doamna de Condé.
— Da... Şi sînteţi însoţit de unul din gentilomii dumneavoastră. Care anume ?
— Sire — răspunse ducele — maiestatea voastră nu-l cunoaşte.
— Eh, să facem cunoştinţă acum — zise regele.
Şi îndreptîndu-se spre celălalt, făcu semn unuia din cei doi purtători de făclii să se apropie.
— Iartă-mă, frate ! zise ducele de Anjou, desfăcîndu-şi mantia şi făcînd o plecăciune, fără să-şi poată ascunde ciuda.
— Ah, Henric, tu eşti ! Nu se poate, mă înşel ! Fratele meu de Anjou nu s-ar fi dus să vadă pe nimeni înainte să vină mai întîi la mine. Doar ştie prea bine că pentru prinţii de sînge ce se întorc în capitală nu este decît o intrare în Paris : poarta Luvrului !
— Iartă-mă, sire — spuse ducele de Anjou. Rog pe maiestatea voastră să-mi treacă cu vederea această greşeală.
— Da, desigur — răspunse în zeflemea regele — şi ce făceai, frăţioare, în palatul Condé ?
— Păi — făcu regele Navarei, cu un aer batjocoritor — ceea ce spunea maiestatea voastră mai adineauri.
Şi plecîndu-se la urechea regelui, sfîrşi fraza printr-un hohot de rîs.
— Şi ce anume ?... întrebă trufaş ducele de Guise, căci, aşa cum făceau toţi curtenii, luase şi el obiceiul să se poarte destul de brutal cu sărmanul rege al Navarei. De ce nu m-aş duce s-o văd pe cumnata mea ? Domnul duce de Alençon nu o vizitează oare pe-a lui ?
Henric se îmbujoră uşor.
— Care cumnată ? întrebă Carol. Nu cunosc decît una singură, pe regina Elisabeta.
— Iertare, sire ! Am vrut să spun sora sa, doamna Margareta, pe care am văzut-o trecînd pe aici acum o jumătate de oră, întovărăşită de doi coconaşi care se ţineau scai de o parte şi de alta a litierei.
— Adevărat ! se miră Carol. Ce-ai de spus, Henric ?
— Că regina Navarei este liberă să meargă unde-i place, dar m-aş mira să fi ieşit din Luvru.
— Eu unul sînt sigur — zise ducele de Guise.

— Şi eu — adăugă ducele de Anjou — şi mai pot spune că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée.

— În acest caz, cumnata dumneavoastră, dar nu aceasta — zise Henric, arătînd spre palatul Condé — ci cealaltă — şi îndreptă arătătorul spre palatul Guise — în acest caz, cumnata dumneavoastră le ţine tovărăşie, căci le-am lăsat împreună şi, după cum ştiţi, sînt nedespărţite.

— Nu înţeleg ce vrea să spună maiestatea voastră — răspunse ducele de Guise.

— Dimpotrivă, nimic mai clar — spuse regele — iată de ce erau doi coconaşi la uşile litierei.

— Ei bine — făcu ducele — dacă regina şi cumnatele mele provoacă scandal, atunci ne vom adresa judecăţii regelui să-i pună capăt!

— Eh, Doamne, Doamne! exclamă Henric. Daţi-le pace doamnelor de Condé şi de Nevers! Regele nu-şi face griji din pricina surorii sale... iar eu am încredere în soţia mea.

— Ba nu, ba nu! sări Carol. Vreau să fiu cu sufletul împăcat. Dar să descurcăm iţele noi înşine. Zici că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée, dragul meu văr?

— Da, sire.

— Ai recunoaşte locul?

— Da, sire.

— Ei bine, să mergem acolo; şi dacă trebuie arsă casa pentru a şti cine e înăuntru, îi vom da foc.

Cu o astfel de dispoziţie, care nu prevestea nimic bun pentru liniştea celor despre care era vorba, cei patru seniori cu vază ai lumii creştine se îndreptară spre strada Saint-Antoine.

Carol, care voia să spele rufele murdare în familie, dădu drumul gentilomilor, care-l însoţeau, punîndu-le în vedere că sînt liberi pentru restul nopţii, dar poruncindu-le să fie prin apropierea Bastiliei, la ora şase dimineaţa, cu doi cai.

Pe strada Cloche-Percée nu erau decît trei case; aşa că cercetările le-au fost cu atît mai uşoare, cu cît la două dintre ele li se deschise fără nici o greutate; una era la colţul străzii Saint-Antoine, iar cealaltă la al străzii Roi-de-Sicile.

La a treia, lucrurile se petrecură altfel: era casa păzită de portarul neamţ şi acesta era neînduplecat. Se părea că Parisul era sortit în noaptea aceasta să ofere dovada celor mai memorabile exemple de slugi credincioase.

În zadar domnul de Guise ameninţă în cea mai curată saxonă, în zadar Henric de Anjou încercă să-i ofere o pungă plină cu galbeni, în zadar Carol merse pînă acolo încît se dădu drept locotenentul gărzii de noapte; devotatul neamţ nu ţinu seama nici de cuvintele îmbietoare, nici de ademeneli, nici de ameninţări. Văzînd că stăruinţele deveneau îngrijorătoare, portarul strecură între vergile de fier ale porţii gura unei archebuze, fapt ce nu avu alt rezultat decît că îi făcu pe trei din cei patru să izbucnească în rîs...

Henric de Navara se ţinea deoparte, ca şi cum nu l-ar fi interesat ce se petrecea acolo... căci arma ţinută pieziş printre gratiile porţii nu putea fi primejdioasă decît pentru un orb care i-ar fi stat în faţă.

Văzînd că portarul nu poate fi băgat în sperieţi şi nici corupt cu bani sau înduplecat, ducele de Guise se prefăcu că pleacă împreună cu ceilalţi: retragerea lor însă fu de scurtă durată.

În colţul străzii Saint-Antoine, ducele dădu peste ceea ce căuta: un bolovan ca acelea folosite cu trei mii de ani în urmă de Ajax, Telamon şi Diomede; îl încărcă pe umăr şi se întoarse, făcîndu-le semn celorlalţi să-l urmeze. Chiar atunci, portarul, care îi văzuse pe presupuşii răufăcători că se îndepărtează, închidea poarta fără să mai apuce însă să împingă zăvoarele. Ducele de Guise se folosi de această împrejurare: azvîrli bolovanul ca o catapultă în poartă. Broasca zbură o dată cu bucata de zid în care era îngropată. Poarta se deschise, prăvălindu-l pe neamţ, care scoase un strigăt înspăimîntător, alarmînd corpul de gardă, care altfel ar fi fost luat prin surprindere.

În aceeaşi clipă, La Mole împreună cu Margareta tălmăceau o idilă a lui Theocrit, iar Coconnas, pretextînd că ar fi şi el grec, bea pe întrecute vin de Siracuza, împreună cu Henriette. Conversaţia ştiinţifică şi cea bachică fură întrerupte pe neaşteptate.

Fără să mai piardă o clipă, La Mole şi Coconnas stinseră mai întîi luminările, apoi deschiseră ferestrele şi se repeziră pe balcon, de unde zăriră în întuneric patru bărbaţi, în care aruncară cu tot ce le cădea la îndemînă. În acelaşi timp, începură să facă o larmă înfricoşătoare, izbind cu latul spadei în zid.

Carol, care era cel mai înverşunat dintre năvălitori, fu izbit în umăr de un ibric de argint, ducele de Anjou de un vas cu compot de portocale şi chitră, iar ducele de Guise de o halcă de carne de vînat.

Henric rămase neatins. El punea în şoaptă întrebări portarului pe care domnul de Guise îl legase de poartă — iar acesta îi răspundea într-una :

— *Ich verstehe nicht.*

Femeile îi încurajau pe asediaţi şi îi aprovizionau cu proiectile, care cădeau afară ca grindina.

— Lua-v-ar dracu' ! strigă Carol al IX-lea, trezindu-se cu un taburet în cap, care-i înfundase pălăria pînă la nas. Să să deschidă pe loc, sau vă spînzur pe toţi !

— Fratele meu ! îi şopti Margareta lui La Mole.

— Regele ! îi şuşoti acesta Henriettei.

— Regele, regele ! îi repetă la rîndul ei aceasta lui Coconnas, care împingea un scrin spre fereastră şi ţinea morţiş să-l nimicească pe ducele de Guise, cu care se războia el mai aprig, deşi nu-l cunoştea. Regele, îţi spun că e regele !

Coconnas lăsă scrinul şi se uită mirat.

— Regele ? făcu el.

— Da, regele.

— Atunci, să fugim.

— Ei, La Mole şi Margareta au şi plecat ! Hai, vino !

— Dar pe unde ?

— Hai odată !

Şi apucîndu-l de mînă, Henriette îl trase pe Coconnas după ea, printr-o uşă secretă care dădea în casa vecină ; şi toţi patru, după ce o închiseră în urma lor, fugiră pe poarta din strada Tizon.

— Oh, oh ! făcu Carol. Mi se pare că garnizoana se predă.

Mai aşteptară cîteva clipe ; dar năvălitorii nu mai auziră nici un zgomot.

— Pregătesc vreun şiretlic — spuse ducele de Guise.

— Mai curînd cred că au recunoscut vocea fratelui meu şi au dat bir cu fugiţii — observă ducele de Anjou.

— Numai că tot pe-aici trebuie să treacă — zise Carol.

— Da — răspunse ducele de Anjou — dacă nu cumva casa are două ieşiri.

— Dragul meu văr, ia bolovanul acela şi dă cu el şi în uşa asta — îl îndemnă regele.

Ducele se gîndi că nu mai era nevoie să folosească asemenea mijloace : şi cum băgase de seamă că cea de-a doua uşă era mai şubredă decît prima, o dădu de perete cu o lovitură de picior.

— Făcliile ! Făcliile ! strigă regele.

Valeţii se apropiară. Făcliile se stinseseră, dar aveau tot ce le trebuia ca să le aprindă din nou.

Se făcu lumină. Carol al IX-lea luă o făclie, iar pe cealaltă i-o întinse ducelui de Anjou. Ducele de Guise trecu primul cu spada în mînă.

Henric încheia plutonul.

Ajunseră la primul etaj.

În sufragerie se servise — sau mai degrabă, se strînsese cina — căci ea furnizase cele mai multe proiectile. Sfeşnicele erau răsturnate, mobilele talmeş-balmeş şi toate vasele — în afară de cele de argint — sparte.

Trecură în salon. Nu găsiră nici aici vreo urmă pentru a-i identifica pe cei dispăruţi. Nu erau decît cărţi greceşti şi latine şi cîteva instrumente muzicale ; atîta tot. Dormitorul spunea şi mai puţin. O lampă ardea într-un glob de alabastru, atîrnat de tavan, dar se părea că nimeni nu intrase în această încăpere.

— Există o a doua ieşire — spuse regele.

— Tot ce se poate — adăugă de Anjou.

— Dar unde ? se miră ducele de Guise.

Căutară pretutindeni ; nu o găsiră.

— Unde e portarul ? întrebă regele.

— L-am legat de gratii — îi răspunse ducele de Guise.

— Trage-l de limbă, vere.

— N-o să vrea să-mi răspundă.

— Eh, asta e ! Să-l punem pe jeratic şi o să vorbească el — îi zise regele rîzînd.

Henric se uită încordat pe fereastră.

— Nu mai este acolo — constată el.

— Cine l-a dezlegat ? întrebă ducele de Guise, înfuriat.

— Dracu' ! strigă regele. Iar nu aflăm nimic !

— Într-adevăr, sire — spuse Henric — recunoaşteţi că nimic nu dovedeşte că soţia mea şi cumnata domnului de Guise ar fi trecut prin această casă.

— Ce-i drept — făcu Carol — vorba Sfintei Scripturi : trei lucruri nu lasă urme : pasărea în aer, peştele în apă şi femeia... nu, mă-nşel, bărbatul în...

— Aşadar — întrerupse Henric — ce ne mai rămîne de făcut...

— Da — zise Carol — să ne îngrijim ; eu, vînătaia, dumneata, de Anjou, să-ţi ştergi siropul de portocale, iar dumneata, de Guise, să-ţi ştergi grăsimea de mistreţ.

Şi zicînd acestea, ieşiră fără a-şi mai da osteneala să închidă uşa în urma lor. Cînd ajunseră în strada Saint-Antoine, regele se adresă ducelui de Anjou şi ducelui de Guise :

— Încotro, domnilor ?

— Sire, ne ducem la Nantouillet, care ne aşteaptă la cină pe vărul meu, ducele de Lorena, şi pe mine. Maiestatea voastră n-ar vrea să vină cu noi ?

— Nu, mulţumesc. Noi mergem în cealaltă parte. Vreţi unul din purtătorii mei de făclii ?

— Vă sîntem recunoscători, dar nu avem nevoie — spuse grăbit ducele de Anjou.

— Bine ! Se teme să nu-l spionez — îi şopti Carol la ureche regelui Navarei.

Apoi, luîndu-l de braţ, adăugă :

— Vino, Henriot, în seara asta eşti invitatul meu la masă.

— Nu ne întoarcem la Luvru ? întrebă Henric.

— Nu, încăpăţînatule, de trei ori încăpăţînat ! Vino cu mine, dacă-ţi spun să vii, hai, vino !

Şi-l tîrî pe Henric spre strada Geoffroy-Lasnier.

ANAGRAMA

La jumătatea străzii Geoffroy-Lasnier se terminase strada Garnier-sur-l'Eau, iar la capătul acesteia se întindea — spre dreapta şi spre stînga — strada des Barres.

Acolo, dacă făceai cîţiva paşi spre strada Morfellerie, găseai la dreapta o căsuţă singuratică în mijlocul unei grădini împrejmuite cu un zid înalt, şi cu o singură poartă masivă.

Carol scoase o cheie din buzunar, deschise poarta fără greutate, că era încuiată doar cu broasca, apoi, după ce-i făcu loc lui Henric şi valetului cu torţa, o încuie la loc.

O singură fereastră era luminată. Carol i-o arătă lui Henric, zîmbind.

— Nu înţeleg, sire — îi răspunse acesta.

— Ai să înţelegi, dragă Henric.

Regele Navarei se uită mirat la Carol. Glasul, chipul lui căpătaseră o expresie atît de blîndă — cu totul alta decît cea obişnuită — încît Henric nu-l mai recunoştea.

— Dragă Henric — îi vorbi regele — ţi-am spus la ieşirea din Luvru că am ieşit din iad. Cînd intru aici, parcă intru în rai.

— Sire — îi răspunse Henric — sînt fericit că maiestatea voastră mi-a făcut cinstea să mă ia în cer cu ea.

— Drumul e strîmt — spuse regele, urcînd o scăriţă — dar asta doar ca să se potrivească mai bine cu proverbul.

— Şi cine este îngerul care păzeşte intrarea raiului maiestăţii voastre ?

— Ai să vezi — răspunse Carol al IX-lea.

Şi făcîndu-i semn lui Henric să-l urmeze fără zgomot, deschise o uşă, apoi pe a doua şi se opri în prag.

— Priveşte ! spuse el.

Henric se apropie şi privirile lui rămaseră pironite asupra uneia din cele mai încîntătoare privelişti ce-i fusese dat să vadă vreodată.

O tînără de vreo optsprezece-nouăsprezece ani aţipise cu capul lăsat pe căpătîiul patului unde dormea un copil, ale cărui picioruşe le ţinea în mîini, aproape de buze, în timp ce pletele ei lungi unduiau răsfirate ca un val auriu. Părea un tablou de Albane, înfăţişînd pe Fecioara Maria cu pruncul Isus.

— Oh, sire — făcu regele Navarei — cine este fiinţa asta fermecătoare ?

— Îngerul raiului meu, dragul meu Henric, şi singurul care mă iubeşte pentru mine.

Henric zîmbi.

— Da, mă iubeşte pentru mine, căci m-a iubit înainte de a şti că sînt rege !

— Dar după ce-a aflat ?

— Ei bine, de atunci — zise Carol cu un oftat care dovedea ce grea era pentru el coroana aceasta atît de setoasă de sînge — de cînd ştie, tot mă iubeşte ; stai să vezi !

Regele se apropie tiptil şi depuse pe obrazul proaspăt al tinerei femei o sărutare uşoară ca a unei albine pe o petală de crin.

Şi totuşi femeia se trezi.

— Carol ! şopti ea deschizînd ochii.

— Vezi — făcu regele — îmi zice Carol. Regina îmi spune sire.

— Oh ! strigă tînăra femeie. Nu eşti singur, regele meu !

— Nu, draga mea Marie. Am vrut să-ţi aduc un alt rege, mai fericit ca mine, căci nu poartă coroană ; mai nenorocit însă, căci nu are o Marie Touchet. Dumnezeu le cumpăneşte pe toate.

— Spune-mi, sire, e regele Navarei ? întrebă Marie.

— Chiar el, copila mea ; vino-ncoace, dragul meu Henric.

Regele Navarei se apropie. Carol îi apucă mîna dreaptă.

— Priveşte această mînă, Marie — spuse el — este a unui frate bun şi prieten sincer. Ştii că de n-ar fi fost această mînă...

— Ce s-ar fi întîmplat, sire ?

— Ei bine, fără această mînă, Marie, copilul nostru n-ar mai fi avut tată.

Marie scoase un ţipăt, căzu în genunchi şi apucîndu-i mîna lui Henric, i-o sărută.

— Bine faci, Marie, bine faci ! zise Carol.

— Şi cum l-aţi răsplătit, sire ?

— În acelaşi fel.

Henric se uită la Carol cu uimire.

— Vei înţelege într-o bună zi tîlcul spuselor mele, dragă Henric. Deocamdată priveşte.

Şi se apropie de patul unde copilul mai dormea.

— Ei — spuse el — dacă băieţelul ăsta durduliu ar dormi la Luvru, în loc să doarmă aici, în această căsuţă din strada Barres, s-ar schimba multe şi acum, şi în viitor [1].

— Sire — spuse Marie — cu voia maiestăţii voastre, prefer să doarmă aici ; doarme mai bine.

— Să nu-i tulburăm somnul — zise regele — e aşa de bine să dormi fără visuri !

— Eh, sire ! făcu Marie, întinzînd mîna spre una din uşile camerei.

— Da, ai dreptate, Marie — zise Carol al IX-lea — hai să cinăm !

— Carol, iubitul meu — spuse Marie — mă vei scuza pe lîngă regele, fratele tău, nu-i aşa ?

[1] Într-adevăr, acest copil natural, care nu era altul decît faimosul duce d'Angoulême, mort în 1650, ar fi suprimat dreptul lui Henric al III-lea, Henric al IV-lea, Ludovic al XIII-lea şi Ludovic al XIV-lea, în cazul cînd ar fi fost legitim. Cum le-ar fi luat locul ? În faţa unei astfel de întrebări, rămînem muţi. (n.a.)

— Pentru ce ?

— Pentru că am dat drumul slugilor. Sire — urmă Marie adresîndu-se regelui Navarei — trebuie să ştiţi că regele Carol nu doreşte să fie servit decît de mine.

— La naiba — făcu Henric — are dreptate !

Cei doi bărbaţi trecură în sufragerie, în timp ce Marie, ca o mamă bună şi grijulie, acoperea cu o cuvertură călduroasă pe micul Carol, care cu somnul lui adînc de copil, pizmuit de tatăl său, dormea dus şi nu se trezise.

Marie se întoarse la ei.

— Sînt numai două tacîmuri — observă regele.

— Îmi îngăduiţi — zise Marie — să vă servesc eu pe maiestăţile voastre.

— Dragul meu Henric — spuse Carol — poftim, îmi eşti piază rea !

— De ce, sire ?

— N-ai auzit ?

— Iartă-mă, Carol, iartă-mă !

— Te iert, dar stai aici, lîngă mine, între noi doi.

— Aşa voi face — zise Marie.

Îşi aduse şi ea un tacîm, se aşeză între cei doi regi şi îi servi.

— Nu-i aşa, dragă Henric, că e plăcut să existe un loc pe lume unde să poţi bea şi mînca fără să fie nevoie să guste mai întîi altcineva vinul şi mîncarea ta ?

— Sire — spuse Henric zîmbind şi în felul acesta răspunzînd unei veşnice nelinişti ce-i frămînta sufletul — puteţi fi sigur că preţuiesc mai mult ca oricine fericirea voastră.

— Da, şi mai spune-i, dragă Henric, că pentru a putea să rămînem tot atît de fericiţi, nu trebuie să se amestece şi ea în politică ; şi, mai ales, să nu ajungă s-o cunoască pe mama.

— Ce-i drept, regina Caterina o iubeşte cu atîta patimă pe maiestatea voastră, încît ar putea fi geloasă pe orice altă dragoste — răspunse Henric, căutînd printr-un şiretlic să scape de încrederea plină de primejdii ce i-o arăta regele.

— Marie — spuse regele — ţi-l prezint pe unul din cei mai iscusiţi şi mai spirituali oameni din cîţi cunosc la curte, şi nu e puţin lucru, ne-a înşelat pe toţi. Sînt poate singurul care i-am pătruns tainele, dacă nu ale inimii, cel puţin ale minţii.

— Sire — îi răspunse Henric — sînt mîhnit că accentuînd prea mult inteligenţa mea, aveţi îndoieli asupra simţămintelor mele.

— Nu exagerez cu nimic, dragă Henric — îi spuse regele. De altfel, într-o bună zi, lumea o să te cunoască.

Apoi, către tînăra femeie:

— Face anagrame încîntătoare. Spune-i să facă una, cu numele tău, şi te asigur că o va face.

— Oh, ce vreţi să găsească în numele unei sărmane fete ca mine? Ce gînd plăcut poate izvorî din această adunătură de litere, prin care întîmplarea i-a alcătuit numele Mariei Touchet?

— Oh, sire, anagrama acestui nume este prea uşoară şi deci nu mă pot făli cu ea!

— Ah, ah! Vezi, Marie, a şi găsit-o! zise Carol.

Henric scoase din buzunarul tunicii un carnet, rupse o filă şi sub numele:

Marie Touchet

scrise:

Je charme tout[1].

Apoi întinse fila tinerei femei.

— Într-adevăr! exclamă ea. Cu neputinţă!

— Cum, ce-a făcut? întrebă Carol.

— Sire, nu îndrăznesc să repet!

— Sire — zise Henric — în numele Mariei Touchet, literă cu literă şi schimbînd I-ul în J, cum se obişnuieşte, se găseşte „Je charme tout"!

— Da, chiar aşa, literă cu literă! Ascultă, Marie, vreau ca asta să-ţi fie deviza. Nici una nu ţi s-a potrivit mai bine! Mulţumesc, dragă Henric. Marie, am să ţi-o dăruiesc bătută în diamante.

Cina luă sfîrşit; clopotul de la Notre-Dame vestea ceasurile două.

— Acum, Marie — zise Carol — drept mulţumire, să-i dai lui Henric un jilţ în care să poată dormi pînă la ziuă; dar departe de noi, căci sforăie nevoie-mare. Apoi, dacă te trezeşti înaintea mea, să mă scoli, căci la ora şase trebuie să fim la Bastilia. Noapte bună, dragă Henric. Cuibăreşte-te cum crezi mai bine. Apropiindu-se de regele Navarei şi bătîndu-l pe umăr, adăugă: Făgăduieşte-mi, pe viaţa ta, mă înţelegi, Henric, pe viaţa ta, că nu ieşi de aici fără mine şi mai cu seamă, că nu te întorci la Luvru singur!

[1] Farmec pe oricine (în limba franceză în text). (n.t.)

Henric prea bănuia multe din toate cîte nu le înţelegea, ca să nu dea ascultare acestei poveţe.

Carol al IX-lea intră în camera lui, iar Henric, ca un muntean călit ce era, se mulţumi cu jilţul unde curînd îndreptăţi prudenţa cumnatului său de a-l depărta de el.

A doua zi, în zori, fu trezit de Carol.

Cum adormise îmbrăcat, fu gata pe dată.

Regele era fericit şi bine dispus, aşa cum nu obişnuia să fie niciodată la Luvru. Ceasurile petrecute în căsuţa din strada Barres erau ceasurile lui luminoase.

Trecură împreună prin camera de culcare. Tînăra femeie dormea în patul ei; copilul, în leagăn.

Amîndoi zîmbeau în somn.

Carol îi privi o clipă, cu o duioşie nesfîrşită, apoi, întorcîndu-se spre regele Navarei, îi spuse:

— Dragă Henric, dacă vreodată vei afla binele pe care ţi l-am făcut în această noapte şi dacă mi s-ar întîmpla vreo nenorocire, adu-ţi aminte de acest copil, care se odihneşte în leagănul lui.

Îi sărută pe amîndoi pe frunte, fără să-i lase răgaz lui Henric să întrebe ceva.

— Rămas bun, îngerii mei — spuse el.

Şi ieşi. Henric îl urmă, îngîndurat.

Gentilomii, cărora Carol al IX-lea le dăduse întîlnire, îi aşteptau la Bastilia, ţinînd caii de dîrlogi.

Carol îi făcu semn lui Henric să-ncalece, încălecă şi el şi ieşiră prin grădina l'Arbalète, îndreptîndu-se spre bulevardele de la marginea oraşului.

— Unde mergem? întrebă Henric.

— Mergem — îi răspunse Carol — să vedem dacă ducele de Anjou s-a întors numai pentru doamna de Condé şi dacă în inima lui e tot atîta ambiţie cît şi dragoste, lucru de care mă îndoiesc foarte tare.

Henric nu înţelese de fel explicaţia; îl urmă pe Carol fără să mai spună nimic.

Cînd ajunseră la Marais, printre uluci se zărea ceea ce se chema pe atunci mahalaua Saint-Laurent.

Carol îi arătă lui Henric, prin pîcla cenuşie a dimineţii, nişte oameni înfăşuraţi în mantii lungi, ce purtau căciuli; veneau călare, în faţa unei caleşti foarte împovărate. Pe măsură ce înaintau, se vedeau mai desluşit. În fruntea lor, tot călare şi stînd de vorbă cu ei, se afla un bărbat îmbrăcat

cu o mantie lungă și cafenie. Fruntea îi era umbrită de o pălărie după moda franțuzească.

— Ah, ah ! făcu Carol, zîmbind. Bănuiam eu !

— Sire — spuse Henric — dacă nu mă-nșel, cavalerul cu mantia cafenie e ducele de Anjou.

— Chiar el — zise Carol al IX-lea. Dă-te mai înapoi, Henriot. Să nu ne vadă.

— Dar bine — întrebă Henric — bărbații cu mantiile cenușii și căciuli, cine sînt ? Și ce duc în caleașcă ?

— Oamenii aceștia — îl lămuri Carol — sînt solii polonezi și în această caleașcă se află o coroană. Și acum — adăugă el dînd drumul calului său în galop și întorcîndu-se pe calea ce ducea spre intrarea Templului — vino, dragă Henric, acum știu ceea ce trebuia să știu.

ÎNTOARCEREA LA LUVRU

Cînd Caterina găsi cu cale că fuseseră înlăturate orice urme din camera regelui Navarei — gărzile ucise fiind ridicate, Maurevel transportat acasă, iar covoarele spălate — dădu drumul femeilor care o slujiseră, căci era aproape de miezul nopții, și încercă să doarmă. Emoția fusese însă prea puternică și dezamăgirea prea mare. Acest blestemat de Henric scăpa mereu din cursele ei, de obicei ucigătoare, și părea să fie ocrotit de o putere de neînvins, pe care Caterina, în încăpățînarea ei, o numea întîmplare, cu toate că, în fundul sufletului, un glas îi șoptea că de fapt această putere se cheamă destin.

Gîndul că vestea acestei noi încercări se va afla în Luvru și dincolo de zidurile lui, dîndu-le apă la moară și mai mult lui Henric și hughenoților, o scotea din minți ; iar dacă acum întîmplarea, ce-i fusese atît de potrivnică, i-ar fi scos în cale pe acest dușman, n-ar fi șovăit o clipă să-i joace un renghi

destinului ce-l ocrotea, folosindu-se de micul pumnal florentin pe care-l purta la brîu.

Ceasurile nopții, care se scurg atît de încet pentru cel ce așteaptă zorile, sunară unul după altul, dar Caterina nu putu închide ochii. În aceste ceasuri ale nopții, nesfîrșit de multe planuri îi trecură prin mintea bîntuită de vedenii. În sfîrșit, cînd se crăpă de ziuă, se îmbrăcă singură și se îndreptă spre apartamentul lui Carol al IX-lea.

Gărzile, obișnuite s-o vadă ducîndu-se la rege la orice oră din zi sau noapte, o lăsară să treacă nestingherită. Trecu deci prin anticameră și ajunse în sala de arme. Aci, însă, veghea doica lui Carol.

— Unde-i fiul meu ? o întrebă regina.

— Doamnă, a poruncit să nu intre nimeni la el înainte de opt.

— Consemnul ăsta nu-i și pentru mine, doică.

— E pentru toată lumea, doamnă.

Caterina zîmbi.

— Da, știu bine că aici nimeni nu are dreptul să se împotrivească maiestății voastre. Îndrăznesc totuși s-o rog să asculte ruga unei sărmane femei și să nu meargă mai departe.

— Doică, trebuie să-i vorbesc fiului meu.

— Doamnă, nu voi deschide ușa decît dacă îmi porunciți.

— Deschide, doică — spuse Caterina — îți poruncesc !

La auzul acestui glas mai respectat și mai temut la Luvru decît chiar al lui Carol, îi dădu Caterinei cheia ; dar Caterina nu avea nevoie de ea. Scoase din buzunar cheia de la ușa apartamentului fiului ei și, împingînd nerăbdătoare, ușa se deschise.

Camera era goală, patul lui Carol neatins ; pe blana de urs de la picioarele patului stătea ogarul regelui, Acteon, care se ridică, se apropie de Caterina și îi linse mîinile ei ca fildeșul.

— Ah — făcu regina încruntîndu-se — a plecat ! Am să aștept.

Și se așeză gînditoare și posacă lîngă fereastra ce dădea spre curtea Luvrului, de unde se vedea portița de la intrarea principală.

De două ore stătea și privea palidă și nemișcată, ca o statuie de marmură, cînd, în sfîrșit, văzu intrînd în Luvru un grup de călăreți, în fruntea cărora mergeau Carol și Henric de Navara.

Înţelese atunci totul. Carol, în loc să se mai certe cu ea pentru că voise să-i aresteze cumnatul, îl luase cu el şi astfel îl salvase.

— Orbul! Orbul! Orbul! murmură ea.

Şi aşteptă.

O clipă mai tîrziu, se auziră paşi în încăperea alăturată, unde era sala de arme.

— Sire, acum că ne-am reîntors la Luvru, spuneţi-mi de ce m-aţi luat cu dumneavoastră şi ce bine mi-aţi făcut? întrebă Henric.

— Nu încă, nu încă, Henric — îi răspunse Carol rîzînd. Poate că într-o bună zi ai să afli, dar pînă atunci să rămînă o taină. Ajunge să-ţi spun că ai să stîrneşti poate o ceartă cumplită între mine şi mama mea.

Zicînd acestea, Carol ridică perdeaua şi se trezi faţă în faţă cu Caterina.

În spatele lui, peste umăr, se vedea chipul palid şi neliniştit al bearnezului.

— Aha, aici erai, doamnă! făcu Carol al IX-lea, încruntîndu-se.

— Da, fiule — îi răspunse Caterina — am de vorbit cu tine.

— Cu mine?

— Doar cu tine.

— Atunci, fie — zise Carol, întorcîndu-se spre cumnatul lui. De vreme ce nu există altă scăpare, cît mai curînd, cu atît mai bine.

— Eu vă las, maiestate — spuse Henric.

— Da, da, lasă-ne — îi răspunse Carol. Şi cum te ştiu catolic, dragul meu Henric, du-te şi ascultă liturghia şi pentru mine. Eu rămîn cu predica.

Henric salută şi ieşi.

Carol al IX-lea o luă înaintea întrebărilor Caterinei:

— Ei bine, doamnă — făcu el, încercînd să ia lucrurile în zeflemea — zău aşa, parcă m-ai aştepta să-mi tragi o urecheală! Ca un păcătos ce sînt, ţi-am stricat planurile! Ei, trăsni-l-ar pe satana, doar nu era să las eu să fie arestat şi dus la Bastilia tocmai omul care mi-a scăpat viaţa! Dar nici cu tine nu voiam să mă cert. Sînt un fiu bun. Şi pe urmă — adăugă el în şoaptă — bunul Dumnezeu îi pedepseşte pe copiii care se ceartă cu mama lor. Dovadă, fratele meu Francisc al II-lea. Iartă-mă, te rog din inimă, şi recunoaşte că gluma a fost bună.

— Sire, te înşeli. Nu e vorba de o glumă — spuse Caterina.

— Ba da, ba da! Şi să mă ia dracu' dacă într-o bună zi n-ai să priveşti şi tu lucrurile aşa!

— Sire, din vina ta s-a zădărnicit un plan care ne-ar fi dus la o mare descoperire.

— Ei şi? Un plan... Nu cumva te tulburi dumneata, mamă, din pricina unui plan? Ai să pui la cale alte douăzeci de planuri şi îţi făgăduiesc că am să le sprijin.

— Cu tot sprijinul tău, e prea tîrziu. A băgat de seamă şi e cu ochii în patru.

— Eh — făcu regele — ia să vedem, la urma urmei, ce ai cu Henriot?

— Unelteşte.

— Da, pricep, veşnicele acuzaţii pe care le aduci dumneata. Numai că toţi oamenii uneltesc cîte puţin în încîntătoarea reşedinţă regală care se cheamă Luvru.

— Da, dar el unelteşte mai mult ca oricine şi e cu atît mai primejdios cu cît nimeni nu-l bănuieşte.

— Ia te uită, un adevărat Lorenzino! exclamă Carol.

— Ascultă-mă, ascultă-mă! făcu Caterina, întunecîndu-se la auzul acestui mare nume ce-i amintea una din cele mai sîngeroase pagini din istoria Florenţei. Ascultă-mă, există un mijloc ca să-mi dovedeşti că greşesc.

— Care, mamă?

— Întreabă-l pe Henric cine a fost astă-noapte în camera lui.

— În camera lui... astă-noapte?

— Da. Şi dacă îţi va spune...

— Ei bine?

— Ei bine, sînt gata să recunosc că m-am înşelat.

— Dar dacă era o femeie, nu putem totuşi să-i cerem...

— O femeie?

— Da.

— O femeie care ţi-a omorît două santinele şi l-a rănit mortal, poate, pe domnul de Maurevel?!

— Oho! făcu regele. Se îngroaşă gluma! S-a vărsat sînge?

— Trei oameni au rămas lungiţi pe podea.

— Şi cel care i-a doborît?...

— A fugit nevătămat.

— Pe toţi sfinţii — exclamă regele — e un viteaz şi ai dreptate, mamă, trebuie să-l cunosc!

— Ei bine, ţi-o spun de pe acum, n-ai să-l cunoşti. În orice caz, nu cu ajutorul lui Henric.

— Poate cu al dumitale, mamă ? Doar omul ăsta n-a dispărut fără urmă, fără să-l fi văzut măcar cineva cum era îmbrăcat !

— Atît s-a putut vedea doar, că purta o mantie vişinie, foarte elegantă.

— Aha ! O mantie vişinie ! făcu Carol. Nu e decît una la curte care poate să atragă privirile.

— Da, ai dreptate — aprobă Caterina.

— Ei bine ? întrebă Carol.

— Da — zise Caterina — aşteaptă-mă aici, fiule ; mă duc să văd dacă mi s-au îndeplinit poruncile.

Caterina ieşi, şi Carol rămase singur ; se plimbă distrat în sus şi în jos prin cameră, fluierînd o melodie vînătorească, ţinîndu-şi o mînă în jachetă, iar pe cealaltă lăsînd-o să atîrne ; de cîte ori se oprea locului, ogarul i-o lingea.

Cît despre Henric, el plecase foarte îngrijorat de la cumnatul său şi în loc s-o apuce pe coridorul obişnuit, se îndreptă spre scăriţa secretă — despre care am mai pomenit — ce ducea la al doilea cat. Abia urcase însă patru trepte, că la prima cotitură zări o umbră. Se opri cu mîna pe pumnal. Recunoscu pe dată o femeie şi un glas încîntător, binecunoscut, care îi spuse apucîndu-l de mînă :

— Slavă Domnului, sire, că te văd teafăr ! Am fost foarte îngrijorată, dar Dumnezeu mi-a ascultat ruga !

— Ce s-a întîmplat ? o întrebă Henric.

— Cînd ai să te întorci la dumneata în apartament, ai să afli. De Orthon să n-ai nici o grijă, e la mine.

Şi tînăra femeie coborî în grabă, trecînd pe lîngă Henric, ca şi cum l-ar fi întîlnit cu totul întîmplător, pe scară.

„Ciudat — se gîndi Henric — ce s-o fi petrecut oare ? Ce-i cu Orthon ?"

Din păcate, întrebarea aceasta nu putea fi auzită de doamna de Sauve, care era acum departe.

În capul scării, Henric văzu deodată altă umbră : de astă dată însă, a unui bărbat.

— Sst ! făcu acesta.

— Ah, ah, tu eşti, Francisc !

— Nu-mi rosti numele !

— Dar ce s-a întîmplat ?

— Du-te la tine şi o să afli ; pe urmă, strecoară-te prin coridor, ia aminte să nu te pîndească cineva şi intră la mine ; uşa n-o să fie încuiată.

Şi dispăru la rîndul său, pe scară, ca fantomele la teatru, ce se scufundă într-o trapă.

— La dracu', şopti bearnezul. Mister pretutindeni, dar pentru că o să aflu dezlegarea la mine acasă, mă duc acolo şi o să văd.

Totuşi, Henric plecă mai departe destul de tulburat ; era şi el înzestrat cu o fire simţitoare, această superstiţie a tinereţii. Totul se reflecta clar în acest suflet, ca într-o oglindă lucie şi tot ce aflase de curînd prevestea nenorocire.

Cînd ajunse la uşa apartamentului său, ascultă. Nu se auzea nici un zgomot. De altfel, cum Charlotte îi spusese să se întoarcă la el, era limpede că putea să intre fără teamă. În anticameră, aruncă o privire grabnică în jur ; era pustie, dar nu zări nici o urmă care i-ar fi putut dezvălui ce se întîmplase.

— Într-adevăr — murmură el — Orthon nu-i aici.

Şi trecu în a doua cameră.

Aici totul se lămuri.

Deşi fusese vărsată apă multă pe podea, se mai vedeau încă pete mari, roşiatice ; o mobilă era sfărîmată ; draperiile patului, zdrenţuite de împunsături de spadă, o oglindă veneţiană, făcută ţăndări cu un foc de pistol şi o mînă însîngerată care se sprijinise de perete, lăsîndu-şi teribila ei urmă, dovedeau că această încăpere încremenită fusese martora unei lupte pe viaţă şi pe moarte.

Henric îmbrăţişă totul cu privirea rătăcită, îşi trecu mîna peste fruntea brobonită şi murmură :

— Ah ! Acum înţeleg cît bine mi-a făcut regele : au venit să mă ucidă... Şi... Ah ! De Mouy ! Ce i s-o fi întîmplat lui de Mouy ? Ticăloşii ! L-or fi omorît !

Şi la fel de grăbit să afle veştile pe cît era ducele de Alençon să i le dea, după ce mai aruncă o ultimă privire posomorîtă peste obiectele din jur, Henric se repezi afară, ieşi pe coridor, se încredinţă că nu-i nimeni, împinse uşa întredeschisă pe care o închise cu grijă în urma lui şi intră repede la ducele de Alençon.

Ducele îl aştepta în anticameră. Îi luă repede mîna, îi făcu semn cu degetul la buze să tacă şi îl duse într-o odaie mică, ca de turn. Încăperea aceasta era complet izolată, aşa că nu puteau fi spionaţi.

— Ah, dragul meu frate — îi spuse el — ce noapte îngrozitoare !
— Dar ce s-a întîmplat ? îl întrebă Henric.
— Au vrut să te aresteze.
— Pe mine ?
— Da, pe tine.
— Şi de ce ?
— Nu ştiu. Dar unde erai ?
— Regele m-a luat cu el aseară în oraş.
— Atunci el ştia — zise de Alençon. Dar dacă nu erai la tine, atunci cine era ?
— A fost cineva la mine ? întrebă Henric, de parcă n-ar fi ştiut.
— Da, un bărbat. Cînd am auzit zarva, am alergat să-ţi dau ajutor, dar era prea tîrziu.
— Şi omul acela a fost arestat ? întrebă îngrijorat Henric.
— Nu, a fugit după ce l-a rănit grav pe Maurevel şi a omorît doi soldaţi.
— Ah, viteazul de Mouy ! exclamă Henric.
— De Mouy era deci ? spuse repede de Alençon.
Henric îşi dădu seama că făcuse o greşeală.
— Cel puţin aşa cred — explică el — căci îi dădusem întîlnire ca să mă înţeleg cu el în privinţa fugii tale şi să-i spun că am renunţat la toate drepturile mele la tronul Navarei în favoarea ta.
— Atunci, dacă se află asta, sîntem pierduţi — zise ducele de Alençon, pălind.
— Da, căci Maurevel o să vorbească.
— Maurevel a primit o lovitură de sabie în gîtlej ; am aflat de la chirurgul care l-a îngrijit că înainte de opt zile n-o să poată scoate o vorbă.
— Opt zile ! E mai mult decît i-ar trebui lui de Mouy ca să se pună la adăpost.
— La urma urmei, poate că n-a fost domnul de Mouy.
— Crezi ? făcu Henric.
— Da, a dispărut foarte repede şi nu s-a văzut decît mantia vişinie.
— Într-adevăr — reluă Henric — o mantie vişinie este mai potrivită unui curtean decît unui soldat. Niciodată n-o să fie bănuit de Mouy sub o mantie vişinie.
— Dacă o să fie bănuit cineva — zise ducele de Alençon — o să fie mai curînd...
Se opri.

— Mai curînd domnul de La Mole — completă Henric.
— Fireşte, de vreme ce eu însumi m-am îndoit o clipă cînd l-am văzut fugind.
— Te-ai îndoit ! Într-adevăr, ar putea fi domnul de La Mole.
— Şi nu ştie nimic ? întrebă de Alençon.
— Nu, nimic, sau cel puţin, nimic de seamă.
— Frate — zise ducele — acum sînt sigur că el era.
— Drace ! exclamă Henric. Dacă-i aşa, regina, care ţine la el, o să se amărască foarte tare.
— Ţine la el ? întrebă ducele, buimac.
— Fără îndoială. Ai uitat, Francisc, că sora ta ţi l-a recomandat ?
— Da, ai dreptate — recunoscu ducele cu glasul stins. De aceea voiam să-i fiu pe plac şi de frică să nu-l compromită mantia lui cea vişinie, am urcat la el şi am luat-o la mine.
— Oh, oh ! făcu Henric. Asta zic şi eu prudenţă ! Acum nu numai că aş pune rămăşag, dar chiar aş jura că el a fost.
— Chiar şi în faţa justiţiei ? întrebă Francisc.
— Pe legea mea că da ! îi răspunse Henric. O fi venit cu vreo scrisoare din partea Margaretei.
— Dac-aş şti sigur că mă pot bizui pe mărturia ta — zise ducele de Alençon — mai-mai că l-aş acuza.
— Dacă l-ai acuza — răspunse Henric — înţelegi prea bine că nu te-aş contrazice.
— Dar regina ? întrebă de Alençon.
— Ah, da, regina !
— Trebuie să ştiu ce-i mai trece prin cap.
— Cu asta mă însărcinez eu.
— Drace ! Ar greşi dacă ne-ar contrazice, căci i se face acestui tînăr o minunată faimă de viteaz, care n-o să-l coste scump, căci o s-o cumpere pe credit. Este însă adevărat că s-ar putea să înapoieze şi capitalul, şi dobînda.
— Ei, ce să-i faci ! exclamă Henric. În lumea asta totul se plăteşte.
Şi salutîndu-l pe ducele de Alençon cu mîna şi cu un zîmbet, îşi vîrî capul cu luare-aminte prin uşa ce dădea în coridor ; după ce se încredinţă că nu-l vede nimeni, se furişă în grabă şi dispăru pe scara secretă ce ducea la Margareta.
Nici regina Navarei nu era mai liniştită ca soţul ei.
Expediţia nocturnă îndreptată împotriva ei şi a ducesei de Nevers de către rege, ducele de Anjou, ducele de Guise şi

Henric, pe care-l recunoscuse, o îngrijora foarte mult. Fireşte, nu exista vreo dovadă care s-o poată compromite, căci portarul, pe care La Mole şi Coconnas îl dezlegaseră de la gard, le dăduse asigurări că nu suflase o vorbă.

Fireşte însă că patru seniori de rangul celor cărora le ţinuseră piept doi simpli gentilomi ca La Mole şi Coconnas, nu se abătuseră întîmplător din drum, fără să ştie pentru ce anume o fac. Margareta se întoarse deci în zori, după ce petrecuseră restul nopţii la ducesa de Nevers. Se culcase pe dată, dar nu putuse dormi şi tresărea la cel mai mic zgomot.

Tocmai cînd era mai frămîntată, auzi bătăi la uşa secretă; după ce Gillonne îl recunoscu pe Henric, primi poruncă să-l lase să intre.

Henric se opri în pragul uşii; nimic nu trăda pe soţul jignit; zîmbetul obişnuit îi flutura pe buzele-i fine şi nici un muşchi al feţei nu-i dezvăluia tulburarea adîncă pe care o încercase de curînd.

Margaretei i se păru că o întreabă cu privirea dacă poate să-i vorbească între patru ochi. Margareta îl înţelese şi îi făcu semn Gillonnei să plece.

— Doamnă — spuse atunci Henric — ştiu cît de legată sînteţi de prietenii dumneavoastră şi mă tem că vă aduc veşti proaste.

— Care, domnule? întrebă Margareta.

— Unul din cei mai scumpi servitori ai noştri este acum foarte compromis.

— Cine?

— Iubitul conte de La Mole.

— Contele de La Mole compromis?! De ce?

— Din pricina celor întîmplate astă-noapte.

Margareta, cu toată stăpînirea de sine, roşi.

În sfîrşit, făcu o sforţare:

— Ce s-a întîmplat? întrebă ea.

— Cum se poate! se miră Henric. Nu aţi auzit zarva de astă-noapte din Luvru?

— Nu, domnule.

— Oh, vă felicit, doamnă! spuse Henric cu o naivitate încîntătoare. Înseamnă că aveţi un somn minunat.

— Şi, vă rog, ce s-a întîmplat?

— Buna noastră mamă îi dăduse ordin domnului de Maurevel ca, împreună cu şase soldaţi, să mă aresteze.

— Pe dumneavoastră, domnule?

— Da, pe mine.

— Pentru ce?

— Ah, cine poate tălmăci gîndurile unui spirit atît de profund ca al mamei noastre? Le respect, însă nu le cunosc.

— Şi nu eraţi la dumneavoastră?

— Nu, din întîmplare, nu! Aţi ghicit, doamnă, nu mă aflam acasă. Aseară, regele m-a invitat să-l însoţesc; dar dacă nu eram eu, a fost altcineva la mine.

— Cine?

— Se pare că era contele de La Mole.

— Contele de La Mole! exclamă Margareta.

— Pe Dumnezeul meu! Ce voinic mai e şi mititelul ăsta de provensal! continuă Henric. Închipuieşte-ţi că l-a rănit pe Maurevel şi a omorît doi soldaţi!

— L-a rănit pe domnul de Maurevel şi a omorît doi soldaţi... nu se poate!

— Cum! Vă îndoiţi de vitejia lui, doamnă?

— Nu, dar susţin că domnul de La Mole nu putea fi la dumneavoastră.

— Nu putea fi la mine?

— Pentru că... pentru că... — reluă Margareta, încurcată — pentru că era în altă parte.

— Ah, dacă puteţi dovedi că era în altă parte, atunci se schimbă lucrurile! O să spună unde a fost şi totul se va lămuri.

— Unde a fost? întrebă repede Margareta.

— Desigur... pînă deseară o să fie arestat şi interogat. Din păcate, sînt dovezi...

— Dovezi? Ce fel de dovezi?

— Bărbatul care s-a apărat cu atîta înverşunare purta o o mantie vişinie.

— Dar nu numai domnul de La Mole poartă o mantie vişinie... mai cunosc eu unul.

— Fără îndoială, şi eu îl cunosc... Dar, iată ce se va întîmpla: dacă nu era domnul de La Mole la mine, înseamnă că a fost celălalt, ce poartă o mantie vişinie. Şi acesta ştiţi cine este?

— Doamne, Dumnezeule!

— Iată primejdia; aţi sesizat-o ca şi mine; tulburarea dumneavoastră mi-o dovedeşte. Acum, să ne sfătuim ca doi oameni care vorbesc despre cel mai căutat lucru de pe lume... tronul, şi despre bunul cel mai preţios... viaţa. Dacă de Mouy este arestat, sîntem pierduţi.

— Da, înţeleg.

— Pe cînd domnul de La Mole nu compromite pe nimeni ; în afară de cazul cînd l-aţi crede în stare să născocească vreo poveste, ca, de pildă, că, din întîmplare, se afla la o petrecere cu anumite doamne... sau mai ştiu eu ce !

— Domnule — îi răspunse Margareta — dacă nu vă temeţi decît de asta, puteţi fi liniştit... Nu va spune nimic.

— Cum — făcu Henric — chiar dacă tăcerea lui i-ar putea aduce moartea ?

— Va tăcea, domnule.

— Sînteţi sigură ?

— Garantez !

— Atunci totul e în ordine ! spuse Henric, ridicîndu-se.

— Plecaţi, domnule ? întrebă repede Margareta.

— Oh, ce Dumnezeu ! Asta aveam să vă spun !

— Şi plecaţi ?

— Ca să caut o salvare din încurcătura în care ne-a vîrît pe toţi nebădăiosul cu mantia vişinie.

— Oh, Doamne, Doamne ! Bietul tînăr ! strigă îndurerată Margareta, frîngîndu-şi mîinile.

— Într-adevăr — spuse Henric, retrăgîndu-se — tare serviabil e iubitul domn de La Mole !

ŞNURUL REGINEI-MAME

Carol se întoarse cu un aer ironic şi zîmbitor în apartamentul lui, dar după ce stătu de vorbă zece minute cu mama sa, ai fi putut zice că aceasta îi cedase lui paloarea şi mînia ei, în timp ce ea îi luase buna dispoziţie.

— Domnul de La Mole — repetă Carol — domnul de La Mole !... Trebuie să-i chem pe Henric şi pe ducele de Alençon. Pe Henric, pentru că tînărul acesta era hughenot, şi pe ducele de Alençon, pentru că se afla în slujba lui.

— Cheamă-i, dacă vrei, fiule, dar n-ai să poţi afla nimic de la ei. Mi-e teamă că Henric şi Francisc sînt mai legaţi

decît se pare. Dacă o să-i întrebi, o să le dai de bănuit ; cred c-ar fi mai nimerit şi mai sigur să-i punem la încercare pe îndelete, timp de cîteva zile. Dacă îi laşi pe vinovaţi să răsufle, fiul meu, şi să creadă că nu-i mai urmăreşti, au să devină îndrăzneţi, mîndri, şi or să-ţi dea un prilej mai bun ca să-i nimiceşti ; atunci o să aflăm totul.

Carol se plimba nehotărît, mistuit de mînie ca un cal ce-şi roade frîul, apăsîndu-şi cu mîna crispată inima cuprinsă de bănuieli.

— Nu, nu — spuse el în cele din urmă — nu voi aştepta. Nu ştii ce înseamnă aşteptarea atunci cînd eşti, ca mine, urmărit de vedenii. De altfel, aceşti maimuţoi devin pe zi ce trece tot mai obraznici ; chiar astă-noapte, doi nătărăi au îndrăznit să ne ţină piept şi să se răzvrătească împotriva noastră... Dacă domnul de La Mole este nevinovat, foarte bine ; dar nu m-aş supăra să ştiu unde a fost domnul de La Mole astă-noapte, pe cînd soldaţii mei erau bătuţi în Luvru, iar eu, în strada Cloche-Percée. Să fie căutaţi deci ducele de Alençon şi pe urmă Henric ; vreau să-i întreb pe fiecare în parte. Cît despre dumneata, mamă, poţi rămîne.

Caterina se aşeză. Pentru un spirit hotărît ca al ei, orice întîmplare — îndrumată de mîna ei puternică — putea s-o apropie de ţel, chiar dacă părea s-o îndepărteze. Orice ciocnire provoacă un zgomot sau o scînteie. Zgomotul călăuzeşte, scînteia luminează...

Ducele de Alençon intră ; convorbirea pe care o avusese cu Henric îl pregătise pentru această întrevedere ; era deci destul de calm.

Aşa că răspunse fără şovăială. Cum fusese înştiinţat de maică-sa să nu iasă din camera lui, el nu ştia nimic din toate cîte se petrecuseră peste noapte. Atîta numai că apartamentul lui, dînd pe acelaşi coridor cu cel al regelui Navarei, i se păruse mai întîi că aude un zgomot de parcă cineva ar fi spart o uşă, apoi înjurături şi focuri de armă.

Abia atunci se încumetase să crape uşa, şi văzuse fugind un om îmbrăcat într-o mantie vişinie.

Carol şi mama lui schimbară o privire.

— Cu o mantie vişinie, zici ? întrebă regele.

— Cu o mantie vişinie — răspunse de Alençon.

— Şi mantia asta vişinie nu te-a făcut să bănuieşti pe nimeni ?

Ducele de Alençon îşi adună toate puterile ca să mintă cu aerul cel mai firesc din lume.

— La prima vedere — spuse el — trebuie să vă mărturisesc că mi s-a părut că era mantia unuia dintre gentilomii mei.
— Şi cum îl cheamă ?
— Domnul de La Mole.
— Dar de ce domnul de La Mole nu se afla lîngă tine, aşa cum s-ar fi cuvenit ?
— Îl lăsasem liber — spuse ducele.
— Bine. Poţi pleca — făcu Carol.
Ducele de Alençon se îndreptă spre uşa prin care intrase.
— Nu pe-acolo ! îi strigă Carol. Pe-aici.
Şi îi arătă pe cea care dădea în camera doicii.
Carol ţinea ca Francisc să nu dea ochii cu Henric. Nici prin gînd nu-i trecea că se şi văzuseră pentru o clipă, şi că aceasta le fusese de-ajuns celor doi cumnaţi să se pună de acord...
La un semn făcut de Carol, Henric intră la rîndu-i, pe aceeaşi uşă pe care intrase şi de Alençon.
Henric nu aşteptă să fie întrebat de Carol.
— Sire — zise el — ce bine a făcut maiestatea voastră că m-a chemat, căci tocmai veneam să-i cer să-mi facă dreptate.
Carol se încruntă.
— Da, dreptate — spuse din nou Henric. Mai întîi, am să-i mulţumesc maiestăţii voastre că m-a luat ieri seară s-o însoţesc. Căci, luîndu-mă cu ea, am înţeles acum că mi-a salvat viaţa. Dar cu ce m-am făcut vinovat ca să încerce cineva să mă ucidă ?
— Nu era vorba de un asasinat — interveni brusc Caterina — ci de o arestare.
— Ei bine, fie — spuse Henric. Ce crimă am făcut ca să fiu arestat ? Dacă am vreo vină, şi acum sînt la fel de vinovat ca şi aseară. Cu ce am greşit, sire ?
Carol se uită la mama lui, neştiind ce să răspundă.
— Fiul meu — vorbi Caterina — primeşti oameni dubioşi.
— Bine — răspunse Henric. Şi oamenii aceştia dubioşi mă compromit. Nu-i aşa, doamnă ?
— Da, Henric.
— Numiţi-i, numiţi-i ! Cine sînt ? Puneţi-ne faţă-n faţă.
— La urma urmei — zise Carol — Henric are dreptul să ceară lămuriri.

— Şi le şi cer ! reluă Henric, care voia să profite de poziţia lui avantajoasă. Te întreb pe tine, bunul meu frate Carol, şi pe domnia voastră, buna mea mamă Caterina. De cînd m-am căsătorit cu Margareta, nu m-am purtat ca un soţ bun? Întrebaţi-o pe ea. Nu m-am purtat ca un bun catolic ? Întrebaţi-l pe duhovnicul meu. Nu m-am purtat ca o rudă bună ? Întrebaţi-i pe toţi cei ce au luat parte la vînătoarea de ieri.
— Da, e adevărat, dragă Henric — făcu regele. Dar ce vrei, se spune că te ţii de uneltiri.
— Împotriva cui ?
— Împotriva mea.
— Sire, dac-aş fi uneltit împotriva voastră, n-aveam decît să las lucrurile în voia lor atunci cînd calul, cu coapsa sfărîmată, nu se mai putea ridica şi cînd mistreţul se năpustea ca turbat împotriva maiestăţii voastre.
— Ei, drăcia dracului, mamă ! Ştii că are dreptate !
— Dar, ia spune-mi, cine era la tine astă-noapte ?
— Doamnă — îi zise Henric — într-o vreme în care puţini pot răspunde de ei înşişi, cum aş putea răspunde eu de alţii ? Am plecat de acasă pe la şapte seara, iar pe la zece, fratele meu Carol m-a luat cu el. Şi am rămas împreună toată noaptea. Nu puteam să fiu şi cu maiestatea sa, şi să ştiu şi ce se petrece acasă.
— Dar nu-i mai puţin adevărat că un om de-al tău a ucis doi ostaşi ai maiestăţii sale şi l-a rănit pe domnul de Maurevel — spuse Caterina.
— Un om de-al meu ? întrebă Henric. Şi cine era acest om, doamnă ? Numiţi-l !
— Toată lumea îl acuză pe domnul de La Mole.
— Domnul de La Mole nu e unul din oamenii mei, doamnă. Domnul de La Mole face parte din suita domnului de Alençon, căruia i-a fost prezentat de către fiica dumneavoastră !
— Ce mai încoace încolo ! făcu Carol. Spune, Henriot : domnul de La Mole a fost sau nu la tine ?
— De unde să ştiu eu asta, sire ? Nu pot spune nici da, nici nu... Domnul de La Mole este o preasupusă slugă, credincios ca nimeni altul, reginei Navarei, şi care, adesea, îmi aduce răvaşe fie de la Margareta, căreia îi e recunoscător că l-a prezentat domnului duce de Alençon, fie chiar de la domnul duce. N-aş putea spune că nu era el !
— El era ! exclamă Caterina. A fost recunoscut după mantia lui vişinie.
— Domnul de La Mole are deci o mantie vişinie ?

— Da.

— Şi cel care le-a făcut de petrecanie celor doi soldaţi ai mei şi domnului de Maurevel...

— Purta o mantie vişinie ? întrebă Henric.

— Întocmai — spuse Carol.

— Nu mai am nimic de spus — adăugă bearnezul. Dar, în acest caz, mi se pare firesc ca în loc să mă chemaţi pe mine, care nu eram acasă, să-l fi întrebat pe domnul de La Mole ce, după cum afirmaţi, se afla în apartamentul meu. Trebuie să atrag atenţia maiestăţii sale asupra unui fapt.

— Care ?

— Dacă eu, văzînd un ordin iscălit de regele meu, m-aş fi apărat în loc să mă supun, aş fi fost vinovat şi aş fi meritat orice pedeapsă ; dar nu eram eu, ci un necunoscut şi pe care acest ordin nu-l privea ; au vrut să-l aresteze pe nedrept şi s-a apărat, chiar prea bine, dar era în drept s-o facă.

— Totuşi... — murmură Caterina.

— Doamnă — făcu Henric — ordinul mă privea pe mine ?

— Da — îi răspunse Caterina — şi purta semnătura maiestăţii sale.

— Dar mai scria în el ca să fie arestat oricine va fi găsit în lipsa mea ?

— Nu — spuse Caterina.

— Atunci — reluă Henric — dacă nu se dovedeşte că uneltește şi împreună cu mine şi cel care se afla în cameră, omul acela este nevinovat.

După aceea, întorcîndu-se spre Carol al IX-lea :

— Sire, nu părăsesc Luvrul. Sînt chiar gata să mă predau. E de ajuns doar un cuvînt al maiestăţii voastre şi pe loc mă duc în orice închisoare aţi vrea. Dar pînă la dovada contrarie, am dreptul să mă numesc şi mă voi numi preacredinciosul supus şi frate al maiestăţii voastre.

Şi, cu o demnitate ce nu-i era în obicei, Henric făcu o plecăciune în faţa lui Carol şi se retrase.

— Bravo, Henriot ! zise Carol după plecarea regelui Navarei.

— Bravo pentru că ne-a bătut ? făcu Caterina.

— Şi de ce n-aş aplauda ? Cînd facem exerciţii de scrimă şi el mă atinge, nu-i spun tot „bravo" ? Greşeşti, mamă, cînd îl desconsideri pe băiatul ăsta !

— Fiul meu — zise Caterina, strîngîndu-i mîna lui Carol al IX-lea — nu-l desconsider, dar mă tem de el.

— Ei bine, nu ai dreptate, mamă. Henric îmi este prieten şi aşa cum a afirmat, dacă mi-ar fi fost duşman, nu m-ar fi scăpat de mistreţ.

— Da — răspunse Caterina — pentru ca ducele de Anjou, duşmanul lui personal, să ajungă rege al Franţei ?

— Mamă, n-are importanţă de ce m-a scăpat Henriot de la moarte ; important este că-i datorez viaţa şi, pe toţi dracii, nu vreau să aibă vreo neplăcere. Cît despre domnul de La Mole, ei bine, o să mă înţeleg cu fratele meu, ducele de Alençon, pentru că este curteanul lui.

Cu aceste cuvinte, Carol al IX-lea lăsă să se înţeleagă că a terminat ce avea de vorbit cu mama sa. Aceasta se retrase, căutînd să găsească un răspuns bănuielilor sale.

Cum domnul de La Mole era un om prea neînsemnat, nu era de nici un folos planurilor ei.

Ajungînd în camera sa, Caterina, la rîndul ei, o găsi pe Margareta care o aştepta.

— Ah, ah ! făcu ea. Tu eşti, fata mea ? Am trimis după tine aseară.

— Ştiu, doamnă ; dar ieşisem.

— Şi azi-dimineaţă ?

— Azi-dimineaţă, doamnă, am venit să vă spun că maiestatea voastră este pe cale să săvîrşească o mare nedreptate.

— Care ?

— Vreţi să arestaţi pe contele de La Mole.

— Te înşeli, fiica mea ; eu nu arestez pe nimeni. Regele arestează.

— Să nu ne jucăm cu vorbele, doamnă, atunci cînd se petrec lucruri atît de grave. Domnul de La Mole va fi arestat, nu-i aşa ?

— Probabil.

— Sub acuzarea că se afla astă-noapte în camera regelui Navarei şi a omorît doi soldaţi, rănindu-l pe domnul de Maurevel, nu-i aşa ?

— Într-adevăr, este acuzat de această crimă.

— Este o acuzaţie nedreaptă, doamnă — îi zise Margareta — domnul de La Mole nu este vinovat !

— Domnul de La Mole nu este vinovat ! repetă Caterina cu o tresărire de bucurie, ghicind că din spusele Margaretei se poate desluşi ceva ce fusese ascuns.

— Nu — reluă Margareta — nu este vinovat şi nu poate fi, pentru că nu se afla la rege.

— Şi unde era ?
— La mine, doamnă.
— La tine ?
— Da, la mine.
La auzul acestei mărturisiri făcută de un vlăstar regesc, Caterina ar fi trebuit s-o străfulgere cu privirea, dar se mulţumi să încrucişeze braţele.
— Şi... — spuse ea după o clipă de tăcere — dacă domnul de La Mole va fi arestat şi interogat...
— Va mărturisi unde se afla şi cu cine a fost, mamă — răspunse Margareta, deşi era sigură că nu aşa s-ar fi întîmplat lucrurile.
— În cazul ăsta, ai dreptate, fiica mea, domnul de La Mole nu trebuie să fie arestat.
Margareta se înfioră ; i se păru că în felul cum maică-sa pronunţase aceste cuvinte, se ascundea ceva tainic şi îngrozitor ; n-avea însă ce să-i răspundă, pentru că ceea ce ceruse îi fusese acordat.
— Dar atunci — spuse Caterina — dacă domnul de La Mole nu se afla la rege, cine era ?
Margareta tăcu.
— Pe acesta îl cunoşti, fiica mea ? o întrebă Caterina.
— Nu, mamă — îi răspunse Margareta, cu un glas şovăielnic.
— Nu prea ai încredere în mine.
— Vă repet, doamnă, că nu-l cunosc — răspunse din nou Margareta, pălind fără să vrea.
— Bine, bine — zise nepăsătoare Caterina. O să ne informăm. Du-te, fata mea ; linişteşte-te, mama ta veghează şi îţi apără onoarea.
Margareta ieşi.
— Ah — murmură Caterina — se unesc ; Henric şi Margareta se înţeleg ; femeia să fie mută iar bărbatul orb. Da, copiii mei, sînteţi dibaci şi vă credeţi puternici ; dar puterea stă în unirea voastră şi am să vă distrug eu unul după altul. De altfel, o să vină o zi cînd Maurevel o să poată vorbi sau scrie, o să rostească un nume sau o să înşire şase litere şi atunci totul se va lămuri... Da, dar de azi pînă atunci vinovatul o să se pună la adăpost. Cel mai bun lucru de făcut acum e să-i despart pe dată...

Chibzuind acest plan, Caterina se îndreptă din nou spre apartamentul fiului ei, pe care-l găsi stînd de vorbă cu ducele de Alençon.
— Ah, ah ! făcu Carol, încruntîndu-se. Dumneata, mamă ?
— De ce n-ai spus şi „iar" ? Cuvîntul ţi-a trecut prin minte.
— Ce gîndesc mă priveşte doar pe mine, doamnă — spuse regele cu tonul brutal pe care-l avea uneori chiar cînd i se adresa Caterinei. Ce vrei de la mine ? Spune repede !
— Ei bine, ai dreptate, fiul meu — îi spuse Caterina. Iar tu, Francisc, greşeai.
— De ce, doamnă ? întrebară cei doi prinţi.
— Domnul de La Mole n-a călcat pe la regele Navarei.
— Ah, ah ! exclamă Francisc, pălind.
— Şi atunci, cine era ? întrebă Carol.
— Nu ştim încă, dar o vom afla cînd Maurevel o să fie în stare să vorbească. Deci, să lăsăm chestiunea asta şi să revenim la domnul de La Mole.
— Ei bine, mamă, ce vrei cu domnul de La Mole, dacă nu se afla la regele Navarei ?
— Nu — spuse Caterina — nu era la rege, dar se afla la... regină.
— La regină ! repetă Carol, izbucnind într-un rîs nervos.
— La regină ! şopti de Alençon, făcîndu-se palid ca un cadavru.
— Nu, nu se poate — zise Carol — ducele de Guise mi-a spus că s-a întîlnit în drum cu litiera Margaretei.
— Da, aşa-i — aprobă Caterina — are o casă în oraş.
— În strada Cloche-Percée ! strigă regele.
— Oh, oh ! Asta le întrece pe toate ! exclamă ducele de Alençon, înfigîndu-şi unghiile în piept. Şi unde mai pui că mi l-a recomandat tocmai mie !
— Ah ! Da, acum îmi dau seama ! spuse regele, oprindu-se deodată. Atunci el s-a apărat astă-noapte şi mi-a aruncat un vas de argint în cap, ticălosul !
— Da, ticălosul ! repetă Francisc.
— Aveţi dreptate, copiii mei — spuse Caterina, fără să pară a înţelege ce-i îndemna pe fiecare din ei să vorbească cu atîta patimă. Aveţi dreptate ; un singur cuvînt al acestui gentilom ar putea stîrni un scandal fără pereche ; ar dezonora un vlăstar regesc, o clipă de beţie ar fi de ajuns...
— Sau de lăudăroşenie — zise Francisc.

— Da, fireşte — aprobă Carol — dar nu-l putem da pe mîna justiţiei, decît dacă Henriot consimte să facă o plîngere.

— Fiul meu — zise Caterina, apăsînd cu mîna pe umărul lui Carol, în aşa fel, încît să-i atragă atenţia asupra propunerilor pe care voia să le facă. Ascultă bine ce-ţi spun : s-a săvîrşit o crimă şi e primejdie de scandal. Dar nu cu judecători şi călăi se pedepsesc astfel de crime săvîrşite împotriva unei maiestăţi regale. Dac-aţi fi gentilomi de rînd, n-aş avea nevoie să vă învăţ ce să faceţi, pentru că amîndoi sînteţi viteji ; dar fiind prinţi, nu puteţi să încrucişaţi spada cu a unui boiernaş ; gîndiţi-vă la o răzbunare cu adevărat demnă de rangul unor prinţi.

— Pe toţi dracii — strigă Carol — ai dreptate, mamă, şi am să mă gîndesc !

— Am să te ajut, frate ! exclamă Francisc.

— Eu plec — spuse Caterina, dezlegîndu-şi şnurul de mătase neagră ce-i înfăşura de trei ori mijlocul şi ale cărui capete, terminate fiecare cu un ciucure, îi atîrnau pînă la genunchi. Eu mă retrag, dar vă las şnurul în locul meu.

Şi-l aruncă la picioarele lor.

— Ah, ah ! făcu Carol.

— Şnurul ăsta... — zise de Alençon ridicîndu-l.

— Înseamnă pedeapsă şi tăcere — spuse Caterina, bucuroasă de izbîndă. Dar n-ar strica să-l chemaţi şi pe Henric la treaba asta.

Şi ieşi.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! exclamă ducele de Alençon — nimic mai uşor : cînd Henric o să afle că nevastă-sa îl înşală... Şi atunci — adăugă el întorcîndu-se spre rege — sînteţi de părerea mamei noastre ?

— Din toate punctele de vedere — aprobă Carol, ştiind că vîră groaza în sufletul ducelui de Alençon. Margareta o să se necăjească, dar Henric o să se bucure.

Apoi, chemînd un ofiţer al gărzii, porunci să fie înştiinţat Henric să vină ; dar se răzgîndi.

— Nu, nu — zise el — mă duc eu să-i vorbesc. Tu, Francisc, anunţă-i pe Anjou şi pe Guise.

Şi ieşind din apartamentul său, o apucă pe scăriţa în formă de melc ce ducea la catul al doilea şi răspundea drept în faţa uşii lui Henric.

După interogatoriul din care se descurcase atît de bine, Henric folosi clipa de răgaz ca să dea fuga la doamna de Sauve. Aici îl găsi pe Orthon, care îşi revenise cu totul de pe urma leşinului ; dar el nu-i putu spune decît că nişte oameni năvăliseră în apartamentul lui şi căpetenia lor îl lovise cu mînerul spadei în cap, ameţindu-l. Pe urmă nimeni nu i-a mai dat atenţie. Caterina îl văzuse leşinat şi crezuse că e mort. Apoi îşi revenise în fire după plecarea reginei-mame, dar înainte să vină căpitanul gărzii însărcinat să înlăture urmele luptei din cameră, Orthon s-a refugiat la doamna de Sauve.

Henric o rugă pe Charlotte să-l adăpostească pe tînăr pînă ce va primi veşti de la de Mouy care, fără îndoială, îi va scrie din locul în care s-a ascuns. Atunci îl va trimite pe Orthon să ducă răspunsul său lui de Mouy şi astfel va putea să se bizuie pe doi oameni devotaţi, în loc de unul.

După ce luase aceste hotărîri, Henric se înapoiase la el şi tocmai se gîndea, măsurînd camera în lung şi în lat, cînd deodată, uşa se deschise şi apăru regele.

— Maiestatea voastră ! exclamă Henric, ieşindu-i în întîmpinare.

— Chiar eu, în persoană... Într-adevăr, dragă Henric, eşti un băiat minunat şi simt că te iubesc din ce în ce mai mult.

— Sire — spuse Henric — maiestatea voastră mă copleşeşte.

— Ai o singură vină, dragă Henric.

— O vină ? Aceea pentru care maiestatea voastră m-a dojenit de cîteva ori, de a prefera vînătoarea pe jos celei călare ?

— Nu, nu vorbesc de asta, dragă Henric. Mă gîndesc la alta.

— O rog pe maiestatea voastră să-mi explice şi voi căuta să mă îndrept — spuse Henric care, după zîmbetul lui Carol, îşi dăduse seama că regele era în toane bune.

— Vina ta e că deşi ai ochi ageri, nu vezi prea limpede.

— S-ar putea oare, sire, să fiu miop fără să-mi dau seama ?

— Mai rău, dragă Henric, mai rău, eşti orb !

— Ah ! Într-adevăr ! spuse bearnezul. Dar nu cumva sînt orb pentru că închid ochii ?

— Ba bine că nu! făcu Carol. Te şi cred în stare de aşa ceva! În orice caz, eu am să ţi-i deschid.
— Domnul a spus: să se facă lumină şi lumină s-a făcut. Maiestatea voastră este trimisul lui Dumnezeu pe pămînt; poate deci să facă aici ceea ce Dumnezeu face în ceruri; ascult!
— Cînd Guise a spus aseară că soţia ta tocmai trecuse însoţită de un filfizon, n-ai vrut să crezi.
— Sire — zise Henric — cum să cred că sora maiestăţii voastre ar putea săvîrşi o asemenea imprudenţă!
— Cînd ţi-a spus că soţia ta se dusese în strada Cloche-Percée, tot n-ai vrut să crezi.
— Cum aş fi putut să cred că un vlăstar regesc al Franţei îşi primejduieşte în public bunul său renume?
— Cînd am asediat casa din strada Cloche-Percée, şi eu m-am trezit cu un ibric de argint în umăr, Anjou cu un compot de portocale în cap şi Guise cu o halcă de porc mistreţ în obraz, ai văzut doi bărbaţi şi două femei?
— Nu am văzut nimic, sire. Maiestatea voastră poate îşi aminteşte că eu puneam întrebări portarului.
— Da, fir-ar să fie, numai că eu am văzut!
— Ah, dacă maiestatea voastră a văzut, se schimbă lucrurile.
— Adică am văzut doi bărbaţi şi două femei. Ei bine, acum ştiu fără putinţă de îndoială că una din ele era Margareta şi unul din bărbaţi, domnul de La Mole.
— Bine, dar atunci — zise Henric — dacă domnul de La Mole era în strada Cloche-Percée, nu putea fi aici!
— Nu — spuse Carol — nu era aici. Dar nu e vorba de cine era aici! Asta o s-o aflăm noi cînd dobitocul de Maurevel o să poată vorbi sau scrie. E vorba de Margareta, care te înşală!
— Ei — făcu Henric — nu daţi crezare bîrfelilor!
— Cînd îţi spuneam că eşti mai mult decît miop, că eşti orb! Ce dracu', vrei să mă crezi odată, încăpăţînatule? Margareta te înşală şi deseară o să-l strîngem de gît pe amantul ei.
Henric se dădu înapoi, surprins, şi se uită uluit la cumnatul său.
— Mărturiseşte, Henric, că nu eşti supărat. Margareta poate să ţipe ca din gură de şarpe, dar pe legea mea, cu atît mai rău. Eu însă nu vreau ca ea să te nefericească. Că Condé e înşelat de ducele de Anjou, nu-mi pasă; căci Condé e duşmanul meu; dar tu, tu eşti fratele meu; îmi eşti mai mult decît un frate, un prieten...

— Dar, sire...
— Nu vreau să fii jignit, nu vreau să-şi bată joc de tine; de prea multă vreme eşti luat în zeflemea de filfizonii ăştia care vin din provincie ca să adune firimiturile ospăţurilor noastre şi ne fură femeile; să poftească să mai vină! Ai fost înşelat, dragă Henric, se poate întîmpla oricui, dar, ţi-o jur, o să primeşti satisfacţie deplină. Şi mîine o să umble vorba: „Mii de draci! Se pare că regele Carol îl iubeşte pe fratele său, Henriot, căci astă-noapte i-a ieşit limba de un cot lui La Mole!"
— Bine, sire — zise Henric — planul e stabilit definitiv?
— Stabilit, hotărît, decis; filfizonul n-o să aibă de ce să se plîngă. La expediţie participă, în afară de mine, ducele de Anjou, ducele de Alençon şi ducele de Guise; un rege, doi vlăstari regeşti şi un prinţ suveran; fără să te mai punem la socoteală pe tine.
— Cum fără să mă puneţi la socoteală?
— Da, căci ai să mergi cu noi.
— Eu?!
— Da, tu; înfigi pumnalul în flăcău, ca un adevărat rege, în timp ce noi îl sugrumăm.
— Sire — spuse Henric — bunătatea dumneavoastră mă copleşeşte; dar cum aţi aflat?
— Ei, drace! Caraghiosul se pare că s-a lăudat. Se duce la ea cînd la Luvru, cînd în strada Cloche-Percée. Fac versuri împreună; aş dori mult să văd versurile acestui filfizon; fac şi pastorale; vorbesc despre Bion şi Moschus; uneori de Daphnis, altă dată de Corydon. Roagă-te cel puţin lui Dumnezeu pentru mine!
— Sire — spune Henric — gîndindu-mă bine...
— Ce?
— Maiestatea voastră va înţelege că nu pot lua parte la această expediţie. Să particip chiar eu, ar fi nepotrivit. Prea mă priveşte îndeaproape, pentru ca prezenţa mea să nu fie socotită drept cruzime. Maiestatea voastră o răzbună pe soră-sa, pedepsind un înfumurat care mi-a calomniat soţia; ceea ce este foarte firesc; Margareta, pe care continui s-o socotesc nevinovată, sire, nu va fi dezonorată; dar, dacă eu iau parte, situaţia se schimbă; participarea mea ar face dintr-un act de dreptate un act de răzbunare. Nu ar mai fi o execuţie, ci o crimă; soţia mea n-ar mai fi o femeie calomniată, ci una vinovată.

— Pe legea mea, Henric, vorba ta e de aur! Chiar adineauri îi spuneam mamei că eşti deştept ca un drac.

Carol se uită cu admiraţie la cumnatul lui, care făcu o plecăciune de mulţumire.

— Totuşi — adăugă Carol — eşti mulţumit că scapi de filfizon?

— Tot ce face maiestatea voastră e bine făcut — răspunse regele Navarei.

— Bine, bine, atunci lasă-mă pe mine să-ţi fac treaba; fii liniştit, n-o să fie prost făcută.

— Am încredere în voi, sire — zise Henric.

— Dar spune-mi, te rog, la ce oră se duce de obicei la soţia ta?

— Pe la nouă seara...

— Şi o părăseşte?

— Înainte de sosirea mea, căci nu-l întîlnesc niciodată.

— Pe la...

— Pe la unsprezece.

— Bine, coboară deseară la miezul nopţii, treaba o să fie făcută.

Carol îi strînse călduros mîna lui Henric, îl asigură încă o dată de prietenia lui şi ieşi fluierînd cîntecul său preferat, de vînătoare.

„Ei, drăcia dracului! îşi zise bearnezul, urmărindu-l cu privirea pe Carol. M-ar mira să mă înşel. Să mă ia dracu' dacă şi pe asta nu tot regina-mamă a pus-o la cale! Nu ştie ce să mai scornească doar ca să ne învrăjbească pe mine şi pe nevastă-mea! O căsătorie ca a noastră!"

Şi Henric izbucni în rîs, aşa cum rîdea el cînd nu-l vedea şi nu-l auzea nimeni.

În ziua cînd s-au petrecut cele povestite mai sus, pe la ceasurile şapte seara, într-o cameră din Luvru, un tînăr frumos, după ce făcuse o baie, se plimba de colo pînă colo prin faţa unei oglinzi, fredonînd un cîntec.

Lîngă el, pe un pat, dormea, sau mai bine zis se întinsese la odihnă, un alt tînăr.

Primul era prietenul nostru La Mole, despre care se vorbise atît de mult în cursul zilei şi despre care se vorbea poate şi mai mult la această oră, fără ca el să bănuiască; celălalt era Coconnas.

Într-adevăr, vijelia se dezlănţuise în jurul lui La Mole, fără ca el să audă bubuitul tunetului şi fără să vadă strălucirea fulgerului. După ce se întorsese acasă pe la trei

dimineaţa, lenevise în pat pînă la trei după-amiază, cînd aţipind, cînd lăsîndu-se furat de visuri, şi clădind castele pe nisipul mişcător care se chema viitorul; se ridicase apoi din pat, stătuse un ceas la baia la modă pe atunci, mîncase la jupînul La Hurière şi, întors la Luvru, îşi termina găteala spre a se duce la regină la ora obişnuită.

— Şi zici că ai mîncat? îl întrebă căscînd Coconnas.

— Pe legea mea, cu o poftă ca de lup!

— La mine nu te-ai gîndit, egoistule?

— Dormeai dus şi n-am vrut să te trezesc. Dar ştii ceva, poţi să sari peste prînz şi să iei cina. Şi mai ales, nu uita să-i ceri jupînului La Hurière din vinişorul de Anjou, pe care l-a primit zilele astea.

— E bun?

— Încearcă-l, atîta îţi spun.

— Şi tu unde te duci?

— Ei — făcu La Mole, mirat de întrebare — unde să mă duc?! Să-i fac curte reginei.

— Ascultă — îi zise Coconnas — ce-ar fi să dau o raită pe la căsuţa noastră din strada Cloche-Percée, şi să mă mai înfrupt din ce-a rămas de ieri? Şi, mai ales, să mai trag o duşcă din vinul ăla de Alicante, care te scoală din morţi!

— Ar fi primejdios, prietene Annibal, după toată zarva de astă-noapte. De altfel, n-am făcut noi legămînt să nu ne mai ducem acolo singuri? Dă-mi, te rog, mantia!

— Da, pe legea mea, ai dreptate — aprobă Coconnas — uitasem! Dar unde dracu' ţi-e mantia? Ah, uite-o!

— Nu, nu pe cea neagră o vreau, pe cea vişinie. Regina mă place mai mult cu asta.

— Pe legea mea — zise Coconnas, după ce se uită după ea pretutindeni — caută-ţi-o şi singur, că eu n-o găsesc!

— Cum — se miră La Mole — n-o găseşti? Unde dracu' o fi?

— Poate ai vîndut-o...

— La ce bun? Mai am şase scuzi.

— Atunci ia-o pe-a mea!

— Ah, da... o mantie galbenă cu un pieptar verde! O să arăt ca un papagal.

— Pe cinstea mea, sucit om mai eşti! Descurcă-te cum te taie capul!

Tocmai atunci, după ce La Mole întorsese camera pe dos şi şi începuse să-i înjure pe hoţii care îndrăzniseră să se furi-

şeze pînă la Luvru, sosi un paj al ducelui de Alençon, cu nepreţuita mantie vişinie, atît de căutată.

— Ah ! strigă La Mole. Uite-o, în sfîrşit !

— Mantia dumneavoastră, domnule ?... întrebă pajul. Da, domnul duce v-a luat-o pentru că pusese rămăşag în privinţa nuanţei ei.

— Oh ! făcu La Mole. O căutam doar pentru că voiam să ies, dar dacă alteţa sa doreşte s-o mai păstreze...

— Nu, domnule conte, nu mai are nevoie.

Pajul ieşi. La Mole îşi prinse mantia.

— Ei bine — continuă La Mole — ce-ai hotărît ?

— Habar n-am !

— Te găsesc tot aici desearā ?

— De unde vrei să ştiu ?

— Aşadar, nu ştii ce-o să faci peste două ore ?

— Ştiu prea bine ce vreau să fac, dar nu ştiu ce-o să mi se poruncească.

— Ducesa de Nevers ?

— Nu, ducele de Alençon.

— Ai dreptate, am băgat de seamă de la un timp că nu te mai slăbeşte cu prietenia.

— Da, aşa-i — spuse Coconnas.

— Atunci, eşti un om făcut — rîse La Mole.

— Fugi de-aici ! zise Coconnas. El, care e cel mai mic !

— Oh ! exclamă La Mole. Are atîta ambiţie să ajungă el cel mai vîrstnic, că, mai ştii, poate face Dumnezeu vreo minune cu el. Va să zică, nu ştii unde o să fii deseară ?

— Nu.

— Dracu' să te ia... sau, mai bine zis, adio !

„Grozav mai e La Mole ăsta — se gîndi Coconnas — vrea totdeauna să ştie unde-o să fiu ! Parcă pot să ştiu ! Mai bine să mai trag nişte aghioase !"

Şi se culcă din nou. Cît despre La Mole, îşi luă zborul spre apartamentul reginei.

Cînd ajunse în coridorul pe care-l cunoaştem, se întîlni cu ducele de Alençon.

— Ah, dumneavoastră, domnule de La Mole ? se miră prinţul.

— Da, monseniore — îi răspunse La Mole cu plecăciune.

— Ieşi din Luvru ?

— Nu, alteţă ; mă duc la regina Navarei să-i prezint omagiile mele.

— Şi pe la ce oră pleci de la ea, domnule de La Mole ?

— Alteţa voastră doreşte să-mi dea vreo poruncă ?

— Nu, deocamdată nu, dar doresc să-ţi vorbesc deseară.

— Pe la ce oră ?

— Între nouă şi zece.

— Voi avea cinstea să mă prezint alteţei voastre la această oră.

— Bine, te aştept !

La Mole mai făcu o plecăciune şi îşi continuă drumul.

„Ducele ăsta — îşi zise — e uneori palid ca un cadavru. Ciudat !"

Şi bătu la uşa reginei. Gillonne, care stătea de veghe, aşteptîndu-l să vină, îl conduse la Margareta.

Aceasta se îndeletnicea cu o treabă ce părea că o oboseşte foarte tare : în faţa ei se afla o hîrtie plină de ştersături şi un volum din opera lui Isocrate. Îi făcu semn lui La Mole s-o lase să termine paragraful ; după puţin timp, terminînd, aruncă pana şi-l pofti pe tînăr să se aşeze alături de ea.

La Mole strălucea. Niciodată nu mai fusese atît de frumos, niciodată atît de vesel.

— Din greceşte ! exclamă el, aruncîndu-şi ochii pe carte. Un discurs de Isocrate ! Ce vreţi să faceţi cu el ? Iar aci aţi scris pe latineşte : „*Ad Sarmatiae legatos reginae Margarite concio* !" Le veţi ţine un discurs barbarilor acestora pe latineşte ?

— Trebuie, pentru că ei nu ştiu franţuzeşte.

— Dar cum puteţi alcătui răspunsul, înainte de a şti discursul pe care-l vor rosti ei ?

— O femeie mai făţarnică decît mine te-ar fi lăsat să crezi că improvizez, dar faţă de tine, Hyacintul meu drag, nu folosesc asemenea şiretlicuri. Mi s-a comunicat discursul şi fac răspunsul.

— Deci ambasadorii vor sosi curînd ?

— Au şi sosit azi-dimineaţă.

— Nu ştie nimeni ?

— Au sosit pe neaşteptate. Primirea lor oficială a fost amînată, mi se pare, pînă poimîine. De altminteri, ai să vezi că ceea ce am scris astă-seară aduce destul de bine cu un discurs al lui Cicero — spuse Margareta, cu un aer satisfăcut şi care nu era lipsit de o nuanţă de pedanterie. Dar să lăsăm fleacurile astea ! Să vorbim mai bine de ce ţi s-a întîmplat.

— Mie ?

— Da.
— Ce mi s-a întîmplat ?
— Hai, hai ! Degeaba faci pe viteazul, te găsesc puţin cam palid.
— Atunci am dormit prea mult ; vă cer umil iertare.
— Haide, haide, nu face pe grozavul, că ştiu tot !
— Vă rog, fiţi bună, comoara mea, şi puneţi-mă la curent, căci habar n-am ce s-a petrecut.
— Te rog să-mi răspunzi fără ocol. Ce ţi-a cerut regina-mamă ?
— Regina-mamă, mie ?! Voia să-mi vorbească ?
— Cum, n-ai văzut-o ?
— Nu.
— Nici pe regele Carol ?
— Nu.
— Nici pe regele Navarei ?
— Nu.
— Dar pe ducele de Alençon ?
— Da, adineauri l-am întîlnit pe coridor.
— Şi ce ţi-a spus ?
— Că o să-mi dea cîteva ordine deseară, între nouă şi zece.
— Altceva nimic ?
— Nu, nimic.
— Ciudat !
— Ciudat ? De ce ?
— Că nu ştii nimic.
— Dar ce s-a întîmplat ?
— S-a întîmplat că toată ziulica, nenorocitule, ai fost pe marginea unei prăpăstii.
— Eu ?!
— Da, tu.
— De ce ?
— Ascultă ! De Mouy, surprins astă-noapte în camera regelui Navarei, care urma să fie arestat, a omorît trei oameni şi a scăpat, fără să fie recunoscut decît după faimoasa mantie vişinie.
— Ei şi ?
— Ei, şi această mantie vişinie, care m-a înşelat şi pe mine o dată, a înşelat acum şi pe alţii ; aşadar, ai fost bănuit şi chiar învinuit de acest triplu asasinat. Azi-dimineaţă era vorba să fii arestat, judecat şi, cine ştie ? Poate şi condamnat, căci bănuiesc că nu ai fi spus unde ai fost nici chiar cu preţul vieţii.
— Să spun unde am fost ! strigă La Mole. Să vă compromit pe dumneavoastră, frumoasa mea regină ?! Oh ! Aveţi dreptate ! Aş fi mers la moarte cîntînd, numai ca să le cruţ o singură lacrimă frumoşilor voştri ochi.
— Vai, bietul meu gentilom ! făcu Margareta. Frumoşii mei ochi ar fi plîns lacrimi multe.
— Şi cum s-a potolit furtuna asta grozavă ?
— Ghiceşte.
— De unde vreţi să ştiu ?
— Nu era decît un singur mijloc pentru a dovedi că nu te aflai în camera regelui Navarei.
— Care ?
— Să spun unde ai fost.
— Ei, şi ?
— Ei, şi am spus-o.
— Cui ?
— Mamei mele.
— Şi regina Caterina...
— Regina Caterina ştie că eşti amantul meu.
— Oh, doamnă, după ce aţi făcut atît de mult pentru mine, puteţi cere orice sacrificiu servitorului vostru ! Da, e frumos şi măreţ ce-aţi făcut ! Oh, Margareta, viaţa mea vă aparţine !
— Nădăjduiesc, căci am smuls-o acelora care voiau să ţi-o ia ; dar acum eşti scăpat.
— Graţie ţie, regina mea adorată ! exclamă tînărul.
Chiar atunci, un zgomot puternic îi făcu să tresară. La Mole se dădu înapoi, temător. Margareta scoase un strigăt şi rămase cu ochii pironiţi spre geamul spart al unei ferestre.
Pe acolo pătrunsese o piatră de mărimea unui ou, care se mai rostogolea încă pe podea. La rîndul său, La Mole se uită la geamul spart şi înţelese pricina zgomotului.
— Cine a îndrăznit ?... strigă el.
Şi se repezi la fereastră.
— Stai o clipă — îl povăţui Margareta — mi se pare că e ceva legat de piatră.
— Într-adevăr — zise La Mole — pare-ar fi o hîrtie.
Margareta ridică în grabă ciudatul proiectil şi desprinse o foiţă ce înfăşura piatra ca o panglică, pe la mijloc.

Hîrtia era ţinută de o sfoară care ieşea prin geamul spart.

Margareta netezi răvaşul şi îl citi.

— Nenorocitule! strigă ea.

Îi întinse hîrtia lui La Mole, care stătea în picioare, palid şi încremenit ca o adevărată statuie a spaimei.

Cu inima strînsă de presimţiri negre, La Mole citi aceste cuvinte:

„Domnul de La Mole este aşteptat de spade lungi pe coridorul ce duce la domnul de Alençon. Poate că preferă să iasă prin această fereastră şi să i se alăture domnului de Mouy, la Nantes..."

— Ei — făcu La Mole, după ce citi — oare aceste spade sînt mai lungi ca a mea?

— Nu, dar ar putea fi zece contra una.

— Şi cine o fi prietenul care ne trimite acest răvaş?

Margareta luă din nou hîrtia din mîinile tînărului, privindu-l cu ochii înflăcăraţi.

— Scrisul regelui Navarei! exclamă ea. Dacă ne dă de veste, înseamnă că ne pîndeşte cu adevărat o primejdie. Trebuie să fugi, La Mole, fugi, te rog din toată inima!

— Cum vreţi să fug? zise La Mole.

— Dar fereastra? Nu se vorbeşte oare în răvaş de această fereastră?

— Porunciţi-mi, scumpă regină, şi ca să vă ascult, voi sări pe fereastră, chiar de-ar fi să-mi zdrobesc trupul de douăzeci de ori în cădere.

— Stai puţin, aşteaptă o clipă — spuse Margareta. Îmi pare că de sfoară atîrnă o greutate.

— Să vedem — zise La Mole.

Şi amîndoi, trăgînd obiectul legat de sfoară, văzură cu o bucurie nespusă capătul unei scări din păr de cal şi mătase.

— Ah, eşti salvat! strigă Margareta.

— O minune cerească!

— Nu, e o binefacere a regelui Navarei.

— Dar dacă-i o cursă? întrebă La Mole. Dacă această scară se rupe sub greutatea mea? Doamnă, nu aţi mărturisit azi că mă iubiţi?

Margareta, care se îmbujorase de bucurie, deveni din nou de o paloare cadaverică.

— Ai dreptate — zise ea — s-ar putea.

Şi se repezi spre uşă.

— Ce vreţi să faceţi? o întrebă La Mole.

— Vreau să mă conving eu însumi dacă eşti aşteptat pe coridor.

— Niciodată, niciodată, pentru că mînia lor se va abate asupra voastră!

— Ce vrei să-i facă unui vlăstar regesc al Franţei? Unei soţii şi prinţese de sînge regesc? Iată două motive pentru care nu-mi pot face nici un rău.

Regina rosti aceste cuvinte cu atîta demnitate, încît La Mole înţelese că n-o pîndea nici o primejdie şi că trebuie s-o lase să acţioneze cum crede ea de cuviinţă.

Margareta îl lăsă pe La Mole în paza Gillonnei, şi-l rugă să facă după cum va socoti de cuviinţă, fie să fugă, fie să aştepte întoarcerea ei. O porni apoi pe coridorul care printr-o ramificaţie ducea spre bibliotecă şi spre mai multe saloane de recepţie, iar prin alta, ajungea în apartamentele regelui, reginei-mame, şi la scăriţa secretă ce urca la ducele de Alençon şi la Henric. Cu toate că era abia ora nouă seara, luminile fuseseră stinse şi în afară de o porţiune ceva mai luminată, unde coridorul se bifurca, totul era cufundat în beznă. Regina Navarei înainta fără şovăială, dar după ce parcursese cam o treime din coridor, auzi nişte şoapte ce erau cu atît mai misterioase şi mai înspăimîntătoare, cu cît căutau să fie înăbuşite.

Deodată, ca la o poruncă, zgomotul încetă şi se aşternu întunericul; căci lumina, aşa palidă cum era, păru că scade şi mai mult.

Margareta îşi urmă drumul; se îndreptă spre locul plin de primejdie, care, dacă exista, acolo era.

Părea calmă, deşi mîinile crispate îi trădau o emoţie puternică. Pe măsură ce înainta, teribila tăcere creştea şi o umbră, ca o mînă, ascundea lumina tremurătoare şi nesigură.

Pe neaşteptate, cînd ajunse în locul unde coridorul se bifurca, un bărbat făcu doi paşi înainte, dezvălui un sfeşnic de argint poleit, cu ajutorul căruia lumină şi strigă:

— Uite-l!

Margareta se pomeni în faţa fratelui său Carol. În urma lui, cu un şnur de mătase în mînă, se afla ducele de Alençon. Mai departe, două umbre se întrezăreau în întuneric, stînd în picioare una lîngă cealaltă, cu lamele spadelor lucind în beznă.

Margareta privi în jur. Făcu o sforţare supraomenească să-i răspundă lui Carol:

— Sire, vreţi să spuneţi „uite-o" !

Carol făcu un pas înapoi. Ceilalţi rămaseră nemişcaţi.

— Tu, Margot ?! zise el. Unde te duceai la ora asta ?

— La ora asta ! se miră Margareta. E chiar aşa de tîrziu ?

— Te întreb unde te duci ?

— Să caut o carte cu discursurile lui Cicero, pe care cred că am lăsat-o la mama.

— Cum, fără lumînare ?

— Credeam că e lumină pe coridor.

— Şi vii din apartamentul tău ?

— Da.

— Ce faci în seara asta ?

— Îmi pregătesc discursul ce-l voi adresa solilor Poloniei. Nu este oare mîine consiliu şi n-am hotărît că discursurile tuturor vor fi supuse maiestăţii voastre ?

— Şi nu te ajută nimeni la treaba asta ?

Margareta îşi încordă toate puterile.

— Da, frăţioare, domnul de La Mole. E un om foarte instruit.

— Atît de instruit — explică ducele de Alençon — încît îl rugasem ca, după ce terminaţi, soră dragă, să treacă să-mi dea nişte sfaturi şi mie, care nu mă pot măsura cu tine.

— Îl aşteptaţi ? întrebă Margareta cu tonul cel mai firesc.

— Da — zise ducele de Alençon — cu nerăbdare.

— Atunci — făcu Margareta — mă duc să vi-l trimit, frăţioare, căci am terminat.

— Şi cartea ? întrebă Carol.

— O s-o trimit pe Gillonne după ea.

Cei doi fraţi îşi făcură un semn.

— Întoarce-te — zise Carol — noi ne continuăm rondul.

— Rondul ?! se miră Margareta. Şi ce căutaţi ?

— Un omuleţ în roşu — rîse Carol. Nu ştiai că vine uneori în vechiul Luvru un omuleţ în roşu ? Fratele meu, ducele de Alençon, zice că l-ar fi văzut şi sîntem în căutarea lui.

— Noroc la vînătoare ! le ură Margareta.

Se retrase, aruncînd o privire în urma ei. Văzu atunci pe un perete al coridorului patru umbre aplecate, care păreau că stau la sfat. Ajunse pe dată la uşa apartamentului său.

— Deschide, Gillonne, deschide !

Gillonne se supuse.

Margareta intră degrabă şi-l găsi pe La Mole aşteptînd-o calm şi hotărît, dar cu spada în mînă.

— Fugi — strigă ea — fugi şi nu mai pierde o clipă ! Te aşteaptă pe coridor ca să te ucidă !

— Îmi porunciţi ? întrebă La Mole.

— Da, îţi ordon ! Trebuie să ne despărţim, pentru a ne mai vedea vreodată.

Cît timp Margareta lipsise, La Mole legase scara de fereastră şi încălecase pe ea ; dar înainte să pună piciorul pe prima treaptă, sărută cu gingăşie mîna Margaretei.

— Dacă această scară este o capcană şi mor pentru dumneavoastră, Margareta, nu uitaţi de făgăduiala ce mi-aţi făcut-o.

— Nu este o făgăduială, La Mole, ci un jurămînt. Nu te teme. Adio !

Şi La Mole, încurajat, se lăsă mai mult să alunece pe scară decît să coboare.

Chiar atunci, cineva bătu la uşă.

Margareta îl urmări cu privirea pe La Mole în această acţiune primejdioasă şi se întoarse abia după ce se încredinţă că pusese piciorul pe pămînt.

— Doamnă — zise Gillonne — doamnă !

— Ce este ? întrebă Margareta.

— Regele bate la uşă.

— Deschide !

Gillonne se supuse.

După o aşteptare atît de îndelungată, cei patru prinţi îşi pierduseră răbdarea ; stăteau acum în prag.

Carol intră primul.

Margareta îi ieşi în întîmpinare, cu zîmbetul pe buze.

Regele se uită repede în jur.

— Ce cauţi, frăţioare ? îl întrebă Margareta.

— Păi — făcu Carol — caut... caut... ei, drace ! Îl caut pe domnul de La Mole.

— Domnul de La Mole ?

— Da, unde-i ?

Margareta îl luă pe frate-său de mînă şi-l duse la fereastră.

În clipa aceea, doi bărbaţi treceau în goana cailor pe lîngă turnul de lemn ; unul din ei, în semn de adio, îşi

dezlegă eşarfa şi fîlfîi mătasea albă în bezna nopţii : erau La Mole şi Orthon.

Margareta îi arătă cu degetul lui Carol pe cei doi călăreţi.

— Ei bine, ce-nseamnă asta ? întrebă regele.

— Asta înseamnă că ducele de Alençon poate să-şi pună şnurul în buzunar şi domnii de Anjou şi de Guise, săbiile în teacă, pentru că domnul de La Mole nu va mai trece prin coridor în astă-noapte — răspunse Margareta.

ATRIZII

De cînd se întorsese la Paris, Henric de Anjou nu venise încă să stea de vorbă între patru ochi cu mama sa Caterina, cu toate că, după cum se ştie, era feciorul ei cel mai răsfăţat. Pentru el aceasta nu era o satisfacţie deşartă, legată de etichetă, şi cu atît mai puţin un ceremonial care nu-i plăcea să-l îndeplinească, ci împlinirea unei datorii, deosebit de agreabile pentru acest fiu care, dacă nu-şi iubea mama, era cel puţin sigur că ea îl iubea foarte mult.

În realitate, Caterina îl prefera fără îndoială pe acest fiu, fie pentru vitejia, fie mai ales pentru frumuseţea lui — căci Caterina, în afară de mamă, mai era şi femeie — fie pentru că Henric de Anjou, după unele bîrfeli de la curte, îi amintea florentinei de o epocă fericită, bogată în tainice iubiri.

Doar Caterina ştia de întoarcerea ducelui de Anjou la Paris, ceea ce Carol al IX-lea n-ar fi aflat dacă din întîmplare nu şi-ar fi întîlnit fratele în faţa palatului prinţului de Condé, chiar în clipa în care ieşea de acolo. Carol nu-l aştepta decît a doua zi şi Henric de Anjou nădăjduia să poată scăpa să nu-i dezvăluie cele două ţeluri pentru care venise cu o zi mai devreme : vizita la frumoasa Maria de Clèves, prinţesă de Condé, şi conferinţa cu solii polonezi.

Despre această conferinţă, al cărui rost Carol nu-l înţelegea prea bine, dorea ducele de Anjou să-i dea explicaţii

mamei sale ; din ele, cititorul, care ca şi Henric de Navara cu siguranţă că a tălmăcit greşit sensul ei, va trage, fireşte, foloase. De aceea atunci cînd Henric de Anjou, cel atît de mult aşteptat, intră la mama sa, Caterina — de obicei atît de rece şi cumpătată — regina, care de la plecarea fiului ei preaiubit nu mai îmbrăţişase cu dragoste decît pe Coligny, cel ce fusese ucis în ziua următoare, îl întîmpină acum cu braţele deschise pe acest copil, rodul iubirii ei. Îl strînse la piept cu o afecţiune maternă, de care te întrebai cum de mai există în această inimă împietrită.

Se îndepărtă apoi de el, îl privi şi îl sărută din nou.

— Ah, doamnă — îi spuse el — cum cerul îmi îngăduie fericirea de a-mi îmbrăţişa mama fără martori, mîngîiaţi-l pe omul cel mai nefericit din lume !

— Vai, doamne, dragul meu copil ! strigă Caterina. Dar ce rău ţi s-a întîmplat ?

— Nimic de care să nu ştii. Iubesc şi sînt iubit ; numai că dragostea asta îmi este nenorocirea.

— Explică-mi, fiule — îl îndemnă Caterina.

— Ei, mamă, solii aceştia... plecarea...

— Da — zise Caterina — solii au venit, plecarea ta se apropie.

— Zorul nu ar fi prea mare, dacă fratele meu n-ar fi atît de grăbit, căci mă urăşte, se teme că am să-i stric rosturile şi vrea să se descotorosească de mine.

Caterina zîmbi.

— Dîndu-ţi un tron, sărman cap încoronat !

— Vai, mamă, nu-l vreau — reluă Henric, neliniştit — nu vreau să plec ! Eu, vlăstar al regilor Franţei, crescut în obiceiurile cele mai alese, lîngă cea mai bună mamă, iubit de una din cele mai încîntătoare femei din lume, să mă duc la capătul pămîntului, pe nişte meleaguri unde-i mereu zăpadă şi să mă sting încet în mijlocul unor bădărani care beau de dimineaţă pînă seara şi îşi preţuiesc regele ca pe un butoi, după conţinut. Nu, mamă, nu vreau să plec nici în ruptul capului ; aş muri !

— Ia să vedem, Henric — zise Caterina, strîngîndu-i amîndouă mîinile într-ale sale — spune-mi, asta să fie oare adevărata cauză ?

Henric îşi plecă ochii, ca şi cum n-ar fi îndrăznit să-i mărturisească nici chiar ei, mama lui, ce avea pe inimă.

— Nu cumva — întrebă Caterina — există o cauză mai puţin sentimentală, mai raţională, mai politică ?

— Dragă mamă, nu-i vina mea dacă mi-a rămas gîndul ăsta în minte şi poate stăruie mai mult decît ar trebui ; oare nu mi-ai spus chiar tu că zodiacul făcut la naşterea fratelui meu Carol îl osîndea la o moarte timpurie ?

— Da — recunoscu Caterina — numai că un zodiac poate să mintă, fiule. Chiar eu am ajuns acum să doresc ca toate zodiacele să fie mincinoase.

— Dar oare zodiacul lui nu i-a prezis astfel ?

— Zodiacul lui vorbea de un sfert de veac, dar nu pomenea despre viaţă sau despre domnie.

— Ei bine, scumpă mamă, fă în aşa fel să rămîn. Fratele meu va împlini în curînd douăzeci şi patru de ani ; într-un an, deci, îi va veni sorocul.

Caterina rămase adîncită în gînduri.

— Da, fireşte, ar fi mai bine dacă s-ar putea !

— Oh, mamă ! strigă Henric. Gîndeşte-te ce deznădejde mă va cuprinde dacă am să-mi dau seama că am schimbat coroana Franţei pentru cea a Poloniei ! Acolo m-ar frămînta neîncetat gîndul că aş fi putut domni la Luvru, în mijlocul acestei curţi elegante şi cultivate, în preajma celei mai bune mame, ale cărei sfaturi m-ar fi scutit de atîta trudă şi oboseli, căci obişnuită să ducă împreună cu tatăl meu o bună parte din povara statului, ar fi binevoit, fără îndoială, să o poarte şi cu mine. Ah, mamă ! Aş fi fost un mare rege !

— Mai încet, mai încet, scumpul meu copil ! spuse Caterina, care nutrise întotdeauna cele mai dulci speranţe într-un asemenea viitor. Nu te lăsa pradă desperării ! Oare nu te-ai gîndit la vreun mijloc ca treaba asta să meargă bine ?

— Oh, da, fireşte ! Tocmai de aceea m-am întors cu două-trei zile mai devreme decît eram aşteptat, lăsîndu-l totuşi pe fratele meu Carol să creadă că o fac pentru doamna de Condé ; pe cînd eu m-am dus în întîmpinarea lui Lasco, cel mai de seamă dintre solii polonezi, pe care l-am cunoscut şi m-am străduit, la această primă convorbire, să fac tot ce-mi stă în putinţă ca să mă urască, şi cred că am izbutit.

— Ah, copilul meu drag ! spuse Caterina. N-ai făcut bine. Interesul Franţei trebuie să fie mai presus de măruntele tale vrăjbi personale.

— Mamă, este oare în folosul Franţei ca în cazul cînd i s-ar întîmpla vreo nenorocire fratelui meu, pe tron să ajungă ducele de Alençon sau regele Navarei ?

— Oh, regele Navarei, niciodată, niciodată ! murmură Caterina, pe a cărei frunte se putu citi acum acea nelinişte

ce-i apărea întotdeauna cînd se pomenea de această problemă.

— Pe cinstea mea, mamă — adăugă Henric — fratele meu ducele de Alençon nu preţuieşte mai mult şi nici nu te iubeşte mai mult.

— Ei, dar vorbeşte odată — reluă Caterina — ce-a spus Lasco ?

— Chiar Lasco a şovăit cînd l-am îndemnat să se grăbească să ceară audienţă. Oh, dac-ar putea scrie în Polonia, să anuleze alegerea !

— E o nebunie, fiule, o nebunie... ce a consfinţit o dietă, rămîne sfînt !

— Mamă dragă, nu s-ar putea să-i facem să înţeleagă pe aceşti polonezi că ar fi mai bine să-l primească pe ducele de Alençon în locul meu ?

— Dacă nu-i cu neputinţă, e totuşi foarte greu — răspunse Caterina.

— Nu-i nimic, mamă. Încearcă, străduieşte-te, vorbeşte cu regele ! Aruncă toată vina pe seama dragostei mele pentru doamna de Condé ; spune-i că sînt nebun, că mi-am pierdut minţile de dragul ei. Din întîmplare, m-a văzut ieşind din palatul ducelui de Guise, care mă ajuta ca un bun prieten.

— Da, ca să pună pe picioare Liga. Tu nu vezi asta, dar eu o văd.

— Ba da, ba da, mamă, dar pînă atunci, mă folosesc de el. Nu sîntem oare fericiţi atunci cînd un om ne serveşte servindu-se pe el ?

— Şi ce-a zis regele cînd te-a întîlnit ?

— Am avut impresia că mă crede, atunci cînd i-am spus că numai dragostea m-a făcut să mă întorc la Paris.

— Nu ţi-a cerut socoteală cum ai petrecut restul nopţii ?

— Ba da ; însă am fost la cină la Nantouillet, unde am făcut un scandal monstru, pentru ca regele să afle şi să-i risipesc îndoiala că aş fi putut să fiu în altă parte.

— Atunci nu ştie de întîlnirea ta cu Lasco ?

— Nu, cu siguranţă că nu.

— Bine, cu atît mai bine. Voi încerca să-i vorbesc, scumpul meu copil ; dar ştii prea bine că-i o fire dîrză, care n-ascultă niciodată de poveţele altora.

— Vai, mamă, dragă mamă, ce fericire nespusă dac-aş rămîne, şi cît de mult te-aş iubi !

— Dacă rămîi, ai să mai fii trimis şi la război.

— Oh, prea puţin îmi pasă, numai să nu părăsesc Franţa !

— Ai putea fi omorît.

— Mamă, nu se moare de răni... de durere, de plictiseală se moare. Dar Carol n-o să-mi îngăduie niciodată să rămîn ; mă urăşte.

— Te pizmuieşte, preafrumosul meu viteaz. O ştiu toţi. De ce eşti atît de brav şi de dăruit de natură ? De ce, cînd n-ai împlinit nici douăzeci de ani, ai cîştigat bătălii ca Alexandru şi ca Cezar ? Deocamdată însă, cît timp aştepţi, să nu afle încă nimeni, caută să pari resemnat şi să-i intri în voie regelui. Astăzi se întruneşte consiliul de coroană pentru a citi şi discuta discursurile care vor fi rostite la ceremonie ; poartă-te ca un adevărat rege al Poloniei şi lasă pe seama mea restul. Dar, mă ţineam să te întreb, cum ţi-a mers expediţia de aseară ?

— Nu a izbutit, mamă ; curtezanul fusese prevenit şi şi-a luat zborul pe o fereastră.

— O să aflu eu într-o bună zi cine-i duhul rău care pune beţe-n roate tuturor planurilor mele. Deocamdată, nu ştiu sigur... dar vai şi amar de el...

— Atunci, mamă ?... spuse ducele de Anjou.

— Lasă-mă pe mine să descurc treaba asta. Şi-i sărută drăgăstoasă ochii, împingîndu-l apoi afară din cameră.

Nu trecu mult, şi prinţesele din suită veniră la regină. Carol era bine dispus, căci îndrăzneala surorii sale Margot mai mult îl înveselise decît îl supărase ; iar lui La Mole nu-i purta nici o pică ; îl aşteptase pe coridor cu oarecare însufleţire, numai pentru că era un soi de vînătoare cu pîndă.

Ducele de Alençon, dimpotrivă, era foarte preocupat. Pornirea ce-o avea dintotdeauna împotriva lui La Mole se schimbase în ură cînd aflase că este iubit de sora sa.

Margareta avea o fire visătoare, dar privirea mereu trează, căci trebuia în orice clipă să-şi supravegheze vorba şi să fie cu ochii în patru.

Solii polonezi trimiseseră textul discursurilor pe care urmau să le rostească.

Margareta, căreia nu i se pomenise nimic despre cele petrecute în ajun, de parcă nici nu s-ar fi întîmplat nimic, citi discursurile, şi fiecare, în afară de Carol, îşi spuse părerea. Carol o lăsă pe Margareta să răspundă cum voia ea. El făcu o seamă de obiecţii în ce priveşte termenii folosiţi în discursul lui de către ducele de Alençon ; cît despre cel al lui Henric de Anjou, vădi mai mult decît rea voinţă : se înverşună să-l corecteze şi să-i găsească pretutindeni greşeli.

Acest consiliu de coroană, fără a dezlănţui vreo ceartă, izbuti să învenineze spiritele.

Henric de Anjou, care trebuia să-şi refacă discursul aproape în întregime, plecă spre a se pune pe treabă. Margareta, care nu mai aflase nici o veste de la regele Navarei, în afară de cea care ajunsese la ea spărgîndu-i geamurile de la cameră, se duse acasă cu speranţa că el va veni s-o vadă.

Ducele de Alençon, care citise şovăirea în ochii fratelui său, ducele de Anjou, şi surprinsese un schimb de priviri pline de înţeles între acesta şi Caterina, se retrase ca să reflecteze dacă nu cumva pun la cale vreun plan nou.

În sfîrşit, Carol tocmai se pregătea cu gîndul să meargă la atelierul său de fierărie, unde voia să-şi ascută o suliţă făcută chiar de mîna lui, cînd Caterina îl opri.

Carol, care se îndoia că maică-sa va ridica vreo obiecţie împotriva hotărîrilor sale, se opri şi se uită la ea ţintă.

— Mă rog — spuse el — mai ai ceva ?

— Încă un cuvînt, sire. L-am uitat şi totuşi acest cuvînt are oarecare importanţă. În ce zi va avea loc solemnitatea ?

— Ah, da, mamă, ai dreptate — o aprobă regele, aşezîndu-se din nou. Să mai stăm puţin de vorbă. Cînd ai vrea ?

— Am crezut — răspunse Caterina — că tăcerea maiestăţii voastre are un tîlc şi e adînc chibzuită.

— Nu, mamă — zise Carol — de ce ?

— Pentru că — adăugă Caterina cu un glas foarte blînd — mi se pare, fiule, că nu trebuie să le arătăm polonezilor că sîntem ahtiaţi după coroana lor.

— Dimpotrivă, mamă — răspunse Carol — ei au venit de la Varşovia pînă aci în cea mai mare grabă. Deci la cinstea care ne-au făcut-o, răspundem cu cinste.

— Maiestatea voastră ar putea avea dreptate într-un fel, iar eu într-altul. Părerea voastră este deci ca solemnitatea să aibă loc cît mai curînd ?

— Pe legea mea, mamă, aşa-i ! Nu asta era şi părerea dumitale ?

— Ştii prea bine că părerile mele au căutat mai presus de toate să contribuie la gloria ta ; aşadar, îţi spun că această grabă mă tem că ar putea fi folosită spre a fi învinuit că în felul acesta vrei să economiseşti curţii Franţei cheltuielile făcute de un frate care, însă, cu siguranţă, le răscumpără prin vitejia şi devotamentul lui.

— Mamă — zise Carol — la plecarea lui din Franţa îl voi înzestra cu atîtea bogăţii, încît nimeni nu va îndrăzni nici măcar să gîndească ceea ce te temi tu că se va spune.

— Atunci — zise Caterina — mă supun, pentru că îmi răspunzi atît de limpede la fiecare din temerile mele... Dar, pentru a primi pe solii acestui popor de războinici, care judecă puterea unui stat după aparenţe, trebuie o desfăşurare măreaţă de trupe şi cele din Ile-de-France nu cred că sînt de ajuns...

— Iartă-mă, mamă, dar am fost prevăzător şi am luat din timp măsurile necesare. Am rechemat două batalioane din Normandia şi unul din Guyenne ; compania mea de arcaşi s-a înapoiat ieri din Bretania, detaşamentele de cavalerie uşoară împrăştiate în Turena vor sosi mîine în cursul zilei la Paris ; aşadar, deşi se crede că dispun numai de patru regimente, voi avea douăzeci de mii de oameni gata de paradă.

— Ah, ah ! făcu Caterina mirată. Atunci nu-ţi mai lipseşte decît un singur lucru, dar şi acesta va putea fi găsit.

— Care ?

— Banii. Mi se pare că nu ai prea mulţi.

— Dimpotrivă, doamnă, dimpotrivă ! exclamă Carol. Am un milion patru sute de mii de scuzi la Bastilia ; caseta mea personală mi-a trimis zilele trecute opt sute de mii de scuzi, pe care i-am ascuns în pivniţele Luvrului şi, la caz de nevoie, Nantouillet îmi mai ţine la dispoziţie încă trei sute de mii de scuzi.

Caterina tresări. Pînă atunci îl ştiuse pe Carol un om violent şi impulsiv, dar niciodată prevăzător.

— Aşadar — spuse ea — maiestatea voastră are grijă de toate. Asta-i minunat, şi dacă s-ar grăbi puţin croitorii, brodezele şi giuvaergiii, maiestatea voastră ar putea fixa data solemnităţii înainte de şase săptămîni.

— Şase săptămîni ! strigă Carol. Croitorii, brodezele şi giuvaergiii s-au pus pe lucru din ziua cînd am aflat de numirea fratelui meu, scumpa mea mamă. La nevoie, ar putea fi gata şi astăzi ; dar cu siguranţă că totul va fi pregătit în trei sau patru zile.

— Oh ! murmură Caterina. Eşti mai grăbit decît îmi închipuiam, fiul meu.

— Cinste pentru cinste ! Ţi-am spus doar !

— Bine. Aşadar, această cinste adusă curţii Franţei te măguleşte, nu-i aşa ?

— Fireşte.

— Şi vrei, mai presus de toate, să fie înscăunat pe tronul Poloniei un principe francez ?

— Da, ăsta-i adevărul.

— Atunci înseamnă că oricine ar domni acolo...

— De loc, de loc, mamă ! La naiba ! Ce-am hotărît, e bun hotărît. Polonezii au ales bine. Oamenii ăştia sînt dibaci şi puternici. Un popor milităros, de soldaţi, îşi alege de rege pe un comandant de oşti, e firesc, ce dracu' ! Ducele de Anjou le e pe plac, viteazul de la Jarnac şi de la Moncontour le vine ca o mănuşă. Pe cine ai vrea să le trimit ? Pe ducele de Alençon ? Un fricos ! Frumoasă părere şi-ar face despre casa de Valois !... De Alençon !... Ar fugi cînd i-ar şuiera primul glonţ la ureche. Pe cînd Henric de Anjou e un adevărat luptător, mereu cu spada în mînă, totdeauna primul în focul luptei, pe jos sau călare. Viteaz, nu glumă ! Împunge, împinge, zdrobeşte, omoară ! Ah, bărbat, nu glumă ! Îi va conduce la bătălii de dimineaţă pînă seara, cîte zile are anul. E adevărat că nu ştie să bea ; dar îi va duce la moarte fără teamă ! Acolo se va simţi în apele lui drăguţul de Henric ! Haide, haide ! Pe cîmpul de bătălie ! Bravo, trompeţi, toboşari ! Trăiască regele ! Trăiască învingătorul ! Trăiască generalul ! Va fi minunat pentru curtea regală a Franţei şi pentru cinstea casei de Valois ! Va fi poate ucis, dar... pe legea mea... ce moarte măreaţă !

Caterina se înfioră şi un fulger ţîşni din ochii ei.

— Spune mai bine — strigă ea — că vrei să-l îndepărtezi pe Henric de Anjou, mărturiseşte că nu-ţi iubeşti fratele !

— Ha-ha-ha ! izbucni Carol într-un rîs nervos. Ai ghicit, ai ghicit chiar şi dumneata că vreau să-l îndepărtez ? Ai ghicit că nu-l iubesc ? Ei şi ! La urma urmei, de ce l-aş iubi ? Ha-ha-ha ! Vrei să glumeşti ?

Şi pe cînd vorbea, obrajii lui palizi se îmbujorau tot mai tare.

— Dar el mă iubeşte ? continuă regele. Dumneata mă iubeşti ? În afară de cîinii mei, de Marie Touchet şi de doica mea, m-a iubit cineva vreodată ? Nu, nu, nu-l iubesc pe fratele meu, nu mă iubesc decît pe mine, auzi, doamnă ? Şi nu-l împiedic pe fratele meu să gîndească la fel.

— Sire — vorbi Caterina, însufleţindu-se la rîndul ei în faţa acestor mărturisiri atît de sincere — dă-mi voie să-mi deschid şi eu sufletul. Te porţi ca un rege slab, ca un monarh rău povăţuit ; îţi izgoneşti pe cel de-al doilea frate, sprijinul firesc al tronului, pe cel care este întru totul demn să te ur-

meze dacă ţi se întîmplă o nenorocire; aşadar, îţi laşi coroana la voia întîmplării! Pentru că ducele de Alençon, după cum ai spus, este prea tînăr, nevrednic, nevolnic şi mai mult decît atît, fricos!... Iar bearnezul pîndeşte din umbră... ai înţeles?

— Ei, drace! strigă Carol. Ce-mi pasă ce-o să fie după moartea mea? Bearnezul pîndeşte în umbra fratelui meu? La naiba! ...Cu atît mai bine. Spuneam că nu iubesc pe nimeni... dar mă înşelam. Îl iubesc pe Henriot; da, mi-e drag bunul Henriot: are o fire deschisă, o mînă caldă, pe cînd în jurul meu nu văd decît priviri prefăcute şi nu strîng decît mîini de gheaţă. El, cel puţin, nu m-ar trăda, aş putea pune mîna în foc. De altfel, îi datorez o despăgubire; mama lui a fost otrăvită, bietul băiat! De către unii din familia mea, după cîte am auzit. Cît despre mine, sînt sănătos. Dar dacă m-aş îmbolnăvi, l-aş chema şi n-aş vrea să mă părăsească o clipă, şi n-aş primi nimic decît din mîna lui, iar dac-ar fi să mor, l-aş face rege al Franţei şi Navarei... Şi ăsta, în loc să rîdă la moartea mea, aşa cum ar face fraţii mei, pe sutana papii, ar plînge, sau cel puţin s-ar preface.

Caterina ar fi fost mai puţin îngrozită dacă trăsnetul ar fi căzut la picioarele ei în clipa aceea. Rămase încremenită, îl privi cu ochii rătăciţi pe Carol şi abia după un timp izbucni:

— Henric de Navara! Henric de Navara, rege al Franţei, în locul copiilor mei! Ah, Sfîntă Fecioară! O să vedem noi! Aşadar, ăsta ţi-era ţelul cînd voiai să-l îndepărtezi pe fiul meu?

— Pe fiul dumitale... şi, mă rog, eu ce sînt atunci? Un fiu de lupoaică, ca Romulus? strigă Carol tremurînd de mînie şi cu ochii scînteietori ca focul. Fiul dumitale! Ai dreptate, regele Franţei nu-ţi este fiu, regele Franţei nu are fraţi, regele Franţei nu are mamă, regele Franţei nu are decît supuşi. Regele Franţei n-are voie să simtă ca toţi oamenii, el trebuie să poruncească numai. Şi dacă se lipseşte de dragoste, vrea cel puţin să fie ascultat!

— Sire, ai înţeles greşit vorbele mele; i-am spus fiu aceluia care e pe punctul să mă părăsească. Îl iubesc acum pe el mai mult pentru că mi-e teamă să nu-l pierd. E oare o crimă ca o mamă să dorească să nu fie părăsită de fiul ei?

— Şi eu îţi spun că o să te părăsească, că o să plece din Franţa, că o să se ducă în Polonia, şi asta de azi în două zile; şi dacă mai spui o singură vorbă, pleacă chiar mîine; şi dacă nu te stăpîneşti şi nu încetezi să mă mai fulgeri cu privirea, îl sugrum chiar în seara asta, aşa cum ai încercat dumneata să faci cu amantul fiicei dumitale. Numai că treaba asta am s-o duc pînă la capăt, şi n-o să-mi mai scape, cum ne-a scăpat La Mole.

În faţa acestei ameninţări, Caterina plecă fruntea; dar aproape în aceeaşi clipă i se uită iarăşi în ochi.

— Ah, bietul meu copil! Fratele tău vrea să te ucidă. Ei bine, fii liniştit, mama o să te ocrotească!

— Ah! Mă înfrunţi! strigă Carol... Ei bine, pe sîngele lui Crist, o să moară, nu deseară, nu peste o oră; acum, pe loc! Ah, daţi-mi o armă! Un pumnal! Un cuţit!... Ah!

Şi Carol, după ce se uită zadarnic în jur ca să găsească ce căuta, zări pumnalul pe care maică-sa îl purta la centură, se năpusti asupra lui, îl smulse din teaca de piele încrustată cu argint şi dădu buzna afară din cameră, ca să-l înjunghie pe Henric de Anjou, oriunde l-ar fi găsit. Ajungînd însă în sala de aşteptare, puterile, care îi fuseseră puse peste măsură la încercare, îl părăsiră deodată; întinse braţul, lăsă să-i cadă pumnalul care se înfipse în podea, scoase un strigăt jalnic, se încovoie şi se rostogoli.

În aceeaşi clipă, sîngele îi ţîşni puternic pe gură şi pe nas.

— Isuse! strigă el. Mă omoară! Ajutor! Ajutor!

Caterina, care venise în urma lui, îl văzu căzînd; o clipă, se uită la el nepăsătoare şi nemişcată; apoi, venindu-şi în fire, nu din dragoste de mamă, ci pentru că îşi dădea seama de gravitatea situaţiei, deschise uşa şi strigă:

— Regelui i s-a făcut rău! Ajutor! Ajutor!

La auzul acestor strigăte, o puzderie de servitori, ofiţeri şi curteni dădură fuga în jurul tînărului rege. Dar înaintea tuturor se repezi o femeie, care, dîndu-i în lături pe cei care priveau, îl ridică pe Carol, al cărui chip avea o paloare cadaverică.

— Mă omoară, doică, mă omoară — murmură regele, scăldat în năduşeală şi în sînge.

— Te omoară, iubitul meu Carol! Cine îndrăzneşte? strigă femeia, privind atît de aprig pe toţi cei din jur, încît chiar Caterina se dădu înapoi.

Carol scoase un oftat şi leşină de-a binelea.

— Ah, regele s-a îmbolnăvit rău! exclamă medicul Ambroise Paré, care fu chemat fără întîrziere.

— Acum, de voie, de nevoie — îşi zise neînduplecata Caterina — va fi obligat să amîne solemnitatea.

Şi-l părăsi pe rege, pentru a se duce să-l întîlnească pe cel de-al doilea fiu al ei, care aştepta îngrijorat în capelă rezultatul acestei convorbiri atît de însemnată pentru el.

ZODIACUL

Ieşind din capelă, unde îi povestise lui Henric de Anjou cele petrecute, Caterina îl găsi pe René în camera ei.

Regina şi astrologul se întîlneau pentru prima oară după vizita pe care Caterina i-o făcuse la prăvălioara lui din Pont Saint-Michel; dar în ajun regina îi scrisese, iar acum îi aducea chiar el răspunsul.

— Ei bine, l-ai văzut? îl întrebă regina.

— Da.

— Cum se simte?

— Mai degrabă bine decît rău.

— Şi poate vorbi?

— Nu, spada a pătruns prin laringe.

— Îţi poruncisem atunci să-l pui să scrie.

— Am încercat; şi-a încordat toate puterile ca să scrie; dar mîna n-a putut să smîngălească decît două slove, aproape neciteţe, şi după aceea a leşinat; vîna jugulară s-a deschis şi, din pricina sîngelui pierdut, este sleit de puteri.

— Ai văzut slovele?

— Iată-le!

René scoase o hîrtie din buzunar şi i-o dădu Caterinei, care o despături în grabă.

— Un M şi un O... — spuse ea. Să fie totuşi acest La Mole şi Margareta să fi jucat o comedie numai pentru a înlătura bănuielile?

— Doamnă — zise René — dac-aş îndrăzni să-mi spun părerea într-o chestiune în care maiestatea voastră nu şi-a

precizat-o încă, aş afirma că-l cred pe domnul de La Mole prea îndrăgostit pentru a lua politica în serios.

— Crezi?

— Da, este prea îndrăgostit de regina Navarei, pentru a-l sluji cu devotament pe rege, căci nu există dragoste adevărată fără gelozie.

— Crezi că dragostea i-a sucit capul?

— Da, sînt sigur.

— Ţi-a cerut ajutorul?

— Da.

— A vrut vreo băutură, vreun filtru?

— Nu, ne-am folosit doar de păpuşa de ceară.

— Cea înţepată în inimă?

— Da, cea înţepată în inimă.

— Şi mai ai păpuşa?

— Da.

— E la tine?

— Da.

— Ar fi ciudat ca aceste practici cabalistice să aibă într-adevăr efectul care li se atribuie.

— Maiestatea voastră este mai în măsură ca mine să aprecieze.

— Regina Navarei îl iubeşte pe domnul de La Mole?

— Îl iubeşte atît de mult, încît şi-ar pune şi capul în joc pentru el. Ieri l-a scăpat de la moarte cu preţul onoarei şi vieţii ei. Vedeţi, doamnă, şi totuşi vă îndoiţi mereu!

— De ce?

— De puterea ştiinţei.

— Da, pentru că ştiinţa m-a trădat — spuse Caterina, uitîndu-se ţintă la René, care îi înfruntă privirea.

— În ce împrejurare?

— Oh, ştii bine la ce mă gîndesc; doar dacă e de vină învăţatul, şi nu ştiinţa!

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, doamnă — răspunse florentinul.

— Ascultă, René, parfumurile dumitale şi-au pierdut mireasma?

— Nu, doamnă, nu atunci cînd sînt întrebuinţate de mine; dar se poate ca trecînd prin mîna altora...

Caterina zîmbi şi clătină din cap.

— Balsamul dumitale a făcut minuni, René — îi spuse ea — şi doamna de Sauve are buzele mai fragede şi mai rumene ca niciodată.

— Nu datorită balsamului meu, căci baroana de Sauve, slujindu-se de dreptul pe care-l are orice femeie frumoasă de a fi capricioasă, nu mi-a mai pomenit de el ; cît despre mine, ascultînd sfatul maiestăţii voastre, am socotit potrivit să nu i-l mai trimit. Aşadar, toate cutiile mai sînt la mine acasă, aşa cum le-aţi lăsat. Doar una a dispărut şi nu-i dau de urmă. Habar n-am cine o fi luat-o şi ce-o fi vrut să facă cu ea.

— Bine, René — spuse Caterina — despre asta o să vorbim poate mai tîrziu ; deocamdată să discutăm despre altceva.

— Vă ascult, doamnă.

— De ce ai nevoie ca să poţi stabili durata probabilă a vieţii cuiva ?

— Mai întîi să-i cunosc ziua naşterii, vîrsta şi în ce zodie s-a născut.

— Altceva ?

— Să am puţin sînge şi cîteva şuviţe din părul acestei persoane.

— Şi dacă-ţi aduc sîngele, cîteva şuviţe de păr, dacă-ţi spun în ce zodie s-a născut, vîrsta şi ziua, poţi să-mi spui data probabilă a morţii ?

— Da, cu o aproximaţie de cîteva zile.

— Bine. Am şuviţele de păr şi o să am şi puţin sînge.

— Persoana s-a născut ziua sau noaptea ?

— La cinci şi douăzeci şi trei de minute, seara.

— Veniţi mîine la cinci la mine ; experienţa trebuie făcută exact la ora cînd s-a născut.

— Bine — făcu Caterina — vom veni.

René salută şi ieşi fără să arate că băgase de seamă acel „vom veni" care dovedea totuşi că în ciuda obiceiului, de astă dată Caterina nu intenţiona să vină singură.

A doua zi, în zori, Caterina trecu pe la fiul ei. Pe la miezul nopţii se interesase de starea lui şi aflase că maestrul Ambroise Paré îl îngrijea şi se pregătea să-i ia sînge, dacă nervozitatea bolnavului nu contenea.

Tresărind din somn şi palid din pricina sîngelui pierdut, Carol dormea pe umărul credincioasei lui doici, care, rezemată de pat, nu se mişcase de trei ceasuri, de frică să nu tulbure odihna iubitului ei copil.

Cînd şi cînd, o spumă se ivea în colţul buzelor bolnavului şi doica o ştergea cu o batistă fină, brodată. La căpătîi se găsea o batistă mînjită de pete mari de sînge.

O clipă, Caterinei îi trecu prin minte să ia batista, dar se răzgîndi, socotind că sîngele amestecat cu salivă nu avea aceeaşi valoare ; o întrebă deci pe doică dacă medicul îi luase sînge fiului său, aşa cum îi spusese că are de gînd. Doica îi răspunse că da, explicîndu-i că pierduse atît de mult sînge, încît leşinase de două ori.

Regina-mamă, care avea unele cunoştinţe de medicină, ca orice prinţesă din acea vreme, ceru să vadă sîngele ; nimic mai uşor, căci medicul dăduse dispoziţii să fie păstrat pentru a-l cerceta.

Se afla într-un lighean în camera alăturată. Caterina se duse acolo, îl examină cu luare aminte şi umplu cu sînge o sticluţă pe care o adusese cu ea ; se întoarse apoi, ascunzîndu-şi în buzunare degetele, care i-ar fi trădat profanarea pe care o săvîrşise.

Tocmai cînd trecea pragul camerei, Carol deschise ochii şi o văzu pe mama sa. Ca prin vis îşi aminti tot necazul pe care i-l pricinuise.

— Ah, dumneata eşti, doamnă ? exclamă el. Ei bine, înştiinţează-l pe preaiubitul dumitale fiu, pe Henric de Anjou, că solemnitatea va avea loc mîine.

— Dragul meu Carol, o să aibă loc cînd ai să vrei. Acum linişteşte-te şi dormi.

Carol, ca şi cum i-ar fi ascultat sfatul, închise ochii ; şi Caterina, care rostise aceste cuvinte într-o doară — aşa cum mîngîi un copil sau un bolnav — ieşi din cameră. Dar Carol, după ce auzi uşa închizîndu-se în urma ei, se ridică pe neaşteptate şi, cu glasul înăbuşit de suferinţa care-l chinuia, strigă :

— Cancelarul ! Sigiliile, curtenii !... Să vină toţi !

Doica încercă, plină de tandreţe, să rezeme iar capul regelui pe umărul ei şi să-l facă să adoarmă din nou, încercă să-l legene ca pe vremuri, cînd era copil.

— Nu, nu, doică, n-am să mai dorm ! Cheamă curtenii, vreau să lucrez în dimineaţa asta !

Cînd Carol vorbea astfel, trebuia să te supui ; chiar şi doica, care se bucura de anumite privilegii consfinţite de regescul ei fecior, nu îndrăznea să i se împotrivească. Cei chemaţi de rege veniră şi hotărîră ca solemnitatea să aibă loc nu a doua zi, căci era cu neputinţă, ci peste cinci zile.

Între timp, la ora hotărîtă, cam pe la cinci, regina-mamă şi ducele de Anjou se duseră la René care, înştiinţat, după

cum ştim, de venirea lor, pregătise totul pentru şedinţa misterioasă.

În camera din dreapta, destinată sacrificiilor, în văpăile unui foc jucăuş, se înroşea o lamă de oţel, pe ale cărei desene capricioase urma să fie desluşită viaţa aceluia ce i se cerceta soarta; pe altar era pregătită cartea ursitei, iar în timpul nopţii René profitase de cerul senin şi studiase mersul şi poziţia constelaţiilor.

Henric de Anjou intră primul; îşi pusese perucă, chipul îi era acoperit de o mască, iar o largă mantie de noapte îi desăvîrşea deghizarea. Mama lui îl urma şi, dacă n-ar fi ştiut dinainte că cel ce o aştepta era fiul ei, cu siguranţă că nici ea nu l-ar fi recunoscut.

Caterina îşi scoase masca; dimpotrivă, ducele de Anjou şi-o păstră.

— Ai cercetat astă-noapte zodiile? întrebă Caterina.

— Da, doamnă — răspunse René — iar aştrii mi-au şi lămurit trecutul. Persoana despre care m-aţi întrebat are, ca toţi cei născuţi sub semnul racului, inimă arzătoare şi o mîndrie fără pereche. E puternic; a trăit aproape un sfert de veac, cerul i-a dăruit acum măriri şi bogăţii. Aşa este, doamnă?

— Se prea poate — spuse Caterina.

— Aveţi şuviţele de păr şi sîngele?

— Iată-le.

Şi Caterina îi dădu necromantului o buclă de culoare roşiatică, ca de fiară sălbatică, şi o sticluţă cu sînge.

René luă sticluţa, o scutură pentru a amesteca bine conţinutul şi lăsă să cadă pe lama înroşită o picătură mare din această sevă a vieţii, care într-o clipă sfîrîi şi se întinse, formînd nişte desene fantastice.

— Oh, doamnă! strigă René. Îl văd zbătîndu-se în dureri îngrozitoare. Îl auziţi cum se vaietă, cum cheamă în ajutor? Vedeţi cum totul se preface în sînge în jurul lui? Vedeţi, în sfîrşit, cum în preajma patului de moarte se pregătesc lupte mari? Observaţi suliţe, săbii?

— O să ţină mult? întrebă Caterina adînc tulburată, oprindu-l cu mîna pe Henric de Anjou, care se apleca asupra focului cu o curiozitate nestăvilită.

René se apropie de altar şi îngînă o rugă cabalistică; ochii îi străluceau, iar vinele tîmplelor i se umflaseră; se zbuciuma ca un proroc, sau ca acele preotese antice, ale căror spasme nervoase le urmăresc pînă la moarte.

În sfîrşit, se ridică şi anunţă că totul era pregătit; luă într-o mînă sticluţa plină încă pe trei sferturi, iar în cealaltă bucla de păr; apoi, spunîndu-i Caterinei să deschidă cartea la întîmplare şi să citească primul rînd ce-i va cădea sub ochi, turnă pe tăiş tot sîngele şi aruncă în foc părul, mormăind nişte cuvinte cabalistice în limba ebraică, pe care nici el nu le înţelegea.

Ducele de Anjou şi Caterina văzură pe dată cum se conturează pe lama de oţel o figură albă, ce aducea cu un cadavru înfăşurat în giulgiu.

O altă figură, care părea a fi a unei femei, se apleca deasupra primei. În aceeaşi clipă, părul se aprinse producînd o singură văpaie, clară, jucăuşă şi ascuţită ca o limbă roşie.

— Un an! strigă René. Nu va trece nici un an şi acest bărbat va muri şi numai o singură femeie îl va plînge. Ba nu, la capătul lamei se mai află o femeie, care ţine un copil în braţe!

Caterina se uită cu înţeles la fiul ei şi deşi îi era mamă, părea că-l întreabă cine sînt cele două femei.

Dar de-abia René terminase aceste cuvinte, că lama de oţel se făcu la loc albă; încetul cu încetul totul dispăru.

Atunci Caterina deschise cartea la întîmplare şi citi, cu glas puternic, fără să-şi poată ascunde totuşi tulburarea, distihul următor:

> Aşa pierit-a cel de care-ţi era teamă,
> Mai curînd, prea curînd, căci n-a băgat de seamă.

O adîncă tăcere se aşternu un timp în jurul focului.

— Şi pentru cel pe care-l ştii — întrebă Caterina — ce ţi-a spus zodiacul pentru luna asta?

— Înfloritor ca întotdeauna, doamnă. Afară numai de cazul că soarta lui este răsturnată de o luptă pe viaţă şi pe moarte, altminteri, viitorul aparţine acestui om. Totuşi...

— Totuşi, ce?

— Una din stelele zodiacului său a rămas, în timpul cercetărilor mele, ascunsă sub un nor negru.

— Ah! exclamă Caterina. Un nor negru... va să zică e vreo speranţă?

— De cine vorbiţi, doamnă? întrebă ducele de Anjou.

Caterina îl trase pe fiul ei departe de lumina focului, şi îi vorbi în şoaptă.

În acest timp, René îngenunchease şi la lumina flacării scurse în palmă ultima picătură de sînge ce mai rămăsese în fundul sticluţei, exclamînd:

— Ciudată contrazicere, care dovedeşte cît de şubrede sînt mărturiile ştiinţei obişnuite, pe care o practică oamenii de rînd! Oricare altul, în afară de mine, un medic, un savant, chiar maestrul Ambroise Paré, ar zice că acest sînge este foarte curat, foarte bun, plin de viaţă şi de seve hrănitoare, făgăduind o viaţă îndelungată trupului căruia îi aparţine; şi, totuşi, această vigoare trebuie să piară curînd, această viaţă se va stinge mai înainte de a se împlini anul.

La auzul acestor cuvinte, Caterina şi Henric de Anjou se întoarseră spre el, ascultîndu-l. Ochii prinţului scînteiară de sub mască.

— Ah! adăugă René. Învăţaţilor de rînd nu le aparţine decît prezentul; pe cînd nouă ne aparţin trecutul şi viitorul.

— Aşadar, crezi mai departe că va muri înainte de un an? îl întrebă Caterina.

— Sînt tot atît de sigur cum sînt că ne aflăm aici trei fiinţe vii, care într-o bună zi se vor odihni la rîndul lor într-un coşciug.

— Totuşi, spuneai că sîngele-i curat şi sănătos, spuneai că acest sînge vesteşte o viaţă îndelungată?

— Da, dacă toate şi-ar urma făgaşul lor firesc. Dar oare nu-i posibil ca un accident...

— Ah! Da, da, auzi, un accident! îi zise Caterina lui Henric.

— Vai — murmură acesta — un motiv în plus ca să rămîn!

— Oh! Cît despre asta, nu te mai gîndi, e cu neputinţă!

După aceea, Henric se întoarse spre René:

— Mulţumesc — spuse tînărul, schimbîndu-şi vocea — mulţumesc. Ia această pungă!

— Să mergem, conte — zise Caterina, dînd într-adins fiului ei acest titlu pentru a înşela presupunerile lui René.

Plecară.

— Oh, mamă, vezi — spuse Henric — un accident... Şi dacă se întîmplă, n-am să fiu aici; o să fiu la patru sute de leghe...

— Patru sute de leghe le faci în opt zile, fiule.

— Da, dar cine poate şti dacă de acolo o să mă lase să plec! Dac-aş putea să aştept, scumpa mea mamă!

— Cine ştie? glăsui Caterina. Accidentul despre care pomenea René n-o fi acela ce îl ţintuieşte pe rege de ieri pe patul de suferinţă? Ascultă-mă, copilul meu, întoarce-te acasă; cît despre mine, voi intra prin portiţa mănăstirii Augustinilor; sînt aşteptată acolo de curtenii mei. Du-te, Henric, du-te, şi fereşte-te să-l scoţi din fire pe fratele tău, dacă-l întîlneşti.

MĂRTURISIRI

Cînd ducele de Anjou se înapoie la Luvru, află în primul rînd că primirea solemnă a solilor fusese fixată peste cinci zile. Croitorii şi giuvaergiii îl aşteptau pe prinţ cu haine strălucitoare şi găteli minunate, pe care regele le comandase pentru el.

Pe cînd acesta le încerca, atît de mînios încît i se umeziseră ochii, Henric de Navara se bucura nespus privind un minunat colier de smaralde, o spadă cu mînerul de aur şi un inel de preţ, pe care Carol i le trimisese chiar în dimineaţa aceea.

Ducele de Alençon tocmai primise o scrisoare şi se închisese în camera lui ca s-o poată citi în tihnă.

Cît despre Coconnas, îşi căuta pretutindeni prietenul.

Cum e lesne de înţeles, peste noapte Coconnas nu se arătase prea mirat de lipsa lui La Mole; cînd însă se lumină de ziuă, începu să-l cuprindă o oarecare nelinişte; se duse deci să-şi caute prietenul, pornind pe urmele lui, mai întîi pe la hanul „À la Belle Étoile", apoi la casa din strada Cloche-Percée, pentru ca de aici să dea o raită prin strada Tizon, şi apoi pe la podul Saint-Michel, de unde se întoarse la Luvru.

Aceste cercetări ale lui erau, cînd prea deşucheate, cînd prea îndrăzneţe — lucru uşor de înţeles cînd ştim ce fire anapoda avea Coconnas; aşa că se iscă o ceartă între el şi trei curteni, care se termină, după obiceiul timpului — printr-un duel. Ca în toate împrejurările asemănătoare, Co-

connas se dovedi şi de data aceasta deosebit de conştiincios : îl ucise pe primul şi îi răni pe ceilalţi doi, spunînd :
— Sărmanul La Mole, ce bine ştia latineşte !
Repetase aceasta de atîtea ori, încît ultimul curtean pe care-l rănise, baronul de Boissey, îi spusese, căzînd :
— Pentru numele lui Dumnezeu, Coconnas, mai spune şi altceva, cel puţin că ştia greceşte !
În sfîrşit, aflase de întîmplarea de pe coridor ; aşa că Coconnas simţi un junghi în inimă, căci o clipă crezu că toţi regii şi prinţii ăştia îi făcuseră de petrecanie prietenului lui şi apoi îl aruncaseră în cine ştie ce tainiţă.
Coconnas mai află că şi ducele de Alençon fusese amestecat în afacerea asta şi trecînd peste respectul ce trebuia arătat unui prinţ de sînge regesc, se duse la el şi-i ceru socoteală, ca unui gentilom de rînd.
Ducele de Alençon se gîndi la început să-l dea afară pe îndrăzneţul care-i cerea astfel socoteală ; dar Coconnas vorbea atît de răspicat, şi ochii îi scînteiau atît de fioros, iar cele trei dueluri în mai puţin de douăzeci şi patru de ore îi creaseră piemontezului o asemenea faimă că, după ce se gîndi bine, se hotărî să-i răspundă cu un zîmbet fermecător, în loc să se lase pradă mîniei :
— Dragul meu Coconnas, este adevărat că regele, înfuriat de lovitura primită în umăr cu ibricul acela de argint, că ducele de Anjou, supărat că s-a pomenit cu un compot de portocale în cap şi că ducele de Guise, jignit că cineva şi-a îngăduit să-l plesnească cu o ciosvîrtă de mistreţ, s-au sfătuit să-l ucidă pe domnul de La Mole ; dar un prieten de-al prietenului dumitale le-a zădărnicit planul. Planul lor nu a reuşit, aşadar, şi te rog să crezi în cuvîntul meu de prinţ.
— Ah ! făcu Coconnas, răsuflînd uşurat ca nişte foale de potcovar la auzul acestor cuvinte. Ah !... Pe legea mea, monseniore, uite o faptă bună şi aş vrea să-l cunosc pe acest prieten, ca să-i arăt recunoştinţa mea.
Ducele de Alençon nu răspunse, dar zîmbi şi mai îmbietor ca pînă atunci, în aşa fel încît Coconnas să creadă că acest prieten nu fusese altul decît el.
— Ei bine, monseniore — adăugă el — v-aţi arătat atît de binevoitor spunîndu-mi începutul întîmplării, încît vă rog să duceţi bunătatea pînă la capăt şi să-mi istorisiţi şi sfîrşitul ei. Au vrut să-l ucidă, dar spuneţi că nu l-au ucis, nu-i aşa ? Atunci ce i s-a întîmplat ? Haideţi ! Sînt un om tare ! Pot îndura o veste proastă. L-au aruncat poate într-o

temniţă, nu-i aşa ? Cu atît mai bine : o să-l înveţe minte ! Niciodată nu vrea să-mi asculte sfaturile. De altfel, o să-l scoatem de-acolo, ce dracu' ! Stînca nu-i la fel de tare pentru toţi oamenii.
Ducele de Alençon dădu din cap :
— Ce-i mai rău, viteazul meu Coconnas, e că după această întîmplare, prietenul tău s-a făcut nevăzut, fără să i se mai poată da de urmă.
— Drace ! exclamă piemontezul, pălind din nou. Chiar de-ar fi în iad, tot îl găsesc eu !
— Ascultă — făcu ducele de Alençon care, din altă pricină, dorea tot atît de mult ca şi Coconnas să afle unde era La Mole — îţi dau un sfat prietenesc.
— Spuneţi-mi, monseniore, spuneţi-mi !
— Du-te la regina Margareta ; ea trebuie să ştie unde se află cel după care plîngi.
— Trebuie să-i mărturisesc alteţei voastre — spuse Coconnas — că m-am gîndit la asta, dar n-am îndrăznit s-o fac ; pentru că, în afară de faptul că doamna Margareta îmi inspiră un mare respect, mă temeam să n-o găsesc prea mîhnită. Cum însă alteţa voastră mă asigură că La Mole nu a murit şi că maiestatea sa trebuie să ştie unde se află, voi îndrăzni să mă duc la ea.
— Du-te dragul meu, du-te — spuse ducele Francisc. Şi după ce afli, dă-mi şi mie de veste, căci sînt la fel de îngrijorat ca şi tine... Dar nu uita un lucru !
— Care ?
— Să nu spui că vii din partea mea, căci dacă faci imprudenţa asta, s-ar putea să nu afli nimic.
— Monseniore — îi răspunse Coconnas, pentru că alteţa voastră mă sfătuieşte să tac, voi fi mut ca un peşte, sau ca regina-mamă.
„Asta prinţ, grozav prinţ, ce om inimos !" murmură Coconnas, îndreptîndu-se spre apartamentul reginei Navarei.
Margareta îl aştepta pe Coconnas, căci auzise de deznădejdea lui şi de isprăvile prin care încercase să şi-o aline, aşa că aproape îi iertase felul cam brutal de a se purta cu prietena sa, ducesa de Nevers, pe care de vreo două-trei zile piemontezul nu o văzuse, căci se certaseră straşnic. Regina îl primi îndată ce află de venirea lui.
Coconnas intră, fără să-şi poată stăpîni o oarecare stinghereală — despre care-i pomenise ducelui de Alençon — un simţămînt ce-l încerca întotdeauna în faţa reginei —

nu atît din pricina rangului, cît, mai ales, din pricina superiorității ei intelectuale.

Margareta îl primi cu un zîmbet care-l liniști din prima clipă.

— Doamnă — zise el — vă rog din suflet să-mi dați prietenul, sau măcar să-mi spuneți unde se află; căci nu pot trăi fără el. Închipuiți-vă Eurial fără Nisus, Damon fără Pitias, sau Oreste fără Pilade! Fie-vă milă de mine, în numele unuia din aceşti eroi de care v-am pomenit şi ale căror inimi, vă asigur, nu erau mai copleşite de duioşie decît a mea.

Margareta zîmbi şi după ce Coconnas îi făgădui că va păstra taina, îi povesti cum La Mole fugise pe fereastră. Cît despre locul unde se afla, cu toate rugămințile piemontezului, ea nu-i dezvălui nimic.

Coconnas nu era mulțumit decît pe jumătate; se folosi de cele mai abile subtilități diplomatice ca să afle unde se refugiase La Mole. Dar în felul acesta, Margareta înțelese clar că ducele de Alençon ar fi vrut să ştie în aceeaşi măsură ce anume se întîmplase cu La Mole.

— Ei bine — îl sfătui regina — dacă ții cu tot dinadinsul să ştii ceva precis despre prietenul dumitale, întreabă-l pe regele Navarei. El este singurul în măsură să vorbească. Tot ce-ți pot spune eu, e că trăieşte; dacă mă crezi pe cuvînt.

— Mă încred în ceva şi mai sigur, doamnă — răspunse Coconnas — în frumoşii dumneavoastră ochi, care nu au plîns.

Apoi, socotind că nu mai avea nimic de adăugat la această frază, prin care îşi exprimase atît stima față de regină, cît şi prețuirea ce-o avea pentru La Mole, care făcuse o atît de bună alegere, Coconnas se retrase, plănuind cum să se împace cu doamna de Nevers, nu pentru a-i face pe plac, ci pentru a afla de la ea ceea ce nu izbutise să afle de la Margareta.

Marea durere e ceva neobişnuit, de a cărei robie cauți să le scapi cît mai repede. Lui La Mole, gîndul de a o părăsi pe Margareta îi zdrobise inima la început; şi dacă se învoise să fugă, o făcuse nu atît pentru ca să scape cu viață, cît pentru a salva onoarea reginei. De aceea, chiar a doua zi seara, se întoarse la Paris, ca s-o poată vedea pe Margareta în balconul ei. La rîndu-i, regina Navarei, de parc-ar fi simțit o chemare lăuntrică şi ar fi ştiut de reîntoarcerea tînărului, îşi petrecuse seara la fereastră; se revăzură deci cu acea bucurie fără margini ce însoțeşte întotdeauna plăcerile neîngăduite.

Mai mult chiar. Firea romantică şi melancolică a lui La Mole găsea un farmec în lupta împotriva acestor oprelişti. Dar, ca un adevărat îndrăgostit, care nu se simte fericit decît atunci cînd o vede sau o ține la piept pe ființa iubită, şi suferă cînd ea este departe — La Mole, nerăbdător să se întîlnească din nou cu Margareta, se aşternu pe treabă, pregătind fuga regelui Navarei, ceea ce îi putea da prilejul să se afle iarăşi lîngă ea.

Cît despre Margareta, ea se lăsa pradă acestei fericiri de a fi iubită cu atîta înflăcărare. Deseori se căia de ceea ce socotea a fi o slăbiciune; căci, deşi firea ei dîrză disprețuia micimea unei dragoste de rînd şi nu era simțitoare la nimicurile care, pentru sufletele gingaşe, fac din această iubire fericirea cea mai dulce, mai suavă, mai jinduită, Margareta socotea totuşi că a avut, dacă nu o zi fericită, cel puțin o zi care sfîrşise fericit atunci cînd, spre ceasurile nouă ale serii, ieşind în balcon, îmbrăcată într-o rochie de casă albă, zărea în umbră un cavaler care-şi ducea mîna mai întîi la buze, apoi la inimă. Atunci ea tuşea cu tîlc, pentru ca iubitul să-i audă glasul. Uneori, aruncat cu putere de o mînă micuță, un răvaş cu o piatră prețioasă — mai de preț pentru că aparținea iubitei decît prin valoarea ei însăşi — se rostogolea cu zgomot pe caldarîm, la picioarele tînărului. Atunci, La Mole tăbăra ca un uliu asupra prăzii, o strîngea la piept, răspundea în acelaşi fel, iar Margareta nu pleca din balcon decît cînd auzea pierzîndu-se în noapte tropotul calului, care la venire galopa din răsputeri, iar la plecare abia se urnea, de parc-ar fi fost făcut din materialul neînsuflețit din care fusese construit gigantul care a pierdut Troia.

Iată de ce Margareta nu era îngrijorată de soarta lui La Mole, căruia — de teamă să nu fie spionați — îi refuza cu încăpățînare orice întîlnire — în afară de acestea, după moda spaniolă — care aveau loc în fiecare seară, în aşteptarea solemnității primirii solilor — amînată cu cîteva zile, aşa cum am văzut, în urma recomandărilor stăruitoare ale lui Ambroise Paré.

În ajunul solemnității, pe la nouă seara, în timp ce la Luvru toată lumea era ocupată cu pregătirile pentru a doua zi, Margareta deschise fereastra şi ieşi pe balcon; îndată,

fără a mai aştepta scrisoarea ei, La Mole, mai grăbit ca de obicei, îi aruncă cu obişnuita lui îndemînare, un răvaş care căzu la picioarele iubitei de sînge regesc. Margareta pricepu că trebuie să cuprindă ceva deosebit şi intră în cameră, ca să-l citească.

Pe dosul primei pagini, biletul cuprindea următoarele cuvinte:

„Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept!"

Iar pe cealaltă parte, La Mole scrisese aceste cuvinte, ce puteau fi izolate de celelalte, rupînd biletul în două:

„Doamna şi regina mea, faceţi în aşa fel încît să vă pot da una din sărutările ce vă trimit. Aştept".

Margareta abia terminase de citit a doua parte a scrisorii, cînd auzi glasul lui Henric de Navara care, cu obişnuita lui reţinere, bătea la uşa ce despărţea apartamentele lor şi o întreba pe Gillonne dacă poate intra.

Regina rupse pe loc biletul în două, punînd o parte în corset, iar cealaltă într-un buzunar şi dădu fuga la fereastră, pe care o închise, apoi se îndreptă degrabă la uşă.

— Intraţi, sire — spuse ea.

Cu toate că Margareta închisese fereastra repede şi cu îndemînare, zgomotul ajunsese pînă la urechile lui Henric, ale cărui simţuri — în mijlocul acestei societăţi de care se temea atît de mult — se ascuţiseră ca la un sălbatic. Regele Navarei însă nu era din acei despoţi care-şi împiedică nevestele să se plimbe sau să admire stelele.

Henric zîmbea şi era binevoitor ca de obicei.

— Doamnă — zise el — în timp ce curtenii îşi încearcă hainele de sărbătoare, m-am gîndit să mai schimb cu dumneavoastră cîteva vorbe în legătură cu treburile ce mă interesează şi care vă interesează şi pe dumneavoastră, nu-i aşa?

— Fireşte, domnule — răspunse Margareta — nu urmărim oare amîndoi acelaşi lucru?

— Da, doamnă, şi de aceea doream să vă întreb ce părere aveţi despre ducele de Alençon, care de cîteva zile mă ocoleşte cu atîta grijă, încît de alaltăieri a ajuns chiar să se retragă la Saint-Germain. Oare nu e un mijloc al lui de a pleca singur, mai ales că nu prea e supravegheat, sau de a nu mai pleca de loc? Vă rog, doamnă, ce părere aveţi? Vă asigur că va cîntări greu în atitudinea pe care o voi lua.

— Pe bună dreptate, maiestatea voastră este neliniştită

de tăcerea fratelui meu. Toată ziua m-am gîndit la el şi părerea mea e că, schimbîndu-se împrejurările, s-a schimbat şi el.

— Aşadar, văzînd că regele Carol e bolnav şi că ducele de Anjou e rege al Poloniei, nu i-ar displace să rămînă la Paris, ca să nu scape din ochi coroana Franţei?

— Întocmai.

— Fie! N-are decît să rămînă — spuse Henric — dar asta ne dă peste cap tot planul nostru; căci pentru a pleca singur, îmi trebuie de trei ori mai multe garanţii decît dacă aş fi plecat cu fratele vostru, al cărui nume şi prezenţă ar fi fost un scut pentru mine. Ceea ce mă miră este că nu am veşti de la domnul de Mouy. Şi nu prea e în firea lui să nu dea un semn de viaţă. Nu cumva aveţi vreo veste de la el?

— Eu, sire? făcu Margareta mirată. Cum să am?

— Ei, Doamne, draga mea, nimic mai uşor; aţi binevoit, ca să-mi faceţi mie pe plac, să-l salvaţi de la moarte pe micuţul La Mole... Flăcăul ăsta trebuie că s-a dus la Nantes... şi cînd te duci, poţi foarte bine să te şi întorci...

— Oh! Iată tîlcul unei taine pe care n-o înţelegeam — răspunse Margareta. Lăsasem fereastra deschisă şi intrînd în cameră, am găsit pe covor un bileţel.

— Asta-i bună — zise Henric.

— Un bileţel, din care la început n-am priceput nimic şi nu i-am dat nici o importanţă — adăugă Margareta. Poate m-am înşelat şi vine din partea lui.

— Se prea poate — aprobă Henric. Aş îndrăzni chiar să afirm că este cu putinţă. Aş putea să văd biletul?

— Fireşte, sire — răspunse Margareta, întinzîndu-i regelui peticul de hîrtie pe care îl vîrîse în buzunar.

Regele îşi aruncă ochii peste el.

— Ce zici, nu e scrisul lui La Mole? întrebă el.

— Nu ştiu — răspunse Margareta — scrisul mi se pare schimbat.

— Nu face nimic, hai să-l citim — spuse Henric.

Şi citi:

„Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept".

— Ah, da! continuă Henric. Vedeţi, spune că aşteaptă!

— Văd şi eu — zise Margareta. Dar ce să facem?

— Ei... la naiba!... să vină!

— Să vină! făcu Margareta, uitîndu-se mirată la Henric,

cu ochii ei frumoşi. Cum puteţi spune una ca asta, sire? Un om pe care regele a vrut să-l ucidă... care este urmărit... ameninţat... Să vină. spuneţi dumneavoastră, e cu putinţă aşa ceva?... Oare uşile sînt făcute pentru cei care au...

— Fost siliţi să fugă pe fereastră... vreţi să spuneţi!...

— Da, întocmai; mi-aţi întregit gîndul.

— Ei bine, dacă cunoaşte drumul pe fereastră, să vină pe acolo, dacă nu poate pe uşă. E simplu.

— Credeţi? se miră Margareta, îmbujorîndu-se la gîndul că-l va vedea pe La Mole.

— Da, fireşte.

— Dar cum să urce pînă aici? întrebă regina.

— Nu aţi păstrat scara de frînghie pe care v-am trimis-o? Vă ştiam mult mai prevăzătoare.

— Da, sire — zise Margareta.

— Atunci, totul e în regulă — răspunse Henric.

— Şi ce porunceşte maiestatea voastră?

— E foarte simplu — explică Henric — legaţi scara de balcon şi daţi-i drumul. Dacă de Mouy e cel care aşteaptă... şi tare aş crede că el e... dacă-i de Mouy cel care aşteaptă şi vrea să urce, va urca, căci este un prieten de nădejde.

Fără să-şi piardă cumpătul, Henric luă o lumînare ca s-o ajute pe Margareta să caute scara; dar nu căutară prea mult, căci era pusă bine în dulapul faimoasei cămăruţe.

— Uite-o aici — spuse Henric. Acum, doamnă, dacă nu abuzez prea mult de bunăvoinţa dumneavoastră, vă rog să legaţi scara de balcon.

— De ce eu şi nu dumneavoastră, sire? întrebă Margareta.

— Pentru că cei mai buni conspiratori sînt şi cei mai prudenţi. S-ar putea ca prietenul nostru să-şi iasă din fire văzînd un bărbat, înţelegi, nu?

Margareta zîmbi şi legă scara.

— Aşa — spuse Henric, ţinîndu-se deoparte, într-un colţ al camerei — arătaţi-vă să vă poată vedea; acum să vadă şi scara. Da, e minunat, sînt sigur că de Mouy va urca.

Într-adevăr, după zece minute, un bărbat pe al cărui chip se citea o nespusă fericire, sări peste balcon şi văzînd că regina nu-i iese în întîmpinare, şovăi puţin. În locul ei înaintă Henric.

— Ia te uită — spuse el binevoitor — nu e de Mouy, ci domnul de La Mole. Bună seara, domnule de La Mole. Intraţi, vă rog!

La Mole rămase uluit o clipă. Poate dacă ar mai fi fost pe scară, şi n-ar fi pus piciorul pe balcon, ar fi căzut.

— Aţi vrut să vorbiţi cu regele Navarei într-o chestiune urgentă — zise Margareta — l-am înştiinţat pe dată şi a venit.

Henric se duse să închidă fereastra.

— Te iubesc — îi spuse între timp Margareta, strîngîndu-i la repezeală mîna tînărului.

— Ei bine, domnule — făcu Henric, oferindu-i un scaun lui La Mole — ce veşti ne aduceţi?

— Vă vestesc, sire — răspunse acesta — că m-am despărţit de domnul de Mouy la barieră. Ar vrea să ştie dacă Maurevel a vorbit şi dacă s-a aflat că el a fost în camera maiestăţii voastre.

— Nu încă, dar se va afla curînd; aşa că trebuie să ne grăbim.

— Şi el tot aşa spune, sire, şi dacă mîine seară domnul de Alençon este gata de plecare, de Mouy îl va aştepta la poarta Saint-Marcel, cu o sută cincizeci de oameni; alţi cinci sute or să vă aştepte la Fontainebleau; şi aşa veţi putea ajunge la Blois, Angoulème şi Bordeaux.

— Doamnă — spuse Henric întorcîndu-se spre soţia sa — eu unul voi fi gata, veţi fi şi dumneavoastră?

La Mole se uită ţintă la Margareta, plin de nelinişte.

— Aveţi cuvîntul meu — spuse regina — că oriunde vă veţi duce, vă voi urma; dar ştiţi prea bine că domnul de Alençon trebuie să plece o dată cu noi. Cu el nu există cale de mijloc; ori e cu noi, ori ne trădează; dacă şovăie, nu ne urnim.

— Ştie cumva de acest plan, domnule de La Mole? întrebă Henric.

— Trebuie să fi primit acum cîteva zile o scrisoare din partea domnului de Mouy.

— Ah, ah! făcu Henric. Şi nu mi-a spus nimic!

— Feriţi-vă, domnule — zise Margareta — feriţi-vă!

— Fiţi pe pace, mă păzesc! Cum i se poate răspunde domnului de Mouy?

— Sire, nu aveţi nici o grijă. La dreapta sau la stînga maiestăţii voastre, fie că-l vedeţi sau nu, mîine, în timpul solemnităţii primirii solilor, el va fi de faţă; o singură frază în discursul rostit de regină îi va da să înţeleagă dacă sînteţi de acord: dacă trebuie să fugă sau să vă aştepte.

În cazul cînd ducele de Alençon refuză, el nu cere decît un răgaz de cincisprezece zile ca să reorganizeze totul în numele dumneavoastră.

— Într-adevăr — spuse Henric — de Mouy este un om preţios. Puteţi oare, doamnă, să intercalaţi în discursul dumneavoastră fraza aşteptată ?

— Nimic mai uşor — răspunse Margareta.

— Atunci — spuse Henric — mîine îl voi vedea pe domnul de Alençon ; de Mouy să fie la postul său şi să tălmăcească fraza din discurs.

— Va fi, sire.

— Ei bine, domnule de La Mole — zise Henric — duceţi-i răspunsul meu. Aveţi cu siguranţă prin împrejurimi un cal, un servitor ?

— Orthon este aci, mă aşteaptă pe chei.

— Duceţi-vă la el, domnule conte. Oh, nu pe fereastră ; asta o întrebuinţaţi numai în clipe grele. Aţi putea fi văzut şi neştiindu-se că vă primejduiţi viaţa pentru mine, aţi compromite-o pe regină.

— Dar pe unde, sire ?

— Dacă nu puteţi intra singur în Luvru, puteţi totuşi ieşi cu mine, care cunosc parola. Aveţi o mantie ; o am şi eu pe a mea ; o să ne înfăşurăm în ele şi o să ieşim fără greutate. De altfel, aş vrea să-i dau cîteva ordine speciale lui Orthon. Aşteptaţi aci, mă duc să văd dacă nu e nimeni pe coridoare.

Henric, cu aerul cel mai firesc, plecă să cerceteze drumul. La Mole rămase singur cu regina.

— Oh ! Cînd o să vă revăd ? o întrebă La Mole.

— Mîine seară, dacă fugim ; sau dacă rămîn, într-una din serile astea, în casa din strada Cloche-Percée.

— Domnule de La Mole — spuse Henric, înapoindu-se — puteţi veni, nu e nimeni.

La Mole se înclină respectuos în faţa reginei.

— Daţi-i mîna s-o sărute, doamnă — zise Henric — domnul de La Mole nu este un slujitor de rînd.

Margareta se supuse.

— Bine că n-am uitat — adăugă Henric — strîngeţi scara cu grijă ; este un obiect de preţ pentru conspiratori ; şi cînd te aştepţi mai puţin, poţi să ai nevoie de ea. Veniţi, domnule de La Mole, veniţi !

A doua zi, toată populaţia Parisului se îndrepta spre cartierul Saint-Antoine, pe unde solii Poloniei urmau să-şi facă intrarea în oraş. Garda elveţiană stăvilea mulţimea şi pîlcuri de călăreţi ocroteau circulaţia seniorilor şi a doamnelor de la curte, care ieşeau în întîmpinarea cortegiului.

Curînd se zări, în dreptul mănăstirii Saint-Antoine, un grup de călăreţi înveşmîntaţi în roşu şi galben, cu căciuli şi haine îmblănite şi purtînd în mînă spade late şi încovoiate ca iataganele turceşti. Ofiţerii mergeau pe jos, de o parte şi de alta a alaiului.

Urma apoi un alt pîlc, îmbrăcat cu un lux în adevăr oriental. Veneau după aceea solii, patru la număr, care reprezentau cu strălucire cel mai legendar dintre regatele cavalereşti ale secolului al XVI-lea.

Unul din soli era episcopul Cracoviei. Purta veşminte strălucitoare de aur şi nestemate — care aduceau şi cu cele bisericeşti, şi cu cele ostăşeşti. Calu-i alb, cu o măreaţă coamă ce-i flutura în vînt, mergea în pas săltat şi părea că scoate foc pe nări ; nimeni nu s-ar fi gîndit că nobilul animal făcuse timp de o lună, în fiecare zi, cîte cincisprezece leghe pe drumuri aproape de nefolosit din pricina timpului rău.

Alături de episcop mergea palatinul Lasco, boier de vază, mîndru şi bogat ca un rege.

În urma celor doi soli de căpetenie, care erau însoţiţi de alţi doi palatini de neam mare, veneau o puzderie de boieri polonezi, ai căror cai, împodobiţi cu mătase, aur şi nestemate, stîrniră admiraţia fără margini a mulţimii. Într-adevăr, cavalerii francezi, cu toată strălucirea echipajelor lor, erau cu totul puşi în umbră de noii veniţi, cărora le spuneau cu dispreţ — barbari.

Pînă în ultima clipă, Caterina nădăjduise că solemnitatea va fi amînată şi că regele, slăbit de boala de care nu se vindecase încă, va reveni asupra hotărîrii luate. Cînd însă veni ziua solemnităţii şi-l văzu pe Carol, palid ca un spectru, îmbrăcat în minunata-i mantie regală — ea înţelese că trebuie să lase impresia că se pleacă în faţa voinţei de fier a

regelui şi că Henric de Anjou era mai în siguranţă în surghiunul măreţ la care fusese osîndit.

În afară de cele cîteva cuvinte rostite cînd deschisese ochii şi o văzuse pe mama sa ieşind din cămăruţă, Carol nu mai vorbise cu ea, în urma discuţiei ce-i pricinuise boala de pe urma căreia era să i se tragă moartea. La Luvru, toată lumea ştia că se certaseră îngrozitor, fără să ştie din ce cauză şi chiar cei mai îndrăzneţi — cînd îi vedeau gravi şi tăcuţi — tremurau ca păsările înaintea liniştii apăsătoare care vesteşte furtuna.

Totuşi, la Luvru se făcură pregătiri — este adevărat — nu ca pentru o sărbătoare, ci ca şi cum ar fi avut loc cine ştie ce ceremonie funebră. Fiecare se supunea morocănos şi apatic. Se ştia că însăşi Caterina se temea aproape de această solemnitate, şi toată lumea tremura.

Marea sală de recepţie a palatului fusese pregătită şi cum astfel de solemnităţi erau de obicei publice, oamenii din gardă şi santinelele primiseră ordin să lase să intre, o dată cu solii, cît popor putea să încapă în saloanele unde urma să se desfăşoare festivitatea.

Iar Parisul îşi luase, ca întotdeauna în asemenea împrejurări, aspectul lui de zile mari: pretutindeni animaţie, şi toată lumea era curioasă să asiste la solemnitate. Numai cine ar fi cercetat cu mai multă atenţie populaţia Parisului ar fi observat între grupurile de burghezi cumsecade, care căscau gura prosteşte, şi un număr destul de mare de bărbaţi înfăşuraţi în mantii lungi, ce-şi făceau semne din ochi sau cu mîna, cînd erau departe unul de altul şi schimbau în şoaptă cuvinte cu tîlc atunci cînd se întîlneau.

Aceşti oameni păreau de altfel foarte preocupaţi de cortegiu, urmărindu-l îndeaproape şi dădeau ascultare unui bătrîn venerabil, ai cărui ochi negri şi plini de foc trădau o agerime ce nu prea se potrivea cu barba lui albă ca neaua şi cu sprîncenele lui încărunţite. Bătrînul, fie singur, fie ajutat de însoţitorii lui, izbuti să se strecoare printre primii în Luvru şi, mulţumită bunăvoinţei comandantului gărzii elveţiene — un hughenot care trecuse de formă la catolicism — se aşeză în spatele solilor, chiar în faţa Margaretei şi a lui Henric de Navara.

Henric, înştiinţat de La Mole că de Mouy va asista la solemnitate deghizat într-un fel oarecare, se uită cu luareaminte în jurul său. Îl văzu în sfîrşit pe bătrîn şi nu-l mai slăbi din ochi; un semn al lui de Mouy îl făcu pe regele

Navarei să-şi risipească orice îndoială. Căci de Mouy se deghizase atît de bine, încît Henric se îndoise că moşneagul cu barbă albă poate fi unul şi acelaşi cu îndrăzneţul comandant al hughenoţilor, care cu numai cinci-şase zile în urmă se apărase atît de dîrz.

Un cuvînt al lui Henric, şoptit la urechea Margaretei, o făcu să-şi aţintească privirile asupra lui de Mouy. După aceea frumoşii ei ochi rătăciră prin sală: îl căutau însă în zadar pe La Mole.

La Mole nu venise.

Începură discursurile. Primul era adresat regelui — Lasco îi cerea în numele Dietei consimţămîntul de a încredinţa unui prinţ al Franţei coroana Poloniei.

Carol răspunse printr-un discurs scurt şi concis, înfăţişîndu-l solilor polonezi pe fratele său, ducele de Anjou, drept un viteaz fără pereche. Vorbea în franceză: un tălmaci îi traducea răspunsul după fiecare frază. Şi pe cînd tălmaciul vorbea, regele putea fi văzut ducînd batista la gură şi îndepărtînd-o de fiecare dată plină de sînge.

După ce Carol îşi termină discursul, Lasco se întoarse spre ducele de Anjou, se înclină şi rosti o cuvîntare în latineşte, prin care îi oferea tronul în numele naţiunii poloneze.

Ducele de Anjou răspunse în aceeaşi limbă — cu un glas a cărui emoţie căuta zadarnic s-o stăpînească — afirmînd că primeşte cu recunoştinţă cinstea ce i se face. În tot timpul cît fratele său vorbi, Carol rămase în picioare, cu buzele strînse, cu privirea aţintită asupra lui, nemişcat şi ameninţător, ca o pasăre de pradă.

Cînd ducele de Anjou termină, Lasco luă coroana Iagellonilor de pe o pernă de catifea roşie şi — în timp ce doi boieri polonezi îi aşezau mantia regească pe umeri — i-o înmînă lui Carol.

Carol făcu un semn fratelui său. Ducele de Anjou îngenunche în faţa lui, iar Carol cu mîna lui îi puse coroana pe cap; atunci, cei doi regi se sărutară, una din sărutările cele mai pline de ură pe care le-au schimbat vreodată doi fraţi.

În aceeaşi clipă, un crainic vesti:

— Alexandru-Eduard-Henric al Franţei, duce de Anjou, a fost încoronat rege al Poloniei. Trăiască regele Poloniei!

Atunci Lasco se întoarse spre Margareta. Frumoasa regină trebuia să-şi rostească discursul la urmă, ceea ce era

un semn de deosebită curtenie, căci i se da prilejul să-şi afirme minunatul ei talent apreciat de toţi; aşadar, răspunsul ei în latineşte era aşteptat cu vădită nerăbdare. Am văzut că Margareta îl scrisese singură.

Discursul lui Lasco era mai curînd un elogiu decît un discurs. Oricît de barbar ar fi fost polonezul, se supuse admiraţiei ce o inspira tuturor frumoasa regină a Navarei; aşa că, împrumutînd limba lui Ovidiu, dar folosind stilul lui Ronsard, spuse că părăsind Varşovia în plină noapte, el şi însoţitorii lui n-ar fi putut să găsească drumul, dacă n-ar fi fost călăuziţi — ca regii magi — de două stele, ce deveneau tot mai strălucitoare pe măsură ce se apropiau de Franţa şi care acum şi-au dat seama că nu erau altele decît frumoşii ochi ai reginei Navarei. În sfîrşit, trecînd de la Evanghelie la Coran, din Siria în Arabia, de la Nazaret la Mecca, el termină afirmînd că era gata — ca şi adepţii înflăcăraţi ai profetului, şi care avuseseră fericirea să-i vadă mormîntul — să-şi scoată ochii, socotind că după ce se bucurase de o asemenea privelişte, nimic pe lume nu mai merita să fie admirat.

Discursul fu acoperit de aplauzele celor ce ştiau latineşte, pentru că împărtăşeau părerea oratorului; şi de ceilalţi, care nu-l înţeleseră, pentru că voiau să pară că-l înţeleg.

Margareta făcu mai întîi o graţioasă reverenţă în faţa curteanului barbar, apoi răspunzînd ambasadorului, îşi aţinti privirea asupra lui de Mouy şi începu astfel:

„*Quod nunc hac in aula insperati adestis exultaremus ego et conjux, nisi ideo immineret calamitas, acilicet non solum fratris sed etiam amici orbitas.*“ [1]

Aceste cuvinte cu două înţelesuri deşi erau destinate lui de Mouy, puteau fi socotite că sînt adresate lui Henric de Anjou. Acesta se plecă în semn de recunoştinţă.

Carol nu-şi aminti să fi citit această frază în discursul pe care i-l dăduse cu cîteva zile mai înainte; dar nu dădu prea multă importanţă cuvintelor Margaretei, socotind că e doar un discurs de curtoazie. De altfel, înţelegea destul de prost limba latină.

Margareta continuă:

„*Adeo dolemur a te dividi ut tecum proficisci maluissemus. Sed idem fatum quo nunc sine ulla mora Lutetia cedere juberis, hac in urbe detinet. Proficiscere ergo, frater; proficiscere, amice; profiscicere sine nobis; proficiscentem sequentur spes et desideria nostra*“ [1].

[1] Sosirea dumneavoastră la această curte ne-ar umple de bucurie, pe mine şi pe soţul meu, dacă nu ne-ar pricinui totodată o deosebită supărare, întrucît nu pierdem numai un frate, ci şi un prieten. (n.t.)

Fireşte, de Mouy asculta cu cea mai mare luare aminte aceste cuvinte, care, deşi adresate solilor, erau numai pentru el. De altminteri, Henric îi făcuse semn cu capul de două-trei ori uitîndu-se la tînărul hughenot, ca acesta să înţeleagă că ducele de Alençon nu primise; acest gest însă, care putea fi cu totul întîmplător, nu l-ar fi convins pe de Mouy, dacă n-ar fi fost întărit de cuvintele Margaretei.

Dar pe cînd o asculta şi o privea cu nesaţ pe Margareta, ochii lui de Mouy — negri şi scăpărători sub sprîncenele cărunte — îi atraseră luarea aminte Caterinei, care tresări ca arsă şi nu-şi mai luă privirea din acea parte a sălii, unde se afla căpetenia hughenoţilor.

„Ce figură ciudată! murmură ea, păstrîndu-şi înfăţişarea gravă pe care i-o cerea împrejurarea. Cine să fie omul acela care se uită cu atîta stăruinţă la Margareta şi la care Margareta şi Henric se uită şi ei cu multă luare aminte?“

Totuşi, regina Navarei îşi continuă discursul răspunzînd complimentelor curtenitoare ale solilor, în timp ce Caterina îşi frămînta creierul să afle numele frumosului bătrîn; tocmai atunci, maestrul de ceremonii se apropie de ea, venind din spate, şi îi înmînă un săculeţ de mătase parfumat, ce conţinea o hîrtie împăturită. Caterina îl deschise, scoase hîrtia şi citi aceste cuvinte:

„Mulţumită unei doctorii întăritoare, pe care i-am dat-o chiar acum, Maurevel a mai prins puţină putere şi a putut să scrie numele omului ce se afla în camera regelui Navarei. Este domnul de Mouy“.

„De Mouy — se gîndi regina — ei, da, presimţeam eu... Dar bătrînul ăsta... Ei, *cospetto!*... Bătrînul ăsta este...“

Caterina rămase cu ochii ţintă şi cu gura căscată.

Apoi, plecîndu-se la urechea căpitanului gărzii, care se afla lîngă ea, îi şopti:

— Uită-te, domnule de Nancey, fără să atragi atenţia; uită-te la seniorul Lasco, cel care vorbeşte acum. În spatele

[1] Sîntem deznădăjduiţi de a fi despărţiţi de dumneavoastră, atunci cînd am fi preferat să plecăm împreună. Dar soarta care cere să părăsiţi de îndată Parisul ne pironeşte pe noi în acest oraş. Plecaţi deci, frate iubit, plecaţi, prietene drag, plecaţi fără noi. Nădejdea şi dorinţele noastre sînt cu dumneavoastră“. (n.t.)

lui... da, acolo... îl vezi pe moşneagul cu barba albă, în haine de catifea neagră ?

— Da doamnă — răspunse căpitanul.

— Bine, să nu-l scapi din ochi.

— Acela căruia regele Navarei îi face semn acum ?

— Da, exact. Postează-te la poarta Luvrului, cu zece oameni, şi cînd iese, pofteşte-l, în numele regelui, să vină la masă. Dacă te urmează, du-l într-o cameră unde ai să-l ţii prizonier. Dacă se împotriveşte, pune mîna pe el, viu sau mort. Hai, du-te, du-te...

Din fericire, Henric de Navara nu prea asculta discursul Margaretei şi n-o scăpa din ochi pe Caterina, citindu-i cu luare aminte expresia de pe chip.

Văzînd că regina-mamă îşi aţinteşte privirile atît de stăruitor asupra lui de Mouy, se îngrijoră de-a binelea, iar cînd observă că îi porunceşte ceva căpitanului gărzii, pricepu totul.

Atunci făcuse el gestul acela pe care domnul de Nancey îl surprinsese şi care în limbajul lor convenţional avea următoarea semnificaţie : „Ai fost descoperit. Fugi fără întîrziere !"

De Mouy înţelese semnul care însoţea atît de bine cuvintele Margaretei, ce-i erau adresate. Se pierdu pe dată în mulţime şi se făcu nevăzut. Dar Henric nu se linişti decît după ce domnul de Nancey se întoarse la Caterina şi văzu după faţa ei, crispată de ciudă, că ajunsese prea tîrziu.

Solemnitatea luă sfîrşit. Margareta mai schimbă cîteva cuvinte neoficiale cu Lasco.

Carol se ridică de pe scaun, clătinîndu-se, salută şi ieşi sprijinindu-se de umărul lui Ambroise Paré, care nu-l mai părăsea pe rege de cînd se îmbolnăvise.

Caterina, vînătă de mînie, şi Henric de Anjou, mut de durere, îl urmară.

Cît despre ducele de Alençon, se ţinuse deoparte tot timpul ceremoniei, iar privirea regelui, care nu-l slăbise o clipă pe ducele de Anjou, nu se oprise niciodată asupra lui.

Noul rege al Poloniei se simţea pierdut. Departe de maică-sa, răpit de aceşti barbari din nord, era asemenea lui Anteu, fiul Geei, care şi-a pierdut puterea atunci cînd Hercule l-a ridicat în braţe, de n-a mai atins pămîntul. Dincolo de graniţă, Henric se socotea îndepărtat pentru totdeauna de la tronul Franţei.

De aceea, în loc să-l urmeze pe rege, se duse la maică-sa.

O găsi la fel de posomorîtă şi de îngrijorată ca şi el, căci se gîndea la capul acela cu o expresie atît de nobilă şi de batjocoritoare, pe care nu-l scăpase din ochi în tot timpul ceremoniei, la bearnezul căruia destinul părea să-i deschidă calea, măturînd pe toţi regii, prinţii ucigaşi, duşmanii şi piedicile de tot felul.

Văzîndu-şi fiul mult iubit palid sub coroană, copleşit de mantia regală, cu mîinile împreunate în tăcere, ca pentru rugă, zărindu-i mîinile frumoase ce de la ea le moştenise, Caterina se ridică şi-i veni în întîmpinare.

— Oh, mamă ! exclamă regele Poloniei. Iată-mă osîndit să mor în surghiun !

— Fiul meu — îi spuse Caterina — ai uitat atît de repede prezicerea lui René ? Fii pe pace, n-ai să rămîi mult pe meleagurile acelea !

— Scumpă mamă, te implor — spuse ducele de Anjou — la primul zvon, la prima bănuială că tronul Franţei ar putea fi liber, dă-mi de veste...

— Fii pe pace, fiule — spuse Caterina — pînă în ziua pe care o aşteptăm amîndoi, în grajdul meu, zi şi noapte, va sta înşeuat un cal, iar în anticamera mea va aştepta o ştafetă, gata de plecare în Polonia !

ORESTE ŞI PILADE

După plecarea lui Henric de Anjou, s-ar fi zis că pacea şi fericirea se înscăunaseră din nou la Luvru, în acest cămin al Atrizilor.

Carol, uitînd de melancolie, îşi redobîndi sănătatea lui de fier de odinioară, şi se ducea la vînătoare cu Henric, sau vorbea cu el despre vînătoare în zilele cînd nu putea să vîneze ; nu-l dojenea decît pentru că nu-i plăcea vînătoarea cu şoimi, spunînd că ar fi fost un prinţ desăvîrşit dacă s-ar

fi priceput să dreseze şoimul, gaia şi uliul, aşa cum se pricepea să dreseze cîinii şi copoii obişnuiţi.

Caterina redevenise o mamă bună; blîndă cu ducele de Alençon şi cu Carol, alintîndu-i pe Henric şi pe Margareta, binevoitoare cu doamnele de Nevers şi de Sauve; şi, sub pretextul că fusese rănit în timp ce executa un ordin al ei, împinsese bunătatea pînă acolo, încît îl vizita de două ori pe zi pe Maurevel, aflat în convalescenţă în casa lui din strada Cérisaie.

Margareta îşi continua întîlnirile de dragoste după moda spaniolă. Seară de seară deschidea fereastra şi conversa cu La Mole prin gesturi şi bileţele; şi în fiecare din scrisorile lui, tînărul îi amintea frumoasei lui regine că îi făgăduise să petreacă împreună cîteva clipe în strada Cloche-Percée, drept răsplată pentru surghiunul îndurat.

Doar o fiinţă pe lume era singură şi stingheră în Luvrul unde domnea iarăşi liniştea şi tihna.

Este vorba despre prietenul nostru, contele Annibal de Coconnas.

Fireşte, era ceva faptul că îl ştia pe La Mole în viaţă şi însemna mare lucru să fi rămas alesul doamnei de Nevers, cea mai zglobie şi mai capricioasă dintre femei. Dar toată fericirea între patru ochi, pe care frumoasa ducesă i-o prilejuia şi toate asigurările pe care le primea din partea Margaretei în privinţa sorţii prietenului lor comun, în ochii lui Coconnas nu cîntăreau nici cît un ceas petrecut cu La Mole la jupîn La Hurière, dinaintea unei garafe cu vin dulce, sau cît o raită din acelea destrăbălate prin coclaurile Parisului, unde oricînd un gentilom cinstit putea să aibă vreo încurcătură din care să iasă cu pielea găurită, fără pungă sau cu hainele ferfeniţă.

Doamna de Nevers — trebuie s-o mărturisim spre ruşinea omenirii — îndura anevoie această concurenţă a lui La Mole. Nu pentru că l-ar fi urît pe provensal, dimpotrivă, împinsă de acel instinct de nestăvilit — care face pe orice femeie să fie cochetă fără voia ei cu iubitul alteia, mai ales cînd aceasta îi este prietenă — ea nu-l cruţase pe La Mole de fulgerele ochilor ei de smarald; iar Coconnas ar fi putut să rîvnească tandrele strîngeri de mînă şi excesul de amabilitate pe care ducesa le acorda prietenului său, în zilele capricioase cînd steaua piemontezului părea să pălească pe cerul preafrumoasei lui iubite; dar Coconnas, care ar fi ucis cincisprezece oameni pentru o singură căutătură a iubitei lui, era atît de puţin gelos pe La Mole, încît îi şoptise adeseori la ureche, în urma unor astfel de purtări nestatornice ale ducesei, anumite propuneri care îl făcuseră pe provensal să roşească.

Aşadar, Henriette, pe care absenţa lui La Mole o lipsea de toate foloasele aduse de prietenia lui Coconnas, adică de veselia nesecată şi de nepotolitele lui capricii, veni într-o bună zi la Margareta şi se rugă să-i aducă înapoi pe acest al treilea partener, atît de necesar, fără de care gîndurile şi inima lui Coconnas secătuiau zi de zi.

Margareta, miloasă ca de obicei şi zorită de altfel de stăruinţele lui La Mole şi de îndemnurile propriei ei inimi, îi dădu întîlnire Henriettei în casa cu două intrări, pentru a vorbi pe îndelete despre toate acestea într-un loc unde nimeni nu le putea stînjeni.

Coconnas primi îmbufnat bileţelul Henriettei care-l chema în strada Tizon la orele nouă şi jumătate. Totuşi se duse la locul întîlnirii, unde o găsi pe Henriette mîniată că sosise ea mai întîi.

— Ei, domnule — zise ea — ce lipsă de bună-cuviinţă să laşi să aştepte astfel... să nu spun o prinţesă, dar o femeie...

— Oh, aţi aşteptat ? se arătă mirat Coconnas. Auzi vorbă ! Dimpotrivă, mă prind că am venit amîndoi mai devreme.

— Eu, da.

— Şi eu la fel, şi mă prind că este cel mult ora zece.

— Ei bine, pe biletul meu scria nouă şi jumătate.

— De aceea am părăsit Luvrul la ora nouă, căci trebuie să vă amintesc în treacăt că sînt de serviciu pe lîngă domnul de Alençon şi voi fi silit să vă părăsesc peste o oră.

— Ceea ce, fireşte, te încîntă ?

— Nu, pe legea mea, pentru că domnul de Alençon este un stăpîn foarte morocănos şi cu toane şi dacă e vorba să fiu certat, prefer s-o facă preafrumoasele dumneavoastră buze, decît gura lui pocită.

— Eh — făcu ducesa — aşa mai zic şi eu... şi spuneai că ai plecat la ora nouă din Luvru ?

— Oh, Doamne, da, ca să vin de-a dreptul aici, dar cînd coteam pe strada Grenelle, zăresc deodată pe unul care semăna cu La Mole.

— Bravo ! Iar La Mole !

— Iar La Mole, dacă-ţi place !

— Bădăranule !

— Poftim! Iar o luăm cu amabilităţile!
— Nu, dar termină odată cu istoria asta!
— Nu-s eu de vină dacă mă tot întrebi de ce am întîrziat!
— Fireşte, crezi că se cuvine să ajung eu prima?
— Ei, dumneata n-ai pe nimeni pe care să-l cauţi!
— Mă cam plictiseşti, dragul meu; dar zi mai departe. Aşadar, pe cînd coteai pe strada Grenelle, ai zărit un bărbat care semăna cu La Mole... Dar ce ai pe jachetă? Sînge!
— Poftim, încă unul care m-o fi stropit cînd cădea!
— Te-ai bătut?
— Cred şi eu.
— Pentru La Mole al dumitale?
— Dar pentru cine ai fi vrut să mă bat? Pentru vreo femeie?
— Mulţumesc.
— Îl urmăresc deci pe individul care avea obrăznicia să aibă o înfăţişare ce aducea cu a prietenului meu. Îl ajung în strada Coquillière, îl întrec, mă zgîiesc la el la lumina unei dughene. Nu era el!
— Bine. Aşa îţi trebuie!
— Da, numai că nu i-a fost a bună! „Domnule, i-am spus eu, sînteţi un înfumurat, pentru că vă îngăduiţi să semănaţi chiar de departe cu prietenul meu, domnul de La Mole, care este un cavaler desăvîrşit, pe cînd dumneavoastră, se vede prea bine de aproape, nu sînteţi decît o puşlama." Atunci a pus mîna pe spadă, fireşte, am făcut şi eu la fel; la a treia încrucişare l-am dat gata pe neobrăzat... şi cînd a căzut, m-a stropit.
— Cel puţin i-ai dat o mînă de ajutor?
— Tocmai mă pregăteam... cînd apare un călăreţ! Ah, de data asta, ducesă, sînt sigur că a fost La Mole! Din nefericire, calul galopa din răsputeri. Am alergat după el şi cei care căscau gura la noi s-au luat după mine. Or, cum puteam să fiu luat drept un hoţ cu toată gloata aia care se ţinea scai pe urmele mele şi urla, am fost silit să mă întorc ca s-o pun pe fugă, ceea ce m-a făcut să pierd puţină vreme. Între timp, călăreţul a dispărut. Am căutat să-i dau de urmă, am întrebat, m-am interesat pe la oameni, le-am spus ce culoare avea calul; dar, nimic! Totul în zadar; nimeni nu-l văzuse. În sfîrşit, cum nu mai aveam ce face, am venit aici!
— Nu mai aveai ce face! zise ducesa. Ce îndatoritor!

— Ascultă, scumpa mea prietenă — spuse Coconnas, lăsîndu-se nepăsător într-un jilţ — iar mă prigoneşti din pricina bietului La Mole! Ei bine, nu ai dreptate, pentru că, la urma urmelor, asta-i prietenia, vezi... Aş vrea să am mintea sau înţelepciunea acestui biet prieten al meu; aş găsi atunci vreo comparaţie care te-ar face să-mi înţelegi gîndul... Prietenia, vezi dumneata, este o stea, pe cînd dragostea... dragostea... ei bine, am găsit o comparaţie... dragostea nu este decît o lumînare. O să-mi spui că există de mai multe feluri...
— Dragoste?
— Nu, lumînări, şi că printre ele sînt unele mai bune; cea trandafirie... e cea mai bună; dar oricît de trandafirie ar fi lumînarea, tot se topeşte, pe cînd steaua străluceşte mereu. La asta ai să-mi răspunzi că atunci cînd lumînarea s-a topit, se pune alta în sfeşnic.
— Domnule de Coconnas, eşti un încrezut.
— Ei!
— Domnule de Coconnas, eşti un obraznic!
— Oho!
— Domnule de Coconnas, eşti un caraghios!
— Doamnă, îţi atrag atenţia că ai să mă faci să-l regret de trei ori mai mult pe La Mole.
— Nu mă mai iubeşti!
— Dimpotrivă, ducesă. Văd că nu te prea pricepi la treburile astea; te idolatrizez. Dar pot să te iubesc, să te ador, să te idolatrizez, şi în anumite clipe să-mi laud prietenul.
— Dumneata numeşti „anumite clipe" cele petrecute lîngă mine?
— Ce vrei? Pe bietul La Mole îl port mereu în gînd.
— El ţi-e mai drag, nu ţi-e ruşine? Uite ce, Annibal, te urăsc! Te detest! Îndrăzneşte, fii sincer şi spune-mi că ţi-e mai drag! Annibal, te înştiinţez că dacă ţi-e mai drag altcineva pe lume...
— Henriette, cea mai frumoasă dintre ducese! Pentru liniştea dumitale sufletească, crede-mă, nu-mi mai pune întrebări indiscrete. Te iubesc mai mult decît pe toate femeile, dar pe La Mole îl iubesc mai mult decît pe toţi bărbaţii.
— Bun răspuns! se auzi deodată o voce.

O perdea de damasc se dădu în lături din faţa unei uşi secrete, săpată în zid, care unea cele două apartamente, şi La Mole apăru în cadrul ei, ca un frumos portret de Tizian în rama lui aurită.

— La Mole, strigă Coconnas, fără s-o bage în seamă pe Margareta şi fără să mai piardă timp ca să-i mulţumească pentru surpriza ce i-o pregătise. La Mole, prietene, dragul meu La Mole !

Şi se aruncă în braţele prietenului său, răsturnînd jilţul pe care şezuse şi masa ce-i stătea în drum.

La Mole îl îmbrăţişă cu aceeaşi căldură.

— Iertaţi-mă, doamnă — spuse el adresîndu-se ducesei de Nevers — dacă numele meu, pronunţat uneori aici, a putut să tulbure fermecătoarea dumneavoastră prietenie ; fireşte — adăugă el, privind cu nespusă tandreţe pe Margareta — datorez altcuiva faptul că v-am revăzut mai curînd.

— Vezi — zise la rîndu-i Margareta — vezi, Henriette, că m-am ţinut de cuvînt : iată-l !

— Oare datorez această fericire numai rugăminţilor doamnei ducese ? întrebă La Mole.

— Numai rugăminţilor ei — răspunse Margareta, şi adăugă, întorcîndu-se spre La Mole : Îţi dau voie să nu crezi un cuvînt din ce spun.

Între timp, Coconnas îl strînsese la piept de zece ori pe prietenul său, îi dădu tîrcoale de douăzeci de ori, apropie un sfeşnic de chipul lui ca să-l privească mai în voie şi se duse apoi să îngenuncheze în faţa Margaretei, sărutîndu-i poalele rochiei.

— Ah, ce fericire ! exclamă ducesa de Nevers. Acum o să-ţi fiu şi eu pe plac !

— La naiba ! strigă Coconnas. Întotdeauna te-am găsit încîntătoare ; numai că acum pot s-o spun din toată inima. Ah, de-ar fi pe-aici, prin preajmă, vreo treizeci de polonezi, sarmaţi şi alţi barbari hiperboreeni de soiul ăstora, ca să-i fac să mărturisească pe loc că eşti regina frumoaselor !

— Ei, binişor, binişor, Coconnas, şi atunci doamna Margareta ?...

— Oh ! Nu tăgăduiesc ! exclamă Coconnas cu acel accent comic şi naiv totodată care îl caracteriza — doamna Henriette este regina frumoaselor, iar doamna Margareta, frumoasa reginelor.

Dar orice zicea, ori făcea, piemontezul era atît de copleşit de fericirea de a-l fi regăsit pe scumpul lui La Mole, încît n-avea ochi decît pentru el.

— Hai, hai, frumoasa mea regină — zise doamna de Nevers — vino şi să-i lăsăm pe aceşti prieteni desăvîrşiţi să

stea de vorbă un ceas. Au atîtea să-şi spună, că nu ne-ar mai lăsa să scoatem o vorbă. Ne vine cam greu, dar numai leacul ăsta o să facă să-i intre minţile-n cap domnului Annibal. Fă-o pentru mine, regina mea, pentru că sînt atît de neroadă încît îl iubesc pe încăpăţînatul ăsta urîcios, cum îi spune prietenul lui, La Mole.

Margareta îi şopti cîteva cuvinte la ureche lui La Mole, care, oricît de bucuros ar fi fost să-şi revadă prietenul, ar fi dorit totuşi ca accesele de tandreţe ale lui Coconnas să fie mai puţin acaparatoare... Între timp, Coconnas se străduia să facă să înflorească din nou pe chipul Henriettei un zîmbet şi un cuvînt dulce, lucru ce-i izbuti cu uşurinţă.

Aşa că cele două femei trecură în camera de alături unde le aştepta cina. Cei doi prieteni rămaseră singuri.

Se înţelege, Coconnas îi ceru mai întîi prietenului său să-i istorisească în amănunt cum şi-a petrecut seara aceea faimoasă, care era gata-gata să-l coste viaţa. Pe măsură însă ce La Mole îi povestea, piemontezul care, după cum se ştie nu-şi pierdea cumpătul prea uşor, tremura de emoţie.

— Şi de ce — îl întrebă el — în loc să alergi pe toate drumurile, aşa cum ai făcut, şi să-mi dai atîta bătaie de cap, nu te-ai refugiat la stăpînul nostru, ducele, care te apărase şi te-ar fi ascuns. Aş fi trăit în preajma ta, m-aş fi prefăcut că sînt mîhnit şi i-aş fi tras pe sfoară pe toţi prostănacii de la curte.

— Stăpînul nostru — murmură La Mole — ducele de Alençon ?

— Da. După cîte mi-a spus, ar trebui să cred că lui îi datorezi viaţa.

— Îi datorez viaţa regelui Navarei — răspunse La Mole.

— Oh-oh ! se miră Coconnas. Eşti sigur ?

— Nu-ncape îndoială !

— Oh ! Bunul, minunatul rege ! Dar ducele de Alençon ce învîrtea în treaba asta ?

— Ţinea ştreangul, ca să mă sugrume.

— Mii de draci ! strigă Coconnas. Eşti sigur de ce spui, La Mole ? Cum ! Prinţul ăsta gălbejit, javra asta, milogul ăsta, să-mi sugrume prietenul ! Ah, mii de draci ! Chiar mîine vreau să-i spun ce cred despre el !

— Eşti nebun !

— Adevărat, ar mai face-o o dată... Dar ce-mi pasă ? Lucrurile n-or să se mai petreacă la fel.

— Hai, hai, Coconnas, linişteşte-te, şi încearcă să nu uiţi că a bătut ceasul unsprezece şi jumătate şi eşti de serviciu!

— Puţin îmi pasă de serviciul lui! Ah, asta-i bună! Să mă aştepte cît o pofti! Serviciul meu! Eu să slujesc unuia care ţi-a ţinut ştreangul!... Glumeşti!... Nu!... Aşa a fost să fie! Trebuia să te regăsesc ca să nu te mai părăsesc. Rămîn aici.

— Dar, nenorocitule, gîndeşte-te bine, doar nu eşti beat!

— Din fericire, căci dac-aş fi, aş da foc Luvrului!

— Hai, hai, Annibal — reluă La Mole — fii înţelegător! Du-te! Serviciul este un lucru sfînt.

— Vii şi tu cu mine?

— Cu neputinţă!

— Crezi cumva că tot mai vor să te ucidă?

— Nu cred. Sînt prea neînsemnat ca să mai urzească ceva împotriva mea, în mod special. Li s-a năzărit aşa, deodată, să mă omoare, şi asta-i tot: prinţii aveau chef de petrecere în seara aceea.

— Atunci, ce faci?

— Eu? Nimic. Hoinăresc, mă plimb!

— Ei bine! Am să mă plimb cu tine, o să hoinărim împreună. O să fie o plăcere! Unde mai pui că dac-o să fii atacat, sîntem doi şi o să le venim de hac. Ah, să poftească gîngania aia de duce! Îl ţintuiesc ca pe-o potaie la gard!

— Cere-i măcar un concediu!

— Da, un concediu pentru totdeauna!

— Atunci anunţă-l că-l părăseşti...

— Ai dreptate. Aşa am să fac. Pe loc am să-i scriu!

— Te cam grăbeşti, Coconnas! Să-i scrii unui prinţ de sînge regesc...

— Da, de sînge! Pătat de sîngele prietenului meu! Bagă de seamă — strigă Coconnas holbîndu-şi ochii lui mari, în care scînteiau priviri fioroase — ia seama să nu-i dau eu o etichetă să n-o poată duce!

„La urma urmelor — îşi zise La Mole — peste cîteva zile n-o să mai aibă nevoie nici de prinţ, nici de nimeni; căci dacă vrea să vină cu noi, o să-l luăm."

Coconnas puse mîna deci pe o pană, fără să mai fie stînjenit de prietenul lui, şi cu multă uşurinţă compuse această elocventă misivă, pe care o vom citi:

„Monseniore,

Alteţa voastră, pricepută cum este în scrierile din timpuri străvechi, nu poate să nu cunoască prea bine povestea mişcătoare a lui Oreste şi Pilade, cei doi eroi vestiţi pentru nenorocirile şi prietenia lor. Prietenul meu La Mole nu este mai puţin nenorocit decît Oreste, iar eu nu sînt mai puţin drăgăstos decît Pilade. El are acum anumite îndeletniciri însemnate, care cer ajutorul meu. Îmi este deci cu neputinţă să mă despart de el. De aceea, fără îngăduinţa alteţei voastre, îmi iau un scurt concediu, hotărît să-mi leg soarta de a lui, oriunde m-ar duce aceasta. Alteţa voastră înţelege, totuşi, cît de greu îmi vine să-mi părăsesc slujba, şi de aceea nădăjduiesc să-mi dobîndesc iertarea şi îndrăznesc să mă numesc mai departe, cu plecăciune,

Al alteţei voastre regale,
Monseniore,
preasmeritul şi supusul
ANNIBAL, CONTE DE COCONNAS,
prieten nedespărţit al domnului
de La Mole."

Această capodoperă odată terminată, Coconnas i-o citi cu glas tare lui La Mole, care ridică din umeri.

— Ei bine, ce zici? întrebă Coconnas, care nu-i observase gestul, sau care se prefăcuse că nu-l vede.

— Cred — răspunse La Mole — că domnul de Alençon o să-şi bată joc de noi.

— De noi?

— Da, de amîndoi.

— Asta-i mai bine, pare-mi-se, decît să ne sugrume pe fiecare în parte.

— Eh, asta e! făcu La Mole rîzînd. Poate că una n-o s-o împiedice pe cealaltă.

— Ei bine, cu atît mai rău! Fie ce-o fi, eu trimit scrisoarea mîine dimineaţă. Cînd plecăm de-aici, unde dormim?

— La jupîn La Hurière. Ştii, în camera aceea mică unde voiai să înfigi pumnalul în mine, pe vremea cînd nu eram încă Oreste şi Pilade!

— Bine, am să trimit scrisoarea la Luvru prin gazda noastră.

În clipa aceea, uşa se deschise.

— Ei bine — întrebară deodată cele două prinţese — unde sînt Oreste şi Pilade ?
— Drace, doamnă — răspunse Coconnas — Pilade şi Oreste se prăpădesc de foame şi de dragoste !“
A doua zi, la nouă dimineaţa, jupîn La Hurière duse la Luvru preasmerita misivă a domnului Annibal de Coconnas.

ORTHON

Chiar după refuzul ducelui de Alençon, care dădea peste cap tot planul şi punea în primejdie pînă şi viaţa lui Henric, acesta devenise — dacă se poate spune astfel — un prieten şi mai bun al prinţului de cum fusese înainte.
Prietenia aceasta o făcu pe Caterina să creadă că cei doi prinţi nu numai că se înţelegeau, dar şi unelteau împreună. O iscodi pe Margareta ; dar Margareta era demna ei fiică, aşa că regina Navarei — care era deosebit de iscusită în ocolirea explicaţiilor neplăcute — se feri atît de bine de întrebările mamei sale, încît după ce-i răspunse la toate, o lăsă mai încurcată ca înainte.
Florentinei nu-i mai rămase deci drept călăuză decît acea pornire lăuntrică de a unelti pe care o adusese cu ea din Toscana — cel mai intrigant dintre micile stătuleţe ale timpului — căruia i se adăugase ura ce o deprinsese la curtea Franţei, cea mai dezbinată în interese şi păreri de pe vremea aceea.
Caterina înţelese mai întîi că o parte din puterea bearnezului îşi avea obîrşia în alianţa cu ducele de Alençon şi hotărî să-i despartă.
Din ziua în care se hotărîse la aceasta, se îngriji de fiul ei cu răbdarea şi iscusinţa pescarului, care atunci cînd aruncă năvodul departe de peşte, îl trage pe nesimţite pînă cînd a înconjurat prada din toate părţile.

Ducele Francisc îşi dădu seama de această afecţiune sporită şi, la rîndul său, se arătă mai tandru cu mama sa. Cît despre Henric, se prefăcu că nu bagă nimic de seamă şi îl supraveghea pe aliatul lui mai îndeaproape ca oricînd.
Fiecare aştepta să se întîmple ceva. Dar în timp ce fiecare aştepta — ceva sigur pentru unii şi probabil pentru alţii — într-o dimineaţă, cînd soarele se înălţase trandafiriu pe cer, cernînd acea căldură jilavă şi acele dulci miresme care prevestesc o zi frumoasă, un bărbat palid, care se sprijinea într-un baston şi mergea anevoie, ieşi dintr-o căsuţă aflată în dosul Arsenalului şi o apucă pe strada Petit-Musc.
În apropierea porţii Saint-Antoine, după ce se plimbă în sus şi-n jos pe promenada care înconjura şanţurile Bastiliei — ca o mlaştină — lăsă marele bulevard în stînga şi intră în grădina Arbalète, unde portarul îl primi cu o respectuoasă plecăciune.
Nu era nimeni în această grădină care, după cum arată şi numele, aparţinea unei corporaţii : aceea a arbaletierilor. Dac-ar fi fost lume care să se plimbe, acest bărbat palid ar fi atras privirile asupra lui, căci mustaţa-i lungă, pasul ce mai păstra ceva milităros, deşi trebuia să meargă încet din pricina durerilor pe care le avea, toate dovedeau că era vreun ofiţer rănit de curînd, care îşi încerca puterile prin exerciţii cumpătate, căutînd să se întoarcă la viaţă, la lumină.
Totuşi, lucru ciudat ! Deşi vremea se încălzise, bărbatul — în aparenţă o fire paşnică — era înfăşurat într-o mantie care atunci cînd se desfăcea, lăsa să se întrezărească două pistoale lungi, prinse cu copci de argint de cingătoarea unde era înfipt un pumnal lat ; tot de centură mai atîrna o spadă atît de lungă, încît s-ar fi putut crede că nu o poate duce de mare ce era, şi care îi completa acest adevărat arsenal ambulant şi îi lovea cu teaca picioarele slăbite, ce-i tremurau. Totuşi, nespus de prudent, omul nostru, deşi era singur, arunca pas cu pas o privire cercetătoare, de parc-ar fi întrebat fiecare cotitură a unei cărări, fiecare tufiş, fiecare şanţ.
Astfel, bărbatul intră în grădină şi se îndreptă calm spre un fel de boltă acoperită cu verdeaţă, ce dădea spre bulevarde, de care nu era despărţită decît printr-un

gard de mărăcini şi un mic şanţ. Acolo, lîngă o masă, se întinse pe un petic de iarbă, iar îngrijitorul locului, care pe lîngă meseria de portar se mai îndeletnicea şi cu aceea de birtaş, îi aduse degrabă o băutură întăritoare.

Bolnavul se afla acolo de zece minute şi dusese la gură de mai multe ori ceaşca de porţelan din care sorbea încet, cînd, deodată, chipul, cu toată paloarea lui interesantă, luă o înfăţişare fioroasă. Zărise venind dinspre Croix-Faubia, pe o cărare care astăzi e strada Neapole, un cavaler înfăşurat într-o mantie lungă, care se opri lîngă turn şi aşteptă.

Cavalerul se afla acolo de cinci minute, iar bărbatul cu faţa palidă, în care cititorul l-a recunoscut poate pe Maurevel, abia avusese vreme să-şi revină din tulburarea pe care i-o pricinuise prezenţa acestuia, cînd un tînăr cu o jachetă strîmtă, ca de paj, îşi făcu apariţia pe aleea ce mai tîrziu avea să devină strada Fosses-Saint-Nicolas, şi îl ajunse pe cavaler.

Ascuns sub bolta lui de verdeaţă, Maurevel putea să vadă şi chiar să audă, fără greutate, tot ce vorbeau ; şi ţinînd seama de faptul că acest cavaler era de Mouy, iar tînărul cu jacheta strîmtă Orthon, ne putem da seama că avea şi ce să vadă, şi ce să asculte.

Şi unul şi celălalt se uitară de jur împrejur, cu cea mai mare atenţie ; Maurevel îşi ţinu răsuflarea.

— Puteţi vorbi, domnule — spuse Orthon, care, fiind cel mai tînăr, era şi cel mai încrezător — nimeni nu ne vede, nimeni nu ne aude.

— Bine — făcu de Mouy. Ai să te duci la doamna de Sauve şi dacă o găseşti, ai să-i înmînezi acest răvaş ; dacă nu-i acasă, ai să-l pui sub oglindă, acolo unde regele obişnuia să şi le pună pe ale lui ; după aceea ai să aştepţi în Luvru. Dacă ţi se dă un răspuns, îl aduci unde ştii ; dacă n-ai răspuns, ai să vii să mă cauţi deseară, cu un pieptar de zale, în locul pe care ţi l-am arătat şi de unde vin acum.

— Bine — zise Orthon — ştiu.

— Eu te las acum, am multă treabă toată ziua, tu însă nu te grăbi, ar fi de prisos ; nu e nevoie să ajungi la Luvru înainte ca el să fie acolo şi mi se pare că azi-dimineaţă e la o lecţie de vînătoare cu şoimi. Du-te şi fii curajos. Te-ai înzdrăvenit şi te duci să-i mulţumeşti doamnei de Sauve pentru bunătatea ce ţi-a arătat-o în timpul convalescenţei. Du-te, copile, du-te !

Maurevel ascultă cu ochii ţintă şi cu părul măciucă, brobonit de sudoare. Primul lui gînd fusese să tragă un pistol din cingătoare şi să-l ţintească pe de Mouy ; dar o mişcare a acestuia făcuse să i se dea la o parte mantia şi să-i dezvăluie o platoşă solidă şi bine strînsă. Aşa că, pesemne, plumbul s-ar fi turtit de ea, sau ar fi pătruns în vreo parte a trupului, unde rana pe care ar fi făcut-o n-ar fi fost mortală. De altfel, se gîndi că de Mouy voinic şi bine înarmat, l-ar fi răpus uşor, mai ales că era rănit ; cu un oftat, puse înapoi pistolul pe care-l aţintise asupra hughenotului.

— Ce nenorocire — murmură el — să nu-l pot doborî aici, fără alt martor decît acest pui de tîlhar, căruia un al doilea glonţ i-ar fi prins atît de bine !...

Dar în acea clipă, Maurevel se gîndi că scrisoarea încredinţată lui Orthon şi pe care trebuia să i-o înmîneze doamnei de Sauve era poate mai însemnată decît însăşi viaţa căpeteniei hughenote.

— Ah ! făcu el. Şi în dimineaţa asta îmi scapi ; fie ! Du-te teafăr acum ; dar mîine o să fie rîndul meu, am să-ţi vin de hac chiar dac-ar trebui să te urmăresc pînă în iadul din care ai ieşit ca să mă nenoroceşti !

De Mouy îşi acoperi faţa cu mantia şi o porni în grabă spre mlaştinile Temple. Orthon o apucă pe lîngă şanţurile care duceau spre malul rîului.

Atunci Maurevel, mai sprinten şi mai în putere decît ar fi îndrăznit să nădăjduiască, se ridică şi se întoarse în strada Cérisaie, intră la el acasă, puse să i se înşăueze un cal şi, aşa slăbit cum era, cu riscul să i se deschidă rănile, o porni în galop pe strada Saint-Antoine, ajunse pe chei şi dădu buzna în Luvru.

Cinci minute după ce trecuse prin portiţă, Caterina ştia tot ce se petrecuse şi Maurevel primea cei o mie de scuzi de aur care-i fuseseră făgăduiţi pentru arestarea regelui Navarei.

— Oh ! exclamă atunci Caterina. Ori mă înşel, ori acest de Mouy va fi pata neagră pe care a descoperit-o Renê pe zodiacul blestematului de bearnez.

Un sfert de ceas după Maurevel, Orthon intra în Luvru, în văzul tuturor, aşa cum îl îndemnase de Mouy,

şi se îndreptă spre apartamentul doamnei de Sauve, după ce vorbise cu mai mulţi oaspeţi ai palatului.

Dariole rămăsese singură în lipsa stăpînei ei ; Caterina tocmai o chemase pe doamna de Sauve să-i copieze cîteva scrisori însemnate şi de cinci minute se afla la regină.

— Bine — spuse Orthon — voi aştepta.

Şi, fiind socotit ca unul de-al casei, tînărul trecu în dormitorul baroanei şi, după ce se încredinţă că nu-l vede nimeni, ascunse scrisoarea după oglindă.

Chiar cînd îşi trăgea mîna, intră Caterina.

Orthon se îngălbeni, căci i se păru că privirea ageră şi sfredelitoare a reginei-mame se îndreptase mai întîi spre oglindă.

— Ce faci aici, băieţaş? întrebă Caterina. Nu cumva o cauţi pe doamna de Sauve?

— Da, doamnă; n-am mai văzut-o de mult şi mi-e teamă că aş fi fost socotit nerecunoscător, dac-aş mai fi întîrziat să nu-i mulţumesc.

— O iubeşti deci mult pe scumpa Charlotte?

— Din toată inima, doamnă.

— Şi îi eşti credincios, după cît se spune?

— Maiestatea voastră va înţelege că este ceva cu totul firesc, atunci cînd va afla că doamna de Sauve a avut pentru mine o grijă de care nu eram vrednic, căci nu-s decît un servitor de rînd.

— Şi cu ce prilej ţi-a arătat această grijă? întrebă Caterina, prefăcîndu-se că nu cunoaşte ce i se întîmplase tînărului.

— Doamnă, cînd am fost rănit.

— Ah, bietul băiat! făcu Caterina. Ai fost rănit?

— Da, doamnă.

— Şi cînd asta?

— În seara cînd au venit să-l aresteze pe regele Navarei. Văzînd soldaţi, mi-a fost atît de frică, încît am strigat, am chemat în ajutor; unul din ei m-a lovit în cap şi am leşinat.

— Bietul băiat! Şi acum te-ai însănătoşit?

— Da, doamnă.

— Şi, fireşte, îl cauţi pe regele Navarei, ca să-ţi reiei slujba?

— Nu, doamnă. Regele Navarei, aflînd că am îndrăznit să mă împotrivesc poruncilor maiestăţii voastre, m-a alungat fără milă.

— Adevărat? exclamă Caterina, prefăcîndu-se că o interesează cele afirmate de Orthon. Ei bine, iau asupra mea această treabă. Dar dacă o aştepţi pe doamna de Sauve, o aştepţi în zadar: are de lucru, sus, la mine.

Şi Caterina, crezînd că Orthon nu avusese timp să ascundă răvaşul după oglindă, se duse în salonul doamnei de Sauve, anume ca să-l lase singur pe tînăr.

În această clipă Orthon, îngrijorat de sosirea neaşteptată a reginei-mame, se întrebă dacă aceasta nu se datora vreunei uneltiri împotriva stăpînului său — auzi trei lovituri uşoare în tavan: era semnalul prin care trebuia el însuşi, în caz de primejdie, să-l anunţe pe stăpînul său, atunci cînd acesta se afla la doamna de Sauve, iar el îl veghea.

Cele trei lovituri îl făcură să tresară; îi veni în minte un gînd revelator şi îşi zise că de astă dată semnalul era pentru el. Alergă deci la oglindă şi luă scrisoarea de unde-o pusese.

Caterina urmărea printr-o crăpătură a perdelei toate mişcările tînărului; îl văzu repezindu-se spre oglindă, dar nu ştia dacă se dusese ca să ascundă răvaşul sau să-l ia.

„Hei — şopti nerăbdătoare florentina — de ce-o fi zăbovind?"

Şi se întoarse pe dată, zîmbitoare, în cameră.

— Tot aici, băieţaşule? întrebă ea. Ei bine, ce mai aştepţi? Nu ţi-am spus că iau asupra mea grija sorţii tale? Cînd ţi-am spus-o o dată, te mai îndoieşti?

— Oh, doamnă, feri-m-ar Dumnezeu! răspunse Orthon.

Şi tînărul, apropiindu-se de regină, se lăsă într-un genunchi, îi sărută pulpana rochiei şi plecă fără să zăbovească.

Ieşind, dădu în anticameră cu ochii de căpitanul gărzii, care o aştepta pe Caterina. Prezenţa acestuia nu numai că nu-i îndepărtă bănuielile, dar i le spori.

Cît despre Caterina, nici nu căzuse bine perdeaua după plecarea lui Orthon, că se şi repezi la oglindă.

Dar scotoci în zadar cu mîna tremurîndă: nu dădu peste nici o scrisoare.

Şi totuşi era sigură că-l văzuse pe băieţandrul ăsta apropiindu-se de oglindă; fie deci pentru a lua înapoi scrisoarea, fie pentru a o pune. Soarta dăruia o forţă

egală adversarilor săi. Un copil devenea un bărbat din clipa cînd lupta împotriva ei.

Scotoci din nou, pipăi de zor, dar nu găsi nimic.

— Oh, nenorocitul! exclamă ea. Nu-i voiam răul, dar luînd înapoi răvaşul, îşi face răul cu mîna lui! Ei, domnule de Nancey, ei, unde eşti?

Glasul puternic al reginei-mame străbătu salonul şi pătrunse în anticamera unde aştepta, cum am mai spus, căpitanul gărzii.

Domnul de Nancey sosi în grabă.

— Iată-mă, doamnă — spuse el. Ce doreşte maiestatea voastră?

— Stăteai în anticameră?

— Da, doamnă.

— Ai văzut ieşind un tînăr, un băieţandru?

— Chiar adineauri.

— Crezi c-a ajuns departe?

— Cam pe la jumătatea scării.

— Cheamă-l înapoi.

— Cum se numeşte?

— Orthon. Dacă nu vrea să se întoarcă, adu-l cu forţa. Totuşi nu-l speria, dacă nu se împotriveşte. Trebuie să-i vorbesc chiar acum!

Căpitanul gărzii se năpusti afară.

După cum prevăzuse, Orthon se afla abia la jumătatea scării, căci cobora încet, nădăjduind să întîlnească pe scară sau să zărească pe vreun coridor pe regele Navarei sau pe doamna de Sauve.

Auzi un strigăt şi tresări.

Se gîndi să fugă, dar cu o maturitate de judecată care-i depăşea vîrsta, înţelese că dacă fuge totul e pierdut.

Aşadar, se opri.

— Cine mă strigă?

— Eu, domnul de Nancey — răspunse căpitanul gărzii, coborînd deodată mai multe trepte.

— Dar mă grăbesc — zise Orthon.

— Din partea maiestăţii sale, regina-mamă — reluă domnul de Nancey, ajungîndu-l din urmă.

Băiatul îşi şterse sudoarea care-i curgea pe frunte şi urcă înapoi.

Căpitanul îl urma.

Caterina plănuise mai întîi să-l aresteze pe tînăr, să poruncească să fie scotocit prin haine şi să pună mîna pe scrisoarea pe care ştia că o are asupra lui; de aceea se gîndise să-l învinovăţească că-i furase ceva; chiar îşi desprinsese de la rochie o agrafă de diamante, vrînd s-arunce vina pe tînăr că-i dispăruse; dar chibzui că mijlocul acesta era primejdios, că i-ar fi trezit tînărului bănuieli şi-ar fi dat de veste stăpînului său, iar la rîndul lui acesta s-ar fi ferit şi astfel n-ar mai fi căzut în cursă.

Fireşte, putea să-l trimită pe băiat la temniţă; dar zarva ce s-ar fi făcut în jurul arestării — oricît s-ar fi păstrat taina ei — tot s-ar fi răspîndit în Luvru şi numai un cuvînt l-ar fi făcut pe Henric să se păzească.

Şi, totuşi, Caterina avea nevoie de răvaş, căci o scrisoare de la domnul de Mouy, adresată regelui Navarei şi trimisă cu atîta grijă, trebuia să dezvăluie o întreagă uneltire.

Îşi puse deci la loc agrafa de unde o desprinsese.

— Nu, nu — zise ea — e o idee bună pentru un copoi; proastă idee! Dar pentru un răvaş... care poate nu merită atîta trudă — urmă ea, încruntîndu-şi sprîncenele şi vorbind atît de încet, încît ea singură abia putea să-şi audă glasul. Ei, la naiba, nu-i vina mea; e a lui! De ce puiul ăsta de tîlhar n-a pus răvaşul la locul fixat? Şi, totuşi, biletul ăsta îmi trebuie!

Chiar atunci Orthon intră din nou.

De bună seamă, chipul Caterinei avea o expresie fioroasă, ceea ce-l făcu pe băiat să pălească şi să rămînă în prag. Era încă prea tînăr poate, ca să fie cu desăvîrşire stăpîn pe sine.

— Doamnă — zise el — mi-aţi făcut cinstea să mă chemaţi înapoi; vă pot fi de folos cu ceva?

Faţa Caterinei se lumină, de parcă o rază de soare ar fi căzut pe ea.

— Te-am chemat, copile — spuse — pentru că îmi place să-ţi văd chipul şi cum ţi-am făgăduit că voi avea grijă de soarta ta, vreau să-mi ţin făgăduiala fără întîrziere. Se spune despre noi, reginele, că am fi uituce. Dar nu sufletul e de vină, ci mintea, înfierbîntată de tot ce se petrecea. Mi-am adus însă aminte că regii ţin în mîna lor soarta oamenilor şi te-am rechemat. Vino, copile, urmează-mă!

Domnul de Nancey, care lua în serios ceea ce auzea, privea uimit înduioşarea Caterinei.

— Ştii să călăreşti, băiatule? îl întrebă Caterina.

— Da, doamnă.

— Atunci, vino la mine. Am să-ţi dau un bileţel pe care ai să-l duci la Saint-Germain.

— Sînt la ordinele maiestăţii voastre.
— Nancey, să i se dea un cal !
Domnul de Nancey plecă.
— Hai, copile — zise Caterina.
Şi păşi prima. Orthon o urmă.
Regina-mamă coborî un etaj, o apucă apoi pe coridorul unde se aflau apartamentele regelui şi ale ducelui de Alençon, ajunse la scara în spirală, mai coborî un cat, deschise o uşă care dădea într-o galerie rotundă, a cărei cheie n-o avea decît ea şi regele, şi îl introduse aci pe Orthon ; intră apoi şi ea, închizînd uşa. Această galerie înconjura ca un meterez anumite porţiuni ale apartamentelor regelui şi reginei-mame. Era, ca şi galeria castelului Saint-Ange de la Roma, şi ca aceea a palatului Pitti de la Florenţa, un adăpost pregătit în caz de primejdie.
După ce trase uşa, Caterina rămase cu tînărul în coridorul întunecos. Făcură cîţiva paşi, Caterina mergînd înainte. Orthon în urma ei.
Deodată, Caterina se întoarse şi tînărul observă pe chipul ei aceeaşi expresie fioroasă pe care o avusese cu zece minute mai înainte.
Prin întuneric, ochii ei rotunzi ca de pisică sau de panteră păreau că aruncă foc.
— Stai ! făcu ea.
Orthon simţi un fior trecîndu-i prin tot trupul ; o răceală ucigătoare, ca un giulgiu de gheaţă, se lăsă din tavan ; podeaua părea întunecată ca lespedea unui mormînt ; iar privirea Caterinei era, dacă se poate spune astfel, ascuţită, şi-i pătrundea pînă în inimă băieţandrului nostru.
Orthon se dădu înapoi şi, tremurînd, se lipi de zid.
— Unde-i biletul pe care trebuia să-l dai regelui Navarei ?
— Biletul ? îngăimă Orthon.
— Da, biletul pe care, în cazul că nu-l găseai pe rege, trebuia să-l pui după oglindă ?
— Eu, doamnă ? făcu Orthon. Nu ştiu ce vreţi să spuneţi.
— Biletul pe care ţi l-a dat de Mouy, acum un ceas, în spatele grădinei Arbalète.
— N-am nici un bilet — spuse Orthon — maiestatea voastră se înşală, desigur.
— Minţi ! se răsti Caterina. Dă-mi-l, şi-mi ţin făgăduiala pe care ţi-am făcut-o.
— Care, doamnă ?
— Te fac bogat.

— N-am nici un bilet, doamnă — reluă tînărul.
Caterina scrîşni din dinţi, apoi zîmbi :
— Dacă mi-l dai — zise ea — primeşti o mie de scuzi de aur.
— N-am nici un bilet, doamnă !
— Două mii de scuzi.
— Cu neputinţă, pentru că nu-l am şi deci nu-l pot da.
— Zece mii de scuzi, Orthon !
Tînărul, care vedea că mînia reginei creşte ca un val, din piept spre creştet, se gîndi că n-are decît un mijloc ca să-şi scape stăpînul : să înghită scrisoarea. Duse mîna la buzunar. Caterina îi ghici însă gîndul şi-i opri mîna :
— Hai, copile — spuse ea, rîzînd. Bine, eşti credincios. Cînd regii vor să-şi cîştige încrederea unui servitor, nu strică de loc să-i pună la încercare, să vadă dacă-i credincios. Ştiu ce să cred despre tine. Uite, ţine punga mea, şi ăsta-i doar un început. Du-te şi du-i stăpînului tău biletul şi spune-i că de azi înainte eşti în slujba mea. Du-te ! Poţi să pleci şi fără mine, prin uşa pe care am venit : se deschide pe dinăuntru.
Şi Caterina, punînd punga în mîna tînărului încremenit de mirare, făcu cîţiva paşi şi atinse zidul cu mîna. Orthon rămase totuşi şovăitor, în picioare. Nu-i venea să creadă că primejdia, pe care o simţise gata să se năpustească asupra lui, se depărtează.
— Hai, nu mai tremura ! îi zise Caterina. Ţi-am spus doar că eşti liber să pleci şi că dacă vrei să te întorci, ai să fii un om bogat.
— Vă mulţumesc, doamnă — zise Orthon. Atunci, mă iertaţi ?
— Mai mult, te răsplătesc ; eşti un bun aducător de bileţele de dragoste, un drăguţ mesager al amorului. Numai că ai uitat că stăpînul te aşteaptă.
— Ah, da ! făcu tînărul repezindu-se spre uşă.
Dar abia făcu trei paşi, şi podeaua îi fugi de sub picioare. Se bălăbăni, întinse braţele, scoase un strigăt îngrozitor şi se prăbuşi în temniţa Luvrului, după ce Caterina apăsase pe o pîrghie.
— Hai — mormăi regina — din pricina încăpăţînării caraghiosului ăstuia, o să trebuie să cobor o sută cincizeci de trepte !
Caterina se întoarse în apartamentul ei, aprinse un felinar, se înapoie pe coridor, apăsă din nou pe pîrghie, deschise un chepeng ce dădea spre o scară în spirală, care părea că duce

în inima pămîntului şi, mînată de nepotolita ei curiozitate, care de fapt nu era decît expresia urii, ajunse la o uşă de fier, care se deschidea pe dinăuntru şi dădea în temniţă.

Aci zăcea bietul Orthon, plin de sînge, zdrobit, plin de lovituri din pricina căderii de la o înălţime de o sută de picioare; totuşi, mai dădea semne de viaţă.

Dincolo de zidul gros, se auzea bolborosind apa Senei care, printr-o infiltraţie subterană, ajungea pînă lîngă scară.

Caterina intră în groapa jilavă şi rău mirositoare, care, de cînd exista, fusese fireşte martora multor căderi asemănătoare, scotoci prin veşmintele lui Orthon, luă biletul, se asigură că era într-adevăr cel pe care-l căuta, împinse cu piciorul trupul celui căzut, şi apoi apăsă cu degetul pe o altă pîrghie; fundul gropii se mişcă şi trupul, alunecînd dus de însăşi greutatea lui, dispăru sub apă; după ce închise uşa la loc, urcă scările, se zăvorî în camera ei şi citi cu nesaţ biletul care avea următorul conţinut:

«Deseară, la orele zece, în strada l'Arbre-Sec, la hanul „À la Belle-Étoile". Dacă veniţi, nu răspundeţi, dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului.

De Mouy de Saint-Phale».

Citind biletul, un zîmbet înflori pe buzele Caterinei; se gîndea numai la victorie, uitînd cu desăvîrşire preţul acestei izbînzi.

De altfel, cine fusese Orthon? O inimă credincioasă, un suflet devotat, un băieţandru frumos; atît.

Toate acestea — ne închipuim cu uşurinţă — nu puteau înclina nici o clipă cumpăna acestor balanţe de gheaţă, unde se cîntărea soarta regatelor.

După ce citi biletul, Caterina urcă pe dată la doamna de Sauve şi-l puse după oglindă.

Coborînd, îl întîlni la intrarea în coridor pe căpitanul gărzii.

— Doamnă — îi aminti domnul de Nancey — aşa cum a poruncit maiestatea voastră, calul e gata.

— Dragă baroane — zise Caterina — nu mai e nevoie. L-am făcut să vorbească pe băieţaş şi, într-adevăr, e prea prostănac pentru misiunea pe care am vrut să i-o încredinţez. Îl luam drept un lacheu, dar era cel mult un rîndaş. I-am dat cîţiva bani şi l-am scos afară prin portiţa cea mică.

— Dar ceea ce trebuia să facă? întrebă domnul de Nancey.

— Ceea ce trebuia să facă? repetă Caterina.

— Vestea pe care trebuia s-o ducă la Saint-Germain. Maiestatea voastră doreşte să mă duc eu sau să trimit pe unul din oamenii mei?

— Nu, nu — spuse Caterina — dumneata şi oamenii dumitale veţi avea altceva de făcut deseară.

Şi Caterina se întoarse în apartamentul ei, nădăjduind din toată inima că în seara aceea o să ţină, în sfîrşit, în mîinile ei, soarta acestui blestemat de rege al Navarei.

HANUL „À LA BELLE-ÉTOILE"

Două ceasuri după întîmplarea povestită, care nu lăsase nici cea mai mică urmă pe chipul Caterinei, doamna de Sauve, terminîndu-şi îndatoririle la regină, urcă în apartamentul ei. Îndată sosi şi Henric; aflînd de la Dariole că Orthon fusese acolo, se duse direct la oglindă şi luă biletul.

Acesta, după cum am mai spus, avea următorul cuprins:

„Deseară, la orele zece, în strada l'Arbre-Sec, la hanul „À la Belle-Étoile". Dacă veniţi, nu răspundeţi; dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului".

Semnătura însă nu exista.

„Henric n-o să lipsească de la întîlnire — îşi zise Caterina — căci chiar dacă n-ar avea poftă să se ducă, acum n-o să-l găsească pe aducătorul biletului ca să-i spună că «NU»."

În această privinţă, Caterina nu se înşelase. Henric întrebă de Orthon, iar Dariole îi spuse că ieşise cu regina-mamă; cum găsise biletul la locul stabilit şi cum pe bietul băiat îl ştia incapabil de trădare — nu se îngrijoră de fel.

Cină, ca de obicei, la masa regelui, care-şi bătu joc de stîngăciile lui la vînătoarea cu şoimi, ce avusese loc în cursul dimineţii.

Henric ceru iertare, spunînd că el este de la munte şi nu de la cîmpie, dar îi făgădui lui Carol c-o să se deprindă şi cu vînătoarea de şoimi.

Caterina se arătă încîntătoare; ridicîndu-se de la masă, o rugă pe Margareta să-i țină de urît toată seara.

La orele opt, Henric luă cu el doi gentilomi, ieși cu ei prin poarta Saint-Honoré, făcu un ocol mare și se întoarse prin la Tour-de-Bois, trecu Sena pe bacul de la Nesle, o apucă în sus pe strada Saint-Jacques și aici le dădu drumul, ca și cum ar fi avut o întîlnire amoroasă. La colțul străzii Mathurins, întîlni un călăreț înfășurat într-o mantie; se apropie de el.

— Nantes — zise omul.

— Pau — răspunse regele.

Omul descălecă pe dată, Henric își puse mantia stropită toată de noroi, a acestuia, se urcă pe cal, care era numai spumă, se întoarse prin strada La Harpe, trecu peste podul Saint-Michel, străbătu în grabă strada Barthélemy, traversă din nou fluviul pe Pontaux-Mauniers, coborî de-a lungul cheiurilor, o apucă pe strada l'Arbre-Sec și bătu la ușa hanului jupînului La Hurière.

La Mole se afla în sala pe care o cunoaștem și scria o lungă scrisoare de dragoste unei persoane pe care o știți. Coconnas era la bucătărie cu La Hurière și privea frigarea unde se perpeleau șase potîrnichi: tocmai discuta cu prietenul său, hangiul, cînd e momentul cel mai potrivit să le scoată din frigare.

În clipa aceea, Henric bătu la ușă. Grégoire îi deschise și duse calul la grajd, în timp ce călătorul intră bocănind cu cizmele pe podea, ca și cum și-ar fi încălzit picioarele amorțite.

— Hei, jupîne La Hurière — spuse La Mole, continuînd să scrie. A venit un gentilom care întreabă de dumneata.

La Hurière veni, îl măsură pe Henric din cap pînă-n picioare, și cum mantia de stofă grosolană nu-i inspira prea mult respect, îl întrebă:

— Cine sînteți?

— Ei, drăcie! făcu Henric, arătînd spre La Mole. Ți-a spus domnul: sînt un gentilom din Gasconia, care vine la Paris ca să se înfățișeze la curte.

— Și ce doriți?

— O cameră și să cinez.

— Hm — făcu La Hurière — valet aveți?

Aceasta era, după cum se știe, întrebarea lui obișnuită.

— Nu — răspunse Henric — dar am de gînd să-mi iau unul cînd am să mă îmbogățesc.

— Nu închiriez cameră de stăpîn fără cameră de valet — zise La Hurière.

— Chiar dacă-ți propun să-ți plătesc împărătește și să facem socoteala mîine?

— Oh, oh, sînteți foarte darnic, gentilomul meu! zise La Hurière, uitîndu-se la Henric cu neîncredere.

— Nu, dar pentru că am să stau astă-seară și la noapte în hanul dumitale, care mi-a fost recomandat din toată inima de un senior de pe meleagurile mele, am chemat un prieten să vină aici să cineze cu mine. Ai vin bun de Artois?

— Am unul strașnic! Nici bearnezul nu bea unul mai bun!

— Bine. Îl plătesc separat. Ah, uite, mi-a venit și prietenul!

Într-adevăr, chiar în acea clipă, ușa se deschisese și intră un al doilea gentilom — ceva mai în vîrstă decît primul — tîrînd după el o spadă mare.

— Aha! Aha! făcu el. Ești punctual, tînărul meu prieten! Pentru un om care a bătut două sute de leghe, frumos lucru să fie punctual!

— Pe dînsul îl așteptați? întrebă La Hurière.

— Da — zise primul sosit, îndreptîndu-se spre tînărul cu spada cea mare și strîngîndu-i mîna. Dă-ne, te rog, cina.

— Aici, sau în camera dumneavoastră?

— Unde vrei.

— Jupîne — spuse La Mole, chemîndu-l pe La Hurière — scapă-ne de mutrele astea hughenote. De față cu ei, Coconnas și cu mine n-o să mai putem scoate o vorbă despre treburile noastre.

— Cina la camera numărul 2, la etajul al treilea — strigă La Hurière. Urcați, domnilor, poftiți!

Cei doi călători îl urmară pe Grégoire, care mergea înaintea lor, luminîndu-le calea.

La Mole îi urmări cu privirea pînă dispărură; întorcîndu-se, îl văzu pe Coconnas care-și vîrîse capul pe ușa bucătăriei. Ochii mari, bulbucați, și gura căscată exprimau o mirare vădită.

La Mole se apropie de el.

— Mii de draci! exclamă Coconnas. Ai văzut?

— Ce să văd?

— Pe cei doi gentilomi!

— Ei şi ?
— Aş jura că sînt...
— Cine ?
— Păi, regele Navarei şi bărbatul cu mantia vişinie.
— Jură, dacă vrei, dar nu prea tare.
— I-ai recunoscut şi tu ?
— Bineînţeles.
— Ce-or fi căutînd aici ?
— Vreo aventură amoroasă !
— Crezi ?
— Sînt sigur.
— La Mole, eu unul prefer loviturile de spadă acestor aventuri amoroase. Adineauri aş fi putut să jur ; acum pun rămăşag.
— De ce pui rămăşag ?
— Că-i vorba de o uneltire.
— Eşti nebun !
— Şi eu îţi spun că dacă uneltesc, asta-i priveşte...
— Ai dreptate — făcu Coconnas. Doar nu mai sînt în slujba domnului de Alençon ! Facă ce-or vrea...
Şi cum potîrnichile păreau că se rumeniseră destul, aşa cum îi plăceau lui Coconnas, piemontezul îi strigă jupînului La Hurière să le ia de pe foc, pentru că-i lăsa gura apă şi aştepta cu nerăbdare să le înfulece.
Între timp, Henric şi de Mouy ajunseră în camera lor.
— Ei bine, sire — spuse de Mouy, după ce Grégoire le pregăti masa — l-aţi văzut pe Orthon ?
— Nu, dar am găsit biletul pe care l-a ascuns după oglindă. Bănuiesc că băiatul s-a speriat, pentru că regina Caterina a venit tocmai cînd era acolo ; aşa că a plecat fără să mă aştepte. Am fost cam îngrijorat, căci Dariole mi-a spus că regina-mamă a căutat să-l tragă de limbă.
— Oh ! Nu-i nici o primejdie, ştrengarul e dibaci ; şi cu toate că regina-mamă îşi cunoaşte meseria, sînt sigur că şi-a găsit naşul.
— Dar dumneata, de Mouy, l-ai văzut întorcîndu-se ? întrebă Henric.
— Nu, dar am să-l văd diseară ; la miezul nopţii trebuie să se întoarcă să mă ia de aici şi pe drum o să-mi povestească totul.
— Dar cu omul de la colţul străzii des Mathurins, ce-i ?
— Care om ?
— Cel care mi-a dat calul şi mantia ! Ai încredere în el ?

— E unul din oamenii noştri cei mai credincioşi. De altfel, nici n-o cunoaşte pe maiestatea voastră şi habar n-are cu cine a avut de-a face.
— Atunci putem să vorbim în linişte de treburile noastre ?
— Fireşte. De altminteri, La Mole e de strajă.
— De minune !
— Ei bine, sire, ce spune domnul de Alençon ?
— Domnul de Alençon nu mai vrea să plece, de Mouy. Şi-a dat arama pe faţă. Alegerea ducelui de Anjou pe tronul Poloniei şi boala regelui l-au făcut să-şi schimbe planurile.
— Aşadar, din pricina lui planul nostru o să cadă baltă ?
— Da.
— Atunci ne trădează ?
— Nu încă ; dar ne va trăda în prima împrejurare pe care o va socoti prielnică.
— Inimă laşă ! Fire perfidă ! De ce nu mi-a răspuns la scrisorile pe care i le-am trimis ?
— Ca să aibă dovezi şi să nu dea nimic în schimb. Aşadar, totu-i pierdut, de Mouy ?
— Dimpotrivă, sire, totul e de cîştigat. Ştiţi prea bine că întregul partid, în afară de fracţiunea prinţului de Condé, vă sprijină şi nu se folosea de duce, deşi lăsa impresia că are legături cu el, decît pentru a salva aparenţele. Ei bine, din ziua ceremoniei, am legat soarta tuturor lucrurilor de dumneavoastră. Vă trebuie o sută de oameni ca să fugiţi cu ducele de Alençon ! Eu v-am asigurat o mie cinci sute ! În opt zile vor fi gata şi postaţi de-a lungul drumului, spre Pau. Nu va mai fi o fugă, ci o retragere în regulă. O mie cinci sute de oameni vă sînt de ajuns, sire ? V-aţi crede mai în siguranţă cu o armată ?
Henric zîmbi şi-l bătu pe umăr :
— De Mouy, eşti singurul om care ştie că regele Navarei nu-i de felul lui atît de sperios cum se crede.
— Ei, Doamne ! Ştiu, sire, şi nădăjduiesc că n-o să treacă multă vreme şi întreaga Franţă o s-o ştie ca şi mine.
— Da, cînd pui la cale o uneltire, trebuie să izbuteşti ; iar pentru aceasta, prima condiţie e să fii hotărît ; şi ca să iei o hotărîre grabnică, sinceră, eficace, trebuie să fii încredinţat că vei izbuti.
— Ei bine, sire, cînd are loc vînătoarea ?
— La fiecare opt sau zece zile o dată, are loc fie o vînătoare cu hăitaşi, fie cu şoimi.

— Cînd a avut loc ultima dată ?
— Chiar azi.
— Aşadar, peste opt sau zece zile !
— Fără îndoială, chiar înainte, poate.
— Ascultaţi-mă ! Mi se pare că totu-i în ordine : ducele de Anjou a plecat ; nu se mai gîndeşte nimeni la el. Regele se înzdrăveneşte pe zi ce trece. Prigoana împotriva noastră a încetat aproape. Faceţi-i ochi dulci reginei-mame, faceţi-i ochi dulci domnului de Alençon ; spuneţi-i mereu că nu puteţi pleca fără el ; străduiţi-vă s-o creadă, ceea ce este mai greu.
— Fii liniştit, o să creadă.
— Are atîta încredere în dumneavoastră ?
— Zău nu, ferească sfîntul ! Dar are încredere în tot ce-i spune regina.
— Dar regina e de partea noastră ?
— Oh, da, a dovedit-o ! De altfel, este ambiţioasă şi coroana asta a Navarei, care-i lipseşte, îi arde fruntea.
— Ei bine, trei zile înainte de vînătoare, trimiteţi-mi vorbă unde va avea loc : la Bondy, la Saint-Germain sau la Rambouillet ; adăugaţi că sînteţi gata şi cînd veţi vedea pe domnul de La Mole luînd-o la goană înaintea dumneavoastră, urmaţi-l în galop, fără şovăire. Cînd aţi ieşit din pădure, dacă regina-mamă vrea să vă prindă, va trebui să se poată ţine după dumneavoastră ; însă caii ei normanzi, nădăjduiesc, nu vor vedea nici măcar potcoavele cailor noştri arabi sau ale căluţilor noştri spanioli.
— Bine, de Mouy, atunci ne-am înţeles !
— Bani aveţi, sire ?
Henric se strîmbă, aşa cum făcea el întotdeauna cînd i se punea această întrebare.
— Nu prea mulţi — răspunse el — dar cred că are Margot.
— Ei bine, de-ai dumneavoastră ori de-ai ei, luaţi cît puteţi mai mulţi.
— Şi tu, pînă atunci, ce-ai să faci ?
— După ce m-am ocupat de treburile maiestăţii voastre destul de stăruitor, după cum vedeţi, îmi veţi îngădui să-mi văd puţin şi de-ale mele ?
— Da, de Mouy, fireşte ! Dar despre ce-i vorba ?
— Sire, Orthon, care este un băiat foarte inteligent şi pe care-l recomand atenţiei maiestăţii voastre, mi-a spus ieri că s-a întîlnit în preajma Arsenalului cu tîlharul de Maurevel, care s-a înzdrăvenit, mulţumită îngrijirilor date de René, şi se încălzeşte la soare, ca un şarpe ce e.
— Ah, da, înţeleg ! făcu Henric.
— Ah, înţelegeţi ! Prea bine... Într-o zi, dumneavoastră veţi fi rege, sire ; şi dac-o să aveţi vreo răzbunare asemănătoare cu a mea, o să vă răzbunaţi ca un rege. Eu sînt soldat şi trebuie să mă răzbun ca un soldat. Aşadar, după ce-o să punem la cale toate treburile noastre mărunte, ceea ce îi va da tîlharului încă un răgaz de cinci sau şase zile ca să se întremeze, am să dau o raită pe la Arsenal, şi din patru lovituri zdravene de spadă am să-l ţintuiesc la pămînt ; pe urmă o să părăsesc Parisul, cu o piatră luată de pe suflet.
— Atunci, la lucru, prietene, la lucru ! îl îndemnă bearnezul. Ei, dar de La Mole eşti mulţumit, nu-i aşa ?
— Încîntător băiat ! Vă este credincios trup şi suflet, sire... Vă puteţi bizui pe el ca şi pe mine... viteaz...
— Şi mai ales discret. Să vină şi el cu noi în Navara, de Mouy ; o să vedem ce-o să facem ca să-l răsplătim aşa cum merită.
Cînd Hernic termină aceste cuvinte, spuse cu zîmbetul lui sarcastic, uşa se deschise, sau mai curînd fu împinsă cu putere, şi cel care fusese lăudat chiar atunci, năvăli, palid şi tulburat.
— Băgaţi de seamă, sire ! Băgaţi de seamă ! strigă el. Casa-i înconjurată !
— Înconjurată ! exclamă Henric, ridicîndu-se. De cine ?
— De garda regelui.
— Oh, oh ! făcu de Mouy, trăgîndu-şi pistoalele de la centiron. După cîte se pare, o să încingem o adevărată bătălie.
— Ah, da — zise La Mole — e vorba de pistoale şi de bătălie ! Dar ce vreţi să facem împotriva a cincizeci de oameni ?
— Are dreptate ! zise regele. Măcar de-ar fi vreun mijloc de retragere !...
— Există unul, de care m-am folosit şi eu. Dacă maiestatea voastră vrea să mă urmeze...
— Şi de Mouy ?
— Domnul de Mouy poate să vă urmeze, dacă vrea ; numai că trebuie să vă grăbiţi amîndoi.
Se auziră paşi pe scară.
— E prea tîrziu ! spuse Henric.

— Ah, dacă li s-ar putea da de lucru vreo cinci minute — strigă La Mole — aş răspunde de rege!

— Atunci, domnule, răspundeţi de el! zise de Mouy. Duceţi-vă, sire, duceţi-vă!

— Dar ce-ai să faci?

— Nu-mi purtaţi de grijă, sire! Grăbiţi-vă!

Şi de Mouy ascunse la repezeală farfuria, şervetul şi paharul regelui, ca să se creadă că fusese singur la masă.

— Veniţi, sire, veniţi! strigă La Mole, luîndu-l de braţ pe rege şi trăgîndu-l spre scară.

— De Mouy! Viteazul meu de Mouy! strigă Henric, întinzîndu-i tînărului mîna.

De Mouy i-o sărută, îl împinse pe Henric afară din cameră şi închise uşa, în urma lui, cu zăvorul.

— Da, da, înţeleg — zise Henric — vrea să se lase prins, în timp ce noi o să fugim; dar cine dracu' ne-a trădat?

— Veniţi, sire, veniţi! N-auziţi? Urcă, urcă mereu!

Într-adevăr, lumina făcliilor începea să se întrezărească de-a lungul scării înguste, pe cînd jos se auzea zăngănit de spade.

— Atenţie, sire, atenţie! spuse La Mole.

Şi, călăuzindu-l pe rege prin beznă, îl făcu să urce două etaje, împinse uşa unei camere pe care o închise apoi cu zăvorul şi îl duse într-o cămăruţă, unde deschise o fereastră.

— Sire — spuse el — maiestatea voastră se teme de excursiile pe acoperişuri?

— Cine, eu? făcu Henric. Ei, haide, haide, eu, care-s vînător straşnic de capre din Pirinei!

— Ei bine, urmaţi-mă, maiestate, cunosc drumul şi o să vă fiu călăuză.

— Ia-o înainte — zise Henric — te urmez.

La Mole ieşi primul, sări peste fereastră şi-o apucă de-a lungul streşinii, pînă ajunse la un fel de vale formată din două acoperişuri; aceasta dădea într-o mansardă fără ferestre, care ducea într-un pod nelocuit.

— Sire — spuse La Mole — aţi ajuns la liman!

— Aha! Aha! făcu Henric. Cu atît mai bine. Şi îşi şterse fruntea palidă, pe care sudoarea curgea şiroaie.

— Acum — îl lămuri La Mole — treaba o să meargă strună; din pod coborîm pe scară, scara dă într-o alee, iar aleea direct în stradă. Am mai făcut drumul ăsta, sire, într-o noapte mult mai îngrozitoare ca asta.

— Hai, hai — zise Henric — înainte!

La Mole se strecură primul prin fereastra deschisă, trecu printr-o uşă care abia se ţinea în balamale, pe care o împinse şi ajunse la o scară în spirală; aici îi trecu regelui frînghia ce folosea drept rampă şi-l îndemnă:

— Veniţi, sire!

Pe la jumătatea scării, Henric se opri; ajunsese la o altă fereastră, care dădea în curtea hanului „À la Belle-Étoile". Pe scara principală se vedeau soldaţi alergînd unii cu săbii în mînă, alţii cu făclii. Deodată, în mijlocul unui grup, regele Navarei îl zări pe de Mouy. Îşi predase spada şi cobora calm.

— Bietul băiat! exclamă Henric. Inimă vitează şi credincioasă!

— Pe cinstea mea, sire — zise La Mole — maiestatea voastră a observat, de bună seamă, cît e de calm. Ba chiar rîde! Trebuie că are el în cap vreo trăsnaie! O să le joace o festă, căci, după cum ştiţi, nu-l vezi rîzînd prea des.

— Şi tînărul care era cu dumneata?

— Domnul de Coconnas? întrebă La Mole.

— Da, domnul de Coconnas. Ce i s-o fi întîmplat?

— Oh, sire, lui nu-i port grija! Cînd a zărit soldaţii, nu mi-a spus decît atît:

„— Riscăm ceva?

— Capul — i-am răspuns.

— Şi tu o să scapi?

— Nădăjduiesc.

— Ei bine, şi eu la fel!" mi-a strigat. Şi vă jur c-o să scape. Pe Coconnas, ascultaţi ce vă spun eu, nu-l prind decît dacă vrea el!

— Atunci — spuse Henric — treburile merg bine. Să încercăm să ne întoarcem la Luvru.

— Ah, Doamne — zise La Mole — nimic mai uşor, sire; să ne înfăşurăm în mantii şi să ieşim. Pe stradă e zarvă şi toţi or să ne ia drept nişte curioşi.

Într-adevăr, Henric şi La Mole găsiră poarta deschisă şi nu întîmpinară altă dificultate decît gloata, care îi împiedica să traverseze strada. Totuşi, izbutiră amîndoi să se strecoare prin strada d'Averon; dar cînd ajunseră în strada des Pulies, îl văzură pe de Mouy şi escorta lui, condusă de căpitanul gărzii, domnul de Nancey, traversînd piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois.

— Aha! Aha! făcu Henric. Mi se pare că-l duce la Luvru! Drace! Porţile or să fie închise... Se vor lua numele celor care se întorc după el. Şi dacă o să fiu văzut intrînd acum, o să se creadă că am fost cu el.
— Ei bine, sire — exclamă La Mole — intraţi în Luvru altfel decît pe poartă.
— Cum dracu' vrei să intru?
— Maiestatea voastră a uitat fereastra reginei Navarei?
— La naiba, domnule de La Mole! făcu Henric. Ai dreptate! Uite, la asta nu m-am gîndit!... Dar cum să-i dau de veste reginei?
— Oh — zise La Mole, înclinîndu-se cu respect — maiestatea voastră aruncă pietricele cu atîta dibăcie!

DE MOUY DE SAINT-PHALE

De astă dată, Caterina fusese atît de prevăzătoare, încît era sigură că treaba avea să meargă strună.
Aşadar, pe la orele zece, îi spuse Margaretei să plece, convinsă — ceea ce de altfel era şi adevărat — că regina Navarei nu avea habar de ce se urzea împotriva soţului ei; cu aceste gînduri intră în odaia regelui, rugîndu-l să nu se ducă încă la culcare.
Îngrijorat din pricina expresiei de triumf ce se citea pe chipul mamei sale — cu toată masca prefăcută ce o avea de obicei — Carol căută s-o iscodească. Caterina îi răspunse în doi peri:
— Nu-i pot spune maiestăţii voastre decît un singur lucru: astă-seară va fi scăpată de doi dintre cei mai cruzi duşmani ai săi.
Carol ridică din sprîncene, voind parcă să spună: „Bine, o să vedem!“, şi fluierîndu-şi ogarul lui cel mare, care veni la el tîrîndu-se pe burtă, ca un şarpe, şi apoi îşi lăsă capul

fin şi inteligent pe genunchiul stăpînului său, regele se puse pe aşteptat.
Caterina rămase cîteva clipe cu ochii ficşi şi fără să-i scape nimic, cînd, deodată, în curtea Luvrului se auzi un foc de pistol.
— Ce-i zarva asta? întrebă Carol, încruntîndu-se, în timp ce ogarul se ridică brusc, ciulind urechile.
— Nimic — spuse Caterina — un semnal şi atîta tot.
— Şi ce înseamnă?
— Că din clipa asta, sire, unicul şi adevăratul vostru duşman nu vă mai poate face nici un rău.
— A fost ucis cineva? întrebă Carol, privind-o pe maică-sa cu un aer de stăpîn, care ar vrea să spună că moartea şi iertarea doar regele le poate hotărî.
— Nu, sire, au fost doar arestate două persoane.
— Aha! făcu Carol. Tot mereu urzeli şi uneltiri, de care regele nu ştie nimic! La naiba, mamă, sînt totuşi un om în toată firea şi mă pot păzi şi singur, fără să am nevoie de apărători sau ajutoare! Dacă ai chef de domnie, n-ai decît să te duci cu fiul dumitale în Polonia; aici însă, ascultă ce-ţi spun, nu-ţi merge aşa ceva!
— Fiule — spuse Caterina — este ultima oară cînd mă mai amestec în treburile tale. Dar e o chestiune pe care o urmăream de mult şi în care niciodată nu mi-ai dat dreptate, iar eu ţineam din toată inima să-ţi dovedesc că o am.
În aceeaşi clipă mai mulţi soldaţi se opriră în anticameră şi se auzi cum îşi proptesc patul flintelor pe podea.
Imediat domnul Nancey ceru să intre la rege.
— Să vină — răspunse repede Carol.
Domnul de Nancey intră, îl salută pe rege şi întorcîndu-se spre Caterina, zise:
— Doamnă, poruncile maiestăţii voastre sînt îndeplinite; l-am prins!
— Cum, l-ai?! exclamă Caterina foarte tulburată. N-ai prins decît pe unul?
— Era singur, doamnă.
— Şi s-a apărat?
— Nu, cina liniştit într-o cameră şi a predat spada la prima somaţie.
— Cine-i? întrebă regele.
— Veţi vedea pe dată — îi răspunse Caterina. Să fie adus prizonierul, domnule de Nancey!

Cinci minute mai tîrziu, de Mouy se afla în fața regelui.

— De Mouy ! strigă regele. Dar ce s-a întîmplat, domnule ?

— Ei, sire — făcu de Mouy, cu un calm desăvîrșit — dacă maiestatea voastră îmi îngăduie, i-aș pune aceeași întrebare.

— În loc să pui această întrebare regelui — zise Caterina — fii bun, domnule de Mouy, și spune-i fiului meu cine era persoana care se afla într-o noapte în camera regelui Navarei, și care, împotrivindu-se poruncilor maiestății sale, ca un rebel, a ucis doi soldați și l-a rănit pe domnul Maurevel ?

— Într-adevăr — spuse Carol, încruntîndu-se — cunoști numele acestei persoane, domnule de Mouy ?

— Da, sire ! Maiestatea voastră dorește să-l afle ?

— Mărturisesc că mi-ar face plăcere.

— Ei bine, sire, se numește de Mouy de Saint-Phale.

— Dumneata erai ?

— Chiar eu.

Caterina, mirată de această îndrăzneală, se dădu înapoi un pas din fața tînărului.

— Așadar, ai îndrăznit să nu te supui ordinelor regelui ? spuse Carol al IX-lea.

— Mai întîi, sire, nu știam că era un ordin al maiestății voastre ; apoi, n-am văzut decît un lucru, sau mai degrabă, un om : pe domnul de Maurevel, ucigașul tatălui meu și al domnului amiral. Atunci mi-am adus aminte că acum un an și jumătate, chiar în această cameră, în seara zilei de 24 august, maiestatea voastră mi-a făgăduit că-l va pedepsi pe ucigaș ; or, cum de atunci a trecut mult timp și s-au petrecut evenimente însemnate, am socotit că, împotriva voinței lui, regele nu și-a mai putut îndeplini dorința. Și văzîndu-l pe Maurevel în ușă, mi-am zis că mi l-a trimis cerul. Maiestatea voastră știe ce-a urmat, sire ; am dat în el ca într-un ucigaș și în oamenii lui ca în niște tîlhari.

Carol nu răspunse nimic ; prietenia lui pentru Henric îl făcea de la o vreme să privească multe lucruri cu alți ochi, și, de multe ori, cu spaimă chiar.

La rîndul ei, regina-mamă își amintea că după sfîntul Bartolomeu, regele spusese adesea vorbe care aduceau a remușcări.

— Dar ce căutai la ora aceea la regele Navarei ?

— Oh — răspunse de Mouy — asta-i o poveste cam lungă, dar dacă maiestatea sa are totuși răbdare s-o asculte...

— Da — zise Carol — vorbește, îți poruncesc.

— Mă supun, sire — răspunse de Mouy, cu o plecăciune.

Caterina se așeză, fixînd-o pe tînăra căpetenie cu o privire îngrijorată.

— Vă ascult — zise Carol. Aici, Acteon !

Cîinele își reluă locul de mai înainte.

— Sire — începu de Mouy — venisem la maiestatea sa, regele Navarei, ca sol al fraților mei, credincioșii dumneavoastră supuși, de religie hughenotă.

Caterina îi făcu un semn lui Carol.

— Fii liniștită, mamă — zise acesta — nu-mi scapă nici un cuvînt. Continuă, domnule de Mouy, continuă, cu ce scop ai venit ?

— Ca să-i atrag atenția regelui Navarei — spuse mai departe de Mouy — că de cînd a trecut iar la catolicism, nu se mai bucură de încrederea hughenoților, dar că în amintirea tatălui său, Antoine de Bourbon, și mai ales a mamei sale, viteaza Jeanne d'Albert, al cărui nume ne este scump, hughenoții îi datorau această dovadă de respect și-l rugau să renunțe la drepturile sale asupra coroanei Navarei.

— Ce zice ! exclamă Caterina, neizbutind, cu toată stăpînirea ei de sine, să primească în tăcere această lovitură neașteptată.

— Aha ! Aha ! făcu Carol. Dar această coroană a Navarei, care zboară de pe un creștet pe altul, fără îngăduința mea, îmi pare că-mi aparține și mie puțin.

— Sire, hughenoții recunosc mai bine ca oricine acest principiu al suzeranității pe care maiestatea voastră l-a amintit adineauri. Și de aceea ei trag nădejde că maiestatea voastră o va pune pe un cap pe care-l prețuiește.

— Eu ! exclamă Carol. Pe un cap pe care-l prețuiesc !... La naiba ! Ce cap, domnule ? Nu te înțeleg.

— Al domnului duce de Alençon !

Caterina se făcu palidă ca un cadavru și îl străfulgeră pe de Mouy cu o privire ucigătoare.

— Dar fratele meu, de Alençon, știa ?

— Da, sire.

— Și a primit coroana ?

— Sub rezerva ca maiestatea voastră să fie de acord, și de aceea ne-a și trimis aci.

— Oh, oh ! spuse Carol. Într-adevăr, iată o coroană care-l va prinde de minune pe fratele nostru de Alençon. Și eu, care nici măcar nu mă gîndisem la asta ! Mulțumesc, de

Mouy, mulţumesc! Cînd o să mai ai idei din astea, să vii la Luvru...

— Sire, de mult vi s-ar fi adus la cunoştinţă planul acesta, dacă n-ar fi fost întîmplarea aceea nefericită cu Maurevel, care m-a făcut să mă tem că am căzut în dizgraţia maiestăţii voastre.

— Da, dar Henric ce părere avea despre acest plan? întrebă Caterina.

— Doamnă, regele Navarei se supunea dorinţei fraţilor săi şi îşi pregătise abdicarea.

— Aşadar — strigă Caterina — ar trebui să ai această abdicare asupra dumitale?

— Într-adevăr, doamnă — zise de Mouy — din întîmplare o am asupra mea, semnată de el şi datată.

— Data e anterioară întîmplării de la Luvru? întrebă Caterina.

— Da, cu o zi înainte, cred.

Domnul de Mouy scoase din buzunar abdicarea în favoarea ducelui de Alençon, scrisă, semnată de mîna lui Henric şi purtînd data indicată.

— Pe cinstea mea, totu-i în regulă!

— Şi în schimbul acestei abdicări, Henric ce voia?

— Nimic, doamnă; prietenia regelui Carol, ne-a spus el, îl despăgubeşte cu prisosinţă de pierderea unei coroane.

Caterina îşi muşcă buzele de furie şi îşi frămîntă frumoasele ei mîini.

— Astea toate sînt foarte adevărate — adăugă regele.

— Atunci — reluă regina-mamă — dacă totul era hotărît între dumneavoastră şi regele Navarei, ce scop a avut întrevederea de astă-seară cu el?

— Eu, doamnă, cu regele Navarei?! se miră de Mouy. Domnul de Nancey, care m-a arestat, poate fi martor că eram singur. Maiestatea voastră îl poate chema.

— Domnule de Nancey! strigă regele.

Căpitanul gărzii apăru din nou.

— Domnule de Nancey — întrebă repede Caterina — domnul de Mouy era singur la hanul „À la Belle-Étoile"?

— În cameră, da, doamnă; dar în han, nu.

— Aha! exclamă Caterina. Cu cine mai era?

— Nu ştiu dacă era împreună cu domnul de Mouy, doamnă, dar ştiu că a scăpat printr-o uşă dosnică, după ce-a pus jos doi soldaţi de-ai mei.

— Şi l-ai recunoscut, fără îndoială, pe acest gentilom?

— Nu eu, oamenii mei.

— Cine era? întrebă Carol al IX-lea.

— Contele Annibal de Coconnas.

— Annibal de Coconnas — repetă regele, îngîndurat şi posomorît — cel care a măcelărit o mulţime de hughenoţi în noaptea sfîntului Bartolomeu?

— Domnul de Coconnas, gentilom al domnului de Alençon — explică domnul de Nancey.

— Bine, bine — zise Carol al IX-lea — poţi să pleci, domnule de Nancey, şi altă dată să nu uiţi un lucru...

— Care, sire?

— Că eşti în slujba mea şi că trebuie să asculţi doar de ordinele mele.

Domnul de Nancey ieşi de-a-ndăratelea, salutînd respectuos.

De Mouy îi zîmbi ironic Caterinei.

O clipă, se aşternu tăcerea.

Regina răsucea firele de mătase ale centurii, iar Carol îşi mîngîia cîinele.

— Şi ce scop urmăreaţi, domnule? continuă Carol. Aveaţi de gînd să folosiţi violenţa?

— Împotriva cui, sire?

— Poate împotriva lui Henric, împotriva lui Francisc, sau a mea.

— Sire, aveam abdicarea cumnatului şi consimţămîntul fratelui vostru; şi cum am mai avut cinstea să vă spun, voiam tocmai să cerem încuviinţarea maiestăţii voastre, cînd s-a întîmplat încurcătura aceea nenorocită de la Luvru.

— Ei bine, mamă — spuse Carol — nu văd nici un rău în toate astea. Aveţi tot dreptul, domnule de Mouy, să cereţi un rege. Da. Navara poate şi trebuie să fie un regat despărţit de Franţa. Mai mult, acest regat pare anume creat pentru fratele meu de Alençon, care a rîvnit întotdeauna atît de mult o coroană, încît, atunci cînd mă vede pe mine cu a mea, nu-şi poate lua ochii de la ea. Singura piedică în calea suirii lui pe tron era dreptul lui Henriot; dar de vreme ce Henriot renunţă de bună voie...

— De bună voie, sire.

— Pare-se că este voinţa lui Dumnezeu! Domnule de Mouy, eşti liber să te întorci la fraţii dumitale, pe care i-am

pedepsit... puţin cam aspru poate ; dar asta-i o socoteală între Dumnezeu şi mine ; aşadar, spune-le că întrucît îl vor ca rege al Navarei pe fratele meu de Alençon, regele Franţei le împlineşte dorinţa. Din această clipă, Navara este un regat şi suveranul său se numeşte Francisc. Nu cer decît opt zile ca fratele meu să părăsească Parisul, cu toată strălucirea şi alaiul ce se cuvin unui rege. Du-te, domnule de Mouy, du-te... Domnule de Nancey, lasă-l pe domnul de Mouy să treacă. Este liber !

— Sire — spuse de Mouy, făcînd un pas înainte — maiestatea voastră îmi îngăduie ?

— Da — zise regele.

Şi-i întinse mîna tînărului hughenot.

De Mouy puse un genunchi pe podea şi sărută mîna regelui.

— Stai — spuse regele, reţinîndu-l tocmai cînd se pregătea să se ridice. Nu mi-ai cerut să-l pedepsesc pe ticălosul de Maurevel ?

— Da, sire.

— Nu ştiu unde se află ca s-o pot face, pentru că s-a ascuns ; dar dacă dai de el, fă-ţi singur dreptate ; îţi dau voie şi chiar cu mare plăcere.

— Ah, sire — strigă de Mouy — mă copleşiţi ! Maiestatea voastră se poate bizui pe mine ; nici eu nu ştiu unde se află, dar puteţi fi liniştit : dau eu de el !

Şi de Mouy, după ce făcu o plecăciune respectuoasă în faţa regelui Carol şi a reginei Caterina, părăsi încăperea, fără ca soldaţii ce îl aduseseră să-l mai împiedice. Străbătu coridoarele, ajunse repede la portiţa cunoscută şi odată afară, nu făcu decît un salt din piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois pînă la hanul „À la Belle-Étoile", aci îşi regăsi calul, cu ajutorul căruia, trei ceasuri după scena pe care am povestit-o, tînărul respira în siguranţă la adăpostul zidurilor cetăţii Mantes.

Caterina, roasă de mînie, se întoarse în apartamentul ei ; trecu apoi în acela al Margaretei, unde îl găsi pe Henric în halat, gata de culcare.

— Diavole — murmură ea — ajută pe o regină nenorocită, pentru care Dumnezeu nu mai vrea să facă nimic !

— Rugaţi-l pe domnul de Alençon să vină la mine — spuse Carol, cînd se despărţi de mama lui.

După cele ce-i spusese regele, domnul de Nancey, hotărît să asculte numai de ordinele acestuia, alergă într-un suflet la ducele de Alençon şi-i transmise porunca regală, fără să schimbe o iotă.

Ducele de Alençon tresări. Dintotdeauna tremurase în faţa lui Carol şi tremura mai ales acum, cînd avea motive să se teamă, pentru că uneltea împotriva lui.

Cu toate acestea, se grăbi să se ducă la fratele lui, deşi nu fără teamă.

Carol stătea în picioare şi fredona un cîntec de vînătoare.

Cînd ducele de Alençon intră, surprinse în privirea îngheţată a lui Carol ura aceea plină de venin, pe care i-o cunoştea atît de bine.

— Maiestatea voastră m-a chemat ? Iată-mă, sire ! Ce doreşte de la mine maiestatea voastră ?

— Vreau să-ţi spun, bunul meu frate, că pentru a răsplăti adînca prietenie ce o ai pentru mine, m-am hotărît astăzi să-ţi împlinesc dorinţa cea mai scumpă.

— Mie ?

— Da. Ia gîndeşte-te, la ce visezi de atîta vreme şi nu îndrăzneşti să-mi ceri ? Eu îţi împlinesc acum dorinţa.

— Sire, îţi jur ca unui frate, că nu vreau nimic altceva decît ca regele să fie totdeauna sănătos !

— Atunci dorinţa ţi-e împlinită, domnule de Alençon ; boala de care am suferit la venirea polonezilor mi-a trecut. Mulţumită lui Henriot, am scăpat de un mistreţ furios, care voia să mă sfîşie. Acum sînt atît de zdravăn, încît chiar cel mai sănătos cetăţean al regatului meu mă poate invidia. Aşadar, fără să te învinuiesc că n-ai fi un frate bun, poţi spera şi altceva decît să fiu numai sănătos, pentru că, în privinţa asta, mă simt de minune !

— Nu doresc nimic, sire.

— Ba da, ba da, Francisc — reluă Carol pierzîndu-şi răbdarea. Doreşti coroana Navarei, pentru că te-ai înţeles cu Henric şi cu de Mouy ; primul ca să renunţe, şi cu al doilea ca să te ajute s-o dobîndeşti. Ei bine, Henriot renunţă

la ea! De Mouy mi-a transmis cererea ta şi această coroană la care rîvneşti...

— Ei bine? întrebă de Alençon, tremurînd.

— Ei bine? La naiba! E a ta...

Ducele de Alençon păli îngrozitor; apoi, în timp ce inima îi bătea să-i spargă pieptul, se roşi la faţă ca un rac. Generozitatea regelui tocmai în această clipă îl aducea în culmea desperării.

— Sire, dar n-am dorit nimic şi, mai ales, n-am cerut niciodată o asemenea favoare — zise el, tremurînd de emoţie şi căutînd în zadar să-şi revină.

— Se prea poate! zise regele. Pentru că eşti atît de tăcut! Dar s-a cerut asta pentru tine, frăţioare...

— Sire, îţi jur că niciodată...

— Nu jura pe Dumnezeu...

— Aşadar, sire, mă surghiuneşti?

— Asta numeşti tu surghiun, Francisc? La naiba! Mofturos mai eşti! Atunci ce-ai fi vrut?

De desperare, de Alençon îşi muşcă buzele.

— Pe legea mea! continuă Carol, prefăcîndu-se că e bine dispus. Te credeam mai puţin popular, mai ales printre hughenoţi; dar ei te cer; aşa că trebuie să recunosc şi eu că m-am înşelat. De altfel, n-aş fi putut nădăjdui mai bine decît să am un om al meu, pe frăţiorul meu care mă iubeşte şi niciodată nu m-ar trăda, să-l am la conducerea unui partid care de treizeci de ani poartă război împotriva noastră! Asta o să potolească totul, ca prin farmec şi pe deasupra toţi regii vom fi din aceeaşi familie! Doar bietul Henriot o să-mi rămînă prieten. Cum însă el nu-i de loc ambiţios şi acest titlu nu-l solicită nimeni, o să-l ia el.

— Vai, sire, te înşeli! Acest titlu îl solicit eu... Căci cine are mai mult drept ca mine? Henriot nu-ţi este decît cumnat, rudă prin alianţă, în timp ce eu îţi sînt de sînge, şi mai ales de inimă. Sire, te implor, ţine-mă lîngă tine...

— Nu, nu, ar însemna să-ţi aduc nenorocire...

— De ce?

— Pentru o mie de motive!

— Gîndeşte-te puţin, sire: nicăieri n-ai să găseşti un prieten mai credincios ca mine. De copil, nu m-am despărţit niciodată de maiestatea voastră.

— Da, da, ştiu prea bine... ba uneori aş fi vrut să te ştiu mai departe.

— Ce vrea să spună maiestatea voastră?

— Nimic, nimic... zic şi eu aşa... Ce vînători încîntătoare se fac acolo! Francisc, crede-mă, te invidiez! Ştii că în blestemaţii ăia de munţi vînezi ursul ca la noi mistreţul? O să ne îmbraci pe toţi în blănuri una şi una. Ştii, acolo vînezi ursul cu jungherul; stai la pîndă, apare jivina, o aţîţi, o întărîţi, şi ursul se repede la vînător şi cînd ajunge la patru paşi de el, se ridică pe labele dinapoi. Acum e momentul potrivit să i se înfigă lama în inimă, aşa cum a făcut Henric cu mistreţul la ultima vînătoare. E un lucru primejdios, dar te ştiu curajos, Francisc, şi o primejdie ca asta e o adevărată plăcere.

— Vai! Mă mîhniţi de două ori, maiestate, pentru că nici n-o să mai vînăm împreună.

— Pe toţi dracii! Cu atît mai bine! Împreună tot nu facem vreo scofală!

— Cum adică, maiestate?

— Că-ţi face o atît de mare plăcere şi-ţi dă un atît de puternic fior să vînezi cu mine, încît tu, care eşti dibăcia în persoană, care cu prima archebuză ce-ţi cade în mînă dobori o coţofană la o sută de paşi, la ultima noastră vînătoare, deşi aveai arma ta favorită, n-ai nimerit cogeamite mistreţul, la douăzeci de paşi de tine! În schimb, i-ai zdrobit piciorul celui mai bun cal al meu! La naiba, Francisc! Asta te poate pune pe gînduri!

— M-am fîstîcit, sire, asta e! zise ducele de Alençon, îngălbenindu-se.

— Da, da, te-ai fîstîcit, ştiu eu! reluă Carol. Tocmai din pricina acestei fîstîceli, pe care o apreciez la justa ei valoare, îţi spun: crede-mă, Francisc, e mai bine să vînăm fiecare pe socoteala lui, mai ales cînd te pierzi atît de uşor cu firea! Gîndeşte-te la asta, frăţioare! Fireşte, nu cu mine de faţă! Prezenţa mea, după cum văd, te tulbură. Fă-o mai bine cînd ai să fii singur! Şi ai să înţelegi că am toate motivele să mă tem că la o altă vînătoare ai să te fîstîceşti din nou. Şi atunci, cum nimic nu te poate face mai bine decît emoţia să scapi ţeava mai sus, ai să ucizi călăreţul, şi nu calul, pe rege în locul animalului. La naiba, un plumb trimis mai sus, ori mai jos, poate schimba chiar şi un rege! Am mai văzut noi din astea în familia noastră! Cînd Montgomery l-a omorît pe tatăl nostru, Henric al II-lea, poate tot pentru că s-a fîstîcit, Francisc al II-lea, fratele nostru, a ajuns pe tron, iar Henric, tatăl nostru, la Saint-Denis. Ce puţin îi trebuie lui Dumnezeu ca să facă lucruri mari!

Şocul acesta, pe cît de neprevăzut, pe atît de aprig, îi broboni ducelui fruntea de sudoare.

Regele nici nu i-ar fi putut spune mai clar fratelui său că dibuise totul. Cînd Carol îşi ascundea mînia glumind, era mai de temut decît dacă şi-ar fi lăsat frîu liber urii ce clocotea în el; răzbunarea lui era pe măsura urii ce-l rodea. Cînd ura creştea, creştea şi răzbunarea. Pentru prima dată ducele de Alençon avu remuşcări sau, mai degrabă, îi păru rău că pusese la cale o crimă care nu-i izbutise. Nu se dăduse bătut; dar ultima lovitură primită îl făcuse să plece capul şi Carol văzu licărind în ochii lui acea flacără mistuitoare, care, la fiinţele simţitoare, vesteşte lacrimile.

Dar ducele de Alençon era dintre cei care nu plîng decît de mînie.

Carol îşi aţintise privirea lui de vultur asupra tînărului, sorbindu-i, ca să spunem astfel, toate simţămintele ce se perindau prin sufletul ducelui. Şi toate simţămintele acestea îi apăreau clare, precise, pentru că îşi cunoştea bine familia; pentru rege, sufletul lui Francisc era ca o carte deschisă.

Îl lăsă o clipă aşa, zdrobit, încremenit, şi mut. Şi apoi, cu un glas în care se citea ura şi neînduplecarea, zise:

— Frate, asta e hotărîrea noastră şi nu poate fi schimbată; ai să pleci!

Ducele de Alençon făcu un gest. Carol păru că nu-l observă şi continuă:

— Vreau ca Navara să fie mîndră că e condusă de un frate al regelui Franţei. Vei avea putere, onoruri, tot ce se cuvine rangului tău, aşa cum le-a avut şi fratele nostru, Henric. Şi, ca şi el — adăugă Carol, zîmbind — ai să mă binecuvîntezi de departe. Dar n-are a face, binecuvîntările nu cunosc distanţă!

— Sire...

— Primeşte sau, mai bine zis, resemnează-te. Odată încoronat, o să ţi se găsească o soţie demnă de un vlăstar regesc al Franţei. Cine ştie! Poate o să-ţi mai aducă şi un alt tron...

— Dar maiestatea voastră îl uită pe bunul său prieten, Henric — zise ducele de Alençon.

— Henric ?! Doar ţi-am spus că nu vrea tronul Navarei! Ţi-am spus că Henric renunţă la el pentru tine! Henric e un băiat de viaţă, nu un înăcrit ca tine. El vrea să rîdă, să petreacă în voie, nu să se plictisească, aşa cum sîntem osîndiţi să ne plictisim noi cei care purtăm coroane.

De Alençon suspină:

— Va să zică, maiestatea voastră — zise el — îmi porunceşte să mă ocup de...

— Nu, nu! Nu te nelinişti, Francisc, am să aranjez eu totul. Ai încredere în mine ca într-un frate bun. Şi acum, pentru că totu-i stabilit, du-te. Cît despre convorbirea noastră, poţi să vorbeşti despre ea sau nu prietenilor tăi. Eu însă voi lua măsuri să fie adusă la cunoştinţa publică curînd. Du-te, Francisc.

Cum nu mai avea nimic ce să răspundă, ducele salută şi plecă, clocotind de furie.

Ardea de nerăbdare să dea de Henric, ca să vorbească cu el despre tot ce i se întîmplase; dar n-o găsi decît pe Caterina. De fapt, Henric îl ocolea, iar regina-mamă îl căuta.

Văzînd-o pe Caterina, ducele îşi stăpîni durerea şi încercă să zîmbească. Mai puţin norocos decît Henric de Anjou, el voia să aibă în Caterina nu o mamă, ci o aliată. Aşadar, la început căută să se ascundă de ea, căci pentru a încheia o alianţă trainică, fiecare trebuia să-l înşele puţin pe celălalt.

O întîmpină deci pe Caterina cu un aer în care nu se simţea decît o undă de nelinişte.

— Ei bine, doamnă — zise el — am veşti mari! Le cunoşti?

— Ştiu că e vorba să ajungi rege!

— E un semn de mare bunăvoinţă din partea fratelui meu!

— Nu-i aşa?

— Mai-mai că-mi vine să cred că ţi se cuvine o parte din recunoştinţă şi dumitale! Pentru că, oricum, dacă l-ai sfătuit să-mi dea un tron, ţi-l datorez! Deşi mărturisesc că în realitate îmi pare rău că trebuie să-l deposedez astfel de coroană pe Henric de Navara.

— Îl iubeşti mult pe Henriot, fiul meu, după cît se pare?

— Fireşte; de cîtva timp ne-am împrietenit la cataramă.

— Crezi că te iubeşte şi el la fel de mult?

— Nădăjduiesc, doamnă.

— Ce bine e cînd există o astfel de prietenie, mai ales între prinţi! Cu atît mai mult cu cît prieteniile de la curte nu prea sînt trainice, scumpul meu Francisc.

— Mamă, nu sîntem doar prieteni, ci aproape fraţi.

Caterina avu un zîmbet ciudat.

— Prea bine! zise ea. Există oare frăţie între regi?

— Vai, cît despre asta, mamă, adu-ţi aminte că atunci cînd ne-am împrietenit, nici unul din noi nu era rege; şi nici măcar prin cap nu ne trecea; şi de aceea ne iubeam.

— Da, dar lucrurile s-au schimbat!

— Cum s-au schimbat?

— Fără îndoială. Cine vă spune că acum nu veţi fi amîndoi regi?

După tresărirea nervoasă a ducelui şi roşeala care-i năpădise fruntea, Caterina îşi dădu seama că nimerise în plin.

— Eh! Henriot rege?! Peste ce regat, mamă?

— Peste unul din cele mai mărețe ale creştinătăţii, fiule!

— Ah, mamă, ce vrei să spui? întrebă de Alençon, îngălbenindu-se.

— Vreau să spun ceea ce o adevărată mamă trebuie să-i spună fiului ei! Ceea ce tu însuţi, Francisc, ai visat de nenumărate ori!

— Eu? făcu ducele. N-am visat nimic, doamnă! Îţi jur!

— Tare aş vrea să te cred; pentru că prietenul tău, fratele tău Henric, cum îi zici tu, sub înfăţişarea lui deschisă, ascunde multă şiretenie şi dibăcie şi se pricepe să-şi păstreze mai bine secretele decît tine, Francisc. De pildă, ţi-a spus el vreodată că de Mouy este omul lui de încredere?

Şi zicînd acestea, Caterina îşi înfipse privirea ca un pumnal în sufletul lui Francisc.

Dar el avea doar o virtute, sau mai degrabă un viciu: ştia să se prefacă; aşa că înfruntă privirea fără să clipească.

— De Mouy? se arătă el mirat, de parc-ar fi auzit pentru prima oară acest nume.

— Da, da, hughenotul de Mouy de Saint-Phale. Cel ce era să-l ucidă pe domnul de Maurevel şi care, în ascuns, străbate Franţa şi capitala în lung şi în lat, îmbrăcat mereu în alte veşminte, ca să ridice o armată pentru a sprijini pe fratele tău Henric împotriva familiei noastre.

Şi zicînd acestea, Caterina dădu să plece, neştiind că în această privinţă fiul ei Francisc ştia tot atît cît şi ea, dacă nu chiar mai mult.

Francisc o opri:

— Mamă — zise el — te rog, numai o vorbă. Dacă tot ai vrut să-mi împărtăşeşti secretele tale, spune-mi, te rog, cum se face că Henric, cu mijloace atît de slabe şi aşa de puţin cunoscut, ni se poate împotrivi încît să trezească familiei noastre atîta îngrijorare?

— Copilule — făcu regina zîmbind — are, pe cît se pare, treizeci de mii de soldaţi în spatele lui; un singur cuvînt de-al lui şi toţi cei treizeci de mii de soldaţi vor ieşi ca din pămînt, şi mai află că aceşti treizeci de mii de oameni sînt hughenoţi, adică cei mai viteji soldaţi din lume. Unde mai pui că el se bucură de o protecţie pe care n-ai ştiut sau n-ai vrut s-o cîştigi.

— Care?

— Îl are de partea lui pe rege, care-l iubeşte, îl sfătuieşte pe rege care, gelos pe fratele său din Polonia şi ca să-ţi facă în ciudă, îşi caută urmaşii în altă parte. Numai că eşti atît de orb, că nu vezi că nu-l caută în familia lui.

— Regele?... Crezi, mamă?

— Aşadar n-ai băgat de seamă că l-a îndrăgit pe Henriot, pe Henriot al lui?

— Ba da, ba da, mamă.

— Şi că el îi răspunde la fel? Pentru că Henriot, uitînd că regele, cumnatul lui, a vrut să-i facă de petrecanie în ziua sfîntului Bartolomeu, i se aşterne la picioare ca un cîine care linge mîna ce l-a bătut.

— Da, da, am băgat de seamă! Henric e foarte umil în faţa fratelui meu Carol — spuse Francisc.

— Dibaci, ca să-i facă pe plac în toate împrejurările.

— Atît de mult, încît de ciudă că-i luat mereu în zeflemea de rege, pentru că nu se pricepe la vînătoarea cu şoimi, ţine să înveţe cu tot dinadinsul... Chiar ieri, da, chiar ieri, m-a întrebat dacă n-am cîteva cărţi bune despre meşteşugul acesta.

— Ia stai puţin — zise Caterina, ai cărei ochi scînteiară ca şi cum o idee neaşteptată i-ar fi străfulgerat prin minte. Ia stai puţin... şi ce i-ai răspuns?

— Că am să caut în biblioteca mea.

— Foarte bine, foarte bine, trebuie să am această carte — şopti Caterina.

— Doamnă, am căutat, dar n-am găsit nimic.

— Am să găsesc eu; da, da, am să găsesc eu... şi-ai să-i dai cartea ca din partea ta.

— Şi ce-o să se întîmple?

— Ai încredere în mine, Francisc ?
— Da, mamă.
— Vrei să m-asculţi orbeşte în privinţa lui Henric, pe care, orice-ai zice tu, tot nu-l iubeşti ?
De Alençon zîmbi.
— Şi pe care eu îl urăsc ! continuă Caterina.
— Da, am să te ascult.
— Vino poimîine aici, să iei cartea, eu am să ţi-o aduc, iar tu ai să i-o dai lui Henric... şi...
— Şi...
— Restul lasă-l în voia Domnului, a providenţei sau a întîmplării.
Francisc o cunoştea foarte bine pe maică-sa ca să ştie că ea nu lăsa de loc pe seama lui Dumnezeu, a providenţei sau întîmplării grija de a-i aţîţa ura sau de a-i statornici prieteniile ; se feri însă să adauge vreun cuvînt şi, ca unul care primeşte misiunea ce i s-a încredinţat, salută şi se retrase.
„Ce-o fi vrut să zică ? Habar n-am ! făcu tînărul, urcînd scara. Dar în toată treaba asta, e clar pentru mine că lucrează împotriva unui duşman comun. S-o lăsăm să-şi vadă de treabă !"
În acest timp, Margareta, prin La Mole, primea o scrisoare de la de Mouy. Şi cum în politică cei doi iluştri soţi n-aveau nici un secret unul faţă de celălalt, regina Navarei deschise scrisoarea şi o citi.
Fără îndoială, scrisoarea i se păru interesantă, căci pe dată Margareta, profitînd de întunericul care începea să coboare peste zidurile Luvrului, se strecură în coridorul secret, urcă scara în spirală şi — după ce se uită cu luare aminte în stînga şi în dreapta — dădu buzna ca o umbră, şi dispăru în anticamera regelui Navarei.
Căci după dispariţia lui Orthon, anticamera nu mai er[a] păzită de nimeni.
Dispariţia acestuia — despre care nu i-am mai spus nimic cititorului după moartea atît de tragică a sărmanului Orthon — îl neliniştise foarte mult pe Henric. Îşi dezvălui îngrijorarea faţă de doamna de Sauve şi de soţia sa, dar nici ele nu ştiau mai mult ; numai doamna de Sauve îi dăduse cîteva explicaţii, mulţumită cărora Henric se încredinţase că sărmanul băiat fusese victima unei uneltiri a reginei-mame, din pricina căreia era gata-gata să fie arestat împreună cu de Mouy la hanul „À la Belle-Étoile".

Un altul decît Henric ar fi tăcut, n-ar fi îndrăznit să spună nimic ; dar Henric cumpănise totul ; el înţelese că tăcerea l-ar fi trădat. De obicei, nu pierzi astfel pe unul din servitorii tăi, pe unul din cei căruia i te destăinuieşti, fără să te interesezi de el, fără să faci cercetări. Aşadar, Henric se interesă şi făcu cercetări în faţa regelui şi chiar a reginei-mamă ; întrebă pe toată lumea despre Orthon ; de la santinela care străjuia la poarta Luvrului, pînă la căpitanul gărzii ce veghea în anticamera regelui.
Dar toate întrebările şi cercetările lui fură de prisos ; Henric păru atît de vădit emoţionat de această întîmplare şi atît de legat de sărmanul servitor, încît afirmă că nu-l va înlocui decît atunci cînd se va încredinţa că a dispărut pentru totdeauna.
Iată deci cauza pentru care anticamera era goală cînd Margareta se duse la Henric.
Oricît de uşori erau însă paşii reginei, Henric îi auzi şi se întoarse.
— Dumneata, doamnă ! exclamă el.
— Da ! Citeşte repede ! răspunse ea.
Şi îi arătă scrisoarea despăturită.
„Sire, a sosit momentul să punem în aplicare planul nostru de fugă. Poimîine are loc o vînătoare cu şoimi de-a lungul Senei, de la Saint-Germain pînă la Maison, adică atît cît ţine pădurea.
Duceţi-vă la această vînătoare, deşi este o vînătoare cu şoimi ; puneţi-vă pe sub haină o cămaşă de zale zdravănă ; încingeţi cea mai bună spadă, luaţi cel mai ales cal din grajdul dumneavoastră. Către amiază, adică atunci cînd vînătoarea va fi în toi şi regele se va ţine după şoim, furişaţi-vă singur, sau cu regina Navarei, dacă ea vă însoţeşte. În pavilionul lui Francisc I, a cărui cheie o avem, vor sta ascunşi cincizeci de oameni de-ai noştri. Nimeni nu va şti că sînt acolo, pentru că vor fi aduşi în timpul nopţii, iar perdelele vor fi lăsate.
Veţi trece prin aleea violetelor, la capătul căreia voi sta eu de veghe ; la dreapta acestei alei, într-o mică poiană, vor fi domnii de La Mole şi Coconnas cu doi cai de rezervă. Aceşti cai odihniţi îi vor înlocui pe al dumneavoastră şi pe al maiestăţii sale regina Navarei, dacă se va întîmpla să fie istoviţi.
Adio, sire ! Fiţi gata, noi vom fi !"

— Veţi fi — zise Margareta, pronunţînd după o mie şase sute de ani aceleaşi cuvinte pe care le rostise Cezar pe malul Rubiconului.

— Fie, doamnă, n-am să vă dezmint tocmai eu — răspunse Henric.

— Sire, fii un erou! Nu-i greu; nu trebuie decît să-ţi urmezi calea şi făureşte-mi un tron frumos! spuse fiica lui Henric al II-lea.

Un zîmbet abia vizibil lumină buzele subţiri ale bearnezului. Îi sărută mîna Margaretei şi ieşi primul ca să cerceteze coridorul, în timp ce fredona refrenul unui cîntec vechi:

Geană, care baţi de zor la poarta zidului,
Nu căta să intri în castel.

Prevederea lui se dovedi a nu fi de prisos; chiar în clipa în care deschidea uşa dormitorului, ducele de Alençon venea din anticamera lui, aşa că Henric îi făcu un semn Margaretei, pe urmă spuse cu glas tare:

— A-a-a, dumneata eşti, frate! Fii binevenit!

Regina înţelese pe loc semnul pe care i-l făcuse soţul ei şi se ascunse degrabă într-un cabinet de toaletă, a cărui uşă era acoperită cu o perdea mare.

Ducele de Alençon intră cu teamă, uitîndu-se în jur.

— Sîntem singuri, frate? întrebă în şoaptă.

— Singuri de tot! Dar ce s-a întîmplat? pari tulburat.

— Sîntem descoperiţi, Henric!

— Cum descoperiţi?

— Da, de Mouy a fost arestat!

— Ştiu.

— Ei bine, de Mouy i-a mărturisit totul regelui.

— Ce i-a spus?

— Că rîvnesc la tronul Navarei şi că uneltesc ca să-l obţin.

— Vai! făcu Henric. Va să zică eşti compromis, sărmanul meu frate! Cum de n-ai fost încă arestat?

— Nici eu nu ştiu; regele m-a luat în zeflemea, prefăcîndu-se că-mi oferă tronul Navarei. Fără îndoială, nădăjduia să-mi smulgă o mărturisire, dar n-am scos nici o vorbă.

— La naiba, bine-ai făcut! Să ne ţinem tari! Ne e viaţa în joc! zise bearnezul.

— Da — reluă Francisc — situaţia e cam încîlcită; uite de ce am venit să mă sfătuiesc cu tine, frăţioare. Ce crezi că trebuie să fac: să fug sau să rămîn?

— Fireşte, l-ai văzut pe rege, de vreme ce ţi-a vorbit, nu-i aşa?

— Da, fără îndoială.

— Ei bine, trebuia să-i citeşti gîndurile. Fă cum crezi!

— Aş prefera să rămîn! răspunse Francisc.

Cît era el de stăpîn pe sine, Henric lăsă să-i scape un gest de bucurie; totuşi, cît de imperceptibil fusese acest gest, Francisc îl observă.

— Atunci rămîi — încuviinţă Henric.

— Dar dumneata?

— Ei, dacă rămîi, atunci nici eu n-am vreun motiv să plec. Nu plecam, de altminteri, decît ca să te urmez; din devotament, ca să nu părăsesc un frate pe care-l iubesc — răspunse Henric.

— Aşadar — continuă de Alençon — s-a ales praful şi pulberea din toate planurile noastre! Le părăseşti fără luptă, la prima cotitură nefavorabilă a destinului?

— Eu nu găsesc că e o nenorocire să rămîn aici; cu felul meu nepăsător de a fi, eu mă simt bine pretutindeni — îi răspunse Henric.

— Ei bine, fie! Să nu mai vorbim! Dar dacă iei vreo altă hotărîre, dă-mi de veste!

— Mii de draci! Fireşte! Fii sigur! Nu ne-am învoit doar să n-avem secrete unul faţă de altul?

De Alençon nu mai stărui şi se retrase gînditor, căci la un moment dat i se păruse că se mişcase perdeaua din faţa cabinetului de toaletă.

Într-adevăr, de Alençon abia plecase, că perdeaua se dădu în lături şi apăru Margareta.

— Ce credeţi despre această vizită? întrebă Henric.

— S-a petrecut ceva nou şi important.

— Ce s-o fi întîmplat?

— Nu ştiu încă, dar am să aflu! Pînă atunci, nu uita să vii să mă vezi mîine seară.

— Voi avea grijă să vin, doamnă! făcu Henric, sărutîndu-i cu reverenţă mîna soţiei sale.

Iar Margareta se întoarse la ea, cu aceeaşi grijă şi prevedere ca la venire.

Trecuseră treizeci şi şase de ore de la întîmplările pe care le-am povestit. Abia se luminase de ziuă şi la Luvru toţi se treziră, aşa cum era obiceiul în zilele de vînătoare ; la această oră timpurie, ducele de Alençon se duse la regina-mamă, în urma invitaţiei primite.

Caterina nu era în dormitorul ei, dar lăsase poruncă s-o aştepte.

Apăru după cîteva minute, venind dintr-o odaie secretă, unde nu intra decît ea, pentru că acolo obişnuia să facă tot soiul de încercări cu preparate chimice.

Cînd intră regina-mamă, fie prin uşa întredeschisă, fie o dată cu straiele ei, pătrunse o miazmă acră ; iar prin această uşă întredeschisă, de Alençon observă un abur dens, de parcă s-ar fi ars aromate ; în laboratorul din care ieşea regina stăruia o pîclă ca un nor alb.

Ducele nu se putu stăpîni să nu se uite, plin de curiozitate.

— Da, da, am ars nişte hîrţoage. De la ele vine mirosul ăsta puturos, deşi am aruncat ienupăr peste jeratic. De acolo vine mirosul.

De Alençon se înclină.

— Ei bine, ce noutăţi ai mai aflat de ieri ? îl întrebă Caterina, ascunzîndu-şi în largile manşete ale capotului mîinile pline de pete galben-roşiatice.

— Nimic, mamă.

— L-ai văzut pe Henric ?

— Da.

— Tot refuză să plece ?

— Fireşte.

— Vicleanul !

— Ce crezi, doamnă ?

— O să plece !

— Crezi ?

— Sînt convinsă !

— Atunci ne scapă.

— Da.

— Şi-l laşi să plece ?

— Nu numai că-l las să plece, dar ţi-o spun pe şleau : trebuie să plece !

— Nu te înţeleg, mamă.

— Ascultă cu luare aminte ce-ţi spun, Francisc : un medic foarte iscusit, care mi-a dat cartea de vînătoare pe care ai să i-o duci, m-a încredinţat că regele Navarei suferă de o boală incurabilă, una din acele boli care nu iartă şi pentru care ştiinţa nu cunoaşte tămăduire. Or, dacă trebuie să aibă o moarte atît de îngrozitoare, înţelegi, e mai bine să-şi dea sufletul departe de noi, decît aici, la curte, sub ochii noştri.

— Într-adevăr — recunoscu ducele — asta ne-ar pricinui prea mult necaz.

— Mai ales fratelui tău Carol ! zise Caterina. Pe cînd dacă Henric va muri după ce-i va fi arătat că e nesupus, regele va socoti moartea lui ca o pedeapsă a cerului.

— Ai dreptate, mamă ! Trebuie să plece ! încuviinţă Francisc, plin de admiraţie. Dar eşti sigură că o să plece ?

— Am luat eu toate măsurile. Întîlnirea are loc în pădurea de la Saint-Germain. Cincizeci de hughenoţi or să-i slujească de escortă pînă la Fontainebleau, unde îl aşteaptă alţi cinci sute.

— Sora mea Margot pleacă şi ea ? întrebă de Alençon cu o uşoară şovăială în glas şi palid.

— Da — răspunse Caterina. A acceptat. Dar, dacă Henric moare, Margot se întoarce la curte, văduvă şi liberă.

— Şi Henric o să moară, doamnă ? Eşti sigură ?

— Aşa cel puţin m-a asigurat medicul care mi-a trimis cartea.

— Şi unde-i cartea ?

Caterina se îndreptă încet spre camera misterioasă, deschise uşa, intră şi se întoarse pe dată cu o carte în mînă.

— Iat-o !

De Alençon se uită cu vădită spaimă la cartea pe care i-o arăta maică-sa.

— Despre ce tratează cartea asta ? întrebă el tremurînd.

— Ţi-am mai spus, fiule : este o carte despre arta de a creşte şi dresa şoimii şi găile. Este întocmită de un om foarte învăţat, seniorul Castruccio Castracani, tiranul oraşului Luca.

— Şi ce să fac cu ea ?

— Doar atît : să i-o dai bunului tău prieten Henriot, care ţi-a cerut-o, după cîte mi-ai spus, ca să înveţe să vîneze cu şoimi. Cum regele a organizat astăzi o vînătoare cu şoimi, Henric se va grăbi să citească cîteva pagini, ca să-i arate

că-i urmează sfaturile şi ia lecţii. Totu-i să i-o dai lui în persoană.

— Oh! Nu, n-o să-ndrăznesc! murmură de Alençon, înfiorîndu-se.

— De ce? se miră Caterina. E o carte ca oricare alta; doar atît că n-a fost răsfoită de atît de mult timp, şi paginile ei s-au lipit. Aşadar, să nu încerci s-o citeşti, Francisc, căci n-o poţi face decît înmuindu-ţi degetul în gură şi desfăcînd filă cu filă, ceea ce ar cere trudă şi zăbavă multă.

— Atît de multă, încît numai cel care arde de dorinţa de a se instrui poate să piardă atîta vreme şi atîta trudă? zise de Alençon.

— Fireşte, fiule, ai înţeles!

— A-a! exclamă de Alençon. Iată-l, iată-l pe Henriot în curte! Dă-mi-o, doamnă, dă-mi-o! Vreau să profit de lipsa lui ca să duc cartea la el în apartament; cînd se va întoarce, cu siguranţă că va da de ea!

— Aş vrea să i-o dai chiar lui, Francisc. Ar fi mai bine.

— Ţi-am mai spus, doamnă! O să-mi fie cu neputinţă! se tîngui ducele.

— Hai, du-te! Dar pune-o într-un loc cît mai la vedere.

— S-o las deschisă?... Se întîmplă ceva dac-o las deschisă?

— Nu, nu!

— Atunci dă-mi-o!

Cu mîna tremurîndă, de Alençon luă cartea pe care Caterina i-o întinse cu mînă sigură.

— Hai, ia-o, ia-o! îl zori regina-mamă. Nu-i nici o primejdie, pentru că, uite, şi eu o ating! De altfel, ai mănuşi!

Măsura aceasta de prevedere nu i se păru suficientă lui de Alençon, care înveli cartea în mantia sa.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te! Henric poate să urce dintr-o clipă în alta — zise Caterina.

— Ai dreptate! Mă duc!

Şi ducele plecă, tremurînd de emoţie.

Pînă acum l-am dus pe cititor de mai multe ori în apartamentul regelui Navarei, şi l-am făcut să asiste la întîmplările ce s-au petrecut aici — vesele sau înspăimîntătoare — după cum geniul protector al viitorului rege al Franţei zîmbea sau ameninţa.

Dar niciodată poate zidurile mînjite de sîngele celor ucişi, stropite de vin în timpul orgiilor, îmbălsămate de parfumuri în ceasurile de dragoste, în sfîrşit, niciodată acest colţ al

Luvrului nu văzuse un chip mai palid ca acela al ducelui de Alençon în timp ce — ţinînd cartea în mînă — deschidea uşa dormitorului regelui Navarei.

Şi, totuşi, după cum bănuise ducele, nimeni nu se afla în această cameră pentru a pîndi — curios sau neliniştit — fapta ce se pregătea s-o săvîrşească. Numai primele raze ale soarelui luminau slab apartamentul gol.

Pe un perete atîrna spada pe care de Mouy îl sfătuise pe rege s-o ia cu el. Cîteva verigi ale unui brîu de zale erau risipite pe podea; o pungă destul de bine garnisită şi un pumnal erau aşezate pe o mobilă; iar cenuşa zăcea în cămin; totul îi dezvălui clar lui de Alençon că regele Navarei îmbrăcase o cămaşă de zale, ceruse bani vistiernicului şi arsese hîrtiile compromiţătoare.

— Mama nu s-a înşelat, ticălosul mă trădează! îngînă de Alençon.

Fără îndoială, această convingere îi dădu tînărului forţe noi, căci după ce cercetă cu privirea toate ungherele camerei, după ce ridică perdelele uşilor, după ce zarva din curţi se potoli şi în apartament se aşternu o linişte adîncă — ceea ce dovedea că nimeni nu se gîndea să-l spioneze — scoase cartea de sub mantie, o puse repede pe masa unde era punga, rezemînd-o de un pupitru de stejar sculptat; şi, cu o şovăială care-i trăda teama, deschise cartea cu mîna înmănuşată la o pagină cu o gravură reprezentînd o scenă de vînătoare.

După aceea, se dădu degrabă trei paşi înapoi şi, scoţîndu-şi mănuşa, o aruncă în jeraticul încă aprins, după ce mistuise scrisorile. Pielea moale sfîrîi pe cărbuni, se răsuci şi se întinse ca stîrvul unei mari reptile; curînd, nu mai rămase din ea decît o pojghiţă neagră, care tremura.

De Alençon nu se clinti pînă cînd văpăile nu mistuiră cu totul mănuşa; după aceea, se înfăşură în mantia sub care ascunsese cartea, aruncă o pulpană sub braţ şi se întoarse în grabă în camera lui. Tocmai cînd intra în odaie, cu inima zvîcnind de emoţie, auzi paşi pe scara în spirală — aşa că închise degrabă uşa în urma lui, încredinţat că era Henric, care se îndrepta spre apartamentul lui.

Se repezi apoi la o fereastră; dar de aici nu se vedea decît o parte din curtea Luvrului. Pe Henric nu-l zări, ceea ce îi întări convingerea că el fusese cel ai cărui paşi îi auzise.

Aşa că se aşeză, deschise o carte şi încercă să citească. Era o istorie a Franţei de la Paramond pînă la Henric al

II-lea, tipărită de acesta cu cîteva zile înainte de a se urca pe tron.

Dar gîndurile ducelui nu erau la carte ; febra aşteptării îi mistuia tot trupul. Sîngele îi zvîcnea în tîmple pînă în fundul creierului ; ca într-un vis sau într-un extaz, i se părea că vede prin pereţi ; privirea îi era cufundată în camera lui Henric, cu toate că-l despărţeau de ea trei ziduri.

Ca să-şi mute gîndul de la obiectul îngrozitor pe care i se părea că-l vede cu ochii minţii, ducele încercă să cugete la altceva decît la cumplita carte deschisă de pe pupitrul de stejar, la gravura cu scena de vînătoare ; în zadar îşi cercetă unele după altele armele şi bijuteriile ; în zadar străbătu camera în lung şi în lat de o sută de ori ; fiecare amănunt al gravurii — pe care de altfel ducele o văzuse doar o clipă — i se întipărise în minte. Înfăţişa un senior călare care — asemenea unui valet deprins să crească şoimi — azvîrlea momeala, chemînd şoimul, în timp ce galopa prin smîrcurile unei mlaştini. Oricît se străduia însă ducele, amintirea era mai puternică decît voinţa.

Dar vedea nu numai cartea, ci şi pe regele Navarei apropiindu-se de ea ; privea gravura, încerca să întoarcă filele şi cum erau lipite — îşi înmuia degetul în gură şi aşa izbutea să le desprindă.

La această privelişte — oricît de închipuită şi de fantastică ar fi fost ea — de Alençon, înfiorat, se sprijini cu o mînă de o mobilă, şi cu cealaltă îşi acoperi ochii, de parcă aşa, toată priveliştea aceasta, pe care încercase s-o alunge, nu se vedea chiar aşa bine.

Căci această privelişte erau propriile lui gînduri.

Deodată, de Alençon îl văzu pe Henric străbătînd curtea. Se oprise parcă puţin în faţa unor oameni care păreau că încarcă pe doi catîri provizii pentru vînătoare, de fapt bani şi straie de călătorie ; pe urmă, după ce dădu cîteva porunci, tăie curtea de la un cap la altul şi se îndreptă spre poartă.

De Alençon rămase ţintuit locului. Aşadar nu fusese Henric cel care urcase scara secretă ! Se frămînta deci în zadar de un sfert de oră ! Ceea ce credea că terminase sau aproape terminase, trebuia să ia de la capăt !

De Alençon deschise uşa odăii, apoi — după ce o închise — se duse şi ascultă la aceea de pe coridor.

De astă dată era cu neputinţă să se înşele : într-adevăr, Henric trecuse. Îi recunoscuse paşii şi zgomotul uşor ce-l făcea steluţa de la pinten.

Uşa apartamentului lui Henric se deschise şi se închise la loc.

De Alençon se întoarse la el şi se prăvăli într-un jilţ.

«Bine — îşi zise — iată ce se întîmplă acum : a trecut prin anticameră, prima odaie, a ajuns în dormitor ; aici îşi caută cu privirile spada, punga, pumnalul, pe urmă zăreşte cartea larg deschisă, pe pupitru.

„— Ce-o fi cu cartea asta ? Cine mi-a adus-o ?“ se întreabă, fireşte, Henric.

Apoi se apropie de ea, o să vadă gravura reprezentînd un cavaler chemîndu-şi şoimul, o să vrea s-o citească, o să încerce să întoarcă filele...»

O sudoare rece îi îmbroboni fruntea.

„O să strige oare ? se întrebă. Oare e o otravă cu efect imediat ? Nu, nu, doar mi-a spus mama că o să moră lent !“

Acest gînd îl linişti puţin.

Trecură aşa zece minute ; un secol de agonie, scurs clipă de clipă şi fiecare din aceste clipe aducînd o lume de năluci şi teroare nesăbuită, creată de imaginaţie.

De Alençon nu mai putu rezista ; se ridică şi traversă anticamera, care începuse să se umple de gentilomi.

— Vă salut, domnilor, cobor la rege — spuse el.

Şi de Alençon coborî în adevăr la fratele său, pentru a-şi amăgi mistuitoarea sa nelinişte, sau poate pentru a-şi pregăti un alibi. De ce cobora ? Nu ştia...

Ce avea să-i spună ?... Nimic. Nu-l căuta de loc pe Carol, ci fugea de Henric.

Se duse pe scăriţa în spirală şi găsi uşa de la apartamentul regelui întredeschisă.

Ostaşii de pază îl lăsară pe duce să intre fără greutate, căci în zilele de vînătoare nu se cerea nici parola şi nu se mai respecta nici protocolul.

Francisc străbătu pe rînd anticamera, salonul şi dormitorul, fără să întîlnească pe nimeni ; în sfîrşit, se gîndi că regele se află în sala de arme şi împinse uşa care o despărţea de dormitor.

Carol stătea la o masă, într-un jilţ sculptat, cu spătar ascuţit, cu spatele la uşa prin care intrase Francisc, şi părea cufundat într-o îndeletnicire care-l absorbea cu totul.

Ducele se apropie în vîrful picioarelor. Carol citea.

— La naiba ! exclamă el pe neaşteptate. Uite o carte minunată ! Auzisem vorbindu-se de ea, dar n-am ştiut niciodată că există în Franţa !

De Alençon trase cu urechea şi mai atent, apoi mai făcu un pas.

— Ce pagini blestemate! bombăni regele, ducînd un deget la buze şi apăsînd pe carte pentru a despărţi fila pe care o citise de celelalte. S-ar zice că paginile au fost lipite pentru ca ochii oamenilor să nu vadă minunăţiile ce le conţine!

De Alençon făcu un salt.

Cartea deasupra căreia Carol stătea aplecat era aceea pe care o dusese la Henric!

Un strigăt înăbuşit îi scăpă.

— Aha! Dumneata erai, de Alençon! zise regele. Fii binevenit şi hai aici să vezi cea mai frumoasă carte de vînătoare cu şoimi pe care a scris-o cîndva un om.

Primul gest al lui de Alençon fu să smulgă cartea din mîinile fratelui său; dar un gînd infernal îl pironi locului. Buzele palide schiţară un zîmbet înfiorător şi îşi acoperi ochii cu mîna, ca un năuc.

Apoi, revenindu-şi puţin, fără să se clintească nici înainte, nici înapoi, îl întrebă pe rege:

— Sire, cum a ajuns această carte în mîinile maiestăţii voastre?

— Nimic mai uşor! Azi-dimineaţă m-am urcat la Henriot să văd dacă-i gata. Plecase. Fireşte, cutreiera prin palat şi prin grajduri. În locul lui, însă, am găsit această carte şi am coborît aici ca s-o citesc pe îndelete.

Şi regele mai duse o dată degetul la buze şi mai întoarse o pagină rebelă.

— Sire, sire, am venit să vă spun... — îngăimă de Alençon, cu părul zbîrlit pe cap, fiind copleşit de o nelinişte îngrozitoare.

— Lasă-mă să termin capitolul, Francisc — zise Carol — şi pe urmă o să-mi spui ce vrei. Uite, pînă acum am citit cincizeci de pagini sau mai curînd le-am înghiţit.

„De douăzeci şi cinci de ori otravă, a pus pe limbă otravă — îşi zise Francisc. Fratele meu e un om mort!"

Se gîndi că există un Dumnezeu în cer, care nu era poate întîmplarea.

Francisc îşi şterse cu mîna care-i tremura broboanele de sudoare de pe frunte şi aşteptă tăcut să termine capitolul, aşa cum îi poruncise fratele său.

Carol citea mai departe. Ros de curiozitate, mînca filă cu filă şi fiecare filă, cum spuneam, fie din pricina îndelungii şederi la umezeală, fie din altă pricină, era lipită de cea următoare.

De Alençon se uită cu o privire rătăcită la acest spectacol îngrozitor, al cărui deznodămînt numai el îl întrevedea.

— Ah! murmură el. Ce-o să se întîmple aici? Eu o să plec în surghiun, alerg după un tron imaginar; pe cînd Henric, cum o să afle de boala lui Carol, o să se întoarcă în vreo cetate întărită la douăzeci de leghe de capitală, ca să-şi pîndească prada pe care norocul ne-o scoate în cale; şi dintr-un salt o să poată fi la Paris; aşa că înainte ca regele Poloniei să fi aflat de moartea fratelui meu, dinastia va fi schimbată! Asta-i cu neputinţă!

Aceste gînduri erau însă mai puternice decît simţămîntul de groază, care la început îl îndemnase fără să vrea pe Francisc să-l oprească pe Carol. Împotriva acestei ursite, care pe Henric părea să-l păzească, iar pe cei din casa de Valois să-i urmărească în schimb ca o piază rea, ducele încerca acum iarăşi să ridice o stavilă.

Schimbă deci, cît ai clipi, tot planul de luptă împotriva lui Henric. Doar Carol şi nu Henric citise cartea otrăvită. Henric trebuia să plece, dar ca un osîndit. Din clipa în care soarta îl scăpase încă o dată, Henric trebuia să rămînă; căci Henric, întemniţat la Vincennes sau la Bastilia, era mai puţin de temut decît ca rege al Navarei, în fruntea a 30.000 de soldaţi.

Deci, ducele de Alençon îl lăsă pe Carol să termine capitolul, iar cînd îl văzu că ridică capul, îi zise:

— Dragul meu frate, am aşteptat aici pentru că maiestatea voastră mi-a poruncit; dar am făcut-o cu multă părere de rău, pentru că doream să-ţi spun cît mai curînd lucruri de cea mai mare însemnătate.

— La naiba! ripostă Carol, ai cărui obraji palizi se îmbujorară încet-încet, fie pentru că citise cartea cu prea multă pasiune, fie pentru că otrava începuse să-şi facă efect. La naiba, dacă ai de gînd să-mi pălăvrăgeşti tot despre acelaşi lucru, ai să pleci ca şi regele Poloniei! Cum m-am desco-

torosit de el, am să mă descotorosesc şi de tine! Şi nu mai vreau să aud un cuvînt despre asta!

— Dar nici n-am de gînd — spuse Francisc — să-ţi vorbesc despre plecarea mea, ci de a altuia. Maiestatea voastră m-a lovit în simţămîntul cel mai profund şi mai gingaş, care este ataşamentul faţă de fratele meu, credinţa mea ca supus al lui şi ţin să-ţi dovedesc că nu sînt un trădător.

— Hai — făcu Carol, rezemîndu-şi coatele pe carte, încrucişîndu-şi picioarele şi uitîndu-se la de Alençon ca unul care, împotriva obiceiului, vrea să se înarmeze cu multă răbdare. Hai, dă-i drumul! Vreun nou zvon, vreo acuzaţie acum, dis-de-dimineaţă?

— Nu, sire. Un complot, fără doar şi poate, pe care numai delicateţea mea prostească m-a împiedicat să vi-l dezvălui.

— Un complot? se miră Carol. Ia să vedem despre ce complot e vorba?

— Sire — zise Francisc — în timp ce maiestatea voastră se va afla la vînătoarea cu şoimi în apropierea rîului şi în cîmpia Vesinet, regele Navarei se va îndrepta spre pădurea Saint-Germain, unde o ceată de prieteni îl va aştepta spre a fugi cu el?

— Aha! Eram sigur! exclamă Carol. Încă o minciună sfruntată împotriva bietului Henriot! Nu mai isprăviţi odată cu el?

— Maiestatea voastră nu va trebui să aştepte prea mult ca să se convingă dacă ceea ce am avut onoarea să-i spun este sau nu o minciună!

— De ce?

— Pentru că chiar astă-seară cumnatul nostru o să plece.

Carol se ridică.

— Ia aminte ce vorbeşti! Pentru ultima oară plec urechea la ce-mi spui, dar îţi atrag atenţia, ţie şi maică-ti: de astă dată e pentru ultima oară.

Apoi adăugă, ridicînd glasul:

— Să fie chemat regele Navarei!

Soldatul de pază dădu să se supună poruncii, dar Francisc îl opri cu un semn:

— Nu-i bine, frate, aşa n-o să afli nimic. Henric o să tăgăduiască, o să se dea semnalul, complicii lui or să fie preveniţi şi or să dispară; pe urmă, mama mea şi cu mine vom fi acuzaţi nu numai că ni s-a năzărit nouă cine ştie ce, dar ni se va spune că l-am mai şi calomniat.

— Atunci, ce vrei?

— În numele frăţiei noastre, maiestatea voastră, să mă asculte! În numele devotamentului meu de care se va convinge, să nu forţeze lucrurile! Dar să faci în aşa fel, sire, încît adevăratul vinovat, acela care de doi ani ne trădează cu gîndul aşteptînd să te trădeze şi cu fapta, să fie în sfîrşit dat pe faţă, printr-o dovadă de netăgăduit, şi pedepsit aşa cum merită.

Carol nu răspunse nimic; se duse la o fereastră şi o deschise; simţea cum i se urcă sîngele la cap.

— Ei bine — spuse el — ce-ai vrea să fac? Vorbeşte, Francisc!

— Sire — zise de Alençon — aş încercui pădurea Saint-Germain cu trei detaşamente de cavalerie uşoară; la o oră stabilită, la 11 de pildă, ele se vor pune în mişcare şi vor împinge pe toţi cei ce se vor afla în pădure spre pavilionul lui Francisc I, pe care îl voi fixa, ca din întîmplare, drept loc de întîlnire pentru dejunul celor ce iau parte la vînătoare. Pe urmă, lăsînd impresia că îmi urmăresc şoimul, cînd o să-l văd pe Henric că se îndepărtează, o să gonesc spre locul întîlnirii, unde o să cadă în cursă cu toţi complicii lui.

— Ideea-i bună — aprobă regele. Să vină căpitanul gărzii!

De Alençon scoase din tunică un fluier de argint, atîrnat de un lanţ de aur, şi suflă.

De Nancey apăru şi Carol se apropie de el şi îi dădu ordine cu glas scăzut.

Între timp, Acteon, ogarul cel mare al regelui, înhăţase o pradă pe care o tăvălea prin cameră şi o sfîşia de zor cu colţii lui ascuţiţi, sărind şi jucîndu-se ca un zănatic.

Carol se întoarse şi trînti o înjurătură îngrozitoare.

Prada pe care Acteon o terfelea, era preţioasa carte de vînătoare, din care nu existau — după cum am pomenit — decît trei exemplare în toată lumea.

Osînda fu pe măsura nelegiuirii.

Carol luă un bici şi cureaua înnodată în trei izbi cu sete în animal. Acteon scoase un chelălăit şi se furişă sub o masă acoperită cu un covor mare, unde obişnuia să-şi facă culcuş.

Carol ridică degrabă cartea de pe jos şi văzu cu bucurie că nu-i lipsea decît o filă; ba chiar nici nu era o filă cu text, ci cuprindea doar o gravură.

O puse cu grijă într-un raft, unde Acteon nu putea ajunge. Francisc îl urmărea cu nelinişte. Ţinea foarte mult ca nepreţuita carte — ce-şi îndeplinise acum groaznica ei misiune — să nu se mai afle în posesia lui Carol.

Tocmai atunci sunară orele şase.

Regele trebuia deci să coboare în curtea ticsită de cai bogat împodobiţi, şi de curteni îmbrăcaţi în veşminte de preţ. Hăitaşii ţineau pe pumni şoimi cu capete acoperite; cîţiva argaţi purtau goarne atîrnate de gît, pentru cazul că regele — obosit de vînătoarea cu şoimi — aşa cum i se întîmpla uneori — ar fi vrut să gonească un cerb sau o căprioară.

Regele coborî şi, coborînd, închise uşa sălii de arme. De Alençon îi urmărea fiecare mişcare cu privirea încordată şi observă că vîrî cheia în buzunar.

Dar pe cînd cobora scara, Carol se opri şi îşi duse mîna la frunte.

Ducelui de Alençon nu-i tremurau picioarele mai puţin decît regelui.

— Să ştii c-o să vină furtună — bîigui ducele.

— Furtună în ianuarie? exclamă Carol. Eşti nebun! Nu, am ameţeli, mi-e pielea uscată! Sînt slăbit. Asta-i tot!

Pe urmă murmură:

— Or să mă omoare cu ura şi uneltirile lor!

Cînd ajunse însă în curte, aerul proaspăt al dimineţii, strigătele vînătorilor, forfota celor o sută de persoane, care se salutau zgomotos — avură asupra lui Carol efectul obişnuit. Respiră uşurat şi vesel.

Îl căută pe dată cu privirea pe Henric. Era lîngă Margareta.

Cei doi soţi încîntători păreau că nu se pot despărţi, atît de mult se iubeau.

Cînd îl zări pe Carol, Henric dădu pinteni calului şi din trei salturi fu lîngă cumnatul său.

— A-a, Henriot! se miră Carol. Văd că te-ai pregătit pentru vînătoare de cerbi! Totuşi ştiai că astăzi e vînătoare cu şoimi!

Continuă apoi, fără să mai aştepte răspunsul:

— Să plecăm, domnilor, să plecăm! Trebuie să fim la locul de vînătoare în preajma orei nouă! strigă regele cu un glas aproape ameninţător.

De la o fereastră a Luvrului, Caterina privea tot ce se petrecea. Ridicase puţin perdeaua strecurîndu-şi capul palid şi

voalat, în timp ce trupul înveşmîntat în negru se pierdea în penumbră.

La ordinul lui Carol, toată gloata înveşmîntată în aur, înzorzonată şi parfumată — cu regele în frunte — se înşirui la porţile Luvrului şi porni ca o avalanşă pe drumul spre Saint-Germain, în mijlocul aclamaţiilor poporului, care-l saluta pe tînărul suveran — îngrijorat şi gînditor — pe calul său mai alb ca neaua.

— Ce ţi-a spus? îl întrebă Margareta pe Henric.

— M-a felicitat pentru calul meu de rasă.

— Atîta tot?

— Atîta tot.

— Atunci ştie ceva.

— Mă tem că da.

— Să fim prevăzători.

Chipul lui Henric se lumină de unul din acele zîmbete încîntătoare, pe care le arbora el adesea— de parc-ar fi vrut s-o încurajeze pe Margareta: „Fii liniştită, draga mea!"

Cît despre Caterina, îndată ce cortegiul părăsise curtea Luvrului, lăsă perdeaua.

Nu-i scăpase însă un lucru: paloarea lui Henric, tresăririle lui nervoase, şuşotelile cu Margareta.

Într-adevăr, Henric era palid pentru că, nefiind o fire impulsivă, în toate împrejurările în care viaţa îi era în joc, sîngele în loc să i se urce la cap — cum se întîmplă de obicei — i se îngrămădea la inimă.

Tresărise nervos, pentru că felul în care îl primise Carol — atît de diferit de cel obişnuit — îl pusese pe gînduri.

În sfîrşit, vorbise în şoaptă cu Margareta, pentru că — după cum ştim — soţul şi soţia încheiaseră, pe plan politic, o alianţă ofensivă şi defensivă.

Caterina însă tălmăcise cele văzute cu totul altfel.

„De astă dată — murmură ea, cu zîmbetul ei florentin — cred că l-am prins în capcană pe scumpul de Henriot."

Pe urmă, cam după un sfert de oră, timp în care cei ce luau parte la vînătoare avuseseră vreme să iasă din Paris, Caterina, ca să se asigure că şi-a atins ţelul, ieşi din apartamentul ei, o apucă pe coridor, urcă scăriţa în spirală şi, cu ajutorul cheii ei false, descuie apartamentul regelui Navarei.

În zadar căută însă cartea în tot apartamentul.

În zadar privirea ei scînteietoare trecu de la mese la bufete, de la bufete la rafturi, de la rafturi la dulapuri; nicăieri nu zări cartea pe care o căuta.

„O fi luat-o de Alençon! E prevăzător!" îşi zise ea.
Se întoarse la ea în apartament, de astă dată aproape convinsă că planul îi izbutise.

Între timp, regele îşi continuă drumul spre Saint-Germain, unde ajunse după o oră şi jumătate de galop neîntrerupt; nici nu urcă măcar în străvechiul castel care se înălţa, posomorît şi maiestuos, în mijlocul caselor risipite pe înălţimi. Trecură în grabă podul de lemn, care se afla pe atunci în faţa pomului denumit şi astăzi stejarul lui Sully; după aceea, făcu semn spre bărcile împodobite care îi urmau pe vînători ca regele şi suita lui să poată trece rîul şi s-o pornească mai departe.

În aceeaşi clipă, toată gloata de tineri veseli — însufleţiţi de interese atît de diferite — galopau, cu regele în frunte, pe încîntătoarea cîmpie care se desfăşoară la poalele vîrfului împădurit al Saint-Germain-ului. Aici, cîmpia avea înfăţişarea unui covor împodobit cu figuri omeneşti şi smălţat în mii de culori, iar la marginea ei, rîul spumegînd părea un chenar de franjuri de argint.

Regele — tot pe calul său alb — ţinea pe pumn şoimul său favorit, iar înaintea lui mergeau valeţii de vînătoare îmbrăcaţi în tunici strîmte, verzi, şi încălţaţi cu cizme groase; strigau de zor, ţinînd în strună o jumătate de duzină de cîini grifoni, care adulmecau vînatul prin trestiile de pe malul rîului.

Deodată, soarele, care pînă atunci se ascunsese după nori, răsări din oceanul întunecat în care se scufundase. Razele lui scînteiară în podoabele de aur, în bijuterii, în ochii strălucitori ai curtenilor; şi toată această lumină îţi fura privirile ca un torent de foc.

Atunci, de parcă n-ar fi aşteptat decît apariţia minunatului astru ca să-i lumineze înfrîngerea, un bîtlan se înălţă dintre trestii, scoţînd un strigăt prelung şi tînguitor.

— Huu — Huu! strigă Carol, scoţîndu-i şoimului legătura de pe cap şi dîndu-i drumul după pasărea fugară.

— Huu! Huu! se auziră strigăte din toate părţile, care încercau să încurajeze şoimul.

O clipă orbit de lumină, şoimul se învîrti în loc, descriind un cerc, fără să înainteze sau să dea înapoi; apoi, deodată, zări bîtlanul şi se năpusti asupra lui.

Dar în timpul în care regele scosese legătura şoimului şi acesta se obişnuia cu lumina, bîtlanul, pasăre prevăzătoare, se înălţase la mai mult de o sută de paşi de valeţii de vînătoare şi se pierduse în văzduh. Aşa că atunci cînd duşmanul său îl zări, se afla la o înălţime de peste cinci sute de paşi şi, folosind curenţii de aer favorabili din înaltul cerului, urca cu repeziciune, bătînd din aripile lui puternice.

— Huu! Huu! Cioc-de-fier — strigă Carol, încurajîndu-şi şoimul — arată-ne că eşti pasăre de soi! Huu! Huu!

Ca şi cum ar fi auzit strigătele de încurajare, această pasăre aleasă se năpusti ca o săgeată, străbătînd o traiectorie diagonală, pentru a întîlni linia verticală urmată de bîtlanul ce suia necontenit, de parc-ar fi vrut să dispară în înatul cerului.

— Ah, mişelule! ţipă Carol, ca şi cînd pasărea fugară ar fi putut să-l audă. În acest timp îşi frîna calul din galop, urmărind încordat vînătoarea cu capul lăsat pe spate, pentru a nu pierde o clipă din ochi cele două păsări. Ah, mişelule, fugi! Cioc-de-fier al meu e pasăre de soi! Aşteaptă, aşteaptă! Huu! Cioc-de-fier! Huu!

Într-adevăr, lupta fu ciudată; cele două păsări se apropiau una de alta sau, mai curînd, şoimul se apropia de bîtlan.

Singura problemă era de a şti care din cele două păsări va ieşi învingătoare în acest prim atac.

În zboru-i avîntat, şoimul trecu sub pîntecul bîtlanului, deasupra căruia ar fi trebuit să se înalţe. Bîtlanul se folosi de această superioritate şi cu ciocul său lung îl lovi pe şoim.

Şoimul, ameţit, de parc-ar fi primit o lovitură de pumnal, se rostogoli de trei ori şi toţi crezură o clipă că se va prăbuşi. Dar, asemenea unui războinic rănit care porneşte mai avîntat la luptă, şoimul scoase un ţipăt ascuţit şi ameninţător şi îşi reluă zborul spre bîtlan.

Acesta se folosise de succesul dobîndit şi schimbîndu-şi direcţia, o cotise spre pădure, încercînd de astă dată să scape de şoim nu înălţîndu-se şi mai mult, ci depărtîndu-se cît mai mult de el.

Dar şoimul era o pasăre de soi, care avea o privire la fel de pătrunzătoare ca a eretelui.

Aşadar, repetă aceeaşi manevră şi-l atacă pieziş pe bîtlan, care scoase două-trei strigăte de deznădejde şi încercă să se înalţe perpendicular, aşa cum făcuse prima oară.

În cele cîteva secunde cît ţinu lupta aceasta puţin obişnuită,

cele două păsări parcă dispăruseră în nori. Bîtlanul nu era mai mare decît o ciocîrlie şi şoimul părea un punct negru, care cu fiece clipă era tot mai greu de văzut.

Nici Carol, nici curtenii nu mai mînau caii după cele două păsări. Fiecare rămăsese locului, cu ochii aţintiţi asupra bîtlanului care fugea şi asupra şoimului ce-l urmărea.

— Bravo, bravo, Cioc-de-fier ! strigă deodată Carol. Vedeţi, vedeţi, domnilor, e mai tare ! Huu ! Huu !

— Pe legea mea, eu unul nu-l mai văd nici pe unul, nici pe celălalt ! exclamă Henric.

— Nici eu — aprobă Margareta.

— Da, dar dacă nu le mai vezi, Henriot, poţi să le auzi ! zise Carol. Pe bîtlan, cel puţin ! Îl auzi, îl auzi ? ! Cere cruţare !

Într-adevăr, două sau trei strigăte tînguitoare, pe care numai o ureche versată le putea auzi, coborîră din cer spre pămînt.

— Ascultă, ascultă — făcu Carol — şi ai să le vezi coborînd mai repede decît au urcat.

Chiar în clipa în care regele spuse acestea, cele două păsări începură să se zărească din nou.

Erau doar două puncte negre, dar, după mărimea lor, se vedea bine că şoimul se dovedise mai tare.

— Uite ! Uite !... exclamă Carol. Cioc-de-fier a pus gheara pe el !

Într-adevăr, bîtlanul — învins de pasărea de pradă — nici nu mai încerca să se apere. Cobora în grabă, izbit neîncetat de şoim, şi nu mai răspundea la atacurile acestuia decît prin strigăte ; deodată îşi strînse aripile şi căzu ca o piatră ; dar adversarul lui făcu la fel şi cînd bîtlanul vru să-şi reia zborul, o ultimă lovitură cu ciocul îl răzbi ; continuă să cadă dîndu-se peste cap şi cînd atinse pămîntul, şoimul se năpusti asupra lui scoţînd un strigăt victorios, care acoperi strigătul de înfrîngere al învinsului.

— La şoim ! La şoim ! strigă Carol şi dădu pinteni calului, care porni în galop spre locul unde căzuseră cele două păsări.

Dar, pe neaşteptate, îşi struni calul, scoase el însuşi un strigăt, scăpă frîul şi se agăţă cu o mînă de coama calului, în timp ce pe cealaltă o duse la pîntec, de parc-ar fi vrut să-şi smulgă măruntaiele.

La acest strigăt, toţi curtenii veniră în goană.

— Nu-i nimic, nu-i nimic ! spuse Carol cu faţa congestionată şi privirea rătăcită. Mi s-a părut doar că mi-a trecut un fier înroşit prin stomac. Hai, hai ! Nu-i nimic !

Şi Carol porni din nou în galop.

De Alençon păli.

— Ce-o mai fi şi asta ? o întrebă Henric pe Margareta.

— Nu ştiu — răspunse ea — ai băgat de seamă că fratele meu era foarte aprins la faţă ?

— De obicei nu i se întîmplă asta ! murmură Henric.

Curtenii schimbară priviri mirate şi-l urmară pe rege.

Ajunseră îndată la locul unde căzuseră cele două păsări. Şoimul începuse să ciugulească creierul bîtlanului.

Ajungînd, Carol se pregăti să coboare de pe cal, ca să vadă mai îndeaproape lupta.

Cînd puse însă piciorul pe pămînt, se văzu nevoit să se ţină de şa, pentru că totul se învîrtea în jurul lui. Simţi o dorinţă nestăvilită să doarmă.

— Dragă frate ! Dragă frate ! Ce ai ? îi strigă Margareta.

— Ce-a avut pesemne Portia, cînd a înghiţit jeratic — zise Carol. Ard şi mi se pare că răsuflarea mi-e o văpaie.

Şi Carol răsuflă o dată şi păru mirat că nu vede ieşindu-i flăcări pe gură.

Între timp, şoimul fusese prins, i se acoperise capul şi toţi se strînseră în jurul lui Carol.

— Ei bine, asta ce să mai fie ! Pe sfînta cuminecătură ! Nu-i nimic, sau dacă am ceva, e din pricina soarelui ! M-a bătut zdravăn la cap şi face să-mi usture ochii. Hai, hai, la vînătoare, domnilor ! Uite un cîrd întreg de raţe sălbatice. Daţi-le drumul la toţi, daţi-le drumul la toţi ! Pe toţi dracii ! O să petrecem straşnic !

În adevăr, li se dezlegară pe dată ochii la 5—6 şoimi care se năpustiră pe urmele vînatului, în timp ce toţi — în frunte cu regele — o porniră de-a lungul rîului.

— Ei bine, ce spuneţi, doamnă ? o întrebă Henric pe Margareta.

— Că momentul e bine ales şi că dacă regele nu se întoarce, putem uşor să ajungem în pădure.

Henric îl chemă pe valetul de vînătoare, care-i ţinea şoimul, şi în timp ce mulţimea zgomotoasă şi înzorzonată în aur se năpusti de-a lungul povîrnişului — care astăzi este un platou — el rămase singur în urmă, de parc-ar fi cercetat cu luare aminte hoitul învinsului.

Minunată e vînătoarea cu şoimi a regilor, cînd regii sînt aproape semizei şi nu-i numai un prilej de a-şi trece timpul, ci e o artă adevărată.

Totuşi, trebuie să părăsim acest spectacol regesc pentru a pătrunde într-un anume loc din pădure, unde toţi actorii scenei pe care am istorisit-o adineauri ni se vor alătura în curînd.

În dreapta aleii Violetelor — o lungă arcadă de frunziş, loc retras şi năpădit de muşchi, unde printre tufele de levănţică şi bălării, cînd şi cînd un iepure sfios ciuleşte urechile, pe cînd cerbul rătăcitor îşi înalţă creştetul rămuros, cu nările fremătînde şi mereu de veghe — se află un luminiş destul de departe de drum, pentru a nu fi văzut; dar nu chiar atît de departe, încît drumul să nu poată fi văzut de aci.

În mijlocul luminişului, doi oameni lungiţi pe o mantie de drum, întinsă pe iarbă, avînd lîngă ei cîte o spadă lungă şi o flintă cu gura căscată, aduceau de departe, prin eleganţa veşmintelor, cu acei veseli flecari din Decameron; de aproape, din pricina armelor ameninţătoare, îi luai drept nişte haiduci, ca acei pe care o sută de ani mai tîrziu Salvator Rosa i-a pictat după natură, în peisajele lui.

Unul din ei — sprijinit într-un genunchi şi o mînă — asculta cu luare-aminte, ca iepurii şi cerbii despre care am pomenit.

— Mi se pare — spunea el — că vînătorii s-au apropiat de noi foarte mult adineauri. Am auzit pînă şi strigătele hăitaşilor îndemnînd şoimul.

— Acum însă — răspunse celălalt, care părea să aştepte întîmplările cu mai multă înţelepciune decît prietenul său — nu mai aud nimic.

— Fireşte, s-au depărtat. Ţi-am spus eu că nu-i un loc bun de stat la pîndă. Nu eşti văzut, ce-i drept, dar nici nu vezi!

— La naiba, dragul meu Annibal! reluă primul. Trebuia doar să ne ascundem undeva caii noştri, caii de corvoadă şi cei doi catîri, atît de încărcaţi, că nu ştiu cum or să ne urmeze. Or, alt loc decît aceşti fagi şi stejari seculari, care ne pot scoate din încurcătură, eu nu cunosc. Aşadar, nu numai că nu-l învinuiesc ca tine pe domnul de Mouy, dar îndrăznesc

să afirm că a făcut toate pregătirile ca un adevărat conspirator.

— Bine! aprobă cel de-al doilea gentilom, în care cititorul nostru a recunoscut, fireşte, pe Coconnas. Bine! Ai nimerit cuvîntul! Îl aşteptam! Te-am prins! Aşadar, conspirăm!

— Nu conspirăm: îi slujim pe rege şi pe regină.

— Care conspiră, ceea ce înseamnă exact acelaşi lucru pentru noi.

— Coconnas, ţi-am spus — reluă La Mole — nu te silesc de loc să mă urmezi în această aventură. Eu iau parte dintr-un motiv cu totul personal, pe care tu nu-l împărtăşeşti şi nu-l poţi împărtăşi!

— Eh, la naiba! Cine ţi-a spus că mă sileşti? Mai întîi, nu s-a născut încă omul care ar putea să-l silească pe Coconnas să facă ce nu vrea! Dar crezi că se putea să te las singur, mai ales cînd văd că mergi la pierzanie?

— Annibal, Annibal! exclamă La Mole. Mi se pare că zăresc acolo iapa ei albă. Vai! Ciudat lucru, e de ajuns doar să mă gîndesc că vine, şi inima mea o ia razna!

— Ciudat! făcu Coconnas căscînd — inima mea n-o ia razna de loc.

— Nu-i ea — reluă La Mole. Ce s-o fi întîmplat? Parcă era vorba că vine la amiază!

— Eh, s-a întîmplat că nu e încă amiaza! Atîta tot! Şi pînă una, alta, mi se pare că mai avem timp să-i tragem un pui de somn.

Convins că are dreptate, Coconnas se lungi pe mantia lui, ca unul hotărît să şi facă ceea ce spunea: dar cînd atinse pămîntul cu urechea, rămase cu degetul ridicat şi-i făcu semn lui La Mole să tacă.

— Ce-i? întrebă acesta.

— Tăcere! De astă dată aud ceva şi nu mă înşel.

— Ciudat! Eu ascult degeaba! N-aud nimic.

— N-auzi nimic?

— Nu.

— Ei bine, priveşte cerbul de colo — spuse Coconnas, ridicîndu-se şi punînd mîna pe braţul lui La Mole.

— Unde?

— Acolo!

Şi Coconnas îi arătă lui La Mole animalul cu degetul.

— Ei şi?

— Ai să vezi!

La Mole se uită la animal. Cerbul asculta nemişcat, ţinînd capul aplecat, de parcă se pregătea să pască. Curînd îşi ridică însă fruntea încărcată de minunatele-i coarne şi ciuli urechea spre locul de unde fără îndoială venea zgomotul; apoi, deodată, fără motiv, o porni ca un fulger.

— Oh, oh! exclamă La Mole. Cred că ai dreptate; uite cum a tulit-o!

— Ei şi, a tulit-o — zise Coconnas — pentru că el aude ce tu nu auzi.

Într-adevăr, un zgomot înăbuşit şi aproape perceptibil fremăta vag în iarbă; nişte urechi mai puţin atente ar fi crezut că-i vîntul; dar pentru călăreţ era galopul îndepărtat al unor cai.

La Mole se ridică pe dată şi exclamă:

— Uite-i! Sîntem în primejdie!

Coconnas se ridică şi el, dar mult mai calm. Vioiciunea piemontezului părea să-l fi molipsit pe La Mole, în timp ce, dimpotrivă, nepăsarea acestuia părea să fi pus stăpînire pe prietenul său; pentru că, în această împrejurare, unul era plin de entuziasm, iar celălalt fără nici un chef.

Curînd, un zgomot uniform, cadenţat, izbi auzul celor doi prieteni: un nechezat îi făcu pe cei doi cai care se aflau la zece metri de ei să ciulească urechile; pe dată, pe potecă, ca o umbră albă, trecu călare o femeie care, întorcîndu-se spre ei, le făcu un semn ciudat şi dispăru.

— Regina! strigară în acelaşi timp.

— Ce-o fi vrut să ne spună? se miră Coconnas.

— A vrut să spună: „Îndată..." — explică La Mole.

— A vrut să spună: „Plecaţi..." — ripostă Coconnas.

— Semnul însemna: „Aşteaptă-mă!"

— Semnul însemna: „Salvaţi-vă!"

— Ei bine, să facem fiecare după cum crede. Pleacă, eu rămîn.

Coconnas ridică din umeri şi se culcă din nou.

Chiar atunci, din direcţia opusă de unde venise regina, dar pe aceeaşi cărare, fugeau mîncînd pămîntul un grup de călăreţi. Cei doi prieteni îi recunoscuseră, erau mai mulţi hughenoţi, pe chipurile cărora se citea o mînie nestăvilită. Caii lor galopau ca lăcustele lui Iov. Apărură şi dispărură cît ai clipi.

— La naiba! Se îngroaşă gluma — făcu Coconnas ridicîndu-se. Hai la pavilionul lui Francisc I.

— Dimpotrivă, să nu mergem acolo! spuse La Mole. Dacă sîntem descoperiţi, regele îşi va îndrepta atenţia asupra acestui pavilion, pentru că acolo trebuia să ne întîlnim cu toţii.

— De astă dată cred că ai dreptate — bombăni Coconnas.

Nici nu spusese însă bine aceste cuvinte, cînd un călăreţ trecu ca fulgerul printre arbori şi, sărind peste hîrtoape, tufişuri, vreascuri, ajunse aproape de cei doi gentilomi.

Ţinea cîte un pistol în fiecare mînă şi îşi mîna calul, care gonea nebuneşte, doar cu genunchii.

— Domnul de Mouy! strigă Coconnas neliniştit şi devenind acum mai îngrijorat decît la Mole. Domnul de Mouy fuge! E cazul să fugim?

— Hai! Repede, repede! strigă hughenotul. Ştergeţi-o! Totul e pierdut! Am făcut un ocol doar ca să vă dau de veste! La drum!

Spusese aceste cuvinte fără să-şi oprească calul, aşa că, atunci cînd Coconnas şi La Mole le înţeleseră bine tîlcul, de Mouy se depărtase de-a binelea.

— Şi regina? urlă La Mole.

Dar vorbele tînărului se pierdură; de Mouy era la o distanţă prea mare ca să le mai audă şi, mai ales, ca să-i răspundă.

Coconnas se hotărî pe dată. În timp ce La Mole rămăsese nemişcat şi urmărea cu privirea pe de Mouy, care dispărea printre ramurile ce se desfăceau dinainte-i, şi se închideau în urmă-i, el dădu fuga după cai, îi aduse, sări pe al său, aruncă frîul celuilalt în mîinile lui La Mole şi se pregăti să dea pinteni.

— Haide, haide! Îţi repet ce-a spus de Mouy: „La drum!" Şi de Mouy e om serios! La drum, la drum, La Mole!

— O clipă! îngăimă La Mole. Am venit aici să facem o treabă.

— Dar n-am venit să fim spînzuraţi — răspunse Coconnas. Te sfătuiesc să nu mai pierdem vremea. Ghicesc, vrei să tai firul în patru, să afli toate sensurile cuvîntului „a fugi", să-mi spui cum şi-a aruncat Horaţiu scutul şi cum a fost adus Epaminonda pe scut acasă. Eu însă îţi spun una şi bună: cînd fuge domnul de Mouy de Saint-Phale, toată lumea poate s-o întindă!

— Domnul de Mouy de Saint-Phale — zise La Mole — nu are misiunea s-o ajute pe regina Margareta să fugă. Nu domnul de Mouy de Saint-Phale o iubeşte pe regina Margareta.

— Drăcia dracului! Şi bine face, dacă o dragoste ca asta l-ar împinge la prostiile pe care văd că eşti gata să le săvîrşeşti. Lua-o-ar toţi dracii din iad pe dragostea care poate să coste capul a doi gentilomi viteji! „Pe toţi dracii!“ cum spune regele Carol, noi uneltim, scumpul meu; şi cînd uneltim prost, trebuie să ne salvăm pielea. În şa, în şa, La Mole!

— Salvează-te, dragul meu, nu te împiedic! Dimpotrivă, te sfătuiesc s-o faci! Viaţa ta este mai preţioasă ca a mea. Aşadar, apără-ţi viaţa!

— Mai bine zi: „Hai, Coconnas, să ne lăsăm spînzuraţi împreună“, şi nu „Coconnas, salvează-te singur!“

— Ei, prietene, ştreangul e făcut pentru mocofani, nu pentru gentilomi ca noi!

— Încep să cred — zise Coconnas oftînd — că n-am făcut rău că am luat unele măsuri de prevedere.

— Care?

— M-am împrietenit cu un călău.

— Eşti înfiorător, dragul meu Coconnas!

— Dar pînă la urmă, ce facem? exclamă acesta neliniştit.

— Mergem s-o căutăm pe regină.

— Unde?

— Habar n-am!... Să-l căutăm pe rege!

— Unde?

— Habar n-am!... Dar o să-l găsim şi-o să facem noi doi singuri ce n-au putut sau n-au îndrăznit cincizeci.

— Vrei să mă încînţi, La Mole! Asta-i semn rău.

— O să vedem noi! Să încălecăm şi să plecăm.

— În sfîrşit! Eşti pe drumul cel bun!

La Mole se întoarse ca să încalece, dar în clipa în care punea piciorul în scară, se auzi un glas poruncitor:

— Stai! Sus mîinile!

În acelaşi timp, chipul unui bărbat apăru după un stejar, apoi altul, pe urmă treizeci; erau călăreţi din garda regelui, care acum mergeau pe jos; se tîrîseră pe burtă printre mărăcini şi răscoleau pădurea.

— Ce ţi-am spus eu? murmură Coconnas.

Un fel de muget înăbuşit fu răspunsul lui La Mole.

Călăreţii se aflau acum la treizeci de paşi de cei doi prieteni.

— Ce s-a întîmplat, domnilor? întrebă piemontezul, vorbindu-i cu glas tare locotenentului de cavalerie care înainta spre ei şi în şoaptă lui La Mole.

Locotenentul le ordonă să se trîntească la pămînt.

Coconnas şopti:

— În şa! La Mole, mai e timp! Sări în şa, cum te-am văzut de o sută de ori şi hai s-o întindem!

Pe urmă se întoarse spre călăreţi:

— Hei, la dracu', domnilor! Nu trageţi, aţi putea să omorîţi nişte prieteni!

Îi murmură din nou lui La Mole:

— Printre arbori trag prost! Or să tragă şi n-or să ne nimerească!

— Cu neputinţă! şopti La Mole. Nu putem să luăm cu noi calul Margaretei şi cei doi catîri. Şi dacă rămîn, ar compromite-o; pe cînd prin răspunsurile mele dibace, voi înlătura orice bănuială. Pleacă, prietene, pleacă!

— Domnilor — zise Coconnas, trăgînd sabia şi ţinînd-o în aer — ne predăm!

Călăreţii înălţară muschetele.

— Dar mai întîi, pentru ce trebuie să ne predăm?

— Îl veţi întreba pe regele Navarei.

— Ce crimă am săvîrşit?

— Domnul de Alençon o să vă spună!

Coconnas şi La Mole se priviră cu înţeles: numele duşmanului lor, pronunţat într-o asemenea împrejurare, nu prea avea darul să-i liniştească. Totuşi, nu se împotriviră. Coconnas fu poftit să descalece, ceea ce făcu fără să crîcnească. Amîndoi fură înconjuraţi de călăreţi şi porniră pe drumul care ducea spre pavilionul lui Francisc I.

— Voiai să vezi pavilionul lui Francisc I? îl întrebă Coconnas pe La Mole, zărind printre arbori zidurile unei încîntătoare construcţii gotice. Ei bine, se pare că o să-l vezi.

La Mole nu răspunse: îi întinse doar mîna lui Coconnas.

Lîngă acest fermecător pavilion — clădit în timpul lui Ludovic al XII-lea şi care fusese denumit pavilionul lui Francisc I, pentru că acesta îl alegea mereu ca loc de întîlnire de vînătoare — se afla un fel de colibă pentru hăitaşi; coliba aceasta dispăruse aproape acum sub un maldăr de muschete, halebarde şi săbii strălucitoare, ca un muşuroi sub holdele aurii.

La această colibă fură conduşi prizonierii. Şi acum să limpezim situaţia, foarte încurcată, fireşte, pentru cei doi prieteni, istorisind ce se întîmplase.

Gentilomii hughenoţi se adunaseră, aşa cum fusese stabilit, în pavilionul lui Francisc I, de a cărui cheie, după cum se ştie, de Mouy îşi făcuse rost.

Stăpîni pe pădure — cel puţin aşa credeau — ei postaseră ici-colo cîteva santinele, pe care călăreţii din garda regală, schimbîndu-şi eşarfele albe cu altele roşii — măsură de prevedere datorată zelului şi isteţimii domnului de Nancey — îi luară prin surprindere şi fără prea multă bătaie de cap.

Călăreţii continuaseră manevra şi înconjuraseră pavilionul; de Mouy însă, după cum am mai spus — îl aştepta pe rege la capătul aleii violetelor şi observă eşarfele roşii mergînd cu paşi de lup, ceea ce îi trezi bănuieli. Se dădu în lături ca să nu fie văzut şi băgă de seamă că cercul acela uriaş se strîngea în aşa fel, încît să poată răscoli toată pădurea şi să împresoare locul de întîlnire.

În acelaşi timp însă, la capătul aleii principale, zărise egretele albe şi sclipirea archebuzelor gărzii regale.

În sfîrşit, îl recunoscu pe însuşi regele, iar în direcţia opusă îl văzu pe regele Navarei.

Făcu atunci cu pălăria semnul crucii în aer, ceea ce voia să spună că totul era pierdut.

La acest semnal, regele Navarei făcuse calea întoarsă şi dispăruse.

Pe dată de Mouy, înfigîndu-şi pintenii lui mari în pîntecul calului, o luase la fugă şi, din goană, le dăduse de veste lui La Mole şi Coconnas.

Între timp, regele, observînd dispariţia lui Henric şi a Margaretei, sosise escortat de domnul de Alençon, care era convins că-i va vedea ieşind pe cei doi suverani din coliba unde poruncise să fie închişi toţi cei ce fuseseră găsiţi nu numai în pavilion, dar chiar şi în pădure.

Domnul de Alençon, plin de încredere, galopa alături de rege, care, din pricina durerilor cumplite, era tot mai cătrănit la faţă. De două ori sau de trei ori era cît pe-aci să-şi piardă cunoştinţa, iar o dată vomită cu sînge.

— Hai, hai! făcu regele, ajungînd lîngă colibă. Să ne grăbim! Vreau să ajung cît mai curînd la Luvru. Să-i scoată

pe toţi păgînii ăştia de hughenoţi din bîrlog. Mai ales că astăzi este sfîntul Blaise, vărul sfîntului Bartolomeu.

La aceste cuvinte ale regelui, furnicarul de lănci şi archebuze prinse să se mişte şi protestanţii arestaţi, fie în pavilion, fie în pădure, ieşiră unul cîte unul din colibă.

De regele Navarei, de Margareta şi de de Mouy, însă, nici urmă.

— Ei bine, unde-i Henric, unde-i Margareta? Mi i-ai făgăduit, de Alençon, pe toţi dracii, trebuie să-i găseşti! se răsti regele.

— Pe regele şi regina Navarei nici măcar nu i-am zărit, sire — îi explică domnul de Nancey.

— Uite! exclamă deodată doamna de Nevers.

Într-adevăr, chiar atunci, la capătul unei alei care dădea spre rîu, apărură Henric şi Margot, amîndoi calmi, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic; ţineau şoimul pe pumni şi se îmbrăţişau cu atîta foc şi abilitate, încît caii lor, deşi galopau, erau aşa de aproape unul de altul că păreau că şi ei se sărută bot în bot.

Atunci de Alençon, furios, dădu ordin gărzilor să răscolească împrejurimile şi dădură peste La Mole şi Coconnas, pe culcuşul de iederă.

Curînd, şi aceştia îşi făcură intrarea în cercul pe care soldaţii îl formaseră într-o înlănţuire atît de frăţească. Numai că ei nu erau regi şi nu puteau să lase impresia că sînt atît de calmi ca Henric şi Margareta. La Mole era prea palid, iar Coconnas prea aprins la faţă.

INVESTIGAŢIILE

Cînd cei doi tineri intrară în cercul format de soldaţi, priveliştea care li se înfăţişă era din acelea pe care nu le uiţi niciodată, chiar dacă n-o vezi decît o singură dată şi doar pentru o clipă.

Carol al IX-lea, după cum am spus, se uita cum se perindă prin fața lui toți gentilomii hughenoți, care fuseseră închiși în coliba hăitașilor, și apoi scoși afară unul cîte unul, de soldați.

Regele și de Alençon le urmăreau cu nesaț fiecare mișcare, așteptîndu-se dintr-o clipă în alta să-l vadă ieșind și pe Henric de Navara.

Așteptară însă zadarnic. Dar trebuie să mai adăugăm ceva, pentru ca să știm ce s-a petrecut și cu ei.

Așadar, cînd cei doi tineri căsătoriți apărură la capul aleii, ducele de Alençon se îngălbeni, iar regele se bucură; căci instinctiv, dorea ca tot ceea ce-l silise să facă fratele lui, să cadă asupra acestuia.

— Iar o să ne scape! murmură Francisc pălind.

Chiar atunci, regele simți o durere atît de puternică în stomac, încît scăpă frîul, se apucă cu amîndouă mîinile de coapse și începu să țipe ca un apucat.

Henric se apropie degrabă; dar pînă să străbată cele două sute de pași ce-l despărțeau de cumnatul său, Carol își veni în fire.

— De unde vii, domnule? îl întrebă regele cu o asprime în glas care o tulbură pe Margareta.

— Firește... de la vînătoare, frate — răspunse ea.

— Vînătoarea era pe malul rîului, nu în pădure.

— Șoimul meu a fugărit un fazan, sire, în clipa în care eu rămăsesem în urmă ca să văd bîtlanul.

— Și unde-i fazanul?

— Uite-l! Minunat! Nu-i așa?

Și Henric, cu mutra cea mai nevinovată, îi arătă lui Carol pasărea cu penajul de purpură, azur și aur.

— Bine, bine — făcu Carol — dar după ce-ai prins fazanul, de ce n-ai venit să ne întîlnim?

— Pentru că zburase spre parc, sire; așa că atunci cînd am coborît de-a lungul rîului, v-am văzut la o jumătate de leghe înaintea noastră, urcînd spre pădure, și am început și noi să galopăm pe urmele voastre, căci fiind invitați la vînătoarea organizată de maiestatea voastră, am vrut să ne bucurăm de ea.

— Și toți gentilomii aceștia — reluă Carol — au fost invitați și ei?

— Care gentilomi? răspunse Henric, uitîndu-se întrebător în jur.

— Eh, la naiba, hughenoții dumitale! Oricum, dacă i-a invitat cineva, nu eu sînt acela! exclamă Carol.

— Nu, sire! Dar poate ducele de Alençon! zise Henric.

— Ducele de Alençon? Cum adică?

— Eu?! se arătă mirat ducele.

— Firește, frate — explică Henric — doar n-ai anunțat ieri că ești regele Navarei? Ei bine, hughenoții, care au cerut să le fii rege, au venit să vă mulțumească, ție pentru că ai coroana, iar regelui pentru că ți-a dat-o. Nu-i așa, domnilor?

— Da, da! strigară douăzeci de glasuri. Trăiască ducele de Alençon! Trăiască regele Carol!

— Nu sînt regele hughenoților! se înfurie Francisc, galben ca ceara la față.

Apoi, aruncîndu-i o privire pe furiș lui Carol, adăugă:

— Și nădăjduiesc că n-am să fiu niciodată!

— N-are importanță — mormăi Carol. Oricum, Henric, toate astea mi se par ciudate.

— Sire — spuse regele Navarei cu dîrzenie — s-ar zice, Dumnezeu să mă ierte, că sînt supus unui adevărat interogatoriu!

— Și dacă ți-aș spune că te anchetez, ce-ai răspunde?

— Că sînt rege ca și maiestatea voastră — răspunse mîndru Henric — căci nu coroana, ci obîrșia dă rangul regesc, și că îi voi răspunde fratelui și prietenului meu, dar niciodată unui judecător!

— Totuși, o dată în viață aș vrea și eu să știu pe cine să cred! îngînă Carol.

— Să fie adus domnul de Mouy și atunci o să știți — zise ducele de Alençon. Domnul de Mouy a fost prins probabil.

— Domnul de Mouy este printre prizonieri? întrebă regele.

Pe Henric îl cuprinse neliniștea și schimbă o privire cu Margareta, dar totul dură doar cîteva clipe.

Nu răspunse nimeni.

— Domnul de Mouy nu se află printre prizonieri — explică domnul de Nancey. Cîțiva din oamenii mei cred că l-au văzut, dar nici unul din ei nu e sigur.

Ducele de Alençon trînti o înjurătură.

— Uite! zise atunci Margareta, arătîndu-i pe La Mole și pe Coconnas, care auziseră schimbul de cuvinte și era sigură că se pot bizui pe inteligența lor. Sire, iată doi gentilomi ai domnului de Alençon. Întreabă-i! Vor răspunde!

Ducele simţi lovitura.
— Am poruncit să fie arestaţi, tocmai pentru a dovedi că n-au nici în clin nici în mînecă cu mine — se răsti ducele.
Regele îi privi pe cei doi prieteni şi tresări văzîndu-l pe La Mole.
— Ah, tot provensalul ăsta ! exclamă el.
Coconnas salută reverenţios.
— Ce făceaţi cînd v-au arestat ? întrebă regele.
— Sire, sporovăiam despre război şi dragoste !
— Călare ! Înarmaţi pînă-n dinţi ! Gata de fugă !
— De loc, sire ! răspunse Coconnas. Maiestatea voastră a fost informată greşit. Stăteam culcaţi la umbra unui fag : *sub tegmine fagi.*
— Aha ! Stăteaţi culcaţi la umbra unui fag ?
— Şi am fi avut tot timpul să fugim, dac-am fi ştiut că v-am supărat cu ceva ! Mărturisiţi, domnilor, pe cuvîntul dumneavoastră de soldaţi — zise Coconnas, întorcîndu-se spre călăreţi — că dacă am fi vrut, puteam să scăpăm ?
— Adevărul este că aceşti gentilomi nici n-au încercat să fugă !
— Pentru că aveau caii departe — interveni ducele de Alençon.
— Vă cer cu umilinţă iertare, monseniore, dar calul meu îl aveam între picioare, iar prietenul meu, contele Lerac de La Mole, îl ţinea pe al său de căpăstru.
— E adevărat, domnilor ? întrebă regele.
— E adevărat, sire — răspunse locotenentul. Cînd ne-a văzut, domnul de Coconnas a descălecat chiar.
Pe chipul lui Coconnas înflori un zîmbet de parc-ar fi spus : „Eh, vezi, sire !"
— Dar caii ăştia pe care îi aveaţi cu voi, catîrii şi cuferele astea doldora ? întrebă Francisc.
— Da' ce, sîntem grăjdari ? Daţi poruncă să fie căutat argatul care-i păzea.
— Nu l-au găsit — strigă furios ducele.
— Atunci, pesemne că i-a fost frică şi a fugit. Nu se poate pretinde unui ghiorlan să aibă calmul unui gentilom.
— Mereu acelaşi sistem ! murmură ducele de Alençon, scrîşnind din dinţi. Din fericire, sire, v-am dat de ştire din timp că de cîteva zile aceşti domni nu mai sînt în serviciul meu.

— Eu ! se miră Coconnas. Am oare nenorocirea de a nu mai fi în slujba alteţei voastre ?...
— Eh ! Pe dracu !, domnule, ştii mai bine ca oricine că ţi-ai dat demisia printr-o scrisoare destul de obraznică, pe care, mulţumesc lui Dumnezeu că am păstrat-o şi, din fericire, o am la mine !
— Vai — făcu Coconnas — nădăjduiesc că alteţa voastră mi-a iertat această depeşă scrisă într-o clipă necugetată, de proastă dispoziţie. Am scris-o pentru că aflasem că alteţa voastră voise să sugrume într-un coridor al Luvrului pe prietenul meu La Mole.
— Ei bine — făcu regele — ce tot zice ăsta ?
— Am crezut că alteţa voastră era singur. Dar de cînd ştiu că şi alte trei persoane...
— Tăcere ! strigă Carol. Sîntem destul de lămuriţi ! Henric, cuvîntul dumitale că n-ai să fugi — se adresă el apoi regelui Navarei.
— Îl dau maiestăţii voastre, sire.
— Întoarce-te la Paris cu domnul de Nancey şi rămîi prizonier în camera ta. Domnilor, dumneavoastră predaţi săbiile ! continuă el, adresîndu-se celor doi gentilomi.
La Mole îi aruncă o căutătură furişă Margaretei, care zîmbi.
La Mole înmînă pe loc sabia căpitanului, care se afla mai aproape de el.
Coconnas făcu la fel.
— Domnul de Mouy a fost găsit ? întrebă regele.
— Nu, sire ! Sau n-a fost în pădure, sau a scăpat — explică domnul de Nancey.
— Cu atît mai rău ! Să ne întoarcem. Mi-e frig şi sînt ameţit — spuse regele.
— Fireşte, sire, de atîta supărare ! interveni Francisc.
— Da, se prea poate ! Dar ce am ? Parcă nu mai văd ! Unde-s prizonierii ? Nu-i mai văd ! S-a întunecat aşa devreme ! Vai, Doamne, Dumnezeule !
Şi nenorocitul rege, scăpînd din mînă dîrlogii, întinse braţele şi căzu pe spate. Curtenii din jur, înspăimîntaţi de acest nou atac, îl prinseră în braţe.
Ceva mai încolo, Francisc îşi ştergea broboanele de sudoare de pe frunte, căci numai el cunoştea pricina răului care-l chinuia pe fratele său.

În cealaltă parte, regele Navarei, sub paza domnului de Nancey, urmărea scena cu o mirare crescîndă.

„La naiba, oare trebuie să mă simt fericit că am fost arestat pe cînd fugeam ?“ murmură el, cu acea ascuțită intuiție care-l făcea uneori, ca să zicem așa, un adevărat profet.

Se uita la Margareta, care, cu ochi mari, holbați de uimire, se uita cînd la rege, cînd la el.

De astă dată regele leșinase. Se aduse o targă, pe care fu întins. Îl acoperiră cu o mantie a unui gentilom și cortegiul reluă încet drumul Parisului, de unde porniseră conspiratori bine dispuși și cu regele vesel, pentru ca acum să vadă întorcîndu-se un rege muribund, înconjurat de rebeli făcuți prizonieri.

Margareta, care în tot acest timp nu-și pierduse nici libertatea, nici cumpătul, îi făcu un semn tainic soțului ei ; apoi trecu atît de aproape de La Mole, încît acesta putu să deslușească două cuvinte grecești, pe care le șoptise :

— *Me deide.*

Adică :

„Nu te teme de nimic“.

— Ce-a zis ? întrebă Coconnas.

— Mi-a spus să nu ne temem de nimic ! îi explică La Mole.

— Cu atît mai rău, cu atît mai rău — murmură piemontezul — asta înseamnă că nu miroase a bine pe-aici pentru noi. Totdeauna cînd mi s-au adresat cuvintele astea, ca să fiu încurajat, era să-mi facă de petrecanie sau un glonț, sau o lovitură de spadă, sau vreun ghiveci de flori. „Nu te teme de nimic“, fie în ebraică, fie în greacă, fie în latină, fie în franceză a însemnat întotdeauna pentru mine : „Păzea, te paște primejdia !“

— La drum, domnilor ! zise locotenentul de cavalerie.

— Vă rog, dacă nu sînt indiscret, unde ne duceți ? întrebă Coconnas.

— Cred că la Vincennes — îi răspunse locotenentul.

— Mi-ar fi făcut plăcere să merg în altă parte ! Dar, ce să-i faci, nu mergi întotdeauna unde vrei.

Pe drum, regele își veni puțin în fire din leșin.

La Nanterre, Carol vru chiar să încalece, dar nu l-au lăsat.

— Chemați-l pe maestrul Ambroise Paré — spuse regele, ajungînd la Luvru.

Coborî de pe targă, urcă scara sprijinit de Tavannes și se duse în apartamentul său, dînd poruncă să nu intre nimeni la el.

Toată lumea băgase de seamă că era dus pe gînduri, că tot drumul nu făcuse altceva decît să se gîndească, nu vorbise cu nimeni și nu-l preocupase nici conspirația, nici conspiratorii. Se vedea prea bine că era îngrijorat doar de boala lui.

Își dădea seama că boala îi apăruse pe neașteptate, în chip ciudat, sub o formă acută, că avea simptome care semănau aidoma cu acelea ale fratelui său Francisc al II-lea, cu puțin timp înainte de a muri.

Așa că nu surprinse pe nimeni că regele poruncise să nu intre altcineva la el, decît maestrul Paré. Mizantropia — după cum se știe— îl caracteriza pe Carol.

Regele se duse în dormitorul lui, se așeză pe un fel de scaun-canapea, își lăsă capul pe pernă și — zicîndu-și că de bună seamă maestrul Paré ar putea să mai întîrzie — voi să folosească acest răstimp.

Așadar, bătu din palme și apăru îndată un ostaș.

— Spune-i regelui Navarei că vreau să-i vorbesc.

Ostașul salută și se duse să execute ordinul.

Carol își lăsă capul pe spate ; creierul îi era apăsat de o greutate din pricina căreia nu putea să lege o idee de alta ; un fel de nor ca de sînge îi plutea dinaintea ochilor ; gura îi era uscată și, deși golise o garafă cu apă, nu-și potolise setea.

Pe cînd lîncezea în starea asta de toropeală, ușa se deschise și Henric apăru ; domnul de Nancey îl urma, dar se oprise în anticameră.

Regele Navarei așteptă să se închidă ușa în urma lui și apoi păși înainte.

— Sire — zise el — m-ai chemat. Iată-mă !

Regele tresări auzindu-i vocea și făcu mașinal un gest ca să-i întindă mîna.

— Sire — zise Henric lăsînd mîinile în jos — maiestatea voastră uită că nu-i mai sînt frate, ci prizonier !

— A, da, așa-i ! aprobă Carol. Mulțumesc că mi-ai adus aminte. Mai mult ! Îmi amintesc că mi-ai făgăduit, cînd eram numai noi, că ai să-mi răspunzi sincer.

— Sînt gata să-mi respect făgăduiala. Întreabă-mă, sire !

Regele îşi turnă puţină apă rece în mînă şi apoi şi-o puse pe frunte.

— Ce e adevărat din toate învinuirile pe care ţi le aduce de Alençon ? Hai să vedem, răspunde, Henric !

— Doar pe jumătate ; domnul de Alençon trebuia să fugă şi eu urma să-l însoţesc.

— Şi de ce trebuia să-l însoţeşti ? întrebă Carol. Va să zică, eşti nemulţumit de mine, Henric !

— Nu, sire, dimpotrivă ! Nu pot decît să-i aduc elogii maiestăţii voastre. Şi Dumnezeu, care citeşte în inimi, o vede pe a mea şi ar putea să spună ce adîncă afecţiune îi port fratelui şi regelui meu.

— Mi se pare, Henric, că nu e în firea lucrurilor să fugi de cei pe care îi iubeşti şi te iubesc — observă Carol.

— N-am fugit de cei pe care îi iubesc, ci de cei care mă urăsc. Maiestatea voastră îmi îngăduie să-i vorbesc cu inima deschisă ?

— Vorbeşte, domnule !

— Cei care mă urăsc aici, sire, sînt domnul de Alençon şi regina-mamă.

— Despre ducele de Alençon n-aş nega — zise Carol — dar regina-mamă te copleşeşte cu bunăvoinţa.

— Tocmai de aceea, sire, mă tem de ea. Cînd mi se face prea mult bine, m-am deprins să fiu temător !

— De ea ?

— De ea şi de cei care o înconjoară. Ştiţi, fireşte, sire, că nenorocirea regilor nu vine întotdeauna atunci cînd sînt prea rău slujiţi, ci prea bine.

— Vorbeşte mai pe înţeles, Henric ! Mi-ai făgăduit doar că-mi spui totul !

— Maiestatea voastră observă că mă ţin de cuvînt.

— Continuă !

— Maiestatea voastră mi-a zis că mă iubeşte, nu-i aşa ?

— Adică te iubeam înainte de trădare, Henriot.

— Să presupunem că mă mai iubiţi, sire.

— Fie !

— Dacă mă iubiţi, în mod firesc, aţi dori să trăiesc, nu-i aşa ?

— Aş fi adînc mîhnit dacă ţi s-ar întîmpla vreo nenorocire.

— Ei bine, sire, de două ori maiestatea voastră era să aibă prilejul să fie adînc mîhnit.

— Cînd ?

— Da, de două ori Providenţa mi-a scăpat viaţa. Este adevărat că a doua oară Providenţa a luat chipul maiestăţii voastre.

— Dar prima oară ?

— Prima oară a fost al unuia care ar fi foarte mirat să se ştie egalul Providenţei : al lui René. Da, sire, dumneavoastră m-aţi scăpat de tăişul sabiei.

Carol îşi încruntă sprîncenele, căci îşi amintea noaptea cînd îl adusese pe Henriot în strada des Barres.

— Şi René ? întrebă el.

— René m-a scăpat de otravă !

— La dracu' ! Ai noroc, Henriot ! Mai ales că asta nu prea stă în firea florentinului — murmură regele, încercînd să zîmbească, deşi durerea chinuitoare i se citea pe chipul crispat.

— Aşadar, sire, două minuni m-au salvat. Una o datorez remuşcărilor florentinului, iar alta bunătăţii voastre. Ei bine, trebuie să-i mărturisesc maiestăţii voastre că mi-e cam teamă să nu se istovească cerul făcînd atîtea minuni, deci dacă am vrut să fug, m-am călăuzit după vorba care spune : „Ajută-te singur şi cerul o să te ajute".

— De ce nu mi-ai dezvăluit asta mai curînd, Henric ?

— Dacă v-aş fi spus ieri aceste cuvinte, aş fi fost un denunţător.

— Şi dezvăluindu-mi-le azi ?

— Astăzi au alt înţeles : sînt acuzat şi mă apăr.

— Eşti sigur de prima tentativă ?

— La fel de sigur ca şi de cea de-a doua.

— Şi chiar au încercat să te otrăvească ?

— Au încercat.

— Cu ce ?

— Cu opiat.

— Şi cum poţi să fii otrăvit cu opiat ?

— La naiba, sire ! Întrebaţi-l pe René ! Poate să te otrăvească foarte bine, folosind şi mănuşile...

Carol încruntă sprîncenele, apoi încetul cu încetul îşi descreţi fruntea.

— Da, da — murmură el, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi — e firesc să ne ferim de moarte. De ce oare însă inteligenţa n-ar face ceea ce poate face instinctul ?

— Ei bine, sire — întrebă Henric — maiestatea voastră este mulţumită de sinceritatea mea şi crede că i-am destăinuit totul ?

— Da, Henriot, da, eşti un om de ispravă ! Dar spune-mi, va să zică, crezi că cei care au vrut să-ţi facă de petrecanie nu s-au dat bătuţi şi or să mai încerce să te ucidă ?

— Sire, în fiecare seară mă mir şi eu că mai sînt în viaţă.

— Vor să te ucidă pentru că ştiu prea bine că te iubesc, Henriot. Dar fii pe pace, au să-şi primească pedeapsa pentru faptele lor mîrşave. Pînă atunci eşti liber !

— Sînt liber să părăsesc Parisul, sire ? întrebă Henric.

— Nu ! Ştii prea bine că mi-e cu neputinţă să mă lipsesc de tine. Hai, pe toţi dracii, doar trebuie să am în preajma mea pe cineva care să mă iubească !

— Atunci, sire, dacă maiestatea sa vrea să fiu lîngă ea, să binevoiască să-mi acorde o favoare.

— Care ?

— Să nu fiu în preajma sa ca prieten, ci ca prizonier.

— Cum, ca prizonier ?

— Da, da ! Maiestatea sa n-a băgat de seamă că prietenia ce-mi poartă îmi aduce nenorocire ?

— Şi ai vrea mai bine să te urăsc ?

— O ură aparentă, sire ! Această ură mă va salva, pentru că atîta timp cît vor crede că sînt în dizgraţie, vor fi mai puţin grăbiţi să mă vadă mort.

— Henriot — zise Carol — nu ştiu ce doreşti şi ce ţel urmăreşti. Dar tare m-aş mira să nu ţi se împlinească ce vrei şi să nu-ţi ajungi scopul !

— Aşadar, pot să mă bizui pe severitatea regelui ?

— Da.

— Atunci, sînt mai liniştit... Ce porunceşte maiestatea voastră ?

— Înapoiază-te la tine, Henriot. Eu sînt bolnav, mă duc să-mi văd cîinii şi apoi mă bag în pat.

— Sire — zise Henric — maiestatea voastră ar trebui să cheme un medic. Starea dumneavoastră proastă de astăzi este poate mai gravă decît bănuiţi.

— Am trimis după maestrul Ambroise Paré, Henriot.

— Atunci plec mai liniştit.

— Pe sufletul meu — exclamă regele — din toată familia asta cred că tu eşti singurul care mă iubeşte cu adevărat !

— Credeţi, sire ?

— Pe cinstea mea de gentilom !

— Ei bine, daţi-mă în primire domnului de Nancey, ca pe unul căruia mînia dumneavoastră nu-i dă mai mult de o lună de trăit. Aşa o să vă pot iubi timp îndelungat.

— Domnule de Nancey ! strigă Carol.

Căpitanul gărzii intră.

— Îţi dau în pază pe cel mai mare vinovat din regat. Răspunzi de el cu capul ! continuă regele.

Şi Henric, cu un aer abătut, ieşi în urma domnului de Nancey.

ACTEON

Cînd Carol rămase singur, se miră că nu-i ieşise în cale nici una din cele două făpturi credincioase : doica Madeleine şi ogarul Acteon.

— Doica s-o fi dus să spună psalmi la vreun hughenot pe care-l cunoaşte, iar Acteon o mai fi încă supărat că l-am bătut azi-dimineaţă — îşi zise el.

Carol luă o lumînare şi se duse în camera doicii.

Ea nu era însă acasă. După cum se ştie, o uşă de la apartamentul Madeleinei dădea în sala de arme.

Se îndreptă spre această uşă.

Pe drum, însă, fu cuprins de o criză, aşa cum mai avusese în ultima vreme şi care părea că îl loveşte ca din senin. Regele simţi o durere îngrozitoare, de parcă i-ar fi fost răscolite măruntaiele cu un fier roşu. O sete nepotolită îl mistuia ; văzu o ceaşcă cu lapte pe o masă, o sorbi dintr-o înghiţitură şi se linişti.

Luă din nou lumînarea pe care o lăsase pe o mobilă şi intră în cămăruţă.

Spre uimirea lui, Acteon nu-i ieşi înainte. Să fi fost oare încuiat ? Ar fi simţit însă că stăpînul lui s-a întors de la vînătoare şi ar fi urlat.

Carol îl chemă, fluieră ; dar cîinele nu apăru. Mai făcu patru paşi şi cînd lumînarea lumină un ungher al camerei, zări animalul nemişcat pe podea.

— Hei, Acteon, hei ! strigă Carol.

Şi fluieră din nou.

Cîinele nu se clinti.

Carol se repezi şi puse mîna pe el ; sărmanul animal era ţeapăn şi rece. Din botul crispat de durere i se prelingeau cîteva picături de fiere amestecată cu bale spumoase şi sîngerînde. Cîinele găsise în cămăruţă o bonetă a stăpînului său şi murise lăsîndu-şi capul pe acest obiect, care ştia că este al unui prieten.

Văzînd toate acestea, care-l făcură să uite de propriile lui dureri şi să-şi redobîndească puterea — Carol începu să tremure de mînie şi dădu să strige : numai că regii, încătuşaţi de propria lor măreţie, nu sînt liberi să-şi dea drumul primului impuls, ca să-şi uşureze sufletul său să se apere, aşa cum face orice om. Carol bănui că la mijloc trebuie să fie vreo trădare şi tăcu.

Îngenunche lîngă cîine şi cercetă cadavrul cu un ochi priceput. Privirile cîinelui erau sticloase, limba roşie şi plină de băşicuţe. Era o boală ciudată, care-l înfioră pe Carol.

Regele îşi puse mănuşile pe care le scosese şi le vîrîse în centiron, ridică buza palidă a cîinelui ca să-i cerceteze dinţii şi observă cîteva bucăţele albicioase între colţii ascuţiţi.

Luă bucăţelele şi văzu că erau de hîrtie. Pe locul de unde luase aceste bucăţele, observă că umflăturile erau mai mari, gingiile tumefiate, iar pielea roasă ca de vitriol.

Carol se uită cu atenţie în jur. Pe covor mai erau vreo două-trei bucăţele de hîrtie ca acelea pe care le găsise în botul cîinelui. Pe una din ele — care era mai mare — se aflau urmele unei gravuri.

Lui Carol i se zbîrli părul de groază : recunoscuse o parte din imaginea ce înfăţişa un senior la o vînătoare cu şoimi smulsă de Acteon din cartea lui de vînătoare.

— A-a-a- ! făcu el, galben ca ceara. Cartea era otrăvită ! Apoi, deodată, îşi aduse aminte :

— Mii de draci ! îşi zise. Am atins fiecare pagină cu degetul şi la fiecare filă am vîrît degetul în gură, ca să-l umezesc ! Leşinurile astea, durerile, vărsăturile... Sînt pierdut !

Carol rămase o clipă înmărmurit sub povara acestui gînd cumplit. Se ridică apoi şi, cu un urlet înăbuşit, dădu fuga spre uşa cămăruţei.

— Meşterul René ! Meşterul René, florentinul ! strigă el. Să dea cineva o fugă la podul Saint-Michel şi să mi-l aducă aici. În zece minute să fie aici ! Cineva să încalece pe un cal şi să mai ia unul ca să se întoarcă mai repede aici cu florentinul. Iar maestrul Ambroise Paré, dacă vine, să mă aştepte !

Un soldat se duse în grabă să execute ordinul.

— Oh ! murmură Carol. De-ar fi să trebuie să torturez o lume întreagă şi tot am să aflu cine i-a dat cartea asta lui Henriot !

Şi Carol rămase cu ochii aţintiţi asupra cadavrului cîinelui său ; fruntea îi era brobonită de sudoare, mîinile crispate şi răsuflarea grea.

După zece minute, florentinul bătu timid — şi nu fără teamă — la uşa regelui. Mai ales că există unele conştiinţe pentru care cerul nu e niciodată senin.

— Intră ! zise Carol.

Meşterul de parfumuri apăru. Carol îi ieşi în întîmpinare, cu chipul încruntat şi poruncitor.

— Maiestatea voastră m-a chemat ! spuse René, tremurînd.

— Eşti un spiţer priceput, nu-i aşa ?

— Sire...

— Şi ştii tot ce ştiu şi medicii cei mai pricepuţi ?

— Maiestatea voastră exagerează...

— Nu. Mi-a spus mama. De altfel, am încredere în dumneata mai mult decît în oricare altul. Uite — continuă el, arătîndu-i cadavrul cîinelui — uită-te, te rog, ce are între dinţi şi explică-mi de ce-a murit.

Şi pe cînd René, cu lumînarea în mînă, se apleca pînă la podea — atît pentru a-şi ascunde emoţia, cît şi spre a se supune cererii regelui — Carol, în picioare, cu ochii aţintiţi asupra florentinului, aştepta cu o nerăbdare lesne de înţeles cuvintele care trebuiau să fie sentinţa sa de moarte sau chezăşia salvării.

René scoase din buzunar un fel de scalpel, îl deschise și cu vîrful desprinse din botul ogarului bucățelele de hîrtie lipite de gingie, se uită îndelung și cu luare aminte la fierea și sîngele de pe fiecare rană.

— Sire — zise el tremurînd — sînt simptome îngrijorătoare...

Carol simți un fior de gheață trecîndu-i prin vine și pătrunzîndu-i pînă la inimă.

— Nu-i așa că a fost otrăvit ? murmură Carol.

— Mă tem că da, sire !

— Cu ce otravă ?

— Cu o otravă minerală, bănuiesc.

— Poți să-mi spui cu siguranță că a fost otrăvit ?

— Da, firește, dacă-l deschid și-i cercetez stomacul.

— Deschide-l ! Vreau să fiu sigur !

— Ar trebui să chem pe cineva să-mi ajute !

— Am să-ți ajut chiar eu ! zise Carol.

— Maiestatea voastră ? !

— Da, eu ! Și dacă e otrăvit, ce-o să găsim ?

— Inflamații și erborizații în stomac.

— Hai, la treabă !

Cu o tăietură de scalpel, René spintecă burta ogarului și o desfăcu, opintindu-se cu amîndouă mîinile, în timp ce Carol, cu un genunchi pe podea, ținea crispat lumînarea.

— Uitați-vă, sire — zise René — uitați-vă, urme clare : inflamațiile despre care v-am spus, aceste vine umflate care par rădăcinile unei plante, sînt ceea ce am zis că se cheamă erborizații. Am găsit tot ce căutam !

— Așadar, cîinele a fost otrăvit ?

— Da, sire !

— Cu o otravă minerală ?

— După toate probabilitățile !

— Și ce simte cel care din neatenție a înghițit din aceeași otravă ?

— Dureri de cap, arsuri ca și cum ar fi înghițit cărbuni aprinși, dureri de stomac, vomitări...

— Îi e sete ? întrebă Carol.

— O sete nepotolită.

— Asta-i ! Asta-i ! șopti regele.

— Sire, mă străduiesc în zadar să aflu scopul acestor întrebări.

— La ce bun să afli ? Nu e nevoie să știi. Răspunde doar la ce te-ntreb !

— Sînt la ordinele maiestății voastre.

— Ce antidot i se poate da celui care a înghițit aceeași substanță ca și cîinele meu ?

René se gîndi puțin.

— Sînt mai multe otrăvuri minerale — zise el. Aș vrea să știu însă, înainte de a răspunde, despre care e vorba. Maiestatea voastră bănuiește cum a fost otrăvit cîinele ?

— Da — răspunse regele — a mîncat o filă dintr-o carte

— O filă dintr-o carte ? !

— Da.

— Și maiestatea voastră are această carte ?

— Uite-o ! spuse Carol, luînd tratatul de vînătoare de pe raftul unde se afla și arătîndu-i-l lui René.

Acesta făcu un gest de uimire, care nu scăpă neobservat de rege.

— A mîncat o filă din această carte ? bolborosi René.

— Da — îi răspunse Carol, arătîndu-i fila ruptă.

— Îmi dați voie să mai rup una, sire ?

— Da.

René rupse o filă și o apropie de lumînare.

Hîrtia luă foc și un miros puternic de usturoi se răspîndi în cămăruță.

— Cîinele a fost otrăvit cu o soluție de arsenic.

— Ești sigur ?

— Atît de sigur ca și cînd eu aș fi preparat-o.

— Și antidotul ?

René dădu din cap.

— Cum, nu cunoști nici un leac ? făcu regele cu glasul sugrumat de emoție.

— Cel mai bun și mai eficace este albușul de ou bătut în lapte, dar...

— Dar ?...

— Dar trebuie administrat fără întîrziere, altminteri...

— Altminteri ? !...

— Sire, este o otravă îngrozitoare — repetă René.

— Totuși nu omoară pe loc — observă Carol.

— Nu, dar e sigură, oricît timp i-ar trebui să-și facă efectul. Ba, uneori, e anume făcută să ucidă pe îndelete...

Carol se sprijini de masa de marmură.

— Acum — zise el punînd o mînă pe umărul lui René — mărturiseşte : cunoşti această carte ?

— Eu, sire ?! exclamă René, pălind.

— Da, dumneata ! Cînd ai văzut-o, te-ai trădat.

— Sire, vă jur...

— René — zise Carol — ascultă bine ce-ţi spun : dumneata ai otrăvit-o pe regina Navarei cu mănuşile ; dumneata l-ai otrăvit pe prinţul de Porcian cu fumul de la o lampă ; dumneata ai încercat să-l otrăveşti pe domnul de Condé cu un măr parfumat. René, am să poruncesc să-ţi smulgă carnea cu un cleşte bucăţică cu bucăţică, dacă nu-mi spui cui îi aparţine această carte.

Florentinul văzu că nu-i de glumit cu mînia lui Carol al IX-lea şi hotărî să-şi ia inima în dinţi şi să fie îndrăzneţ.

— Dacă vă spun adevărul, sire, cine îmi garantează că nu voi fi pedepsit mai crud decît dacă aş tăcea ?

— Eu !

— Îmi daţi cuvîntul vostru regesc ?

— Pe cuvîntul meu de gentilom că nu ţi se întîmplă nimic ! îi zise Carol.

— În acest caz, vă mărturisesc : cartea e a mea.

— A dumitale ?! exclamă Carol, uitîndu-se la ucigaş cu ochii rătăciţi.

— Da a mea !

— Şi cui i-ai dat-o ?

— Maiestăţii sale reginei-mame, care a luat-o chiar de la mine.

— Regina-mamă ! exclamă Carol.

— Da !

— Cu ce scop ?

— Cred că a vrut s-o facă să ajungă la regele Navarei. care îi ceruse ducelui de Alençon o astfel de carte ca să studieze vînătoarea cu şoimi.

— Aşa ! Aşa-i ! Acum îmi explic totul ! Cartea se afla într-adevăr la Henriot. Există un destin, şi eu îi sînt victimă !

În acea clipă, Carol avu un acces de tuse seacă şi puternică, apoi îl apucară din nou durerile acelea în pîntec. Scoase două-trei strigăte înăbuşite şi se trînti pe scaun.

— Ce aveţi, sire ? întrebă René, înspăimîntat.

— Nimic — murmură Carol. Mi-e sete ! Dă-mi să beau !

René umplu un pahar cu apă şi i-l întinse tremurînd lui Carol, care-l înghiţi dintr-o sorbitură.

— Acum — zise regele luînd o pană şi muind-o în cerneală — scrie pe această carte.

— Ce să scriu ?

— Ce-ţi dictez : „Acest tratat de vînătoare cu şoimi a fot dat de mine reginei-mame Caterina de Medicis".

René luă pana şi scrise.

— Semnează !

Florentinul semnă.

— Mi-aţi făgăduit să-mi cruţaţi viaţa — zise meşterul de parfumuri.

— Şi am să-mi ţin cuvîntul.

— Şi regina ? întrebă florentinul.

— Ah ! Asta nu mă mai priveşte : dacă eşti atacat, apără-te !

— Sire, pot părăsi Franţa dacă viaţa mi-e în primejdie ?

— Am să-ţi răspund peste cincisprezece zile.

— Dar pînă atunci...

Carol se încruntă şi îşi duse degetul la buzele-i livide.

— Ah ! Să n-aveţi nici o grijă, sire !

Bucuros că a scăpat atît de ieftin, florentinul se înclină şi ieşi.

În urma lui, apăru doica în prag.

— Ce ai, scumpul meu Charlot ? întrebă ea.

— Doică, era vremea umedă şi nu mi-e bine.

— Eşti tare palid, dragul meu Charlot.

— Mă simt foarte slăbit. Dă-mi, te rog, braţul, doică, să mă pot trînti în pat.

Doica se apropie de el în grabă. Carol se sprijini de ea şi aşa merse în dormitor.

— Acum — zise Carol — pot să mă culc şi singur.

— Dar dacă vine maestrul Ambroise Paré ? întrebă doica.

— Spune-i că mă simt mai bine şi nu mai am nevoie de serviciile lui.

— Dar ce doctorie iei ?

— Oh ! Un leac simplu : nişte albuşuri de ou bătute cu lapte — continuă el. Şi mai ţineam să-ţi spun ceva, dragă doică : bietul Acteon a murit. Mîine dimineaţă trebuie să fie înmormîntat într-un colţ din grădina Luvrului. A fost unul din cei mai buni prieteni ai mei... Am să-i fac un monument... Dacă am să am timp.

În aceeaşi seară, aşa cum poruncise Carol al IX-lea, Henric fu dus în pădurea Vincennes. Aşa se numea pe atunci vestitul castel din care azi n-a mai rămas decît o ruină, o frîntură uriaşă ce-ţi aminteşte de măreţia trecută.

Călătoria o făcu într-o litieră flancată de către patru soldaţi. Domnul de Nancey mergea în frunte. Avea asupra lui ordinul prin care i se putea deschide lui Henric porţile închisorii, ce trebuia să-l ocrotească.

Lîngă fortificaţiile donjonului, cortegiul se opri.

Domnul de Nancey coborî de pe cal, deschise poarta zăvorîtă cu lacăt şi-l pofti respectuos pe rege să coboare.

Regele se supuse fără o vorbă. Orice locuinţă-i părea mai sigură decît Luvrul, şi cele zece porţi care se închiseră în urma lui îl depărtau în acelaşi timp de Caterina de Medicis.

Prizonierul regal străbătu pasarela între doi soldaţi, trecu prin cele trei uşi de la poalele donjonului, apoi prin celelalte trei de la poalele scării, pe urmă, condus de domnul de Nancey, urcă un etaj.

Cînd ajunse aci, căpitanul gărzii — văzîndu-l că se pregăteşte să meargă înainte — îi zise:

— Monseniore, opriţi-vă!

— Aha, aha! Am impresia că mi se face cinstea de a locui la primul cat!

— Sire — răspunse domnul de Nancey — sînteţi tratat ca un cap încoronat!

— La naiba! Dacă mă duceaţi două sau trei etaje mai sus nu m-aţi fi umilit de loc, să ştiţi asta. Aici stau prea bine şi te pomeneşti că o să mai trezească bănuieli.

— Maiestatea voastră binevoieşte să mă urmeze? întrebă domnul de Nancey.

— Pe toţi dracii! exclamă regele Navarei. Ştiţi prea bine, domnule, că nu e vorba să fac ce vreau sau ce nu vreau, ci ceea ce îmi porunceşte fratele meu Carol. A poruncit să vă urmez?

— Da, sire!

— În acest caz, vă urmez, domnule.

Pătrunseră într-un coridor la capătul căruia se afla o sală destul de mare, cu pereţii întunecaţi şi cu o atmosferă lugubră.

Henric se uită în jur cu o privire care nu s-ar putea afirma că era lipsită de nelinişte.

— Unde sîntem? întrebă el.

— Sîntem în sala de tortură, domnule.

— Ah! Ah! exclamă regele.

Se uită apoi cu mai multă luare aminte.

În sală era un adevărat talmeş-balmeş. Peste tot urcioare şi scaune speciale pentru tortură cu apă, precum şi pene şi ciocane pentru ciubotele de lemn cu care se strîng picioarele; mai erau apoi nenumărate scaune de piatră — destinate nenorociţilor care aşteptau să fie torturaţi — şi care se înşirau pe lîngă aproape toate zidurile. Deasupra şi sub aceste scaune, şi chiar legate de ele, se aflau inele de fier fixate în perete, fără nici o ordine anume, decît cea necesară călăilor să-şi facă meseria. Dar faptul că erau fixate atît de aproape de scaune dovedea cu prisosinţă că erau folosite pentru a strînge membrele celor care şedeau pe ele.

Henric continuă drumul fără să scoată o vorbă, dar cercetă cu luare-aminte toate aceste aparate hidoase, care scriau pe ziduri — dacă putem spune astfel — istoria suferinţelor.

Uitîndu-se cu toată atenţia în jur, Henric nu mai băgă de seamă pe unde calcă şi deodată se împiedică.

— Eh, asta ce-o mai fi?!

Şi arătă un fel de şanţ săpat în piatra jilavă a duşumelelor.

— E un jgheab, sire.

— Va să zică, aici plouă?

— Da, sire, cu sînge!

— Aha! Prea bine! Dar nu ajungem mai curînd în camera mea?

— Ba da, monseniore, vom ajunge — rosti o umbră care ieşi din beznă şi deveni tot mai vizibilă, pe măsură ce se apropia.

Henric, căruia i se păru că mai auzise această voce, făcu cîţiva paşi şi recunoscu pe cel ce vorbise:

— Ah, dumneata eşti, Beaulieu, şi ce naiba faci aici? întrebă regele.

— Sire, chiar acum am fost numit guvernatorul fortăreţei Vincennes.

— Bravo, dragul meu, te onorează acest debut ; să ai un rege prizonier, nu-i rău de loc !
— Iertaţi-mă, sire, dar înaintea dumneavoastră am mai primit doi gentilomi.
— Pe cine ? Ah, iartă-mă, fac poate o indiscreţie ! Atunci, să zicem că nu te-am întrebat nimic.
— Monseniore, nu mi s-a recomandat să păstrez secretul numelor lor. Sînt domnii de La Mole şi de Coconnas.
— Aşa-i ! Ai dreptate ! Am văzut cînd au fost arestaţi bieţii gentilomi. Şi cum îndură nenorocirea ?
— Fiecare în felul lui : unu-i vesel, altu-i trist. Unul cîntă, altul oftează.
— Care din ei oftează ?
— Domnul de La Mole, sire.
— Pe cinstea mea, îl înţeleg mai curînd pe cel care oftează, decît pe cel care cîntă. După cîte văd, închisoarea nu-i prea veselă ! Şi la ce etaj sînt găzduiţi ? întrebă Henric.
— Sus de tot, la al patrulea.
Henric oftă. Acolo ar fi vrut şi el să fie.
— Hai, domnule de Beaulieu, fii bun şi arată-mi camera mea. Mă grăbesc s-o văd ! Am avut o zi grea şi sînt istovit.
— Iat-o, domnule — spuse Beaulieu, arătîndu-i o uşă larg deschisă.
— Nr. 2 ?! se miră Henric. Şi de ce nu-mi daţi camera nr. 1 ?
— Pentru că este reţinută, domnule !
— Aşa ! Va să zică atunci aşteptaţi un prizonier de un rang mai înalt decît al meu ?
— N-am spus că e vorba de un prizonier, monseniore.
— Atunci despre ce e vorba ?
— Vă rog să nu mai stăruiţi, căci tăcînd, aş fi obligat să nu vă dau ascultarea pe care v-o datorez.
— Aşa ! Asta-i altceva ! aprobă Henric.
Regele Navarei căzu pe gînduri ; camera nr. 1 îl frămînta fără doar şi poate.
De altfel, guvernatorul continuă să fie la fel de politicos ca la început. Cu nesfîrşite amabilităţi îl instală pe Henric în cameră, îi ceru iertare că odaia nu era prea confortabilă, postă doi soldaţi la uşă şi plecă.
— Acum — zise guvernatorul adresîndu-se temnicerului — să trecem la ceilalţi.
Temnicerul o luă înainte. Merseră pe acelaşi drum pe unde veniseră ; traversară sala de tortură, străbătură coridorul

şi ajunseră la scară. De aici, urmîndu-şi mereu călăuza, domnul de Beaulieu mai sui trei caturi.
După ce ajunse la capătul celor trei caturi, care împreună cu primul făceau patru, temnicerul deschise pe rînd trei uşi, fiecare cu două broaşte şi trei lacăte uriaşe.
Abia a deschis pe a treia, că îl întîmpină un glas vesel.
— Hei, drăcia dracului ! Deschide odată ! Măcar să iau o gură de aer ! Soba asta s-a încins de te-năbuşi !
Coconnas — pe care cititorul l-a recunoscut fără îndoială după înjurătura lui favorită — fu dintr-un salt la uşă.
— O clipă, domnule — făcu temnicerul. N-am venit să vă scot de aici. Am venit să intru eu, şi în urma mea e domnul guvernator.
— Domnul guvernator ?! se miră Coconnas. Şi ce vrea de la mine ?
— Să vă facă o vizită.
— Ce cinste pentru mine ! răspunse Coconnas. Domnule guvernator, fiţi binevenit !
Într-adevăr, domnul de Beaulieu intră şi risipi îndată buna dispoziţie a lui Coconnas printr-una din acele atitudini glaciale, care sînt atît de caracteristice guvernatorilor de fortăreţe, paznicilor şi călăilor.
— Aveţi bani asupra dumneavoastră, domnule ? îl întrebă el pe prizonier.
— Eu ! Nici o para chioară !
— Dar bijuterii ?
— Am un inel.
— Îmi daţi voie să vă percheziţionez ?
— La dracu ! exclamă Coconnas roşu de mînie. Bine vă mai merge aici, la închisoare ! Ca şi mie !
— Trebuie să înduri totul cînd eşti în slujba regelui.
— Aşadar, preacinstiţii ăia care te buzunăresc pe Pont Neuf sînt, ca şi dumneavoastră, în slujba regelui ? La dracu' ! Să ştiţi că am fost nedrept cu ei pînă acum, domnule, pentru că i-am luat drept hoţi !
— Domnule, vă salut — zise Beaulieu. Temnicer, închide-l !
Guvernatorul plecă, luînd inelul lui Coconnas — un minunat smarald pe care i-l dăruise doamna de Nevers, ca să-i amintească culoarea ochilor ei.
— Să trecem la celălalt — zise el ieşind.
Trecură printr-o cameră goală şi din nou temnicerul deschise trei uşi, şase broaşte şi nouă zăvoare.

După ce împinse ultima uşă, pe vizitatori îi întîmpină — de la intrare — un oftat prelung.
Camera era mai tristă decît aceea din care plecase domnul de Beaulieu cu puţin mai înainte.
Patru ferestrui lungi şi strîmte, care se îngustau tot mai mult din interior spre exterior, luminau foarte slab această tristă încăpere. Mai mult, gratii de fier, încrucişate cu destulă artă, împiedicau vederea, astfel că prin ferestrui prizonierul nu putea să zărească nici măcar cerul.
Nişte nervuri ogivale porneau din toate colţurile camerei şi se împreunau în mijlocul plafonului, alcătuind o rozetă.
La Mole stătea într-un ungher şi la sosirea vizitatorilor nu se clinti din loc, de parcă nici nu i-ar fi auzit.
Guvernatorul se opri în prag şi-l privi o clipă pe prizonier, care rămăsese nemişcat, cu capul în mîini.
— Bună seara, domnule de La Mole — zise Beaulieu.
Tînărul ridică încet capul.
— Bună seara, domnule — îi răspunse el.
— Domnule — continuă guvernatorul — am venit să vă percheziţionez.
— De prisos ! Vă dau tot ce am !
— Ce aveţi ?
— Vreo trei sute de scuzi, bijuteriile astea şi inelele.
— Daţi-mi-le !
— Iată-le !
La Mole îşi întoarse buzunarele pe dos, îşi scoase inelele de pe degete şi-şi smulse agrafa de la pălărie.
— Nu mai aveţi nimic ?
— Nimic, după cît ştiu.
— Dar şnurul acesta de mătase pe care îl purtaţi la gît, ce atîrnă de el ?
— Domnule, aceasta nu-i o podoabă, ci o amintire.
— Daţi-mi-o !
— Cum ? Mi-o cereţi ? !
— Mi s-a poruncit să nu vă las decît hainele şi o amintire nu-i o haină.
La Mole făcu un gest mînios, care contrasta izbitor cu ţinuta calmă şi demnă de pînă atunci, ceea ce li se păru înfricoşător chiar şi acestor oameni obişnuiţi cu emoţii tari.
Dar se stăpîni pe dată.
— Prea bine, domnule, o să aveţi ceea ce-mi cereţi.
Se întoarse, ca şi cum ar fi vrut să fie mai aproape de lumină, şi desprinse pretinsa amintire, care nu era altceva decît un medalion cu un portret ; scoase portretul şi-l duse la buze. După ce îl sărută de mai multe ori, se prefăcu că-l scapă jos ; şi călcînd pe el cu tocul cizmei, îl făcu praf.
— Domnule !... exclamă guvernatorul.
Se aplecă repede, ca să vadă dacă nu poate să mai salveze vreo bucăţică, dar portretul era mici fărîme.
— Regele vrea să aibă această bijuterie — exclamă La Mole — dar n-are nici un drept asupra portretului pe care îl conţine. Iată medalionul, îl puteţi lua.
— Domnule — zise Beaulieu — mă voi plînge regelui.
Guvernatorul nu-i mai adresă nici o vorbă prizonierului şi plecă atît de supărat, încît îl lăsă pe temnicer să închidă uşile, fără să-l mai asiste.
Temnicerul se depărtă cîţiva paşi, ca şi cum ar fi vrut să plece, dar văzînd că domnul de Beaulieu coborîse primele trepte ale scării, se întoarse.
— Pe cinstea mea, bine am făcut că v-am cerut să-mi daţi pe loc o sută de scuzi ca să vă las să vorbiţi cu prietenul dumneavoastră ! Altminteri, dacă nu mi-i dădeaţi, guvernatorul vi-i lua o dată cu ceilalţi trei sute ! Atunci, conştiinţa mea, nu m-ar mai fi lăsat să fac nimic pentru dumneavoastră. Dar aşa, pentru că mi-aţi dat banii înainte, v-am făgăduit c-o să vă vedeţi prietenul... veniţi... un om cinstit are şi cuvînt... numai că, vă rog, pe cît vă stă în putinţă, să nu vorbiţi despre politică... e mai bine şi pentru dumneavoastră, şi pentru mine.
La Mole ieşi din încăpere şi se izbi nas în nas cu de Coconnas, care se plimba în sus şi-n jos prin sala care-i despărţea.
Cei doi prieteni se aruncară unul în braţele celuilalt.
Temnicerul se prefăcu că-şi şterge ochii şi ieşi ca să vegheze să nu fie surprinşi prizonierii sau, mai curînd, să nu fie el surprins.
— În sfîrşit ! Iată-te ! făcu Coconnas. Bestia aia de guvernator te-a vizitat ?
— Ca şi pe tine, bănuiesc.
— Şi ţi-a luat tot ?
— Ca şi ţie.
— Ei, eu n-aveam mare lucru : un inel de la Henriette. Asta-i tot.
— Şi banii ?
— I-am dat tot ce aveam acestui temnicer de ispravă, ca să ne lase să ne vedem.
— Aha ! Se pare că suge de la două oi !

— Va să zică, i-ai plătit şi tu?
— I-am dat o sută de scuzi.
— Cu atît mai bine! Norocul nostru că temnicerul e un tîlhar!
— De bună seamă, dacă ai bani, ai tot ce pofteşti, şi să nădăjduim că n-o să ducem lipsă de bani.
— Acum, spune-mi, înţelegi ce ni s-a întîmplat?
— Perfect... Am fost trădaţi!
— De ticălosul de duce de Alençon. Aveam eu dreptate cînd voiam să-i sucesc gîtul!
— Şi crezi că am intrat rău la apă?
— Mă tem că da.
— Va să zică, ne paşte tortura...
— Drept să-ţi spun, m-am gîndit la asta...
— Ce-o să spui dacă te strînge cu uşa?
— Dar tu?
— Eu am să tac — răspunse La Mole, roşind de emoţie.
— Ai să taci?! exclamă Coconnas.
— Da, dacă o să am putere.
— Ei bine, eu — strigă Coconnas — dacă mi se face această infamie, te asigur c-o să am multe de spus!
— Despre ce? întrebă repede La Mole.
— Fii pe pace! Ce-o să spun eu, o să-l împiedice multă vreme pe domnul de Alençon să doarmă liniştit.

La Mole se pregătea să răspundă, dar tocmai atunci temnicerul — care, fără îndoială, auzise vreun zgomot — veni într-un suflet, îi împinse în camerele lor şi închise uşile.

FIGURINA DE CEARĂ

Carol era ţintuit în pat de opt zile, din pricina febrei mari; uneori îl zguduiau crize puternice, ca nişte atacuri de epilepsie. În timpul acestor accese, de multe ori scotea urlete înfiorătoare, pe care soldaţii de strajă în anticameră le ascultau îngroziţi şi pe care ascunzişurile bătrînului Luvru, trezite

parcă de la o vreme de aceste zgomote sinistre, le purtau parcă ecoul. Pe urmă, după ce treceau crizele — istovit şi cu privirile stinse — regele se lăsa purtat de doică, de braţ, într-o tăcere în care citeai deopotrivă dispreţul şi spaima.

A spune ce gîndea fiecare în parte — căci mama şi fiul mai curînd se ocoleau decît se căutau; a spune ce idei sinistre frămîntau sufletele Caterinei de Medicis şi al ducelui de Alençon — ar însemna să vrem să zugrăvim furnicarul hidos ce colcăie în fundul unui cuib de vipere.

Henric fusese închis în camera sa; şi după cum îi ceruse el însuşi lui Carol — nimeni nu obţinuse îngăduinţa să-l vadă, nici chiar Margareta. Toţi credeau că era în totală dizgraţie. Caterina şi de Alençon răsuflau uşuraţi, socotindu-l pierdut, iar Henric bea şi mînca mai liniştit, nădăjduind că fusese dat uitării.

La curte, nimeni nu bănuia cauza bolii regelui. Maestrul Ambroise Paré şi Mazille, colegul său, stabiliseră că suferă de o inflamaţie a stomacului, fără să-şi dea seama de adevărata cauză. Şi, ca urmare, prescriseseră un regim uşor, ceea ce nu putea decît să înlesnească efectul băuturii recomandate de René, care devenise astfel principala hrană a lui Carol şi pe care o primea de trei ori pe zi din mîna doicii lui.

La Mole şi Coconnas se aflau la Vincennes, ţinuţi în cel mai mare secret. Margareta şi doamna de Nevers încercaseră de mai multe ori să ajungă pînă la ei — sau cel puţin să le trimită cîte un bileţel — dar nu izbutiseră.

Într-o dimineaţă, simţindu-se ca de obicei cînd mai rău, cînd mai bine, Carol, ceva mai înzdrăvenit, porunci să vină curtenii, care potrivit protocolului — deşi nu mai luau parte la ceremonialul de dimineaţă al regelui, veneau totuşi cu regularitate în anticameră. Se deschiseră deci uşile şi, după paloarea obrajilor, după gălbeneala ca de ivoriu a frunţii şi după flacăra ce-i ardea în ochii săi înfundaţi şi înconjuraţi de cearcăne, îşi dădură seama ce ravagii făcuse asupra tînărului monarh boala necunoscută de care suferea.

Curînd, odaia regelui fu ticsită de curteni curioşi şi dornici să afle noutăţi.

Caterina, Francisc şi Margareta fură înştiinţaţi şi ei că regele primeşte.

Toţi trei intrară — la puţin timp unul după altul — Caterina calmă, ducele de Alençon zîmbind, Margareta posomorîtă.

Caterina se aşeză la căpătîiul fiului ei, fără să bage de seamă privirea acestuia cînd se apropiase de el.

Ducele de Alençon rămase în picioare, la celălalt capăt.
Margareta se rezemă de o mobilă şi, văzînd fruntea palidă, chipul tras şi ochii înfundaţi ai fratelui ei, nu putu să-şi stăpînească un oftat şi o lacrimă.

Carol — căruia nu-i scăpa nimic — văzu lacrimi şi auzi suspinul şi-i făcu un semn abia vizibil Margaretei.

Dar oricît de puţin vizibil era acest semn, el lumină chipul sărmanei regine a Navarei, căreia Henric nu avusese răgazul să-i spună nimic, sau poate chiar nu dorise să-i mărturisească adevărul.

Aşa că Margareta se temea de soarta soţului şi tremura pentru iubit.

Pentru ea nu se temea de fel; îl cunoştea prea bine pe La Mole şi ştia că se poate bizui pe el.

— Ei bine, scumpul meu fiu, cum te simţi ?

— Mai bine, mamă, mai bine !

— Şi ce spun medicii ?

— Medicii ? Fireşte, sînt doctori vestiţi, mamă — izbucni Carol în rîs — şi mărturisesc, e o încîntare pentru mine cînd îi aud discutînd despre boala mea. Doică, dă-mi să beau.

Doica îi aduse lui Carol o ceaşcă cu doctoria obişnuită.

— Şi ce ţi-au prescris, fiul meu ?

— Vai, doamnă, cine se pricepe la ce prepară ei ? răspunse regele, înghiţind degrabă băutura.

— Fratele meu ar trebui să se dea jos din pat şi să iasă la soare ! Vînătoarea, pasiunea lui, i-ar face foarte bine ! făcu la rîndu-i de Alençon.

— Totuşi, ultima vînătoare mi-a făcut mult rău — răspunse Carol, cu un zîmbet al cărui tîlc ducele nu-l putu pricepe.

Carol rostise aceste cuvinte într-un fel atît de ciudat, încît conversaţia — la care curtenii nu participaseră de loc — se opri aici. După aceea, făcu un semn uşor din cap şi curtenii înţeleseră că primirea se terminase şi plecară pe rînd.

Ducele de Alençon dădu să se apropie de fratele lui, dar ceva îl opri. Salută şi ieşi din cameră.

Margareta îngenunche, strînse mîna osoasă pe care i-o întinse fratele său, o sărută şi plecă şi ea.

— Buna mea Margot ! îngînă Carol.

Rămase doar Caterina, stînd mai departe la căpătîiul bolnavului. Odată singuri, Carol se trase spre marginea patului, cuprins de spaimă, de parc-ar fi văzut un şarpe.

Mai ales că regele, în urma mărturisirilor lui René şi după ce avusese răgazul să se gîndească în linişte, nu mai avea nici măcar binefacerea îndoielii. Ştia acum pe deplin cui şi cărei cauze i se datoreşte moartea sa.

De aceea, cînd Caterina se apropie de pat şi-i întinse o mînă rece ca şi privirea ei de gheaţă, se cutremură şi fu cuprins de frică.

— Mai rămîi, doamnă ? o întrebă el.

— Da, fiule, vreau să-ţi vorbesc despre lucruri importante — îi răspunse Caterina.

— Vorbeşte, doamnă — zise Carol, trăgîndu-se şi mai la o parte.

— Sire — făcu regina — te-am auzit adineauri spunînd că medicii tăi ar fi nişte celebrităţi.

— Şi o mai spun şi acum, doamnă !...

— Cu toate astea, de cînd eşti bolnav, ce ţi-au făcut ei ?

— Ce-i drept, nimic... dar dacă ai fi auzit ce ziceau... pe legea mea, doamnă, că merita să fii bolnav doar ca să auzi discuţiile lor savante !

— Ei bine, fiul meu, vrei să-ţi spun ceva ?

— Dar te rog, mamă, spune !

— Eh, mă tem că toate celebrităţile astea de doctori n-au habar de ce boală suferi !

— Nu zău, doamnă !

— Efectele le văd ei, poate, dar cauza le scapă !

— Poate — făcu Carol, nepricepînd unde vrea să ajungă maică-sa.

— Aşa că, în loc să trateze răul, se ocupă de simptomele lui.

— Pe cinstea mea ! exclamă Carol, mirat. Cred că ai dreptate, mamă !

— Ei bine, fiul meu — zise Caterina — cum nici sufletul meu şi nici treburile statului nu se simt bine să fii bolnav atît de mult timp, şi cum însuşi moralul vostru ar putea să sufere, m-am adresat celor mai renumiţi savanţi în medicină.

— În arta medicală, doamnă ?

— Nu, într-o artă mai profundă : în arta care dezvăluie nu numai suferinţele trupului, ci şi pe cele ale sufletului.

— Vai, doamnă, minunată artă, care pe bună dreptate regilor e bine să nu le fie predată ! Şi strădania voastră a ajuns la un rezultat ? continuă Carol.

— Da.

— Care ?
— Acela pe care-l nădăjduiam: îi aduc maiestăţii tale leacul care îi va tămădui trupul şi sufletul.
Pe Carol îl cuprinseră fiorii. Crezu că maică-sa, socotind că va trăi totuşi prea mult, hotărîse să termine cu bună ştiinţă ceea ce începuse din întîmplare.
— Şi unde-i acest leac ? zise Carol, ridicîndu-se într-un cot şi aţintindu-şi privirea asupra maică-si.
— Chiar în acest rău — răspunse Caterina.
— Atunci, unde e răul ?
— Ascultă-mă, fiul meu ! spuse Caterina. Ai auzit vorbindu-se uneori că există duşmani tainici, care se răzbună ucigîndu-şi victima de la depărtare ?
— Cu sabia sau prin otravă ? întrebă Carol, fără să piardă o clipă din ochi chipul nepăsător al mamei lui.
— Nu, pe căi mult mai sigure şi mult mai cumplite.
— Nu te înţeleg !
— Fiul meu — făcu florentina — crezi în practicile vrăjitoriei sau ale magiei ?
Carol îşi ascunse un zîmbet dispreţuitor şi neîncrezător.
— Mult de tot.
— Ei bine — spuse cu însufleţire Caterina — de aici îţi vine tot răul. Un duşman al maiestăţii tale, care n-a îndrăznit să te atace pe faţă, a uneltit din umbră. El a îndreptat împotriva maiestăţii tale o uneltire cu atît mai îngrozitoare, cu cît n-a avut complici, iar firele misterioase ale acestei urzeli erau nevăzute !
— Pe legea mea ! Asta-i cu neputinţă ! exclamă Carol, revoltat de atîta viclenie.
— Gîndeşte-te bine, fiul meu, aminteşte-ţi de nişte planuri de evadare care trebuia să-l scape pe ucigaş de pedeapsă.
— Pe ucigaş, pe ucigaş, ai spus ? Va să zică au încercat să mă omoare, mamă ? exclamă Carol.
Caterina dădu ochii peste cap, cu ipocrizie.
— Da, fiule, te îndoieşti poate, dar eu sînt sigură !
— Nu mă îndoiesc niciodată de cele ce-mi spui — zise regele cu amărăciune. Şi cum au încercat să mă ucidă ? Aş vrea foarte mult să ştiu !
— Prin magie, fiule.
— Explică-mi cum, doamnă ! spuse Carol care, din dispreţ, îşi reluă rolul de observator.
— Dacă acest conspirator pe care vreau să ţi-l dezvălui... şi pe care, de altminteri, în adîncul sufletului, l-ai şi descoperit... dacă acest conspirator, care, sigur de succesul lui, şi-a pus la bătaie toate forţele, ar fi reuşit să scape, nimeni n-ar fi descoperit poate cauza bolii voastre. Din fericire, însă, sire, fratele vostru veghea asupra voastră.

— Fratele meu ?
— Fratele vostru, ducele de Alençon !
— Da, da, ai dreptate ! Totdeauna uit că am un frate ! murmură Carol, rîzînd cu amărăciune. Aşadar, doamnă, spuneai că...
— Că, din fericire, el a descoperit iţele urzelii ţesute împotriva maiestăţii tale. Numai că el, ca un copil fără experienţă ce este, caută doar urmele unui complot obişnuit, dovezile vreunei năzbîtii ale unui tînăr ; eu mă străduiam să aflu dovezile unei acţiuni cu mult mai importante ; pentru că ştiam de ce forţe diavoleşti e capabil vinovatul.
— Da, da, mamă ! S-ar zice că de regele Navarei e vorba ? întrebă Carol, voind să vadă pînă unde putea să meargă prefăcătoria florentină.
Caterina plecă ochii cu ipocrizie.
— Mi se pare că pentru pozna pe care a făcut-o, am dat ordin să fie arestat şi închis la Vincennes — continuă regele. Crezi că e mai vinovat decît bănuiesc ?
— Simţi cum te mistuie febra ? îl întrebă Caterina.
— Da, sigur, doamnă — spuse Carol încruntîndu-se.
— Simţi cum îţi pîrjoleşte un foc nestins inima şi măruntaiele ?
— Da, sigur, doamnă — spuse Carol încruntîndu-se şi mai mult la faţă.
— Şi dureri chinuitoare, care pornesc din ochi şi ajung pînă în creier ca nişte împunsături de săgeată ?
— Da da, doamnă ! Le simt, le simt ! Ce bine îmi descrii suferinţa !
— Lucrurile stau foarte simplu — răspunse florentina. Uite...
Şi scoase de sub mantie un obiect pe care i-l arătă regelui.
Era o păpuşă de ceară gălbuie, micuţă de-o şchioapă. Avea o rochie cu stele aurii pe ea, tot de ceară, iar pe deasupra, o mantie regală din aceeaşi materie.
— Ei bine, ce-i cu figurina asta ? întrebă Carol.
— Vezi ce are pe cap ? — făcu Caterina.
— O coroană...

— Dar în inimă ?
— Un ac...
— Ei bine, sire, te recunoşti ?
— Eu ? !
— Da, tu, cu coroana şi mantia ta !
— Şi cine a făcut păpuşa ? întrebă Carol, pe care toată comedia asta îl obosea. Fără îndoială că tot regele Navarei !
— Nu, sire.
— Nu ? !... Atunci nu te mai înţeleg.
— Am zis „nu" — reluă Caterina — pentru că maiestatea ta ar putea să ţină la înţelesul exact al cuvintelor. Aş fi spus „da", dacă maiestatea ta m-ar fi întrebat în alt fel.
Carol nu răspunse. Încercă să pătrundă toate gîndurile acestui suflet întunecat, pe care de cîte ori credea el că-l poate citi, i se închidea dinainte.
— Sire — continuă Caterina — mulţumită procurorului general Laguesle, figurina asta a fost găsită în locuinţa aceluia care în ziua vînătorii cu şoimi pregătise un cal pentru fuga regelui Navarei.
— La domnul de La Mole ? întrebă Carol.
— Chiar la el ! Te rog să te uiţi cu luare aminte la acest ac de oţel, care străpunge inima figurinei şi mai ales, litera de pe eticheta ce o poartă.
— Văd un „M".
— Adică moarte. Aceasta-i o formulă magică, sire. Vrăjitorul îşi scrie astfel dorinţa chiar pe rana care o face. Dac-ar fi vrut ca cineva să înnebunească, aşa cum a făcut ducele de Bretania cu regele Carol al VI-lea, ar fi înfipt acul în cap şi ar fi pus „N" în loc de „M".
— Aşadar — zise Carol al IX-lea — după părerea ta, doamnă, cel care îmi vrea moartea este domnul de La Mole ?
— Da, la fel cum stiletul vrea moartea inimii ; numai că înapoia stiletului e o mînă care împinge...
— Aşadar, asta e cauza răului de care sufăr ? Şi cînd o să piară vraja, o să dispară şi răul ? Şi acum, ce-mi rămîne de făcut ? întrebă Carol. Numai tu, mamă, ştii cum m-ai putea scăpa ! Pentru că toată viaţa te-ai îndeletnicit cu magia şi vrăjitoriile, pe cînd eu sînt cu totul nepriceput în de-alde astea.
— Pierderea vrăjitorului rupe vraja ! Ăsta-i adevărul ! În ziua cînd vraja e ruptă, dispare răul... — spuse Caterina.

— Aşa !... făcu Carol cu un aer mirat.
— Cum, n-aţi ştiut asta ?
— Bineînţeles.
— Şi convingerea te-a mai liniştit ?
— Desigur.
— N-o spui cumva din politeţe ?
— Nu, mamă, din toată inima.
Caterina se lumină la faţă.
— Slavă Domnului ! exclamă ea, de parc-ar fi şi crezut în Dumnezeu.
— Da, slavă Domnului ! repetă ironic Carol. Acum ştiu eu cine poartă vina suferinţei mele şi, deci, ştiu pe cine să pedepsesc.
— Şi o să-l pedepsim...
— Pe domnul de La Mole ! Ziceai că el e vinovat ?
— Am zis că el era unealta.
— Ei bine — făcu Carol — mai întîi pe domnul de La Mole ; e cel mai important. Toate crizele astea de care sufăr pot stîrni bănuieli primejdioase în jurul nostru. Aşadar, trebuie să se facă lumină cît mai degrabă şi în bătaia ei o să se vadă adevărul...
— Aşadar, pe domnul de La Mole... ?
— Îmi convine de minune să fie vinovat, şi-l accept. Să începem mai întîi cu el ; şi dacă are un complice, o să vorbească el !
— Da — murmură Caterina — dacă nu vorbeşte, îl facem noi să vorbească. Avem noi mijloace care nu dau greş.
Ridicîndu-se apoi, spuse cu glas tare :
— Aşadar, sire, îngădui să se înceapă ancheta ?
— O doresc, doamnă — răspunse Carol — şi cît mai curînd, cu atît mai bine.
Caterina îşi luă rămas bun de la fiul ei, fără să înţeleagă de ce acestuia îi tremura mîna cînd i-o strînse în a sa şi plecă fără să audă rîsul sardonic al regelui şi cumplitul blestem scăpat printre dinţi.
Regele se întrebă în sinea lui dacă nu era primejdios să-i dea frîu liber acestei femei ; fără îndoială, în cîteva ceasuri ar fi făcut atîtea, încît cu greu s-ar mai fi putut apoi îndrepta ceva.
Dar, pe cînd Carol se uita cum perdeaua se lăsa peste uşa prin care ieşise Caterina, auzi un foşnet uşor în spatele

lui şi, întorcîndu-se, o zări pe Margareta, care ridica perdeaua din faţa coridorului ce ducea spre camera doicii.

Margareta, a cărei paloare, ale cărei priviri rătăcite şi răsuflare grea, arătau că e pradă unei emoţii neobişnuite, strigă :

— Vai, sire, sire ! Ştii pera bine că ea minte ! Şi se repezi spre patul fratelui ei.

— Cine, eu ? întrebă Carol.

— Ascultă-mă, Carol : este îngrozitor, desigur, să-ţi învinuieşti mama, dar bănuiam eu că o să vină la tine să le facă de petrecanie. Dar pe viaţa mea şi pe a ta, pe sufletele noastre, îţi jur că minte !...

— Să le facă de petrecanie ? !... Cui ?

Fără să vrea, amîndoi vorbeau în şoaptă ; ai fi zis că le era teamă să-şi audă propriile lor glasuri.

— Mai întîi lui Henric, lui Henriot al tău, care te iubeşte şi care ţi-e mai credincios ca nimeni altul !

— Crezi, Margot ? întrebă Carol.

— Vai, sire, sînt sigură !

— Ei bine, şi eu ! făcu regele.

— Atunci, frăţioare, dacă eşti sigur, de ce l-ai arestat şi l-ai trimis la Vincennes ? zise Margareta.

— Pentru că el mi-a cerut-o.

— El, sire ?

— Da, ce idee ! Cine ştie, poate că are dreptate, sau poate că n-are ! Oricum, el zicea că e mai în siguranţă în dizgraţie decît în graţiile mele ; departe de mine, decît lîngă mine ; la Vincennes şi nu la Luvru !

— Aha, pricep ! Şi acolo e în siguranţă ? întrebă Margareta.

— Eh, pe dracu' ! Cît poate fi cineva cînd Beaulieu răspunde de capul lui !

— Mulţumesc, frate, asta în ce-l priveşte pe Henric ! Dar...

— Dar... ? întrebă Carol.

— Dar mai e cineva, sire, despre care poate n-am dreptul să te întreb, dar eu tot te întreb...

— Despre cine-i vorba ?

— Sire, nu-mi cere asta, pentru că abia aş cuteza să-i pomenesc numele în faţa fratelui meu, dar în faţa regelui, în nici un caz !

— Domnul de La Mole, nu-i aşa ? zise Carol.

— Vai, sire, ai vrut să-l ucizi o dată şi n-a scăpat decît printr-o minune de augusta ta răzbunare ! murmură Margareta.

— Şi atunci, Margareta, era vinovat de o singură crimă, ce să mai spun acum, cînd a săvîrşit două...

— Sire, pentru cea de-a doua n-are nici o vină.

— Sărmana mea Margot, n-ai auzit ce-a spus buna noastră mamă ? zise Carol.

— Doamne, Carol, ţi-am mai spus — stărui Margareta, coborînd glasul — ţi-am mai spus că minte !

— Poate nu ştii că s-a găsit o figurină de ceară la domnul de La Mole ?

— Ştiu, frate dragă, ştiu foarte bine.

— Şi că această figurină are inima străpunsă cu un ac, iar acul poartă un steguleţ cu litera „M" ?

— Ştiu, sire.

— Şi că această figurină are o mantie regală pe umeri şi o coroană pe cap ?

— Ştiu toate astea !

— Şi ce-ai de zis ?

— Ei bine, această figurină care poartă o mantie regală pe umeri şi o coroană regală pe cap reprezintă o femeie, nu un bărbat.

— Eh ! Şi acul care-i străpunge inima ?

— Era un descîntec pentru dragostea unei femei, şi nu o vrăjitorie ca să moară un om !

— Şi litera „M" ?

— Nu înseamnă „moarte", cum a pretins regina-mamă...

— Atunci ce înseamnă ? întrebă Carol.

— Înseamnă... e numele unei femei pe care domnul de La Mole o iubeşte.

— Şi cum se numeşte această femeie ?

— Se numeşte Margareta, dragă frate — îi răspunse regina Navarei, căzînd în genunchi lîngă patul regelui, luîndu-i mîna şi lăsîndu-şi pe ea faţa scăldată în lacrimi.

— Tăcere, surioară ! şopti Carol, uitîndu-se încruntat în jur, cu privirea scînteietoare. Cum ai auzit tu, ar putea auzi şi alţii !

— Vai, frate, puţin îmi pasă ! zise Margareta, ridicîndu-şi capul. Să vină toată lumea să mă audă ce spun. Să se ştie, de faţă cu toţi, că e o mîrşăvie să te foloseşti de

dragostea unui gentilom ca să-i pîngăreşti numele, învinuindu-l de crimă.

— Margot, şi dacă ţi-aş spune că ştiu la fel de bine ca şi tine cum stau lucrurile ?

— Frăţioare !

— Dacă ţi-aş spune că domnul de La Mole este nevinovat...

— Ştii asta ?

— Dacă ţi-aş spune că ştiu cine-i adevăratul vinovat !

— Adevăratul vinovat ! exclamă Margareta. Va să zică s-a săvîrşit o crimă ?

— Da ! Cu sau fără intenţie, s-a săvîrşit.

— Împotriva ta ?

— Împotriva mea !...

— Cu neputinţă !

— Cu neputinţă ? Uită-te la mine, Margot !

Tînăra femeie se uită la fratele ei şi o cuprinse un fior văzîndu-l atît de palid.

— Margot, nu mai am nici trei luni de trăit — zise Carol.

— Vai, frate ! Tu, dragul meu Carol ! exclamă ea.

— Margot, am fost otrăvit.

Margareta scoase un strigăt.

— Taci ! făcu Carol. Trebuie să se creadă că mor din pricina unei vrăji !

— Şi ştii cine-i vinovatul ?

— Da !

— Ziceai că nu-i La Mole ?

— Nu, nu e el !

— Bineînţeles că nici Henric nu e !... Dumnezeule mare, să fie oare... ?

— Cine ?

— Fratele meu... de Alençon ?... murmură Margareta.

— Poate !

— Sau mai degrabă, mai degrabă... — Margareta coborî glasul, înspăimîntată ea însăşi de cuvintele pe care le rostea — sau mai degrabă... mama noastră ?

Carol tăcu.

Margareta se uită la el şi citi în privirea lui tot ceea ce voia să ştie. Căzu în genunchi şi se rezemă de un fotoliu.

— Vai, Doamne Dumnezeule ! murmură ea. Cu neputinţă !

— Cu neputinţă ?! exclamă Carol cu un hohot de rîs ascuţit. Păcat că nu-i René aici, că ţi-ar fi povestit istoria mea.

— Cine, René ?

— Da. El ţi-ar fi istorisit, de pildă, că o doamnă, căreia nu îndrăzneşte să-i refuze nimic, i-a cerut într-o bună zi o carte de vînătoare rătăcită în biblioteca lui ; că o otravă puternică a fost vărsată pe fiecare filă a cărţii, că otrava hărăzită unui oarecare, nu ştiu cui, a căzut, printr-un capriciu al întîmplării sau printr-o pedeapsă a cerului, în mîinile altei persoane decît ale aceleia căreia îi era destinată. Dar, în lipsa lui René, dacă vrei să vezi cartea, se află acolo, în biroul meu ; iar pe filele ei, care mai sînt în stare să ucidă încă douăzeci de oameni, ai să poţi citi scris chiar de mîna florentinului, că i-a dat-o compatrioatei lui.

— Tăcere, Carol ! Acum taci tu ! şopti Margareta.

— Îţi dai seama acum că trebuie să se creadă că am fost ucis printr-o vrajă !

— Dar e nedrept, îngrozitor ! Iertare ! Iertare ! Ştii prea bine că-i nevinovat...

— Da, ştiu prea bine, dar trebuie să se creadă că-i vinovat. Îndură deci moartea iubitului tău ! Este puţin pentru a salva onoarea casei regale a Franţei ! Eu însumi îndur moartea pentru ca taina să moară o dată cu mine !

Margareta îşi înclină capul. Înţelese că-i de prisos orice stăruinţă pe lîngă rege pentru a-l salva pe La Mole. Plecă plîngînd în hohote şi nădăjduind să-l scape doar prin propriile ei mijloace.

Între timp, aşa cum prevăzuse Carol — Caterina nu pierduse o clipă şi trimisese procurorului general Laguesle o scrisoare păstrată în întregime în arhivele istorice — care aruncă o lumină sîngeroasă asupra acestei istorisirii :

„Domnule procuror, astă-seară mi s-a afirmat cu certitudine că La Mole a săvîrşit un sacrilegiu. În locuinţa sa de la Paris s-au găsit o mulţime de lucruri dubioase, cărţi şi hîrtii. Vă rog să anunţaţi pe primul preşedinte şi să anchetaţi cît mai degrabă afacerea figurinei de ceară, căreia i s-a împlîntat în inimă un stilet... pentru a-l ucide pe rege“ [1].

[1] Textual. (n.a.)

A doua zi după ce Caterina expediase scrisoarea despre care am pomenit, guvernatorul intră la Coconnas cu o suită impunătoare: doi halebardieri şi patru călăi.

Coconnas fu poftit să coboare într-o sală, unde procurorul Laguesle şi doi judecători îl aşteptau să-i ia interogatoriul, potrivit instrucţiunilor primite de la Caterina.

În cele opt zile petrecute în închisoare, Coconnas avusese timpul să se gîndească îndelung; ca să nu mai vorbim de faptul că în fiecare zi se vedea pentru o clipă cu La Mole, mulţumită temnicerului care, fără să le spună nimic, le făcea această surpriză — după toate probabilităţile — nu din filantropie; şi să nu mai vorbim că La Mole şi prietenul lui se înţeleseseră să nege totul; aşadar, Coconnas era convins că, cu puţină dibăcie, o să se descurce; mai ales că acuzaţiile ce i se aduceau nu erau mai grave decît cele aduse celorlalţi. Henric şi Margareta nu încercaseră să fugă şi nu era să fie tocmai el compromis într-o afacere în care principalii vinovaţi erau liberi. Coconnas nu ştia că Henric locuia în acelaşi castel şi bunăvoinţa temnicerului îl făcea să creadă că de el aveau grijă protectori suspuşi, pe care îi poreclise ocrotitorii nevăzuţi.

Pînă atunci, fuseseră interogaţi în legătură cu planurile regelui Navarei, cu fuga pusă la cale de acesta şi cu rolul pe care cei doi prieteni trebuiau să-l aibă. La toate întrebările Coconnas dăduse răspunsuri foarte vagi şi deosebit de dibace. Acum era gata să facă la fel, şi îşi pregătise răspunsurile dinainte cînd — pe neaşteptate — băgă de seamă că scopul interogatoriului se schimbase.

Era vorba acum de una sau mai multe vizite făcute lui René şi de una sau mai multe păpuşi de ceară fabricate de cineva lui La Mole.

Lui Coconnas — pregătit să facă faţă la orice — i se păru că acuzaţiile pierduseră mult din gravitate, pentru că acum nu mai era în discuţie trădarea regelui, ci doar confecţionarea unei statuete ce înfăţişa o regină, şi încă o statuetă de o şchioapă.

Răspunse deci amuzat, că nici el, nici prietenul său nu se mai jucau de mult cu păpuşile, şi observă cu plăcere că de cîteva ori răspunsurile lui se bucură de privilegiul de a-i face pe judecători să zîmbească.

Pe vremea aceea nu fuseseră scrise încă versurile: „am rîs, iată-mă dezarmat", dar se spunea mult în proză. Şi pentru că judecătorii zîmbiseră, Coconnas crezu că pe jumătate îi dezarmase.

Aşa că, odată interogatoriul terminat, se urcă vesel în camera lui, cîntînd şi făcînd atîta zgomot, încît La Mole — pentru care făcea toată zarva asta — trase cele mai optimiste concluzii.

La rîndul său, La Mole fu scos din cameră; şi, ca şi Coconnas, văzu cu mirare că acuzatorii părăsesc prima pistă şi păşesc pe un drum nou. Mai întîi fu interogat despre vizitele pe care le făcuse lui René.

El răspunse că a fost la René doar o singură dată.

Fu întrebat dacă nu-i comandase atunci o figurină de ceară. Răspunse că René îi arătase o figurină gata făcută. Fu întrebat dacă figurina înfăţişa un bărbat. Răspunse că înfăţişa o femeie. Mai fu întrebat dacă vraja nu fusese făcută pentru uciderea unui bărbat. Răspunse că vraja era făcută pentru dragostea unei femei.

Îi puseră aceste întrebări în fel şi chip; dar la toate, oricum căutaseră s-o întoarcă, La Mole răspunse mereu la fel.

Judecătorii se priveau oarecum nehotărîţi, neştiind ce să mai facă în faţa unei asemenea atitudini ferme şi simple — cînd un bilet adus procurorului general rezolvă impasul.

Conţinea următoarele:

„Dacă acuzatul neagă, recurgeţi la torturi.

C"

Procurorul puse bileţelul în buzunar, îi zîmbi lui La Mole şi, politicos, îi spuse că poate pleca. La Mole se întoarse în celula sa, aproape la fel de liniştit, dacă nu chiar tot atît de vesel ca şi Coconnas.

„Cred că totul merge strună" — îşi zise el.

Peste o oră auzi paşi şi băgă de seamă că o scrisoare îi e strecurată pe sub uşă, fără să poată vedea cine o adusese. O luă, socotind după toate aparenţele că era de la temnicer.

La vederea scrisorii, o nădejde aproape la fel de dureroasă ca o dezamăgire îi încolţi în suflet: se aştepta să fie a Margaretei, de la care, de cînd era închis, nu avea nici o veste, o desfăcu tremurînd. Recunoscu scrisul şi-l cuprinse o bucurie fără margini.

„Curaj, stau de veghe!" glăsuia biletul.

— Ah, dacă ea veghează, dacă ea mă ocroteşte, sînt salvat! exclamă La Mole, acoperind cu sărutări hîrtia pe care o atinsese o mînă atît de scumpă.

Ca să înţelegem cum îi ajunsese această scrisoare lui La Mole şi ca să arătăm de ce şi el şi Coconnas aveau o încredere oarbă în ceea ce piemontezul numea ocrotitorii nevăzuţi — trebuie să-l ducem din nou pe cititor în acea cameră dintr-o căsuţă unde atîtea clipe de fericire ameţitoare, şi atîtea parfumuri ce mai pluteau încă, şi atîtea încîntătoare amintiri — care se transformaseră de atunci în nelinişti — zdrobeau inima unei femei aşezată pe nişte perne de catifea.

— Să fii regină, să fii puternică, să fii tînără, să fii bogată şi frumoasă şi să suferi cît sufăr eu! Vai, cu neputinţă! exclamă femeia aceasta.

Se ridică neliniştită, se plimbă prin odaie, se opri brusc, îşi rezemă fruntea arzătoare de o marmură rece, se ridică palidă, cu faţa scăldată în lacrimi, îşi frecă mîinile oftînd şi se trînti zdrobită pe un fotoliu.

Deodată, perdeaua care despărţea apartamentul din strada Cloche-Percée de cel din strada Tizon se dădu la o parte; un foşnet mătăsos mîngîie panourile de lemn şi apăru doamna de Nevers.

— Ah, tu eşti! exclamă Margareta. Cu cîtă nerăbdare te aştept! Ei bine, ce veşti îmi aduci?

— Rele, rele, scumpa mea prietenă! Caterina zoreşte cît poate ancheta. Acum e la Vincennes.

— Şi René?

— A fost arestat.

— Înainte să-i fi putut vorbi?

— Da.

— Şi prizonierii noştri?

— Am veşti de la ei.

— Prin temnicer?

— Ca de obicei.

— Ei bine, ce fac?

— În fiecare zi comunică între ei. Alaltăieri au fost percheziţionaţi. La Mole a preferat să facă fărîme portretul tău decît să-l dea călăului.

— Scumpul meu La Mole!

— Annibal le-a rîs în nas inchizitorilor.

— Bravul Annibal! Şi pe urmă?

— Azi-dimineaţă au fost interogaţi în legătură cu fuga regelui şi cu planurile de răscoală din Navara, dar n-au scos un cuvînt.

— Ah, ştiam eu bine că or să tacă, dar tăcerea asta o să-i coste viaţa, ca şi cînd ar fi vorbit!

— Da, dar o să-i salvăm noi.

— Aşadar, te-ai gîndit la planul nostru?

— De ieri numai la el mi-e gîndul!

— Ei bine?

— Adineauri am căzut de acord cu Beaulieu. Oh, scumpa mea regină, ce bărbat sucit şi lacom! Treaba asta o să coste viaţa unui om şi 300 000 de scuzi!

— Spuneai că-i sucit şi lacom. Şi totuşi... nu cere decît viaţa unui om şi 300 000 de scuzi... Dar e o nimica toată!

— O nimica toată... 300 000 de scuzi!... Toate bijuteriile tale şi ale mele nu valorează atît!

— Ei! Asta n-are importanţă! O să plătească regele Navarei, o să plătească ducele de Alençon, o să plătească fratele meu Carol; dacă nu...

— Hai, faci socoteli ca o zănatică! Am cei 300 000 de scuzi!

— Tu?

— Da, eu.

— Şi cum ai făcut rost de ei?

— Ei, asta-i!

— Ce, e secret?

— Pentru toată lumea, în afară de tine.

— Vai, doamne, i-ai furat?! spuse Margareta, zîmbind printre lacrimi.

— Ai să vezi.

— Să vedem!

— Ţi-aduci aminte de Nantouillet, mutra aia îngrozitoare?

— Bogătaşul cămătar.

— Poţi să-i spui şi aşa, dacă vrei.

— Ei bine?

— Într-o bună zi a văzut trecînd o doamnă blondă cu ochi verzi, în a cărei coafură, ce o prindea atît de bine, străluceau trei rubine, unul pe frunte şi două pe tîmple. Neştiind că e ducesă, bogătaşul ăsta cămătar a exclamat: „Pentru trei sărutări, pe locul celor trei rubine, i-aş dărui trei diamante, fiecare valorînd 100 000 de scuzi!“

— Şi ce-ai făcut, Henriette?

— Ei bine, diamantele au apărut şi au fost vîndute.
— Vai, Henriette, Henriette! murmură Margareta.
— Ce-mi pasă! Eu îl iubesc pe Annibal — exclamă ducesa, cu o lipsă de pudoare naivă şi sublimă, ce caracterizează atît de bine secolul în care au fost spuse şi femeia dintotdeauna.
— Ai dreptate, îl iubeşti mult, îl iubeşti chiar prea mult — încuviinţă Margareta zîmbind şi roşind.
Cu toate acestea, îi strînse mîna.
— Aşadar — continuă Henriette — mulţumită celor trei diamante ale noastre, avem pregătiţi banii şi omul.
— Omul? Care om?
— Omul ce trebuie ucis! Ai uitat că trebuie ucis un om?
— Şi ai găsit omul care ne trebuie?
— Fireşte.
— În acelaşi preţ? întrebă Margareta, zîmbind.
— În acelaşi preţ aş fi găsit o mie — răspunse Henriette. Nu, nu, doar cu cinci sute de scuzi.
— Pentru cinci sute de scuzi ai găsit un om care primeşte să fie ucis?
— Ce voiai să facă? Are nevoie omul să trăiască!
— Dragă prietenă, nu te mai înţeleg! Hai, vorbeşte limpede! În situaţia noastră, tainele îţi iau prea mult timp ca să le afli tîlcul.
— Atunci ascultă-mă. Temnicerul care-i păzeşte pe La Mole şi pe Coconnas este un vechi soldat care ştie ce-i aia o rană. Ţine cu tot dinadinsul să-i scape pe prietenii noştri, dar nu vrea să-şi piardă slujba. O lovitură de pumnal dată cu îndemînare ne scoate din încurcătură. Noi o să-i dăm o răsplată şi statul o despăgubire. Aşadar, omul ăsta de ispravă o să primească banii cu amîndouă mîinile şi o să se adeverească fabula cu pelicanul.
— Dar o lovitură de pumnal... — făcu Margareta.
— Fii pe pace, i-o dă Annibal, care se pricepe.
— Ai dreptate — rîse Margareta — doar i-a dat destule lovituri de pumnal şi de spadă lui La Mole, şi La Mole n-a murit. Avem deci toate motivele să nădăjduim.
— Răutăcioaso! Ai merita să las totul baltă!
— Nu, nu, dimpotrivă! Te implor, spune-mi ce-o să se întîmple! Hai, cum o să-i scăpăm?
— Ei bine, uite: capela este singurul loc din castel unde au voie să vină femeile care nu sînt întemniţate. Acolo o să ne ascundem după altar; iar sub faţa de masă a altarului o să găsească două pumnale. Uşa paraclisului o să fie deschisă. Coconnas îl loveşte pe temnicer, care cade şi se preface că-i mort. Atunci apărem noi; aruncăm fiecare cîte o mantie pe umerii prietenilor noştri, fugim cu ei prin portiţa paraclisului şi, cum avem parola, ieşim fără să ne împiedice nimeni.
— Şi după ce ieşim?
— Doi cai ne aşteaptă lîngă poarta castelului. Ei încalecă iute, părăsesc Ile de France şi ajung în Lorena, de unde vor veni cînd şi cînd, pe ascuns.
— Îmi redai viaţa — zise Margareta. Aşadar, o să-i scăpăm!
— Aproape sigur.
— Şi mai aşteptăm mult?
— La dracu', în trei-patru zile Beaulieu o să ne dea de veste.
— Dar dacă se întîmplă să te recunoască cineva în apropiere de Vincennes? Asta ne-ar da planul peste cap.
— N-o să mă recunoască! Nici o teamă! O să mă îmbrac în călugăriţă, cu o scufie mare, că n-o să mi se vadă nici vîrful nasului.
— Trebuie să luăm toate măsurile de prevedere.
— Ştiu prea bine! Pe toţi dracii, cum ar spune sărmanul Annibal!
— Şi despre regele Navarei ai aflat ceva?
— Bineînţeles.
— Ce?
— După cît se pare, n-a fost niciodată atît de vesel ca acum. Rîde, cîntă, mănîncă zdravăn şi nu are decît o singură dorinţă: să fie bine păzit.
— Are dreptate. Şi mama?
— Ţi-am spus: zoreşte cît poate procesul.
— Dar pe noi nu ne bănuieşte chiar de loc?
— Ce-ţi trece prin cap? Doar toţi care cunosc secretul au interes să-l păstreze! Aha! Şi-am mai aflat că s-a grăbit să-i anunţe pe judecătorii din Paris să fie gata.
— Să-i dăm zor, Henriette! Dacă sărmanii noştri prizonieri sînt transportaţi în altă închisoare, trebuie să luăm totul de la capăt!
— Fii pe pace, ţin la fel de mult ca şi tine să-i văd scăpaţi.

— Da, da, fără îndoială. Ştiu prea bine şi-ţi mulţumesc, îţi mulţumesc de o sută de ori pentru tot ce-ai făcut.

— Adio, Margareta, adio! Începem lupta!

— Şi eşti sigură de Beaulieu?

— Nădăjduiesc.

— De temnicer?

— Mi-a făgăduit.

— Caii?

— Vor fi cei mai buni din grajdurile ducelui de Nevers.

— Te ador, Henriette!

Şi Margareta se aruncă de gîtul prietenei sale.

Apoi se despărţiră, făgăduindu-şi să se vadă din nou a doua zi şi în zilele următoare, în acelaşi loc şi la aceeaşi oră. Pe aceste două creaturi încîntătoare şi devotate le poreclise Coconnas, pe bună dreptate, ocrotitorii săi nevăzuţi.

JUDECĂTORII

— Dragul meu, mi se pare că totul merge strună! îi şopti Coconnas lui La Mole, cînd cei doi prieteni se întîlniră din nou, după interogatoriul în cursul căruia, pentru prima dată, fuseseră întrebaţi despre figurina de ceară. În curînd, judecătorii au să ne lase în plata Domnului. Dar cînd te lasă judecătorul nu-i ca atunci cînd te părăseşte doctorul. Doctorul te lasă pentru că eşti pierdut, iar judecătorul cînd îl părăseşte pe acuzat, înseamnă că şi-a pierdut el nădejdea să-i mai taie capul...

— Da, da — aprobă La Mole. Mi se pare chiar că în politeţa ce ni se arată, în aceste înlesniri ale temnicerilor, în uşurinţa cu care ni se deschid porţile, recunosc pe nobilele noastre prietene; dar nu recunosc, cel puţin după cîte mi s-a spus, pe domnul Beaulieu.

— Eu îl recunosc, şi încă prea bine; numai că asta costă scump. Dar, la naiba, una-i prinţesă, alta-i regină! Bogate sînt amîndouă şi niciodată n-au să aibă un prilej mai bun de a-şi folosi banii. Acum, să recapitulăm bine lecţia. Ne duc în capelă, ne lasă acolo sub paza temnicerului nostru, găsim fiecare la locul indicat cîte un pumnal, îi fac o gaură în burtă călăuzei noastre...

— Nu, nu în burtă, ar însemna să-i iei înapoi cei cinci sute de scuzi; în braţ.

— Habar n-ai! În braţ? L-aş nenoroci pe bietul om! Ar mirosi imediat că am fost înţeleşi cu el. Nu, nu, mai curînd în partea dreaptă, lăsînd stiletul să alunece cu îndemînare pe lîngă coaste. O să fie o lovitură neprimejdioasă, dar o să semene totuşi a lovitură.

— Eh, asta da! Pe urmă...

— Pe urmă, tu baricadezi uşa cea mare cu mai multe bănci, iar prinţesele noastre ies de după altar unde sînt ascunse şi Henriette deschide portiţa. Pe legea mea, azi o iubesc straşnic pe Henriette! Pesemne că mi-a pus ea nişte coarne de m-a apucat aşa un dor de ea!

— Pe urmă, o ştergem în pădure — zise La Mole, cu înfiorare în glas, de parcă o unduire melodioasă i-ar fi fremătat pe buze. Ne vor săruta cu foc, ceea ce ne va înveseli şi ne va da puteri. Apoi, ai să vezi, Annibal, aplecaţi pe caii noştri iuţi ca vîntul şi simţind strîngere uşoară de inimă! Oh! Ce bună-i frica! Frica în aer liber, cînd ai o sabie bună la şold, cum strigi „ura“ şi dai pinteni calului care parcă zboară, şi care cu fiecare „ura“, parcă prinde noi aripi!

— Da, da — făcu Coconnas — dar de frica asta searbădă între patru pereţi, ce ai de zis? Mai ales că eu i-am gustat amarul... cînd l-am văzut pe Beaulieu, cu mutra lui acră, intrînd pentru prima oară în camera mea, iar în spatele lui, în penumbră, luceau nişte securi şi am auzit un zăngănit sinistru de fiare ce se izbeau. Îţi jur că m-am gîndit pe dată la ducele de Alençon şi că mă aşteptam să-i văd chipul zgîit între doi mocofani de halebardieri. M-am înşelat şi asta a fost singura mea consolare; dar n-am pierdut ocazia, l-am visat noaptea.

— Aşadar, ele s-au gîndit la toate, chiar la locul unde o să fugim — continuă La Mole, zîmbind şi depănîndu-şi mai departe gîndul, fără să-l însoţească pe prietenul său în excursiile ce le făcea în lumea fantasticului. O să plecăm

în Lorena, dragul meu prieten. Acolo aş fi fost la ea acasă, numai că Navara e prea departe. Aşa că prefer la Nancy, unde nu sîntem decît la 80 de leghe de Paris. Annibal, dacă plec de aici, am să regret totuşi ceva. Ştii ce ?

— Pe legea mea, habar n-am ! Eu unul mărturisesc că nu regret nimic.

— Ei bine, regret că nu-l putem lua cu noi pe temnicerul ăsta de ispravă, în loc...

— Nici n-ar vrea ; ar pierde prea mult — răspunse Coconnas. Gîndeşte-te : cinci sute de scuzi ai noştri, o recompensă din partea statului, poate o avansare. Ce viaţă o să mai ducă flăcăul ăsta, după ce am să-l omor ! Ei, dar ce-i cu tine ?

— Nimic ! M-am gîndit la ceva.

— La ceva nu prea vesel, pe cît se pare. Prea te-ai făcut deodată ca ceara la faţă.

— Mă întreb la ce dracu' ne-or fi ducînd la capelă ?

— La naiba ! Să sărbătorim Paştele ! E vremea, mi se pare.

— Dar la capelă nu sînt duşi decît osîndiţii la moarte sau cei puşi la caznă.

— Zău, asta-mi dă de gîndit ! făcu Coconnas, pălind uşor la rîndul lui. Să-l tragem puţin de limbă pe omul ăsta de ispravă, căruia în curînd trebuie să-i găuresc burta. Hei, temnicer, prietene !

— Domnul mă strigă ? întrebă temnicerul, care făcea de strajă pe primele trepte ale scării.

— Da. Vino încoace !

— Uite-mă !

— Nu-i aşa că a rămas hotărît că din capelă o să fugim ?

— Sst ! făcu gardianul, privind îngrozit în jur.

— Fii pe pace, nu ne aude nimeni !

— Da, domnule, din capelă !

— Aşadar, o să fim duşi la capelă !

— Da, aşa se obişnuieşte.

— Aşa se obişnuieşte ?

— Da, după orice condamnare la moarte se obişnuieşte să i se dea voie condamnatului să-şi petreacă noaptea în capelă.

Coconnas şi La Mole tresăriră şi se priviră îndelung.

— Şi crezi că o să fim condamnaţi la moarte ?

— Fără îndoială... asta o ştiaţi şi dumneavoastră.

— Cum ! Şi noi ? repetă La Mole.

— Fireşte... dacă n-aţi fi ştiut, n-aţi fi pregătit totul ca să fugiţi.

— Ştii că are dreptate ? i se adresă Coconnas lui La Mole.

— Da, da... acum cel puţin ştiu şi eu că jucăm o carte mare, pe cît se arată.

— Şi eu, credeţi că eu nu risc nimic ? întrebă temnicerul. Dacă domnul, într-un moment de emoţie, greşeşte lovitura !

— Pe toţi dracii ! Aş vrea să fiu în locul tău ! Să n-am de-a face cu altă mînă decît cu mîna asta şi cu alt pumnal decît cel care te va lovi — zise într-o doară Coconnas.

— Condamnaţi la moarte ! E cu neputinţă ! murmură La Mole.

— Cu neputinţă ? De ce ? se miră temnicerul cu naivitate.

— Sst ! Îmi pare că aud uşa de jos — făcu Coconnas.

— Aveţi dreptate — încuviinţă degrabă temnicerul. Intraţi, domnilor, intraţi !

— Şi cînd crezi că o să aibă loc procesul ? întrebă La Mole.

— Cel mai tîrziu mîine. Dar fiţi liniştiţi, înştiinţez eu pe cine trebuie.

— Atunci, să ne îmbrăţişăm şi să ne luăm rămas bun de la aceste ziduri.

Cei doi prieteni se aruncară unul în braţele celuilalt şi fiecare intră în camera lui ; La Mole oftînd, Coconnas fredonînd.

Pînă la şapte seara nu se petrecu nimic nou. Peste turnul cel mare al castelului Vincennes se aşternu o noapte întunecoasă şi ploioasă, tocmai bună pentru evadare. Curînd lui Coconnas i se aduse cina. Mîncă ca de obicei, cu poftă, în timp ce se gîndea cu plăcere că o să fie făcut leoarcă de ploaia care biciuia zidurile. Şi se pregătea tocmai să adoarmă în murmurul înfundat şi monoton al vîntului, cînd deodată i se păru că vîntul — pe care acum îl asculta cu o melancolie pe care n-o încercase niciodată pînă atunci, suflă ciudat pe sub uşi şi că răbufneşte cu mai multă furie în sobă. Asta se întîmpla de cîte ori se deschidea uşa din temniţele de sus şi mai ales cea din faţă. După zgomot, Coconnas ştia că temnicerul trebuia fie să vină la el, fie să plece din camera lui La Mole.

De astă dată însă, Coconnas rămase în zadar cu gîtul întins şi urechea la pîndă.
Timpul trecu şi nu veni nimeni.
„Curios — făcu Coconnas — cineva a deschis camera lui La Mole, dar temnicerul n-a venit şi la mine. Să fi chemat oare La Mole? Să fie bolnav? Ce-o fi asta?"
Pentru un prizonier, totul e bănuială şi nelinişte, după cum totul e bucurie şi nădejde.
Se scurse o jumătate de ceas, apoi un ceas, pe urmă un ceas şi jumătate.
Coconnas era gata să adoarmă de ciudă, cînd zgomotul cheii răsucite în broască îl făcu să tresară.
„Aha! Să fi sosit atît de repede ora plecării? Ne duce oare la capelă fără să fim condamnaţi? Pe toţi dracii! Ar fi o plăcere să fugim pe o asemenea noapte! E beznă ca-n iad! Măcar de n-ar fi şi caii noştri orbiţi!"
Se pregătea tocmai să-l întrebe vesel pe temnicer, cînd băgă de seamă că acesta îi face un semn cu degetul să tacă, rostogolindu-şi ochii cu tîlc.
Într-adevăr, înapoia temnicerului se auzea zgomot şi zări nişte umbre.
— Hei, ce-i cu alaiul ăsta sinistru? Unde ne duc? întrebă el în şoaptă.
Temnicerul nu răspunse decît printr-un oftat, care aducea mai curînd a geamăt.
— Pe toţi dracii! Nenorocită viaţă! murmură Coconnas. Mereu lucruri neobişnuite, niciodată pămînt sigur sub picioare! Cînd te bălăceşti în apă pînă la gît, cînd pluteşti deasupra norilor! La mijloc, niciodată!... Hai, spune-mi, unde mergem?
— Domnule, urmaţi-i pe halebardieri — se auzi un glas gutural şi Coconnas îşi dădu seama astfel că soldaţii erau însoţiţi de un aprod.
— Şi domnul de La Mole unde-i? Ce i s-a întîmplat? întrebă piemontezul.
— Urmaţi-i pe halebardieri — repetă acelaşi glas gutural.
Trebui să se supună. Coconnas ieşi şi dădu cu ochii de omul în robă neagră, cu glasul atît de neplăcut. Era un grefier mic de stat, cocoşat, care fără îndoială îşi alesese cariera judecătorească tocmai ca să nu se observe că avea şi picioarele răşchirate.

Coborî încet scara în spirală. La primul cat, soldaţii se opriră.
— Am coborît mult, dar nu destul — murmură Coconnas.
Se deschise o uşă. Coconnas, care avea o privire de pisică sălbatică şi un miros de copoi, îi simţi pe judecători şi văzu în penumbră silueta unui bărbat, ale cărui braţe goale îl făcură să i se brobonească fruntea. Încercă totuşi să se arate vesel; lăsă capul pe stînga — după obiceiul curtenilor, la modă în epoca aceea, şi cu mîna în şold, păşi în sală.
Deodată se ridică o perdea şi Coconnas îi văzu într-adevăr pe judecători şi pe grefieri.
La cîţiva paşi de ei se afla La Mole, aşezat pe o bancă.
Coconnas fu adus în faţa tribunalului. Cînd ajunse dinaintea judecătorilor, se opri, îl salută zîmbind pe La Mole dînd din cap, apoi aşteptă.
— Domnule, cum vă numiţi? întrebă preşedintele.
— Marc-Annibal de Coconnas, conte de Montpantier, Chenaux şi altele. Bănuiesc însă că ne cunoaşteţi titlurile — zise gentilomul cu o graţie desăvîrşită.
— Unde v-aţi născut?
— La Saint-Colomban, aproape de Suza.
— Ce vîrstă aveţi?
— Douăzeci şi şapte de ani şi trei luni.
— Bine — făcu preşedintele.
— Asta s-ar zice că-i face plăcere — murmură Coconnas.
— Acum, vă rog să-mi spuneţi ce plănuiaţi să faceţi cînd l-aţi părăsit pe ducele de Alençon? întrebă preşedintele, după o clipă de tăcere, pentru a-i da timp grefierului să scrie răspunsurile acuzatului.
— Să mă întîlnesc cu domnul de La Mole, prietenul meu, ce se află aici şi care, atunci cînd l-am părăsit pe ducele de Alençon, făcuse şi el acelaşi lucru, cu puţin timp mai înainte.
— Ce făceaţi la vînătoare cînd aţi fost arestat?
— Păi... vînam!... răspunse Coconnas.
— Regele lua şi el parte la vînătoare şi tocmai atunci a simţit primele crize ale bolii de care suferă.
— Eu nu eram pe lîngă rege şi nu vă pot spune nimic. Nici măcar nu ştiam că suferă de ceva.
Judecătorii se priviră, zîmbind neîncrezători.
— Aha! Nu ştiaţi? făcu preşedintele.
— Nu, domnule, şi regret. Deşi regele Franţei nu este regele meu, am o deosebită simpatie pentru el.

— Adevărat ?

— Pe cuvîntul meu de onoare ! N-aş putea spune acelaşi lucru şi despre fratele lui, ducele de Alencon. Trebuie să vă mărturisesc...

— Domnule, nu-i vorba de ducele de Alençon, ci de maiestatea sa.

— Foarte bine, doar v-am spus că sînt preaumila lui slugă — răspunse Coconnas, legănîndu-se cu adorabilă neobrăzare.

— Domnule, dacă sînteţi într-adevăr sluga sa, după cum pretindeţi, vreţi să ne spuneţi ce ştiţi despre o anume statuetă vrăjită ?

— Aha, iar ne întoarcem la basmul cu statueta, după cît se pare !

— Da, domnule, şi aveţi ceva împotrivă ?

— De fel ; ba chiar mă bucur. Întrebaţi !

— De ce se afla la domnul de La Mole această statuetă ?

— Statueta la domnul de La Mole ? La René vreţi să spuneţi !

— Va să zică, recunoaşteţi că există ?

— Ei, sigur, dacă mi-o arătaţi !

— Iat-o ! O recunoaşteţi ?

— Foarte bine !

— Grefier, scrie că acuzatul recunoaşte că a văzut statueta la domnul de La Mole.

— Nu, nu, să nu confundaţi, vă rog ; am văzut-o la René.

— Fie, la René. În ce zi ?

— În ziua în care domnul de La Mole şi cu mine am fost acolo.

— Mărturisiţi, deci, că aţi fost la René împreună cu domnul de La Mole ?

— Fără îndoială ! Nici n-am ascuns asta vreodată !

— Grefier, scrie că acuzatul a mărturisit că a fost la René ca să facă farmece.

— Eh, asta-i bună ! Mai domol, mai domol, domnule preşedinte ! Potoliţi-vă entuziasmul, vă rog, n-am pomenit o iotă din ce-aţi spus.

— Aşadar, tăgăduiţi că aţi fost la René ca să faceţi farmece ?

— Tăgăduiesc ! Cu farmecele a fost o întîmplare. N-am pus nimic la cale dinainte.

— Dar le-aţi făcut ?

— N-aş putea să neg că n-am făcut ceva care să aducă a farmece.

— Grefier, scrie : acuzatul a mărturisit că la René a făcut farmece împotriva vieţii regelui.

— Cum împotriva vieţii regelui ? ! E o minciună infamă! Nu s-a făcut niciodată vreun farmec împotriva regelui !

— Vedeţi, domnilor ! exclamă La Mole.

— Tăcere ! făcu preşedintele.

Se întoarse apoi către grefier.

— Împotriva vieţii regelui ! Aveţi şi dumneavoastră vreun amestec în asta ?

— Nu, nu, nici gînd ! spuse Coconnas. De altfel, statueta nu reprezintă un bărbat, ci o femeie !

— Vedeţi, domnilor ? Tot aşa am spus şi eu ! interveni La Mole.

— Domnule La Mole, veţi răspunde cînd veţi fi întrebat, dar nu întrerupeţi interogatoriul altora — zise preşedintele.

— Aşadar, spuneaţi că reprezintă o femeie ?

— Da, sigur !

— Atunci de ce poartă o coroană şi o mantie regală ?

— Ce dracu' ! făcu Coconnas. E atît de simplu : pentru că e...

La Mole se ridică şi puse un deget la gură.

— Ah, da, era să mă ia gura pe dinainte, de parcă chestia asta îi priveşte pe dumnealor ! îşi luă seama Coconnas.

— Stăruiţi în a spune că statueta reprezintă o femeie ?

— Da, sigur că stărui.

— Şi refuzaţi să mărturisiţi cine este această femeie ?

— O femeie din ţara mea, pe care o iubesc şi voiam să fiu iubit de ea... — spuse La Mole.

— Domnule La Mole, nu dumneavoastră aţi fost întrebat ! strigă preşedintele. Tăceţi odată, altminteri vi se va pune căluş în gură !

— Căluş ! exclamă Coconnas. Cum puteţi vorbi aşa, domnule în robă neagră ! Să-i puneţi căluş prietenului meu ?... Unui gentilom ? Haida-de !

— Să fie adus René ! porunci procurorul general Laguesle.

— Da, da, să fie adus René — aprobă Coconnas. O să vedem noi cine are dreptate : noi doi sau dumneavoastră trei !

René intră, palid, îmbătrînit, adus de spate mai mult de povara crimei ce avea să săvîrşească decît de cele pe care le săvîrşise pînă acum. Cei doi prieteni abia îl recunoscură.

— Meştere René — zise judecătorul — îi recunoşti pe aceşti doi acuzaţi ?

— Da, domnule — răspunse René, cu vădită emoţie în glas.

— Unde i-ai văzut ?

— În mai multe locuri şi mai ales la mine.

— De cîte ori au fost la dumneata ?

— O singură dată.

Pe cînd René vorbea, Coconnas se lumina la faţă ; La Mole, dimpotrivă, devenea tot mai grav, de parc-ar fi avut o presimţire.

— În ce împrejurare au fost la dumneata ?

René păru că şovăie o clipă.

— Ca să-mi comande o statuetă de ceară.

— Stai puţin, stai puţin, meştere René ! Faci o mică greşeală !

— Tăcere ! strigă preşedintele.

Apoi, întorcîndu-se spre René :

— Această statuetă — continuă el — înfăţişa un bărbat sau o femeie ?

— Un bărbat — răspunse René.

Coconnas sări ca ars cu fierul.

— Un bărbat ?! exclamă el.

— Un bărbat ! repetă René, dar cu un glas atît de slab, încît preşedintele abia îl auzi.

— Şi pentru ce această statuetă de bărbat poartă o mantie pe umeri şi o coroană pe cap ?

— Pentru că statueta înfăţişa un rege.

— Mincinos infam ! strigă Coconnas, ieşindu-şi din minţi.

— Taci, Coconnas, taci — îl întrerupse La Mole. Lasă-l să vorbească. Fiecare are dreptul să-şi piardă sufletul !

— Pe toţi dracii ! Dar nu să piardă trupurile altora !

— Şi ce înseamnă acul de oţel pe care statueta îl are în inimă, împreună cu litera „M" pe un steguleţ ?

— Acul simbolizează o sabie sau un pumnal, iar litera înseamnă „Moarte".

Coconnas făcu o mişcare să se repeadă la René ca să-l strîngă de gît, dar patru soldaţi îl reţinură.

— Prea bine — spuse procurorul Laguesle. Tribunalul e lămurit. Deţinuţii să aştepte dincolo.

— Cu neputinţă să ţi se aducă asemenea acuzaţii, fără să protestezi ! strigă Coconnas.

— Protestaţi, domnule ! Nu vă împiedică nimeni. Soldaţi, aţi auzit ?

Soldaţii îi înşfăcară pe cei doi acuzaţi, scoţîndu-i — pe La Mole pe o uşă, iar pe Coconnas pe alta.

Procurorul făcu semn apoi omului pe care Coconnas îl zărise în umbră.

— Stai pe aproape, jupîne, în noaptea asta o să ai de lucru.

— Cu cine să încep, domnule ? întrebă călăul, ţinîndu-şi respectuos boneta în mînă.

— Cu acesta — zise preşedintele, arătîndu-l pe La Mole, care se mai zărea ca o umbră între cei doi soldaţi.

Se apropie după aceea de René, care rămăsese în picioare şi tremura ca varga, aşteptînd, la rîndul său, să fie dus înapoi la Châtelet, unde fusese el închis.

— Bine, domnule — îi zise — fii pe pace ! Regina şi regele vor afla că datorită dumitale s-a putut scoate la lumină adevărul.

Această încurajare, în loc să-i dea putere lui René, îl vîrî mai tare în sperieţi ; nu răspunse decît printr-un oftat prelung.

TORTURA SABOŢILOR

Coconnas fu zvîrlit într-o altă temniţă şi uşa fu zăvorîtă zdravăn în urma lui. Rămas singur, şi nemaiavînd consolarea luptei împotriva judecătorilor şi a mîniei împotriva lui René — piemontezul căzu pradă unor gînduri negre.

„Mi se pare — îşi zise el — că se încurcă iţele şi că a venit timpul să mergem puţin la capelă ! Nu-mi plac condamnările la moarte... Şi mi se pare că tocmai aşa ceva se pune la cale împotriva noastră... Mai ales, n-am încredere în

condamnările la moarte care se pronunţă cu uşile închise într-o fortăreaţă ca asta şi în faţa unor mutre atît de pocite... Zău aşa! Vor cu tot dinadinsul să ne taie capul!... Aşa, că, a venit timpul să ne cărăbănim la capelă..."

Aceste cuvinte, rostite în şoaptă, fură urmate de o tăcere adîncă, sfîşiată curînd de un ţipăt surd, înăbuşit, lugubru, care n-avea nimic omenesc. Strigătul străbătu zidurile groase şi făcu să vibreze gratiile temniţei.

Coconnas fu cuprins de un fior, deşi era un om atît de viteaz, încît curajul lui aducea cu al unei fiare.

Rămase ţintuit locului, îndoindu-se că strigătul acela ar putea să fie al unei fiinţe omeneşti; mai curînd crezu că-i geamătul vîntului prin arbori, sau unul din acele mii de zgomote ale nopţii care răzbat din cele două lumi necunoscute între care se învîrteşte astrul nostru. Auzi atunci o nouă tînguire, mai dureroasă, mai sfredelitoare, mai ascuţită decît prima. De astă dată, nu numai că-şi dădu seama că-i un glas omenesc din care răzbătea durerea, dar recunoscu glasul lui La Mole.

Cînd îl auzi, piemontezul uită că era ferecat de două porţi, de trei rînduri de gratii şi de un zid gros de 12 picioare; se năpusti ca un zănatic, de parc-ar fi vrut să-l dărîme şi să zboare în ajutorul victimei. Se trezi ţipînd din răsputeri:

— Hei, pe cine ucideţi?

Se izbi însă de zidul la care nici nu se gîndise şi din pricina loviturii căzu grămadă pe o bancă de piatră.

— L-au ucis! murmură el. E îngrozitor! Şi aici nici nu te poţi apăra... n-ai arme... n-ai nimic!

Pipăi cu mîinile în jurul lui.

— Aha! Veriga asta de fier... am s-o smulg... şi vai de cine s-o apropia...

Se ridică, apucă veriga şi o smuci cu putere; cu siguranţă că ar fi putut-o smulge din loc, dac-ar mai fi tras de două ori.

Dar în aceeaşi clipă uşa se deschise şi două torţe luminară temniţa.

— Domnule, veniţi! Veniţi, domnule! Judecătorii vă aşteaptă! îl îndemnă acelaşi glas din gît ce i se păruse atît de respingător. Iar acum, cînd îl auzi din nou aici, cu trei caturi mai jos, nu i se păru că avea mai mult farmec.

— Bine — zise Coconnas, lăsînd veriga. Trebuie să aud sentinţa, nu-i aşa?

— Da, domnule!

— În sfîrşit, respir! Să mergem!

Îl urmă pe grefier, care mergea înaintea lui cu pasul măsurat, ţinînd în mînă bastonaşul negru.

Deşi cînd îl văzuse pe grefier, Coconnas fusese mulţumit, acum, mergînd cu el, arunca priviri îngrijorate în dreapta şi în stînga, înainte şi înapoi.

— Oh, oh! murmură el. Nu-l văd pe demnul meu temnicer! Mărturisesc că prezenţa lui îmi lipseşte...

Ajunseră curînd în sala unde se ţinuse judecata.

Nu mai era acolo acum decît un bărbat care stătea în picioare. Coconnas îl recunoscu pe dată. Era procurorul general care intervenise de mai multe ori în cursul interogatoriului, cu o rea voinţă vădită.

Într-adevăr, atît prin scris, cît şi prin viu grai, Caterina îi încredinţase procesul.

O perdea ridicată lăsă să se vadă fundul încăperii ce se pierdea în beznă. Aspectul sălii — acolo unde răzbătea lumina — era atît de îngrozitor, încît lui Coconnas i se tăiară picioarele şi exclamă înfiorat:

— Doamne, Dumnezeule!

Şi de bună seamă, nu fără motiv îi scăpase acest strigăt de spaimă.

Spectacolul era lugubru. Sala, ascunsă în timpul interogatoriului, cu ajutorul perdelei, îi apăru acum, cînd se ridicase perdeaua, ca o anticameră a infernului.

În primul plan se vedea un scaun de tortură, făcut din lemn şi prevăzut cu frînghii, scripeţi şi alte aparate pentru tortură. Ceva mai departe, văpaia unui foc arunca lumini ruginii peste toate obiectele din jur, întunecînd şi mai mult siluetele celor ce se aflau între Coconnas şi flăcări. Un bărbat nemişcat ca o statuie, ce ţinea în mînă o funie, stătea în picioare, rezemat de una din coloanele pe care se sprijinea bolta.

S-ar fi zis că-i din aceeaşi piatră ca şi coloana cu care făcea una. Pe ziduri, deasupra băncilor de gresie — între verigi de fier — atîrnau lanţuri şi sclipeau cuţite.

— Oh! murmură Coconnas. Sala de tortură e gata pregătită şi parcă nu aşteaptă decît victima. Ce-o fi însemnînd asta?

— În genunchi, Marc-Annibal de Coconnas, în genunchi, ca să asculţi sentinţa ce s-a dat împotriva ta! rosti un glas ce-l făcu pe gentilom să ridice capul.

Era una din acele invitații împotriva căreia Annibal reacționase întotdeauna pe loc, cu toată ființa sa.

Dar tocmai cînd se pregătea să se împotrivească, doi vlăjgani îl apăsară cu mîinile pe umeri atît de neașteptat și de tare, încît căzu în genunchi, pe lespezi.

Glasul continuă :

— „Sentința Curții, ce a judecat în turnul de la Vincennes, pronunțată împotriva lui Marc-Annibal de Coconnas, acuzat și dovedit de a fi comis crima de lezmaiestate ; de a fi încercat să-l otrăvească și de a fi făcut farmece și vrăjitorii împotriva persoanei regelui ; crima de a fi uneltit împotriva siguranței statului și de asemenea de a fi antrenat prin îndemnuri subversive pe un prinț de sînge la rebeliune..."

La fiecare afirmație, Coconnas ridicase capul bătînd cadența, așa cum fac școlarii nesupuși.

Judecătorul continuă :

— „Ținînd seama de aceste capete de acuzare, numitul Marc-Annibal de Coconnas va fi dus din temniță în piața Saint-Jean-en-Grève, spre a fi decapitat. Bunurile sale vor fi confiscate, copacii din pădurile sale vor fi tăiați pînă la înălțimea de șase picioare, castelele lui vor fi dărîmate, iar pe locul lor se va înălța un stîlp cu o placă de aramă în care se va arăta crima săvîrșită și pedeapsa primită..."

— Cred că o să-mi taie și capul, sînt convins — zise Coconnas — pentru că asta e în Franța și și-a cam făcut de... cap. Cît despre castelele și pădurile mele cu arbori falnici, desfid toate ferăstraiele și sapele din regatul preacreștin al Franței, dac-o să le poată veni de hac.

— Tăcere ! făcu judecătorul.

Și continuă :

— „De asemenea, va mai fi aplicată numitului Coconnas..."

— Cum — îl întrerupse Coconnas — o să mi se mai facă ceva după decapitare ? Haida-de, asta mi se pare ceva prea sever !

— Nu, domnule, înainte — spuse judecătorul.

Și reluă :

— „Îi va fi aplicată numitului Coconnas, înainte de executarea sentinței, tortura specială a penei..."

Coconnas sări, fulgerîndu-l pe judecător cu o privire scînteietoare.

— Pentru ce ? strigă el, negăsind alte cuvinte decît această naivă întrebare ca să-și exprime torentul de gînduri ce-i năvăliseră în minte.

Într-adevăr, această tortură îi răsturna lui Coconnas toate nădejdile ; n-ar mai fi fost dus la capelă decît după tortură, iar în cursul acestei torturi mulți își pierdeau viața ; mureau îndeosebi cei care erau mai curajoși și mai tari, care socoteau că e o lașitate să mărturisească ; și dacă nu mărturiseau, tortura continua, mai mult, era întețită.

Judecătorul nu găsi cu cale să-i dea explicații ; textul sentinței era clar.

Continuă :

— „... pentru a-l sili să-și dezvăluie complicii, comploturile și uneltirile în toate amănuntele".

— Pe toți dracii ! strigă Coconnas. Uite ce numesc eu o mîrșăvie ! Uite ce numesc mișelie ! Uite ce numesc eu mai mult decît o mîrșăvie !

Obișnuit cu mînia victimelor — mînie pe care suferința o potolea, schimbînd-o în lacrimi — judecătorul, nepăsător, nu făcu decît un gest.

Coconnas — înhățat de picioare și de umeri — fu răsturnat, culcat și legat pe patul de tortură. Nici n-avu timp să bage de seamă cine îl brutaliza astfel.

— Ticăloșilor ! urlă el, zgîlțîind într-un acces de furie atît de tare patul și podiumul pe care era lungit, încît pînă și călăii șovăiră. Ticăloșilor ! Chinuiți-mă, frîngeți-mi oasele, făceți-mă fărîme, n-o să aflați nimic, v-o jur ! Ah, credeți că niște bucăți de lemn și de fier or să facă să vorbească pe un gentilom ca mine ? Haida-de ! Hai, hai, puțin îmi pasă de voi !

— Grefier, pregătește-te să scrii — zise judecătorul.

— Da, da ! Pregătește-te ! urlă Coconnas. Și dacă ai să scrii tot ce-o să vă spun eu tuturor... călăi nemernici, o să aveți de lucru ! Scrie ! Scrie !

— Vreți să faceți mărturisiri ? întrebă judecătorul la fel de calm ca și mai înainte.

— Nimic, nici un cuvînt ! Du-te dracului !

— Gîndiți-vă mai bine, domnule, cît timp se pregătesc uneltele. Hai, jupîne, încalță-i domnului saboții.

Auzind acestea, cel ce stătuse pînă atunci în picioare, nemișcat, rezemat de stîlp, cu funia în mînă, se apropie încet de Coconnas, care se întoarse spre el să-i scoată limba.

Era meşterul Caboche, călăul tribunalului din Paris.
O dureroasă uimire se întipări pe faţa lui Coconnas, care în loc să strige şi să se agite, rămase nemişcat, neputînd să-şi ia privirile de pe chipul acestui prieten uitat, care reapărea într-un asemenea moment.
Fără ca un singur muşchi de pe figură să i se clintească, fără să se trădeze cu ceva că-l cunoscuse în altă parte pe Coconnas decît aci, pe patul de tortură, Caboche îi vîrî între picioare două scînduri, puse alte două în afară şi le legă pe toate cu funia ce o avea în mînă.
Această unealtă de tortură se numea „saboţii".
În cazul unei pedepse obişnuite, se vîrau şase pene între cele două scînduri dintre picioare, care, depărtînd scîndurile, striveau carnea.
Dacă se pronunţa o pedeapsă mai gravă, se vîrau zece pene, care nu numai că striveau carnea, dar sfărîmau şi oasele.
Odată pregătirile terminate, jupîn Caboche vîrî vîrful unei pene între cele două scînduri, pe urmă, cu ciocanul său de lemn într-o mînă, stînd doar într-un genunchi — se uită la judecător.
— Vreţi să vorbiţi ? întrebă acesta.
— Nu ! răspunse hotărît Coconnas, deşi simţea cum sudoarea i se prelinge pe frunte, iar părul i se făcuse măciucă.
— Atunci, hai, dă-i drumul : prima pană !
Caboche ridică braţul înarmat cu ciocanul cel greu de lemn şi lovi puternic pana, care trosni înăbuşit.
Aparatul de tortură tremură.
Coconnas nu scoase însă nici un strigăt după această primă pană — care de obicei îi făcea să geamă chiar şi pe cei mai puternici.
Mai mult : pe chip i se putea citi o nespusă uimire.
Se uita mirat la Caboche, care cu braţul ridicat — puţin întors spre judecător — se pregătea să lovească mai tare.
— Ce planuri aveaţi, cînd v-aţi ascuns în pădure ? întrebă judecătorul.
— Să stăm la umbră ! răspunse Coconnas.
— Hai ! Încă una — porunci judecătorul.
Caboche dădu a doua lovitură, care răsună ca şi prima.
Dar ca mai înainte, Coconnas nici nu clipi şi-l privi pe călău cu aceeaşi expresie.
Judecătorul încruntă sprîncenele.

— Halal creştin, nu glumă ! murmură el. Pana a intrat pînă la capăt, jupîne ?
Caboche se apleacă prefăcîndu-se că se uită cu luare-aminte, dar aplecîndu-se, îi şopti lui Coconnas :
— Da' strigă odată, nenorocitule !
Pe urmă, ridicîndu-se, continuă :
— Pînă la capăt, domnule !
— Trage-i a doua pană ! porunci rece judecătorul.
Cele patru cuvinte ale lui Caboche îi lămuriră totul lui Coconnas. Călăul de ispravă îi făcuse prietenului său cel mai mare bine pe care îl putea face un călău unui gentilom.
Îl cruţa nu numai de durere : îl cruţa de ruşinea mărturisirilor, înfigîndu-i între picioare — în loc de pene de stejar — piele elastică, care avea numai floarea de lemn.
Astfel îi lăsa toată vigoarea, ca să poată îndura suferinţa eşafodului.
„Aha ! Preabunule Caboche — îşi zise Coconnas — fii pe pace ! Pentru că-mi ceri, am să urlu cît mă ţin plămînii şi dacă n-ai să fii mulţumit, să nu-mi spui mie pe nume !"
Între timp, Caboche introduse între scînduri vîrful altei pene, mai groasă decît prima.
— Hai, trage ! spuse judecătorul.
La aceste cuvinte, Caboche lovi atît de straşnic, de parc-ar fi vrut să dărîme dintr-o lovitură turnul cel mare al castelului Vincennes.
— Ah ! Aoleu ! Vai ! urlă Coconnas, pe tonurile cele mai variate. Mii de tunete ! Îmi zdrobiţi oasele ! Băgaţi de seamă !
— Aha ! A doua pană se face simţită ! spuse judecătorul zîmbind. Nu mă miră.
Coconnas răsufla ca foalele unui fierar.
— Aşadar, ce făceaţi în pădure ? repetă judecătorul.
— La naiba ! V-am mai spus, luam aer !
— Hai, trage-i ! porunci judecătorul.
— Mărturiseşte-i ! îi şopti Caboche la ureche. Ce vrei, dar mărturiseşte ceva !...
Şi îi dădu încă o lovitură, la fel de zdravănă.
Coconnas răcni atît de tare, încît se sufocă.
— Vai de mine ! Ce doriţi să ştiţi, domnule ? Din ordinul cui mă aflam în pădure ?
— Da, domnule !
— Din ordinul domnului de Alençon.

— Scrieţi ! porunci judecătorul.
— Dacă am săvîrşit vreo crimă întinzînd o cursă regelui Navarei — continuă Coconnas — n-am fost decît un instrument şi ascultam de stăpînul meu.
Grefierul începu să scrie.
„Aha ! M-ai denunţat, gălbejitule ! Aşteaptă, îţi arăt eu ţie !“ îşi zise victima.
Coconnas povesti vizita lui Francisc la regele Navarei, întrevederile dintre de Mouy şi domnul de Alençon, istoria cu mantia roşie şi toate acestea printre urlete, căci judecătorul îl silea pe călău să mai dea cîte o lovitură de ciocan.
În sfîrşit, dădu o mulţime de amănunte precise, verosimile, îngrozitoare, de netăgăduit, împotriva domnului duce de Alençon, şi se prefăcu de minune că le mărturiseşte doar din pricina durerilor ; se strîmbă, se roşi, se văicări atît de firesc — pe tonuri atît de diferite — încît chiar judecătorul se înspăimîntă pînă la urmă că trebuie să ia notă de atîtea amănunte compromiţătoare pentru un vlăstar regesc al Franţei.
„Straşnic ! îşi zise Caboche. Iată un gentilom căruia nu trebuie să-i spun un lucru de două ori şi care ştie să-i dea grefierului ce merită să aibă. Doamne, Dumnezeule ! Ce-ar fi fost dacă în loc de piele, penele erau de lemn !“
Aşa, Coconnas fu iertat de ultima pană ; totuşi, în afara acesteia „îndurase“ pe celelalte nouă, ceea ce ar fi fost destul să-i facă picioarele chisăliţă.
Pentru destăinuirile făcute, judecătorul ţinu să-i arate lui Coconnas că se poartă cu blîndeţe şi se retrase.
„Victima“ rămase singură cu Caboche.
— Ei bine, cum vă simţiţi, domnule ? întrebă acesta.
— Prietene, curajosul şi scumpul meu Caboche ! zise Coconnas. Fii sigur că am să-ţi fiu recunoscător toată viaţa pentru ce-ai făcut pentru mine !
— La dracu', domnule, aveţi dreptate ; căci dacă s-ar şti ce-am făcut pentru dumneavoastră, v-aş lua locul pe masa pe care staţi acum şi fiţi sigur că n-aş fi cruţat de loc, aşa cum v-am cruţat eu...
— Dar cum ţi-a venit ideea asta minunată să...
— Uite cum a fost — zise Caboche înfăşurînd picioarele lui Coconnas în nişte cîrpe însîngerate — am ştiut că aţi fost arestat. Am ştiut că o să vi se facă proces. Am ştiut că regina Caterina vrea să vă ucidă. Am ghicit că veţi fi torturat şi, prin urmare, am luat măsurile de cuviinţă.

— Chiar ştiind la ce primejdie te expui ?
— Domnule — zise Caboche — aţi fost singurul gentilom care mi-a strîns mîna şi am şi eu ţinere de minte şi inimă, oricît de călău aş fi... şi poate tocmai din pricina asta... De altfel, veţi vedea mîine cum o să-mi fac treaba.
— Mîine ? făcu Coconnas.
— Fără îndoială, mîine.
— Ce treabă ?
Caboche îl privi uluit pe Coconnas.
— Cum, ce treabă ? Doar n-aţi uitat sentinţa ?!
— Aşa, da, da, ai dreptate, sentinţa, am uitat-o ! îl aprobă Coconnas.
Adevărul era că nu o uitase de loc, dar nu se mai gîndea la ea.
Se gîndea doar la capelă, la stiletul ascuns sub faţa de masă a altarului, la Henriette şi regină, la uşiţa paraclisului, la cei doi cai ce aşteptau la marginea pădurii. Se gîndea la libertate, la goana nebună a cailor, ce urmau să-i ducă la adăpost, dincolo de frontierele Franţei.
— Acum — îl sfătui Caboche — trebuie să treceţi cu îndemînare de pe masă pe targă. Nu uitaţi că pentru toată lumea, şi chiar pentru subalternii mei, aveţi picioarele zdrobite şi la fiecare mişcare trebuie să urlaţi.
— Aoleu ! urlă Coconnas pe dată, cînd văzu că alţi doi călăi se apropie de el.
— Hai, hai, puţin curaj — zise Caboche — dacă strigaţi acum, ce-o să faceţi mai tîrziu ?
— Scumpul meu Caboche, nu le lăsa pe nepreţuitele tale ajutoare să mă atingă ! Te implor ! Poate n-au o mînă aşa de uşoară ca a ta.
— Puneţi targa lîngă mine — porunci jupîn Caboche.
Cele două ajutoare îi dădură ascultare. Jupîn Caboche îl luă pe Coconnas în braţe, ca pe un copil, şi-l aşeză pe targă ; dar, deşi îl pusese cu cea mai mare luare aminte, Coconnas răcni cît îl ţinu gura.
Atunci apăru temnicerul cu o lanternă.
— Hai la capelă ! spuse el.
Cei care purtau targa lui Coconnas porniră, după ce acesta, pe furiş, îi strînse pentru a doua oară mîna lui Caboche.
Datorită primei strîngeri de mînă, treburile îi merseseră strună piemontezului, aşa că n-avea de ce să facă nazuri.

Lugubrul cortegiu străbătu într-o linişte adîncă cele două pasarele ale donjonului şi curtea cea mare a castelului, care ducea la capelă. Pe vitraliile acesteia, o lumină slabă colora figurile palide ale apostolilor înveşmîntaţi în roşu.

Coconnas respiră cu nesaţ aerul nopţii, deşi era rece şi jilav. Privea în beznă şi se gîndea cu bucurie că aceste împrejurări favorizau fuga lui şi a prietenului lui.

Îi trebui însă toată voinţa, băgarea de seamă şi stăpînirea de sine ca să nu sară de pe targă cînd, după ce ajunseră în capelă, la trei paşi de altar, zări pe podea un om înfăşurat într-o mare mantie albă.

Era La Mole.

Cei doi soldaţi, care însoţiseră targa, rămăseseră afară.

— Pentru că ni se face această supremă graţie de a fi încă o dată împreună, duceţi-mă lîngă prietenul meu — se jelui Coconnas.

Cei care purtau targa nu primiseră vreo altă poruncă, aşa că îi împliniră dorinţa lui Coconnas.

La Mole, posomorît şi palid, îşi sprijinise capul de zid; părul lui negru, scăldat de sudoare, accentua şi mai mult paloarea de ivoriu a chipului şi părea şi acum ţeapăn din pricină că se zbîrlise de spaimă.

La un semn al temnicerului, cei doi valeţi care purtau targa se depărtară ca să caute un preot, la cererea lui Coconnas.

Acesta era semnalul stabilit.

Coconnas se uită neliniştit cum pleacă; dar nu era singurul care avea privirea arzătoare aţintită asupra lor. Abia dispăruseră, că două femei se năpustiră de după altar; strigătele lor de bucurie, vestindu-le prezenţa, rupseră tăcerea ca un şuierător vînt cald, care precede furtuna.

Margareta se îndreptă spre La Mole şi-l prinse în braţe.

La Mole scoase un strigăt îngrozitor, unul din acele ţipete pe care Coconnas îl auzise din temniţă şi-l făcuse aproape să înnebunească.

— Dumnezeule, ce ai, La Mole? întrebă Margareta, dîndu-se înapoi de spaimă.

La Mole gemu adînc şi duse mîinile la ochi, de parcă n-ar fi vrut s-o vadă pe Margareta.

Pe regina Navarei o înspăimîntă mai mult gestul acesta şi tăcerea care urmă, decît strigătul de durere scos de La Mole.

— Vai! Ce s-a întîmplat? Eşti plin de sînge! exclamă ea.

Coconnas se repezise la altar, luase stiletul şi o îmbrăţişa pe Henriette, dar se întoarse pe dată.

— Ridică-te, te implor, ridică-te! spuse Margareta. Ridică-te, te rog, acum e momentul!

Un zîmbet îngrozitor, greu de tristeţe, înflori pe buzele palide ale lui La Mole, ce părea că nu-şi îngăduie să zîmbească.

— Scumpa mea regină! zise tînărul. N-aţi ţinut seama de Caterina şi prin urmare aţi uitat că poate să mai săvîrşească o crimă. Am fost supus la torturi, oasele îmi sînt sfărîmate, tot trupul mi-e o rană şi fiecare mişcare pe care o fac acum pentru a vă săruta pe frunte îmi pricinuieşte dureri mai mari decît chinurile morţii.

Într-adevăr, La Mole, cu nespuse eforturi şi galben ca ceara, îşi apăsa buzele pe fruntea reginei.

— Tortura?! exclamă Coconnas. Dar şi eu am fost supus caznei. Dar ce călăul nu s-a purtat cu tine cum a făcut-o cu mine?

Şi Coconnas povesti ce se întîmplase.

— Aşa-i! Totul se limpezeşte! Tu i-ai dat mîna în ziua cînd l-am vizitat; eu am uitat că toţi oamenii sînt fraţi şi l-am dispreţuit. Dumnezeu mă pedepseşte pentru îngîmfarea mea! Şi-i mulţumesc pentru asta!

La Mole îşi împreună mîinile.

Coconnas şi cele două femei schimbară priviri de o nespusă spaimă.

— Hai, hai, nu mai pierdeţi vremea, scumpe domnule Coconnas — grăi temnicerul, care se dusese pînă la uşă să tragă cu urechea. Daţi-mi lovitura de pumnal, ca un adevărat gentilom, pînă nu se întorc ăilalţi.

Margareta îngenunchease lîngă La Mole şi era asemenea acelor figuri de marmură ce se apleacă peste morminte, alături de statuia celui îngropat.

— Hai, prietene, curaj — îl îndemnă Coconnas. Sînt puternic, te duc în spate, te aşez pe cal, te iau chiar pe al meu, dacă nu poţi să te ţii în şa; dar să plecăm, să plecăm! Auzi ce ne spune omul ăsta de ispravă: e vorba de viaţă!

La Mole făcu un efort supraomenesc, un efort sublim.
— E drept, e vorba de viaţa ta! murmură el.
Încercă din nou să se ridice.
Annibal îl luă de subsuori şi-l ridică. În acest timp, La Mole nu scoase decît un fel de muget înăbuşit; dar cînd Coconnas îl lăsă spre a se duce la temnicer şi nu mai fu sprijinit decît de braţele celor două femei, picioarele îl lăsară şi se prăbuşi, cu toate sforţările Margaretei, care izbucnise în plîns; strigătul sfîşietor pe care-l scoase fără să vrea răsună în capelă cu ecouri lugubre ce stăruiră mult timp sub bolţi.
— Vezi — spuse La Mole cu deznădejde — vezi, scumpa mea regină? Lăsaţi-mă, plecaţi, după ce o să ne luăm rămas bun pentru ultima oară. N-am spus nimic, Margareta, secretul tău l-am acoperit cu iubirea mea şi va muri o dată cu mine... Adio, regina mea, adio...
Margareta, ea însăşi aproape fără viaţă, îmbrăţişă acest chip încîntător şi-l sărută aproape cu veneraţie.
— Annibal — zise La Mole — tu, care ai fost cruţat de dureri, tu, care mai eşti tînăr şi poţi să trăieşti, fugi, fugi, prietene! Dă-mi această mulţumire supremă de a te şti în libertate!
— Vremea trece, hai, grăbiţi-vă! strigă temnicerul.
Henriette încercă să-l tragă încet după ea pe Annibal, în timp ce în faţa lui La Mole stătea Margareta în genunchi, cu părul răvăşit şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, asemenea unei Magdalene.
— Fugi, Annibal! stărui La Mole. Fugi, nu da prilej duşmanilor noştri să se bucure asistînd la moartea a doi nevinovaţi!
Coconnas o respinse cu blîndeţe pe Henriette, care căuta să-l tragă spre uşă şi spuse cu un gest grav, aproape maiestuos:
— Doamnă, mai întîi daţi acestui om cei cinci sute de scuzi pe care i-am făgăduit.
— Iată-i! zise Henriette.
Apoi Coconnas se întoarse spre La Mole şi dădu trist din cap:
— Cît despre tine, bunul meu La Mole, mă insulţi gîndindu-te măcar o clipă că aş putea să te părăsesc. N-am jurat oare să trăiesc şi să mor o dată cu tine? Dar suferi atît de mult, sărmanul meu prieten, că te iert!

Şi se culcă hotărît din nou lîngă prietenul lui, îşi apropie capul de el şi îi atinse uşor fruntea cu buzele.
După aceea, Annibal, aşa cum ar face o mamă cu un copil, luă încet, cu băgare de seamă capul prietenului său, care, alunecînd de-a lungul zidului, se odihni pe pieptul său.
Margareta era posomorîtă; deodată ridică stiletul pe care-l aruncase Coconnas.
— Scumpa mea regină — murmură La Mole, care-i înţelesese gîndul şi întinsese braţele spre ea — scumpa mea regină, nu uita că mor pentru ca să sting orice bănuială a iubirii noastre.
— Atunci ce pot să fac pentru tine? exclamă Margareta deznădăjduită. Nici măcar nu pot să mor cu tine!
— Poţi să-mi ajuţi ca moartea să-mi fie uşoară şi să se apropie de mine cu chip surîzător — şopti La Mole.
Margareta se apropie de el, împreunîndu-şi mîinile, ca şi cum l-ar fi rugat să vorbească.
— Margareta, îţi aminteşti seara cînd, în schimbul vieţii mele pe care ţi-o ofeream atunci şi ţi-o dăruiesc şi astăzi, mi-ai făcut o făgăduială sfîntă?
Margareta tresări.
— Da, îţi aminteşti, pentru că te-ai înfiorat — reluă La Mole.
— Da, da, îmi amintesc — zise Margareta — şi pe sufletul meu, o să-mi ţin această făgăduială!
Margareta întinse o mînă spre altar, ca şi cum ar fi vrut să ia pe Dumnezeu încă o dată ca martor al jurămîntului ei.
Chipul lui La Mole se lumină, de parcă bolta capelei s-ar fi deschis şi o rază cerească ar fi coborît asupra lui.
— Vin, vin! strigă temnicerul.
Margareta scoase un strigăt şi se năpusti spre La Mole, dar teama să nu-i mărească durerile o făcu să se oprească tremurînd în faţa lui.
Henriette îşi puse buzele pe fruntea lui Coconnas, şi-i spuse:
— Te înţeleg, dragul meu Annibal, şi sînt mîndră de tine. Ştiu că mori ca un erou, dar pentru eroismul tău te iubesc. Înaintea lui Dumnezeu te voi iubi totdeauna mai presus de orice şi ceea ce Margareta a jurat să facă pentru La Mole, fără să ştiu despre ce-i vorba, jur să fac la fel pentru tine!
Spuse aceste cuvinte şi îi întinse mîna Margaretei.
— Îmi place cum ai vorbit! Mulţumesc — zise Coconnas.

— Înainte de a mă părăsi, regină, o ultimă graţie : dă-mi o amintire pe care s-o pot săruta cînd o să urc pe eşafod.

— Da, da ! Ţine ! făcu Margareta.

Îşi scoase de la gît un mic medalion de aur, cu un lănţişor din acelaşi metal.

— Ţine ! Uite o amintire sfîntă pe care o port din copilărie. Chiar mama mi-a pus-o la gît cînd eram fetiţă şi mă mai iubea ! Era a unchiului meu, papa Clement, şi am purtat-o întotdeauna cu mine ! Ţine, ia-o !

La Mole o luă şi o sărută pătimaş.

— Se deschide uşa ! spuse temnicerul. Fugiţi, doamnelor, fugiţi !

Cele două femei se năpustiră după altar şi dispărură.

În aceeaşi clipă preotul intră.

PIAŢA SAINT-JEAN-EN-GRÈVE

Bătuseră ceasurile şapte dimineaţa. Mulţimea aştepta, zgomotoasă, în pieţe, pe străzi şi pe cheiuri.

La zece, furgonul vopsit în roşu — acelaşi în care după duel fuseseră aduşi leşinaţi la Luvru — plecase de la Vincennes şi traversa încet strada Saint-Antoine ; la trecerea lui, spectatorii, atît de înghesuiţi că se călcau în picioare, păreau nişte statui cu ochii ficşi şi cu gura încremenită.

Regina-mamă oferea în această zi întregii populaţii a Parisului o privelişte sfîşietoare.

Furgonul despre care am pomenit străbătu mai departe străzile, purtînd culcaţi pe o mînă de paie doi tineri cu capete descoperite, îmbrăcaţi în negru din cap pînă în picioare şi sprijinindu-se unul de celălalt.

Coconnas îl ţinea pe genunchi pe La Mole, al cărui cap atîrna peste stinghiile cotigii ; se uita ba ici, ba colo, cu privirea rătăcită.

Iar mulţimea curioasă să vadă pînă în fundul furgonului, se înghesuia, se ridica pe vîrfuri, se suia pe bolovani, se

agăţa de colţurile zidurilor şi părea mulţumită cînd izbutea să vadă în întregime cele două trupuri care, după ce pătimiseră atît de mult, erau acum hărăzite morţii.

Se zvonise că La Mole murea fără să fi mărturisit nimic din ceea ce era învinuit ; în timp ce, dimpotrivă, Coconnas — se spunea ca ceva sigur — nu putuse să îndure chinurile şi destăinuise totul.

Aşa că din toate părţile se auzeau strigăte :

— Uite-l ! Uite-l pe roşcovan ! El a vorbit ! El a mărturisit totul ! E un laş, care-i vinovat de moartea celuilalt. Iar celălalt, dimpotrivă, e un viteaz şi n-a spus nimic.

Cei doi tineri auzeau bine, unul laudele, celălalt insultele care însoţeau marşul lor funebru spre eşafod ; şi în timp ce La Mole strîngea mîinile prietenului său, un dispreţ sublim lumina chipul piemontezului care, din înălţimea furgonului răpănos, privea mulţimea încremenită, de parcă s-ar fi aflat într-un car triumfal.

Nenorocirea împlinise o operă măreaţă ; înnobilase figura lui Coconnas, aşa cum moartea trebuia să-i înnobileze sufletul.

— Mai avem mult ? întrebă La Mole. Nu mai pot, prietene ! Simt că în curînd o să leşin...

— Curaj, curaj, La Mole ! Acum o să trecem pe strada Tizon, apoi pe strada Cloche-Percée. Uite, uită-te puţin !...

— Ridică-mă ! Ridică-mă ! Să mai văd o dată această casă binecuvîntată.

Coconnas întinse mîna şi atinse umărul călăului, care şedea în faţă şi mîna calul.

— Jupîne — îi zise — fii bun te rog şi opreşte-te o clipă în dreptul străzii Tizon.

Caboche dădu din cap aprobator şi cînd ajunse în dreptul străzii Tizon, opri.

La Mole se ridică anevoie, sprijinit de Coconnas ; cu privirea împăienjenită de lacrimi, se uita la căsuţa liniştită, tăcută şi ferecată ca un mormînt, oftă adînc şi murmură :

— Adio, adio, tinereţe, iubire, viaţă !

Capul îi căzu pe piept.

— Curaj ! Poate o să le găsim pe toate acolo sus ! şopti Coconnas.

— Crezi ? făcu La Mole.

— Cred, pentru că mi-a spus preotul şi, mai ales, pentru că nădăjduiesc. Dar nu trebuie să leşin, prietene, ticăloşii or să rîdă de noi !

Caboche auzi aceste cuvinte şi cu o mînă dădu bici calului, în timp ce cu cealaltă îi întinse lui Coconnas — fără să-l vadă nimeni — un mic burete îmbibat într-un întăritor atît de puternic, încît La Mole, după ce-şi frecă tîmplele cu el şi respiră adînc, se simţi răcorit şi cu puteri noi.

— Ah — zise La Mole — renasc!

Şi sărută medalionul pe care îl avea atîrnat de gît cu un lănţişor de aur.

Cînd ajunseră în colţul cheiului şi dădură ocol încîntătorului pavilion al lui Henric al II-lea, se zări eşafodul ca o platformă goală şi însîngerată, ce se înălţa deasupra capetelor tuturor.

— Prietene — zise La Mole — vreau să mor primul.

Coconnas atinse din nou cu mîna umărul călăului.

— Ce-i, domnul meu? întrebă acesta întorcîndu-se.

— Ştiu că eşti un om de ispravă şi vrei să-mi fii pe plac, nu-i aşa? îi spuse Coconnas. Cel puţin aşa mi-ai spus.

— Da! Şi vă repet.

— Prietenul meu a suferit mai mult şi are mai puţină putere...

— Şi...

— Şi mi-a spus că ar suferi prea mult să mă vadă murind primul. De altfel, dac-aş muri cel dintîi, n-ar fi nimeni care să-l ducă la eşafod.

— Bine, bine — murmură Caboche, ştergîndu-şi o lacrimă cu dosul palmei. Fiţi pe pace, voi face cum doriţi.

— Şi dintr-o singură lovitură, nu-i aşa? spuse în şoaptă piemontezul.

— Dintr-una singură.

— Foarte bine... pe urmă, dacă vrei să-ţi scoţi pîrleala, fă-o pe seama mea...

Furgonul se opri. Ajunsese la destinaţie. Coconnas îşi puse pălăria pe cap.

Un vuiet ca al valurilor mării îi vîjîi în urechi lui La Mole. Încercă să se ridice, dar puterile îl părăsiră; Caboche şi Coconnas trebuiră să-l sprijine de subsuori.

Piaţa era o mare de capete. Scările primăriei păreau un amfiteatru plin cu spectatori. La fiecare fereastră apăreau chipuri însufleţite, ale căror priviri scînteiau.

Cînd mulţimea îl văzu pe frumosul tînăr cu picioarele zdrobite, străduindu-se din răsputeri, dar în zadar, să meargă singur la eşafod, se stîrni o rumoare nestăvilită, ca un strigăt de

durere al tuturor. Bărbaţii strigau, femeile scoteau gemete tînguitoare.

— A fost unul din curtenii cei mai de vază! spuneau bărbaţii. Nu trebuia să moară la Saint-Jean-en-Grève, ci la Pré-aux-Clercs.

— Tare-i frumos! Ce palid e! E cel care n-a mărturisit nimic — şopteau femeile.

— Prietene, mă lasă puterile! Du-mă! murmură La Mole.

— Aşteaptă — zise Coconnas.

Făcu un semn călăului, care se îndepărtă.

Apoi se aplecă, îl luă pe La Mole în braţe ca pe un copil şi, fără să şovăie, urcă cu povara lui scara platformei şi îl aşeză aici pe La Mole, în mijlocul strigătelor frenetice şi al aplauzelor mulţimii.

Coconnas îşi scoase pălăria, o fîlfîi deasupra capului şi salută.

O aruncă apoi lîngă el, pe eşafod.

— Uită-te în jurul nostru! Nu le zăreşti undeva? întrebă La Mole.

Coconnas se uită cu luare aminte prin piaţă; curînd îşi pironi privirea într-un loc şi, fără să se întoarcă, atinse cu mîna umărul prietenului său.

— Uite, priveşte fereastra turnuleţului de acolo!

Şi cu mîna cealaltă îi arătă lui La Mole un mic monument, care mai există şi azi, ruină a secolelor trecute, între strada Vannerie şi strada Mouton.

Două femei în doliu stăteau sprijinite una de alta, nu la fereastră, ci puţin mai înapoia ei.

— Ah! făcu La Mole. Nu mă temeam decît de un singur lucru: c-am să mor fără s-o revăd! Am revăzut-o! Acum pot să mor!

Cu ochii pironiţi la fereastră, duse medalionul la gură şi îl acoperi de sărutări.

Coconnas salută graţios pe cele două femei, ca şi cum s-ar fi aflat într-un salon.

Drept răspuns, ele îşi fluturară batistele ude de lacrimi.

La rîndul lui, Caboche atinse cu degetul umărul lui Coconnas şi îi făcu din ochi un semn.

— Da, da! aprobă piemontezul.

Se întoarse apoi spre La Mole:

— Îmbrăţişează-mă — îi zise — şi mori în pace. N-o să-ţi fie greu, pentru că eşti atît de curajos!

— N-am nici un merit că mor în pace, de vreme ce sufăr atît de mult! murmură La Mole.

Preotul se apropie şi-i întinse un crucifix lui La Mole, care îi arătă zîmbind medalionul ce-l ţinea în mînă.

— Nu-i nimic — zise preotul — totdeauna trebuie să-i ceri să-ţi dea tărie Celui care a îndurat ceea ce ai să înduri şi tu.

La Mole sărută picioarele lui Crist.

— Părinte, călugăriţele preaevlavioasei Fecioare să mă pomenească în rugăciunile lor — zise el.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te, La Mole — spuse Coconnas — nu mă mai pot stăpîni mult!

— Sînt gata! răspunse La Mole.

— Puteţi să vă ţineţi capul drept? întrebă Caboche, pregătindu-şi paloşul în spatele lui La Mole, care îngenunchease.

— Nădăjduiesc.

— Atunci totul o să meargă bine.

— Dar dumneata — zise La Mole — n-o să uiţi ceea ce te-am rugat? Acest medalion îţi va deschide porţile.

— Fiţi pe pace. Numai încercaţi să vă ţineţi capul drept.

La Mole îşi îndreptă gîtul şi îşi întoarse ochii spre fereastra turnuleţului.

— Adio, Margareta — zise — fii bine...

Nu isprăvi. Cu tăişul paloşului — scînteind ca un fulger — Caboche îi reteză, dintr-o singură lovitură, capul, care se rostogoli la picioarele lui Coconnas.

Trupul se întinse încet, de parcă s-ar fi culcat.

Un strigăt uriaş răsună din mii de piepturi şi dintre nenumăratele glasuri de femei, lui Coconnas i se păru că unul e mai sfîşietor decît toate.

— Mulţumesc, dragă prietene, mulţumesc — spuse Coconnas, strîngîndu-i mîna călăului pentru a treia oară.

— Fiule, n-ai nimic să-i încredinţezi lui Dumnezeu? i se adresă preotul lui Coconnas.

— Nu, părinte, pe legea mea, tot ce-am avut de spus v-am spus ieri! îi zise piemontezul.

Apoi, întorcîndu-se spre Caboche, îl rugă:

— Hai, călăule, ultimul meu prieten, mai fă-mi un serviciu!

Şi înainte de a îngenunchea, îşi plimbă pe deasupra mulţimii o privire atît de calmă şi de senină, încît un murmur de admiraţie îi mîngîie auzul şi-i umplu sufletul de mîndrie. Atunci luă capul prietenului său şi-l sărută pe buzele învineţite, uitîndu-se încă o dată — pentru ultima oară — spre micul turn; îngenunche, ţinînd în mîini capul drag, şi zise:

— Acum, eu!

Nici nu isprăvi aceste cuvinte şi Caboche făcu să-i zboare capul.

Chiar şi pe călău îl cuprinseseră fiorii.

— Era timpul să termin! Bietul băiat! murmură el.

Scoase apoi anevoie medalionul de aur din mîinile crispate ale lui La Mole şi aruncă mantia sa peste tristele rămăşiţe pe care furgonul trebuia să le ducă la el.

Spectacolul se terminase şi mulţimea se risipi.

TURNUL INFAMIEI

Noaptea se lăsase deasupra oraşului, care mai fremăta sub impresia supliciului ale cărui amănunte circulau din gură în gură, întunecînd în toate casele ceasul voios al cinei.

Dimpotrivă, dacă populaţia oraşului era tăcută şi posomorîtă, la Luvru domneau zgomotul, veselia şi strălucirea, pentru că la palat serbarea era în toi.

Această serbare fusese poruncită de Carol al IX-lea pentru seara, aşa după cum tot el poruncise supliciul pentru dimineaţă.

Regina Navarei primise încă din ajun ordinul să ia şi ea parte şi cum nădăjduia că La Mole şi Coconnas vor fi salvaţi peste noapte şi era sigură că se luaseră toate măsurile în acest scop, îi spusese fratelui ei că va veni.

Dar cum pierduse orice speranţă, în urma celor petrecute în capelă, şi cum mai fusese de faţă şi la execuţie, într-o ultimă izbucnire de durere pentru această dragoste — cea mai puternică şi mai profundă din viaţa ei — Margareta îşi jurase că nici o rugăminte şi nici o ameninţare n-o vor putea sili să ia parte la o petrecere la Luvru, după ce în aceeaşi zi asistase la îngrozitoarea ceremonie de la Grève.

În această zi însă, Carol al IX-lea dovedise încă o dată cît de tare era, lucru pe care nimeni nu mai putuse să-l arate în aşa măsură. Ţintuit în pat de cincisprezece zile,

şubred ca un muribund, palid ca un cadavru, pe la orele cinci el se ridică din pat şi se îmbrăcă cu cele mai frumoase veşminte. E drept că în timp ce se îmbrăca, leşinase de trei ori.

Pe la orele opt întrebă ce se întîmplase cu sora lui, dacă mai fusese văzută şi ce făcea. Nimeni nu-i răspunse, căci regina intrase în apartamentul ei pe la ora unsprezece şi se închisese înăuntru, interzicînd oricui s-o viziteze.

Pentru Carol nu existau însă uşi închise. Sprijinit de braţul domnului de Nancey, se îndreptă spre apartamentul reginei Navarei şi pătrunse pe neaşteptate pe uşa din coridorul secret.

Deşi se aştepta să o afle copleşită de tristeţe — şi se pregătise sufleteşte pentru aceasta — ceea ce îi fu dat să vadă era atît de sfîşietor, încît nici nu i-ar fi trecut prin minte.

Margareta, aproape leşinată, stătea pe un fotoliu. Capul îi era înfundat în perne. Nu plîngea şi nici nu se ruga : de cînd se întorsese, horcăia ca un bolnav în agonie.

În alt colţ al camerei, Henriette de Nevers, această femeie neînfricată, zăcea fără cunoştinţă pe un covor. La întoarcerea din piaţa Saint-Jean-Grève forţele o părăsiseră, ca şi pe Margareta, şi sărmana Gillonne alerga de la una la cealaltă şi nu îndrăznea nici măcar să le adreseze un cuvînt de consolare.

În crizele care urmează după asemenea mari nenorociri, durerea îţi este nepreţuită, asemenea unei comori, şi-l iei drept duşman pe oricine caută să te îndepărteze cît de puţin de la ea.

Aşadar, lăsîndu-l pe Nancey în coridor, Carol împinse uşa, intră livid şi tremurînd.

Nici una din femei nu-l băgă în seamă. Numai Gillonne, care tocmai îi dădea ajutor Henriettei, se ridică într-un genunchi şi-l privi înspăimîntată pe rege.

Carol îi făcu semn cu mîna. Gillonne se ridică, făcu o reverenţă şi plecă.

Regele se îndreptă spre Margareta. O privi o clipă în tăcere. Apoi i se adresă pe un ton de care nu l-ai fi crezut în stare :

— Margareta ! Surioară !

Tînăra femeie tresări şi dădu să se ridice.

— Maiestatea voastră ! exclamă ea.

— Hai, surioară, curaj !

Margareta ridică ochii spre cer.

— Da — făcu Carol — ştiu prea bine, dar ascultă-mă !

Regina Navarei făcu un semn că îl aprobă.

— Mi-ai făgăduit să vii la bal — zise Carol.

— Eu ? ! strigă Margareta.

— Da. Şi pentru că ai făgăduit, eşti aşteptată. Aşa că dacă nu vii, s-ar mira lumea că nu te vede.

— Frate, iartă-mă ! După cum vezi, sînt foarte bolnavă.

— Fă un efort !

O clipă, Margareta păru hotărîtă să fie curajoasă, dar puterile o părăsiră din nou şi capul îi căzu pe perne.

— Nu, nu, n-o să vin ! exclamă ea.

Carol îi luă mîna, se aşeză pe fotoliu lîngă ea şi-i vorbi în şoaptă :

— Margot, tu ai pierdut acum un prieten ! Ştiu prea bine ! Dar eu, uită-te la mine, nu mi-am pierdut oare toţi prietenii ? Şi, pe deasupra, şi pe mama ? Tu ai putut întotdeauna să plîngi în voie, ca acum. Eu, în ceasurile de mare durere, am fost nevoit să zîmbesc. Tu suferi, Margot, dar eu, uită-te la mine, eu voi muri ! Ei bine, Margot, trebuie să ai curaj !

— Doamne Dumnezeule ! strigă Margareta.

— Da — făcu Carol, răspunzînd gîndului ei. Da, surioară, sacrificiul e anevoios ; dar fiecare îl face în felul lui : unii cu onoarea, alţii cu viaţa lor. Crezi că la douăzeci şi cinci de ani ai mei, stăpîn pe cel mai frumos tron din lume, nu regret că mor ? ...Ei bine, uită-te la mine... ochii, chipul, buzele... sînt ale unui muribund, e adevărat ; dar zîmbetul... oare zîmbetul nu te face să crezi că mai nădăjduiesc ? Şi, totuşi, peste opt zile, cel mult o lună, o să mă jeleşti, surioară, ca pe cel care a murit astăzi...

— Frăţioare ! exclamă Margareta, aruncîndu-se de gîtul lui Carol.

— Hai, îmbracă-te, dragă Margareta ! o sfătui regele. Ascunde-ţi paloarea şi vino la bal. Chiar acum am poruncit să ţi se aducă bijuterii noi şi podoabe, aşa cum se cuvine frumuseţii tale.

— Diamante, rochii ! Ce înseamnă acum toate astea ? murmură Margareta.

— Viaţa-i lungă, Margareta, cel puţin pentru tine — spuse zîmbind Carol.

— Niciodată, niciodată !

— Surioară, aminteşte-ţi de un lucru : uneori înăbuşindu-ţi sau ascunzîndu-ţi durerea, îi cinsteşti mai mult pe cei morţi.

— Ei bine, am să vin ! răspunse, scuturată de un fior, Margareta.

Ochii lui Carol se umeziră de o lacrimă pe care pleoapele lui uscate o înghiţiră pe dată.

Se aplecă să-şi sărute sora pe frunte, se opri o clipă lîngă Henriette, care nici nu-l văzuse, nici nu-l auzise, şi murmură :

— Biata femeie !

Apoi ieşi tăcut.

După plecarea regelui mai mulţi paji intrară, aducînd cutii şi casete cu bijuterii.

Margareta le făcu semn să le lase jos.

Pajii ieşiră. Rămase doar Gillonne.

— Pregăteşte-mi tot ce-mi trebuie ca să mă îmbrac — zise Margareta.

Fata se uită mirată la stăpînă.

— Da — repetă Margareta, cu un ton a cărui amărăciune e cu neputinţă de redat — da, mă îmbrac ! Mă duc la bal ! Sînt aşteptată ! Aşa că grăbeşte-te ! O să am o zi plină : dimineaţa sărbătoare în piaţa Grève, seara sărbătoare la Luvru !

— Şi doamna ducesă ? întrebă Gillonne.

— Ea e fericită ! Poate să rămînă aici ! Poate să plîngă ! Poate să sufere cît pofteşte ! Ea nu este fiică de rege, soţie de rege, soră de rege ! Ea nu e regină ! Ajută-mă să mă îmbrac, Gillonne !

Fata se supuse. Podoabele erau măreţe, rochia minunată. Niciodată nu mai fusese Margareta atît de frumoasă.

Se privi în oglindă.

„Fratele meu are dreptate ! Nenorocită făptură e omul !" îşi zise ea.

Chiar atunci, Gillonne se întoarse :

— Doamnă, un om vrea să vă vorbească.

— Mie ?

— Da, dumneavoastră.

— Cine e ?

— Nu ştiu, dar are o înfăţişare îngrozitoare. Numai uitîndu-mă la el, şi m-au trecut fiorii.

— Întreabă-l cum îl cheamă — zise Margareta pălind.

Gillonne ieşi şi după cîteva clipe se întoarse.

— N-a vrut să-mi spună numele, doamnă, dar m-a rugat să vă înmînez aceasta.

Gillonne îi întinse Margaretei medalionul pe care i-l dăduse lui La Mole în ajun.

— Lasă-l să intre, să intre ! spuse ea degrabă.

Margareta se îngălbeni şi simţi cum îi îngheaţă sîngele în vine.

Un pas greu făcu să tremure duşumeaua. Ecoul, fără îndoială, indignat că trebuie să repete un asemenea zgomot, se pierdu sub lambriuri. În prag apăru un bărbat...

— Dumneata eşti... ?

— Acela pe care l-aţi întîlnit într-o zi aproape de Monfaucon, doamnă, şi care a adus la Luvru în furgonul lui doi gentilomi răniţi.

— Da, da, te recunosc, eşti jupîn Caboche !

— Călăul Parisului, doamnă.

Henriette auzi numai aceste cuvinte din toate cîte se pronunţaseră în preajma ei de mai bine de o oră.

Îşi ridică capul palid din mîini şi-l privi pe călău cu ochii ei de smarald, din care parcă ţîşneau două văpăi.

— Şi vii pentru... ? îngăimă, tremurînd, Margareta.

— Pentru a vă aminti făgăduiala făcută celui mai tînăr din cei doi gentilomi, aceluia care m-a rugat să vă înapoiez acest medalion. Vă mai amintiţi, doamnă ?

— Da, da ! exclamă regina. Niciodată, niciodată umbra unui mort scump nu va avea o mulţumire mai nobilă. Dar unde-i ?

— La mine, împreună cu trupul.

— La dumneata ? De ce nu l-ai adus ?

— S-ar fi putut să fiu oprit la intrarea în Luvru. Şi poate aş fi fost silit să ridic mantia. Şi ce-ar fi zis, cînd ar fi văzut că ascund un cap ?

— Bine, bine ! Ţine-l la dumneata. Am să vin mîine să-l iau.

— Mîine, doamnă — zise meşterul Caboche — mîine va fi poate prea tîrziu.

— De ce ?

— Pentru că regina-mamă mi-a poruncit să ţin pentru vrăjitoriile ei capetele primilor doi condamnaţi pe care îi voi decapita.

— Vai ! Profanare ! Capetele iubiţilor noştri ! Henriette ! strigă Margareta, dînd fuga la prietena sa, care se ridică pe dată, de parc-ar fi împins-o un arc. Henriette, îngerul meu, auzi ce spune acest om ?

— Da ! Ei bine, ce-i de făcut ?

— Trebuie să mergem cu el.

Scoţînd apoi strigătul acela de durere care-l trezeşte la viaţă pe un om dintr-o mare suferinţă, zise :

— Vai, ce bine mă simţeam ! Eram aproape moartă !

Între timp, Margareta îşi aruncă pe umerii ei goi o mantie de catifea.

— Vino, vino — o îndemnă ea — hai să-i mai vedem o dată!

Margareta închise toate uşile şi porunci să i se aducă litiera în faţa portiţei ascunse; pe urmă, luînd-o pe Henriette de braţ, coborîră prin coridorul secret, făcîndu-i semn lui Caboche să le urmeze.

La poarta de jos aştepta litiera, iar lîngă portiţă era ajutorul lui Caboche, cu un felinar.

Purtătorii litierei erau oameni de încredere, muţi şi surzi, mai siguri decît ar fi fost vitele de povară.

Merseră cam zece minute în litieră, avînd înainte pe jupîn Caboche şi ajutorul său cu felinarul; apoi se opriră.

Călăul deschise portiera, în timp ce ajutorul o luă la fugă înainte.

Margareta coborî şi o ajută şi pe ducesă. În această mare nenorocire care le lovise pe amîndouă, dovedeau că au nervii tari.

Turnul infamiei se înălţa în faţa celor două femei ca un uriaş posomorît şi mătăhălos, azvîrlind o lumină roşietică prin cele două mici ferestrui ce străjuiau în vîrful lui.

Ajutorul se ivi din nou în poartă.

— Doamnelor, puteţi intra! Toată lumea doarme! şopti Caboche.

Chiar atunci, lumina de la una din cele două ferestrui se stinse.

Femeile, ţinîndu-se strîns, trecură prin mica poartă în formă de ogivă şi păşiră în beznă pe podeaua de piatră jilavă şi noduroasă.

La capătul unui coridor care cotea zăriră o luminiţă şi, călăuzite de acelaşi stăpîn fioros al casei, se îndreptară într-acolo. Poarta se închise în urma lor.

Caboche, cu o torţă de ceară în mînă, le conduse într-o sală scundă şi afumată, în mijlocul căreia era o masă cu trei tacîmuri şi rămăşiţele de la cină. Fără îndoială, aici mîncaseră călăul, soţia lui şi calfa.

În locul cel mai vizibil era ţintuit în zid un pergament cu sigiliul regelui. Era brevetul de călău al Parisului.

Într-un alt ungher se afla un paloş lat, cu mîner lung. Era spada scînteietoare a justiţiei.

Ici-colo atîrnau şi cîteva gravuri grosolane, înfăţişînd sfinţi martirizaţi prin toate felurile de torturi.

Cînd ajunse aici, Caboche se înclină adînc şi zise:

— Maiestatea voastră să mă ierte că am îndrăznit să pătrund în Luvru şi să vă aduc aici. Dar a fost ultima şi suprema dorinţă a gentilomului, aşa că a trebuit...

— Ai făcut foarte bine, jupîne, ai făcut foarte bine — îi zise Margareta — şi drept răsplată pentru truda dumitale, iată!

Caboche se uită trist la punga plină de galbeni pe care Margareta o pusese pe masă.

— Aur! Mereu aur! murmură el. Vai, doamnă, de ce nu pot să răscumpăr cu aur sîngele pe care am fost nevoit să-l vărs astăzi!

— Jupîne — zise Margareta, cu o şovăială dureroasă în glas şi uitîndu-se în jur — jupîne, jupîne, trebuie să mai mergem în altă parte? Nu văd...

— Nu, doamnă, nu, sînt aici! E însă o privelişte prea tristă, de care aş dori să vă cruţ; ceea ce căutaţi, pot să vă aduc aici, ascunse într-o mantie!

Margareta şi Henriette se priviră în acelaşi timp.

— Nu — spuse Margareta, care citise în privirea prietenei sale aceeaşi hotărîre ca şi a ei. Nu! Arată-ne drumul şi te urmăm.

Caboche luă torţa şi deschise o uşă de stejar care răspundea pe o scară cu mai multe trepte, ce se afundau sub pămînt. Pe dată se simţi un curent rece, care făcu să zboare cîteva scîntei din torţă şi chipurile prinţeselor fură izbite de un miros greţos de mucegai şi sînge.

Henriette, albă ca o statuie de marmură, se sprijini de braţul prietenei sale, care părea mai stăpînă pe sine.

Dar pe prima treaptă şovăi:

— Vai! N-am să pot... niciodată! exclamă ea.

— Cînd iubeşti cu adevărat, Henriette, trebuie să iubeşti pînă la moarte! îi răspunse regina.

Era o privelişte îngrozitoare şi înduioşătoare în acelaşi timp. Cele două femei, strălucitoare de tinereţe, de frumuseţe şi de podoabe, se aplecară sub bolta murdară, cea mai slabă sprijinindu-se de cea mai tare, iar aceasta rezemîndu-se de braţul călăului.

Ajunseră pe ultima treaptă. În fundul temniţei zăceau două trupuri omeneşti, acoperite cu o bucată mare de pînză neagră.

Caboche apropie torţa, ridică un colţ şi zise:

— Priviţi, maiestate!

Cei doi tineri, în straiele lor negre, erau culcaţi unul lîngă altul, în acea îngrozitoare simetrie a morţii. Capetele înclinate şi lipite de trunchi păreau separate doar la mijlocul gîtului printr-un cerc roşu-aprins. Moartea nu le despărţise mîinile, căci, fie din întîmplare, fie printr-o pioasă atenţie a călăului, mîna dreaptă a lui La Mole se odihnea pe mîna stîngă a lui Coconnas. Sub pleoapele lui La Mole încremenise o privire de iubire, iar pe buzele lui Coconnas un zîmbet dispreţuitor.

Margareta îngenunche lîngă iubitul ei şi, cu mîinile strălucind de pietre scumpe, ridică încet capul pe care-l adorase.

Între timp, ducesa de Nevers, sprijinită de zid, nu putea să-şi ia ochii de pe chipul palid pe care de atîtea ori căutase bucuria şi iubirea.

— La Mole ! Scumpul meu La Mole ! murmură Margareta.

— Annibal ! Annibal ! Tu, atît de frumos şi de falnic, de viteaz, nu-mi mai răspunzi ! strigă ducesa de Nevers.

Şi un şiroi de lacrimi îi scăldă ochii.

Această femeie atît de dispreţuitoare, atît de activă, de nepăsătoare cînd era fericită, această femeie care dusese scepticismul pînă la îndoiala totală, pasiunea pînă la cruzime, nu se gîndise niciodată la moarte.

Margareta îi dădu însă o pildă de curaj.

Vîrî capul lui La Mole într-un săculeţ brodat cu perle şi îmbibat în cele mai alese parfumuri. Capul iubitului părea mai chipeş înfăşurat aşa în mătase şi aur, mai ales că pentru a-i păstra frumuseţea pusese şi un preparat special, folosit pe atunci la îmbălsămatul regilor.

La rîndul ei, Henriette se apropie şi înfăşură capul lui Coconnas într-o pulpană a mantiei.

Apoi, amîndouă, încovoiate mai mult sub povara durerii decît a celei pe care o purtau, urcară scara; după ce mai aruncară o ultimă privire spre rămăşiţele pămînteşti lăsate în voia călăului, în acest ungher întunecat, rezervat criminalilor de rînd.

— Nu vă temeţi, doamnă — spuse Caboche care le înţelese privirea. Gentilomii vor fi îngropaţi creştineşte, v-o jur !

— Şi uite, ia asta, ca să le faci slujba — zise Henriette, smulgîndu-şi de la gît un minunat colier de rubine, pe care i-l dădu călăului.

Se întoarseră la Luvru aşa cum plecaseră. La portiţa de la intrare regina spuse parola. Coborî pe scara secretă în apartamentul ei şi aşeză trista relicvă în odăiţa de lîngă dormitor, care din clipa aceasta avea să devină capelă.

Regina Navarei o lăsă pe Henriette de pază în camera ei şi, mai palidă şi mai frumoasă ca oricînd, se duse, pe la zece, la bal, intrînd în salonul cel mare, acelaşi pe care l-am văzut acum doi ani şi jumătate, cînd am început primul capitol al povestirii noastre.

Toate privirile se aţintiră asupra ei, dar regina le înfruntă mîndră şi aproape veselă.

Şi aceasta pentru că împlinise cu sfinţenie ultima dorinţă a iubitului ei.

Zărind-o, Carol străbătu clătinîndu-se mulţimea înveşmîntată în straie de aur, care îl înconjura, şi îi ieşi în întîmpinare.

— Surioară, îţi mulţumesc ! spuse el cu glas tare.

Apoi îi şopti :

— Bagă de seamă, ai o pată de sînge pe braţ !

— Nu-i nimic, sire, de vreme ce am zîmbetul pe buze ! făcu Margareta.

SUDOAREA DE SÎNGE

Cîteva zile după scena îngrozitoare pe care am povestit-o — adică la 30 mai 1574 — curtea se afla la Vincennes. Deodată, se auzi larmă în camera regelui. În timpul balului pe care ţinuse cu tot dinadinsul să-l dea chiar în ziua morţii celor doi tineri, starea regelui fusese mai rea ca niciodată, aşa că, potrivit prescripţiilor medicului, venise la ţară să schimbe aerul.

Era opt dimineaţa. Un mic grup de curteni pălăvrăgeau cu însufleţire în anticameră. Cînd, pe neaşteptate, se auzi un ţipăt şi în pragul uşii apăru doica lui Carol, cu ochii scăldaţi în lacrimi, strigînd cu desperare :

— Regele, regele, ajutor !

— Regele se simte mai rău ? întrebă căpitanul de Nancey, căruia regele, după cum ştim, îi poruncise să nu mai asculte nici un fel de ordine date de regina Caterina, făcînd acum parte din garda sa personală.

— Vai ! Ce mult sînge ! Ce mult sînge ! exclamă doica. Doctorii ! Chemaţi doctorii !

Mazille şi Ambroise Paré făceau cu schimbul la patul augustului bolnav. Ambroise Paré, care era de gardă, văzînd că regele aţipise, ieşise pentru cîteva clipe.

Între timp, regele transpiră din plin ; şi cum Carol suferea de o slăbire a vaselor capilare, aceasta îi provocă o hemoragie a pielei.

Sudoarea însîngerată o înspăimîntase pe doică mai ales că protestantă fiind, după cum ne aducem aminte, şi văzînd pentru prima dată un asemenea fenomen ciudat, îi spusese regelui într-una că sîngele hughenot vărsat în ziua sfîntului Bartolomeu cerea alt sînge.

Alergară în toate părţile. Doctorul nu putea să se fi dus departe şi, de bună seamă, dintr-o clipă în alta aveau să dea de el.

Anticamera rămase deci goală, căci fiecare voia să-şi arate zelul, dînd fuga după doctor.

Atunci se deschise o uşă şi apăru Caterina. Trecu în grabă prin anticameră şi intră repede în cameră, la fiul ei.

Carol zăcea pe pat, cu privirea stinsă, gîfîind ; pe tot trupul se prelingea o sudoare roşiatică ; o mînă spînzura afară din pat şi în vîrful fiecărui deget atîrna cîte un strop rubiniu.

Era o privelişte îngrozitoare.

Totuşi, la zgomotul paşilor mamei lui, ca şi cum i-ar fi recunoscut, Carol se ridică.

— Iartă-mă, doamnă — zise el uitîndu-se la maică-sa — vreau să mor în tihnă.

— Să mori, fiule, numai dintr-o criză trecătoare din pricina acestui rău blestemat ! De ce vrei să ne mîhneşti ? făcu Caterina.

— Îţi spun, doamnă, simt că-mi dau sufletul ! Îţi repet, doamnă : mi se apropie sfîrşitul ! Pe toţi dracii ! Simt că aşa e, şi ştiu ce spun !

— Sire — zise regina — închipuirea este boala ta cea mai gravă ; de cînd cei doi vrăjitori, cei doi asasini, La Mole şi Coconnas, au fost torturaţi aşa cum meritau, trebuie să suferi

mai puţin. Mai stăruie doar durerea morală şi dac-aş putea să-ţi vorbesc numai zece minute, ţi-aş dovedi...

— Doică, veghează la uşă — spuse Carol. Nimeni n-are voie să intre. Regina Caterina de Medicis vrea să stea de vorbă cu preaiubitul ei fiu !

Doica se supuse.

— La urma urmei — continuă Carol — azi sau altă dată, convorbirea asta tot trebuia să aibă loc, aşa că e mai bine azi decît mîine. De altfel, mîine s-ar putea să fie prea tîrziu. Numai că trebuie să asiste la convorbirea noastră şi o a treia persoană.

— Pentru ce ?

— Pentru că, îţi repet, moartea mă pîndeşte prin apropiere — zise Carol cu un ton funebru — pentru că dintr-o clipă în alta va intra în această odaie, aşa cum ai intrat dumneata, palidă şi tăcută, fără să-şi anunţe venirea. Aşadar, a sosit timpul în dimineaţa asta să mă ocup şi de treburile regatului, pentru că noaptea trecută le-am orînduit pe-ale mele personale.

— Şi cine-i persoana pe care ai vrea s-o vezi ? întrebă Caterina.

— Fratele meu, doamnă. Porunceşte să-l cheme !

— Sire — zise regina — mă bucur că toate temerile dictate mai curînd de ură decît pricinuite de durere se şterg din spiritul tău şi în curînd vor dispare şi din suflet. Doică — strigă Caterina — doică !

Devotata femeie, care veghea afară, întredeschise uşa.

— Doică, fiul meu porunceşte ca atunci cînd va veni domnul de Nancey, să-i spui să se ducă după ducele de Alençon.

Cu un gest, Carol o reţinu pe doică, care se pregătea să dea ascultare.

— Am spus pe fratele meu, doamnă ! repetă Carol.

Ochii Caterinei se dilatară ca ai unei tigroaice, gata să-şi iasă din fire ; dar Carol ridică poruncitor mîna :

— Vreau să vorbesc cu fratele meu, cu Henric ! Henric singur îmi este frate ; nu acela care este rege acolo departe, ci acela care este prizonier aici. Henric va afla ultima mea voinţă !

— Şi eu, dacă eşti cu un picior în groapă după cum spui, crezi că am să dau înapoi în faţa cuiva, mai ales a unui străin, şi o să renunţ la dreptul meu de a fi lîngă tine, în ultima clipă,

crezi că am să renunţ la dreptul meu de regină, la dreptul meu de mamă ? strigă florentina cu o îndrăzneală neobişnuită, faţă de înspăimîntătoarea voinţă a fiului ei. Pînă într-atît ura ce i-o purta bearnezului o făcea să-şi iasă din fire şi să nu se mai prefacă, aşa cum obişnuia.

— Doamnă — zise Carol — sînt încă rege ; mai poruncesc încă, doamnă ! Am spus că vreau să-i vorbesc fratelui meu Henric şi nu-l chemaţi pe căpitanul gărzii ? Mii de draci ! Îţi atrag atenţia că mai am încă destulă putere să mă duc să-l caut şi singur !

Şi dădu să sară din pat, ceea ce îi dezvălui trupul chinuit de boală, de parc-ar fi fost Cristos pe Golgota.

— Sire — exclamă Caterina ţinîndu-l — ne jigneşti pe toţi ! Uiţi mojiciile pe care le-a făcut familiei noastre ; numai un vlăstar regesc al Franţei trebuie să îngenuncheze lîngă patul de moarte al unui rege al Franţei. Cît despre mine, locul meu aici îl am datorită legilor naturii şi ale etichetei ; aşa că rămîn !

— În virtutea cărui drept rămîi, doamnă ? o întrebă Carol al IX-lea.

— Pentru că-ţi sînt mamă !

— Nu-mi mai eşti mamă, doamnă, după cum ducele de Alençon nu-mi mai este frate.

— Ţi-ai pierdut mintea, domnule ? ! De cînd aceea care dă viaţă nu mai este mama aceluia ce a fost adus pe lume de ea ?

— Doamnă, de cînd această mamă denaturată răpeşte ceea ce a dat — îi răspunse Carol, ştergîndu-şi nişte broboane de salivă roşie, care i se prelinseră printre buze.

— Ce vrei să spui, Carol ? Nu înţeleg ! murmură Caterina, uitîndu-se la fiul ei cu ochii holbaţi de uimire.

— Ai să mă înţelegi pe dată, doamnă ! Carol răscoli sub perna de la căpătîi şi scoase o cheiţă de argint. Doamnă, ia această cheie şi deschide cufărul meu de călătorie. Sînt acolo nişte hîrtii care or să vorbească ele pentru mine.

Carol îi arătă cu mîna o ladă scoasă la vedere, în cameră, o ladă minunat sculptată, închisă cu o broască de argint, ca şi cheia ce i se potrivea.

Caterina se supuse, de parc-ar fi fost hipnotizată.

Înaintă cu pas stăpînit spre ladă, o deschise, îşi aruncă privirile înăuntru şi deodată se dădu înapoi de parc-ar fi dat de o reptilă adormită.

— Ei bine — întrebă Carol, care n-o scăpa din ochi — ce-i în ladă de te-ai speriat aşa de tare, doamnă ?

— Nimic — făcu Caterina.

— Atunci vîră mîna, doamnă, şi ia o carte. Trebuie să fie acolo, nu-i aşa ? adăugă Carol, cu acel zîmbet stins care la el era cu atît mai înfiorător, cu cît vestea o ameninţare.

— Da — bolborosi Caterina.

— O carte de vînătoare.

— Da.

— Ia-o şi adu-mi-o !

Deşi voia să fie stăpînă pe sine, Caterina păli, începu să tremure şi întinse mîna spre ladă.

— Fatalitate ! murmură ea luînd cartea.

— Bine — zise Carol. Acum ascultă : cartea asta de vînătoare... eram nechibzuit... iubeam vînătoarea mai presus de orice... cartea asta de vînătoare am citit-o prea cu nesaţ, înţelegi, doamnă !

Caterina scoase un geamăt înăbuşit.

— A fost o slăbiciune — continuă Carol. Arde-o, doamnă ! Slăbiciunile regilor nu trebuie să fie ştiute !

Caterina se apropie de căminul în care ardeau cîţiva butuci zdraveni, zvîrli cartea în flăcări şi rămase în picioare, nemişcată şi tăcută, privind fără vlagă văpăile albăstrui ce mistuiau filele otrăvite.

Curînd, cartea se făcu scrum.

— Şi acum, doamnă, cheamă-l pe fratele meu — spuse Carol, solemn şi poruncitor.

Caterina, încremenită de uimire şi copleşită de emoţia pe care spiritul ei pătrunzător n-o putea totuşi analiza, şi deşi avea o forţă supraomenească, nu i se putu împotrivi, făcu un pas înainte şi dădu să vorbească.

Mama avea remuşcări ; regina era cuprinsă de groază, dar cea care otrăvise simţea cum e iarăşi stăpînită de ură.

Simţămîntul acesta le birui pe celelalte.

— Blestemat să fie ! Triumfă ! Triumfă ! Îşi atinge ţelul ! Da, blestemat, blestemat să fie ! exclamă ea, năpustindu-se afară din cameră.

— Auzi ? Pe fratele meu, pe fratele meu Henric ! ţipă Carol, urmărindu-şi mama cu glasul. Pe fratele meu Henric, căruia vreau să-i vorbesc acum despre regenţa regatului !

Aproape în aceeaşi clipă maestrul Ambroise Paré intră pri uşa opusă aceleia prin care ieşise Caterina. Se opri în pra şi, mirosind atmosfera camerei îmbîcsită parcă de usturc întrebă :

— Cine a ars arsenic aici ?

— Eu — răspunse Carol.

TERASA TURNULUI CASTELULUI VINCENNES

În acest timp, Henric de Navara se plimba singur şi visător pe terasa turnului ; ştia că în castelul pe care îl vedea la o sută de paşi se afla curtea, iar ochiul lui pătrunzător îl ghicea acolo pe Carol în agonie.

Era o vreme minunată, de azur şi argint ; puzderie de raze sclipeau pe cîmpiile îndepărtate, în vreme ce soarele scălda în aur vîrfurile arborilor din pădurea mîndră că înfrunzise. Chiar pietrele cenuşii ale turnului păreau că se bucură de căldura blîndă a cerului, iar puful de mixandre adus de vînt se agăţa prin crăpăturile de catifea roşie şi galbenă la sărutările adierilor călduţe.

Privirea lui Henric nu se oprea însă nici asupra cîmpiilor înverzite, nici asupra vîrfurilor aurite ale stejarilor ; privirea lui trecu peste toate acestea şi se aţinti arzătoare de ambiţie asupra capitalei Franţei, ce avea să devină într-o zi capitala lumii.

— Parisul — murmură regele Navarei — uite Parisul, adică bucuria, triumful, gloria, fericirea ; Parisul în care se află Luvrul, şi Luvrul în care e tronul ! Un singur lucru mă desparte de acest Paris atît de dorit... Pietrele astea care se tîrăsc la picioarele mele şi care închid o dată cu mine şi pe duşmanca mea.

Îşi ridică privirea.

Nu se mai uită la Paris, ci la Vincennes, în apropierea căruia la stînga, într-o vale ascunsă de nişte migdali înfloriţi,

zări un bărbat pe a cărui zale se juca încăpăţînat un mănunchi de raze ; iar la fiecare mişcare se reflectau în văzduh.

Bărbatul călărea un armăsar focos şi ţinea de dîrlogi un alt cal, ce părea la fel de focos.

Regele Navarei îşi aţinti privirea asupra cavalerului şi-l văzu scoţîndu-şi sabia din teacă, apoi puse o batistă în vîrf şi o agită făcînd semn.

Chiar atunci pe colina din faţă zări un semnal asemănător. Curînd, de jur împrejurul castelului fîlfîiră sute de batiste.

Era de Mouy cu hughenoţii lui, care, ştiind că regele e pe moarte şi temîndu-se să nu se încerce ceva împotriva lui Henric, se adunaseră şi erau pregătiţi să-l apere sau să atace.

Henric se uită din nou cu luare aminte la cavalerul pe care-l zărise. Se aplecă peste parapet, îşi făcu mîna streaşină la ochi, ca să se păzească de razele soarelui, şi astfel îl putu recunoaşte pe tînărul hughenot.

— De Mouy ! exclamă el, ca şi cum acesta l-ar fi putut auzi.

Şi vesel că se vedea înconjurat de prieteni, îşi scoase pălăria şi flutură eşarfa.

Toate batistele albe fîlfîiră din nou cu vioiciune, ceea ce dovedea bucuria celor ce le agitau.

— Vai, mă aşteaptă şi nu pot să fiu cu ei... De ce nu m-am dus eu oare cînd aş fi putut ?... Acum e prea tîrziu.

Le făcu un gest desperat, la care de Mouy răspunse printr-un semn care voia să spună „voi aştepta".

În aceeaşi clipă Henric auzi paşi ce răsunau pe scara de piatră. Se dădu repede înapoi. Hughenoţii înţeleseră de ce. Vîrîră săbiile în teacă şi batistele dispărură.

Henric văzu venind dinspre scară o femeie gîfîind, ceea ce dovedea că urcase în grabă. O recunoscu, nu fără o teamă ascunsă, pe care o încerca totdeauna cînd o vedea, pe Caterina de Medicis.

În urma ei mergeau doi soldaţi, care se opriră lîngă scară.

— Oho ! făcu Henric. Trebuie că s-a întîmplat ceva nou şi grav, dacă însăşi regina-mamă mă caută pe terasa turnului de la Vincennes.

Ca să-şi recapete răsuflarea, Caterina se aşeză pe banca de piatră, proptită de creneluri.

Henric se apropie de ea cu cel mai graţios zîmbet :

— Pe mine mă cauţi, scumpă mamă ?

— Da, domnule ! Am vrut să-ţi dau o ultimă dovadă a afecţiunii mele. Trecem prin momente de grea încercare : regele e pe moarte şi vrea să-ţi vorbească.

— Mie ? făcu Henric, tresărind de bucurie.

— Da. I s-a spus, sînt sigură, că regreţi nu numai tronul Navarei, dar rîvneşti şi la al Franţei.

— Vai ! exclamă Henric.

— Ştiu prea bine că nu-i aşa ; dar regele crede şi fără îndoială că această convorbire pe care vrea s-o aibă cu dumneata n-are alt scop decît să-ţi întindă o cursă.

— Mie ?

— Da. Înainte de a muri, Carol vrea să ştie dacă reprezinţi o primejdie sau o nădejde ; şi de răspunsul dumitale la propunerile lui, bagă bine de seamă, vor depinde ultimele dispoziţii pe care le va da, adică moartea sau viaţa dumitale.

— Dar ce vrea să-mi ofere ?

— De unde vrei să ştiu eu ? Pesemne lucruri cu neputinţă de făcut.

— În sfîrşit, nu ghiceşti, mamă ?

— Nu, dar bănuiesc, de pildă...

Caterina se opri.

— Ce ?

— Bănuiesc că, dînd crezare celor ce i s-au spus, vrea să aibă chiar din gura dumitale dovada acestei ambiţii. Să zicem că va încerca, aşa cum erau puşi altădată la încercare cei vinovaţi, să mărturisească fără să fie torturaţi. Să zicem — continuă Caterina, privindu-l ţintă pe Henric — că îţi va propune să iei puterea, chiar regenţa.

O bucurie de nedescris năpădi inima năpăstuită a lui Henric, dar ghici lovitura şi spiritul lui viu, dibaci, făcu faţă atacului.

— Mie ? Cursa ar fi prea grosolană — zise el. Mie, regenţa, cînd sînteţi dumneavoastră, cînd există fratele meu de Alençon ?

Caterina îşi muşcă buzele, ca să nu-şi trădeze mulţumirea.

— Atunci — făcu ea cu vioiciune — renunţi la regenţă ?

„Regele a murit şi îmi întinde o cursă“ — se gîndi Henric.

Aşa că spuse cu glas tare :

— Mai întîi trebuie să aud ce spune regele Franţei, căci chiar din ce mi-aţi mărturisit dumneavoastră, doamnă, tot ce-am vorbit noi acum nu-s decît nişte bănuieli.

— Fără îndoială — spuse Caterina — dar orice om ştie întotdeauna ce intenţii are.

— Pe Dumnezeul meu ! făcu Henric cu naivitate — cum n-am pretenţii, n-am nici intenţii.

— Asta nu-i un răspuns ! Hotărăşte-te într-un fel ! îi zise Caterina, simţind că începe să piardă teren.

— Nu pot să vă dau un răspuns pornind de la nişte bănuieli, doamnă. E atît de greu şi mai ales atît de grav să iau o hotărîre, încît trebuie să aştept ca faptele să vorbească.

— Ascultă, domnule — zise Caterina — nu-i timp de pierdut şi noi ne pierdem vremea în discuţii zadarnice, folosind fiecare subtilităţi de prisos. Să facem jocul ca un rege şi o regină ! Dacă primeşti regenţa, îţi pierzi viaţa !

„Regele trăieşte !“ se gîndi Henric.

Apoi spuse cu glas tare, hotărît :

— Doamnă, Dumnezeu ţine în mîinile sale viaţa oamenilor şi a regilor. El o să mă inspire. Să i se spună maiestăţii sale că sînt gata să mă prezint înaintea sa !

— Gîndeşte-te, domnule !

— De doi ani de cînd sînt în surghiun şi de o lună de cînd sînt deţinut aci — răspunse grav Henric — am avut timp să mă gîndesc, doamnă ; şi m-am gîndit. Vă rog, deci, să vă duceţi la rege cea dintîi şi să-i spuneţi că vă urmez. Aceşti doi viteji ostaşi vor veghea ca să nu fug. De altfel, n-am de gînd s-o fac.

Era atîta dîrzenie în cuvintele lui Henric, încît Caterina îşi dădu seama prea bine că toate încercările ei, sub orice formă ar fi fost ascunse, n-o să izbîndească. Se grăbi deci să coboare.

Îndată ce dispăru, Henric dădu fuga la parapet şi-i făcu lui de Mouy un semn care voia să spună : „Apropiaţi-vă şi fiţi gata la orice !“.

De Mouy, care descălecase, sări din nou în şa şi, ţinînd de frîu cel de-al doilea cal, galopă pînă la două bătăi de flintă de turn.

Henric îi mulţumi, făcîndu-i un semn, şi coborî.

La prima terasă a turnului îi găsi pe cei doi soldaţi care îl aşteptau.

Un post întărit, alcătuit din santinele elveţiene şi ostaşi din cavaleria uşoară, păzea intrarea castelului. Trebuia să străbaţi o cărare de halebarde, ca să intri şi să ieşi din Vincennes.

Caterina aştepta în curte.

Le făcu semn celor doi soldaţi care-l însoţeau pe Henric să se depărteze şi-i puse apoi mîna pe braţ :

— Această curte are două porţi. Dacă refuzi regenţa, acolo, în spatele apartamentelor regale, se află un cal zdravăn şi

libertatea care te aşteaptă ; dacă te mînă doar ambiţia, dincolo, lîngă poarta prin care ai trecut... Ei, ce spui ?

— Cred, doamnă, că dacă regele mă face regent, eu voi da ordine ostaşilor şi nu dumneavoastră. Cred că dacă plec noaptea din castel, toate aceste halebarde, toate aceste suliţi, toate aceste flinte se vor pleca înaintea mea.

— Nesăbuit ! murmură Caterina scoasă din fire. Crede-mă, nu-i bine să faci un joc pe viaţă şi pe moarte cu regina Caterina !

— De ce nu ? spuse Henric privind-o ţintă. De ce nu cu dumneavoastră sau cu oricare altul, dacă pînă acum am cîştigat ?

— Aşadar, du-te la rege, domnule, pentru că nu vrei să crezi şi să înţelegi nimic — zise Caterina, arătîndu-i scara cu o mînă şi jucîndu-se cu unul din cele două cuţite otrăvite pe care le purta în teaca de piele neagră, devenită istorică.

— După dumneavoastră, doamnă ! făcu Henric. Cît timp nu sînt regent, onoarea de a avea întîietate vă aparţine.

Caterina, căreia Henric îi aflase toate intenţiile, nu încercă să mai lupte şi trecu prima.

REGENŢA

Regele începuse să devină nerăbdător ; tocmai îl chemase pe domnul de Nancey şi-i poruncea să se ducă să-l caute pe Henric, cînd acesta apăru.

Văzîndu-şi cumnatul în prag, Carol scoase un strigăt de bucurie, dar Henric se înspăimîntă de parc-ar fi dat cu ochii de un cadavru.

Cei doi doctori care făceau de gardă lîngă patul bolnavului se depărtară, iar preotul, care venise la căpătîiul nefericitului rege să-l îndemne să aibă un sfîrşit creştinesc, se retrase şi el.

Carol al IX-lea nu era iubit ; totuşi mulţi plîngeau în anticameră. La moartea unui rege, oricare ar fi el, există întotdeauna unii care pierd ceva, şi se tem că sub cel ce va urma la tron nu vor dobîndi acest „ceva".

Doliul, plînsetele, cuvintele Caterinei, pregătirile sinistre şi solemne pentru ultimele clipe ale lui Carol şi, în sfîrşit, priveliştea regelui însuşi — doborît de o boală de care apoi au mai pătimit şi alţii, dar care pînă atunci ştiinţa n-o cunoştea — avură asupra spiritului încă tînăr şi deci impresionabil al lui Henric un efect îngrozitor. Aşa că, deşi se hotărîse să nu se arate tulburat faţă de starea tot mai gravă a lui Carol, ca să nu-l nelinişteasă şi mai tare, nu izbuti totuşi să-şi înfrîngă simţămîntul de spaimă care se zugrăvi pe chipul său, cînd văzu cum curg pe trupul muribundului şiroaie de sînge.

Carol zîmbi trist, căci nimic nu le scapă muribunzilor din ce gîndesc despre ei cei din jurul lor.

— Vino, Henriot — zise el, întinzîndu-i mîna cumnatului său, cu o blîndeţe în glas pe care Henric nu i-o observase niciodată pînă atunci. Vino, pentru că sufeream că nu te văd. În viaţă ţi-am pricinuit destule griji, sărmanul meu prieten, şi acum îmi pare rău, crede-mă ! Uneori i-am ajutat pe cei care te hărţuiau, dar un rege nu este stăpîn pe evenimente ; în afară de mama mea Caterina, de fratele meu de Anjou, de fratele meu de Alençon, am avut în viaţă, mai presus de mine, ceva care stinghereşte şi nu dispare decît în ziua cînd mori : raţiunea de stat.

— Sire, nu-mi amintesc decît de iubirea pe care am avut-o întotdeauna faţă de fratele meu şi de respectul ce l-am purtat întotdeauna regelui meu — îngînă Henric.

— Da, da, ai dreptate — zise Carol — şi-ţi sînt recunoscător pentru vorbele astea, Henriot, pentru că într-adevăr ai suferit mult sub domnia mea ; ca să nu mai pun la socoteală că în acest răstimp sărmana ta mamă a murit. Şi pesemne că ai văzut că de multe ori am fost împins să-ţi fac rău. Uneori m-am împotrivit, alteori am cedat, de oboseală. Dar drept ai spus tu : să nu mai vorbim de trecut ; acum prezentul mă grăbeşte şi viitorul mă înspăimîntă !

Şi zicînd aceste cuvinte, sărmanul rege îşi ascunse faţa palidă în mîinile descărnate.

Tăcerea se aşternu grea pentru o clipă. Apoi, clătinîndu-şi fruntea pentru a-şi goni gîndurile întunecate, răspîndi în jur stropi însîngeraţi şi continuă în şoaptă, aplecîndu-se spre Henric :

— Statul trebuie salvat ! Trebuie să-l împiedicăm să cadă în mîinile fanaticilor sau ale femeilor !

După cum am spus, Carol pronunţase aceste cuvinte în şoaptă. Totuşi, lui Henric i se păru că aude de dincolo de perdelele patului o exclamaţie înăbuşită de mînie. Poate vreo crăpătură în zid, făcută fără ştirea lui Carol, îi îngăduia Caterinei să asculte această convorbire de o importanţă capitală.

— Femei ? repetă Henric, pentru a-l determina pe rege să se explice.

— Da — făcu acesta — mama mea vrea regenţa pînă la întoarcerea fratelui meu din Polonia, dar ascultă ce-ţi spun : n-o să se întoarcă !

— Cum ? N-o să se întoarcă ? ! făcu Henric, căutînd să-şi înăbuşe bucuria ce-i năpădise inima.

— Nu, n-o să se întoarcă — continuă Carol — supuşii lui nu-l vor lăsa să plece.

— Crezi, frate dragă, că regina-mamă nu i-a şi scris ? întrebă Henric.

— Bineînţeles că i-a scris, numai că Nancey a oprit curierul la Château-Thierry şi mi-a adus scrisoarea, în care îi dădea de veste că nu mai am mult de trăit. Am scris şi eu apoi la Varşovia, şi depeşa mea va ajunge. De asta sînt sigur, şi fratele meu va fi păzit. Aşadar, după toate probabilităţile, tronul va fi liber, Henric !

Un nou foşnet, de astă dată mai desluşit, se auzi în dormitor.

„Cu siguranţă — se gîndi Henric — e aici ; ascultă, ne aude !"

Carol însă nu auzi nimic.

— Mor — murmură el — fără nici un moştenitor !

Se opri. Un gînd mîngîietor păru că-i luminează chipul şi, punînd o mînă pe umărul regelui Navarei, continuă :

— Vai ! Îţi aminteşti, Henriot, îţi aminteşti de sărmanul copilaş, pe care ţi l-am arătat cum dormea, într-o seară, în leagănul lui de mătase, vegheat de un înger ? Vai, Henriot, or să mi-l ucidă !...

— Sire — exclamă Henric, cu ochii scăldaţi în lacrimi — vă jur înaintea lui Dumnezeu că zi şi noapte o să-i păzesc viaţa ! Porunceşte, iubitul meu rege !

— Îţi mulţumesc, Henriot, îţi mulţumesc ! făcu regele, cu o căldură în glas ce nu-i era de loc în fire, dar pe care amintirea aceasta i-o dăduse. Primesc legămîntul tău ! Să nu faci din el un rege... din fericire, nu-i născut pentru tron. O să fie însă un om fericit. Îi las avere ; şi să aibă nobleţea mamei lui : aceea a sufletului. Poate că ar fi mai bine pentru el să se facă preot. Ar inspira mai puţină teamă. Vai, mi se pare că aş muri

dacă nu fericit, cel puţin liniştit, de-ar fi aici să mă mîngîie dezmierdările copilului şi chipul blînd al mamei lui !

— Sire, nu-i puteţi chema ?

— Sărmanii de ei ! N-ar mai ieşi de-aici !

Henric rămase pe gînduri.

— Da, sire, fireşte, am făcut legămînt ! Putea-voi oare să-l respect ?

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Oare eu însumi n-am să fiu surghiunit, ameninţat la fel ca şi el, poate chiar omorît ? Pentru că eu sînt un bărbat în toată firea, pe cînd el nu-i decît un copil.

— Te înşeli ! răspunse Carol. După moartea mea ai să fii tare şi puternic şi uite ce o să-ţi dea forţă şi putere.

La aceste cuvinte, muribundul scoase un pergament de sub căpătîi.

— Ţine ! îi zise.

Henric citi documentul, care era întărit cu sigiliul regal.

— Mie, regenţa, sire ?! exclamă Henric, pălind de bucurie.

— Da, ţie regenţa, în aşteptarea reîntoarcerii ducelui de Anjou ; şi cum ducele de Anjou, după toate probabilităţile, nu se va mai întoarce, o dată cu aceasta nu-ţi dau numai regenţa, ci şi tronul.

— Tronul, mie ! murmură Henric.

— Da — zise Carol — ţie, singurul demn şi mai ales singurul capabil să-i conduci pe aceşti curteni desfrînaţi şi pe aceste tîrfe care trăiesc din sîngele şi lacrimile altora. Fratele meu de Alençon este un trădător ! Va trăda pe oricine ! Aşa că lasă-l în turnul în care l-am trimis. Maică-mea o să vrea să te ucidă : surghiuneşte-o. Fratele meu de Anjou, peste treipatru luni, sau poate peste un an, o să părăsească Varşovia şi o să vină să-ţi conteste puterea. Răspunde-i printr-o bulă papală. Am tratat această problemă prin ambasadorul meu, ducele de Nevers, şi o vei primi neîntîrziat.

— Scumpul meu rege !

— Să nu te temi decît de războiul civil, Henric. Dacă ai să rămîi convertit, o să-l poţi ocoli, căci partidul hughenot nu-i puternic decît dacă îl conduci tu, iar domnul de Condé nu e în stare să lupte împotriva ta. Franţa este o ţară de cîmpie, Henric, deci o ţară catolică. Regele Franţei trebuie să fie regele catolicilor, nu al hughenoţilor, căci regele Franţei trebuie să fie regele majorităţii. Se zice că sînt ros de remuşcări

pentru că am poruncit masacrul din noaptea sfîntului Bartolomeu; îndoieli, da; remuşcări, nu. Se zice că sîngele hughenoţilor se răzbună şi că acum transpir sînge prin toţi porii. Ştiu însă prea bine ce transpir: arsenic, şi nu sînge!

— Vai, sire, ce vreţi să spuneţi?

— Nimic! Dacă moartea mea trebuie să fie răzbunată, Henriot, numai Dumnezeu trebuie s-o răzbune. Şi să nu mai vorbim despre asta decît atît cît să prevedem ce urmări o să aibă. Îţi las un parlament bun, o armată încercată! Sprijină-te pe parlament şi armată, ca să rezişti singurilor tăi duşmani: mama mea şi ducele de Alençon.

Se auzi atunci în anticameră un zgomot surd de arme şi comenzi militare.

— Vor să mă ucidă! murmură Henric.

— Te temi, şovăi? spuse Carol, neliniştit.

— Eu, sire? Nu, nu mă tem! Nu şovăi! Primesc! spuse Henric.

Carol îi strînse mîna. Tocmai atunci doica se apropie de el, aducîndu-i o doctorie pe care i-o pregătise într-o odaie învecinată, fără să bage de seamă că soarta Franţei se hotăra la trei paşi de ea. Regele i se adresă:

— Dragă doică, cheamă pe mama mea şi spune-i să vină şi domnul de Alençon.

REGELE A MURIT, TRĂIASCĂ REGELE!

Cîteva clipe după aceea, Caterina şi ducele de Alençon intrară în odaia regelui, galbeni de spaimă şi tremurînd de furie. Aşa cum bănuise Henric, Caterina ştia tot şi-i destăinuise în puţine cuvinte lui Francisc. Făcură cîţiva paşi şi se opriră.

Henric stătea în picioare la căpătîiul patului lui Carol. Regele le anunţă ultima lui voinţă:

— Doamnă — se adresă el mamei lui — dacă aveam un fiu, v-ar fi revenit regenţa; sau în lipsa dumneavoastră, i se cuvenea regelui Poloniei; sau în lipsa acestuia, ar fi fost regent fratele meu Francisc, dar n-am nici un fiu şi după mine tronul aparţine fratelui meu, ducele de Anjou, care nu e aici. Cum într-o zi sau alta o să vină să-şi ceară tronul, nu vreau să găsească în locul său pe cineva care ar putea, prin drepturile sale aproape egale, să-i conteste coroana şi deci să expună regatul unui război între pretendenţi. Iată de ce nu te las regentă, doamnă; astfel ai avea de ales între cei doi fii, ceea ce ar fi foarte neplăcut pentru sufletul unei mame. Iată pentru ce nu l-am ales pe fratele meu Francisc, căci ar putea să-i spună fratelui vîrstnic: „Aveai un tron, de ce l-ai părăsit?" Aşadar, am ales un regent care să poată avea doar în păstrare coroana, deci provizoriu, nu definitiv. Pe acest regent salută-l, doamnă, salută-l, scumpul meu frate! Acest regent este regele Navarei!

Cu un gest grăbit, Caterina îl salută pe Henric.

— Poftim, domnule regent — se adresă Carol regelui Navarei — iată documentul care pînă la reîntoarcerea regelui Poloniei îţi dă comanda armatei, cheile tezaurului şi puterea regală!

Caterina îl mistuia pe Henric cu privirea. Francisc abia se putea ţine pe picioare; dar slăbiciunea unuia şi dîrzenia celuilalt, în loc să-l liniştească pe Henric, îi dovedeau primejdia prezentă, imediată, ameninţătoare.

La rîndul său, Henric îşi încordă voinţa şi, stăpînindu-şi teama, luă sulul din mîinile regelui; apoi, îndreptîndu-se din spate, aţinti asupra Caterinei şi lui Francisc o privire care voia să spună: „Băgaţi de seamă, eu sînt stăpînul!"

Caterina îi înţelese privirea.

— Nu, nu, niciodată — exclamă — niciodată cei din neamul meu nu se vor pleca în faţa străinilor! Niciodată un Bourbon nu va domni în Franţa, atît timp cît va exista un Valois!

— Mamă, mamă! strigă Carol, cu un glas mai înspăimîntător ca niciodată, încercînd să se ridice din patul lui cu draperii roşii. Ia seama, mai sînt rege! Ştiu prea bine: nu mult timp încă, dar nu-mi trebuie prea mult timp ca să dau un ordin: să fie pedepsiţi ucigaşii şi otrăvitoarele!

— Ei bine, dă ordin, dacă îndrăzneşti! Eu mă duc să le dau pe-ale mele! Hai, Francisc, hai!...

Ieşi în grabă, tîrîndu-l după ea pe ducele de Alençon.

— Nancey ! țipă Carol. Nancey, să vină, să vină ! Îți ordon, îți poruncesc, Nancey, aresteaz-o pe mama, arestează-l pe fratele meu, arestează...

Un val de sînge îl împiedică pe Carol să vorbească, tocmai cînd căpitanul gărzii deschidea ușa. Regele se sufocă și căzu horcăind pe pat.

Nancey nu-și auzise decît numele. Ordinele pe care le primise, rostite cu glas înăbușit, nu le mai deslușise.

— Păziți ușa și nu lăsați pe nimeni să intre ! porunci Henric.

Nancey salută și ieși.

Henric se uită la trupul nemișcat pe care l-ai fi putut lua drept un cadavru, dacă o ușoară răsuflare n-ar fi agitat șuvița de spumă care i se prelingea printre buze.

Îl privi îndelung, apoi zise :

— Iată clipa supremă : trebuie să domnesc ? Trebuie să trăiesc ?

Chiar atunci perdeaua de la ușa dormitorului fu dată la o parte. Un chip palid se ivi și în tăcerea de moarte, care domnea în camera regală, se auzi un glas :

— Trebuie să trăiți !

— René ! exclamă Henric.

— Da, sire !

— Așadar, prezicerea ta e falsă ! N-am să fiu rege !

— Veți fi, sire, dar n-a sunat încă ceasul !

— De unde știi ? Vorbește ! Vreau să știu dacă trebuie să te ascult !

— Ascultați !

— Ascult.

— Aplecați-vă !

Henric se apleca deasupra capului lui Carol. La rîndul lui, René se apleca și el. Îi despărțea doar patul. Între ei zăcea nemișcat, fără glas, regele muribund.

— Ascultați — rosti René. Sînt aici din ordinul reginei-mame, ca să vă răpun. Dar prefer să vă slujesc, căci am încredere în horoscopul dumneavoastră. Așa că, slujindu-vă, îmi apăr în același timp și pielea, și sufletul.

— Nu ți-a poruncit oare regina să-mi spui toate astea ? întrebă Henric, cuprins de îndoială și neliniște.

— Nu — răspunse René — dar ascultați, vă spun o taină !

Se apleca mai tare, iar Henric făcu la fel, așa că cele două capete aproape se atingeau.

Convorbirea dintre cei doi bărbați încovoiați deasupra trupului regelui muribund avea ceva atît de tulburător, încît superstițiosului florentin i se zbîrli părul, iar chipul lui Henric lucea de sudoare.

— Ascultați — continuă René — ascultați o taină pe care numai eu o știu și v-o destăinuiesc, dacă-mi jurați pe sufletul acestui muribund că mă iertați pentru moartea mamei dumneavoastră.

— Ți-am mai făgăduit o dată — zise Henric, al cărui chip se întunecă.

— Mi-ați făgăduit, dar n-ați făcut legămînt ! spuse René, vrînd parcă să se retragă.

— Îți jur — rosti Henric, întinzînd mîna dreaptă deasupra capului regelui.

— Ei bine — șopti în grabă florentinul — regele Poloniei sosește !

— Nu — făcu Henric — curierul a fost arestat de regele Carol.

— Regele Carol n-a arestat decît un curier pe drumul spre Château-Thierry ; dar regina-mamă, prevăzătoare, a trimis trei, pe trei drumuri diferite.

— Vai ! Nenorocitul de mine !

— Un mesager a sosit astăzi-dimineață la Varșovia. Regele a plecat pe dată și nimeni acolo n-a încercat să i se împotrivească, pentru că la Varșovia nu se știe nimic despre boala regelui. Poate că în cîteva ceasuri Henric de Anjou va fi aici !

— Ah ! Dac-aș avea un răgaz de numai opt zile !

— Da, dar n-aveți nici opt ceasuri ! Auziți zăngănit de arme ?

— Da.

— Se fac pregătiri împotriva dumneavoastră. Or să vină să vă ucidă chiar aici, în camera regelui.

— Regele n-a murit încă.

René își aținti privirea asupra lui Carol.

— Peste zece minute o să moară. Așadar aveți zece minute de trăit. Poate mai puțin !

— Ce-i de făcut ?

— Să fugiți, fără să pierdeți o clipă, o singură clipă !

— Dar pe unde ? Dacă mă așteaptă în anticameră să mă omoare, cînd ies ?

— Ascultaţi, îmi primejduiesc viaţa pentru dumneavoastră ! Să n-o uitaţi niciodată !

— Fii sigur !

— Urmaţi-mă prin acest coridor secret, pînă la portiţa ascunsă ; apoi, ca să cîştigaţi timp, o să mă duc la soacra dumneavoastră să-i spun că o să coborîţi. În felul ăsta o să creadă că aţi descoperit coridorul secret şi aţi fugit pe acolo. Veniţi, veniţi !

Henric se aplecă deasupra lui Carol şi-l sărută pe frunte.

— Adio ! Nu voi uita că ultima ta dorinţă a fost să-ţi urmez la tron ! Nu voi uita niciodată că ultima ta voinţă a fost să mă faci rege. Mori în pace ! În numele fraţilor mei hughenoţi, te iert de sîngele vărsat !

— Mai repede, mai repede ! îl îndemnă René. Îşi vine în simţire ! Fugiţi înainte să deschidă ochii, fugiţi !

— Doică — murmură Carol — doică !

Henric luă de la căpătîiul lui Carol sabia regelui muribund, care-i era de prisos acum, de altfel ; îşi vîrî la piept sulul care îl investea cu titlul de regent, sărută fruntea lui Carol pentru ultima dată, ocoli patul şi se năpusti în coridor, prin uşiţa secretă, care se închise în urma lui.

— Doică ! Doică ! strigă regele mai tare.

Bătrîna alergă.

— Ce-i, dragul meu Carol ? îl întrebă ea.

— Doică — şopti regele, cu ochii holbaţi şi privirea fixă, prevestitoare a morţii — s-a întîmplat ceva în timp ce dormeam ; văd o lumină strălucitoare, îl văd pe Dumnezeu, stăpînul nostru ; văd pe domnul nostru Isus ; văd pe preasfînta Fecioară Maria. Ei îl roagă, îl imploră pentru mine : Domnul atotputernic mă iartă... el mă cheamă... Dumnezeule !... Dumnezeule !... fie-ţi milă de mine... Dumnezeule, uită că eram rege... căci iată, vin la tine fără sceptru şi coroană... Doamne ! Uită crimele regelui, pentru a-ţi aminti numai de suferinţele omului !... Dumnezeule ! Iată-mă !...

Pe cînd rostise aceste cuvinte, Carol se ridicase din ce în ce mai mult, de parcă s-ar fi pregătit să iasă în întîmpinarea glasului care-l chema ; apoi, după ultimele vorbe, scoase un suspin şi căzu în nesimţire, rece ca gheaţa, în braţele doicii sale.

Şi în timp ce soldaţii, conduşi de Caterina, se năpustiseră în sala cunoscută de toţi, prin care trebuia să iasă Henric, acesta, călăuzit de René, străbătuse coridorul secret, ieşise prin portiţa tainică, sărise pe calul care îl aştepta şi gonea spre locul unde ştia că-l va regăsi pe de Mouy.

Pe neaşteptate, la zgomotul calului, al cărui galop răsună pe dalele de piatră, cîteva santinele se întoarseră şi strigară :

— Fuge ! Fuge !

— Cine ? strigă regina-mamă, apropiindu-se de o fereastră.

— Regele Navarei ! Regele Navarei ! strigară străjile.

— Foc ! Trageţi în el ! ordonă Caterina.

Soldaţii luară poziţia de tragere, dar Henric era prea departe.

— Fuge — exclamă regina-mamă — aşadar se dă bătut !

— Fuge — murmură ducele de Alençon — aşadar sînt rege !

Chiar în aceeaşi clipă, pe cînd Francisc şi maică-sa se mai aflau încă la fereastră, puntea castelului scîrţîi sub copitele mai multor cai. Se auzi un zăngănit de arme şi mare larmă. Un tînăr, în galop, fluturînd pălăria, pătrunse în curtea castelului, strigînd „Franţa !" Îl urmau patru gentilomi, asudaţi ca şi el, plini de praf şi de spuma cailor.

— Fiul meu ! strigă Caterina, întinzînd braţele prin fereastră.

— Mamă ! exclamă tînărul, sărind de pe cal.

— Fratele meu, ducele de Anjou ! murmură Francisc, înspăimîntat şi dîndu-se îndărăt.

— E prea tîrziu ? o întrebă Henric de Anjou pe maică-sa.

— Nu, dimpotrivă, ai venit la timp ! Dumnezeu te-a condus şi te-a făcut să ajungi la momentul potrivit. Priveşte şi ascultă !

Tocmai atunci, domnul de Nancey, căpitanul gărzii, înainta pe balconul camerei regale.

Toate privirile se aţintiră asupra lui.

Rupse o baghetă în două şi cu braţele întinse, ţinînd cele două bucăţi în mîini, strigă de trei ori :

— Regele Carol a murit ! Regele Carol a murit ! Regele Carol a murit !

Apoi aruncă cele două bucăţi ale baghetei.

— Trăiască regele Henric al III-lea ! strigă atunci Caterina, înclinîndu-se cu o pioasă recunoştinţă. Trăiască regele Henric al III-lea !

În afară de ducele Francisc, toţi repetară acest strigăt.

— Ah! M-a tras pe sfoară! murmură Francisc, sfîşiindu-şi cu unghiile haina la piept.

— I-am jucat festa şi ticălosul de bearnez n-o să domnească! strigă Caterina.

EPILOG

Trecuse un an de la moartea regelui Carol al IX-lea şi urcarea pe tron a succesorului său.

Regele Henric al III-lea, preafericit domnitor, prin graţia lui Dumnezeu şi a mamei sale Caterina, se dusese la o frumoasă procesiune în cinstea Sfintei Fecioare din Cléry.

Plecase pe jos, cu regina, soţia sa, şi cu întreaga curte. Regele Henric al III-lea putea prea bine să-şi irosească timpul, pentru că acum nu avea nici o grijă serioasă. Regele Navarei era în Navara, unde dorise atît de mult să fie; şi — se zicea — aici era foarte ocupat cu o frumoasă fată din partea familiei de Montmorency, pe care o poreclise Fosseuse[1]. Margareta trăia în preajma lui, tristă, posomorîtă, găsind doar în frumoşii munţi ai ţinutului nu o distracţie, ci o alinare a celor două mari dureri ale ei: moartea şi lipsa iubitului.

La Paris domnea liniştea. Regina-mamă, adevărată regentă de cînd scumpul ei fiu Henric era rege, îşi avea reşedinţa cînd la Luvru, cînd la palatul Soissons, clădit pe locul unde se află acum oborul de grîu şi din care n-a mai rămas decît eleganta coloană ce se mai poate vedea şi astăzi.

Într-o seară era foarte adîncită în cercetarea stelelor împreună cu René, ale cărui mici trădări nu le aflase niciodată şi care se bucura de favoarea ei, după falsele mărturii făcute în momentul atît de potrivit, împotriva lui Coconnas şi a lui La Mole. Tocmai atunci regina-mamă fu anunţată că un

[1] Săpătoarea. (n.t.)

bărbat doreşte a-i face comunicări de cea mai mare importanţă şi o aşteaptă în capela sa.

Coborî în grabă şi îl găsi pe domnul de Maurevel.

— El e aici! exclamă fostul căpitan al depozitelor de muniţii, nemaiaşteptînd ca regina să i se adreseze, contrar protocolului regal.

— Care „el"? întrebă Caterina.

— Cine aţi vrea să fie, doamnă? Regele Navarei!

— Aici... Henric?... Şi de ce-a venit, neprevăzătorul? murmură Caterina.

— Dacă e să ne luăm după aparenţe, a venit s-o vadă pe doamna de Sauve; asta-i totul. Dacă e să ne luăm după probabilităţi, a venit să uneltească împotriva regelui.

— Şi cum ai aflat că e aici?

— Ieri l-am văzut intrînd într-o casă, iar după cîteva clipe a intrat acolo şi doamna de Sauve, ca să-l întîlnească.

— Eşti sigur că era el?

— L-am aşteptat pînă a ieşit, adică o bună parte din noapte. Pe la trei, cei doi amanţi au plecat. Regele a condus-o pe doamna de Sauve pînă la poarta Luvrului; aici, datorită străjii care fără îndoială e în slujba ei, a intrat fără să-i pese de nimic, iar regele s-a întors, fredonînd o arie, atît de nepăsător, de parc-ar fi fost în munţii lui.

— Şi unde s-a dus?

— În strada l'Arbre-Sec, la hanul „À la Belle-Étoile", la acelaşi hangiu unde stăteau cei doi vrăjitori pe care maiestatea voastră a poruncit să fie executaţi.

— De ce n-ai venit pe dată să-mi dai de veste?

— Pentru că nu eram încă atît de sigur de cele întîmplate.

— Dar acum eşti?

— Fără putinţă de tăgadă!

— L-ai văzut?

— Fireşte. Mă ascunsesem la un negustor de vinuri din faţa hanului; mai întîi l-am văzut intrînd în aceeaşi casă ca în ajun, apoi, fiindcă doamna de Sauve întîrzia, el şi-a arătat neprevăzător chipul la geamul unei ferestre de la etajul întîi, şi de astă dată mi-a risipit orice îndoială. De altfel, doamna de Sauve a venit din nou să-l întîlnească.

— Crezi că vor rămîne împreună, ca noaptea trecută, pînă la trei dimineaţa?

— Poate.

— Unde e hanul?

— Aproape de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré.

— Bine — făcu Caterina. Domnul de Sauve nu-ţi cunoaşte scrisul ?

— Nu.

— Aşază-te aici şi scrie !

Maurevel se supuse şi luă pana.

— Sînt gata, doamnă.

Caterina îi dictă :

„În timp ce baronul de Sauve îşi face serviciul la Luvru, baroana — soţia sa — se află cu un filfizon, un prieten de-al ei, într-un han din apropiere de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré. Baronul de Sauve va recunoaşte casa după o cruce roşie pe zidul ei".

— Ce trebuie făcut ? întrebă Maurevel.

— Fă o copie după scrisoare ! îi zise Caterina.

Maurevel ascultă supus.

— Acum trimite una din scrisori baronului de Sauve, printr-un om dibaci, care o va lăsa pe cealaltă să cadă pe unul din coridoarele Luvrului.

— Nu înţeleg nimic — bolborosi Maurevel.

Caterina ridică din umeri.

— Nu înţelegi că un soţ care primeşte o asemenea scrisoare se supără ?

— Dar mi se pare că pe vremea regelui Navarei nu se supăra.

— Ceea ce îi îngăduie unui rege, poate că nu-i îngăduie unui curtezan de rînd. De altfel, n-o să se supere soţul, ci dumneata o să te superi pentru el !

— Eu ?!

— Fireşte ! Vei lua patru oameni, şase dacă-i nevoie, o să te maschezi, o să forţezi uşa, ca şi cum aţi fi trimişi de baron, îi surprinzi pe amanţi cînd sînt singuri, în intimitate, şi-i loveşti în numele regelui ; iar a doua zi, conţinutul depeşei, găsită pe unul din coridoarele Luvrului de un suflet milos, va fi adus şi la cunoştinţa altora, ceea ce va dovedi că soţul s-a răzbunat. Numai că, datorită întîmplării, curteanul era regele Navarei, dar cine poate să bănuiască asta, cînd toţi cred că se află la Pau ?

Maurevel se uită cu admiraţie la Caterina ; se înclină şi plecă.

Pe cînd Maurevel ieşea din palatul Soissons, doamna de Sauve intră în căsuţa din Croix des Petits-Champs.

Henric o aştepta cu uşa întredeschisă.

Cînd o zări pe scară, o întrebă :

— N-ai fost urmărită cumva ?

— Nu ! Cel puţin aşa cred — răspunse Charlotte.

— Eu cred că am fost, nu numai astă-noapte, dar şi în cursul serii — zise Henric.

— Vai, Doamne ! Mă înspăimînţi, sire ! murmură Charlotte. Dacă această amintire plăcută pe care i-o dăruieşti unei vechi prietene o să-ţi pricinuiască neplăceri, n-o să mă mîngîie niciodată.

— Fii pe pace, scumpă prietenă — spuse bearnezul — avem trei spade care veghează în umbră.

— Trei sînt prea puţine, sire !

— Destule, cînd aceste spade se numesc de Mouy, Saucourt şi Barthélemy.

— Aşadar de Mouy te-a însoţit la Paris ?

— Fireşte.

— A îndrăznit să se întoarcă la Paris ? Va să zică îl iubeşte la nebunie vreo sărmană femeie, ca şi pe dumneata ?

— Nu, dar aici se află un duşman căruia i-a jurat moartea. Numai ura, scumpa mea, poate să facă tot atîtea prostii ca şi iubirea.

— Mulţumesc, sire.

— Oh ! Nu mă refer la prostiile de acum : mă gîndesc la cele trecute şi la acelea pe care le voi face. Dar să nu vorbim despre asta ! N-avem timp de pierdut !

— Va să zică, pleci !

— Da, la noapte !

— Aşadar, ţi-ai terminat treburile pentru care ai venit la Paris ?

— N-am venit decît pentru dumneata !

— Gasconule !

— La naiba, scumpa mea prietenă, spun adevărul ! Dar să îndepărtăm aceste amintiri ; mai am doar două-trei ceasuri de fericire şi apoi o să ne despărţim pe veci !

— Vai, sire — făcu doamna de Sauve — iubirea mea e veşnică !

Henric tocmai afirmase că n-are vreme de discuţie ; aşa că nu mai ripostă ; crezu, sau, sceptic cum îi era firea, se prefăcu a crede.

Totuşi, după cum pomenise regele Navarei, de Mouy şi cei doi însoţitori ai săi se aflau ascunşi în preajma casei.
Stabiliseră cu Henric ca acesta să plece din căsuţă la miezul nopţii, în loc de ceasurile trei dimineaţa ; urma apoi s-o conducă pe doamna de Sauve, ca în ajun, pînă la Luvru, iar de aci să meargă în strada Cérisaie, unde locuia Maurevel.
Peste zi, de Mouy dăduse totuşi tîrcoale casei în care se afla duşmanul său.
Acum stăteau la pîndă cam de vreo oră, cînd zăriră un om — urmat la cîţiva paşi de alţi cinci — care se apropie de poarta căsuţei şi, una după alta, încercă mai multe chei în broască.
Cînd îl văzu de Mouy, pitit în umbra unei porţi învecinate, nu făcu decît un salt din ascunzătoare pînă la bărbatul ce încerca cheile ; îl apucă de braţ.
— O clipă — strigă de Mouy — nu-i voie să intri aici !
Omul sări şi-i căzu pălăria.
— De Mouy de Saint-Phale ! ţipă el.
— Maurevel ! urlă hughenotul, scoţîndu-şi spada din teacă. Te căutam ! Mi-ai venit singur în cale ! Mulţumesc !
Dar mînia nu făcu să-l uite pe Henric. Se întoarse spre poartă şi fluieră ca păstorii bearnezi.
— Asta-i de ajuns ! se adresă apoi lui Saucourt. Acum vino aici, asasinule ! Vino !
Şi se năpusti asupra lui Maurevel.
Între timp, acesta avusese răgazul să tragă din centură un pistol.
— Aha ! De data asta cred că ţi-a sunat ceasul — zise ucigaşul de regi, ochind spre tînăr.
Trase ; dar de Mouy se aruncă spre dreapta şi glonţul trecu fără să-l atingă.
— Acum e rîndul meu ! exclamă tînărul.
Şi-l izbi pe Maurevel cu spada atît de tare, încît deşi îl nimeri în centura de piele, vîrful armei pătrunse în carne.
De durere, asasinul scoase un strigăt atît de sălbatic, încît zbirii care-l însoţeau îl crezură lovit de moarte şi fugiră înspăimîntaţi spre strada Saint-Honoré.
Maurevel nu era de loc viteaz. Cînd se văzu părăsit de oamenii lui şi avînd în faţă un adversar ca de Mouy, încercă la rîndul lui să fugă pe acelaşi drum ca şi ei, strigînd : „Ajutor !"
De Mouy, Saucourt şi Barthélemy îl urmăriră cu înflăcărare.
Cînd ajunseră în strada Grenelle, pe unde o luaseră pentru a le tăia calea, o fereastră se deschise şi un bărbat sări de la primul cat, pe pămîntul reavăn, stropit de ploaie.
Era Henric.
Fluieratul lui de Mouy îi vestise primejdia, iar focul de pistol îi dovedise că aceasta era mare ; aşa că acum alerga în ajutorul prietenilor săi.
Înflăcărat, viguros, se năpusti pe urmele lor, cu sabia în mînă.
Un strigăt îl călăuzi : venea dinspre bariera Sergents. Maurevel fusese acela care strigase. Simţindu-se încolţit de de Mouy, el îşi chema din nou în ajutor oamenii, care o luaseră la sănătoasa de spaimă.
Trebuia să primească lupta sau să fie străpuns pe la spate.
Maurevel se întoarse, întîlni spada duşmanului său şi aproape pe dată îi dădu o lovitură atît de dibace, încît îi sfîşie eşarfa ; dar de Mouy îi răspunse pe loc.
Spada tînărului îl izbi din nou pe Maurevel şi sîngele acestuia ţîşni din două răni.
— Nu l-ai dat gata ! Haide, haide ! strigă Henric, care îl ajunse din urmă.
De Mouy n-avea însă nevoie să fie încurajat.
Îl atacă din nou pe Maurevel, dar acesta nu-l mai aştepta.
Îşi astupă rana cu mîna stîngă şi o luă la fugă.
— Ucide-l repede ! Ucide-l ! strigă regele. Uite, oamenii lui se opresc şi desperarea laşilor n-are nici un preţ pentru cei viteji...
Maurevel respira din greu, horcăia şi la fiecare răsuflare îi curgeau şiroaie de sînge din piept ; deodată, căzu istovit, dar se ridică repede şi sprijinindu-se într-un genunchi întinse vîrful spadei spre de Mouy.
— Prieteni ! Prieteni ! urlă Maurevel. Nu sînt decît doi ! Trageţi, trageţi în ei !
În adevăr, Saucourt şi Barthélemy se îndepărtaseră, alergînd după cei doi zbiri, care fugeau pe strada Sergents, aşa că regele şi de Mouy se aflau singuri în faţa a patru oameni.

— Foc ! continua să ţipe Maurevel, în timp ce unul din soldaţi se pregătea să tragă cu muscheta.

— Da, dar mai înainte ai să mori, trădătorule ! Mori, ticălosule ! Mori blestemat, ca un ucigaş ! strigă de Mouy.

Şi apucînd cu o mînă tăişul spadei lui Maurevel, înfipse cu cealaltă pe a sa în pieptul duşmanului, cu atîta putere, încît îl ţintui la pămînt.

— Bagă de seamă ! Bagă de seamă ! strigă Henric.

De Mouy făcu un salt înapoi, lăsînd spada în trupul lui Maurevel, căci un soldat îl ochise şi l-ar fi ucis, fiind chiar în bătaia flintei lui.

Chiar atunci, Henric străpunse cu sabia trupul soldatului care căzu lîngă Maurevel, scoţînd un strigăt.

Ceilalţi doi soldaţi o luară la fugă.

— Haide, de Mouy, haide ! Dacă sîntem recunoscuţi, ne-a sunat ceasul ! strigă Henric.

— Aşteptaţi, sire ! Credeţi c-o să-mi las spada în corpul ticălosului ăsta ? !

Se apropie de Maurevel. Părea că zace fără viaţă, dar în clipa cînd de Mouy atinse mînerul spadei sale, care rămăsese în trupul lui Maurevel, acesta se ridică şi luînd flinta soldatului doborît de Henric, o descărcă în plin în pieptul lui de Mouy.

Tînărul căzu fără să scoată măcar un geamăt : murise fulgerător.

Henric se năpusti asupra lui Maurevel, care se prăbuşi la rîndul lui. Sabia regelui nu străpunse decît un cadavru.

Regele Navarei trebuia să fugă. Larma atrăsese o mulţime de oameni şi garda de noapte putea să sosească dintr-un moment în altul. Henric căută cu privirea printre curioşii atraşi de zgomot o figură cunoscută şi deodată scoase un strigăt de bucurie.

Îl recunoscuse pe jupîn La Hurière.

Întîmplarea se petrecea lîngă Croix du Trahoir, adică în faţa străzii l'Arbre-Sec. Aşadar, vechea noastră cunoştinţă, mohorît de felul lui, şi care devenise mai posomorît după moartea lui La Mole şi Coconnas — preaiubiţii lui oaspeţi — îşi părăsise bucătăria şi tigăile şi alergase aici tocmai cînd pregătea cina regelui Navarei.

— Jupîn La Hurière, ai grijă de de Mouy, deşi mă tem că nu mai e nimic de făcut. Ia-l la tine şi, dacă mai trăieşte, nu precupeţi nimic. Cît despre celălalt, lasă-l în noroi ca pe un stîrv de cîine. Să putrezească acolo !

— Dar dumneavoastră ? întrebă La Hurière.

— Eu trebuie să-mi iau rămas bun de la cineva. Alerg şi în zece minute sînt la tine. Pregăteşte-mi caii !

În adevăr, Henric o luă la fugă spre căsuţa din Croix des Petits-Champs, însă cînd ajunse în strada Grenelle se opri îngrozit.

O mulţime de oameni se îngrămădeau în faţa căsuţei.

— Ce s-a întîmplat ? Ce-i în casa asta ? întrebă Henric.

— Vai, ce nenorocire, domnule ! îi răspunse cel căruia i se adresase. O doamnă tînără şi frumoasă a fost ucisă cu pumnalul de soţul ei, înştiinţat printr-o scrisoare că nevasta lui se află aici cu amantul ei.

— Şi soţul ?

— A fugit.

— Doamna ?

— Se mai află aici.

— Moartă ?

— Nu încă, slavă Domnului, dar starea ei este gravă !

— Vai mie ! exclamă Henric. Aşadar, sînt blestemat !

Se năpusti în casă.

Camera era plină de lume ; toţi se îmbulzeau în jurul unui pat unde zăcea sărmana Charlotte, străpunsă de două lovituri de pumnal.

Bărbatul ei, care timp de doi ani se prefăcuse că nu-i gelos pe Henric, profitase de această împrejurare ca să se răzbune pe ea.

— Charlotte ! Charlotte ! strigă Henric, croindu-şi drum prin mulţime şi căzînd în genunchi lîngă pat.

Charlotte întredeschise frumoşii ei ochi, pe care începuseră să se aştearnă umbrele morţii. Scoase un ţipăt ce făcu să-i ţîşnească sîngele din cele două răni, şi încercă să se se ridice.

— Ah ! Ştiam prea bine că n-o să mor fără să te văd ! murmură ea.

În adevăr, ca şi cum nu aşteptase decît această clipă pentru a muri — în faţa lui Henric, pe care îl iubise atît de mult — sărută fruntea regelui Navarei şi murmură pentru ultima oară : „Te iubesc".

Apoi îşi dădu sufletul.

Henric nu putea să mai întîrzie fără a-şi pune în primejdie viaţa. Trase pumnalul din teacă, tăie o şuviţă din minunatul păr auriu, pe care îl despletise adeseori pentru a-i admira lungimea. Plecă lăcrimînd, în timp ce toţi cei de faţă izbuc-

niră în hohote de plîns, încredinţaţi că asistau la o cumplită nenorocire.

— Prieteni, iubire, totul mă lasă! Totul mă părăseşte! Rămîn singur! exclamă Henric cu deznădejde.

— Da, sire, dar veţi avea tronul pentru totdeauna! îi şopti un bărbat ce-l urmase, desprinzîndu-se din grupul curioşilor care se strînseseră în faţa căsuţei.

— René! exclamă Henric.

— Da, sire, René, care veghează asupra dumneavoastră; ticălosul de Maurevel, murind, v-a pronunţat numele. Se ştie că sînteţi la Paris şi arcaşii vă caută! Fugiţi! Fugiţi!

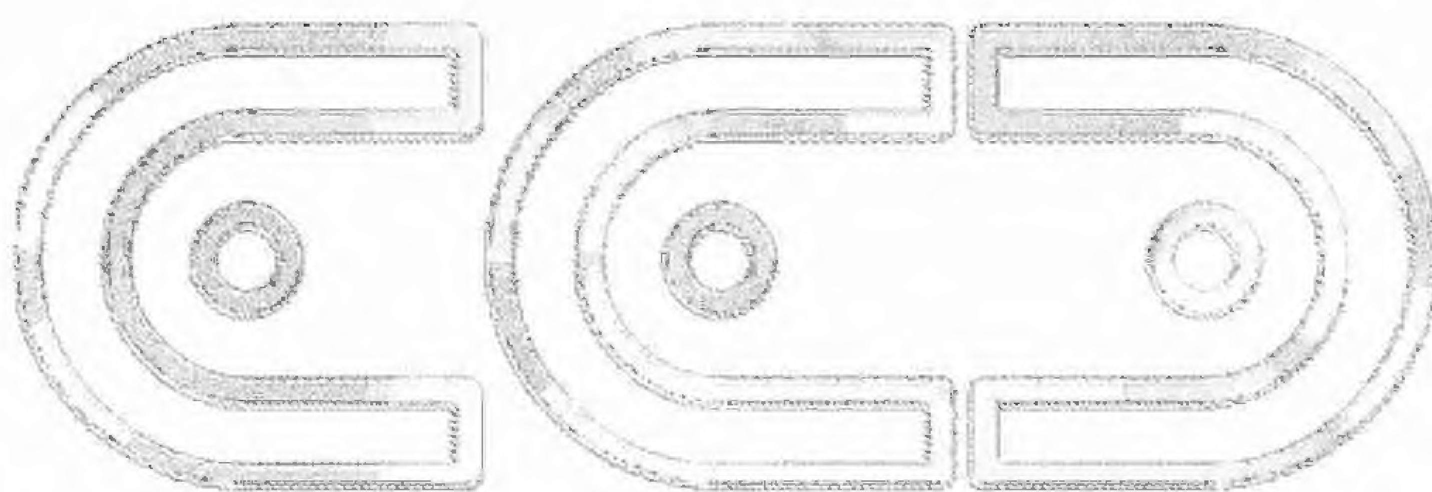
— Şi mai crezi c-am să fiu rege, eu, un fugar?!

— Priviţi, sire — murmură florentinul, arătîndu-i regelui o stea care se zărea, strălucitoare, după un nor întunecat — nu eu spun asta, ci ea.

Henric oftă şi dispăru în beznă.

CUPRINS

Scanare și prelucrare digitală

de

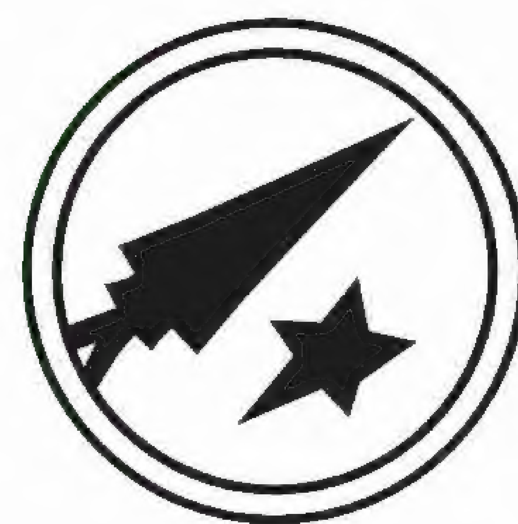
Anonim

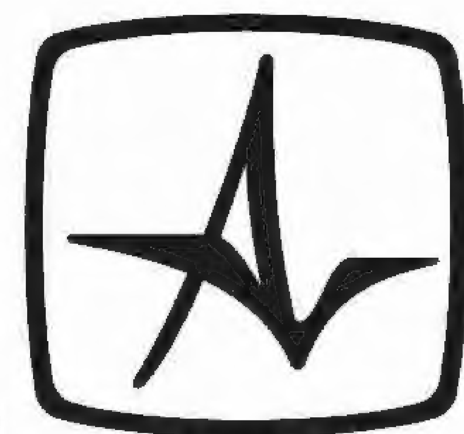
și

CAT Graur

Antwerpen

2024

